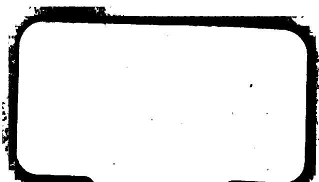

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 08162180 1

LYSIAE ORATIONES

AD CODICEM PALATINUM NUNC DENUO COLLATUM

RECENSUIT

CAROLUS SCHEIBE.

ACCEDUNT ORATIONUM DEPERDITARUM FRAGMENTA

EDITIO ALTERA AUCTA ET EMENDATA.

LIPSIAE.

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXII.

CAROLO LUDOVICO KAYSERO

HEIDELBERGENSI

S.

PRAEFATIO.

Haec Lysiae editio altera quod non solum ab omnibus ceteris quotquot vulgatae sunt editionibus, sed etiam ab ea quam ipse anno 1852 curavi longe distat, factum est maxime diligentissima codicis Palatini sive Heidelbergensis X (88) collatione, quam mea gratia denuo confecit C. L. Kayserus, vir de Lysia insigniter meritus ac mihi, quod grato animo palam profiteor, meisque studiis humanissime favens. Ad huius enim scripturam codicis verba oratoris vel imprimis seu potius unice revocanda esse constat, ex quo Herm. Sauppius vir doctissimus mihique amicissimus id quod Emperius aliique coniectura assequuti erant ad liquidum perduxit in epistola critica ad God. Hermannum (Lipsiae 1841), illum librum manuscriptum ab ipso versatum excussumque fontem esse, ex quo reliqui ad unum omnes deducti sint, Laurentiani vero C, quem praeter ceteros sequendum sibi arbitratus est Imm. Bekkerus, scriptorem fuisse ingeniosum illum quidem et Graecae linguae peritissimum, sed qui tamen suopte iudicio et arbitrio permulta vel immutaverit vel inseruerit. Cuius librarii mutationes etsi multae sunt a Sauppio Baiteroque (quos breviter Turicenses appellare libet) in egregio corpore oratorum Atticorum Turici a. 1838—1850 in lucem emisso remotae, tamen mihi iam tum quum primum edebam Lysiam, haud exiguus numerus locorum, in quibus falsae codicis Laurentiani C opinationes propagatae haeserant, ad auctoritatem archetypi erat revocandus. Ac primum quidem in *collocandis verbis* scriptor istius libri, maiorem scilicet sermonis elegantiam consectans aut, si quid insolentius positum esset, id ad vulgarem ordinis verborum consuetudinem redigere studens saepius discessit ab exemplo suo Heidelbergensi: sequutus est I. Bekkerus, cuius quot et quanta sint quum in alios veterum scriptores tum in oratores Atticos merita non est quod exponam hoc loco, ac ne Turicenses quidem critici sustulerunt huiusmodi correctiones. Singulos locos tunc a me restitutos deinceps enumerabo, ante uncos codicis X scripturam, subinde ordinem verborum eum notans, quem secundum cod. C retinuerunt cum I. Bekkero editores Turicenses. Or. 6. § 7. *αὐτῷ οὐδὲν χαρισαμένοις* ego cum X] *οὐδὲν χαρισαμένοις αὐτῷ* Bekk. et Turr. cum C. Eiusdem or. § 36. *τούτῳ*

χάριν εἰδέναι X] χάριν εἰδέναι τούτῳ C (Bk. Turr.). Or. 7. § 41. ἀθλιώτατος ἂν] ἂν ἀθλιώτατος. — Or. 10. § 25. ὑπὸ τῶν ἀποβαλόντων ψευδομαρτυριῶν] ψευδομαρτυριῶν ὑπὸ τῶν ἀποβαλόντων. — Or. 12. § 28. πῶς ὑμᾶς εἰκὸς] πῶς εἰκὸς ὑμᾶς. — Eiusdem or. § 82. ἀκρίτους ἀπέκτειναν] ἀπέκτειναν ἀκρίτους (ἀκρίτους cum Turr. scripsi pro ἀκρίτως). — Or. 13. § 39. αὐτῶν κατεγνώσθη] κατεγν. αὐτῶν. — Or. 14. § 35. μέγα ἐδύνατο] ἐδύνατο μέγα. — Or. 25. § 10. ἐγίνετο ὠφέλεια] ὠφέλ. ἐγίν. — Eiusdem or. § 27. διὰ τοὺς μὲν] διὰ μὲν τοὺς. — Ibid. πολλάκις χρῆσθαι] χρῆσθαι πολλάκις. — Eiusdem or. § 29. ἐν ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν δημοκρατίᾳ] ἐν δημοκρ. καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ. — Nec minus in or. 2. collocationem verborum ante Bekkerum vulgatam et e solo cod. F a Bekk. et Turicensibus immutatam restitui § 6. καὶ δοῦσαι δίκην τῆς ἀνοίας] F: καὶ δίκην τῆς ἀνοίας δοῦσαι. — § 47. κινδύνοις ἐπιθέντες] F: ἐπιθέντες κινδύνοις.

Deinde quaecumque verba sunt e cod. C neque sensu postulante nec alia necessitate cogente in orationem a Bekk. et Turic. *invecta*, ea exterminavi archetypo obsequutus. Or. 2. § 1. κειμένων X et F (cfr. § 20. 60. 64. 75. 76.)] Bekk. et Turr. e ceteris: κειμένων ἀνδρῶν. — Eiusdem orat. § 42. τῶν ἄλλων] τῶν ἄλλων ἁπάντων. — Eiusd. or. § 77. ὄντες] ἅπαξ ὄντες. — Eiusd. or. § 78. ἄξιον] ἄξιον ἦν. — In or. 3. § 31. ὡς ἐγὼ cum omnibus codd. ne C quidem excepto scripsi pro ὡς ἄρ' ἐγώ, quod unde natum sit nescio. — Or. 13. § 82. καὶ ἔρριψεν] καὶ εἰ ἔρριψεν. — Or. 14. § 4. ὅπῃ εἰς τὸν λοιπὸν] ὅπῃ καὶ εἰς τὸν λοιπόν. — Or. 19. § 49. καὶ τῶν νεωστὶ ἐν δόξῃ] καὶ τῶν νεωστὶ παρὰ τὸ εἰκὸς ἐν δόξῃ. — De verbis or. 24. § 10. dicetur suo loco. — Or. 25. § 27. τοὺς μὲν] ὥστε τοὺς μὲν (cf. Saupp. epist. crit. p. 23.).

Tum Lysiae reddidi quae a scriptore codicis C temere *immutata* sunt. Or. 11. § 3. ἐάν τις εἴπῃ scripsi secundum X coll. or. 10. § 6. pro ἐάν τις φῇ, quod C habet probaveruntque Bekk. et Turr. — Or. 13. § 36. ἐγίγνετο X] ἐγένετο C (Bk. Turr.). — Eiusdem or. § 59. ψηφίζεσθαι] ψηφίσασθαι. — § 78. συλλάβοιεν] λάβοιεν. — § 93. ἐπεὶ ἐν] ἐπειδὴ ἐν. — Or. 20. § 25. ἀπελειπόμην] ἀπελιπόμην. — Or. 21. § 3. εἰσφορὰν] εἰσφορὰς (illud per attractionem). — Eiusd. or. § 10. ἐγίγνετο] ἐγένετο. — Or. 26. § 5. γενομένων] γεγενημένων. — Or. 31. § 6. καὶ γὰρ οἱ] ὅσοι δὲ, quamvis id speciosum. Ceterum v. infra annot. ad or. 24. § 8. or. 25. § 16. or. 26. § 6. 13. 19. cett. — Praeterea redii ad librorum *omnium* scripturam or. 2. § 19., ubi ὁρίσαι scripsi (ὁρίσ^{αι} X syllaba erasa, secundum lectionem Kayserianam) pro ὁρίσασθαι, quod quamvis non infitier melius se habere, tamen illud propterea non reiiciendum esse loci docent Platonici a Tayloro allati. — Or. 3. § 44. ὑπὲρ τῆς πατρίδος revocavi pro περὶ τῆς πατρίδος. V. Schaefer. et Frank. ad Dem. Ol. I. § 5. p. 10,

17., nos in Vindiciis Lysiacis p. 13. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 130. 131.*)

Haec igitur in priore editione maxime ad codicis Palatini X fidem correxeram. Sed mihi percensenti universam libri illius a Kaysero viro etiam in minutissimis rebus perspicaci acutoque collati scripturam planum factum est vel sic in lubrico adhuc atque instabili solo locatum fuisse orationis Lysiacae fundamentum. Imm. enim Bekkerus propter opinionem suam de codicis Laurentiani C praestantia praeiudicatam eum qui principem locum obtinet codicem Heidelbergensem desultorie tantum et carptim inspexit et adhibuit: quo factum est ut, qui post illum edidimus Lysiam quum hariolationes fucati istius codicis interpolationesque expellere sincero studio niteremur, nonnunquam e Bekkeri silentio de scriptura optimi libri coniecturam facientes novas excitaremus turbas et nescii insontesque falsa pro veris venditaremus, ut praetermittam inveteratos quosdam de hiatu**), de litteris finalibus aliisque rebus levioribus errores e Stephani Aldique exemplaribus in omnes deinceps editiones derivatos, de quibus ne augurari quidem coniectura quicquam poteramus. Quare ut tandem ex quo fonte Lysiae emendatio haurienda sit luculenter appareat, operae pretium facturus esse mihi visus sum, si integram codicis Palatini scripturam infra in medium attulerim. Quod vero ne manifesta quidem vitia***) silentio premenda existimavi, non timeo ne futurum sit ut in malae sedulitatis reprehensionem incurram: non enim ignorant qui has res callent etiam ex ipsis mendis cognosci codicis naturam. Quodsi ceterorum librorum manu scriptorum propriae quaedam sunt ac prae-

---

*) Subiungam quae quanquam minoris momenti sunt, tamen ne ipsa quidem quantivis, sed ex eo genere ut ab eiusmodi editore, qui non indulgeat eclecticae quam vocitant criticae, negligi non debeant. Or. 8. § 13. ἤδη X] C: ᾔδει (Bk. Turr.). — Or. 13. § 59. νῦν δὲ X] C: νυνὶ δὲ (Bk. Turr.). — Or. 12. § 48. πάνυ πολλὰ restitui e cod. X] C: πάμπολλα (Bk. Turr.). — Eiusd. or. § 56. ἕνεκεν X] C: ἕνεκα (Bk. Turr.). Ceterum ex illo locorum numero in hac editione, ut par erat, eos omisi, quos iam e Kayseri collatione a me Bekkeri silentio aut notis non satis accuratis in errorem inducto falso correctos esse cognovi.

**) De quo passim aliter indicaturus esset Benselerus, si huius libri rationem iam tum penitus habuisset cognitam, quum suum de hiatu opus laboriosum componebat.

***) Sic saepius inclinatio accentus neglecta, contra pronomen indefinitum interdum acuto notatum accentu, ι subscr. omissum, infinitivi λύσαι, καταλύσαι, ῥίψαι scripti, formis reflexivis αὑτοῦ, αὑτῆς cett., septem dumtaxat vel octo locis exceptis, pronomen ἀναφορικὸν αὐτοῦ, αὐτῆς substitutum, plerumque μηδὲ μία, μηδὲ πώποτε, γ' οὖν, nonnunquam ὅ τι, ubi est coniunctio, semper μουνυχιάσιν, πολοστόν exaratum, et quae sunt id genus similia.

cipuae lectiones, eas non pluris quam hominum doctorum coniecturas aestimandas duxi H. Sauppium sequutus in epist. crit. ad G. Hermannum p. 9. Ac Vindobonensem quidem unum omnium fidelissime ad exemplum archetypi expressum esse quicunque varietatem lectionis Reiskianam (Vol. VI. p. 659 sqq.) cum nova nostra Palatini collatione comparaverit facile animadvertet.

In *formis* verborum id laboravi, ut Lysiam, quo neminem magis Attice loquutum esse artium scriptores et grammatici consentiunt omnes, Atticum repraesentarem. Quare partim meo partim aliorum iudicio haec restitui: καθιστάναι ter pro καθιστάνειν, χρέως ter pro χρέους coll. Buttm. I. p. 241. Lobeckio ad Phryn. p. 391. Reisigio in enarr. ad Oedip. Col. p. LVII., τεθνεῶτος cett. ubique pro τεθνειότος cett., ἕνεκα quater pro οὕνεκα, quod etiam Schoemannus ad Isaeum p. 481. ab oratoribus pariter ac poetis arcendum esse suadet (εἵνεκα vero et ἕνεκεν, nisi codex archetypus alteram formam obtinet, non mutavi), Πειραιῶς pro Πειραιέως, quod fere ubique invenitur in cod. X, optativorum formas in ειαν exeuntes quater pro terminatione αιεν (quanquam ab aliis scriptoribus, ut Antiphonte, Platone, Xenophonte, Demosthene vulgarem formam repudiatam non esse facile concesserim. V. Maetzner. ad Antiph. p. 122. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 369.), κατάξαντες pro κατεάξαντες, ἐωνούμην pro ὠνούμην, ποθήσομαι pro ποθέσομαι, νεῶν pro νηῶν, Ἀκαδήμεια pro Ἀκαδημία*), Χολλείδης pro Χολλίδης, ἐνέπληντο pro ἐνεπέπληντο, ἐξεκλησιάζετε pro ἐκκλησιάζετε, οὑτοσί pro οὗτος, ubicumque nomen eius, quem orator digito vel oculis designat, articulo carens praecedit aut sequitur (cfr. Elmslei. ad Aristoph. Acharn. 1062. sive 1049. ed. Br. Cobet. orat. de arte interpr. p. 95. mearum Emendatt. Lys. fasc. p. 29. n. sq.) in or. 3. § 4. or. 8. § 10. or. 13. § 41. et 52. or. 23. § 1., fragm. 1. § 2., fragm. 8.: alia, quae omnia suis locis commemorabuntur infra. Cogitans tamen ad unam normam non omnia esse exigenda, illius studii non adeo tenax fui, ut Cobetum, virum cetera ingeniosum atque in Lysia perquam versatum, usquequaque sequens contra codicis archetypi fidem usumque aliorum scriptorum tentarem ἠντιβόλει, quod legitur ter, ὤμνυε (v. ad or. 19. § 26.), ἐλεεινός, ἐληιζόμην, εὐνοοῦντες (or. 13. § 13.), κακονοοῦντες (or. 29. § 10.). Quod συνοίδασιν intactum reliqui or. 11. § 1. et δῴη or. 6. § 19., id feci propterea, quod has orationes ab Lysia abiudicandas esse existimavi; ὤφλησεν autem ex or. 13. § 65. non sustuli, quum illud incisum insiticium mihi esse videretur.

Iam eos locos singulatim adiiciam, in quibus vel discessi ab auctoritate codicis X, vel verba oratoris aliter constitui atque factum

*) De Latina huius vocabuli mensura v. C. Lachmann. ad Lucret. III. 374. p. 159. et 160.

est a superioribus editoribus, I. Bekkero potissimum et Turicensibus, quorum nomina ad eas scripturas apposui, quas assensu suo probaverunt, ne quibus rebus mea editio a ceteris distaret quenquam fugeret. De quibus autem verbis nihil annotavi, ea quemadmodum in orationis serie scripta exstant, ita in archetypo contineri putanda sunt. Lectiones codicis Palatini Bekkerianas insignivi eadem qua summus criticus usus est littera X simplici, Kayserianas vero binis litteris coniunctis X^K. Quotiescumque *vulgo* probatam receptamque scripturam aliquam dixi, et Bekkerianam et omnes quotquot eam exceperunt editiones intelligi volui. Emendationes, quarum suum cuiusque auctorem ut investigarem maximam operam dedi, non solum petii ex ipsorum editorum animadversionibus, quorum novissimus Westermannus qua est iudicii sobrietate coniectandi libidinem compescens complures codicis optimi lectiones adhuc neglectas in suum locum restituit (cfr. eiusdem Commentationum criticarum in scriptores Graecos pars IV. Lips. 1853.), sed etiam e Dobraei adversariorum tomo I. p. 192—262. (Cantabrigiae 1831.), e Foertschii commentatione critica de locis nonnullis Lysiae et Demosthenis (Lipsiae anno 1827. edita) et ex eiusdem observationibus criticis in Lysiae orationes (Halis Sax. a. 1829.), ex Emperii observationibus in Lysiam (Brunsvigae 1833.) et ex eiusdem opusculis p. 313—315. (Gottingae 1847.), e Bakii scholicorum hypomnematum tomo II. (Lugduni Bat. 1839.) et III. (1844.), ex H. G. Hamakeri quaestionibus de nonnullis Lysiae orationibus (Lugduni Bat. 1843.)*), e Cobeti oratione de arte interpretandi (Lugd. Bat. 1847.), ex G. A. Hirschigii emendationibus, quae sunt in miscellaneorum philologorum et paedagogicorum nova serie fasc. I. p. 126—145. (Amstelodami 1850.), e L. Kayseri censuris, quas fecit de editione priore Rauchensteinii in diurnis eruditorum Monacensibus a. 1848. n. 223. et 224., de mea in iisdem diurnis a. 1852. n. 48—51. deque Rauchensteinii editione orationum Lysiae selectarum valde laudanda in annalibus Heidelbergensibus a. 1853. n. 14. et 15, denique e Rauchensteinii censura meae editionis annalibus philologicis et paedagog. Lipsiensibus 1852. inserta p. 138—151., atque ex aliis aliorum hominum eruditorum animadversionibus. Praeterea Th. Bergkius meus et C. Halmius vir mihi carissimus per litteras aliquot suspiciones mecum communicaverunt: meas ipsius coniecturas quasdam defendere ac tueri studebam in Emendationum Lysiacarum fasciculo Strelitiae novae a. 1852. emisso.

Or. 1. Inscr. *Λυσίου· ὑπὲρ τοῦ ἐρατοσθένους φόνου, ἀπολογία.* X^K. || § 1. *ἡγοῖσθε καὶ* (sine interpunctione) X^K. || *ζημίας μακρὰς* habet etiam X^K (certe litterae *α* similior quam *ι* ductus est). || § 6. *ὦ Ἀθηναῖοι* nunc e X^K (qui *ὦ ἆ* perinde at-

*) Contra quas ego scripsi Vindicias Lysiacas, quae prodierunt Lipsiae 1845.

que in § 7. exaratum habet, ubi recte lectum est ab interpretibus)*) edidi: ὦ ἄνδρες vulgo. || μήτε λυπεῖν] μήτε ἀπιστεῖν coni. Bergkius. V. Reisk. et Foertsch. observatt. crit. in Lys. oratt. p. 47. || § 7. τῷ πρώτῳ χρόνῳ X[K]. || [ἀγαθὴ] inclusi Dobraeo auctore. || § 9. ἴσα X[K], ut ubique. || ὦ X[K], h. e. ὦ ἄνδρες, quemadmodum recte legerunt interpretes, at librarius codicis C inde effecit ὦ δικασταί: aliquoties invenitur ὦ ἄν, ut § 32. || § 12. παιδίῳ Bekk. (Turr.): παιδὶ libri. || πρότερον δὴ nunc e coni. Sauppii reposui: πρότερον δὲ vulgo. || § 14. ἐρομένου δέ μου X[K]. || εἰπὼν] ὑπονοῶν G. A. Hirschig. in miscellan. philol. et paedag. novae seriei fasc. I. p. 127., recte puto. || § 15. ὑποπεμφθεῖσα ἐπὶ NO: ὑποπεμφθεῖσα X. || αὕτη δὲ Taylorus (Turr.): αὐτὴ δὲ libri (Bk.). || παρ' αὐτῇ X[K] (eadem manu). || § 17. τέχνην Bekk. coll. or. 6. § 7. (Turr.): τὴν τέχνην libri. || § 19. τότ' ἤδη X[K]: τότε ἤδη vulgo. || § 20. πεισθείη Reiskius (Bk. Turr.): προσθείη libri. || § 22. πέντε ....] Punctis appositis significavi aliquid deesse mihi videri. V. Reisk. et Bakius in schol. hypomn. II. p. 198 sqq. || οὐδὲν ἂν libri: οὐδένα Bekk.: οὐδέν' ἂν Westermannus. V. Schaefer. ad Dem. p. 42, 21. et ad Plut. V. p. 52. || § 24. ὡς οἷόν τε] ὡς οἷός τε Hirschig. coll. § 42. || § 26. ἐποιήσω Coraes in Isocr. II. p. 290. (Bk. Turr.): ἐποίησας libri. || § 27. ἐδύνατο etiam X[K], quod cum propter Bekk. silentium Turr. et me fugeret, dedimus ἠδύνατο. || § 29. ΜΑΡΤΥΡΕΣ e Coislin. et N recepi (Turr.): est etiam in X[K], non ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ, quod ceteri libri habent. V. ad or. 3. § 14. || § 30. τὸν νόμον] „Immo τὸν νόμον τὸν —“ Westerm., recte fortasse. || ἐφ' ἡμῶν Bergk.: ἐφ' ὑμῶν libri (Bk. Turr.). || ἀποδέδοται O: ἀποδίδοται cett. || τούτου — φόνου Reisk. (Turr.): τοῦτον — φόνον libri. || § 31. ἐκ ἔθηκε (sic) X[K]. || § 32. ἐὰν δὲ γυναῖκα] Cfr. potissimum C. Fr. Hermanni commentat. de iniuriarum actionibus. Gotting. 1847. p. 25 sqq. || § 33. αὐτοις X[K]. || § 37. Σκέψασθε δέ] δὲ add. corr. M. || § 41. τῶν φίλων τῶν ἐγγυτάτω] του φίλου τῶν ἐγγ. Hamakerus in quaestt. Lys. p. 2. Bergkius vel τῶν φίλων τοῦ ἐγγ. vel τῶν φίλων τὴν ἐγγ., quod quidem, si minus toleranda erit vulg. scriptura (v. Vindicc. Lys. p. 3.), maxime placet. || § 42. ἐκείνῃ nunc restitui e libris cum Westerm. coll. or. 2. § 13. 16. or. 17. § 9., adde or. 23. § 6. Foertsch. observatt. crit. in Lys. or. p. 65.: ἐν ἐκείνῃ Markl. (Turr. et ego in ed. I.). Item omisi

*) Ibi enim Bekkerus in margine annotans ἄνδρες] ἀθηναῖοι C, videtur codicum notas permutasse, quum in ordine verborum sit ὦ Ἀθηναῖοι.

nunc praepos. § 13. || μ' (superscr. ρ) X[K] h. e. μάρτυρες, non μαρτυρίαι, quod in X inesse quispiam colligat e Bekkeri notis. || § 43. οὕτως περὶ X[K]: οὕτω περὶ vulgo. || πώποτε γεγένηται X[K] et O (nisi quod ille πωποτε sine accentu habet): γεγένηται πώποτε vulgo. || § 44. ἤλπιζον corr. M (Turr.): ἤλπιζον μὲν cett., unde Emperius probabiliter coni. ἤλπιζόν ποθεν. || § 45. οὐδὲ ἑωρακὼς corr. M (Bk. Turr.): οὔτε ἑωρ. cett. || § 47. ἐξαμαρτήσονται CN et corr. M: ἐξαμαρτησουσιν (superscr. σονται) X. || § 48. ταῖς ζημίαις] ταῖς ἐσχάταις vel ταῖς μεγίσταις ζημ. Reisk. Illud Westerm. recepit. V. Foertsch. observatt. p. 55. || § 49. ὅ τι ἂν οὖν XCN: ὅ τι ἂν οὐ M: οὖν om. Bk.

Or. 2. § 1. ἴσον X[K]. || οὐδὲ μιᾶς X[K]. || § 2. πανταχῇ nunc e X[K] (qui πανταχῆ) CFN recepi: πανταχοῦ vulgo. || § 3. γνώμαις nunc restitui e XCMNV: μνήμαις vulgo. V. Reisk. p. 55. || § 4. Ἄρεως CTU (Turr.): Ἄρεος cett. (Bk.). || ἐνομίζοντο δὲ libri (West.): δὲ om. Reisk. (Turr. et ego in I.). V. Foertsch. in comment. crit. p. 41. || § 6. περὶ τῶν λοιπῶν ἄμεινον βουλεύσασθαι XCMNUV (nunc cum West.): ἄμεινον περὶ τῶν λοιπῶν βουλ. F (Bk. Turr. ego I.): περὶ τῶν λοιπῶν βουλ. ἄμεινον G. || ἐποίησαν Bekk. in add. (Turr.): ἐποιήσαντο libri. || τὴν ἑαυτῶν δικαίως X[K] CFGMNU (nunc): τὴν αὐτῶν δικ. V. (Turr. et ego I.). || § 7. τὰ αὐτῶν X[K]. || δοῦναι τῶν nunc e libris praeter F, qui δοῦναι τὴν τῶν habet, restitui cum West. || § 8. οὐδὲ μιᾶς X[K] (ut ubique). || § 9. εἰς τὴν αὐτῶν X[K]. || § 10. ἐπὶ τῷ πολέμῳ X. || ὥνπερ ἕνεκα X[K]: ὥνπερ ἕνεκεν G (vulgo): ὥνπερ ἕνεκ' U. || § 12. ἡρακλέους (superscr. ο) X[K]. || § 13. οὐκ ἐγγὺς] imo οὐδ' ἐγγὺς, quod requirit sedes negationis. || ἔσονται ἄνδρες γενόμενοι coni. G. A. Hirschig. || § 15. διὰ δὲ τὴν FG: δὲ cett. om. || τοὺς ἱκέτας αὐτῶν e libris praeter FGU (qui τοὺς ἱκ. παρ' αὐτῶν) nunc restitui cum West. coll. F. Vatero in Iahnii annal. philol. Suppl. t. IX. p. 48. || ἐκείνους τοῖς F: ἐκείνους δὴ τοῖς G: ἐκείνους δὲ τοῖς cett. || § 17. ἐκβάλλοντες XCFMNUV. || § 19. βασιλευομένοις (superscr. ους) — διδασκομένοις (superscr. ους) X. || § 20. τὴν αὐτῶν ἀρετὴν X[K]. || διεκινδύνευσαν] δὶς ἐκινδύνευσαν C. Schiller. in ed. Andoc. p. 82. coll. Dem. Epit. § 10. || § 21. δουλώσεσθαι e X[K] reposui: δουλώσασθαι vulgo. Cfr. § 36. || [τοὺς Ἕλληνας] nunc seclusi Emperio suasore. || ἄλλων] πολλῶν XCMUV. || § 22. πόλιν ἴωσιν X[K], ita tamen, ut λιν et ωσιν recentiore atramento scripta sint: in mg. legitur γρ. πόλεων eadem manu, quae posteriorem syllabam voc. πόλιν aut renovavit aut mutavit. || § 23. ταῦτα διενοοῦντο nunc e X reposui: τοιαῦτα διεν. vulgo. || οὐ λογισμῷ....εἰδότες libri praeter F, qui οὐ λογισμῷ δόντες, et G, qui οὐ λογισμῷ ἰδόν-

τες. Plurimorum librorum scripturam defenderunt Reisk. in Var. Lect. p. 664 sq. et Foertsch. in observatt. p. 58 sqq. „Num ἐνδόντες, εἰδότες?“ Saupp. Reiskio p. 84. post λογισμῷ videtur deesse χρώμενοι. Mihi aliquando in mentem venit οὐ λογισμῷ εἴκοντες τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνοις. || τῇ αὐτῶν ἀρετῇ X^K. || ἐνέμειναν XCMNUV. || § 24. post τὴν δ' ἐκ τῶν in X^K omnia madore corrupta sunt usque ad § 28. πεζὴν quod erasum est. || § 29. ὑφισταμένου] Quattuor extremae litterae in rasura scripta sunt in X^K, ut supra § 22. || § 30. ἐμβάντες F (Turr. coll. § 32. 40.). Cett. aut ἐσβάντες aut βάντες aut εἰσβάντες (X). || § 31. ἔμελλον....] Mihi ἀπώλοντο videtur excidisse. || μάχεσθαι malim abesse cum G. A. Hirschigio coll. Lycurgi Leocr. § 48. || § 32. ἀμφότερα δὲ X^K: ἀμφότερα δ' vulgo. || § 34. οὐκ ἂν ἰδὼν X^K: ἰδὼν οὐκ ἂν FG (vulgo). || οἷος] Priores tres litterae in X^K rec. atr. exaratae sunt, quo etiam τῇ post τῇδε suprascr. || § 35. ἀπίστου, ὑπὲρ τοῦ προσιόντος κινδύνου coni. Emperius, idem mox ὑπὲρ τῆς φιλότητος delebat. || κινδύνου; cum interrog. signo X^K. || Σαλαμῖνι; οἷς Marklandus: σαλαμινίοις X^K (ductus post σαλαμι a rec. m. est): σαλαμινίοις cett. praeter F, qui σαλαμῖνι. || § 36. τὸ θάνατον CN (Turr.): τὸ . θανατον (eraso ν) X^K: τὸν θάνατον cett. (Bk.) || τὸν αὐτῶν libri (τὸν αὐτ X^K, ita tamen, ut littera τ inducta sit a correctore ac spiritus lenis et nota litteris ντ suprascripta ab eadem correctrice manu sint, prae qua nequit explorari, quid antiqua dederit): τὸν αὐτῶν τῷ αὐτὸν FG (Bk.). Cfr. Klotz. quaestt. crit. I. p. 15. || συμφοράν, ἃ Taylor. (Bk. Turr.): ἃ om. libri. || § 37. ἱερῶν δὲ] Fort. πυνθανόμενοι δὲ ἱερῶν μὲν. || § 38. παιᾶνας (ita ut ᾶ medium e correctione sit) X^K. || § 39. μητέρων praeter μ rec. atram. scriptum in X^K. || λογισμὸς δ' libri: λογισμός τε Steph. (Bk. West.). || § 40. ἢ πολὺ (ι subscr. rec. atram.) et in mg. ἢ X^K. || αὐτῶν ψυχὰς X^K. || § 41. [πολιτευομένων] ego de meo addidi, cfr. Polyb. IV. 76. 2., ubi eadem est oppositio. Reisk. voluerat αὐτονομουμένων interponi. Praeterea ante ἐλευθερίας cum Reiskio desidero κοινῆς vel ἑτέρων. || τῆς αὐτῶν X^K. || § 42. τῶν ἄλλων συμμάχων nunc e X aliisque codd. edidi: τῶν ἄλλων ἁπάντων συμμ. FG (vulgo). || καίτοι] καὶ γάρ τοι Reisk.: καὶ γὰρ Dobr. || § 43. ἀναμφισβήτητα τἀριστεῖα Reisk. et fortasse F (Bk. Turr.): ἀναμφισβήτητ' ἀριστεῖα G: ἀναμφισβητήτως ἀριστεῖα cett. || § 44. παρασχόντες] ασ et ό rec. atram. correcta habet X^K, ita ut ipse quoque παρέχοντες habuisse videatur. || καὶ τοῖς ἄλλοις] καὶ om. X. || τειχιζόντων nunc e XCMN edidi: διατειχιζόντων vulgo. || § 45. ἕξουσι X^K: ἕξουσιν vulgo. || τῶν Ἑλλήνων Reisk. (Turr.): cett. om. artic. (om. Bk. West.). || θαλάσσης X (nunc): θαλάττης FU (vulgo). || § 46. τῦ βασιλέως X^K, sed articulum et
ιαν
syllabam ως rec. atram. addita habet. || τεγεάται X^K. || § 47. βέβαιον

(sic. corr. rec. atram.) X^K. || καὶ ναυμαχοῦντες supra versum rec. atram. add. X^K. || τοὺς βαρβάρους] art. om. X. || § 30. αὐτῶν ψυχ. X^K. || § 53. αὐτῶν ἀπελθόντες idem. || § 54. μὲν οὐ X^K C N: μὲν οὖν οὐ vulgo. || ἢ λόγος ἢ χρόνος X^K et plurimi libri: ἢ χρόνος ἢ λόγος vulgo. || μηνῦσαι X^K. || § 55. ἴσον X^K. || § 57. δεῖ] ἔδει Markl. || πόλεων] πολέμων coni. Saupp. || § 58. Ἐπέδειξαν] Ἐπεδείξαντο G. A. Hirschig. Sed v. § 69. extr. et or. 18. § 3. || § 59. θάλασσαν nunc e X: θάλατταν GUV (vulgo). V. Benseler. ad Isocr. Areop. p. 122. || ἐγκαθεστᾶσιν Stephan. (Bk. Turr.): libri vel ἐγκαθιστᾶσιν (in quibus X) vel ἐγκαθιστῶσιν vel ἐν καθιστᾶσιν. || § 62. δουλείας οὐχ X: δουλείας ὡς οὐχ cum FG Bekk. || § 63. Editores Turr. coni. τείχη δὲ νέα ἀντὶ — ἀνέστησαν vel τείχη δὲ ἀντὶ — νέα ἀνέστησαν, recte opinor. || μετέδοσαν FGUV: μετέδωκαν cett., in quibus X. || § 65. οἷοί τε X^K: οἷοί τ' vulgo. || ἐγίνοντο X et NV (nunc): ἐγένοντο vulgo. || § 67. καινοὶ Tayl. in lect. Lys. p. 246 ed. Reisk. (Bk. Turr.): κοινοὶ libri. || § 67. extr. ἐπιδείξαντες etiam X^K. || § 68. βέβαιον ἂν Markl. Libri ἂν om. (om. Bk. Turr.) || § 69. τήν τε ἐκείνων X^K: τήν τ' ἐκ. vulgo. || § 70. μὲν γὰρ πατρίδι libri (Turr. coll. Foertsch. observatt. crit. p. 60 sq.) praeter FV, qui γὰρ om. (om. Bk.) || § 71. αὐτοὺς μὲν X^K || § 73. [καὶ θάψαι] uncos admovi Reiskio auctore. || § 76. ἴσον X^K. || § 79. ὑπὲρ τῶν Franzius (Turr.): τῶν libri om. (om. Bk.) || καίτοι γὰρ X^K, at statim § 80. καὶ γάρ τοι habet.

Or. 3. Inscr. Πρὸς Σίμωνα ἀπολογία nunc e X^K (qui Λυσίου πρὸς Σίμωνα ἀπολογία) edidi: Ἀπολογία πρὸς Σίμωνα vulgo. || § 2. γίγνονται X^K: γίνονται vulgo. || § 3. περὶ τοιούτων πραγμάτων Franz. (Turr. coll. § 40. 48.): περὶ τῶν τραυμάτων libri (Bk.). || συνοίσεσθαι etiam X^K. || § 4. φαίνομαι etiam X^K. || Σίμων οὑτοσί Cobetus: Σίμων οὗτος libri (Bk. Turr.). || § 5. ὅσα δὲ εἰς X^K: ὅσα δ' εἰς vulgo. || § 9. πρέποντά ἐστι Dobraeus (Turr.): πρέποντα ἔσται libri (Bk.). || § 10. λαβὼν δὲ XIO. || § 11. εἰσαρπάσειαν ego de meo: εἰσαρπάσαιεν libri. || § 12. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς ἤδη μεθύοντες nunc edidi e Reiskii coniectura (ita tamen, ut ἤδη non ad μεθύοντες, sed ad ἐκπηδῶσιν pertineat): ἤδη μεθύοντες. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς libri (Bk.): οὗτοι δ' ἤδη μεθ. ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς Schottus (Turr. West.): καὶ δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπηδ. ἐφ' ἡμᾶς Bakius in schol. hypomn. II. p. 204: τότε δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπ. ἐφ' ἡμᾶς Kayserus. Aliquando conieci scripsisse Lys. ἐνταῦθα δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπ. ἐφ' ἡμᾶς: ἐνταῦθα enim exitu verbi superioris ἐξερχόμεθα absorptum esse putavi. || § 14. κἀνταῦθα Markl. (Turr.): καὶ ταῦτα libri. V. Saupp. epist. crit. ad G. Hermannum p. 10 sq. || ἵνα — γενέσθαι, οὔτε libri praeter C, qui δι' ἃ — γενέσθαι, ἔνθα οὔτε (Bk.). || ἔλαβεν ex CO dedi, quum X habeat ἔλ^γ, quod scribas codicum illorum recte legisse puto: ἔσχεν

corr. M, quod commendat Saupp. ep. crit. p. 11. coll. § 27. || ὧν ἐγὼ Markl.: ὡς ἐγὼ libri (Bk. Turr.). || Tit. *ΜΑΡΤΥΡΕΣ* nunc ego scripsi: *ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ* vulgo: om. X^K, lacuna totidem litterarum relicta, et IM. Cfr. ad or. 1. § 29. et or. 7. § 10. || § 15. *μαρτυρόμενον*] Malim *διαμαρτυρόμενον*. || § 17. *οὕτως ὑβρισθέντα* XIMO. || § 18. *μάχης δὲ*] *μάχης* XIO: *πολλῆς δὲ μάχης* M. || *τυπτόντων αὐτὸν* librorum plurimorum, in quibus X, scripturam revocavi: „porro illis puerum (*αὐτὸν* = *μειράκιον*, v. § 35.) caedentibus“. Tam ebrii erant, ut ipsum puerum a Simone amatum verberibus peterent, quod sobrii certo facturi non fuissent. *τυπτόντων αὐτῶν* corr. CO (Turr. et ego in I. coll. § 37.): *πιπτόντων αὐτῶν* Reisk. in Var. lect. p. 670: *τυπτόντων αὐτοὺς* Hamaker. in quaestt. de nonnullis Lys. loc. p. 2: *ἐπὶ δὲ πιπτόντων αὐτῶν* nuper coni. Rauchensteinius. || § 19. *πώποτε ἐνεκάλ.* X^K: *πώποτ' ἐνεκάλ.* vulgo. || § 20. *τῶν κακῶν*] art. e solo Vindob. accessit. || *περὶ αὐτοῦ* hic habet X^K. || *καταφρονήσας*] *καταφρονήσεως* XI. || *ἀγῶναμε* X^K. || *ρ' μ'* in mg. idem. || § 23. *ἀμφοτέρους* Tayl. (Bk. Turr.): *ἅμ' ἀμφοτέρους* libri. || *ἐκβάλλων*] V. fragm. 37. Moneo Hirschigii caussa. || *μάλιστα*] *μέγιστα* coni. Hamaker. Sed v. Vindicc. Lys. p. 5. || § 25. *βουλομένους*] *βουλόμενος* XIO et pr. M. || § 27. *ταῖς αὐτοῦ* X^K ut § 29. || § 28. *ἐγὼ δ'*] *δ'* om. XIMO. || § 29. *φοιτῶν*] *παροινῶν* coni. Hamaker. p. 3. V. Vindicc. Lys. p. 6. || § 31. *ὡς ἐγὼ*] *ὡς* om. XIO. || § 33. *μηνύσαι* X^K. || § 34. *εἰς τοσοῦτο* X (nunc): *εἰς τοσοῦτον* vulgo. || § 35. *γενομένης*] *λεγομένης* Bakius. || *ῥίψαν ων* X^K. || *φεῦγον* X. || § 36. *χρὴ* Bekker. (Turr.): *χρῆν* libri. || *περὶ αὐτῶν* h. l. habet X^K. || § 37. *ταῦτα εἰκότα*] *ταῦτα μὲν εἰκότα* coni. Reisk.: *ταῦτα εἰκότα μέν* Saupp. || *περὶ αὐτῶν* CO (Turr.): *παρ' αὐτῶν* cett. (Bk.) || § 40. *παίδων*] *παιδικῶν* e solo M Bekk., sed ipse confert or. 4. § 7. || § 41. [*τραύματος*] nunc cum G. A. Hirschigio seclusi. || § 42. *κατάξαντες* Dobraeus et Cobet.: *κατεάξαντες* libri (Bk. Turr.). || § 43. *παιδιῶν* C (Turr.): *παιδικῶν* cett. (Bk.), v. Vindicc. Lys. p. 6. || *οὕτως καὶ* X (nunc): *οὕτω καὶ* IMO: *οὕτως* vulgo. || § 44. *ἠπίστασθε* Bernhardy synt. Gr. p. 375: *ἐπίστησθε* libri (Bk. Turr.). || *πολὺ ἂν*] *πολὺ καὶ* X^K et CIMO, defensum ab Klotzio in quaestt. crit. p. 44. Equidem, nisi error scribae est, quod crediderim, ita corrigendum putem: *πολὺ καὶ δικαιότερον ἂν αὐτὸς*. || *καθίστη*] *καθίστησι* Emperius. || § 45. *στρατείας* Tayl. (Bk. Turr.): *στρατιᾶς* libri. || *ἀκοσμότατος* Emperius (Turr.): *κοσμιώτατος* libri (Bk.) || § 47. *μὴ περιίδητε*] *μή με περιίδητε* cum Reiskio Bekkerus: sed v. or. 7. § 25. 43. cfr. Vindicc. Lys. p. 13 sqq.

Or. 4. [*ΑΔΗΛΟΝ*] addendum vidit Tayl. || § 1. *περὶ τούτου ὡς οὐκ ἐγένοντο ἡμῖν περὶ τούτου διαλλαγαί* X^K. || *ἔλαβον* X. ||

ἀπέδωκε X^K et C (Turr.): ἀπέδωκα cett. (Bk.) V. Foertsch. observatt. crit. p. 76 sq. || § 2. [δι'] ἐκείνην] δι' seclusi Hamakeri
ω
suasu. || φανερῶς X^K et O: φανερος C. || ἃ ἔλαβεν Tayl.: ἣ ἔλ. libri. || γ' ἀληθῆ G. A. Hirschig coll. § 12: τἀληθῆ libri. || § 4. ἧς Scaliger (Turr.): ἣ libri (Bk.): ἣν voluit Reisk. || § 5. αὐτὸς αὐτὸν] Prius αὐτὸς Reiskio delendum videbatur, uncis inclusum est a Bekk. Sed v. Foertsch. comment. crit. p. 43. || § 6. extr. et 7. πρόνοια Tayl. (Bk. Turr.): προνοίᾳ libri. || § 7. οὐ γὰρ ἂν] ἂν add. C et corr. M. || ἀλλ' οἴκοθεν ἔχοντες] Videtur aut ἐγχειρίδιον (§ 6.) aut σίδηρον aut ὅπλα excidisse: ὄστρακον enim intelligi nequit. || νῦν δὲ ὁμολ. X^K: νῦν δ' ὁμολ. vulgo. || § 8. ἐναντίος XCMO. || ἀνάγκη δὲ X^K: ἀνάγκη δ' vulgo. || § 9. τραῦμά τε Reisk.: τραῦμά γε libri, unus O τραῦμά γ'. || § 10. κατεῖπεν X^K: κατεῖπε vulgo. ||
η
κοινὰ X^K. || § 11. πρότερος τοῦτον] Fortasse πρότερος τούτου, cfr. § 15. || ῥᾴδιον αὐτῇ τοῖς Reisk. (Turr.), quod idem voluit X, qui ῥᾴδιον αὐτὴ τοῖς: cett. ῥᾴδιον τοῖς (Bk.). || τούτοις ποιῆσαι . . . .] Punctis nunc significavi aliquid deesse mihi videri, quod apparet e § 12. τεκμηρίων καὶ μαρτυριῶν. || § 12. ἰσχῦσαι X^K. || § 13. In ed. I. edidi e coniectura Hamakeri: δεινόν γε· εἰς — [ἔδωκα τὸ ἀργύριον] — ἐξῆν ἄν μοι χρ., in Vindicc. Lys. p. XI. seclusis verbis ἔδωκα τὸ ἀργ. particulam εἰ servandam, ἂν vero expungendam duxi. Nunc revocavi codd. scripturam. Westermanno verba ἐκ τῶν πολεμίων glossam sapere videntur. || ποιοῦνται] σπουδὴν ποιοῦνται anonymus Taylori: πειρῶνται Stephan.: περὶ παντὸς vel περὶ πλείστου ποιοῦνται Reisk.: προαιροῦνται Baiter.: ἀντιποιοῦνται Saupp. (cfr. Aeschin. or. 2. § 33.): βούλονται vel γλίχονται Emper.: possis etiam ἔργον ποιοῦνται, ut est in Isocr. or. 16. § 40. Plat. Phaedr. p. 232. A. || § 15. τοὺς αὐτοῦ X^K. || πότερον πρότερος nunc Marklando auctore scripsi: πότερον πρότερον libri. || § 16. αὕτη] αὐτὴ XCMO. || § 16. extr. et 17. οὐδὲν ἐν ταύτῃ. ἔγωγ' ἂν ἄνισον εἶχον βασανισθείσης] Locum corruptum dedi, uti scriptus est in libris (praeter C), nisi quod ἂν ἄνισον dedi, quod fortasse legitur in M, pro eo quod illi habent ἂν ἴσον. C: οὐδὲν αὐτήν. καίτοι ἔγωγ' οὐκ ἴσον εἶχον βασαν. Sauppius suspicatur: οὐδέν. οὐδὲ ταύτης ἂν ἴσον εἶχον βασαν. In ed. I. proposui: οὐδέν. ταύτης (per anaphoram) ἔγωγ' ἄνισον ἔχων βασανισθείσης ἀλλ'. Rauchenstein coniecit: καὶ οὐ λήσειν ἤμελλεν οὐδέν. ταύτης ἔγωγ' ἄνισον εἶχον βασαν. Denique Kayserus per litteras indicavit mihi Lysiam sibi tale aliquid scripsisse videri: καὶ μάλιστα ᾔδει ὅτι διὰ — γεγένηται. καίτοι (vel simpliciter καὶ) οὐ λήσειν ἡγούμην οὐκ ἴσον ἔγωγε ἔχων βασανισθείσης ταύτης. || § 18. ἐστιν, ἐν ὑπολόγῳ Markl.: ἐστιν ὑπολόγῳ C: ἔστι μὲν ὑπὸ λόγῳ cett. || προὐνοήθην Augerus: προνοηθῆναι libri, quod defendebat

τες. Plurimorum librorum scripturam defenderunt Reisk. in Var. Lect. p. 664 sq. et Foertsch. in observatt. p. 58 sqq. „Num ἐνδόντες, εἰδότες?“ Saupp. Reiskio p. 84. post λογισμῷ videtur deesse χρώμενοι. Mihi aliquando in mentem venit οὐ λογισμῷ εἴκοντες τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνοις. || τῇ αὐτῶν ἀρετῇ X[K]. || ἐνέμειναν XCMNUV. || § 24. post τὴν δ' ἐκ τῶν in X[K] omnia madore corrupta sunt usque ad § 28. πεζὴν quod erasum est. || § 29. ὑφισταμένου] Quattuor extremae litterae in rasura scripta sunt in X[K], ut supra § 22. || § 30. ἐμβάντες F (Turr. coll. § 32. 40.). Cett. aut ἐσβάντες aut βάντες aut εἰσβάντες (X). || § 31. ἔμελλον....] Mihi ἀπώλοντο videtur excidisse. || μάχεσθαι malim abesse cum G. A. Hirschigio coll. Lycurgi Leocr. § 48. || § 32. ἀμφότερα δὲ X[K]: ἀμφότερα δ' vulgo. || § 34. οὐκ ἂν ἰδὼν X[K]: ἰδὼν οὐκ ἂν FG (vulgo). || οἷος] Priores tres litterae in X[K] rec. atr. exaratae sunt, quo etiam τῇ post τῇδε suprascr. || § 35. ἀπίστου, ὑπὲρ τοῦ προσιόντος κινδύνου coni. Emperius, idem mox ὑπὲρ τῆς φιλότητος delebat. || κινδύνου; cum interrog. signo X[K]. || Σαλαμῖνι; οἷς Marklandus: σαλαμινίοις X[K] (ductus post σαλαμι a rec. m. est): σαλαμινίοις cett. praeter F, qui σαλαμῖνι. || § 36. τὸ θάνατον CN (Turr.): τὸ . θανατον (eraso ν) X[K]: τὸν θάνατον cett. (Bk.) || τὸν αὐτῶν libri (τὸν αὐτ̃ X[K], ita tamen, ut littera τ inducta sit a correctore ac spiritus lenis et nota litteris ντ suprascripta ab eadem correctrice manu sint, prae qua nequit explorari, quid antiqua dederit): τὸν αὐτῶν τῷ αὐτὸν FG (Bk.). Cfr. Klotz. quaestt. crit. I. p. 15. || συμφοράν, ἃ Taylor. (Bk. Turr.): ἃ om. libri. || § 37. ἱερῶν δὲ] Fort. πυνθανόμενοι δὲ ἱερῶν μὲν. || § 38. παιᾶνας (ita ut ᾶ medium e correctione sit) X[K]. || § 39. μητέρων praeter μ rec. atram. scriptum in X[K]. || λογισμὸς δ' libri: λογισμός τε Steph. (Bk. West.). || § 40. ᾗ πολὺ (ι subscr. rec. atram.) et in mg. ἡ X[K]. || αὐτῶν ψυχὰς X[K]. || § 41. [πολιτευομένων] ego de meo addidi, cfr. Polyb. IV. 76. 2., ubi eadem est oppositio. Reisk. voluerat αὐτονομουμένων interponi. Praeterea ante ἐλευθερίας cum Reiskio desidero κοινῆς vel ἑτέρων. || τῆς αὐτῶν X[K]. || § 42. τῶν ἄλλων συμμάχων nunc e X aliisque codd. edidi: τῶν ἄλλων ἁπάντων συμμ. FG (vulgo). || καίτοι] καὶ γάρ τοι Reisk.: καὶ γὰρ Dobr. || § 43. ἀναμφισβήτητα τἀριστεῖα Reisk. et fortasse F (Bk. Turr.): ἀναμφισβήτητ' ἀριστεῖα G: ἀναμφισβητήτως ἀριστεῖα cett. || § 44. παρασχόντες] ασ et ό rec. atram. correcta habet X[K], ita ut ipse quoque παρέχοντες habuisse videatur. || καὶ τοῖς ἄλλοις] καὶ om. X. || τειχιζόντων nunc e XCMN edidi: διατειχιζόντων vulgo. || § 45. ἕξουσι X[K]: ἕξουσιν vulgo. || τῶν Ἑλλήνων Reisk. (Turr.): cett. om. artic. (om. Bk. West.). || θαλάσσης X (nunc): θαλάττης FU (vulgo). || § 46. τῦ βασιλέως X[K], sed articulum et ιαν syllabam ως rec. atram. addita habet. || τεγεάται X[K]. || § 47. βέβαιον

(sic. corr. rec. atram.) X^K. || καὶ ναυμαχοῦντες supra versum rec. atram. add. X^K. || τοὺς βαρβάρους] art. om. X. || § 50. αὐτῶν ψυχ. X^K. || § 53. αὐτῶν ἀπελθόντες idem. || § 54. μὲν οὐ X^K C N: μὲν οὖν οὐ vulgo. || ἢ λόγος ἢ χρόνος X^K et plurimi libri: ἢ χρόνος ἢ λόγος vulgo. || μηνύσαι X^K. || § 55. ἴσον X^K. || § 57. δεῖ] ἔδει Markl. || πόλεων] πολέμων coni. Saupp. || § 58. Ἐπέδειξαν] Ἐπεδείξαντο G. A. Hirschig. Sed v. § 69. extr. et or. 18. § 3. || § 59. θάλασσαν nunc e X: θάλατταν GUV (vulgo). V. Benseler. ad Isocr. Areop. p. 122. || ἐγκαθεστᾶσιν Stephan. (Bk. Turr.): libri vel ἐγκαθιστᾶσιν (in quibus X) vel ἐγκαθιστῶσιν vel ἐν καθιστᾶσιν. || § 62. δουλείας οὐχ X: δουλείας ὡς οὐχ cum FG Bekk. || § 63. Editores Turr. coni. τείχη δὲ νέα ἀντὶ — ἀνέστησαν vel τείχη δὲ ἀντὶ — νέα ἀνέστησαν, recte opinor. || μετέδοσαν FGUV: μετέδωκαν cett., in quibus X. || § 65. οἷοί τε X^K: οἷοί τ' vulgo. || ἐγίνοντο X et NV (nunc): ἐγένοντο vulgo. || § 67. καινοὶ Tayl. in lect. Lys. p. 246 ed. Reisk. (Bk. Turr.): κοινοὶ libri. || § 67. extr. ἐπιδείξαντες etiam X^K. || § 68. βέβαιον ἂν Markl. Libri ἂν om. (om. Bk. Turr.) || § 69. τήν τε ἐκείνων X^K: τήν τ' ἐκ. vulgo. || § 70. μὲν γὰρ πατρίδι libri (Turr. coll. Foertsch. observatt. crit. p. 60 sq.) praeter FV, qui γὰρ om. (om. Bk.) || § 71. αὐτοὺς μὲν X^K || § 73. [καὶ θάψαι] uncos admovi Reiskio auctore. || § 76. ἴσον X^K. || § 79. ὑπὲρ τῶν Franzius (Turr.): τῶν libri om. (om. Bk.) || καίτοι γὰρ X^K, at statim § 80. καὶ γάρ τοι habet.

Or. 3. Inscr. Πρὸς Σίμωνα ἀπολογία nunc e X^K (qui Λυσίου πρὸς Σίμωνα ἀπολογία) edidi: Ἀπολογία πρὸς Σίμωνα vulgo. || § 2. γίγνονται X^K: γίνονται vulgo. || § 3. περὶ τοιούτων πραγμάτων Franz. (Turr. coll. § 40. 48.): περὶ τῶν τραυμάτων libri (Bk.). || συνοίσεσθαι etiam X^K. || § 4. φαίνομαι etiam X^K. || Σίμων οὑτοσί Cobetus: Σίμων οὗτος libri (Bk. Turr.). || § 5. ὅσα δὲ εἰς X^K: ὅσα δ' εἰς vulgo. || § 9. πρέποντά ἐστι Dobraeus (Turr.): πρέποντα ἔσται libri (Bk.). || § 10. λαβὼν δὲ XIO. || § 11. εἰσαρπάσειαν ego de meo: εἰσαρπάσαιεν libri. || § 12. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς ἤδη μεθύοντες nunc edidi e Reiskii coniectura (ita tamen, ut ἤδη non ad μεθύοντες, sed ad ἐκπηδῶσιν pertineat): ἤδη μεθύοντες. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς libri (Bk.): οὗτοι δ' ἤδη μεθ. ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς Schottus (Turr. West.): καὶ δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπηδ. ἐφ' ἡμᾶς Bakius in schol. hypomn. II. p. 204: τότε δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπ. ἐφ' ἡμᾶς Kayserus. Aliquando conieci scripsisse Lys. ἐνταῦθα δὴ μεθ. οὗτοι ἐκπ. ἐφ' ἡμᾶς: ἐνταῦθα enim exitu verbi superioris ἐξερχόμεθα absorptum esse putavi. || § 14. κἀνταῦθα Markl. (Turr.): καὶ ταῦτα libri. V. Saupp. epist. crit. ad G. Hermannum p. 10 sq. || ἵνα — γενέσθαι, οὔτε libri praeter C, qui δι' ἃ — γενέσθαι, ἔνθα οὔτε (Bk.). || ἔλαβεν ex CO dedi, quum X habeat ἔλ', quod scribas codicum illorum recte legisse puto: ἔσχεν

Foertsch. observ. crit. p. 77. || § 19. ἀλλ' ἀλογώτατον Sluiter. et Coraes ad Isocr. p. 298. (Turr.): ἀλλὰ λόγῳ τὸ τῶν libri (Bk.).

Or. 5. § 1. ἱκετεύοντος G. A. Hirschig (v. etiam fragm. 78. § 4., cfr. or. 18. § 27. or. 21. § 21: κελεύοντος libri. || § 2. οὕτως μετοικεῖν X^K: οὕτω μετ. vulgo. || § 5. ὅ τι ἂν] nunc ego ἂν, quod deesse viderunt Turr., adieci ante ἀγαθὸν, om. libri.

Or. 6. Inscr. om. libri. || § 1. ἔδησε τὸν ἵππον] πον XEM. supplevit Taylorus ex Harpocr. v. ῥόπτρον. || § 2. ὅτι Ἀνδοκίδης μηνύων τοὺς αὑτοῦ (αὐτοῦ X^K) συγγενεῖς καὶ φίλους ἀπώλλυε (ἀπολλύων X^K), φάσκων αὐτοὺς συνεργοὺς εἶναι, quae pone λέγοντος posita erant, Reisk. insiticia esse vidit, seclusit Bekkerus, ego omisi cum Turr. || § 3. ἐπισταμένοις ὅτι nunc e libris revocavi: in ed. I. expunxi ὅτι, mox τιμωρεῖσθαι scribens (Emendationum Lysiac. fasc. p. 30). || τιμωρεῖτον nunc e Dobraei coni. dedi cum West.: τιμωρεῖτε X: τιμωρεῖται EKM: „immo τιμωροῦνται." Saupp. || ἔσεσθαι . . . .] Mihi pariter ac Dobraeo sub fine deesse aliquid videri punctis indicavi. Sauppius aut in ὄντα latere aut post hoc excidisse suspicatur τιμωρὸν vel simile quid. || § 4. δι' ἡμᾶς („nostra culpa" Vindicc. Lys. p. 59 sq.) nunc ego de meo emendavi: libri enim ἡμᾶς (sine δι'), unus G ὑμᾶς. Vulgo ἡμῶν. || θυσίας θύσει nunc scripsi e certissima emendatione Cobeti (in comment. philol.): θυσιάσουσι X et GK: θυσιάσει vulgo. || εὔχεται XK. || Ἐλευσινίῳ — Ἐλευσῖνι Palmerius: Ἐλευσῖνι — Ἐλευσινίῳ libri. || μυστηρίοις libri (Turr. coll. Andoc. or. 1. § 110.) praeter C, qui ἐν τοῖς μυστηρίοις (Bk.). || § 5. τῆς ἑορτῆς . . . . ἢ θύειν] Verbum aliquod adveniendi deesse patet. Baiterus ex ἢ θύειν effecit ἦλθον, deleto ἢ ante θεωρεῖν, quod iam Tayloro in mentem venerat. Ego vero ἢ θύειν εἰς ταύτην τὴν πανήγυριν tuear Thucyd. 6, 54. ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον. || § 6. διὰ τὰ ἠσεβημένα — γιγνώσκεσθαι delenda censet G. A. Hirschig. || ᾧ ἂν ξυγγένηται] ὅσοις ξυγγεγένηται coni. Rauchenstein. Mihi nunc scribendum videtur ὅτῳ οὖν ξυγγεγένηται. || § 7. πλεῖστον] πλείστων XG. || ὃς μόνος] ὡς μόνος XGKM. || κακόν, — κακόν.] Prius κακὸν Valckenarius tollebat, posterius Tayl. et Hirschig. coll. or. 9. § 20. || § 9. τοσοῦτον XM (nunc): τοσοῦτο vulgo: v. or. 6. § 33. cfr. or. 3. § 34. || ἱερά . . . .] Lacuna est unius versus in C. || § 11. [μᾶλλον ἢ ἧττον] nunc seclusi Tayloro auctore. || [Ἀνδοκίδης] item ego seclusi. In meis observatt. in oratores Att. p. 41 sq. conieci Ἀρχίππῳ. || πρόσσχητε Turr.: πρόσχητε libri. || καίπερ ego in iisdem observatt. in oratt. Att. p. 41. (Turr.): καὶ libri (Bk.). Vulg. retinet West. et defendit in Commentatt. crit. IV. p. 3. eadem ratione, quam Marklandus inierat. || Ἄρχιππον Palmerius et Schott. (Turr.): Ἀρίστιππον libri (Bk.). || τὸν αὐτοῦ X^K. || § 12. ἑρμαί X^K. || πρᾶγμα ἔχοι X^K. || § 13. ἐπίτιμοι ὄντες nunc mihi glossema videtur. || μεθέξουσι; (interrogative) X^K. || ὑπὲρ αὐτοῦ X^K. || ἀλλὰ καὶ] καὶ

nunc uncis liberavi monitu C. Schilleri ad Sluiteri lectt. Andoc. p. 121. et Westermanni in Commentatt. crit. IV. p. 3. coll. or. 25. § 13. Possit et ἀλλ' ἤδη coniici. || ἦτε καὶ ἐστὲ nunc e X^K recepi, etsi locum sanum esse vix puto: καὶ om. GKM (non X): ἦτε, αὐτοί ἐστε coni. Kayserus. Totum locum sic refingendum statuit Reiskius: εἰ δ' ὑμεῖς αὐτοκράτορες ὄντες αὐτοί ἐστε οἱ ἀφελόντες (vel ἀνελόντες) τὰς τιμωρίας τῶν θεῶν, ὑμεῖς αὐτοί, ἀλλ' οὐχ οὗτοι αἴτιοι ἔσονται, ad sententiam recte, ut opinor. Quod Emperius ᾗ γε coniecit pro ἦτε non intelligo. || οὐχ οὗτοι Reisk. et Saupp.: οὐχ om. libri (om. Bk. Turr.). || § 14. καὶ ἀπολύεται οὐδὲν δόξας ἀδικεῖν nunc ego reposui ex egregia Lobeckii in Aglaoph. p. 1094. emendatione: καὶ πολλοῦ οὐδὲ δόξαν ἀδικεῖν X et G: καὶ πολλοὺς οὐδὲ δόξαν ἀδικεῖν cett. praeter C, cuius inane commentum καὶ πολλοὶ οὐδ' ἔδοξαν ἀδικεῖν omnes post Bekkerum editores propagavimus. || ὁμολογούντων Reisk.: ὁμολογουμένων libri (Bk. Turr.). || § 15. αὐτὸς] οὗτος Dobr. || κατὰ om. X et GKM. || τοὺς ἐξ Ἀρείου πάγου cum Dobr. malim abesse: πάγου om. libri uno, ut videtur, K excepto. || Post πόλιν quae libri habent ἢ τραύματος ἐκ προνοίας Bekk. inclusit, ego Tayloro monente cum Turr. omisi. Cfr. Meier. de bonis damnat. p. 100. n. 331. || ἐὰν κατίῃ C: ἐὰν μὲν κατίῃ X et cett. || οὐ τιμωρήσεσθε] οὐ om. X et cett. libri. || § 17. τοσοῦτο XCKM. || περὶ τὰ] περὶ τὰς XCG. || τῇ αὐτοῦ X^K. || περὶ ταῦτα τὰ ἱερά] τὰ ἱερά exterminandum statuit Valckenarius apud Sluiterum. || § 18. ἀπάγοντι] ἀγαγόντι Dobraeus. || § 19. εἰς τὰ ἁμαρτήματα] διὰ τὰ ἁμαρτ. Emper. monens ἵνα valere ubi: εἰς ἃ ἡμάρτητο αὐτῷ Kayserus coll. or. 31. § 20. Westerm. post εἰς nonnulla excidisse existimat. || προφάσει] προσκλήσει Kayser. || δῴη] „Apud quemvis alium scriptorem corrigeres δῷ vel δοίη." Turr. Infra tamen § 21. legitur παραδοίη. || § 20. οὐδὲ γὰρ Reisk.: οὔτε γὰρ libri (Bk. Turr.). || ὁ δὲ θεὸς τέλος] Nunc malim οὐδὲ ὁ θεὸς τέλος („ac ne deus quidem eos morte immittenda ab his malis liberat"). Reisk. voluerat ὁ δὲ θεὸς οὐδὲ τέλος. || τέλος τούτων Scaliger (Bk.): τέλος τούτῳ libri (Turr.). || § 21. ἐξ ἐπιβολῆς Tayl.: ἐξ ἐπιβουλῆς libri. Meier. de lite Att. p. 35. n. 26. || ἔδησεν] ἐδέησεν libri: λέληθεν Valckenarius. At v. Meier. de lite Att. p. 179. n. 34. || § 22. μὴ μηνυτὴς Stephan.: libri μὴ om. || ἢ ἀργυρίου Taylor.: μαρτυρίου libri. || ἔχειν] ἐμὴν XGK. || § 23. τῶν αὐτοῦ συγγενῶν X^K. || ἀφανὴς αὐτῷ] ἀφανὴς ἦν αὐτῷ Tayl. || § 24. μηνύσαι ut § 23. X^K. || ἱερῶν margo X, qui in ordine verborum habet γερῶν, ut CGK: γέρων M. || μηδ' ἀδικούμενον Reisk. (Turr. v. meae observatt. in orat. Att. p. 41.): μὴ ἀδικουμένῳ (Bk.). || § 25. γάρ πω Reisk.: γάρ που libri (Bk. Turr.). || Ἀθῆναι Bekkerus: Ἀθηναίων libri: Ἀθηναῖοι Reiskiana. || § 26. Κιττιέων] Κιτιέων Ald., quod placet. || § 27. ἐπὶ τῶν Tayl. Libri vel

quod X habet ἡγου οἰόμενοι, coniecit ἀφανίζειν λέγουσιν, οἰόμενοι. ‖ οἰόμενοι nunc e CO reposui, X enim habet ἡγου οἰόμενοι: ἡγούμενοι vulgo. ‖ ἀπελέγξαι nunc e Westermanni et Rauchensteinii coni. dedi: ἀποδεῖξαι libri. ‖ αὑτοῖς Saupp.: αὐτοῖς libri. ‖ § 3. καὶ δεῖ με nunc restitui: καὶ δεινὸν μὲν Bakius schol. hypomn. II. p. 213. (ego in I.) ‖ ἅμ' — ἀκούσαντα Saupp. (ep. crit. p. 11.): ἐν — ἀκούσασι C (Bk.): ἀλλ' — ἀκούσαντας X et cett. ‖ § 4. δημευθέντων τῶν ὄντων δ' ἐκείνου] δημευθέντων δὲ τῶν ὄντων ἐκείνου Reisk. et Bk. Fortasse τῶν ὄντων δ' ἐκείνου δημευθέντων. ‖ ἐωνούμην ego correxi: ὠνούμην libri (Bk. Turr.). cfr. or. 22. § 11. Rauchenstein. ex Emperii coni. dedit ὠνοῦμαι. Imperfecto usus est Lysias, quemadmodum Andoc. de myster. § 134., siquidem ἐωνησάμην Atticum non est. Lobeck. ad Phryn. p. 138. ‖ § 5. τοῦ μὲν προτέρου χρόνου] ἐμὲ διὰ τὸν πρότερον χρόνον Hamaker. Sed v. meae Vindicc. Lys. p. 10 sqq. ‖ μυρίαι O: μορία M: μορίαι X et cett. ‖ § 6. ὁ πόλεμος Dobr. (Turr.): libri om. artic. (om. Bk.) ‖ φίλων] ψιλῶν Hamak. Sed v. m. Vindicc. Lys. p. 14 sqq. ‖ τῶν τῇ πόλει] Nunc malim τῶν τότε τῇ πόλει. ‖ ἄπρακτον O (Turr.): ἄπραστον M et fortasse etiam X[K], sed ductu non satis certo, ut inde ἄπρα-ω-τον factum esse videatur a cett. scribis. ‖ πλεῖον X pr. (qui πλεῖον). πλεῖω C (Bk.): πλείονα cett. V. Saupp. ep. crit. p. 12. ‖ § 7. οὐ θαυμαστὸν δ'] δ' accessit e solo C. ‖ πολλὰ ἐν ἐκείνῳ] Nunc suspicor πάντα ἐν ἐκείνῳ. ‖ § 10. ὃς δύο ἔτη Harpocr. Suid. Phot. v. σηκός (Turr. Saupp. ep. crit. p. 103.): δύο δ' ἔτη Lysiae libri (Bk.). ‖ τρίτῳ δὲ X[K] (qui tamen τριτω): τρίτῳ δ' ἔτει vulgo. ‖ ὁμοίως] τελευταῖος Hamaker. Sed v. m. Vindicc. p. 16. ‖ πρωτέως X et CMO. ‖ δεῦρο ἴτε X (Turr.): δεῦρ' ἴτε CM (Bk.). δευρῆτε O. ‖ μάρτυρες. ΜΑΡΤΥΡΕΣ. Markl. (Turr.) Post ἴτε in X[K] lacuna est octo fere litterarum, in mg. μ. (i. e. μάρτυρες), sed mox in tit. μαρτυρίαι habet. Cett. vel μάρτυρες. — Μαρτυρίαι, vel simpliciter μαρτυρίαι. ‖ § 11. σηκὸν] οἶκον X et CMO. ‖ φανερωτέρως Markl. (Turr.): φανερῶς libri (Bk.). ‖ § 12. αἱρούμενος nunc e Sauppii emendatione cum West. et Rauch. scripsi: ἡγούμενος libri. Tayl. et Madvig. (in Philologi II. suppl. p. 19. n. 12.) ἡγούμενος μᾶλλον λέγεσθαι ἢ ὥς et hic et § 31. ‖ ἵνα ἡγῆσθε] V. Sintenis in Philologo VI. p. 750. ‖ ἐγίνετο X[K] (cfr. § 32. extr.): ἐγένετο vulgo. ‖ ποιήσαντι] μὴ ποιήσαντι Markl.: περιποιήσαντι Kayserus: Rauchenstein. totum locum sic scribendum suspicatur: ὅ τι κέρδος ἐγένετ' ἂν μοι ἀφανίσαντι καὶ ἥτις ζημία περιποιήσαντι. ‖ § 13. ἐγίνετο X[K]: ἐγένετο vulgo. ‖ § 14. . . . . . πολλὰς ἂν] Nunc ante πολλὰς mihi aliquid deesse videri punctis indicavi. ἐγὼ δὲ τοὐναντίον

πολλὰς ἂν Hamakerus: ἐγὼ δὲ πολλὰς ἂν Kayserus: πολλὰς δ' ἂν Emperius (West. Rauchenst.): πολλὰς γὰρ ἂν Turr. et ego in I.: simplicissima medela est, quam in Vindicc. Lys. p. 20. proposui ὢν πολλὰς ἂν, sed nunc etiam αὐτὸς addi velim. || § 16. ἂν εἰδείην] ἂν ᾔδειν Emperius et Hamaker., recte fortasse. || § 17. οἰκετῶν Palmer.: εἰκότων libri. || τοῖς εἰργασμένοις] τοῖς δ' εἰργασμένοις Rauchenst. V. Hamaker. quaestt. Lys. p. 14. || ἀνενεγκεῖν C: ἂν ἐνεγκεῖν X et cett. || § 18. [τοὺς παριόντας ἢ] nunc auctoribus Dobraeo et Kaysero seclusi: τοὺς περιοικοῦντας γείτονας scripsit Hamak. l. d. p. 14 sq. || ἀποκρυπτόμενοι οἰόμεθα nunc ego de meo edidi: ἀποκρυπτόμεθα libri: ἀποκρυπτόμεθα καὶ οἰόμεθα G. A. Hirschig. (Rauch.) || § 19. τούτου CM: τούτων X et cett. || οὕτως τολμηρὰς X[K]: οὕτω τολμ. vulgo. || § 20. ὑπέλιπες Franz. (Turr.): ἀπέλιπες libri. || § 21. πεῖσαι] Defendi posse scio, sed tamen nunc malim πείσας: neque enim in ipso persuadendo posita erat salus, sed persuadendo orator eam effectum iri sperabat. || ἐθέλει σοι] ἐθέλει μοι X et CM. || § 22. φήσας μ' ἰδεῖν Reisk.: φῂς μὴ δεῖν libri. V. Vindicc. Lys. § 21 sqq. || διαγιγνώσκειν X[K]: διαγινώσκειν vulgo. || § 23. πάσχω· ὃς εἰ μὲν] πάσχω· εἰ μὲν West. (comment. crit. IV. p. 5.): πάσχω· εἰ μὲν γὰρ vel πάσχω, ὅτι εἰ μὲν ego conieci in Vindicc. p. 23: πάσχω ὑπὸ τούτου vel τουτουί, ὃς εἰ μὲν Hamakerus probante Kaysero. Vulg. defendit Rauchenst. coll. or. 13. § 77. or. 12. § 30. or. 19. § 10. Isocr. or. 18. § 37, quos tamen locos non tam intolerabili obscuritate et duritie laborare, quam hunc nostrum recte monuit Kays. in diar. Heidelb. 1854. nro. 15. p. 227. Quidni igitur scribas πάσχω, ὅσῳ εἰ μὲν: „Iniquissima igitur patior, quatenus (quandoquidem) si" etc., plane ut est apud Herod. V. 49. Cfr. Isaei or. 1. § 48. Thucyd. VI. 89. ibique intpp. Ellendt. in lex. Soph. II. p. 378., nec absimile est illud Lys. or. 4. § 13. || ταύτην τὴν ζημίαν nunc e libris Kaysero et Rauch. suadentibus revocavi: τὴν post Bekk. om. omnes editores. || τούτου μὲν] τοῦτο μὲν X[K]. || ἅμα Bekk.: ἄλλαι X[K], cett. vel ἄλλα vel ἀλλὰ. || τε] libri γε. || § 23. καὶ τὴν πατρίδα e coni. Kayseri (qui tamen καὶ om.) cum West. addidi coll. or. 3. § 32. 38: om. libri. || ἐπιμελουμένους XCO (Turr.): ἐπιμελομένους Bk. || § 25. ἐργαζόμενον C: ἀργαζομένους M: ἐργαζομένους X et O: nunc tamen malim ἐπεργαζόμενον coll. § 29. || § 26. [οὕτω] cum Dobr. et Hamak. inclusi. || ὡς ἀφανίζων νυνὶ κρίνομαι; nunc Westermanno auctore interrogationis signum pone κρίνομαι posui. Antea post haec verba tanquam ab οὐ δήπου suspensa punctum erat. ἠφάνιζον ὡς νυνὶ κρίνομαι Hamak.: ἀφανίζων ὡς νυνὶ κρίνομαι Kays. nunc in diar. Heidelb. l. d. p. 227. Rauchenstein. locum ita fere interpretatur, ut nos fecimus in Vindicc. p. 25. || § 27. ἢ ἐπὶ τῶν λ X[K]. || ἐξῆν] ἐξὸν Auger. Dobr. Hamak. Sed v. m. Vindicc.

Lys. praefat. p. VII. || τοιοῦτο X et CM (nunc): τοιοῦτον vulgo. || § 29. ἀπεργαζόμενον X[x]. || ἀπογράψαι] ἀπέγραψέ X et cett. || με Tayl. (Turr.): με ἐγγὺς libri. || § 30. περὶ ὧν αὐτοὶ σύνιστε] περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν ἐμοὶ σύνιστε Kayser. coll. § 22. et or. 13. § 18., recte mea sententia. Sed ad veritatem forsitan propius accedas, si corrigas περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν σύνιστε ἐμαυτῷ, ταῦτ' ἀνασχ. || § 31. πεποίηκα ἢ ὡς Tayl. et Madvig (v. ad § 12.). Turr. consuli iubent Fritzsch. quaestt. Lucian. p. 90. || τἄλλα X[x]. || § 32. ἄλλης delebat G. A. Hirschig coll. § 3. Sed v. § 30. or. 18. § 11. or. 26. § 9. nos in observatt. in or. Att. p. 9 sq. || § 33. μαρτυρεῖ μᾶλλον, ἢ (sic interpunctum) X[x]. || § 34. γὰρ ἔχων Reisk.: παρέχων libri. || πάντες εἰσὶν] πάντες ἔτι εἰσὶν coni. West. et Rauch., quae mea quoque aliquando coniectura fuit, sed potest defendi vulg. || ἕτοιμός εἰμι nunc de mea coni. iam diu in Vindicc. Lys. p. 27. proposita, in quam eandem incidit etiam Kays., edidi: ἕτοιμος ἤμην libri, unde West. (comment. crit. IV. p. 6.) ἕτοιμος ἦ μὴν, falso: Dobr. ἕτοιμος εἴην (Turr. et ego in I.). || § 35. δοκεῖ δεινὸν εἶναι cod. Venetus Taylori (Markl. Kays.): δοκεῖν εἶναι X et C: δοκεῖ εἶναι vulgo. || περὶ αὐτῶν X[x]. || κατηγοροῦσιν] καταγορεύουσιν Cobet. in Mnemosyne 1854. fasc. 1. Sed v. or. 1. § 20. Antiph. or. 1. § 10. (Vindicc. Lys. p. 30.) || Post κακῶν interrogationis signum sustuli. || § 36. οἶμαι] εἶναι libri. || εἶναι] εἰπεῖν libri. || § 37. ἤλεγχον nunc ego de meo correxi: ἔλεγον libri. Cfr. Lycurgi Leocr. § 33. οἵ τ' ἐξελέγχοντες τῷ ἔργῳ (servi) et ibid. § 29. ἔλεγον ταῦτί Kays. in diariis Monac.: ἔλεγον καὶ παρὰ τὴν ἀλήθειάν τι idem in diar. Heidelberg. l. d. p. 233. Post ἔλεγον verba ἃ οὗτος ἐβούλετο transponenda censuit Bekk. || προσῆκεν Markl. (Turr.): προσήκει libri. || μετ' ἐμοῦ nunc e Stephani coniectura reposui, quanquam veram eam esse non praestiterim: nam μήτ' ἐμοῦ X et MO, unde μὴ κατ' ἐμοῦ Kays. in diar. Heidelb. l. d. p. 233.: πρὸς ἐμοῦ C (vulgo). || § 38. τοῦτον Tayl.: τούτῳ libri. || αἰτιᾶσθαι Kayserus in diar. Heidelb. p. 234. || § 39. [ἐγνωκέναι] addidi cum Hamak. quaestt. p. 22.: om. libri: ὑποπτεύειν potius addi voluit Kayserus in diar. Monac., ᾐσθῆσθαι idem in diar. Heidelb. p. 234. || ἡγοῦμαι ὅτι libri praeter C, qui ἡγοῦμαι νομίζειν ὅτι (Bk. Turr.). || ἐχθρῶν om. X et MO. || οἱ τοιοῦτοι Reisk.: artic. om. libri. || § 40. ᾐτιάσαντο operae Bekkeri Berolinenses per errorem. || βούλεσθε] Quidni ἐβούλεσθε? || ἕνεκα CMO: οὕνεκα X. || ἥδιον Tayl. Libri vel ἤδη (X), vel δή. || ἐμὲ αὐτῶν Schott. (Turr.): ἐμὲ αὐτὸν libri (Bekk. cum Reiskio ἐμὲ αὐτὸς). || § 42. παρὰ] ἢ ἄρα XM, εἰ ἄρα O.

Or. 8. § 1. ἐπεγκαλῶ] Fortasse ἐγκαλῶ. || τοὺς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι τιμήσειν] τοὺς μὲν γὰρ παρ' οὐδὲν οἶμαι τιμήσειν Emperius. Ego conieci τοῖς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι μελήσειν: Westermannus vero τοῖς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι διοίσειν. ||

ἐπιτηδείοις Tayl.: ἀνεπιτηδείοις libri (Bk. Turr.). || § 3. τάχα δὴ βοηθῶν exterminanda censet Cobetus: nunc ego suspicor τάχα δὴ βοηθῶν τούτοις (incusatis), οἷς (quibus rebus) ἡμάρτηκε. || εἰπάτω (i. e. quisque vestrum, quod assumendum e voc. τις): εἴπατε cum Cobeto West. || οὖν om. C (om. Bk.) || επ᾽ ἤγγειλε (sic) X^K. || § 4. καίτοι οὕτως] καιτοιουτως (sine acc.) X^K. Locus corruptissimus, cui multa sunt adhibita sanandi genera, quorum ut aliud alio incertius est et contortius, ita improbabilius. || ὅ τι Emper.: ὅτι vulgo. || κατ᾽ ἐμοῦ, ταὐτὰ λέξαιμι nunc ego de Marklandi coni. scripsi: κατ᾽ ἐμοῦ ταῦτα, δόξαιμι libri (vulg.). Male cum Emperio Westerm. ita distinxit: κατ᾽ ἐμοῦ ταὐτά, λέξαιμι. || ταῦτα λέγοιμι X^K et DGO. || § 5. οὐκ ἔχειν ὅπως O: οὐκ ἐκεῖνο πῶς X et DG: δι᾽ ἐκεῖνο ὅπως C. || ἐλευσῖναδε X^K. || οἵτινες μὲν] μὲν a Bekk. seclusum tuentur Turr. coll. or. 10. § 15. Plat. Civit. IV. p. 421. B. V. p. 479. A. || ἄνδρα λάθρα Coisl. Taylori et Sangermannensis Augeri: λάθρα ἄνδρα cett. || § 6. ἀπειπόντα X et CGO. || § 7. αὐτὸς Schott. (Turr.): οὗτος libri: τοιοῦτον Reisk. (Bk.) || ὑπερεῖδε X^K et CDO. || ἑώρων D: θεωρῶν X et cett. || ὑμᾶς μὲν πλουτοῦντας] sic ego de meo orationem complevi (West.): ὑμᾶς μὲν om. libri. || ὑμᾶς ante ὑπώπτευον nunc de meo inserere malui, quam sequi alteram meam coniecturam, qua pronomine ὑμᾶς omisso συνόντας scribendum esse suspicatus sum. Neque enim quisquam, quod ipse consuetudinem cum aliquo habet, gravate ferre dicitur, sed quod alii secum. || § 8. καὶ ταῦτα δ᾽ ὅτι — ἀπαγγελεῖν ἡμῖν] καὶ ταῦτα δ᾽ ὅτε πρὸς τοὺς τελευταίους ἐλέγετε, οὐκ ᾤεσθε ἀπαγγελεῖν ἡμῖν Saupp. et Cobet.: καὶ ταῦτα διὰ τί — ἐλέγετε Emperius. Ceterum pro τελευταίους Franz. voluit ἐπιτηδείους: si quid mutandum, ἀναγκαίους probabilius videtur. || ἀπαγγελεῖν C: ἀπαγγέλειν D: ἀπαγγέλλειν X et GO. || κἀνταῦθα σοφ. καλὸν εἶναι] „putabatis in eo quoque praeclaram sapientiam conspicuam esse“: καὶ ταῦτα σοφ. καλὸν εἶναι Saupp. || εἰδότες Reisk. (Turr.): εἰπόντες libri (Bk.). || § 9. ταὐτὰ Scaliger: τὰ (sic) X^K: τὰ cett. || ἐμοῖς Steph.: ἐμοὶ libri. || ἐξήτουν X^K. || § 10. τοῦ ἵππου — φάσκων] Locus lacunosus et depravatus. τοῦ ἵππου πρὸς Ἡγέμαχον, κάμνοντα τὸν ἵππον ἀνάγειν με βουλόμενον Dobraeus. Emperius autem in superioribus coni. πρᾶξαί με τὰ, dein pro μαχόμενον voluit Μάχων vel Ἡγέμαχος. Mihi pone ἵππου et nomen eius, de quo infra loquitur orator, et verbum, e quo accusativus πράξαντά με pendebat, excidisse videtur. Tum pro μαχόμενον κάμνοντα, quod Reisk. defendit interpretans equum qui in pugna defatigatus est, nescio an scribendum sit μαραινόμενον καὶ κάμνοντα. || οὑτοσὶ Cobet.: οὗτος libri. || § 11. σφῶν γε Dobr. (Turr.): ἐφ᾽ ὧν γε libri. || μετὰ τούτων] μὴ ὑπὸ τούτων West. || ἀδικουμένῳ μοι μηδὲν] διωκούμην, περὶ τούτων μοι μηδὲν Dobr.: an forte διωκούμην αἰτουμένῳ μοι μηδὲν? || ἀντιλέξειν

nunc ego de meo correxi: ἀντιλέγειν libri. || § 12. ἀντέκραττον] ἀντέλεγον Emper. || Fortasse παρόντων οὖν τῶν. || ὀργιζόμενος nunc auctore Markl. dedi: ὁριζόμενος libri. || δοκοίην C: δοκοίη X et cett. || ἆρα γε X[K]. || ἀποτρέψειν Markl. (Turr.): ἀποτρέπειν libri. || κωλύσαιτε Reisk.: κωλύσετε libri. || ἐξελέγχειν ἔτι; Reisk.: ἐξελέγχειν ὅτι libri praeter C, qui ἐξελέγχειν (et sic Bk. Turr.). || § 13. ἐπιλέγειν Emper. (Turr.): ἐκλέγειν libri (Bk.). || ἔπειτα nunc ego correxi (ἔπειτα enim et εἶτα cum indignatione interrogantis esse notum est): ἐπεὶ libri: ἔπειτα τί Baiter.: ἢ τί Emper. || § 14. νῦν ἤδη καὶ πάλαι] νῦν ad Γινώσκω, πάλαι ad ζητοῦντας pertinere mihi videtur: quare, si quid mutandum, fortasse καὶ expungendum. Sed Lobeck. ad Phryn. p. 323. u. νῦν τε καὶ πάλαι (cfr. or. 10. § 20.), Emper. vero νῦν τε δὴ καὶ πάλαι. || πάντα μᾶλλον] πάντων C: πάντων X et cett. || § 15. μετὰ τοῦτο Auger. (Turr.): μετὰ τοῦτον libri (Bk.). || § 16. κακῶσαι λείπετε ἤδη οὐδέν ego emendavi e vestigiis codicum: κακώσας λέπτιδι οὐδέν X: κακώσας λέππιδι οὐδέν DO: κακώσας λέπτῃ δε G: κακῶσαι λείπετε οὐδέν C (Bk. Turr.). || ἐλλείπετε Franz. et Emper. || ὅτε C: ὅταν X et G: ὅτι DO. || ἐλέγετε κακῶς] ἔλεγε καλῶς X: ἔλεγε κακῶς cett. || βοηθεῖτε, πάντ' εἴρηκα DO: βοηθεῖτε πάντες, εἴρηκα X et G (Bk. Turr.): βοηθεῖτε, πάντα γὰρ ἂν εἴρ. C || § 17. κατὰ τί δὴ DO, ut videtur (Bk.): κατὰ τί δή τι X et G: κατὰ τί δή ποτε C (Turr.). || οὐκ ἐφυλαττ. Reisk.: οὐκ om. libri. || ἐλέγετε κακῶς, παρακαταθήκην ἔχων nunc ego emendavi: ἐλέγετε, καὶ παρακαταθ. ἔχων X: καὶ om. C (om. vulgo). || § 18. ὅ τι ζημιωθήσομαι] ὅ τι καὶ ζημ. Cobet. || ποθήσομαι DO: ποθέσομαι cett. (Bk. Turr.) || ἐμαρτυρεῖτε X. || § 19. ἀλλ' ὡς C: ἀλλ' om. cett. || εὐνοοῦντες nunc dedi auctore Benselero de hiatu p. 183: εὔνους ὄντες libri: εὖνοι ὄντες cum Reiskio omnes ed. Quanquam scio Cobetum in orat. de arte interpr. p. 94. εὐνοεῖν et κακονοεῖν Atticum esse negare. V. ad or. 13. § 13. et or. 29. § 10. Cfr. Soph. Aiac. 689. Aristoph. nubb. 1411. Xen. Cyr. 8. 2, 1. || ἐπ' εἰδ' ἂν (sic) X[K]. || μὴ ξυνῷ Markl. (Turr.): μηνύσω X et DGO: μηνίσω C (Bk.). || τρέψεσθε Markl.: τρέπεσθε libri. || ἀπαχθήσεσθε etiam X[K]. || ὁ εἷς C: art. om. cett. || αὐτὸν hic habet X[K].

Or. 9. § 1. περὶ παντὸς Markl. (Turr.): περὶ τοῦ παντὸς libri (Bk.). || § 2. ὅτι μὲν X et C (nunc): ὅτι μὲν οὖν cett. (vulgo). || εὔνοιαν] ἄνοιαν Reisk., ἀνίαν Bergk., εὐήθειαν Jacobs. et Dobr., δύσνοιαν vel εὐχέρειαν Emper. De ceteris v. Franz. ad h. l. || οὐκ ἂν θαυμάσαιμι;] nunc Foertschii observatt. crit. p. 7 sq. suasu signum interrogationis posui, ceteri punctum: τοῦτ' ἂν θαυμάσαιμι Markl. || § 3. τὴν ἀπολογίαν τε Franz. (Turr.): libri art. om. (om. Bk.) || § 4. προπέρυσιν] πρό

(sic fere) X^K. || ὑπετυπούμην habet etiam X^K. || § 5. Φιλίου] Φιλέου Bekk.: Φιλίνου Dobraeus. || § 6. V. C. Fr. Hermanni de iniuriarum actionibus comment. Gottingae 1847. p. 5 sqq. || ἐπαγγείλαντος τινὸς (sic) X^K. || ἀπαγορεύοντος] ἀγορεύοντος Reisk., recte opinor, cfr. § 9. 10. || § 7. [δὲ] inclusi Reiskium et Emperium sequutus (servarunt Bk. Turr.). || τοὺς παραδόντας Reisk. et Emper. (Turr.): τοὺς παρόντας καὶ libri (Bk.). || γραφήν] „die Denunciationsacte": ἀπογραφήν Reisk.: ἐγγραφήν Westerm. || ἐννοοῦντες nunc scripsi secundum X^K, qui ἐννοοῦντες (ὅμενοι supra scr.): ἐννοούμενοι cett. (vulgo). || δι' ἰδίας nunc ego dedi e coni. Bakii schol. hypomn. II. p. 247. et hic et § 22: διὰ τὰς libri. Possis etiam διὰ τὰς ἰδίας, ut or. 13. § 44. || ἔκριναν] „deest citatio testium." Baiter. Assentior. cfr. § 9. Reiskius ad Νόμος addi voluerat Μάρτυρες. || § 9. ἐκτίσαι X^K. || § 11. εὐθύνας ὑπέσχον] εὐθύνας ὑποσχόντες Rauchenstein. in Annal. philol. et paedag. Lips. p. 142. Equidem vulg. veram esse puto, sed post ὑπέσχον aut addendum aut intelligendum censeo τούτων. Strategi enim non omnino nullam rationem rettulerunt, quod fieri per leges non poterat, sed non rettulerunt illius multae exactae (τῆς ἐπιβολῆς τῶν πραχθέντων). || ἀπηλλαγμένος εἴην Schott. et Emperius (Turr.): ἀπηλλαγμένοι εἶεν libri (Bk.). || οὐδ' ἐννόμως Emperius (Turr.): libri οὐδ' om. (om. Bk.) || διδόασι δὲ X^K: διδόασι δ' vulgo. || εὐθύνας Sluiter (Turr).: αὐτοὶ εὐθύνας Reisk.: λόγους Dobr.: αὐτοῖς libri. || § 13. εἰδέναι] εἰδῆσαι X et C. || § 14. διὰ τὴν ἀνάγκην καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν libri ante Reisk. editi: διὰ τὴν ἀνάγκην διὰ τὴν ἡλικίαν X et O, unde διὰ τὴν ἀν. καὶ τὴν ἡλ. Westerm.: sed καὶ ἀνάγκῃ διὰ τὴν ἡλικίαν Dobr., quod nunc mihi probatur: διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἀνάγκην C (Bk. Turr.). || πάσχοιμι . . . .] Nunc mihi nonnulla deesse videri punctis significavi. || § 15. βουλεύσασθαι Reisk. (Turr.): βουλεῦσαι libri (Bk.). || § 16. ἅπαντος λόγου Dobr. (Turr.): ἅπαντος τοῦ λόγου libri. || τί δ' ἂν ἔπραξαν Saupp. (ep. crit. p. 13.): πᾶν δ' ἂν ἔπρ. Franz. Libri praeter C, qui add. ἄν. πᾶν ἔπραξαν. Mihi aliquando scribendum videbatur [εἰκότως δὲ] πᾶν ἂν ἔπρ. || τοῦ ἀδίκου Markl.: τοῦ δικαίου libri (Bk.): τοῦ δικαιοῦν cum Dobr. Turr. coll. Hesych. v. δικαιῶσαι, Suida v. δικαιούμενος, Wesselingio ad Herod. V. 92.: τὰ δίκαια Emperius. || § 17. ἀλλὰ γὰρ Turr.: ἀλλὰ γὰρ εἰ libri. Fortasse ἀλλὰ γὰρ καί. || οὕτως] οὔτε X et CO. || τὸ πέρας] τὸ μέρος Emperius. || ἐξήλασαν] ἐξελαύνουσιν vel ζητοῦσιν ἐξελαύνειν coni. Rauchenst. in Annal. Lips. p. 143. Mihi nunc ἐξελάσαι scribendum videtur, ut id ex ἐπεχείρησαν pendeat. || § 18. τοῖς δ' αὐτῶν X^K. || § 19. ἐκ παντὸς τρόπου Dobr. (Turr.) Libri ἐκ παντὸς τοῦ τρόπου (Bk.). || καὶ ante ἠδικηκότες add. solus C, cett. om. || § 20. ἂν ἠγανάκτουν] ἂν uncis, quibus circumdederam in ed. I., nunc liberavi.

Westerm. comment. crit. IV. p. 7. || τῆς πόλεως . . . .] Reisk. στερηθῆναι vel ἐκπεσεῖν addendum esse censet, quod probans ego puncta apposui. || § 21. περὶ τῆς ἀπογρα ἀγωνίζομαι (sic) X^k. || πιστεύων X. || ἐν τῇ πόλει] ἐν om. X et CO. || παραχθεὶς Markl. coll. § 18. Cfr. etiam or. 13. § 22. 55 (Turr.). Libri πραχθεὶς (Bk.). || τί με χρὴ διανοηθέντα] μεῖναι addendum esse censenti Reiskio nunc assentior. Aut ipsum hoc vult, aut με χρὴ expungi Rauchenst. in Annal. Lips. p. 143. Foertsch. autem in observatt. crit. p. 8 sqq. defendit vulg. || ἀτυχήμασι Reisk.: ἀδικήμασι libri.

Or. 10. Inscr. κατὰ Θεομνήστου (ά non add.) X^k. || § 2. γὰρ αὐτὸ Emper. (Turr.): γὰρ αὐτὸν libri (Bk.). || § 3. περὶ τοῦ πατρός] Fortasse περὶ τοῦ ἐμοῦ πατρός vel περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμαυτοῦ, quae opponantur illis § 2. τὸν ἑαυτοῦ. || § 4. τριάκοντα τρία Scaliger: libri τρία om. || ἐξ ὅτου δ' Reisk.: libri δ' om. || ὑπὸ τῶν λ' X^k. || οὔτε τί ἐστιν ὀλ. E. Ziel in diurnis antiquariis 1844. p. 415 sq. coll. or. 11. § 2. Iam Stephan. voluerat οὔτ' ὅ τι ἐστιν ὀλ. Libri οὔτ' εἴ ἐστιν ὀλ. (Bk. Turr.) || ἐπεβούλευσα ἂν Markl.: libri ἂν om. Aliter comparata sunt illa in or. 11. § 2. || ἐδυνάμην X^k: ἠδυνάμην vulgo. || § 5. προσήκει X et C. || ἀνάγκη με οὖν X^k. || Tit. μάρτυρες om. etiam X^k. || § 7. δεῖν post οἶμαι nunc interposui ex or. 11. § 3. Rauchenst. monitu. || τούτων] nescio an ex or. 11. § 3. hic substituendum sit τῶν ἔργων, cfr. nostrae or. § 10. || [ἀπεκτόνασί τινας — καὶ ὅσοι] add. Auger. et Dobr. coll. or. 11. § 3. (add. Turr., nisi quod Saupp. hic quidem τῶν αὐτῶν abesse mavult), om. cum libris Bekk. || ἂν ἔργον Turr. coll. or. 11. § 4. Libri ἂν om. (om. Bk.) || § 8. εἴπῃ habet X^k priore loco, deinde εἴποι. || § 9. ῥίψα X^k. || λέγοντι „οὐδέν μοι μέλει“ nunc correxi e Markl. sententia: alioquin qui sequitur indicativus ἐστι non habet quo explicetur. Libri λέγοντι οὐδέν σοι μέλει (μέλλει X) et Bekk.: λέγοντι ὅτι οὐδέν σοι μέλει ego in ed. I. cum Franzio et Zielio l. d. p. 114.: λέγοντι ὅτι οὐδέν σοι μέλοι Lennep. ad Phalar. ep. p. 190.: λέγοντι οὐδέν σοι μέλειν Steph. (Turr. West.) || ῥίψαι X^k, ut assolet. || § 10. τῶν ιᾶ γενόμενος X^k. || εἴ τις ἀπάγοι] εἰ τὴν ἀπάγ. X. || ἀλλ' ἀφίεις X^k. || οὐκ ἂν φάσκοι X. || μαχῇ Bekk.: μάχη (sic) X^k, μάχῃ cett. || § 11. κακῶς Taylor.: καλῶς libri. || § 12. δόξαντα Reisk.: δείξαντα libri. || εἴη . . . .] Pone hoc verbum mihi videtur ἀφεῖναι deesse. Reisk. post κτεῖναι interposuit ἀποφεύγειν (Bk.). Foertsch. observatt. p. 14 sqq. ἀφεῖναι pone κτεῖναι interserendum putavit. || εἰπόντι σε] fortasse idem voluit scriptor cod. X^k, qui εἶπε τι σε σε (hac figura: ∽ π Ꞇ ό σε): abbreviator enim § 6. τῷ εἰπόντι σε, nisi forte scripsit Lysias ὅς (vel ὅτι) ἐπετίμησέ σοι. || ῥίψαι X^k. || οὐδὲν ἐν Markl. (Turr.): οὐδὲν libri (Bk.). || § 13. οὐκ οὖν (interrog.)

scripsi nunc e X[K] et ex or. 11. § 6., ubi πῶς οὖν οὐ δεινόν legitur: οὐκοῦν vulgo. || δέῃ σε Markl. (Turr.): δεήσῃ libri (Bk.). || λαμβάνειν (ab ἀξιοῖς suspensum) libri. V. Klotz. quaestt. crit. I. p. 9.: λαμβάνεις Tayl. (Bk.): ἐκλαμβάνειν Reisk. coll. or. 11. § 6. || οὕτως σὺ X[K]: οὕτω σὺ vulgo. || ὥστε οὐδέποτε X[K]: ὥστ' οὐδέπ. vulgo. || § 14. ὥστε οὐκ X[K]: ὥστ' οὐκ vulgo. || Καί μοι Markl. (Turr.): καίτοι libri (Bk.). Cfr. § 15. || Tit. νόμος deest in X[K] relicto spatio, νό in mg. legitur. || § 15. ἀλλὰ νῦν] ἀλλὰ νῦν γ' Reisk. (Bk.) V. quem Turr. conferri iubent Elmslei. ad Eur. Med. p. 219. Adde Aeschin. or. 1. § 48. Herod. IX. 42. Arist. Acharn. 1032. Foertsch. observatt. crit. p. 4. || μὴ παρέχῃ] μὴ om X. || πράγματα] πρᾶγμα X. || §. 16. ποδοκάκῃ X et C et hic et infra. || πέντε] non solus C, sed etiam X[K] habet δέκα (ἡμέρας I), quod nisi apud Demosthenem Timocr. § 105. δέκα scribendum est, hic repudiari oportet. Saupp. coniecit ἡμέρας πέντε καὶ νύκτας ἴσας coll. illo Demosth. loco. || ἐὰν Auger. (Turr.) V. Dem. l. d. Boeckh. oecon. civil. Ath. vol. I. p. 491. n. a. ed. II.: ἐὰν μὴ libri (Bk.). || προτιμήσῃ μηλιαια (sic) X[K]. || ταὐτό nunc ego de meo scripsi: αὐτό Harpocrat. v. ποδοκάκκῃ (Turr.). Lysiae libri αὕτη ἐστίν (Bk.). || καλεῖται] καλεῖ X. || ἐξελθὼν, i. e. e carcere. Saupp. coni. εἰσελθών. || § 17. Τοῦτο τὸ nunc e X restitui: Τούτων τὸ C: Τούτων τὸ μὲν Bekk. (vulgo). Cfr. § 18. Τὸ στάσιμον τοῦτο. || ὀμόσαντα Harpocrat. v. ἐπιορκήσαντα (Turr.). Lysiae libri ὀμόσαι (Bk.). || ἀπίλλειν] ἀπείλλειν X. || τὸ ἀποκλείειν νομίζεται] τοῦτο ἀποκλείειν νομ. Markl. || διαφέρον C: διαφέρον X. || τουτονὶ Markl. Libri τουτὶ (Bk. Turr.). || § 19. πολοῦνται C: πωλοῦνται X (mox etiam πωλεῖσθαι X[K]). V. Westermann. ad Plut. Sol. c. 23. p. 57. Praeterea cfr. Lobeck. ad Phryn. p. 583. C. Fr. Hermann. de iniuriarum actionibus p. 28. Becker. in Charicle II. p. 137 sqq. ed. II. et C. Fr. Hermann. ibid. p. 142 sq. || οἰκῆος καὶ δούλης τὴν βλάβην εἶναι ὀφείλειν Schott. et Herald. animadv. in Salmas. V. 8 (qui tamen εἶναι om.). Libri οἰκῆος καὶ βλάβης τὴν δούλην εἶναι ὀφείλειν. Herm. Schelling. de Solonis legg. p. 138. καὶ οἰκῆος (ἤρου) βλάβης τὴν διπλῆν εἶναι ὀφείλειν. || § 20. σιδηροῦς X. || νῦν τε C: νῦν X. || § 21. ἀκοῦσαί τινα nunc Foertschio auctore in observatt. p. 15 sq. cum West. scripsi pro ἀκούσαντα: ἔστι ζῆν ἀκούσαντα vel ἔστιν ἀκοῦσαι Dobraeus. || ἀπεκτονέναι ἢ τὴν ἀσπίδα add. C, om. X. || § 22. τούτῳ δ' οὐδενὸς ἀξίας, εἰ Markl.: τούτῳ δ' οὐδενὸς ἀξιώσει X[K]: οὐδὲ C. || § 23. φήσαιτε] φήσητε praeter C etiam X[K]. || κατεσκέδασται Reisk.: κατεσκεύασται libri. || § 24. δωρεὰν Schott.: δῶρον libri. || ἐν ᾗ] ἐν ᾧ Emper.: ἐφ' ᾗ Westerm. Nunc sanum puto. || ἐλεήσειε X[K]: ἐλεήσειεν vulgo. || § 25. λέγοντα Reisk. (Turr.): καὶ λέγοντα libri (Bk.). || § 26. ἀκούσαντα] ἀκούσαντά τε malit Bekkerus. ||

μηδ' ὑβρίζοντί τε καὶ λέγοντι nunc ex mea coni. dedi iam in ed. I. proposita secundum or. 11. § 9.: *καὶ ὑβρίζοντι καὶ λέγοντι* libri (vulgo). ‖ *μείζω* X[k]. ‖ *αἰσχρὰς αἰτίας* Bekk. cum Reisk. ‖ *ἀκηκοότι; ὃς* Reisk.: *ἀκηκοότος* libri. ‖ § 27. *καὶ ἄλλους*] *καὶ καλοὺς* Dobr. ‖ *μεθ' ὑμῶν*] *μεθ' ἡμῶν* X[k], sed h. l. illud praestat. ‖ *εὐθύνην*] *εὔθυναν* or. 11. § 9., quod et h. l. et or. 25. § 30. reponi malim. ‖ § 28. [*ἀνῃρῆσθαι*] ego addidi ex or. 11. § 10. Libri om. ‖ *ἱεροῖς* add. Wassius apud Taylorum ex or. 11. § 10., om. libri. ‖ § 29. *νεανίαι*] *νεανικώτεροι* G. A. Hirschigius. Fortasse *μᾶλλον νεανίαι*: illud enim propter id quod sequitur *μᾶλλον* excidisse videtur. ‖ *τοσοῦτο μᾶλλον* X[k]. ‖ *οὐκ ἔχουσιν*] *γυναικῶν ἔχουσιν* Reisk., probante Kaysero: *οὐκ ἰσχύουσιν* Westerm. ‖ § 30. *τρέψεσθαι* Markl. (Turr. coll. or. 11. § 11.): *τρέπεσθαι* libri (Bk.). ‖ *οὐδεμίαν* Markl. coll. or. 11. § 11. (Turr.): *οὐδεμιᾷ* libri (Bk.). ‖ § 31. *γένοιτο*: *μείζων* (sic suprascr. eadem m.) X[k]. ‖ *διώκω μὲν* nunc ego correxi ex or. 11. § 12: *μὲν* om. libri.

τούτου (suprascr. super *οὐδεμίαν*)

Or. 11. Inscr. *κατὰ Θεομνήστου β*. X[k]. ‖ § 3. *ὁπόσοι* Stephan.: *ὁποῖοι* libri. ‖ *τοῦτον* Bekk. in add. (Turr.): *τουτονί* libri (Bk.). ‖ § 4. *καλῇ σε* Markl. (Turr.): *καλέσῃ* libri (Bk.). ‖ *τύπτειν φῇ* Emperius (Turr.): *τύπτοι* X[k]: *τύπτῃ* C (Bk.). Iam Stephanus voluerat *τύπτειν εἴπῃ*. ‖ § 5. *εἴποι* Franz. et Turr. e Vindobon.: *εἴπῃ* cett. ‖ *ῥίψαι* X[k], ut ubique. ‖ *ἔξω θέμενος*] *ἐκδεδυμένος εἴη* Markl., recte opinor. *ἐξέδυέ τινος* Emperius. ‖ § 6. *οὐδ' εἴ τις* C: *εἰ μή τις* X. ‖ *ἐάν τις φῇ* X[k]. ‖ *ἐὰν μέν* (non *μή*) *τις γε εἴπῃ* X[k]. ‖ *τιμωρεῖσθαι* Turr. coll. or. 10. § 13. Libri *τιμωρεῖν* (Bk.). ‖ *ἀξιοῦν* Tayl. (Turr.): *ἄξιον* libri (Bk.). ‖ § 7. [*ἀκοῦσαι*] add. Turr. coll. or. 10. § 21. ‖ *ἐγὼ γοῦν δεξαίμην ἂν* Markl. coll. or. 10. § 21. (Turr.): *ἐγὼ οὖν δεξαίμην* libri (Bk.). ‖ *πατέρα ἔχειν*] *ἔχειν* om. X, quare hoc verbum malim post *γνώμην* poni secundum or. 10. § 21. ‖ *καίτοι γε* Contius et Franz. (Turr.): *καί γε* libri (Bk.). ‖ § 8. *βελτίων οὗτος* Sluiterus coll. or. 10. § 23. Libri *βελτίονος ὄντος* (Bk. Turr.). ‖ *τῷ σώσαντι* nunc ego correxi ex or. 10. § 23. Libri artic. om. ‖ § 9. *κινδύνους* add. Taylorus: libri om. ‖ *ἐπ' ὀλιγαρχίας* Baiterus: *ὑπ' ὀλιγ.* libri (Bk. Turr.). Cfr. or. 10. § 27. ‖ § 10. *ἢ* ante *εἰ τεθνηκὼς* ego addidi ex or. 10. § 28. Libri om. V. Markland. p. 370. ed. Reisk. Index Reisk. v. *ἤ*. Lys. or. 2. § 73. or. 25. § 23. Isaei or. 1. § 20. Heindorf. ad Plat. Gorg. p. 183. Schaef. ad Dem. p. 191, 22. Schoemann. ad Isaeum p. 186. ‖ § 11. *ἰδόντας* Schottus: libri *ἰδιώτας*.

Or. 12. § 2. *προτοῦ* X[k]. ‖ § 3. *κατηγορίαν ποιήσομαι* X. ‖ § 5. *φάσκοντες δὲ* nunc ex Emperii coni. cum Rauch. scripsi: *δὲ* om. libri. ‖ *ἀδίκων*] *ἀδικούντων* Bakius in schol. hypomn. II. p. 259. ‖ *τραπέσθαι*] *προαγαγέσθαι* Hamakerus: *προτρέπεσθαι*

Kayser. in diurnis Heidelb. || τοιαῦτα nunc e Markl. coni. dedi cum Rauch.: καὶ τοιαῦτα libri. || § 6. πένεσθαι, τὴν δ' Markl. et Emper. (Turr.): γενέσθαι τὴν libri (Bk.). || § 7. περὶ οὐδενὸς] παρ' οὐδὲν Cobet. V. Rauch. in edit. II. || ἕνεκα C: οὕνεκα X. || § 11. ὡμολόγησα C: ὡμολ^{ο} X^{K}, quod nescio an ὡμολόγουν significet. || φιάλας ἀργυρᾶς nunc e C revocavi, quum idem voluisse videatur X^{K}, qui φιαλας (ἀργυ supra) habet: φιάλας ἀργυρίου in ed. I. edidi, nota Bekkeri inductus. || § 12. δ' ἐμοὶ etiam X^{K} habet. || εἰς τοῦ ἀδελφοῦ nunc e mea coni. (Vindicc. p. 41.) scripsi: εἰς τὰ τοῦ ἀδ. libri. || § 13. παρεκελεύετο] Bekk. cum C παρακελεύεται. || § 14. πρόθυμον] προθύμως G. A. Hirschig. || § 17. ὑπ' ἐκείνων libri (Turr.): ἐπ' ἐκείνων Ald. (Bk.) Cfr. Foertsch. observatt. p. 20. || § 18. ἔτυχεν] intell. δούς. || § 19. τοῦ αὐτῶν X^{K}. || § 20. ὥσπερ οὐκ ἂν ἕτεροι nunc Sauppio auctore cum Rauch. scripsi: οὐκ om. libri. || γε ὄντας] ἔχοντας XC. || πάσας τὰς] μὲν interponi voluit Reiskius, recte. || εἰσενεγκόντας] ἐνεγκόντας X. || πᾶν τὸ in X^{K} supra scripsit manus recentior, quae accentus in ἐχθρὸν et πολλοὺς fecit acutos. || λυσαμένους· τοιούτων ἠξίωσαν] sic interpunxi e Bergkii sententia: λυσαμένους τοιούτων ἠξίωσαν vulgaris est distinctio, quam tuetur Kayserus τοιούτων ἠξίωσαν delebat Hamakerus. || § 24. ἔρεσθαι X^{K}. || ὅσιον] ὅσον XC. || ὅ τι Brunck. ad Aristoph. pac. v. 118. (in add.) et Bekk. (Turr.): εἴ τι libri. || § 25. Ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν;] μὴ om. X, seclusit Rauch., sed necessarium est ob id quod praecedit Ἀντέλεγον. || § 26. ἀποκτείναις Bekk. coni. in add. (Turr.): ἀποκτείνῃς C atque etiam X^{K}, quod ipsum (scil. cum ι subscr.), nisi reponendum erit ἀποκτείναις, ita probo, ut pro σώσειας malim σώσῃς ἡμᾶς. Bekk. ἀποκτείνοις. || § 27. προσετάχθη Reisk. (Bk. Turr.): ἐτάχθη libri, quod defendit Foertsch. observ. p. 18 sqq. || ἐπεί τοι Taylorus: ἐπεὶ Rauch.: ἔπειτα libri (Bk. Turr.). || πίστιν] πεῖραν Bergk. || ἧττον Canterus: πίστιν libri. Marklandus voluit omitti ut e superiore πίστιν natum. || ἐτύγχανε X^{K}: ἐτύγχανεν vulgo. || [ἐναντίαν] ante γνώμην nunc ego de meo interserui. || § 29. αὐτῆς] i. e. τῆς τῶν τριάκοντα, seclusit Dobr., aut abesse malunt aut scribi αὐτῶν Turr. || παρὰ τοῦ Canterus: παρ' αὐτοῦ libri. || § 30. μὲν δὴ C: μηδὲν δὴ X. || σώζειν τε αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμένα παρόν nunc dedi e Sauppii coni.: σώζοντα αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφ. ὃν X: σώζων αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφ. (omisso ὃν) C: σώζοντα αὐτόν, κατὰ τὰ τ. ἐψ. Baiter. (ego in ed. I.): σώζειν ἐξὸν καὶ αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψ. coni. West., illud ὃν, quod est in X, negligens. Totum locum post Markl. ita constituit Kayserus: οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ κατὰ τὰ τ. ἐψ., ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζοντα αὐτον συλλ. ἀπ., quam sententiam facilius assequare scribens οὐκ ἐν τ.

οἰκίᾳ ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζοντα αὐτὸν παρὰ τὸ τούτοις ἐψηφισμένον (sc. ut Polemarchus in domo sua comprehenderetur) *συλλ. ἀπήγ.* || § 31. *τοῖς διὰ* Reisk. (Turr.): *τούτοις διὰ* libri (Bk.). || § 33. *περὶ αὐτῶν — παρ' αὐτοῖς — περὶ αὐτῶν* X^K. || § 34. *ἐποίησας* nunc dedi auctore Dobr. cum Rauch.: *ποιήσαις* libri (vulgo). || *ἐτύχετε — ἀπεψηφίσασθε*] *ἐτυγχάνετε — ἀπεψηφίζεσθε* Kayserus (Rauch.), recte fortasse. || *περὶ αὐτοῦ* X^K. || § 35. *ἡμέτεροι* X^K. || *πολῖται* X^K. || *περιέργους*] Nunc malim *περιέργως*. || *ὑπὲρ ἡμῶν* X^K. || *τιμωρουμένους* Markl. (Turr. coll. or. 13. § 74.): *τειρομένους* Canter. (Bk.): *τηρομένους* libri. || § 36. *οὐκ οὖν* X^K: *οὐκοῦν* Bk. || *ὅτε* nunc ex omnibus libris dedi, etiam e X^K, qui *ὅτ'* (h. e. *ὅτε*): *ὅτι* Markl. (vulgo). Dissen. ad Dem. de cor. § 114. V. ad or. 19. § 6. || *τοὺς ἐκ τῆς θαλάττης*] Nunc malim *τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῆς θαλάττης*, quanquam vulg. quodammodo defendi posse non negaverim. Reisk. *ναυαγοῦντας* interponendum censuit. || *τούτους δὲ* nunc ex libris dedi: *τούτους δὲ δὴ* vulgo. || *ὑφ' ὑμῶν* C: *ἀφ' ὑμ.* X. || § 38. *ἐστί* X^K: *ἐστίν* vulgo. || *κατηγορούμενα* X. || *ἐξαπατῶσιν, ὑμῖν*] *ἐξαπατῶσιν ὑμᾶς* Bakius. || *ἢ πόλεις* Markl.: *ἢ* libri om. || § 39. *ἐπεὶ* vereor ut sanum sit. Fortasse *ἔπειτα* „hoc si iste facere instituerit, tum“ cett. || *ὑμετέραν* Reisk. (Turr.): *ἡμετέραν* libri (Bk.). || § 40. [*τοσαῦτα*] pone *ἐσκύλευσαν* nunc de mea coni. inserui. || *ὅτι ἑαυτοῖς* scripsi auctore Classeno post Sluiterum, qui *ὅτι αὐτοῖς* (sic Turr. et ego in ed. I.): libri *οἷς αὐτοῖς* (Bk.): *ς* enim in *οἷς* corruptum ex *ε*. Nisi forte locus ita constituendus est: *ἀλλ' ὡς αὐτοῖς — νομίζοντες εἶναι* eadem constructione, qua usus est Lys. in nostrae or. § 69. *πραττούσης μὲν — εἰδότες δὲ ὅτι.* — || § 41. Post *ἐπαινεῖν* Tayloro praeeunte aliquid excidisse putat Kayserus in annal. Heidelb. p. 228. || § 42. *ἔπραξαν* X. || *ἔπραττε* X^K: *ἔπραττεν* vulgo. || Post *παρέξομαι* in X^K relinquitur spatium decem fere litterarum. || § 43. *τῷ ἡμετέρῳ* X^K. || § 44. *φυλάρχους*] *φρουράρχους* C. Fr. Hermann. in progymn. in Aristoph. Equit. 2. p. 18. Sed v. nos in Vindicc. Lys. p. 47. || *φυλακὰς*] *φυλὰς* Taylor. Sed v. nos l. d. p. 40. (Cfr. liber meus, qui inscribitur die oligarchische Umwälzung p. 35. n. 11.) || *χρὴ ἄρχειν* X^K. || *ψηφίσαισθε* Bekk. (Turr.): libri vel *ψηφίσησθε* (X) vel *ψηφίσεσθε*. || § 45. *ἡμᾶς* X^K. || § 46. *αὐτοῦ Ἐρατοσθένους*] Nomen secludendum et tum *ἀκούσαντας καὶ οἳ* scribendum censet Kayserus in annal. Heidelb. p. 229. V. die oligarchische Umwälzung p. 35. n. 11. || § 47. extr. lacuna est in X^K ut § 42. || § 48. *ψευδεῖς εἶεν*] Rauchenst. in add. coni. *ψευδεῖς εἰσιν.* || *ἀλλὰ τὰ* C: *ἀλλὰ τἀληθῆ* X. || § 49. *εὖνοι φασὶν* X^K. || § 50. *ἐν τῷ λόγῳ*] *ἐν τοῖς λόγοις* Kays. in annal. Heid. p. 228. coll. § 25. || *ἐνταυθοῖ* X (Turr.): *ἐνταῦθα* C. G. Dindorfius ex praecepto Elmsleii ad Aristoph. Acharn. 152. correxisset *ἐνταυθί*. Sed v. praeter Schaeferum ad complures Demosthenis locos G. Her-

mann. ad Arist. nubb. 813. Maetzner. ad Antiph. p. 201. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 221. Fritzsch. in comment. de Aristoph. Acharn. (Rostochii 1831) p. 33. Kühner. ad Xen. memor. IV. 2, 13. || *αὐτῷ*] *αὐτὰ ᾧ* X: fortasse *αὐτὰ* (illa ipsa XXXvirorum consilia) *τούτῳ*, nisi vero gravius mendum delitescit. || *τοσοῦτον*]
ὅτι
τοσαῦτα X[K]: *τοσαῦτα* C. || § 51. *ἀμφότερα ταῦτα*] *ἀμφότερά τε ταῦτα* Hamakerus, probabiliter. || *γιγνομένας* X[K]: *γινομένας* vulgo. || *ὁπότεροι*] *ὁπότεροί μοι*, unde Reisk. coni. *ὁπότεροι μόνοι*. || § 52. *εἰ γὰρ* nunc e Schotti et Sintenis (Philol. VI. p. 751.) emendatione edidi: *καὶ γὰρ* libri: *καὶ γὰρ εἰ* Canterus (vulgo). || *τὴν αὐτοῦ* X[K]. || *εὔνοιαν* Markl.: libri *συνουσίαν* (Bk. Turr.). || *ἔσεσθαι*] Conieceram in Vindicc. Lys. p. 53. *σπείσεσθαι*. Sed v. Rauch. || *ἐλευσίναδε* X[K]. || § 53. *ἐδείξαμεν* nunc e Geelii ap. Hamak. p. 33. emendatione scripsi: *ἔδοξαν* libri: *ἔδειξαν* cum Cantero Rauch. || *Πειραιῶς* Tayl. (Turr.): *Πειραιέως* libri (Bk.). || *Λαμπτρεὺς* Tayl. (Tur. coll. Schoemann. ad Isae. p. 273. Adde Ross. dem. Att. p. 126 sq. Keil. anal. epigraph. et onomat. p. 176.: libri *Λαμπρεὺς* (Bk.). || *κριτία τῇ ἐκείνων* (om. *καὶ*)
οἷς
X[K]. || *αὐτοὶ* Markl.: *αὐτοὺς* X: *αὐτοὺς* C (Bk. Turr.): *αὖτις* Reisk., Bergkius tollendum putat. V. Emendationum Lysiac. fasc. p. 25. || *Πειραιεῖ* Reisk. (Turr.): *Πειραιεῖ ᾗ* libri (Bk.). || § 56. *οἷς καὶ* nunc ego de meo reposui: „quibus (i. e. *τοῖς ἐξ ἄστεος*, a quibus creati erant) etiam manifesto ostenderunt", cfr. § 92. 93.: *οἳ καὶ* libri (ego in ed. I. Emendatt. Lys. p. 24. n.): *ᾗ καὶ* Reiskius (Bk. Turr.), sed qua id ratione ostenderint, § 57. demum describitur. Quare Bergkius *οἳ* omnino expungi volebat. || *τεθνεῶτες* C: *τεθνειότες* X. || § 57. *ἀδίκως ἔφευγον, ὑμεῖς δικαίως* Sluiterus (Turr.): *δικαίως ἔφευγον, ὑμεῖς ἀδίκως* libri, quae si servare volueris, deinceps necessario scribendum erit *εἰ δ' ὑμεῖς δικαίως, οἱ τριάκ. ἀδίκως*, eamque rationem iam in ed. I. a me propositam sequutus est West. || *δὴ ἑτέρων*] *δι' ἑτέρων* X[K]. || § 58. *κρείττους αὐτῶν* X[K]. || *στρατεύεσθαι* nunc e X cum Rauch. restitui: *στρατεύσασθαι* C (vulgo). || § 59. *ἐδανείσαντο* X[K]. || *ᾐτήσατο* nunc e X cum Rauch. recepi: *ᾐτήσαντο* vulgo. || § 60. *οἷς ὑμεῖς* Tayl.: *οὓς ὑμεῖς* libri. || § 61. *οὐ δεῖ*] *οὐ* om. X. || *ὅμως δέ* X[K]: *ὅμως δ'* vulgo. || *πλείστων* Reisk. (Turr.): *πλεῖστον* libri (Bk.). || § 62. *Φέρε δὴ* habet praeter C etiam X[K], non *Φέρε δὲ*, quod recepit Bekk. || *ὡς ἂν* C: *ἂν* om. X. || *ἀπολογήσεσθαι* Markl. (Turr.): *ἀπολογήσασθαι* libri (Bk.). || *ἐκείνῳ* Tayl. (Turr.): *ἐκείνοις* libri (Bk.). || § 63. *οὐ γὰρ*] *καὶ γὰρ* Kayserus et ego coniecimus. Sed v. Rauch. || § 64. *τοὺς Θηραμένους* ego de meo: *τοῦ Θηραμ.* libri. V. ad or. 30. § 2. et ad or. 32. § 26. Nusquam in hac oratione articulus nomini Theramenis praefigitur. || *αἰτίου — γεγενημένου* Bekk. (Turr.):

αἰτίους — γεγενημένους libri. || § 65. *ὑπ' αὐτῶν* Saupp.: *ὑπ' αὐτοῦ* libri (Bk.). || § 66. *ἑαυτὸν παρεῖχεν* Dobr. (Turr.): *ἑαυτὸν τῇ πόλει παρεῖχεν* libri (Bk.). || *κάλαισχρον* praeter C etiam X[K]. || *προτέρους* Canterus (Turr.): *πραοτέρους* libri (Bk.). || § 67. *ἀρχιπτόλεμον* praeter C etiam X[K]. || *ἀπώλεσε* X[K]: *ἀπώλεσεν* vulgo. || § 68. *τιμώμενος δὲ καὶ τῶν μεγίστων*] V. Vindicc. Lys. p. 57 sq. et Rauch. Nisi vero tale aliquid scriptum fuit, quale *τιμώμενος δὲ καὶ ὕστερον, καὶ τῶν μεγίστων*. || § 69. *σωτήρια* nunc e Markl. emendatione edidi articuli defectu maxime motus (Turr.): *σωτηρίαν* libri (Bk. et ego in ed. I.). || *πολεμίων ἕνεκεν* Vindob. (Turr.): *πολ. εἵνεκεν* C (Bk.): *πολ. οὕνεκεν* X. Sententia: „ne hostes comperiant." Sed *βλάβης* ante vel post *ἕνεκεν* intrudi volebat Kays. in annal. Heidelb. p. 229. || *ἐν τοῖς αὐτοῦ* X[K]. || *ταῦτα ἃ* nunc scripsi e vestigiis codicis X[K], qui pariter ac C *ταῦτα* habet: *ταῦθ' ἃ* vulgo. || *ἐπετρέψατε*] *ἐπέμψατε* X. || *καὶ γυναῖκα* X[K]. || § 70. *οὕτως δὲ* X[K], qui *οὐτ* (h. e. *οὕτως*): *οὕτω δὲ* vulgo. || *αὐτὸς ἐκείνοις* Canter.: *αὐτοῖς ἐκείνοις* libri. || *πειραιέως* X[K]. || *περιαιρεῖν* (sic) X[K]. || *καταλύσαι* X[K]. || § 71. *ὑπ' ἐκείνων* nunc e Marklandi et Rauch. coni. scripsi: *ὑπ' ἐκείνου* libri (vulgo). Reiskius *ὑπ' ἐκείνου* retinens deinceps scribi voluit *ὑπ' αὐτῶν*. || § 72. *παρόντων* X[K]. || *αὐτοῖς μηδεὶς* nunc e X recepi: *μηδεὶς αὐτοῖς* C (vulgo). || *μηδὲ ἀπειλοῖ* Turr.: *μήτε ἀπειλοῖτο* libri: *μηδὲ αἰτιῷτο* Emperius. || *ψηφίσοισθε* X et C. || § 73. *ἐκέλευσεν ἡμᾶς* X. || *ἐγιγνώσκετε* X[K]: *ἐγινώσκετε* vulgo. || *ἐξεκλησιάζετε* scripsi Sauppii monitu, qui contulit or. 13. § 73. 76. Adde Buttmann. ad Demosth. Mid. p. 102. Krüger. ad Thucyd. 8, 93.: *ἐκκλησιάζετε* libri (Bk.). || § 74. *μέλοι*] *μέλλοι* X[K]. || *περὶ σωτηρίας* libri (Turr.): *περὶ σωτηρίας* [*ὁ λόγος*] Bekk. Cfr. Aristoph. equit. 87. || *ποιήσεθ' — κελεύει* nunc Cobeto auctore scripsi cum Rauch.: *ποιήσαιθ' — κελεύοι* libri (vulgo). || § 75. *οἱ δὲ ᾤχοντο* X[K] (qui *οἱ δ'' ᾤχοντο*, ita ut alter ductus supervacaneus sit): *οἱ δ' ᾤχ.* vulgo. || *τοῦτο γ' οὖν* (sic) X[K]. || § 76. *δέκα δὲ οὓς*] *δὲ* habet X[K], at infra *δέκα ἐκ τῶν* (sine *δ'*). || *τὴν αὐτῶν* X[K]. || § 77. *δεῖ*] *δοκεῖ* X. || *οὐδὲν φροντιζόντων* Dobr. et Emperius (Turr.): *οὐδὲν φροντίζων* X: *φροντίζων* C (Bk.). || *αὐτὸς ἔργῳ* Markl. et Dobr. (Turr.): *αὐτοῖς ἔργῳ* C (Bk.): *αὐτῷ ἔργῳ* X. || § 78. *αἰτίου γεγενημένου* Reiskius: *αἴτιοι γεγενημένοι* X[K], quo illud sane melius est. || *αὐτοὺς φίλους* X[K]. || *τῆς αὐτοῦ* X[K]. || *ἤδη γὰρ*] Saupp. malit *δὶς γὰρ* vel *ἤδη δὶς γάρ*. || § 79. [*μὲν*] add. Reisk. (add. Bk. Turr.) || § 80. *μέλειν* X[K]. || § 81. *Κατηγόρηται* cum Bakio in schol. hypomn. II. p. 263. emendavi (v. Emendatt. Lys. fasc. p. 18 sq.): *κατηγορεῖτε* libri: *Καταγνῶτε* Emperius, probante Kaysero in annal. Heid. p. 229.: cui coniecturae,

ut alia mittam, non conveniunt quae sequuntur ὁ μέντοι ἀγὼν κ. τ. λ. || δὴ Ἐρατοσθένους ego de meo. δὲ Ἐρατ. libri. || αὐτὸς] ὁ αὐτὸς vel αὑτὸς Markland. et Kays. || κρινομένων nunc e Reiskii emendatione dedi cum Rauch. pro γινομένων. || § 83. ἀκρίτως X, ut supra § 82. || δημεύσαιτε nunc cum Reiskio rescripsi (Bk.): δημεύσετε libri (Turr. et ego in ed. I,). Schoemann. ad Isaeum p. 186. || οἰκίας] Nunc malim τὰς οἰκίας. || § 84. δίκην] δίκην ἱκανὴν Reisk.: ἱκανὴν δίκην G. A. Hirschigius. Sintenis in Philol. VI. p. 751. ἱκανὴν ante οὐκ ἂν inserendum statuit. || δύναισθε Bekk.: δύνησθε libri. || τοσοῦτον ἢ nunc e Reiskii coni. scripsi: τοσοῦτον δ' libri. In ed. I. δ' inclusi. V. Rauch. || § 85. ἐνθυμουμένοις C (Bk.). || ἐδύναντο Markl. (Turr.): δύναιντο libri (Bk.). || ἐλθεῖν C: ἐλεῖν (sic) X^k. || τῶν [τε] Saupp. Libri τε om. || § 86. Ἀλλὰ καὶ τῶν] Ἀλλὰ καὶ τοῦτο τῶν Kayserus, probabiliter. || ξυνεροούντων Bekk. (Turr.): ξυνεργούντων XC: συνεροούντων Reisk. || κἀγαθοὶ] ἢ ἀγαθοὶ X. || αἰτήσονται] i. e. ἐξαιτήσονται, v. or. 30. § 33., et αἰτούμενοι ὑπὲρ Ἀλκιβιάδου sunt in or. 14. § 22. Ipsum ἐξαιτήσονται Kaysero auctore (qui tamen addit αὐτούς) substituit Rauch., expungi volebat Bergk. (Cfr. Emendatt. Lys. p. 9. n.) || τὴν αὐτῶν X^k. || τῆς τούτων Markl. Libri om. τούτων. || ἀπολλύναι Markl. Libri ἀποδοῦναι. || οὐδὲ τὰ Reisk.: οὔτε τὰ X: οὕτω τὰ C. || § 87. τὸ ὑμέτερον πλῆθος nunc e Dobr. coni. reposui τοῦ ὑμετέρου πλήθους libri. V. Kays. et Rauch. in ed. | § 88. τεθνεώτων C: τεθνειότων X. || δεινὸν εἰ] δεινὸν οἱ X. || ἀπολέσασι δήπου ἐπ' nunc dedi e Sauppii emendatione (ep. crit. p. 14.): ἀπολέσασιν ἤπου X: ἀπολέσασιν ἤ που ἐπ' Reisk. (ego in ed. I.): ἀπολ. ἐπ' C (Bk. Turr.). || ὁπότε βοηθεῖεν X^k. || § 89. πολλῷ nunc ego emendavi: nam πολλοὶ praeter C etiam X^k: πολὺ vulgo. || ῥάδιον libri (Turr.): ῥᾷον Stephan. (Bk.) Isaei or. 8. § 50. V. Lobeck. ad Phryn. p. 403. || § 90. δείξατε] δείξετε Markl. || περὶ τῶν πραγμάτων] Nunc malim περὶ τούτων τῶν πραγμάτων vel περὶ τοιούτων πραγμ. || ὡς ὀργιζόμενοι] Num expungendum ὡς? || ἐποιεῖτε nunc restitui e libris (v. Rauch.): ποιεῖτε Cobet. (ego in ed. I.) || § 91. ἀποψηφίζεσθαι] V. Foertsch. observ. p. 25. || κρύβδην εἶναι τὴν ψῆφον nunc ego de meo edidi eadem collocatione, quae est ap. Dem. or. 19. § 239. (Rauch.): εἶναι om. X: κρύβδην τὴν ψῆφον εἶναι C (vulgo). || § 92. πειραιέως praeter C etiam X^k, ut § 94. 95. || διὰ τούτων C (Turr.): διὰ τοῦτον X (Bk.). || ἄστεος ἐστὲ X^k. || § 93. [ἂν] nunc seclusi Baitero auctore. || ὀνειδιῶν XC. || § 94. πονηροτάτων Reisk.: πονηροτέρων libri. || σφετέρας Markl.: ὑμετέρας libri. || § 95. ἀπέκτειναν Bekk. (Turr.): ἀπέκτεινον X: ἀπέκτενον C. || ἀφέλκοντες Reisk.: ἀφελόντες libri. || § 96. φονέας αὐτῶν X^k. || τὴν αὐτῶν X^k. || § 98. μὴ πάθητε] μὴ ἐπάθετε C. Halmius mihi indicavit sibi scribendum videri. || σωτη-

ρια Reisk.: σωτήρία X: σωτηρία cett. || § 99. [οὐδὲν] add. Canterus. || ὑπέρ τε Saupp. (Turr.) Libri τε om. (om. Bk.) || § 100. ἡμῶν Augerus: ὑμῶν libri. || εἴσεσθαι] εἰσόψεσθαι Hamakerus. Sed v. Vindicc. Lys. p. 61 et 78. || καταψηφιεῖσθαι etiam nunc retinui, quanquam puto latere κατεψηφισμένους ἔσεσθαι vel φανήσεσθαι, quo simul id quod sequitur particip. πεποιημένους faciliorem explicatum habet: κατεψηφίσθαι Baiterus (Rauch. West.), quod non omnino necessarium esse ex or. 13. § 94 et 95 apparet. Kaysero cum Reiskio post πεποιημένους videtur φανήσεσθαι excidisse.

Or. 13. [ΕΝΔΕΙΞΕΩΣ] quod titulo additur in codd. nunc seclusi e Dobraei sententia, qui confert § 85. V. Hoelscher. de vita et script. Lys. p. 81 sq. Saupp. ep. crit. p. 140. || § 1. V. Vindicc. Lys. p. 63 sqq. || τυγχάνει οὖν μοι X^{K}. || § 4. καὶ δὴ ὅ τι Marklandus: καὶ διότι libri. || ἀκριβῶς ἂν μαθόντες ἥδιον] ἀκρ. μαθ. ἥδιον ἂν Cobetus. || § 5. ἐν τῇ πόλει] ἐν expungi voluit Hamak. Sed v. Vindicc. Lys. p. 66. et Rauch. || § 6. γίγνεσθαι, ἐπεβούλευον (sic interp.) X^{K}. || μάλιστα — καταστήσασθαι] μάλιστα — καταστήσεσθαι Markl.: μάλιστ' ἂν — καταστήσασθαι Emperius: μάλιστα ἐπιτήδειον — καταστήσασθαι Reiskius. || § 8. ἕτοιμοι εἶεν] ἠτιμοῖεν X. || κλεοφῶν τὲ (sic) X^{K}. || § 9. ποιήσειν libri (Turr.). V. Foertsch. observatt. p. 78. Saupp. ep. crit. p. 32.: ποιήσει Bekk. || ἄλλό τι X^{K}, ut § 14. || § 11. ἔμεινεν C: ἔμενεν X. || καὶ τὰ κακὰ] καὶ τὰ κατὰ X^{K}. || ἀνδεεῖς X^{K}. || ἀπόρως pro glossemate habet Kayserus, non iniuria, cfr. § 53. || § 12. καταλύσαι X^{K}. || εἰς τὰ ὅπλα ἀναπαυσόμενος] V. Vindicc. Lys. p. 66 sqq.: εἰς τὰ ὅπλα ἀναπαυσάμενος Markl. || ἐν τῇ προφάσει] ἐπὶ τῇ προφ. Baiterus. At cfr. or. 7. § 20. V. Hamaker. de nonn. Lys. locis p. 15. nos in Vindicc. Lys. p. XII sq. || § 13. στρατηγῶν Markl. Libri στρατιωτῶν. || εὐνοοῦντες] εὖνοι ὄντες Cobet. V. ad or. 8. § 19. || ἥν] οἵαν Cobet. || § 14. κατασκάψαι Bekkerus (Turr.): διασκάψαι libri. || § 15. γενομένην G. A. Hirschig.: λεγομένην libri (Bk. Turr.), quod defendit Rauch. V. Emendatt. aliquot Lycurgeae p. 3. || ἐπιτρέψαι] ἐπιτρέψειν Steph.: ἂν ἐπιτρέψαι Markl. Cfr. § 47. || νεῶν Turr., qui tamen non receperunt. Libri νηῶν (Bk. Turr.). || § 17. δὲ ταῦτα] δ' ἐκ τούτων Hamak. Sed v. Vindicc. Lys. p. 69. || τούτους Markl.: τοῦτον libri. || § 19. ὑποφαίνοιτο] ἀποφαίνοιτο malit Bekk.: οὕτω φαίνοιτο Kayser. || ἐκπέμπουσι] ὑποπέμπουσι aptius iudicat Rauch. coll. or. 1. § 15.: ἐπιπέμπουσι Saupp. || [τὴν πρὸ τῶν τρ. βουλεύουσαν] inclusi Dobraeo et Hamakero auctoribus. || § 20. ἡ πρὸ] ἡ om. X. || ὡς ἴσως μάλιστα] ὡς οἷόν τε μάλ. Sed v. Vindicc. Lys. p. 70. || πολλοί οἱ nunc ego de meo correxi: οἱ om. libri. || ὑστέραν Tayl. Libri ὑμετέραν. || βουλὴν τὴν Reisk. Libri art. om. || ψηφίσματα τὰ Bekk. (Turr.). Libri art. om. || οὐκ ἐπ' Foertsch. comment. cr

p. 9. Libri οὐκέτι. || ἅπαντα ἐλέγετο nunc restitui: ἅπαντα ἐγένετο Markl (ego in ed. I.). V. Reisk. et Rauch., qui contulit Dem. or. 23. § 20. Adde § 23. et Maetzner. ad Lycurg. p. 273. || οὖσιν] οὐκ οὖσιν X. || τὸν νοῦν προσέχ. X (Turr.): τὸν νοῦν ἧσσον προσέχ. cum Reiskio Bekkerus: τὸν ν. μὴ προσέχ. C. || § 22. ψηφίζεται nunc ego de meo dedi: ψηφίσετε X: ψηφίσατο C: ἐψηφίσατο vulgo. || Tit. ψήφισμα deest in X. || § 23. οἱ αἱρεθέντες Reisk.: Libri οἱ διαιρεθέντες. || προήσεσθαι Reiskius: προσήσεσθαι libri (West.): hoc vero esset: „negaverunt se hoc in se admissuros s. dixerunt se hoc reformidaturos esse. V. Xen. memor. II. 7, 11. || παράξειν Cobet. cfr. § 32. 55. et or. 9. § 18. 21. Libri παρέξειν (Bk. Turr. West. comment. crit. IV. p. 7). V. etiam ad or. 23. § 9. || § 24. τὸ ὄνομα X et C. || μουνυχιάσιν, ut statim et § 52. X[K]. || ἐκεῖ ἦσαν Tayl. (Turr.): ἐκίνησαν X: ἐκάθισαν C (Bk.). || ποιήσασθαι Foertsch. observatt. p. 26. (Turr.): ποιῆσαι libri (Bk.). || § 25. ὑποβάλλωσιν X. || § 26. εἰ μή τι σοι X[K]. || § 27. ὅμοιά γε] ὅμοια γὰρ Cobetus. || μὲν γὰρ nunc e Cobeti coni. edidi: μέν γε libri (vulgo). || ὑπῆρχε; (cum signo interrogat.) X[K]. || κατέλιπες nunc ex G. A. Hirschigii coni. cum Rauch. scripsi: ἀπέλιπες libri (vulgo). || § 28. ἢ ἐκείνοις ἐκπλεῦσαι X (nunc cum West.): ἐκπλεῦσαι ἢ ἐκείνοις C (vulgo). || ὡς δὲ Tayl. Libri ὥστε. || σοῦ τὸ Reisk. (Bk. Turr. coll. § 50.): τοῦτο C: οὕτω X. || § 29. Pro titulo est lacuna in X[K], ψ. est in mg. ut § 33. Ceterum ante *ΨΗΦΙΣΜΑ* additum velim *ΜΑΡΤΥΡΕΣ*. || hic in X[K] est μουνυχίαζε. || § 30. ἐκομίσθησαν (Agoratus, strategi taxiarchique) X[K]: ἐκομίσθη (quod ferri nequit, quum nomen Ἀγόρατος sequatur in apodosi) vulgo. || τῶν αὐτοῦ X[K]. || Tit. ἐρώτησις deest sine lacuna. || § 31. πλειόνων αὐτὸν Tayl.: πλειόνων αὐτὸς libri. || ἐργάζεσθαι, καὶ αὐτὸς Saupp. ep. crit. p. 24 sq.: ἐργάζεσθαι αὐτὸς X: ἐργάζεσθαι αὐτὸν ὥστ' C (Bk.). Kays. in annal. Heidelb. coni. ἐργάζεσθαι ὥστε καὶ οὑτοσί. || κατηγορηκέναι] κατειρηκέναι Cobet. in Mnemosynes fasc. 1. (1854.) coll. § 50. V. ad or. 7. § 35. || § 32. μουνυχιάσιν X[K]. || [μετὰ τοῦτο προσαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν] delenda esse vidit Dobraeus ut petita e § 56., deleverunt Turr. conferentes § 53. || ἀπέχρη ἡ ἐν τῇ βουλῇ γεγενημένη Bremius et Cobetus: ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μήνυσις μὲν ἡ γεγενημένη X (in qua scriptura μὲν ἡ videtur iteratio initii insequentis verbi esse): ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μήνυσις ἡ γεγενημένη C (Bk.): ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μήνυσις μόνη (e Reiskii coni.) γεγενημένη Turr.: ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μόνον γεγενημένη Rauchenst. || ἀλλ' οὐκ οἶμαί σε ἔξαρνον ἂν γενέσθαι nunc ego de meo emendavi: ἀλλ' οἶμαί σε ἔξαρνον γενέσθαι X: οὐ γὰρ οἶμαί σε ἔξ. γενέσθαι C (Bk. Turr.), unde cum Reiskio in ed. I. scripsi οὐ γὰρ ἂν οἶμαί σε ἔξ. γεν. Pro ἂν γενέσθαι possis etiam cum Cobeto γενήσεσθαι. || Tit ἐρώτησις iterum deest in X, ut § 30. ||

§ 33. Tit. *ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.* Reisk. (Turr.) Libri singularem (Bk.). || *καὶ τὰ ἐν τῷ δήμῳ καὶ τὰ*] Utrumque *τὰ* deleri voluit Hamak. Sed v. Vindicc. Lys. p. 71. || § 34. *κατεσκάφη* *κα* Reisk.: libri *κατεσκάφησαν.* || *καὶ τί οὐ τῶν δεινῶν* Saupp. (ep crit. p. 78.): libri *καὶ τοιοῦτον δεινὸν* (Bk.). || § 35. *κατεστά-θησαν*] Quidni *κατέστησαν*? || Pro titulo *ψ.* est in mg. X^K, u § 29. || § 37. *καδδίσκους* praeter C habet etiam X^K. || *τὴν μὲν καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν . . . .*] Sic nunc ego scribendum existimavi secundum X puncta insuper adiiciens. *τὴν μὲν ἐπὶ τὴν πρώτην, τὴν δὲ καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν* C (vulgo: so-lus Rauch. codicis huius additamentum seclusit): *τὴν μὲν καθαι-ροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν, τὴν δὲ σώζουσαν ἐπὶ τὴν προτέρα* post Ald. Reiskiana, recte fortasse. Totum incisum secludendum censet Kayserus in annal. Heidelb. p. 230. || *ὥστε ἐκ* X^K: *ὥστ ἐκ* vulgo. || § 38. Tit. *ὀνόματα* deest X. || § 39. *ἀδελφήν*] *ἀδελ-φόν* X. || *τοὺς αὐτῶν* X^K. || § 40. *μέλαν τε ἱμάτιον ἠμφιε-σμένη . . . .*] Sic nunc scripsi e X, punctis insuper adiectis aliquid enim deesse iam Reiskius sensit *καὶ δακρύουσα* vel *κα πενθοῦσα* addendum esse ratus. Kayserus in annal. Heid p. 230. *καὶ ἀποκειραμένη* supplevit coll. Isaei or. 4. § 7. et Eur Iph. Aul. 1416. In ed. I. pro *τε* cum Koenio ad Corinth. p. 72 *τὸ* edidi. || § 41. *τὰ αὑτοῦ* nunc e X scripsi (qui tamen e more *τὰ αὐτοῦ*): *τὰ ἑαυτοῦ* vulgo. || *τουτουὶ* Cobet.: *τούτο* libri (Bk. Turr.). || *αἴτιος ἦν*] *αἴτιος αὐτῷ ἦν* Cobetus. || *τουτῳ* idem: *τούτῳ* libri (Bk. Turr.). || *τῷ αὑτοῦ* X^K. || *ὑπὲρ αὑτο* Saupp. coll. § 42. 92. 94. Cett. *ὑπὲρ αὐτοῦ.* || § 42. *κυεῖν* (Turr.): *κύειν* X (Bk.): illud recepi haud ignarus eorum qua observavit Lobeck. ad Soph. Aiac. p. 182 sqq. || *τῇ αὑτοῦ* X^K. *ἐξ αὑτοῦ* X^K. || *τῷ γενομένῳ*] Vir doctus in Mnemosynes p. II (1854) coniecit *αὐτῷ ἀνδρὶ γενομένῳ.* || *ὑπὲρ αὑτοῦ* X^K. || § 43 *ἐκ ποδῶν* X^K. || § 44. *μὴ* supra *ἐλεεῖν* recentiore manu suprasc in X^K. || § 45. *σφετέρους αὐτῶν* inclusi Dobraeo auctore. || *κατα-λείποντες* Hamakerus: *καταλιπόντες* libri (Bk. Turr.). || *οἳ ἤ-πιζον — ταφήσεσθαι* delebat Hamak. Sed v. Vindicc. Ly p. 71 sq. || *σφετέρων αὐτῶν* uncis inclusit Rauch. || *τελευτήσειαν* Cobet. Libri *τελευτήσαιεν* (Bk. Turr.). || § 46. *γένοιτο* Tay *γένοιντο* libri. || *ἔτι δὲ τὰ τείχη — πόλεως τὴν πόλιν* insitic putat Hamakerus coll. § 43. || *ὡς* ante *κατεσκάφη* seclusit Rauch. *τὰ νεώρια*] *τὰ* om. X. || *τὴν ἀκρόπολιν ἡμῶν* X et C. || § 4 *οὐσίας* om. X et C. || *ταῦτα ἐκεῖνοι* — § 48. *τῶν κακῶν τα γεγενημένων* expungenda censet Hamak. ut conflata e § 15. 1 33. || § 48. *βουλομένους*] *βουλόμενός γ'* Ziel. in diurnis an quar. 1844. p. 415. Sed cfr. § 16. || *πρᾶξαι τῇ πόλει*] *πρᾶξ τὴν πόλιν.* Sed v. Voemel. ad Hegesippi or. de Halonn. p. 150 *τῇ πόλει ἐπιβουλεύειν* libri (Turr.): *τῇ βουλῇ ἐπιβουλ.* Reis (Bk. West.): [*τῇ πόλει*] *ἐπιβουλ.* Rauch. Sed v. Kayser.

annal. Heidelb. p. 230. || [τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ] seclusi Vanderheidio auctore. V. Tayl. || § 49. δεῖ γὰρ nunc e libris restitui: δεῖν γὰρ (partic.) ego in ed. I. || ὃ οὐκ ἂν nunc e Vindob. scripsi: κἂν X: ὅπερ οὐκ ἂν C (Bk. Turr. West.): οὐκ ἂν ego in ed. I. Totum locum sic constituit Cobetus: καὶ γὰρ ὡς οὐ κατεμήνυσε — τοῦ θανάτου οὐκ ἂν δύναιτο οὐδέποτε ἀποδεῖξαι. || [ἀποδεῖξαι] ego iam in ed. I. de meo secluseram. || § 50. Tituli in mg. X[K] leguntur (non omittuntur). || § 51. ἐμήνυσε ταῦτα] ἐμήνυσε πάντας coni. Reiskius: ego nunc ταῦτα deleverim. || οὐδ' ἂν τοῦτο Stephan. (Turr.) Libri οὐδ' ἂν τοῦτον (Bk.). || καταλυθείη ἂν Markl. Cfr. Xen. Anab. V. 9, 28 (ibique Krügerus). Thucyd. II. 93.: καταλυθείησαν libri: καταλυθείη Bekk. (Turr. Rauch.) || τούτου libri (Turr.): τοῦτον Bekk. V. Foertsch. observatt. p. 27 sq. Cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 21. nota. || § 52. ὑπερβολή X. || ἐκείνων nunc revocavi e X[K] et C: ἐκεῖνο enim non habet X. || μέμνησθε Tayl. (Turr.): μεμνῆσθαι libri (Bk.). Cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 21. || τουτῳί Cobetus: τούτῳ libri (Bk. Turr.). || ὅ τ' ἐπὶ (divisim) X[K]. || οἱ ἐγγυηταὶ Markl. Libri art. om. || § 53. ἐπῆλθον Cobet. Libri ἐπελθὸν (Bk. Turr.). || Ἀθηναίων nunc e Vindob. recepi, nam Ἀθηναίως X[K] habet: Ἀθηναίους vulgo. || Post ἔτυχον Kays. in annal. Heid. p. 230. interponi vult ῥᾳστώνης. || § 54. Καριδεύς e Bergkii emendatione scripsi. Cfr. Steph. Byz. v. Καρία p. 359, 16 ed. Mein. Libri Καριεύς, unde Palmerius Ἰκαριεύς, quod receperunt editores omnes, falso. Hunc enim Xenophontem civem Atheniensem esse non potuisse demonstravi in Emendatt. Lys. fasc. p. 9 sqq. Praeterea idem Bergk. coniecit Καρυεύς vel Καμιρεύς. || οὕτω ....X, in C est lacuna novem litterarum (om. Bk. Turr.). V. Reisk. ad h. l. et liber quem inscripsi Die oligarchische Umwälzung p. 52 nota 18.: οὔπω coni. Westermann. (Commentat. crit. IV. p. 9): οὕτως ὡς ἴστε Rauch. || οὐκ ἄξιοι habet X[K] (e Bekkeri nota coniiciat aliquis οὐκ abesse). || ἀπώλλυσαν] ἀπώλεσαν Hamakerus. Sed v. Emendatt. Lys. p. 9. nota. || τὰ ἥδιστα] τὰ βέλτιστα Hamak. V. Vindicc. Lys. p. 76. || § 55. ἀναφέρειν τί X[K]. || τοῦ τῶν τῶν τριάκοντα X[K] (prius τῶν in extrema pagina est). || οὗτος οὖν Dobr.: οὑτοσὶ οὖν libri (Bk. Turr.). || ἐν μουνυχιάσιν X. || εὑρίσκονται Reisk.: εὑρίσκων τε X: εὑρίσκουσι C. || § 56. τἀληθῆ Augerus (Turr. coll. § 50., or. 6. § 23. 24. Andoc. or. 1. § 20.): libri ἀληθῆ (Bk.), quod non defenditur locis ab Westermanno allatis or. 1. § 28. or. 4. § 12. 13. or. 19. § 54. || δικαίως καταψηφισάμενοι] Hic equidem δικαίως in ed. I. deletum volebam transpositumque ante ἐκεῖνος § 57. Kayserus vero nunc in annal. Heidelb. p. 230. neutrum necessarium putans § 57. flagitat ἤ που Ἀγόρατος καὶ δικαιότερον ἀποθανεῖται vel σφόδρα γε δικαίως ἀποθαν., atque iam Reiskius voluerat ἤ που Ἀγ. γε πολὺ δικαιότερον ἀποθ. || δημίῳ Schottus. Libri δήμῳ. ||

§ 57. ὅς γε Toupius ad Longin. p. 211. Libri ὥστε. || § 58. Χολλείδῃ Harpocrat. p. 185, 3. Libri Lysiae Χολλίδῃ (Bk. Turr.). Cfr. Meier. de gentil. Att. p. 54. Ross. dem. Att. p. 63. (coll. p. 140.) Stephan. Byz. I. p. 695, 6. ed. Meinek. (qui illic Χολλεῖδαι scripsit, quanquam libri Χολλίδαι habent, sed vs. 8. cod. optimus Rehdig. Χολλειδεύς et vs. 8. et 9. idem Χολλειδῶν). || μουνυχιάσιν Xᴷ. || § 59. ἀπογράψας ἀπέκτεινας Jacobs. animadvers. in Athen. p. 172. (nunc recepi): ἀπογράψας X et Coisl.: ἀπέγραψας C (Turr. et ego in ed. I.): ἀπέτριψας Reisk. (Bk.) || τοῦτο μέντοι Xᴷ. || οὐ καθαρῶς Taylor. coll. Luciani Tim. 52. Adde eiusdem Rhetor. praec. 24. Dem. or. 57. § 55. Libanii vita Dem. p. 5, 6. Bekk. Herod. I. 147.: οὐ καλῶς libri. Dobraeus voluerat οὐκ ἀληθῶς. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 13. || § 61. καὶ ὑπὸ σοῦ] Nunc malim καὶ αὐτὸς ὑπὸ σοῦ. || [καὶ Ξενοφῶν — ὁ Θάσιος] seclusi Dobraeo auctore, qui haec desumpta putat e § 54. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 12. Ceterum ὁ ξενοφῶν X. || τῆς τότε Markl.: τῆς τε libri. || ἀπέγραφες Tayl. Libri ἀπεγράφης. || § 62. εἰ μὲν X (nunc): εἰ μὲν οὖν C (vulgo). || οὐδὲ πώποτε οὐδ' ὑφ' ὑμῶν Xᴷ. || § 63. συλληφθέντες γε nunc ego correxi: συλληφθέντες δὲ Xᴷ: δὲ om. vulgo. || § 64. μέντοι C: μὲν X. || Εὐμάρης Stephan.: libri Εὐμαρῆς. || § 65. [Πολλὰ τοίνυν—§ 67. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας κάλει] ab interpolatore intrusa esse ostendit Hamak. p. 53 sqq. Quare nunc uncis circumsaepsi cum Rauch. || Πολλὰ] Τἆλλα Dobr. et Foertsch. observatt. p. 31., Bekk. coni. Πάντα. || ὤφλησεν] Si haec Lysiae esse persuasum haberem, cum Sauppio corrigerem ὦφλεν. || § 66. ἱκανῶς Bekk. (Turr.): κακῶς libri. || § 67. ἀστῆς C: αὐτὸς X. || § 68. φαινιππίδην X. || ἐνθάδε Markl. Libri ἐνθένδε. || § 69. ἤ που τοῦ C (Turr.): ὑπὸ τοῦ X: ἤπου τούτου Tayl. (Bk.) || § 70. φησὶν] φήσει Kayserus in annal. Heid. p. 231. || Ἀθηναῖον] ἀθηναῖ (i. e. Ἀθηναῖον) Xᴷ, dein ἀθηναῖον, ut correctio (ex ω in ο) statim facta appareat. || αὐτοῦ ἔδημος (sic) Xᴷ. || § 71. ἐπετυχέτην] περιετυχέτην Cobet. || ἅμα τούτῳ ego de meo: ἀλλὰ τούτῳ X: ἀλλ' ἐν τούτῳ C (Bk. Turr.). || Ἀγόρατος δὲ Markl. Libri Ἀγόρ. τε. || οἶδε] εἶδε Dobr. et Hamak. At v. Vindicc. Lys. p. 78. || Ψήφισμα.] Hoc ipsum decretum inesse in Ussingii Inscript. Graec. ined. (Havn. 1847.) nro. 56. vidit Bergkius in diurnis antiquar. 1847. p. 1099 sq. || § 72. πεποιημένον . . . .] Plura hic desiderari vidit Taylor. || τὰ σφῶν nunc e Sauppii coniect. dedi: τὰ om. libri. || § 73. οὗτος πολὺ] οὑτοσὶ πολὺ Sauppius apud Rauch. || πολὺ ἡμῶν X. || κατεφρόνει nunc cum Cobeto scripsi (Rauch.): καταφρονεῖ libri. || ἐξεκ — κλσιαζε Xᴷ (sic eadem m. suprascr. η, in ἐξεκ versus finitur: est tamen eadem forma § 76. in medio versu). || οὐκ ἀπέκτεινε Contius (Turr.). Libri οὐκ ἂν ἀπέκτεινε. || δι' ὃ Saupp.: δι' ὧν

libri (Bk. Turr.). Cfr. § 76. || ἐκεῖνοι ἀπέθανον X. || § 74. ἢ ἐπὶ] ὅτ' ἐπὶ X, unde in ed. I. effeci ἤ τότ' ἐπὶ. || ἂν λαβόντες] ἀναλαβόντες X. || φυγόντων Turr.: φευγόντων libri (Bk.). || § 75. εἰ μὲν οὖν μὴ ἀποκτείνας προσποιεῖται, ἀδικεῖ] Ad προσποιεῖται est ἀποκτεῖναι intelligendum. V. Rauch.: εἰ μὲν οὖν μὴ ἀπέκτεινας, πρὸς πολιτείαν ἀδικεῖς Hamakerus. Ego vero in Vindicc. Lys. p. 80 sq. conieceram εἰ μὲν οὖν μὴ ἀποκτείνας προσποιεῖται πολίτης εἶναι (vel etiam ποιητὸς εἶναι coll. Aristot. Pol. III. 1. p. 71. ed. Göttling.), ἀδικεῖ. || § 77. ἀπὸ Φυλῆς X (nunc recepi): τοῖς ἀπὸ Φυλῆς C (vulgo). || τινες ἐπὶ Φυλῇ Rauch. (nunc): τ. ἐπὶ Φυλὴν libri: Dobr. secludi volebat. || § 78. οὐχ οὕτω nunc e C revocavi, quum X^K habeat οὕτω, non οὔπω (om. οὐχ): οὔπω οὕτω vulgaris lectio ante Bekk. (Turr. et ego in ed. I.). Ceterum in X^K sic distinctum: αὐτοὺς, ταῦτα λέγων ὅτι οὕτω. || § 79. ἐπὶ Φυλῇ auctoribus Westerm. et Kaysero scripsi: ἐπὶ Φυλὴν libri, seclusit cum Dobr. Rauchenst. || σύσκηνος γιγνόμενος X^K. || οὔτε ὁ ταξίαρχος nunc e Sauppii coniectura scripsi: libri art. om. || § 80. αἱ διαλλαγαὶ Dobr. Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || hic praeter consuetudinem πειραιῶς habet X^K. || καὶ ἐκεῖ Schott. (Turr.): καὶ ἐκεῖνος X: καὶ τότε C (Bk.). || § 81. πύλαις Palmerius (Bk. Turr.). Libri φυλαῖς. || § 82. V. Vindicc. Lys. p. 82 sqq. || καὶ ἐπὶ Φυλῇ C (nunc): καὶ ἐπὶ Φυλὴν X (ego in ed. I.). || οὐδεὶς γὰρ — αἴτιος delebat Dobr., ut e § 79. huc translata. || πολίτας Tayl. Libri ὁπλίτας. || κατέταξε X^K: κατέταξεν vulgo. || § 83. ἐγὼ μὲν οἶμαι in ed. I. cum Reiskio uncis circumdederam. V. Rauch. || § 85. καὶ διισχυρίζεσθαι X^K (non καὶ ἰσχυρίζεσθαι, quod fortasse C habet, ut Bekkerus notas codicum permutasse videatur): καὶ τῳδὶ ἰσχυρίζεσθαι Reisk. (Bk.): καὶ τούτῳ ἰσχυρίζεσθαι Kayser. in annal. Heid. p. 231. || ἐπαγωγῇ X, sed non plane certum Kays. dicit sic legi in cod., infra sane est ἐπαγωγῇ, sed § 86. ἀπαγωγῇ. || ὃ πάντων C: ὃ om. X. || ῥαστώνην Dobr. et Emper. (Turr.) Libri ἔνοχος ὢν ῥαστώνην (Bk.). || αὐτῷ εἶναι X^K. || § 86. Locum desperatum et saepe tentatum sic dedi, ut legitur in libris mscr., nisi quod οὐκ ante οἰόμενοι interposui cum Tayloro. — Sauppius et Rauchensteinius coniuncti in huius editione ita coniecerunt: δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἕνδεκα οἱ παραδεξάμενοι τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην, οὐκ οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε, ἀλλὰ διισχυριζόμενοι, σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι, Διονύσιον τῇ ἀπαγωγῇ, ἣν ἀπάγει, ἀναγκάζοντες προσγράψασθαι τό γε ἐπ' αὐτοφώρῳ. ἢ πῶς οὐκ ἂν εἴη; πρῶτον μὲν ἐναντίον πεντακοσίων ἐν τῇ βουλῇ — ἀπογράψας. τίς ἂν ἀποκτείνειε καὶ αἴτιος γένοιτο τοῦ θανάτου; Ceterum v. Saupp. ep. crit. p. 142. et Rauchenstein. in Philologo V. p. 519 sq. Equidem ἐπέχω. || τίνας ἀποκτ. X^K. || § 87. οἴεται] Foertsch. observ. p. 34. et nos in Vindicc. Lys. p. 52 sq. || ὁ αἴτιος Emperius (Turr.). Libri art. om. (om.

Bk.) Paullo ante οὐκ οὖν X^K, sicut dedimus, οὐκοῦν Bekk. || § 88. ἐν [τῷ] Πειραιεῖ] nunc Baitero auctore art. seclusi cum Rauch. || ἐμποδὼν γ' οὖν X^K. || ἐπ' αὐτοφώρῳ τι] Reisk. τι om.: Dobr. et Emper. τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ. V. Vindicc. Lys. p. 85. Ceterum ἐπ' αὐτοφ. τί X^K. || τῷ πράγματι Reisk. Libri τῷ γράμματι. || οὔ τι πιστεύει Reisk. (nunc cum Turr.): οὔτε πιστ. X: οὐ πιστεύει C (Bk. ego in I.). || § 90. εἶχον ἄν τινα Baiterus. Libri ἄν om. (om. Bk. Turr.) || οὐδέν· οὐδένα Reisk.: libri οὐδέν om. || τοῖς ἐν Πειραιεῖ nunc ex emendatione Palmerii scribere malui, quam probare Baiteri coniecturam ἢ τοῖς ἐν ἄστει. Libri τοῖς ἐν ἄστει, unde equidem suspicor τοῖς ἐν Πειραιεῖ ἀλλὰ τοῖς ἐν ἄστει vel τοῖς ἐν ταὐτῷ. || § 91. „C post δήμου lacunam habet versus dimidii. πεποιῆσθαι inserebat Reiskius." Bekk. In X^K nullum est lacunae vestigium. || αὐτοῦ X^K, ut et infra. || προδοὺς C. — In ed. Reisk. barbare προδόσας: in X Coisl. Vindob. est προδόντα, unde Reisk. προδοὺς πάντα, recte fortasse. || οὐ κατὰ Emperius (Turr.): οὐ καὶ διὰ libri (Bk.). || § 92. ὑμῶν ἐνὶ X. || ὑμῖν ἐπέσκηψαν καὶ ἡμῖν X. || ἔμβραχυ Dobraeus: βραχὺ libri (Bk. Turr.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 30 nota. || τί ἐκεῖνοι X^K. || § 93. ἀνεῖναι] ἀφεῖναι Markl. At recte Turr. conferunt Xen. Hell. II. 3, 51. Adde Anab. VII. 6, 30. || περιεστηκότα Markl. Libri παρεστηκότα. || ἐργάσησθε] ἐργάσεσθε Baiterus. || οὐ μόνον τοῦτο C: οὐ μόνον τουτ X. || τῇ αὐτῇ] ἀλλὰ τῇ αὐτῇ X, unde ἅμα τῇ αὐτῇ Dobr. (West.): mihi ἀλλὰ videtur repetitum esse e superiore versu. || § 94. γινώσκετε X^K: γιγνώσκετε vulgo. || αὑτῶν X^K. || § 95. ἐγένοντο] ἐγένετο maluit Saupp. || αἴτιοι τούτων] αἴτιον τοῦτον X. || [ἅπαντα] seclusi Tayloro suadente. Sententiae aptum foret καθ' ἕκαστον. || § 96. ἐδόκει Markl. Libri δοκεῖ. || οὐχ ὁμόψηφοι γίγνεσθε ἔπειτα delenda censuit Reiskius.

Or. 14. § 1. παρέσχε. ὥστε X^K. || § 2. τοσοῦτο X (nunc): τοσοῦτον C (vulgo). || ἐπ' ἐνίοις Reisk. Libri ἐπινικίοις, quod tuetur Kayserus, sed obstat genetivus ὧν. Tamen ego quoque aliquid fortius et significantius requiro quam ἐπ' ἐνίοις. || τοὺς ἐχθροὺς] Emperius aut ἑτέρους aut etiam τοὺς ἑτέρους scribendum putat. Ego vero καὶ τοὺς ἐχθροὺς scripserim. || § 3. περὶ μὲν X (nunc): περὶ μὲν οὖν C (vulgo). || [Ἀνάγνωθι — ΝΟΜΟΣ.] secludenda esse vidit Bakius schol. hypomn. II. p. 280. || § 6. ὅσοι ἐὰν X^K. || § 7. ἀστρατίας praeter C etiam X^K. || καταλεγεὶς ὁπλίτης nunc e Stephani emendatione edidi: ὁ καταλέγεις ὁ πατὴρ X et Vindob.: ὁ καταλεγεὶς ο πηρον Coisl. et Sangermann.: οὐ κατελέγη, λειποταξίου δὲ ὅτι C (Bk.): καταλεγεὶς ο παρῆν, λειποταξίου δὲ ὅτι Emper. (Turr. et ego in ed. I.): Totum locum sic constituit Bergkius καταλεγεὶς ὁπλίτης οὐκ ἐπεξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατοπεδευομένων, λειποταξίου δὲ ὅτι οὐ παρέσχε (in X et Vindob. est οὐ παρέσχε). Kayserus

vero ita: καταλέγεις· οὐ παρῆν, οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν τάξαι, οὔτ᾽ ἐξῆλθε μεθ᾽ ὑμῶν στρατοπεδευόμενος, δειλίας δὲ κ. τ. ἕ. V. Rauchenstein. in annal. Lips. p. 145 sq. || ἐξῆλθε Reisk. Libri ἐπεξῆλθε (Bk. Turr.). || στρατοπεδευόμενος Tayl. (Turr.): στρατοπέδῳ μόνος XC (Bk.): στρατοπεδευομένων Reiskiana. || δεῖν αὐτὸν Schott. et Emper. (Turr.): δεῖ ἕκαστον libri (δεῖν ἕκαστον Bekk.). || ὁπλιτῶν Stephan.: πολιτῶν libri. || § 8. ποιήσεσθαι] ποιήσασθαι X^{K} (non ποιήσεσθαι). || § 9. Οὗτος C: ὅτι X. || τῶν πολιτῶν libri (Turr.): τῶν ὁπλιτῶν Reisk. (Bk.) || § 10. ἱππεύσαντες δὲ Stephanus: ἵππον ὄντες δὲ X: ἔφιπποι δὲ ὄντες C (Bk.): ἱππεύοντες δὲ Emperius (Turr.). || καὶ τὸν ἄλλον nunc e X^{K} recepi: καὶ om. vulgo. || § 11. ὅτι, εἰ] ὅτ᾽ εἰ X^{K}. || δειλίαν deleri vult G. A. Hirschig. || § 12. τὸν ὑφ᾽ ὑμῶν Reisk. Libri τὰ ὑφ᾽ ὑμῶν. || § 13. ἐὰν — καταψηφίσησθε Coraes ad Isocr. II. p. 313., qui aut illud, quod ego recepi, aut εἰ—καταψηφιεῖσθε, quod ediderunt Turr., legi voluit. Libri ἐὰν — καταψηφιεῖσθε (Bk.). Duplex protasis per eandem coniunctionem (ἐὰν — ἐὰν et εἰ — εἰ) et in principio et in fine enunciati introducta est etiam Lys. or. 21. § 6. or. 26. § 7. Dem. de cor. § 217. (v. Dissen. ad Dem. de cor. p. LXVI.), Aeschin. or. 2. § 33. || § 14. φιλοί Markl. Libri φίλοι. || § 15. τἀρεστὰ X^{K}: τὰ ἀρεστὰ vulgo. || τὴν ψῆφον φέρειν C: φέρειν deest in X^{K} lacuna relicta. || § 16. ἐξαιτήσονται] αἰτήσονται G. A. Hirschig. Cfr. § 22. || τοσαύτην δειλίαν deleri vult idem. || ὃν εἰ] ὃν om. X. || § 17. ὅτε C: ὅταν X. Sic infra § 36. ὅτε μὲν C: ὅταν μὲν X. || παῖς ὢν Reisk. (Turr.): παῖς ἦν καὶ C (Bk.): παῖς ἦν X. || τὰ τοῦ πατρὸς Reisk.: τὰ πατρὸς X: τοῦ πατρὸς C. || § 18. τὸ αὐτῶν Baiter.: τὸ αὐτῶν libri (Bk.). || μηδὲν ἂν nunc e Taylori coniectura dedi: μηδένα ἂν libri. In ed. I. cum Cobeto scripseram μηδένα [ἂν]. || μηδ᾽ ἂν τὰς nunc e X recepi: μηδὲ διὰ τὰς C (vulgo), in qua scriptura Cobetus μηδὲ alienum existimavit. || § 20. προσταττόμενα] πραττόμενα X^{K}, ut § 21., ubi varietatem scripturae memorat Bekk., h. l. neglectam. || § 21. ποιούμενοι, φιλοτιμούμενοι δὲ] ποιοῦνται, φιλοτιμούμενοι (sine δὲ) Reisk., quod nunc mihi probatur. || οὐδὲν ἀλλ᾽ ἔδει X. || γὰρ ἂν Baiter. Libri ἂν om. (om. Bk. Turr.) || ἡγοῖντο Markl. — Libri ἡγοῦντο (vulgo). || § 22. ἱππεύει δεδοκιμασμένος Scaliger: ἱππεύειν δεδοκιμασμένος X: ἱππεύειν δεδοκιμασμένος ἐστὶν C (Bk.): ἵππευε δεδοκιμασμένος Markl. (Turr.) || αὐτοῖς χαρίζεσθαι, μεμνῆσθαι Dobr. et Baiterus ad Lycurg. p. 153 sq. (Turr.): αὐτοὶ ὀργίζεσθαι, μεμνῆσθαι X: αὐτοὶ ὀργίζεσθαι μεμνῆσθαι δὲ C: αὐτῷ ὀργίζεσθαι, μεμνῆσθαι Bekk. || ποιήσουσι X^{K}: ποιήσουσιν vulgo. || § 23. τὸν Ἀλκιβιάδην] Nunc aut expungi articulum aut τουτονὶ Ἀλκιβ. corrigi malim. || τὴν αὐτοῦ Markl. (Turr.): τὴν αὐτοῦ libri (Bk.). || § 24. ἀποδέχεσθαι X^{K}. || § 25. ἔπινε μὲν Turr.: ἔπινεν Reisk. (Bk.): ἔτι μὲν X: νυκτός τε C. ||

δι' ἄλλο με ἡγεῖσθε] ὥστ' εἰ μηδὲν διαβάλλομαι ἡγεῖσθε X[x]. Correxit primus, ni fallor, Taylorus. || Pro titulo lacunam habet X[x] et μα ρτ (sic) in mg. || § 10. μὴ δὲ πώποτέ μοι X[x]. || § 11. διῴκηκα Saupp. — Libri διῴκησα (Bk. Turr.). || § 13. ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας] ἀσφάλειαν εἶναι δὴ νομ. vulgo ante Reiskium: ἀσφάλειαν εἶναι καὶ ἄδειαν νομίζ. vel voce ἀσφάλειαν sublata εἶναι ἄδειαν νομίζ. Sauppius apud Rauch.: ἀσφάλειαν εἶναι Kayserus in annal. Heidelb. l. d. p. 231. Equidem nunc puto scripsisse Lysiam ἀσφάλειαν εἶναι δεινὸν νομίζοντας. || ἔφην] ἔτι X. || extr. Pro titulo lacunam habet X[x] et μαρτ'α in mg. || § 14. ἀνάβητε, μάρτυρες Steph. (Turr.) Libri μάρτυρες om. (om. Bk.) || extr. Pro titulo X[x] μ ρ habet in mg. ut etiam § 17. extr. || § 15. ἐνθανόντων] Markl. vel ἔνθα θανόντων, quod vereor ut Lysianum sit, vel ἐνταῦθα θανόντων, quod malim. Certe ἐναποθανόντων usitatius erat. || στειριέως τοῖς πα σιν ἀνοῖς (sic) X[x]. || § 16. ψηφισαμένων — φοβουμένων] ψηφισαμένων — φοβουμένων δὲ Rauch.: ψηφισαμένων δὲ — φοβουμένων Kayser. in annal. Heidelb. l. d. p. 231. || ἀποχωρίσαι] ἀποκληρῶσαι Markl. et Kayserus l. d. Sed mente intelligendum ἀπὸ τοῦ λοιποῦ στρατοπέδου. || § 18. εἴ τις τολμᾷ] εἴ τις τομᾷ Hamakerus. Sed v. Vindicc. Lys. p. 86. || § 19. περιερχόμενοι nunc ego Emperio auctore, Kaysero suasore cum Rauch. reposui: ἀπερχόμενοι libri (Bk.): ἀπεχόμενοι Dobr. (Turr. ego in I.) || § 20. τῶν τῆς πόλεως libri (i. e. „ὅτι οὐδέν ἐστι μέρος τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων, ὃ οὐκ ἔπραξαν“ Reisk.): τὰ τῆς πόλεως cum Dobraeo Turr. et nuperrimi editores.

Or. 17. Inscr. Δημοσίων ἀδικημάτων nunc e X[x] dedi omissa praepos. Περὶ, quae vulgo additur. Περὶ δημοσίων χρημάτων Schott. (Bk. Turr.) Πρὸς τὸ δημόσιον περὶ τῶν Ἐράτωνος χρημάτων Hoelsch. Inscriptio utique falsa est, sive ἀδικημάτων sive χρημάτων ponitur. || § 1. ἀναγκαῖον μοι X[x]. || § 2. τοσοῦτόν γε Steph. — Libri τοσοῦτόν τε. || δανεῖσαι, ὧν] δανεῖσαι, καὶ ὧν X. || ὡς δ' ἐχρήσατο X (nunc recepi cum West.): ἃ δ' ἐχρήσ. vulgo. || § 3. τἄλλα X[x]. || § 4. αὐτῶν τῶν ἀπογραφῶν Reisk.: αὐτῶν ἀπογράφω libri. || τέτταρες X (nunc): τέσσαρες C (vulgo). || ὅτι οὐκ ἂν παραλιπόντες — δημεύειν πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπέγραφον, [ἀπογράφοντες] καὶ ἃ ἐγὼ πολὺν ἤδη χρόνον κέκτημαι. Sic ego locum emendavi, addens ἀπογράφοντες de mea coniectura et cum Reiskio καὶ ἃ ἐγὼ pro καὶ λέγω scribens, quod habet X[x] (non λόγῳ), qui idem τὴν articulum post δημεύειν interponit aut ex διττογραφίᾳ τ' ἦν aut e syllaba proxime antecedentis verbi δημεύειν natum. ἂν autem participio adiectum recte tuetur Sauppius in epist. crit. p. 15., bene de argumentatione Lysiae disserens. De toto loco v. Emendatt. Lys. fasc. p. 15 sqq.,

de τρεῖς γὰρ καὶ τέτταρες Wex. in prolegom. ad Taciti Agric. p. 29 sqq. Cod. C haec habet: ὡς οὐκ ἂν παρέλιπον, — δημεύειν οἱ πάντα τοῦ Ἐράτ. ἀπογράφοντες· ἐγὼ δὲ πολὺν ἤδη χρ. κέκτημαι (Bk.). || οὐδ' ἑτέρωθεν Xᴷ. || § 5. ἀμφισβήτουν Xᴷ. || χρέως Saupp. — Libri χρέους (Bk. Turr.). || Κικυνοῖ C (nunc cum West. coll. Ross. dem. Att. n. 6. Aristoph. nubb. 135. et 211., ubi cod. Ravennas eandem formam habet): κινδυνοι X: Κικιννοῖ Steph. (vulgo). Sic etiam § 8. || διεγράψαντο Meier. de lite Att. p. 27. n. et Dobr. — Libri διέγραψαν (Bk. Turr.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 17. || λαχόντος Bekkerus (Turr.): λαχόντες libri. || § 6. τὰ Ἐρασιφῶντος] τὰ Ἐράτωνος Meier. de bonis damnat. p. 192. Cfr. Emperii observatt. p. 37 sq. || ἔδοξεν Xᴷ: ἔδοξε vulgo. || τὰ δύο X itemque extrema § (nunc recepi, v. Emendatt. Lys. fasc. p. 20. nota): τὼ δύο C (Bk. Turr. ego in I.). || § 7. τετίμηνται intell. cum Reisk. et Dobr. οἱ σύνδικοι. Scaliger et Cobetus voluerunt τετίμηται. || ἀποκηρυχθέντων C: ἐπικηρυχθέντων X. || τοῦ Κικ. Bekk. (Turr.): libri τὸ Κικ. || τρία ἔτη Reiskius e Vindobonensi, in Xᴷ non omissum est sed plane detritum. Sic in eiusdem sequenti versu δίκαι vix potest legi, atque etiam § 9. καὶ ante αὐταὶ αἱ ἀπογραφαὶ obscurum. || παντοδίκας] αὐτοδίκας X. || § 9. πλεόνων Xᴷ. || ἢ τῷ] ἢ in X suprascr. eadem m. rubro atramento. || Pro titulo lacuna est in Xᴷ, nihil tamen in mg. notatum. || § 10. Ὅτι μὲν] οὖν, quod e solo Vindob. vulgo addebatur, non additur in X, nunc omisi. || ἀφεὶς Turr. coll. § 6. Libri ἀφιεὶς (Bk. Turr.). || ἐναντίον ὑμῶν] Dubium non est quin plura interciderint.

Or. 18. Inscr. ΤΩΝ ΤΟΥ Bekk. in ed. Oxoniensi (Turr.), in Berolinensi ΤΟΥ, ut est etiam in Xᴷ. Deinde ΕΠΙΛΟΓΟΣ nunc seclusi. V. Hamaker. quaestt. p. 65 sqq. m. Vindicc. Lys. p. 86 sqq. || § 1. οἷοί Bekk. (Turr.): οἵ libri. || πολῖται Xᴷ. || § 2. καὶ [μεγάλων] ἀγαθῶν] καὶ e Galeno XVIII. 2. p. 657. ed. Kühn. ediderunt Turr. pro ἰδίᾳ, quod est in libris: ego aliquando in observatt. in orat. Att. p. 40. conieceram ἤδη. Deinde μεγάλων oppositionis caussa addendum esse vidit Baiterus. || § 3. τὴν αὐτοῦ Saupp.: αὑτοῦ libri (Bk.). || ἐπεδείξατο, quod ipsum voluit et Xᴷ, qui ἐπέδειξα, et Vindob., qui ἐπεδείξα, scripsi e Reiskii coni. in var. lect. p. 698.: ἐπέδειξε cett., ut or. 1. § 58. (Bk. Turr.) || § 4. ἐν τῇ ναυμαχίᾳ Reisk. Libri art. om. || ἐπιβουλευόντων Xᴷ in mg. a manu rec., in ipsa oratione βουλευόντων, ut est etiam in C. || § 5. ληφθεὶς] κληθεὶς vel παρακληθεὶς Kayserus, quarum emendationum si alterutra admittatur, certe ἀλλ' vel καὶ interponendum erit post πείθεσθαι, ut verba καὶ ἐν τοιούτῳ καιρῷ κληθεὶς cohaereant cum eo quod infra sequitur εἵλετο. Nam quod a XXXviris ad dominationis societatem invitatus est hoc afflicto tempore Eucrates, non fuit constantiae signum, sed potius id, quod repudiavit illum honorem. Quare aut

§ 18. πολλοῖς δὴ nunc ego de Sauppii (ap. Rauch.) coniectura scripsi: πολλοῖς ἂν libri (West.): πολλοῖς ἄλλοις cum Reiskio ego in ed. I. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 27 sq. || ἦν] „illi licebat per vitae condicionem vel conveniebat intra modestos privatarum rerum limites consistere." Bekk. conferri iubet Hemsterhuis. ad Luciani I. p. 430.: ἐπιμελὲς ἦν Kayserus: ἤρκει Jacobs. in additam. animadvers. in Athen. p. 270. Si quid mancum esse videatur, scripserim equidem ἡδομένῳ ἦν vel ἱκανὸν ἦν. || ἀνήλωσεν X: ἀνάλωσεν C (Bk.), quam ipsam formam ubique reponendam esse indicat Cobetus, at res contra se habet. Benseler. ad Isocr. Areopag. p. 135. || § 19. ἐξ αὐτῶν ὧν] ἐξ ὧν Cobetus. || Διονυσίου nunc e Sauppii (ap. Rauch., quem vide) coni. scripsi: καὶ Λυσίου libri: καὶ Λυσίου Διονυσίῳ Kayserus. || τῶν παραγενομένων nunc e X restitui („audivi a Piraeensium iis qui tunc aderant"): τῶν om. C (om. vulgo): τότε παραγενομένων coni. Westerm. || § 21. τἄλλα X^{K}. || § 22. εἰπὼν X (Bk. Turr.): λαβὼν C: πείθων coni. Jacobsius, ἔχων Cobetus, ἀπορῶν Kayserus in annal. Heidelb. p. 232. Mihi vero nunc scribendum videtur ἀπιών, quod accommodatum est ad id quod sequitur τῇ δὲ προτεραίᾳ ᾗ ἀνήγετο. || ᾗ ἀνήγετο nunc scripsi: v. Buttm. ad Dem. Mid. p. 553, 11. (§ 119.): ἦ X, quod Turr. tuentur compluribus locis: ἡ ᾗ C (ego in ed. I.). || § 23. αὐτῷ ἠκουσῶν] αὐτῶν ἠκουσῶν X: αὐτῷ ἤκουσα C. || μηδὲν] Nunc malim cum Markl. μηδενός. || ἐκ Κύπρου] cum ἐπιστολῶν δ' αὐτῷ ἠκουσῶν iungenda sunt, siquidem defendi possunt: ἐν Κύπρῳ Marklandus, pone πατρὸς collocanda censet Reisk., eiicienda Rauchenst. || ἄν τι] ἀντὶ X. || οὐκ εἰ ἦν δυνατὸς] οὐκ εἴην (sic, ut § 13.) δυνατὸς X^{K}: οὐκ εἰ δυνατὸς ἦν C: οὐχ ἃ δυνατὸς ἦν Bekkerus. | Εὔνομον.....) Nunc significavi aliquid deesse. Εὔνομον καὶ τοὺς ἄλλους μάρτυρας add. Auger. et Saupp. Εὔνομον. Μαρτυρία. Κάλει μοι καὶ τοὺς ἄλλους μάρτυρας. Westerm. idque placet. || § 24. ἔχρησαν] ἐχρήσαντο X^{K}, unde coniicio scripsisse oratorem ἔχρησαν τοῦτο. || § 25. ὃ δὲ μέγιστον] τὸ δὲ μέγ. Cobet. At v. Bernhardy synt. Gr. p. 297 sq. Similibus locis idem flagitat Cobetus, hoc igitur loco monuisse satis erit. || πυριλάμπους X. || αὐτῷ — [ὡς Ἀριστοφάνην] καὶ λαβεῖν — ἃς ἔχοι] Etiamnunc teneo hanc meam emendationem. De meo enim ὡς Ἀριστοφάνην, quippe quod videatur interpretamentum praegressi αὐτῷ (i. e. ad Aristophanem) seclusi, deinde interposui καὶ ante λαβεῖν, denique ἃς ἔχοι ex Ald. dedi. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 4 sqq.: [αὐτῷ] — ὡς Ἀριστοφάνῃ καὶ λαβεῖν — ἃς ἔχοι Bergkius: χρυσῆν, ἣν ὑποθήσειν εὐθέως Ἀριστοφάνει λαβὼν ἐκκ. μνᾶς Kayser.: ὅτι ἔλαβε μὲν — χρυσῆν, δώσει δ' Ἀριστοφάνει λαβὼν ἐκκ. μνᾶς ἐπ' αὐτῇ ἵν' ἔχοι Sauppius cum eoque nunc Rauch. Libri habent αὐτῷ — ὡς Ἀριστοφάνην (Ἀριστοφάνη C) λαβεῖν — ἂν (ὡς ἃς C) ἔχοι et sic Bekk. et Turr., nisi quod ille ὡς

ἔχοι, hi ὡς ἔχοι. Praeterea φιάλην χρυσῆν C: φιάλης μὲν χρυσῆς X. || τὰ τῆς τριηραρχίας ego de meo (Emendatt. Lys. fasc. p. 7.): τὰς τριηραρχί^σ (sic) X^K. Quae eadem m. suprascripta sunt signa, iis Sauppius in editione Rauchensteinii indicari putat τὴν τριηραρχίαν, idque reposuit Rauchensteinius. Mihi secus videtur. τὰς τριηραρχίας vulgo. || λύσεσθαι Stephan. (Turr.): λύσασθαι libri (Bk.). || καὶ χρημάτων Stephan. (Turr.): libri καὶ om. (om. Bk.) || § 26. δεομένου δε μου (sic, μου est in initio alterius versus) X^K. || τὸ χρυσίον Saupp. — Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || ὤμνυε] ὤμνυ Cobet. Sed v. Krügeri gr. Gr. I. § 36. n. 2. (Thucyd. V. 19. et 24. Lys. or. 6. § 51.) || Post ἐπειδὴ C lacunam habet litterarum duodecim, nulla est in X. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 6. || ἥδιστ' ἂν Markland. (Turr.) Libri ἂν om. (om. Bk.) V. Emendatt. Lys. fasc. l. d. || § 28. Titulus ex C accessit, om. in X. || ὅτι πρὶν Sluiter. et Dobr. (Turr.): ὅτι πρὶν νικοφήμῳ ἢ καὶ ἀριστοφάνει πρὶν libri: ὅτι Ἀριστοφάνει, πρὶν Reisk. (Bk.) || ἡμᾶς, οὐκ nunc ego de meo reposui pro γε μὴν οὐκ, quod est in X^K, vel οὐδὲν, quod habet C (Bk.), vel γῆ μὲν οὐκ, quod ceteri (Turr. et ego in ed. I.). Bekkerus post νικῆσαι desideravit Κόνωνα, unde Sauppius apud Rauch. coni. Κόνωνα, οὐκ. || ἀλλ' εἰ χωρίδιον (sic) X^K. || δ' ἢ Reisk.: δὲ libri. || § 29. ἢ ἑ ἔτεσιν X^K. || οὐσίας] αἰτίας X. || δὶς χορηγῆσαι Reisk.: διαχορηγῆσαι libri. || οἴεσθαι] οἴεσθε in ed. I. scripsi cum Reiskio, signo interrogationis post καταλελοιπέναι posito. Sed v. Emendatt. Lys. fasc. p. 21. χρῆναι expungi volebat Emperius. || § 30. ἄξια λόγου revocavi e C: ἀξιολόγου enim habet X^K, quem cod. ἄξιον λόγου habere auctor erat Bekkerus. || ἔχοιεν ἂν C: ἔχοι ἂν X. || τοιαῦτα ἃ Tayl. — Libri ἃ om. || § 31. τὰ χρήματα Saupp. Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || φύλακα revocavi e X^K et C: φύλακας in ed. I. dederam nota Bekkeri in errorem inductus. || κατεστήσαμεν ἐν Emperius. Libri ἐν om. (om. Bk. Turr.) || [ἐμῇ] seclusi (om. Turr. post Tayl. et Emperium). || πλεῖον ἢ Saupp. in epist. crit. p. 39. Libri πλείω ἢ (Bk.). || § 32. ἐνοφείλεσθαι Bekk. coni., recte opinor. || ὡς ᾤχετο etiam X^K, ἃ ᾤχ. in Bekkeriana Berol. per errorem operarum. || § 34. ἠξιοῦτε ἂν C (nunc recepi): ἠξίουν X: ἂν omisi in ed. I. cum Turr. || τοὺς ἀναγκαίους τοὺς ἐκείνου καὶ τοὺς προσήκοντας nunc ego de mea coni. reposui coll. § 38.: nam X^K habet τοὺς ἐκείνου (sic cum lacuna) καὶ τοὺς προσήκοντας. In ed. I. cum Sauppio edidi καὶ τοὺς προσήκοντας τοὺς ἐκείνου. || ἀπολέσαι Bergkius. Libri ἀπολέσθαι. || πολοστὸν X^K, sed mox πολλοστὸν, ut § 39. 42. || § 35. τούτων nunc ego correxi: τοῦτον X, τοῦτο^αι C (vulgo): τούτοιν Reiskius. || οἴονται] οιοντε X. || ὁμολογήσειαν ἂν Emperius (Turr.). Libri ἂν om. (om. Bk.) ||

πλείονα] Saupp. mavult πλεῖον. || § 36. ταὐτὰ γνῶναι] ταῦτα γνῶναι X[K]: ταὐτὰ γνῶναι καὶ Cobet. Sed v. Markl. ad h. l. || παρ' αὐτοῖς X[K]. || σᾶ Cobetus (nunc recepi): ἴσα libri. V. Rauch. || § 37. αὐτῷ X[K]. || § 38. δημεύσαιτε Reisk. (Bk. Turr.) Libri δημεύσετε. Kayserus coni. ἐδημεύσατε et tum ἐλάβετε. V. § 61. || τὰ Τιμοθέου C: τὰ τοῦ Τιμ. X, quod nescio cur non recepi. || ἐλάττονα δ' nunc ego de meo. ἐλάττω ἐὰν X (Turr.): ἔλαττω δὲ C: ἔλαττω ἂν cum Sauppio Rauch.: ἐλάττω τε δὴ Kayserus in annal. Heidelb. l. d. p. 233. || λάβοιτ' ἢ ἐκ Palmer.: λάβοι τὴν ἐκ X: λάβοιτε ὡς καὶ ἐκ C. || τοῦτο ἕνεκα X. || ἂν ἀξιοῖτε nunc ego scripsi: ἠξιοῦτε ἂν Markl. et Kays.: ἠξιοῦτε X (Turr. et ego in ed. I.): ἀξιοῖτε ἂν C (Bk.). || § 39. εἰκός] intell. ἐστι. Kayserus vero in annal. Heidelb. p. 233. coni. εἰκότως vel δικαίως coll. § 44. || § 40. κεφάλαιον τί γίγνεται X[K]. || § 41. αὐτὸς γὰρ] αὐτο σ (sic) γὰρ X[K]. || νόσῳ] νήσῳ Tayl. et Emper. || διέθετο Tayl. et Emper. (Turr.) Libri ἤσθετο (Bk.). || τούτων μάρτυρας] τοῦτον μάρτυρα XC. || Pro titulo lacuna relinquitur in X[K], sed titulus ipse in mg. desideratur. || § 42. ᾠήθησαν εἶναι X[K]. || καὶ οἰκίαν Marklandus (Boeckh. oecon. civil. Athen. I. p. 89. ed. alt.). Libri καὶ οὐσίαν. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 26. nota, ubi contuli § 29. || κατεχορήγησε δὲ Reisk.: καὶ ἐχορήγησε δὲ X: καὶ ἐχορήγησε C. || ὑπὲρ αὐτοῦ X[K]. || § 43. ναῦς] μνᾶς X. || § 44. ὥστε X[K]: ὥστ' vulgo. || αἰτιάσαισθε Dobraeus, qui idem etiam αἰτιῷσθε coniecit Kaysero probante. Libri αἰτιᾶσθε, quod servans Rauch. cum Turr. omisit ἂν particulam. || ἐπεὶ Reisk. (Turr.): ἐπὶ X: εἰ C (Bk.). || δοκούντων εἶναι Reisk.: δοκούντων εἰ libri. || § 45. ἔμπροσθεν X (nunc recepi cum West.): πρόσθεν C (vulgo), cfr. § 53. || καὶ ζῶντες] οἳ ζῶντες Tayl. || ἐφάνη] ἐφάνησαν X. || § 46. πλεῖον praeter C etiam X[K] (qui εἶναι, πλεῖον): πλέον vulgo. || ἐνειμάσθην δὲ τὼ υἱέε C: ἐνειμάσθη δὲ τῷ υἱεῖ X. || ἑκάτερος Dobr. Libri ἑκατέρῳ (vulgo). || Θάλλου Turr. (sic Boeckh. quoque scribit in inscr. navali X. d. vs. 89. p. 384.): Θαλλοῦ cett. || ἔφη] ἐφάνη Bakius coni. in schol. hypomn. II. p. 242. Sed v. Boeckh. oecon. civil. Ath. I. p. 629. ed. alt. || § 47. ταλάντων] τάλαντα Reisk. Turr. conferunt Faesium in miscell. crit. Seebod. II. p. 703. || [ἦν] post ἔνδον nunc ego de meo seclusi: ἔνδον εἶναι Markl. probantibus Kaysero et Rauch. || Νικήρατος δὲ X[K]: Νικήρατος δ' vulgo. || καταλείπειν Kayserus (nunc recepi cum Rauch.): καταλιπεῖν libri. || § 48. ὅτε libri (Turr.): ὅς, ὅτε Reisk. (Bk.) || πλεῖστα Reisk.: ὅς πλεῖστα, unde Foertsch. observatt. p. 46. coni. ὡς πλ. || ὥς φησι] ὥς φασι Tayl. || τότε, τούτου τὸ νῦν nunc ego de mea coni. distinxi et correxi (τότε, tunc quum id fiebat, interpretante Reiskio, oppositum est voci νῦν): τότε τοῦτον τοίνυν X: τὸ τοῦτον τοίνυν C (Bk.): τὸ δὲ τούτου τοίνυν coniecit Saupp. Quod nisi cui τότε placeat, scribat per me licet ποτέ. || τίμημα X[K]: τίμημ' vulgo. ||

παρ' οἷς κατέλικεν] οἷσπερ ἂν κατέλιπεν Emperius. παρ' οἷς κατέθετ' ἂν nuper coni. Kayser. in annal. Heid. p. 226. || § 49. φαινόμεθα δὴ] δὴ om. X. || ἐψευσμένοι] ἐψηφισμενοι XC. || τεθνεωτων Markl.: τεθνεῶτος libri. || ἐξενεχθεῖεν ἂν X^K. || § 50. ἢ ὅσα αὐτὸς ὡμολόγει παρὰ τῶν ν. κ. ἐμπ. λαβεῖν] ἢ et λαβεῖν, in X omissa, addita sunt in C. Nunc igitur puto scripsisse Lysiam ἢ ὅσα αὐτὸς ὡμολόγει παραλαβεῖν (vel simpliciter λαβεῖν) παρὰ τῶν ν. κ. ἐμπ. || ἀπογράφοντος Reisk. (Turr.): ἀπογραφέντος libri (Bk.). || § 51. ἁπάντων] ἀπόντων X. || εἶτα ἔπαθε C: εἶτα εἰ ἔπαθε X. || πρὶν Steph.: πλὴν libri. || εἶτα οἱ προσήκοντες] εἶτ' οὐχ οἱ προσήκ. vel ἆρ' οὐχ οἱ προσήκ. G. A. Hirschig. Si quid mutandum sit, vocabulo εἶτα, quod forsitan e superiore εἶτα huc irrepserit, expuncto simpliciter scribi possit οὐχ vel οὐχὶ οἱ προσήκοντες. || εἰδότας] εἰδότες X. || καὶ δὴ ego correxi in observatt. in oratt. Att. p. 40. (Turr.) Libri καὶ ἰδίᾳ (Bk.). || γέ τινας Markl. (Turr.): τέ τινας X: τινὰς C (Bk.). || ἀπολέσθαι οἱ ῥᾳδίως τολμῶντες Kayserus coll. § 49.: ῥᾳδίως ἀπολέσθαι οἱ τολμῶντες libri (vulgo). || § 52. ρ τάλαντα ὅ δ' X^K. || § 53. μεταγιγνώσκειν X^K: μεταγινώσκειν vulgo. || § 54. μᾶλλον ἢ] ἢ μᾶλλον XC. || ἀπολέσαι Reisk. Libri ἀπολέσθαι, quod defensum ivit Foertsch. observatt. p. 47 sq. || § 55. ὑμῖν πεϱὶ δ' (sic spatio relicto) X^K, unde coniicias scriptum exstitisse ὑμῖν ἱκανῶς, περὶ δ'. || ὑμῖν εἰπεῖν X (nunc recepi cum West.): ὑμῖν om. C (om. vulgo). || οὐδὲ τῷ πατρὶ X^K. || οὐδὲ πρὸς δικαστηρίῳ οὐδὲ πρὸς βουλευτηρίῳ X^K (nisi quod ι subscriptis caret): οὔτε πρὸς δικαστ. οὔτε πρὸς βουλ. vulgo. || § 56. ἔχειν τί X^K. || § 57. οἱ προαναλίσκοντες] οἳ προαναλίσκουσι Rauch. Sed v. Saupp. ap. Rauch. || μόνον X (nunc recepi): μόνου vulgo. || οὐ δὲ πώποτε X^K. || καὶ καθ' ἑκάστην X (nunc rec.): καθ' ἑκάστην C (vulgo). || Titulus λειτουργίαι deest in X. || § 58. καὶ τοῖς χρήμασι] αὐτοῖς χρήμασι X^K. || δοκοῦντά Markl. (Turr.) Libri δοκοῦντάς (Bk.). || δαπάνην] δίκην Reisk. Sed v. Rauch. ad h. l. (ἐξ ἀρχῆς = a principio, von Hause aus). || § 59. εἴσεσθαι] ἔσεσθαι X. || [μου] extr. seclusi Dobraeo auctore. || § 60. τὸν αὐτοῦ X^K. || εἰς λάθη X^K. || § 61. ὃν ὑμεῖς] ὃ νῦν εἰς X. || δημεύσαιθ' C: δημεύσηθ' X. || ὥστε οὐ X^K: ὥστ' οὐ vulgo. || ὠφελήσεσθε C: ὠφεληθήσεσθε X (West.). || § 62. ὥσπερ ἐκεῖνον] ὥσπερ εἰ ἐκεῖνον X^K, fortasse ὥσπερ καὶ ἐκεῖνον. || τῷ γ' ἔργῳ Markl.: τῷ τ' ἔργῳ. || πάλαι ταῦτ' ἐστί....] πάλαι ὑμέτερα ταῦτ' ἐστι Reisk.: πάλαι τῆς πόλεως ταῦτ' ἐστί Dobraeus: τῆς πόλεως ταῦτ' ἐστί Saupp. Ego conieci in ed. I. πάλαι ταῦτ' ἐστι κοινά. || ὑμῖν δὲ libri (Turr.): ὑμῖν τε Steph. (Bk.) || § 63. ἀθλητάς, οἷς nunc de Reiskii coniect. reposui: οἷς om. X: ἀθλητάς, καὶ C (Bk. Turr. ego in I.): ἀθληταῖς Tayl. (West.): ἀθλητὴς Markl.

Or. 20. In titulo cum X^K omisi *δήμου καταλύσεως ἀπολογία*, quae vulgo adduntur. || § 1. *ἦσαν αὐτῶν*] „erant in eorum numero“. *ἦσαν* tamen delebat Emperius. || *οὗτος τυγχάνει*] In Lysiae oratione scriberem *οὑτοσὶ τυγχ.* || § 2. *κατηγοροῦσι δὲ αὐτοῦ*] *αὐτοῦ* in X^K suprascr. eadem m. || *ἄριστα διαγνοῖεν ἂν* C (vulgo): *ἄριστα διαγνοῖεν* X: *ἂν* pone *ἄριστα* ponendum censuit Cobetus, cui fortasse obtemperandum est. || *ὁποῖοι τινὲς εἰσιν* X^K. || § 3. *τί διαπράττεσθαι* X^K. || *παρ' ὑμῖν;* X^K. || *ἣ — ἱκανός* nunc cum C et Reiskio scripsi, femininum enim *ἱκανὸς* exemplo caret: *ἣ — ἱκανός* X: *ἣ — ἱκανή* Markl. || § 4. *ἁμαρτήματ' αὐτοῦ* X^K. || *ὥστε αὐτοῦ**) X^K. || *ἢ αὐτοῦ ἕνεκα* nunc e Rauchenst. coni. dedi: *ἢ* om. libri. || *οἳ δ' ἐν βοιωτοῖς* X^K. *ἐπιθυμῆσαι διὰ τὰ πρόσθεν ἁμαρτήματα* nunc e X^K recepi: *ἐπιθυμῆσαι* (ceteris omissis) C (vulgo). Bekkerus in X legi ait *ἐπιθυμῆσαι μηδὲ διὰ τ. πρ. ἁμ.*, sed *μηδὲ* Reiskius demum adiecit in ed. sua. || § 5. *οἷος τὲ ἐστιν* X^K. || *ἀδικεῖν ἐν*] *ἀδικεῖν μὲν* habet X^K (non *ἐν*): *ἀδικεῖν* C. Correxit Reiskius. || § 6. *προέδωκε*] *προὔδωκε* mavult Saupp. || *οἳ δ' οὐχ ὑπέμ.* (sic) X^K. || § 8. *οὐκ ἀπηχθάνοντο*] *οὐκ* om. X. An forte fuit *μὴ ἀπηχθάνοντο?* || *οἱ δὲ ἀπέθνησκον* X^K: *οἱ δ' ἀπέθν.* vulgo. || *φόβος τῶν πεπονθότων*] *φόνος τῶν πεπονθ.* Reiskius. *φόβος ὁ τῶν κατηγόρων* Kayserus, cfr. § 18. et 21. Totum locum sic refingi voluit Markl. *τὸ δέος τὸ τῶν κατηγόρων καὶ ὁ φόβος τῶν πεπονθότων.* || § 9. *μὴ δὲ* X^K. || § 10. *τὸ ὑμέτερον — πείσεται* in X^K recentiore manu scripta sunt, quum antiqua evanuisset. || *ἡμέραις;* cum signo interrogationis cum X^K scripsi: *ἡμέραις·* vulgo. Item mox *οὗτοι πονηροί;* (interr.), quum vulgo esset *οὗτοι πονηροί.* || Eadem illa rec. manus in mg. ascripsit *λογιστήριον* tanquam indicem. || § 11. *ἔν γε ταῖς* C: *ἔν τε ταῖς* habet etiam X^K (non *ἐν ταῖς*). || *κατηγόρησ(αν ψευδῆ τοῦ πατρὸ*). quae inclusi eadem illa manus rec. restauravit. || *Φρυνίχου αὐτοῦ*] Nunc malim *Φρυνίχου αὐτὸν.* || *ἔφησαν* X^K, non *ἔφασαν*, ut Bekk. refert et ut vulgo editur. || *ἂν τῷ ἄστει* X^K. || § 12. *τὼ τρόπω τὼ* C: *τῷ τρόπῳ τῷ* X. || *καὶ μὴ* X (nunc recepi): *μὴ καὶ* C (vulgo). || *ὑμῶν ἐστι* X^K. || § 13. *καταλογεὺς* repetit in mg. X^K manus recentior. || *ἐνναχισχιλίους* praeter C habet etiam X^K, non *ἐναχισχ.* || *δημοτῶν*] *πολιτῶν* Emperius. || *γράφοι* ego correxi in observatt. in orat. Att. p. 57. (Turr.): libri *γράφῃ* (Bk.). || *οὐχοὶ* (sic) X^K, ita § 19. et alibi. || *πλείους* Dobr. (Turr.): libri *πλείστους* (Bk.): *ἐξ ἐλαττόνων πλείους* Kayserus, recte opinor. ||

*) Hinc non iam annotabitur haec codicis Xk scriptura, quae legitur praeterea in or. 21. § 22. or. 22. § 10. or. 23. § 10. 12. or. 25. § 13. or. 26. § 14. or. 27. § 7. or. 28. § 4 (bis). 6. 9. 12. or. 29. § 3. 4. 8. 12 (*τὰ αὐτῶν*) or. 30. § 5. 7. 26. 27. or. 31. § 33.

§ 14. τῶν δ' εἰπόντων Xᴷ: τῶν δὲ εἰπ. vulgo. || § 15. ἠδικηκότες delebat G. A. Hirschig. Sed v. nostrae observatt. in or. Att. p. 41. || οὐδ' ἔδοξαν Dobr. et ego l. d.: libri οὐδὲν ἔδοξαν (Bk. Turr.). || § 16. ὑμεῖς αὐτοὶ — παρέδοτε] ὑμᾶς αὐτοὺς — παρέδοτε Emperius. Dobraeus pone τοῖς πεντακισχιλίοις omissum putavit τὰ πράγματα, quod ego probans puncta apposui. || καὶ εἰ αὐτοὶ] καὶ ᵃαὐτοὶ Xᴷ (sic εἰ eadem m. suprascr.): καὶ οἷς αὐτοὶ Markl. (Bk.) || χρῆν Markl. Libri χρῆ. || οὗτος δ' ἐν πολλοῖς δηλοῖ — ἐβούλετο] Kayserus tale quid scriptum fuisse suspicatur οὗτος δ' ἐν πολλοῖς δῆλος ὑμῖν εὐνοῶν, ὃς καί, εἴ πέρ τι νεωτ. ἐβούλετο. || § 17. ὅ τί πως nunc ego de meo emendavi: τις ὅπως Xᴷ (non τίς ὅπως): ὅπως τι C (vulgo). || § 18. ὤφλε C: ὤφειλε X. || ἔρημον Reiskius (Turr.): ἐρήμ (sic) Xᴷ: ἐρήμην cett. (Bk.) || εἶχε μαρτυρίαν, εἶχε μαρτυρεῖν] εἶχε μαρτυρίαν, ἐμαρτύρει Franzius: εἶχεν, ἐμαρτύρει Baiterus: εἶχεν, ἠνείχετο μαρτυρεῖν Saupp. et Funkhaenel. Ego in observatt. in orat. Att. p. 50 sq. conieci εἶχε μαρτυρεῖν, ἐμαρτύρει. || δεδοικότες] μηδὲν δεδοικότες Reiskius. || § 19. ἤ praeter C etiam Xᴷ: ἢ Bekk. || γ' ἂν] ἄγαν X. || ἀφεῖτε Dobr. (Turr.) Libri ἀφῆτε (Bk.). || ξένος τὶς Xᴷ. || ἡμᾶς αὐτοὺς] Neque αὐτοὺς quicquam valet h. l. et oppositio requiritur voc. ξένος. Quare nunc scribendum suspicor ἡμᾶς ἀστοὺς ὄντας vel πολίτας ὄντας. || ὑμῖν] ἐν ὑμῖν („vestro decreto“) Reisk. || γενέσθαι; cum signo interrog. Xᴷ: γενέσθαι. vulgo. || § 20. ἀπόντες Markl. Libri ἅπαντες. || αἴτιοι εἰσίν Xᴷ. || § 21. τὸ, τε (sic) ὑμέτερον Xᴷ. || § 23. ὅσων οὐδεμιᾶς στρατείας] ὅσων οὐ δὲ μιᾶς στρατιᾶς Xᴷ: ὅτι οὐδεμιᾶς στρατιᾶς C: ὅσων ἐστρατεύσασθε οὐδεμιᾶς στρατείας Reisk. Aut ita explicanda erit scriptura vulgata, aut fortasse scribendum ὅσον οὐ (tantum non) οὐδεμιᾶς στρατείας. || ἐξείη Dobr. (Turr.): ἐξῇ libri (Bk.). || εἰσφέρῃ praeter C e iam Xiᴷ. || τὲ τὰς Xᴷ. || § 24. οὐκ ἦν...] Post haec aliquid deesse mthi videtur. Kayserus ἄχρηστος supplet, Rauchenstein. conieci ὑμῖν δ' οὐκ ἦν, πρὶν ἐμὲ καταλεγῆναι εἰς τοὺς ἱππέας, εἰδέναι, οἷος ἦν κ. τ. λ. coll. § 25. || τοὺς ἱππέας X (Turr.): καταλεγμένον εἰς τοὺς ἱππέας C (Bk.): omnino abesse malunt Turr. || σῶν C: σῶον X. || ἀνεσώθη Xᴷ. || ἐληϊζόμην Tayl. (Bk. Turr.): ἠλπιζόμην X: ὀπλιζόμην C: ἐλῃζόμην Cobetus. At tum corrigendi erunt Andoc. or. 1. § 101. Thucyd. I. 5. Xen. Anab. V. 1. 9. alii. || § 25. ἠνάγκαζον ἱππεύειν] haec ut sana habeam ne nunc quidem a me impetrare possum (v. Observatt. in orat. Att. p. 52.), conferens Thucyd. VI. 94. et 98. Fortasse ἠναγκάζοντο ἵππους παρέχειν vel πορίζειν. || ἱππεύειν, ἵππευον καὶ X, cuius scripturam nunc revocavi (v. Observatt. in orat. Att. p. 51.), putans primis huius § verbis corruptis illis ac mutilatis dixisse oratorem se initio, fortasse quod equi deerant, in hopli-

tarum numero necessario dimicasse. In ed. I. dedi ὁπλιτεύειν cum Foertschio, omittens insuper cum Bekk. et Turr. illa quae desunt in C ἵππευον καὶ. || ὁπλιτεύων. ὧν Stephan. (Turr.), cfr. § 28.: ὧν om. X: ὁπλιτεύων καὶ ὑπὲρ τούτων C (Bk.). || μ in mg. X^K, in ordine verborum nulla lacuna, quae tamen est § 26. et 28. extr. || § 27. ἀποδοῦναι ἐμοί nunc rescripsi e X: ἀποδοῦναί μοι C (vulgo). || ἀγαθὰ (i. e. τὰ ἐγγεγραμμένα) nunc recepi e X: ἀγαθὸς C (vulgo): ἀγαθοῦ Markl. || καὶ ἔτι, ὅτε] καὶ ὅτε ἔτι coni. Reisk. || καίτοι ταῦτα (i. e. τὸ ἥκειν: „atqui hoc et vobis et illis tunc utile et salutare fuisset“) nunc e X^K recepi: καίτοι ταὐτὰ vulgo. Reisk. in var. lect. p. 705. coniecerat καὶ τοιαῦτα ἃ. Mox ὑμῖν τε mallem. || § 28. καὶ τ ἀδελφ τὸν νεώτατον (sic) X^K. || οἳ οὐ Tayl. Libri οἳ om. || § 29. αὐτοὶ οἱ — ἴσασιν, οἵτινες] Nunc malim αὐτοί τε οἱ — ἴσασιν, καὶ οἵτινες vel αὐτοί τε οἱ — ἴσασιν καὶ ὑμῶν οἵτινες. || ἤτε] εἴτε X^K. || ἧττον' Reisk. post Steph.: ἧττον libri (etiam X^K). || Titulum add. solus C. || § 30. εἰς ὑμᾶς, δικαίως τούτων nunc e X^K scripsi et distinxi: εἰς ὑμᾶς οὐ δικαίως, τούτων C, ut videtur (vulgo). Antehac conieceram ὡς ὑμᾶς ἀδικῶν, τούτων. || εἰ — πάσχειν] vocula τι alicubi deest. || § 31. οὐ γὰρ Turr. Libri οὐ γὰρ ἂν (Bk.). || extr. ὅταν Dobr. (Turr.): ὃς ἂν libri. Possis etiam ὅσ' ἂν vel ὅσα ἂν. || § 32. λόγον τὸν Markl. (Turr.) Libri λεγόντων (Bekk. alteram Marklandi coniecturam λόγον τῶν expressit). || extr. ἡμῶν] ὑμῶν X. || § 33. ἡμῖν] ἦν μὲν Scaliger, quod nunc perplacet: ἦν ἡμῖν Reisk. || οὐκ ἔστι πόθεν nunc ego correxi post Cobetum (p. 100.), qui οὐκ ἔστιν ὁπόθεν. Libri οὐκ εἴη πόθεν, unde Markl. coni. οὐκ ἂν εἴη πόθεν (West.). || ἐκτίσωμεν nunc cum Cobeto edidi. Libri ἐκτίσομεν. || extr. ἀξιούμεθα nunc ego de meo scripsi (coll. § 24. 33.): ἄξιοί ἐσμεν Cobetus. Libri ἀξιοῦμεν. || § 34. δι' αὐτὸν G. A. Hirschig. (nunc cum West. recepi): καὶ αὐτὸν libri. || δικαιότεροι ἐστὲ X^K. || § 35. ἐξαιτοῦνται σφᾶς nunc ego de meo correxi. Libri ἐξαιτοῦνται ὑμᾶς. || ἀλλὰ ἐλεήσατε X^K: ἀλλ' ἐλεήσατε vulgo. || § 36. ὅστις δ' Steph. — Libri δ' om. || ἐλεήσαντες ἀποψηφίσασθε Scaliger: ἐλεήσαντας ἀποψηφίσασθαι X: καὶ ἐλεήσαντας ἀποψηφίσασθαι C. || μηδὲ — τὸ σωθῆναι Dobr. (Turr.) Libri μηδὲν — τοῦ σωθῆναι (Bk.).

Or. 21. „Priorem orationis partem deesse primus notavit Vanderheidius.“ Turr. || § 1. περὶ ὅτου τινὸς X^K. || § 4. Κηφισοδώρῳ Clinton in fast. Hellen. ad a. 402, 4. et Bergk. in calce Andocidis Schilleriani p. 138. (Turr.) Libri Κηφισοδότῳ (Bk.). || § 6. ἄριστά μοι πλεῖ praeter C etiam X^K. || § 7. στρατηγὸς ὤν] ὤν add. solus C. || § 8. φρεάριος praeter C etiam X^K. || Μυτιλήνῃ nunc ego correxi. Libri Μιτυλήνῃ. V. Steph. Byz. s. v. I. p. 465. Mein. cfr. p. 119, 3. Item apud Dem. or. 13. § 8. et or. 15. § 19. cod. Σ eandem formam habet. V. Wess-

ling. ad Herod. I. 160. Duker. ad Thucyd. III. 25. Schoemann. ad Isaeum p. 408. Bähr. ad Herod. I. 27. || § 9. ἐπειδὴ καὶ τοῖς Markl.: ἐπειδὴ δὲ τοῖς X: ἐπειδὴ τοῖς C. || ἐκόμισα] ἐκομισάμην Rauchenst., haud temere. || § 10. εἶχον] εἷλον X[K]. || Ναυσίμαχον Schott. et Bergk. l. d. p. 140. (Turr.) Libri Λυσίμαχον (Bk.). || § 10. Titulus μ in mg. X[K], lac. in ordine verborum. || § 13. προσιόντα Reisk. Libri προσόντα. || ἁρπάζεται; X[K]. || θελόντων X (nunc recepi, cfr. or. 1. § 6. or. 19. § 15. Lobeck. ad Phryn. p. 7. ad Aiac. p. 81 sq. Weber. ad Dem. Aristocr. p. 408.): ἐθελόντων C (vulgo) probante Benselero ad Isocr. Areop. p. 261. || § 14. ἐὰν δέμε X[K]. || τἄλλα X[K]. || § 15. τῶν μὲν ὑμετέρων Dobr. (nunc recepi oppositionis gratia): τῶν μὲν ἑτέρων libri. || μὴ ἐπιθυμήσ. Schott. Libri μὴ om. || § 16. μὲν τῶν ὄντων nunc e Reiskii coni. dedi: μὲν τῶν ἐμῶν vir eruditus apud Tayl. (West.): μὲν τῶν X: μὲν C (vulgo). || § 17. δικαίως σώζεσθαι] δικαίως σωθήσεσθαι Markl., δικαίως ἂν σώζεσθαι Reisk. Equidem ἂν pone σώζεσθαι collocaverim. || ἐξαιτήσαιντο nunc ex Emperii coni. scripsi. Libri ἐξῃτήσαντο. || τοιοῦτον] τοιούτων X. || ταύτην χάριν nunc e Kayseri coni. reposui: ταύτην τὴν χάριν Westerm. Libri τὴν χάριν. || § 18. τοῦτο δ' οὐκ ἂν C (Bk. Turr.), cuius tamen codicis scripturam veram non puto: nam τοῦτό γε X, unde Dobraeus fortasse rectius οὐ γὰρ ἂν τοῦτό γε (West.). || ἔχοι τίς X[K]. || αἰσχροῦ τινος X[K]. || τῶν ἰδίων Bekk. (Turr.) Libri art. om. || πεπολιτεῦσθαι καὶ ὑμᾶς nunc ego de meo distinxi („vos quoque scire me in republica versatum esse"): πεπολιτεῦσθαι, καὶ ὑμᾶς vulgo: πεπολιτεῦσθαι, καὶ ὑμᾶς δὲ coni. Rauch. ad or. 19. § 5. || δεῖν Reisk. Libri δεῖ. || § 19. μὴ μόνον] μὴ μόνων X. || ἀλλὰ τῶν ἰδίων X (nunc recepi): ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίων cett. (vulgo). || τὴν λειτουργίαν] Dobr. art. mavult abesse. || μήθ' ὑφ' ἡδονῆς] μήθ' ἡδονῆς C (Bk.). V. Saupp. ep. crit. p. 15 sq. || οὐκ ἂν δυνάμενοι δ' X, qui ουκαν· δυνάμενοι δ' secundum Kayserum: οὐ δυνάμενοι δ' C (Bk.). V. Saupp. ep. crit. l. d. || οὕτω διακείμενος] V. fragm. 53. § 3. || § 21. ἐν τῷ δήμῳ — ὑμῖν] Emperius aut ἐν τῷ δεινῷ scribendum, aut ὑμῖν delendum esse coniecit. || δι' ἃ Dobr. et Foertsch. comment. p. 16. (Turr.) Libri ἅ. || § 22. μαινοίμην γὰρ ἂν Bekk. (Turr.): ἂν om. libri. || § 23. οὐδὲ πώ ποτε X[K]. || δέον.... cum Turr. edidi: δέον X: δέον ἐμνήσθην C (Bk.). Rectius Reiskius coni. δέον ἐνεθυμήθην, Bakius schol. hypomn. III. p. 253. δέον ἐλογισάμην. Nuper Rauchenst. suspicatus est δέον, δεινὸν ἡγούμην. An fuit δέον, ἐνενόουν? || τοσοῦτ πενεστέρους (sic) X[K]. || § 24. οὐδ' εἴ ποτε] οὐδέποτε X. || § 25. γενέσθαι, καὶ nunc ex Hoelscheri (de Lys. p. 100.) coniectura scripsi: γενέσθαι, ἢ libri. || ἀνάξια] ἄξια X. || μὲν ἡμῶν praeter C etiam X[K].

Or. 22. § 1. *ὅτι*] „qui dicerent (intelliguntur autem amici frumentariorum) se mirari quod frumentarios accusavissem.“ Tamen *ὅτε* cum Sauppio reposuit Rauch. || *τοὺς λόγους* nunc auctore G. A. Hirschigio cum Rauch. dedi: *τοὺς* om. libri. || § 2. *ἀκρίτως* XC. || *γνώσεσθε τὰ δίκ.* X^K. || § 3. *ἕνεκα* ego scripsi et hic et § 12. et or. 32. § 10. pro *οὕνεκα*, quod est in libris. || § 4. *ἕνεκα δεδιὼς τὰς αἰτίας· αἰσχρὸν δ' ἡγοῦμαι* Dobr. (Turr.) Libri *ἕνεκα· δεδιὼς δὲ τὰς αἰτίας αἰσχρὸν ἡγοῦμαι* (Bk.). || § 5. *καὶ εἰπὲ*] *καὶ* om. XC. || *μέτοικος εἶ; Ναί.*] *μέτοικος εἶναι* X^K a pr. m., secunda signum; post *εἶ* et acutum *ναί* adiecit. || *ἀξιοῖς ἤ*] *ἤ* delendum censet Sauppius. || *φορμῶν*] *φορμός* in mg. a rec. m. habet X^K. || *ὧν ὁ νόμος*] Fort. *ὅσων ὁ νόμος* vel *ὅσον ὁ νόμος*. || *πλείω σῖτον*] *πλείω* om. X. || § 7. *Χρῆν* Reisk. Libri *χρή*. || § 8. *ἡρώτων μὲν* X. || *τέσσαρες* Bergk. in commentat. de reliq. comoed. Att. antiquae p. 18. (Bakius schol. hypomn. III. p. 258.) Libri *δύο* (quod exarabatur *δ'*). Cfr. Boeckh. oecon. civil. I. p. 118. ed. alt. || § 9. *δ' ἐπὶ τῆσδε* Bekk. (Turr.): *ἐπίτηδες* X: *ἐξεπίτηδες* C: *δ' ἔτι τῆτες* vel *δ' ἐπὶ τῆτες* Reisk. (var. lect. p. 707.): *δὲ τῆτες* Emperius. || *ΜΑΡΤΥΡΙΑ* nunc scripsi e X^K, qui *μ^{ία}* in mg., in ordine verborum pone *παρέξομαι* spatium octo fere litterarum habet. *ΜΑΡΤΥΣ* vulgo. || § 10. *οὐχ' ὑπὸ* X^K, ut ubique. || *ἀπολογήσασθαι* X. || § 11. *Ἀλλὰ γὰρ* nunc cum ed. Reisk. et Bekk. rescripsi: *Ἀλλὰ μὲν γὰρ* libri: *μὲν* inclusit Rauch. || *οὐκ ἐλεύσεσθαι*] V. Lobeck. ad Phryn. p. 38. Tamen *οὐ καταφεύξεσθαι* Rauch., quod ipsum ego quoque aliquando conieceram vel *οὐκέτι φεύξεσθαι*. || *ἡμῖν πωλοῖεν* X (nunc cum West.): *ὑμῖν πωλ.* C (vulgo). || § 12. *ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. ΜΑΡΤΥΡΕΣ.* Markl. (Turr.) Libri *ὑμῖν μάρτυρας παρέχομαι.* (Bk.) || § 13. *τίμιον*] nunc abesse malim. || § 14. *αὐτοὶ* Markl. Libri *οὗτοι*. || *κεκλεῖσθαι*] Saupp. mavult *κεκλῇσθαι*. || § 15. *ὑμῖν, ἐν οἷσπερ*] *ἡμῖν. ἐν οἷς περ* X^K. || *οἱ πολέμιοι*] *οὐδ' οἱ πολέμιοι* Reisk. || §. 16. *ἀπεκληροῦτε* nunc auctore Markl. reposui: *ἀποκληροῦτε* libri (vulgo). || § 17. *ὑμῖν ἐστιν* praeter C etiam X^K: *ἐστιν ὑμῖν* Turr. et ego in ed. I., a Bekkero in errorem inducti. || *ἐφ' ὑμῖν γὰρ — πιστεύειν*] *ἐφ' ὑμῖν γάρ ἐστιν — πιστεύειν* Reisk. Ego nunc coni. *ἐφ' ὑμῖν γὰρ — πιστεύειν ἐστίν.* || § 18. [*λαμβάνειν*] Nunc hoc verbum ex eo quod infra positum est *δίκην λαμβάνειν* huc irrepsisse puto. Westermanni sententiam non satis intelligo. || *ἐπεθυμεῖτε* Reiskius. Libri *ἐπιθυμεῖτε* (Bk. Turr.). || *δίκην λαμβάνειν*;] Reiskius *ἢ παρὰ τῶν ὁμολογούντων* mente addendum censuit, ipsis Lysiae verbis addi vult Kayserus in annal. Heidelb. p. 234. || § 19. *τοῖς ἐν τῇ πόλει — καταγνῶτε*] *πάσῃ τῇ πόλει, ὥστε πεύσονται πάντες — θάνατον τούτων καταγνῶτε* coni. Kayserus l. d. Ceteris non mutatis certe *τούτων* recte correctum puto. || § 20. *παραδείγματος*

seclusit Dobr. || οὕτω γὰρ ἔσονται] V. Rauchenst. || δὲ ὅτι X^K: δ' ὅτι vulgo. || αἱροῦνται] αἰτοῦνται X. || παύεσθαι nunc ego emendavi: παύεσθαι enim habet praeter C etiam X^K: παύσασθαι vulgo. || § 21. ἐφ' οὓς Reiskius. Libri ἐφ' οἷς (Bk. Turr.). Cfr. § 17. || τίν' αὐτοὺς Reiskius: τίνα αὐτοὺς C: τὴν αὐτὴν X. || ἐπειδ' ἂν X^K. || εἰσπλέουσιν Reisk. coll. § 17. Libri ἐκπλέουσιν.

Or. 23. § 1. τουτῳὶ ego scripsi. Libri τούτῳ (Bk. Turr.). Cfr. § 9. et ad or. 3. § 4. || § 2. ὁπόθεν δημοτεύοιτο] ὁπότε δημοτ. X . || ἥστινος X^K. || προσκαλεσάμενος] προσκαλεσόμενος Bakius. Sed v. Meier, die Privatschiedsrichter p. 24 sq. Ceterum Tayl. coni. προσκαλεσάμενος αὐτὸν πρὸς τοὺς (sine καὶ) — καὶ ἐλθών. || Ἱπποθωντίδι Sauppius coll. Boeckhii C. Inscr. pluribus locis. Libri Ἱπποθοωντίδι (Bk.). || § 3. Ἑρμᾶς, ἵνα οἱ] ἑρμασινᾶ. οἱ X: ἑρμασινᾶς, οἱ C. || γινώσκοιεν X^K (qui εἴ τιναγινώσκοιεν): γιγνώσκοιεν vulgo. || φεύγοι Reiskius. Libri φύγοι (Bk. Turr.). || § 4. τὲ δίκας X^K. || extr. μ in mg. X^K spatio relicto, ut § 8. || § 6. γινώσκοι X^K: γιγνώσκ. vulgo. || § 8. ἀληθῆ ἐστι X^K, ut § 14.: ἀληθῆ ἐστί Bekker. || § 9. ἐμαρτύρησεν] ἐμαρτύρετο cum Westermanno (comment. crit. IV. p. 10.) Rauchenst. Quod quidem mihi quoque placeret, nisi ἐμαρτύρησεν ad testimonium in hac ipsa oratoris caussa modo dictum referri putarem. Qui enim § 7. universe dicebatur εἷς δέ τις, is est idem Nicomedes, qui Pancleonem servum sibi fugitivum esse affirmabat. Quod ita esse quum ex aliis rebus tum ex eo quod praeter Nicomedem et feminam cum Nicomede de Pancleone rixantem (§ 11.) nemo hunc sibi servum addictum esse aiebat. Neque tamen idcirco § 8. ad καὶ τὸν cum Tayloro nomen Νικομήδην addere opus est. || παράξειν Cobetus et Kayser. in annal. Heid. p. 234. (nunc recepi): παρέξειν libri. || εἰς ἀγορὰν] V. Westerm. commentat. crit. IV. p. 7. || § 10. ἀντιγραφῆς] ἀντιγρᾶ (sic) X^K: ἀντιγράψεως C (Bk.). || § 11. τοῦτον [ἐξαιροῖτο] ἢ ἄγοι φάσκων nunc ego scripsi post Reiskium, qui τοῦτον ἐξαιροῖτο ἢ εἰς δουλείαν ἄγοι φάσκων coniecit: τοῦτον ἀφαιροῖτο ἢ ἄγοι φάσκων Saupp. (ego in ed. I.) Libri τοῦτον ἄγοι ἢ φάσκων (Bk. Turr.). Aperte inter ἀφαιρεῖσθαι et ἐξαιρεῖσθαι εἰς ἐλευθερίαν discrimen facit Lysias, v. § 9. 10. et imprimis § 12. || § 13. δόξαι ἂν ὑμῖν Πλαταιεὺς εἶναι X^K: δόξαι ἂν ὑμῖν εἶναι Πλαταιεύς vulgo. || § 14. αὐτοῦ τὸν Ἀριστόδικον] αὐτὸν τὸν ἀριστόδικον (antea § 13. ἀριστόδημος) habet X^K. Fortasse notas codicum confudit Bekk. atque in C inesse αὐτοῦ significare voluit. || § 15. ᾤκει ἐκεῖ Markl. Libri ἐκεῖ om. || τούτων ὑμῖν] ὑμῖν operae Bekkeri omiserunt. || Post hanc orationem in X^K dimidiata pagina 112 a. et tota 112 b. relinquitur vacua.

Or. 24. § 1. *πολλοῦ* X[K] littera initiali omissa, ut or. 19. || *πρότερον γὰρ*] *γὰρ* om. X. || *ἄλλό μοι* X[K]. || § 2. *οὐ μὲν γὰρ — με συκοφαντεῖ, οὐδ' ὡς — [ψεύδεται]* · nunc e Cobeti emendatione dedi, praeterea *με* ante *συκοφαντεῖ* e C inserens; *εἰ μὲν γὰρ — με, συκοφαντεῖ, εἰ δ' ὡς — ψεύδεται* libri. *οὐ μὲν γὰρ — με συκοφαντεῖ, εἰ δ' ὡς — ψεύδεται* nunc Saupp. in ed. Rauchensteinii, qua coniectura omnis perit concinnitas, ut praetermittam *τιμωρεῖται* pro *τιμωρεῖσθαί μέ φησιν* positum perquam durum esse. || § 3. *καλῶς* deleri vult Cobetus. || § 4. *οἷον, διὰ* (sic) X[K]. || § 5. *ἐν τῇ τέχνῃ* Baiterus mavult abesse, cfr. § 9. || *τὴν μὲν οὖν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίας* X[K]. || *τὸν ἄλλον τὸν ἐμὸν βίον* C: *τῶν ἄλλων τὸν ἐμὸν βίον* X: *τὸν ἄλλον βίον τὸν ἐμόν* G. A. Hirschig., quo tamen non opus. V. or. 6. § 24. Krügeri gr. Gr. § 50. 9. n. 1. || *τυγχάνει* libri (Turr.): *τυγχάνει ὤν* Reisk. (Bk.), quum Ald. habeat *τυγχάνω*. Turr. conferri iubent or. 20. § 36. Schneider. ad Plat. Civit. I. p. 151. V. Krügeri gr. Gr. § 56. 4. n. 3. || § 6. *ἣν ἂν* Tayl. (Turr.) Libri *ἧς ἂν* (Bk.). || § 7. *ἐστὶν ᾧ βουλῇ* X[K]. || *τοὺς καὶ* Reisk. Libri *καὶ τοὺς*. || *μηδέμε* X[K]. || § 8. *ἐχόμενα* X: *ἑπόμενα* C (Bk. Turr.). V. Saupp. ep. crit. p. 16. coll. Graseri adversar. Platon. p. 89. || § 9. *προκαλεσαίμην* Reiskius: *προσκαλεσαίμην* libri. || *τύχοι τι* Emperius (Turr.): libri *τύχοι τις* (Bk.). || *γενόμενον* X (Turr.). Libri *γενόμενος* (Bk.). || *εἶναι; καὶ ἔστι τι* nunc ego de meo scripsi (*τοιοῦτον εἶναι*, i. e. conditionem permutandarum fortunarum recusare: pendet e verbis *δεινόν ἐστι*): *εἶναι καὶ ἔτι* libri (Bk.): *εἶναι; καὶ τί ἔτι* Saupp. ep. crit. p. 16.: *εἶναι; καὶ τί* C. Halmius: denique *εἶναι ὁμολογεῖν ἂν καὶ ἔτι ἀπορώτερον*; Kayserus. || § 10. *ἔγνων γάρ* ego de meo in ed. I. emendavi, quam emendationem ne nunc quidem reiicere volui, etsi *εἰκὸς γάρ*, quod Kayserus proposuit, sententiae magis convenire non diffiteor: *ἐγὼ γάρ* libri: *ἐγὼ γὰρ ὁρῶ* cum Sauppio Rauch. De toto loco cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 1 sqq. || *πάντας τοὺς* X: *πάντας οἶμαι τοὺς* C (Bk. Turr.). || *τοιοῦτόν τι* Sauppius ap. Rauch. e X, ut hic narrat (in mea collatione nihil est annotatum): *τοιοῦτον ῥᾳστώνην τινὰ* C (Bk. Turr.): *τοιοῦτον ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν* Kayserus. (In Emendatt. Lys. l. d. conieceram *τοιοῦτον τοῦτο ζητεῖν καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν*.) || [*ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν*] ego seclusi ut ab interprete profecta. || § 12. *σιωπᾶν ἂν* nunc ego correxi: *ἂν* om. libri. Kayserus, qui particulam inserendam esse vidit, in annal. Heid. p. 234. post *τοῦτον* eam posuit. || *δυνατός εἰμι* nunc de Kayseri coni. reposui: *δυνατὸς εἴην* libri. Cfr. eiusdem § verba extrema et § 14. 18. || § 14. *οὐθ' οὗτος εὖ ποιῶν*] *οὐθ' οὗτος ὑμῖν εὖ ποιῶν* Reisk. (ironice: „neque hic vobiscum consentit, in quo recte facit, quod ego factum laudo"): *οὐθ' ὅστις εὖ φρονῶν* Marklandus: *οὐθ' οὗτος εὖ νοῶν* Sauppius: *οὐθ' οὗτος εὖ φρονῶν* Rauchenst. An fuit: *οὐθ' οὗτος ὑμῖν*

ὡς εὖ ποιῶν („tanquam in ea re recte faciat"). || ὥσπερ ἐπὶ κλήρου X[κ]. || § 15. Λέγει C: λέγω X[κ] (non λέγων). || πρῴόνως μηδὲ Turr. Libri πρῷον ὡς μηδὲ (Bk.). Emperius voluerat πρᾳόνως μηδὲν. V. Rauchenst. || § 16. πενομένους] Cum Reiskio malim τοὺς πενομένους. || ταῖς αὐτῶν ῥώμαις hic habet praeter consuetudinem X[κ]. || § 18. οὓς ἐὰν (sic) X[κ]. || ὑπάρξαντας] συνάρξαντας X[κ], correxit iam Steph. || § 20. μυροπωλεῖον, ὁ δὲ C: μυροπώλιον, οἱ δὲ X. || ὅπῃ ἂν τύχοι X[κ]. || ὡς τοὺς ἐγγυτάτω] τοὺς om. X. || ὡς τοὺς πλεῖστον] ὡς οὐ πλεῖστον X[κ], et hoc et illud correxit Stephan. || ἁμοῦ Bekkerus (Turr.): ἄλλου libri. || § 22. μηδ' οὖ] μὴ δ' οὖ X[κ]. || μόνου Markl. Libri μόνον. || § 23. δειλαιότατος] δικαιότατος X. || θῆσθε Bekkerus (Turr.): θέσθε libri. || τὴν ψῆφον Tayl. Libri τῇ ψήφῳ. || § 25. ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτὸς] ἀλλ' add. C, om. X. || extr. ἁπάντων] ἐνδεὴς ἁπάντων Reisk., ἀπαντῶν Westerm., δι' ἁπάντων Rauch., κινδυνεύων Kays. in annal. Heidelb. p. 234. In ed. I. ἅπαντα conieci.

Or. 25. § 1. ὁμοίως — ὀργίζεσθαι X (nunc recepi, cfr. Emendatt. Lys. fasc. p. 19 sq., ubi attuli Herod. I. 39. Thucyd. V. 88. Dem. or. 19. § 238. Nunc addo ipsius Lysiae or. 18. § 19.): εἰ ὁμοίως — ὀργίζεσθε C (vulgo). || οἳ ἀμελοῦντες] εἰ ἀμελ. Markl. et C. Halmius. || οἳ σαφῶς] εἰ σαφῶς Reisk., ὅτι σαφῶς West., καὶ σαφῶς Kays. in ann. Heid. p. 231. Quidni καὶ οἳ σαφῶς? || τοὺς μηδὲν Reiskius: τοὺς μὲν X. || κερδαίνειν ἢ] „lucrum facere sive mercedem accipere, aut alioquin (i. e. nisi eam acceperint) vobis persuadere." κερδαίνειν καὶ iam Taylorus, quod ut reciperem monuit me Halmius. Nunc autem utrumque pro glossemate habendum esse Kayserus in annal. Heid. p. 231. mihi persuasit. || τὴν γνώμην ταύτην] τὴν αὐτὴν γνώμην nunc Rauchenst. coniecit. V. Reisk. || § 2. γεγένηται Dobr. Libri γεγένηνται (Bk. Turr.). || ὁμοῦ κατηγορηκέναι nunc ego cum Markl. scripsi. Libri ἐμοῦ κατηγ. (vulgo). || ἀποδείξω Stephanus: ἀποδεῖξαι X: ἀποδείξω ^ειν^ C. || ἅπαντας ψευδομ.] ἅπαντα ψευδομ. Stephan. idque placet. || πειραιέως X[κ]. || ὁ βέλτιστος Reiskius. Libri art. om. || § 3. καθιστάναι Coraes ad Isocr. p. 438. (Turr.) Libri καθιστάνειν (Bk.). || χρηματίζοιντο idem. Libri χρηματίζειν τό. || § 4. ἐὰν ἀποφανῶ] Imo ἐὰν φανῶ. || § 5. εἰδίαμε X[κ]. || καὶ μέγα κέρδος] οἱ μέγα κέρδος coni. C. Halmius. Si quid mutandum, fort. scribendum οἱ καὶ μέγα κέρδος. || § 7. ἀποφαίνων deleri vult Kayserus in annal. Heid. p. 231. || § 8. ἐν ὑμῖν ἐστι X[κ]. || § 9. ἀμφοτέρων τῶν Reiskius. Libri art. om. || πειραιέως X[κ]. || αὖθις Reiskius: αὐτοῖς X: αὐτῶν C. Equidem aut scribi malim αὖ τῆς, i. e. τῆς ὀλιγαρχίας, aut cum Marklande et Bekkero omnino abesse. || ἐπολιόρκουν τοὺς μεθ' αὐτῶν nunc ego de meo correxi („nonnulli e factione optimatium vobiscum

contra Eleusinem egressi oppugnabant eos, qui suae ipsorum factionis erant, i. e. XXXviros eorumque socios"): ἐπολιορκοῦντο μεθ' αὐτῶν X[K]: ἐπολιορκοῦντο μεθ' ἑαυτῶν C: ἐπολιορκοῦντο μετ' αὐτῶν vulgo. || § 10. ἥτις αὐτοῖς nunc restitui e X, qui ἥ τις (εἴ) αὐτοῖς habet: εἴ τις αὐτοῖς vulgo. || ἐγίγνετο ὠφέλεια X[K]: ἐγίνετο ὠφέλεια ego in ed. I.: ὠφέλεια ἐγίνετο C (Bk.). || οὕτως γὰρ X[K]: οὕτω γὰρ vulgo. || ποιοῖσθε] ποῆ(αι)— σθε (sic, σθε novum versum inchoat) X[K]: ποιῆσθε C. || δικαιοτάτην τὴν Rauchenstein. Libri art. om. || § 11. εὐθύνας δεδωκότες] ἢ εὐθύνας (vel εὐθύναις) ἑαλωκότες Emperius: εὐθύνας οὐ δεδωκότες Marklandus: ἢ εὐθύνας ὠφληκότες Kayserus coll. or. 10. § 27. V. Reisk. ad h. l. et Saupp. in ed. Rauchensteinii. || παρ' ὑμῖν μᾶλλον X[K]. || οὐκ ἄξιον] οὐκ ἄξιον περὶ τῶν τοιούτων Rauchenst. haud temere. || ἀποδέχεσθαι Tayl. (Turr.) Libri ὑποδέχεσθαι (Bk.). || § 12. ἰδίᾳ — δημοσίᾳ e Stephani sententia dedi: ἰδία — δημοσία libri (Bk. Turr.). || τετριηράρχηκα ego in observatt. in orat. Att. p. 57. correxi. Libri ἐτριηράρχησα (Bk. Turr.). || § 13. προσταττομένων] πραττομένων X. || ἐδαπανώμην] ἐδαπανῶμεν X: ἐδαπάνουν C. || συμφορὰ γίνοιτο praeter C etiam X[K]: συμφ. γένοιτο vulgo. || ἀλλὰ [καὶ] ἐκ] καὶ cum Emperio inclusi. || § 14. οὔτε τῶν Markl. et Emperius (Turr.). Libri οὔτε ἐπὶ τῶν (Bk.). Cfr. or. 30. § 7. || οἱ τριάκοντα (quod scribebatur οἱ λ') Markl. (Turr.): οἵδε libri: οἱ δέκα Reisk. (Bk.) || οὕτως ψευδομένους X[K]: οὕτω ψευδομένους vulgo. || § 15. κεχρῆσθαι Reiskius. Libri χρῆσθαι. || § 16. οὐδ' εἷς — οὐδὲ δίαιταν X (Bk.): οὐδ' εἷς — οὔτε δίαιταν C: οὔτ' εἷς — οὔτε δίαιταν Turr. || ὀργίζεσθε Ald. Libri ὀργίζοισθε. || ὥστε ἐν ὀλιγ. X[K]: ὥστ' ἐν ὀλιγ. vulgo. || § 18. Ἡγοῦμαι δέ X[K]: Ἡγοῦμαι δ' vulgo. || μηδὲν] οὐδὲν C (Bk.). || ἐχθροὺς] ἐκ τοῦ X. || ἐκβάλλοντας X. || ἀφῃρημένους] ὑφῃρημένους Sauppius. || ὑπολειφθήσεται Dobr. Libri ἀπολειφθήσεται (Bk. Turr.). || § 19. κοινὰ γίγνεσθαι X[K]: κοινὰ γίνεσθαι vulgo. || § 20. ἡγεῖσθαι C: ἡγεῖσθε X, quod ut soloecum nollem receptum a Westerm. || § 21. κακὸν] ἀγαθὸν X. || § 22. στασιάζοντας — ἐκκεκηρυγμένους ἐκ τοῦ ἄστεος Taylorus (Turr. coll. or. 31. § 8., adde or. 12. § 95.). Libri στασιάζοντας ἐκ τοῦ ἄστεος — ἐκκεκηρυγμένους (Bk.). Verba ἐκ τοῦ ἄστεος expungi maluit Dobr. || τοὺς δὲ ἄλλους C: τοὺς ἄλλους δὲ X. || πλείους δὲ ὄντας] πλείους / ον X[K] (lineam / post πλείους positam pro δὲ habet Kayserus passim sic ἢ scripto): πλείους δ' ὄντας C (Bk. Turr.). || ὑπὲρ ἡμῶν] ὑπὲρ ὑμῶν X. || κατιέναι delendum censuit Saupp.: in eandem ego incideram coniecturam. Sed v. Foertsch. observatt. p. 11. || § 23. οὕτως διακειμένους X[K]: οὕτω διακειμένους vulgo. || § 25. μνησθῆναι

καὶ nunc e Baiteri coni. dedi: καὶ libri om. ‖ § 27. οὕτως διετέθητε X[K] (et quidem puncto post διετέθητε posito): οὕτω διετέθητε vulgo. ‖ τοὺς μὲν X (Turr.): ὥστε τοὺς μὲν C (Bk.). ‖ § 28. πειραιέως X[K] bis. ‖ διεκελεύσαντο Taylorus: διελύσαντο libri. ‖ ἂν παραμεῖναι Taylor. in annot. poster. VI. p. 55. ed. Reisk. (Turr.) Libri ἂν om. (om. Bk.) ‖ § 29. ἡγοῦμαι δὲ X[K]: ἡγοῦμαι δ' vulgo. ‖ § 30. πολλὰς δὲ X[K]: πολλὰς δ' vulgo. ‖ εὐθύνην] Fort. εὐθύναν, v. ad or. 10. § 27. ‖ § 31. ὅμως Reiskius: libri ὁμοίως, quod defendebat Funkhaenel. in diurnis antiquariis 1845. suppl. nro. 17. ‖ οὕτως ῥαδίως X[K]: οὕτω ῥαδίως vulgo. ‖ § 32. καὶ τούτων μὲν] ἢ τούτων μὲν per interrogationem Kayser. in annal. Heid. p. 231., quod § 30. dictum sit τούτων δ' ἄξιον θαυμάζειν. Nihilo minus vulg. habere mihi videtur quo defendatur. ‖ καὶ δέξαιντ' ἂν] καὶ δέξαι τ' ἂν (sic) X[K]. Cum Reiskio ego addi velim δι' ἑαυτοὺς. Kayserus in annal. Heidelb. p. 231. coniecit οἳ καὶ δέξαιντ' ἂν post Marklandum, qui οὗτοι καὶ δέξαιντ' ἂν vel οὗτοι δέξαιντ' ἂν. ‖ § 33. διὰ τοὺς τῶν ἐκ Πειραιῶς Turr. (nunc recepi): τῶν om. libri. Non infitior tamen me malle διὰ τοὺς ἐκ Πειραιῶς κινδυνεύσαντας vel διὰ τοὺς ἐκ Πειραιῶς omisso voc. κινδύνους, propterea quod oppositum est δι' ἑτέρους. ‖ αὐτοῖς ἐξεῖναι Sauppius: αὐτοῖς ἐξ. Bekk. cum libris. ‖ δι' ἑτέρους Taylorus (Turr.): δι' ἑτέρου X: δι' ἑτέρων C (Bk.). ‖ τούτους μὲν ἐπιλύσεσθαι] hanc depravatam scripturam servare malui, quam amplecti Sauppii emendationem τούτους μὲν ὑποδύσεσθαι, quam veram non puto. τούτους μὲν ἐπιλύσασθαι X: αὐτοὺς μὲν ἐπιλύσεσθαι C: τούτους μὲν ἐπηλυγάσεσθαι Reisk. (Ruhnken. ad Timaeum v. ἐπηλυγάζονται p. 85 sq.): mihi potius tale quid latere videtur quale hoc est τούτου μὲν (τοῦ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται) ἀπελαθήσεσθαι vel ἐκβληθήσεσθαι vel ἐκπεσεῖσθαι. ‖ τὸ αὐτὸ πάντες] hanc quoque scripturam cod. X intactam reliqui, quod mihi de certa emendatione non constitit: δι' αὐτὸ πάντες C (Bk.): τὸ αὐτῶν πάντες Emperius: τῷ αὐτῷ πάντες Baiterus: τοῦτο ὑποτυποῦντες Sauppius ap. Rauchenst. (certe oportebat ὑποτοποῦντες scribi, ut or. 9. § 4.): τοιοῦτοί γ' ὄντες Westermannus: τοῦτο δείσαντες Kayserus, quae mihi verisimillima videtur emendatio, ita tamen, ut scribatur τοῦτ' αὐτὸ δείσαντες. ‖ δι' ἄλλων] nunc malim δι' ἄλλον, cfr. § 32. et hac ipsa § δι' ἑτέρους. ‖ § 34. κατανοῆσαι C: κατηγορῆσαι X. ‖ αὐτοί τε Reiskius: αὐτοὶ δὲ libri. ‖ § 35. περὶ ὑμᾶς C (Turr.): περὶ ἡμᾶς X (Bk.). ‖ εἰς ὑπο . . . . .] C lacunam habet paginarum 2½. De X v. Saupp. ep. crit., qui inter hanc et eam quae hic sequitur orationem in X olim orationem nunc plane deperditam κατὰ νικίδου ἀργίας fuisse ex indice illi codici praemisso cognovit.

Or. 26. Tit. om. X et cett. codd. ‖ § 1. δοκιμασέαν X[K]. ‖ ποιήσεσθαι C: ποιήσασθαι X. ‖ ἀμφότερα habet etiam X[K]

(ἀμφο^{τέρ}): ἀμφοτέρων C. || § 2. ὑμῖν μεταδοῦναι] ὑμῖν μεταδ. X. || extr. καταγιγνώσκουσιν X[K]: καταγινώσκουσιν vulgo. || § 3. ἀκούω μὲν nunc ego de meo emendavi. Libri ἀκούομεν. V. § 16. || ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ κατηγορουμένων διὰ Baiterus: ὑπὲρ ὧν αὐτὸν κατηγοροῦμεν ὧν διὰ X[K] (Bk. Turr. omisso altero ὧν): ὑπὲρ ὧν αὐτοῦ κατηγοροῦμεν οὐ διὰ C. || ἀπολογήσασθαι X. || § 4. αὐτῷ ἀναθήματα] αὐτῶν ἀναθ. coni. Reisk. || § 5. extr. μὴ εὐήθεις] ἵνα μὴ εὐήθεις Reisk. || δοκῆτε] δοκεῖτε. (sic) X[K]. || § 6. ἀλλὰ ἀνάγκη X[K]: ἀλλ' ἀνάγκη vulgo. || ἀδύνατον Taylorus: δυνατὸν X: οὐ δυνατὸν C (Bk. Turr.) || πληρωθῆναι libri (Turr.): κληρωθῆναι Marklandus (Bk.). || § 7. προσδοκῆσαι δεῖ] προσδοκῆσαι X[K] (non addito δεῖ): προσδοκᾶτε C (Bk.). V. Foertsch. observatt. p. 29. || δοκιμασθέντα nunc scripsi secundum X[K], qui δοκισθέντα. Scribebatur δοκιμασθέντ'. || ἐξιοῦσαν Vindobon. et Scaliger. Libri ἀξιοῦσαν. || τῷ ἐνιαυτῷ] τῷ ἑαυτοῦ ἐνιαυτῷ coni. Reiskius. || § 8. init. οὐ τοῦτο] οὐ om. X[K], add. Stephanus. || § 9. ἥκιστα περὶ libri (Turr. coll. Bernhardyi synt. Gr. p. 200.): περὶ seclusit Bekkerus. || τῇ πολιτείᾳ seclusit idem. At v. Foertsch. comment. p. 21. || παραλαβόντες Markl. et Emperius (Turr.). Libri προλαβόντες (Bk.). || § 10. εἰ μὲν X (nunc rec.): εἰ μὲν δὴ C (vulgo). || ἐδοκιμάζετο] ἐδοκιμάζετε X, add. C ἅτε βεβουλευκότος. || ἅρμα] τοὔνομα Reiskius, γράμμα Emperius. || νῦν δὲ X (nunc rec.): νυνὶ δὲ C. || μηδὲ βεβουλευκὼς om. C. V. Saupp. ep. crit. p. 21. || φανοῖσθε] φανεῖσθε Bekkerus. || § 11. ἐβούλευσεν] ἐβούλευσας X, unde Reisk. effecit ἐβούλευσεν ἄν, recte fortasse. || ταύτην δὲ τὴν ἀρχὴν Markl. et Emperius (Turr.). Libri ταύτης δὲ τῆς ἀρχῆς (Bk.) || κύριος] κύριός τε X. || § 12. καθήκειν] προσήκειν coni. Franzius. || πῶς οἴεσθε] ὡς οἴεσθε X. || δικάζοντα, ὃν] ὃν om. X. || αὐτὸς οὗτος C: αὐτὸς ὢν οὗτος X: αὐτὸς ὢν τοιοῦτος Ald. (Reisk.) || § 13. ἆρ' οὐκ Stephanus. Libri ἆρ' οὖν. || ἡγήσασθαι X. || αὐτῶν αἰτίους ἡγήσεσθαι, ὅταν γένωνται] πάντων αἰτίους ἡγήσεσθαι, ὅσα ἐγένοντο Markl.: πάντων αἰτ. ἡγ. ὅσα γεγένηται Kayserus. Mihi nunc scribendum videtur αὐτῶν αἰτ. ἡγ. ὅταν ταὐτὰ γένωνται (vel γένηται) ἐκείνοις τοῖς χρόνοις. || κἀκεῖνοι X (nunc recepi), ab orphanis enim orator redit ad cives: κἀκεῖνο vulgo. Possis etiam κἂν ἐκεῖνοι. || [Θρασύβουλος] nunc seclusi Kaysero auctore. || Λαοδάμαντα X[K], ut § 14. || τε ἀποδοκιμασθῆναι] γε ἀποδ. X. || ὃς ὅπως C: ὃς om. X. || διάκειται Scaliger. διακεῖσθαι X: διέκειτο C (Bk. Turr.). De toto loco v. Emendatt. Lys. fasc. p. 31 sq. || § 14. τοῦτον δοκιμάσητε nunc ego scripsi (Emendatt. Lys. p. 32.): αὐτὸν δοκιμάσητε libri. || ἀγών Turr.: erat ἀγών. || ἢ σκοπεῖν habet X[K] sine ulla correctione. || § 15. init. in X[K] est Λεωδάμαντι, ut mox. || καθιστάναι Turr. coll. or. 25. § 3. Libri καθιστάνειν (Bk.). || ὑμῖν δὲ τόνδε

ἀποδοκιμάσαι, δόξετε γὰρ κἀκεῖνον δικαίως ἀποδοκιμάσαι X, praeterquam quod post *δικαίως* additur *ἂν*, quod delevi Dobraeo auctore (Turr.). V. imprimis Saupp. ep. crit. p. 17 sqq.: *καὶ εἰ μὲν τόνδε ἀποδοκιμάσετε, δόξετε κἀκεῖνον δικαίως ἂν ἀποδοκιμάσαι* C (Bk.). || extr. *ἐὰν δὲ μὴ δὲ τόνδε οὐκ ἐκεῖνον* X[K]. || § 16. *ἐξαμαρτανόντων*] *ἐξαμαρτόντων* G. A. Hirschigius coll. § 20. || § 18. *τοιούτους τοὺς* Markl. Libri art. om. || *ἐκφυγεῖν* Markl. (Turr.) Libri *ἐκφεύγειν* (Bk.). || a *γεγενημένων* usque ad *οἵας ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ δήμου* (incl.) recentiore atramento litterae restauratae sunt in X[K]. || § 19. *ὃ ἄλογον δοκεῖ* Stephanus: *τὸ ἄλογον δοκεῖ* X: *τὸ ἄλογον δοκοῦν* C (Bk. Turr.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 32. || § 20. *πολλὰ* Reisk. Libri *πολλούς*. || *τοιαῦτά σοι ἐγὼ* Turr. Libri *τοιαύτας οἵας ἐγὼ* (Bk.). || § 21. *οὔθ' ὡς ὁ πατὴρ* habet X[K] (non *οὐδ'*), at deinceps *οὐδ' ὡς οἱ πρόγονοι*. || § 22. *πᾶν γὰρ*] *πάντα γὰρ* X. || § 23. *ἡμᾶς* X (nunc rec. cum West.): *ὑμᾶς* C. || § 24. *τοῦτο*] Malim *τοσοῦτο*. || *ἑκατέρῳ* Reisk. (Turr.) Libri *ἑκατέρων* (Bk.).

Or. 27. Inscr. *κατὰ ἐπικρά καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν ἐπίλογος ὡς θεόδωρος* (ut genetivi forma incerta sit) X[K]. || § 1. *ἐπιλείψει* Reiskius (Turr.). Libri *ὑπολείψει* (Bk.). || § 2. *ἧττον τοσοῦτον*] *τοσοῦτον* om. C (om. Bk.). || *πλῆθος....*] Punctis aliquid deesse mihi videri significavi. Confirmat lacunae suspicionem

X[K], qui *πλῆθος* et eandem notam in mg. habet: *πλῆθος τῶν κινδύνων* Franzius: *βλάβος* Reiskius: *ἔχθος* sensui aptum fore putat Sauppius. || *ὑμῖν*] *ἡμῖν* X. || *γίνεται* X[K]: *γίγνεται* vulgo. || *ὁπόταν* scripsi pro *ὁπότε ἂν*. || § 3. *τὴν πόλιν* Marklandus. Libri *τῇ πόλει* (Bk. Turr.). || *καταστάντες*] *κατασταθέντες* G. A. Hirschig. || § 4. *Ὀνομάσαντος*] *Ὀνοσάνδρου* vel *Ὀνομακρίτου* Reiskius: *Ὀνομακλέους* Franzius. Rerum memoriae convenerit *Τιμαγόρου* (Athen. VI. p. 251. Dem. de f. Legat. § 137.) || *τούτου δὲ*] *τούτε δὲ* X[K]. || *ἀπεψηφίσασθε*] *ἀποψηφίσασθαι* X, quod nisi concinnitas obstaret, defendi posset. || *ἁπάντων*] *ἀμφοῖν* Schottus, quod aut ipsum aut simpliciter *αὐτῶν* malim. || *ἀλλ' αὐτοὶ* C, *αὐτοὶ* X. || § 5. *τότε πάντες*] *τοὺς πάντας* X. || § 6. *ἔχουσι* Dobraeus. Libri *ἕξουσι* (Bk. Turr.). || *ὀφθῶσιν*] *ληφθῶσιν* G. A. Hirschig. || *ἀδικημάτων*] *λημμάτων* idem. Franzius comparat Plat. Civit. II. p. 365. extr. || § 8. *αὐτοῖς κρίσιν* C: *αὐτοὺς κρίσιν* X. || *δεδωκέναι*] Kayserus addit *δοκεῖν*, probabiliter. || § 9. *οὐ δὲ ταῦτα* X[K]. || § 10. *εἰσφορὰς* Reiskius (Turr.): *εἰσφορὰν* libri (Bk.). || § 11. *ὑμεῖς* C: *ὑμῖν* X. || *ἔστιν ὅτε*] Fort. *ἔστι μὲν ὅτε*. || § 12. *οἱ ἀδικούμενοι* Contius et Brunckius ad Soph. Antig. 260. Libri art. om. || *ἐξαιτεῖσθαι* libri Reiskiani: *ἐξαιτεῖσθε* X: *ἐξαιτήσονται* C (Bk. Turr.). Nisi statuere velis e superiore verbo *ποιήσουσιν* infinitivum *ἐξαιτεῖσθαι* pendere, pro

illo aut *ἐπιχειρήσουσιν* vel *ζητήσουσιν* substituendum aut tale verbum alicubi excidisse putandum erit. Totum locum sic refingendum esse existimat Kayserus: *εἰθισμένοι οἱ δημόται καὶ φίλοι καὶ κλαίοντες ἐξαιτήσονται αὐτοὺς κ. τ. λ.* || § **13.** *ἀποδείξαντες* X^K. || *οὕτως πείθειν* X^K: *οὕτω πείθειν* vulgo. || *ὥστ'* Turr.: *ὥστε* Marklandus (Bk.): *ἴσως τ'* X: *καὶ ἴσως* C. || § 14. *δεήσεσθαι*] *δεήσασθαι* Emperius, quam formam Graecis inauditam recepit Westermannus, rectius *δεηθῆναι* Kayserus, sed neque ex hac forma *δεήσεσθαι* natum esse verisimile est, et ea quae antecedunt *ἔτι δὲ τοὺς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι χρὴ* labem contraxisse puto. || *τὰ ὑμέτερα*] Libri art. om. || *ὑμᾶς αὐτόγε* X^K. || § **15.** *εἰ ὑμεῖς παρὰ* X^K. || § **16.** *τιμήσατε* Stephanus. Libri *τιμωρήσατε*.

Or. 28. § **1.** *αὐτῷ πολλάκις*] Nunc malim *αὐτῷ οὐδὲ πολλάκις*. || § **3.** *ἐπὶ* ante *τοῖς τοιούτοις* delebat G. A. Hirschig. || § **4.** *πάντας*] *πάντας ἂν* Cobetus. Marklandus voluerat *ἔγωγ' ἂν πάντας*. || § **5.** *καὶ ἐπειδὴ* Stephanus. Libri *ἐπειδὴ καὶ*. || § **6.** *ἐπειδὴ δὲ τάχιστα* X^K. || *ἐνέπληντο* Cobetus coll. Aristoph. vesp. 1304 sq. Libri *ἐνεπέπληντο* (Bk. Turr.). || *τῶν ὑμετέρων*] *τῶν* om. XC. || § **7.** *ἅμα* Reiskius. Libri *ἀλλὰ*. || *ὑφῄρηνται* Reiskius (Turr.). Libri *ἀφῄρηνται*. || *καθιστάναι* Turr. Libri *καθιστάνειν* (Bk.). || *οὕτως γὰρ* X^K: *οὕτω γὰρ* vulgo. || *τὸν νοῦν ἡμᾶς* X^K. || *ἕξειν*] *ἄξειν* Cobetus. V. Benseler. ad Isocr. Areop. p. 93. || § **8.** *οὕτως τελευτήσας* X^K: *οὕτω τελευτήσας* vulgo. || *ἤδη τί δοκουν^τ·* (sic) X^K. || § **9.** *τῶν χρημάτων*] *τῶν* om. XC. || *παρὰ τῶν ἐχθρῶν*] *παρὰ τῶν προέδρων* ego conieci in Observatt. in orat. Atticos p. 39., quod etiam nunc verum puto. || *διαφθείρειν* X (Turr.): *διαφθείροντας* C (Bk.). V. Sauppii ep. crit. p. 21 sq. || § **10.** *ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι* nunc edidi cum Schotto: *ὦ ἄνδρες δικασταί* libri (vulgo). || § **11.** *ὅστις* libri (Turr.): *ὅτι ὅστις* Stephanus (Bk.). V. Foertsch. observatt. p. 54. Sauppii ep. crit. p. 23. || § **12.** *ἁλικαρνασοῦ* praeter C etiam X^K. || *οὐ τὴν αὐτὴν* nunc Sauppio auctore (ep. crit. p. 22.) scripsi: *τοιαύτην* libri (Bk.): *οὐ τοιαύτην* Ald. (Turr. et ego in I.) || *ἀλλ' ὅσοι* X (Turr.): *ὅσοι* C (Bk.). || § **13.** *ἰσχύειν* Marklandus (Turr.). Libri *ἴσχειν* (Bk.). || *εἶναι πολείτας* X^K. || *ὑπόλογον* Stephanus. Libri *ὑπὸ λόγον*. || § **14.** *ποιήσειαν* ego de meo. Libri *ποιήσαιεν* (Bk. Turr.). || *ὑμᾶς αὐτοὺς* X^K. || *ποιήσωσι* libri (Turr.): *ποιήσουσι* Marklandus (Bk.). || § **15.** *ὅτε γὰρ ἡγησάμεθα* Reiskius et Kayserus coniecerunt, *ἐπάσχομεν* solus Kayserus. Vulg. tamen defendi potest: „Quotiescumque opinamur salutem nos consequutos, graviora patimur,“ ut sententia generalis sit. || *καὶ τοὺς ὑμετ. — ποιήσετε* post *βουλεύεσθε* § 16. poni voluit Bekkerus. Sed v. nos in Schneidewini Philol. V. p. 359 sqq. || § **16.** habet *αὐτῶν* X^K. || § **17.** *καὶ οἱ Ἁλικαρν.* Reisk. Libri

Lips. 1852. 4. p. 392. locum sic constituit ἐπεὶ τὰ μάλιστα συμφέρει τῇ πόλει, ἔπειτα δὲ ἃ ὁ δῆμος ἐψηφίσατο, εἰ δυνήσ. δαπανᾶν. || προσιόντων et infra προσιόντα Reiskius. Libri προσόντων et προσόντα. || § 20. ἱκανὰ ἦν ἃ nunc e Marklandi emendatione cum Bekk. rescripsi: ἱκανὰ εἶναι libri (Turr. et ego in I.). || § 21. καίτοι οὗτος Reiskius (nunc recepi. Turr.): καὶ τούτοις libri (Bk.): κἆτα οὗτος Jacobs. in Athen. p. 320. et Rauch.: κᾆθ' Cobetus: κἀπὶ τούτοις ego post Markl. in ed. I. || καὶ εἰ] εἰ δὲ C (Bk.). || ὑμῖν] ἡμῖν X. || § 22. σύλας (pignora) ego nunc de meo emendavi: σύλα X[K]: σῦλα vulgo. || δύο τάλαντα] Nisi amplius duo talenta mutuo sumserant Athenienses, scribendum videtur τὰ δύο τάλαντα. V. die oligarchische Umwälzung zu Athen p. 123. n. 20. || καὶ τὰ τείχη] καὶ om. X. || ἡ βουλεύουσα] ἡ ἀεὶ βουλεύουσα Sluiterus, recte. || τὰ πονηρότατα Reisk. Libri art. om. (om. Bk. Turr.) || § 23. καθιστᾶσι Reiskius. Libri καθιστῶσι. || προσέχουσι] γὰρ add. Marklandus, δὲ Sauppius: illud malim. || αὐτῷ τιμήσ. Reiskius: αὐτῶν τιμήσ. Vidob.: αὐτὸν τιμήσ. cett. || § 26. ἀλλὰ ὅτε X[K]: ἀλλ' ὅτε vulgo. || χρήματα C: χρήμασι X. || ἀλλὰ τῶν] ἀλλὰ καὶ τῶν Cobetus. Sed v. Schoemann. ad Isaeum p. 334. || § 27. πεπρᾶσθαι X[K]. || § 28. αὐτοῖς libri (Turr.). V. Emperii observatt. p. 45. et nostra in Vindicc. Lys. p. 106.: αὐτοὺς Marklandus (Bk.). || § 29. δεινότατον·] δεινότατον, ὅτι C (Bk.). || οὐ προσήκει] οὐδὲν προσήκει Reiskius. || § 30. ὑπὸ τούτων C: ὑπὸ τῶν X. || § 32. ζητήσουσι [πείθειν] scripsi e sententia Franzii et Turr.: ζητήσουσι X (Turr.): ζητοῦσι C (Bk.), uterque sine πείθειν: αἰτήσουσι Foertschius (West.). || § 33. ὥσπερ ἂν τούτους nunc e libris restitui: ἂν enim cum σῴζοντας iungendum, quod prope necessarium erat, ne deprecatores illi vere Nicomachum servaturi esse viderentur: ὥσπερ καὶ τούτους Turr., ὥσπερ δὴ τούτους Cobetus, ὥσπερ αὐτοὺς τούτους ego in ed. I. (Emendatt. Lys. fasc. p. 26.) || ἐπὰν] ἐπ' ἂν X[K]. || οὔτε Νικόμαχος οὔτε τῶν seclusit Dobraeus. Nomen Νικόμαχος suspectum. Ego in Vindicc. Lys. p. 107. conieci οὔτε Τισαμενὸς οὔτε τῶν vel τῶν ὑπὲρ Νικομάχου. || § 35. τοίνυν] οὖν C (Bk.). || ἀξιούμενοι] ἐξαιτούμενοι Sauppius. V. Koen. ad Gregor. Cor. p. 157. Bekkeri anecd. p. 80. || παρακαλοῦμεν ὑμᾶς dedi e coni. Turr. Libri ὑμᾶς om. Marklandus voluerat ὑμᾶς παρακαλοῦμεν. || καὶ μὴ πρὸ nunc e Marklandi coni. scripsi: καὶ om. libri (om. vulgo). || ὑμετέραν νομοθεσίαν] ἡμετέραν νουθεσίαν X.

Or. 31. § 1. excidit littera initialis in X[K]. || βουλευτήριον Bekkerus. Libri δικαστήριον. || συμβουλεύσειν X[K] (Turr.): συμβουλεύειν Bekk. || § 2. ἔνεστί τε libri (Turr.): ἔνεστι δὲ Bekk. || τινὰ οἶδε X[K]. || § 3. ἐγώ τε Marklandus. Libri ἔγωγε. || διατοῦτο X[K], ut § 25. || ὅ τι ἱκανῶς X[K], nisi quod ὅτι legitur (Turr.): εἴ τι ἱκ. Bekk. || § 4. εἰσι τῷ λόγῳ, ἀποφῆναι ego de

p. 232. Ego nunc coniicio *ἁπάντων ἐνταῦθα τὴν* vel *ἁπάντων ἐν ταὐτῷ τήν.* || *ποιήσασθε* libri (nunc rec.): *ποιήσασθαι* Markl. (vulgo.) || § 7. *τότε δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τούτῳ* Vindob. (Turr.): *τότε δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τότε* X: *ἐγὼ δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τότε* C (Bk.). || *τετρακοσίων* Taylorus, sicut infra etiam. Libri *τριακοσίων.* || *ἐνθυμεῖσθε· τούτων* Sauppius: *ἐνθυμεῖσθε τῶν* X: *ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἐκ τῶν* (Bk.). Non tamen diffiteor mihi magis placere vel Marklandi illud *ἐνθυμ. τῶν τοιαῦτα λεγόντων ἐὰν ἀκούσητε* vel Westermanni *ἐνθυμ. ὅτι εἰ ἀκροᾶσθε* (vel *ἀνέχεσθε*) *τῶν τοιαῦτα λεγ.* || *τετρακοσίων πλεῖον ἢ χίλιοι* X, nisi quod *τετρακοσίων* a Tayloro pro *τριακοσίων* correctum est (Turr.): *πλεῖον ἢ χίλιοι τῶν τριακοσίων* C (Bk. praeterquam quod *τετρακοσίων* scripsit). || § 8. *πεντακισχιλίων* nunc Tayloro auctore cum Rauch. edidi: *τριακοσίων* X^{K}: *τρισχιλίων* vulgo. || § 9. *οἶμαι — νομίζω*] *οἶμαι — νομίζων* X. *νομίζω* seclusit Rauch., at ne sic quidem locum persanatum puto. Kayserus ad sententiam recte videtur coniecisse *οἶμαι, θαυμαστόν ἐστιν ὑμᾶς Νικόμαχον* vel *Νικόμαχον ὑμᾶς.* Nunc vero mihi simplicissima emendatio haec videtur *οἶμαι — νομίζειν Νικόμαχον ἑτέροις ὡς ἀδικοῦσι μνησικακεῖν ἄξιον, ὃν ἐγώ.* || *ὡς ἀδικοῦσι* nunc ex emendatione Kayseri scripsi: *ἀδίκως* X^{K}: *ἀδίκοις* cett. In ed. I. pro insiticio habui assentientemque nactus sum Rauchensteinium. || § 10. *καὶ οὐ τὰ* Reiskius. Libri *οὐ* om. || *Κηφισιεὺς* Palmerius: *Κηφισεὺς* XC. || *δείσαντας* X^{K}. || § 11. *Νικομαχίδην*] *Νικόμαχον* Palmerius. Sed v. Hemsterhus. ad Luciani Tim. 44. Foertsch. comment. p. 34. Schoemann. ad Isaeum p. 344. C. Fr. Hermann. Abhandlungen p. 47. n. 14. || § 12. *Χρέμων* Schottus (Turr. coll. § 14.). Libri *Κλεοφῶν* (Bk.). || § 13. *ὁπόσοι ἡμῶν* X^{K} (sed fuit *ὑμῶν*). || *ἴσως τίς ἦν* X^{K}. || § 14. *στρομαιχίδης* praeter C habet etiam X^{K}. || § 15. *καὶ τῆς εὐνοίας*] *καὶ* particulam quibus in ed. I. incluseram uncis nunc rursus liberavi. || *συγκαλεσάντων* (.τ υ) X. || § 16. *οὐδένα* X (Turr.): *οὐδὲν* C (Bk.). || *τούτου* Sauppius coll. Dem. or. 25. § 66. Dinarcho ap. Harpocr. v. *ὑπόλογος.* V. Saupp. ep. crit. p. 23.: *τουτ* X^{K} (qui *αὐτῷ τουτ ὑπολόγον*): *τοῦτο* C (Bk.). || *μέρος τί* X^{K}. || § 17. *στηλῶν* Taylorus: *εὔπλων* X: *ὅπλων* C. || § 18. *χρὴ μανθάνειν* Turr.: *μανθάνειν χρὴ* C (Bk.): *μανθάνειν* X. || *ὥστε ἄξιον* X^{K}: *ὥστ' ἄξιον* vulgo. || *παρέδοσαν, ὥστε ἄξιον ἡμῖν τὰς*] *παρέδοσαν ἡμῖν, ὥστ' ἄξιον τὰς* Reiskius et Baiterus, quorum coniecturam expressit Rauchenst. || *τῆς τύχης ἕνεκα*] *τῆς γε τύχης ἕνεκα* G. A. Hirschig. coll. or. 31. § 29. Vel hoc vel *ἀλλὰ τῆς τύχης ἕνεκα* ego quoque conieceram. Sed v. ad or. 10. § 15. || § 19. [*ἔπειτα*] nunc cum Rauch. seclusi. *ἔπειτ ἃ* X^{K}. Westerm. coni. *ἐπεὶ ταῦτα μᾶλλον.* || *ἔτι δὲ*] *ἔπειτα* Kayserus in annal. Heid. p. 232., *ἔπειτα δὲ* Bergkius, qui in annal. philol. et paedag.

Taylorus: ἤδη X: οἶμαι C. || δίκαιον εἶναι nunc ex Emperii emendatione reposui pro ἱκανὸν εἶναι, quod non usurpatur illo modo ab Atticis scriptoribus. || ὁποῖός τις ἦν — αὐτὴν X[K]. || § 21. ἑαυτῆς] αὑτῆς C (Bk.). || παραλιποῦσα] παραλείπουσα Vindob., quod nunc placet, siquidem illa mulier Antiphani tres minas adhuc viva tradidit. || ἄρα δῆλον X[K]. || ἂν ποιήσοντα] ἂν delebat Dobraeus. Sed cfr. quae conferri iubent Turr. eorundem annot. ad Lycurgum p. 131. et 270. Adde Frankii Quaestiones Aeschin. (Fuldae 1841.) p. 11. Weber. ad Dem. Aristocr p. 155. Baeumlein. de modis Graecis p. 358 sq. || § 22. μικρα nunc ex Emperii emendatione scripsi pro vulg. μηδ'. || § 23. extr. spatio relicto titulus non legitur in mg. X[K]. || § 24. Τί οὖν libri: Τί ἂν οὖν Bekk. (Turr.) Sed v. Hermann. de part. ἂν p. 157 sqq. Bernhardy synt. Gr. p. 411., interpretes ad Lycurgum § 144., imprimis Maetzner. p. 326. || περὶ τὴν πατρίδα] περὶ delebat Cobetus. || τότε κακὸν Venetus Taylori et C: τότε ἀγαθὸν X[K]. || ἤδη — ἤδη] Prius ἤδη ego in ed. I. pro insiticio habui, πάλαι Cobetus substitui voluit, pro altero νῦν δὴ maluit Westermannus: in iterato vero vocabulo acumen quoddam quaesitum inesse intellexit Rauchensteinius. || τετιμήσεται] τιμήσεται Cobet. || § 25. τοὺς πονηροὺς vir celeberrimus apud Taylorum: τοῖς πονηροῖς libri. || § 26. οὐχ ὅπως μὴ τιμωρηθήσεται..... nunc Reiskio auctore edidi: μὴ om. libri. Ceterum desunt nonnulla. Sluiterus addidit ἀλλὰ καὶ βουλεύειν, Marklandus ἀλλ' ὅπως τιμηθήσεται, Rauchensteinius ἀλλ' ὅπως τιμήσεται. || δικαίως γ' ἂν nunc e libris revocavi (τ' X pro γ'): δίκαιός γ' ἂν ἦν scripsi cum Cobeto in ed. I. || ὅστις] Ne quis εἴ τις requirat, cfr. or. 4. § 41. Aristoph. equit. 1275. Bernhardy synt. Gr. p. 291 sq. Maetzner. ad Antiph. p. 244. || τιμωρίας nunc Dobraeo auctore correxi: ἀπορίας libri (vulgo): ἀτιμίας Kayserus coll. § 29. || ἐκκλησιάζοιτε nunc e Kayseri in annal. Heidelb. p. 231. emendatione scripsi (West.): ἐκκλησιάζεται X (Turr.): ἐκκλησιάζοιτο C (Bk.): ἐκκλησιάζεσθαι in ed. I. dedi, quanquam vel ἀγωνίζεσθαι vel ἐξετάζεσθαι requiri autumavi. Totum locum sic refingendum putat Kayserus l. d. καίτοι δικαίως γ' ἄν, ὅστις — ἐλευθερίαν, οὐ περὶ τοῦ βουλεύειν αὐτόν, ἀλλὰ περὶ τοῦ δουλεύειν καὶ τῆς μεγίστης ἀτιμίας ἐκκλησιάζοιτε. || § 28. οὐ γὰρ δήπου Cobetus. Libri οὐ γὰρ ἂν δήπου (Bk. Turr.). || τοιοῦτόν ποτε] τοιοῦτόν τοτε X[K], τοιοῦτον τότε C. || § 30. διότι ποτε X[K]. || ἐδείχθη] tuetur Kayserus vel ἐπεδείχθη scribendum existimat: εἰσήχθη scripsi in ed. I. (Emendatt. Lys. fasc. p. 23.): ἐνομίσθη Dobraeus, ἐτάχθη Sauppius, παρεδείχθη Rauchensteinius. || γίγνεσθαι X[K]: γίνεσθαι vulgo. || § 31. καὶ οὕτω συντιμηθῆναι] καὶ οὑτωσί γε τιμηθῆναι coniecit Reiskius: καὶ οὕτως ἀξίων vel καὶ τοιούτων ὄντων τιμηθῆναι Rauchensteinius: τὴν κάθοδον ὑμῖν τιμηθῆναι Kayserus in annal. Heidelb. p. 232. An forte scripsit Lysias διὰ

τούτους (intell. τοὺς κινδύνους) ἂν τιμηθῆναι? ‖ § 32. βουλεύεσθαι] βούλεσθαι X. ‖ extr. ἄλλων γε] ἄλλων τε X, ἄλλων C. ‖ § 33. διαμαχούμενος Marklandus. Libri διαμαχόμενος (Bk. Turr.). ‖ § 34. τούτων αὐτοὺς Reiskius: τούτων αὐτῶν libri. ‖ ὄντες αὐτοὶ] ὄντες αὐτῷ X. ‖ κοινὰ] καινὰ Taylorus, δεινὰ Turr. Verum ἀλλότρια non ad παραδείγματα, sed ad ἐπιτηδεύματα refertur. Planius dixisset καὶ κοινὰ παραδείγματα καὶ — ἀλλότρια. Vulg. tuetur etiam Foertschius observatt. p. 57 sq.

Or. 32. Argumentum prius una cum initio orationis usque ad § 4. τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα legitur in Walzii rhetor. Graec. V. p. 546 sq., alterum in Dionysii Hal. t. V. p. 497 sq., cui totum huius orationis fragmentum debetur. ‖ § 5. et 7. Θρασύλου Turr. Libri Θρασύλλου, quod ego recepissem, nisi or. 21. § 7. propter codicis X ceterorumque auctoritatem Θρασύλου probandum fuisset. Duplex enim λ alibi libri mscr. tuentur. V. Schoemann. ad Isae. p. 354 sq. Lobeck. Patholog. p. 137. ‖ δικαίῳ περὶ Saupp. coll. § 23. (ep. crit. p. 143.), quum codd. AB Grosii habeant καὶ ὥσπερ. Cett. ἑτέρῳ εἰς (Bk.). ‖ § 6. Post τετταράκ. μνᾶς.... Sauppio conferenti § 15. videntur fere haec excidisse: ἐγγείους δὲ δισχιλίους δραχμὰς δεδανεισμένας. ‖ § 8. ἐπιλειπόντων Reisk. (Turr.) Libri ὑπολειπόντων (Bekk. ὑπολιπόντων, unde Emper. p. 48. ἐπιλιπόντων). ‖ § 8. αὐτῇ Tayl. (Turr.) Libri αὐτῆς (Bk.). ‖ § 10. ἕνεκα Dobson. Libri οὕνεκα. V. ad or. 22. § 3. ‖ § 11. πολὺ ἂν εἴη ἔργον ego scripsi, eodem verborum ordine, qui est § 26. Libri πολλὰ ἂν εἴη. Iam Cobet. p. 97. scite voluerat πολὺ ἂν ἔργον εἴη, sed ἔργον facilius ante λέγειν poterat excidere. ‖ ἠντιβόλει] Cobet. p. 97. ἠντεβόλει. ‖ § 12. extr. δὲ αὐτοῖς] ὁ αὐτὸς Emperius. ‖ § 13. ἐξέπλει Tayl. Libri ἐξέλιπε. ‖ παρ' αὐτοῦ παρακαταθήκην Contius (Turr.). Libri vel παρ' αὐτοῦ παρακαθήκην vel παρ' αὐτοῦ καταθήκην (Bk.). ‖ [κατα]λιπεῖν ego post Dobr., qui coni. λιπεῖν. Possis etiam ἐκλιπεῖν, modo ne ἀπολιπεῖν, quod voluit Westermannus. Libri καταλιπεῖν. ‖ § 14. διοικίσει Reisk. (Bk. Turr.) Libri διοικήσει. ‖ Κολλυτοῦ Turr. Libri Κολυττοῦ. Praeter locos a Turr. e C. Inscr. allatos v. G. Kiessling. de Hyperide comment. I. in Lycurgi deperd. or. fragm. p. 157 sq. Frank. ad Aeschin. Timarch. § 41. Maetzner. ad Dinarch. or. 1. § 76. ‖ extr. πρὸς αὐτήν nunc Reiskio auctore edidi. Libri πρὸς ταύτην (vulgo). ‖ § 15. ἐγγείους codd. AB Grosii atque etiam Reisk. in var. lect. (Turr.) Libri ἐγγύους (Bk.). ‖ ἅπερ libri (Turr.). Cfr. § 6. Reisk. ἃ παρ' (Bk.). ‖ § 18. πιστεῦσαί τινα] Malim abesse τινα. ‖ § 19. [εἰς ἀλλήλους] nunc ego seclusi, quippe quae Tayloro teste libris mscr. desint: πρὸς ἀλλήλους Emperius (West.). ‖ § 20. ἔχειν Reisk. (Bk. Turr.) Libri ἐλεῖν. ‖ τρέψειε Contius et Dobr. (Turr.) Libri στρέψειε (Bk.). ‖ γναφεῖον Reisk. (Turr.) Libri γναφεῖον ἱμά-

τια (Bekk. ἱμάτια inclus.). || § 21. αὐτῷ Reisk. (Turr.) Libri αὐτῶν (Bk.). || τὸ δὲ τούτοις λελόγισται Reisk. (Turr.) Libri τούτοις λελογίσθαι (Bk.). V. Emendatt. Lys. fasc. p. 32. || ἐφ' ᾧ Sylburg. (Turr.) Libri ἐφ' ὧν (Bk.). || § 22. τῶν παιδίων AB Grosii (Turr.). Cett. τῶν παίδων. || χρημάτων T et B Grosii (Turr.). Cett. τῶν χρημ. (Bk.) || § 24. αὐτοῖς ὀρφανοῖς οὖσι ego de meo. Libri τοῖς ὀρφανοῖς οὖσι (Bk. Turr.). Reisk. voluerat τούτοις ὀρφ. οὖσι. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 23 sq. || αὐτοῦ θυγατριδῶν Helmstad. et regii Taylori (Turr.). Cett. θυγατριδῶν αὐτοῦ (Bk.). V. Saupp. ep. crit. p. 143 sq. || § 25. ὅποι AB Grosii (Turr.). Cett. ὅπῃ (Bk.). || § 26. τὸν Ἀλέξιδος AB Grosii (Turr.). Cett. τοῦ Ἀλέξιδος (Bk.). V. ad or. 12. § 64. || § 29. [τῶν τετταράκοντα μνῶν] add. Markl. Libri om. (om. Bk. Turr.) || ἀπολωλεκὼς] Aut τι ἀπολωλεκὼς scribendum aut cum Reiskio ἀπολωλεκὼς οὐδὲν. || εἰληφὼς] ὠφληκὼς Emperius.

Or. 33. Ex eodem Dionys. Hal. V. p. 520 sqq. R. Cfr. Diodor. Sic. XIV. 109. || § 1. πλούτου AB Grosii (Turr. coll. or. 2. § 80.). Cett. πλούτῳ (Bk.). || § 3. σοφιστῶν λίαν ἀχρήστων Markl. (Bk. Turr.) Libri σοφῶν τῶν λίαν χρηστῶν. || πολλὰ μὲν αὐτῆς] G. A. Hirschigius coniecit πολλὰ μὲν μέρη αὐτῆς. || § 4. τῶν αὐτῶν] τῶν ἀτυχούντων Marklandus, ἀτυχούντων Westermannus, τῶν εὖ νοούντων Sauppius, τῶν τἀναντία Dobraeus, τῶν ἐναντίον Dryander de Antiphonte p. 66. Mihi nunc scribendum videtur πονούντων vel τῶν πονούντων. || § 5. αὐτὸς] Sauppius malit οὗτος. || § 7. καιομένην] κακουμένην Dobraeus. || οὐκ ἀδίκως καὶ — καὶ „qui principes sunt Graecorum non iniuria (sive: idque iure) quum propter virtutem sibi insitam tum propter rerum bellicarum scientiam" (v. Emendatt. Lys. fasc. p. 8. nota): quod moneo G. A. Hirschigii caussa, qui coniecit οὐκ ἀδίκως ἀλλά. || διὰ τὴν τῶν πρὸς Reiskius. Libri διὰ τὴν πρὸς (Bk. Turr.): διὰ τὴν περὶ Westerm. post Reiskium ad Dionys. Hal. V. Emendatt. Lys. fasc. p. 8. || § 9. οὐκ ἂν ἐνορῶν] οὐκ ἂν ἀγανακτήσειεν ὁρῶν Baiterus: οὐκ ἀνιᾶται ὁρῶν Dobraeus.

Or. 34. Et Ὑπόθεσις et ipsum orationis fragmentum debetur eidem Dionys. Hal. V. p. 525 sqq. In Ὑποθ. τοῖς γῆν scripsi cum Baitero pro τοῖς τὴν γῆν coll. § 4. || § 1. δὶς ἤδη Dobr. (Turr.) Libri διὸ δὴ (Bk.). || § 2. ἐστὲ Markl. et Emper. (Turr.) Libri εἰσὶν (Bk.). || § 3. [οὔτε οὐσίᾳ] add. Saupp. coll. or. 18. § 6. Libri om. (om. Bk.) Stephan. addebat οὔτε ἡλικίᾳ, Markl. οὔτε πλούτῳ. || ἐκεκτήμεθα scripsi cum Emperio p. 46., quae forma plusquamperfecti sola est Lysiaca. Cfr. (or. 2. § 17. extr.) or. 19. § 27. or. 24. § 11. or. 31. § 14. fragm. 78. AB Grosii et Ald. ἐκτήμεθα (Turr.). Cett. ἐκτησάμεθα (Bk.). || οὐχ ὅπως Stephan. (Turr.) Libri οὐχ οὕτως (Bk.). || Ἀθηναίων

τινὰ ἀπώσομεν Turr. Libri *ἵνα Ἀθηναίων τινὰ ποιήσομεν.* || *ἀπολοῦμεν* libri. *ἀπελῶμεν* cum Reiskio Bekkerus. || § 4. *πείθησθε* Sluiter. (Turr.) Libri *πειθώμεθα* (Bk.). || [*κἂν*] add. Franz. Libri om. (om. Bk.) Reisk. add. solum *ἐν* (add. Turr.). || *οὐ τοὺς γῆν* Markl. (Turr.) Libri *καὶ οὐ τοὺς γ.* || § 6. *εἶτα τοιούτων* Baiter. Libri *εἶτα τοῖς τῶν* (Bk. Turr.). Sluiter. voluerat *εἶτα τούτων.* || *ἐρωτῶσι* Markl. (Turr.) Libri *ἐρῶσι* (Bk.). || § 7. *μὲν πείθω*] Nunc coniicio *μὴ πειθώμεθα*: „nisi illis (Lacedaemoniis) obtemperamus." || *τὸν κίνδυνον*] Articulum nunc ego de meo adieci. || *καὶ Ἀργείους*] *καὶ* nunc ego de meo adieci. || § 8. *τούτους οὐ καταδουλ.* Reisk. (Turr.) Libri *οὐ* om. (om. Bk.) || [*ἧττον*] add. Reisk. et Emper. p. 46. (Turr.) Libri om. (om. Bk.) || § 9. *ὦ Ἀθηναῖοι* AB Grosii (Turr.). Cett. *ὦ ἄνδρες* (Bk.). || *ἡμῖν λέλειπται* AB Grosii (Turr.). Cett. *ἡμῶν λέλ.* (Bk.) *ἡμῖν μόνη λέλ.* Reiskius, qui et supra *μιᾷ μάχῃ* coniecit, haud temere. || § 10. *ἀλλὰ γὰρ* Reisk. (Bk. Turr.) Libri *γὰρ* om. || *καὶ ἐλπίζοντας*] Immo *ἐλπίζοντας δὲ.* || *ἐλπίζ. τὸ* Tayl. (Turr.) Libri *ἐλπίζ. ἐπὶ τὸ* (Bk.). Sluiter. *ἐλπίζοντας ἔτι τὸ* (probante Franzio), postremo Westermannus *κατελπίζοντας δ' ἔτι*, sed illud verbum non videtur Lysiae aetatis fuisse. || § 11. *οὐκ οὖν* ego scripsi. Bk. et Turr. *οὐκοῦν.*

FRAGMENTA.

Non omnia Lysiae fragmenta, quotquot reperta sunt, in mea editione repetenda curavi, sed singulis verbis, quae quidem a grammaticis vel lexicographis e perpetuitate orationis Lysiacae exempta afferuntur, omissis ea tantum recepi, quae continuo sermone continerentur atque aliquem certe qualemcumque funderent sensum. Post Taylorum, I. Bekkerum, alios scite ea diligenterque tractavit Lud. Hoelscherus in perutili libro qui est de vita et scriptis Lysiae oratoris Berol. 1837.*) Nemo tamen in illa colligenda, disponenda, emendanda, explicanda plura et maiora habuit merita quam H. Sauppius in Oratorum Attic. vol. II. p. 170—216.: cui quae accepta refero una cum iis quae ab aliis depromsi quaeque ipse et in priore et in hac editione novavi hoc loco enumerabo.

---

*) De quo libro quid sentirem publice professus sum copioseque exposui in Iahnii annalium philol. et paedag. vol. XXXI. fasc. 4. (1841.) p. 355 sqq.

Fragm. 1. § 1. *νομίζω δ'* Saupp. Erat *νομίζων*. ‖ *περιιδεῖν αὐτὸν* Saupp. Erat *περιιδ. αὐτὸν*. ‖ § 2. *καταθήσω δέ* nunc ego de meo correxi. Erat *καὶ οἴσω δέ*. Cfr. Plat. Legg. IX. p. 921. D. ‖ *τουτονὶ* ego de meo. Erat *τοῦτον*. ‖ *γεγονότα* Sauppius. Erat *γεγονέναι*. ‖ § 3. *προδόσεις* Saupp. ex AP. Cett. *προπόσεις* (Bk.). ‖ § 4. *τοῦ τεθνεῶτος* Saupp. e C. Cett. *τούτου τεθν*. ‖ § 5. [*ὅσῳ ἐλάττους ἦσαν*] auctore Casaubono delevit Saupp. conferens Demetr. *περὶ ἑρμ*. § 128. et 262. Phot. lex. p. 483, 21. Suid. 2, 2. p. 593. ‖ *ΜΑΡΤΥΡΕΣ* add. Saupp. ‖ **Fr.** 5. *Ἀρχεβιάδης* Saupp., qui tamen non recepit. Libri *Ἀρχιβιάδης*. Tayl. hoc fragm. recte ad orationem X. contra Archebiadem referre videtur. Apud Pollucem falso Isaeum pro Lysia horum verborum auctorem appellari docet Harpocr. v. *πλειστηριάσαντες* et *ἐπίγειον*, quod *ἐπίγυον* scribendum esse vidit Boeckh. tit. naval. p. 162. ‖ **Fr.** 7. *Οὔτε* libri (Saupp.). Erat *Οὐ*. ‖ *δύναιντο* ego in observatt. in orat. Att. p. 57. (Spp.) Erat *δύνανται*. ‖ **Fr.** 8. *πεποίηκεν οὑτοσί· γρ.* distinxit Saupp., ego vero *οὑτοσί* pro *οὗτος* correxi. Erat *πεποίηκεν· οὗτος γρ.* ‖ **Fr.** 10. *τρίς, ἐὰν* Dobraeus et ego in observatt. in orat. Att. p. 54. (Spp.) Erat *τίσαι· ἄν*. De *δραχμὰς* Sauppius confert fragm. lex. rhet. Cantabr. 671, 11. 12. ‖ **Fr.** 14. *τὰ παρ' ὑμῶν* nunc ego correxi. Antea omittebatur articulus: de cuius ante pronomen demonstrativum collocatione v. Krügeri gramm. Gr. § 50. 11. n. 20., ubi e Demosthene haec afferuntur *αἱ πρὸς τοὺς τυράννους αὗται λίαν ὁμιλίαι*. In ed. I. *τὰ* ante *γράμματα* posui (Emendatt. Lys. fasc. p. 35.). *γράμματα* sunt inscriptiones s. tituli honorifici. ‖ *τὴν ἀρετήν*] Fort. *τὴν ἐμὴν ἀρετὴν* vel *τὴν ἀρετὴν τὴν ἐμήν*. ‖ **Fr.** 16. § 1. *εἴην* Franz. (Spp.) Libri *ἦν*. ‖ *χρέως* ego correxi. Libri *χρέους* (Spp.). ‖ *δόξης* Saupp. coll. p. 605, 2. Libri *δοκῆς*. ‖ *ἀλλ' ἄπει λαβὼν ἐπὶ τὰ σαυτοῦ* Saupp. coll. p. 605, 3., ubi *ἀλλὰ καὶ λαβ. ἐπὶ τ. σ.* Hoc loco libri *ἀλλὰ λαβὼν ἐπὶ τὰ σαυτοῦ*. ‖ § 2. *δὲ εἶ* Reisk. in indice Graeco p. 784. (Spp.) Libri *δέ εἰμι*. ‖ *συμβολαίου* Emperius (Spp.). Libri *συμβουλεύειν*. ‖ *ἐνεκάλει* Bekk. (Spp.) Libri *ἐνεκαλεῖτο*. ‖ *ἕως*] Meier, Die Privatschiedsrichter u. die öffentlichen Diaeteten p. 7 sq. coni. *εἰ καί*. ‖ **Fr.** 22. *αὐτὴν* ego scripsi (Spp.). Erat *αὐτήν*. ‖ **Fr.** 23. *εἴχετε — ἠξιοῦτε* Saupp. Erat *ἔχετε — ἀξιοῦτε*. Deinde Saupp. coni. *τῶν θυγατέρων ἠξιοῦτε ἐπιδικάσασθαι*. ‖ Post or. XV. ausus non sum orationem contra Dexippum, ab Harpocr. seu forte ab eius librariis Lycurgo tributam, Lysiae vindicare, quamvis hanc Sauppii coniecturam veri speciem habere non negem. ‖ **Fr.** 29. *Περὶ τοῦ Διογένους κλήρου* Spengel. e Monac. et Paris. (Hoelsch. Spp.) Erat *Ὑπὲρ Διογένους· καὶ πρωί*. ‖ *ὁπότε* Monac. et Paris. (Hoelsch. Spp.) Cett. *ὅτε*. ‖ **Fr.** 31. *ὁ τῶν* libri. Saupp. edidit *ὁ τῶν ι' τῶν*. ‖ **Fr.** 32. Duo fragm. in unum coniunxit Bekk.

scribens ἀμφισβητεῖ pro ἀμφισβητεῖν. || Ἀρα οὖν Hoelsch. (Spp.) Cod. Ἀρα οὐκ. || **Fr. 33.** Meier. de lite Att. p. 320 sq. Isaei esse vidit: sequuti sunt Hoelsch. et Saupp. || ἐς Βόθυνον Saupp. ad Isaei fragm. p. 231. coll. Harpocr. v. βόθυνος (p. 45. Bk.) et Cratino in Bekk. Anecd. p. 85, 2. Libri ἐν βοθύνοις. || De **fr. 34.** egi in Actis societ. Graecae Lips. 2. p. 97 sq. || εἴς τι libri (Spp.). εἰς τὸ Bekkerus. || ταὐτὰ libri (Spp.). τοιαῦτα Bekkerus. Pone βουκεφάλια Sauppio fere haec excidisse videntur: εἶχε δὲ Λυσιμένης σκεῦος. || **Fr. 40.** ἰέναι Bekk. (Spp.) Erat εἶναι. || **Fr. 41.** Τοῖς — συνῴκουν Spengel. ad Varron. p. 632. e vestigiis cod. Monac. (Spp.): Πρὸς τοὺς — συνοικοίη Putschius (Bk.). || **Fr. 43.** ἐπιτροπείαν Saupp. cum cod. A Grosii p. 600. Codd. hic omnes ἐπιτροπίαν, p. 600. autem ἐπιτροπὴν cett. (Bk.) || **Fr. 48.** et **49.** coniunxit Saupp., quod dubitari possit utrum in oratione aliqua dicta fuerint an apophthegmata Iphicratis habenda sint. || XXXIII. Hanc orationem Saupp. non diversam putat a quinta. || **Fr. 52.** πλείονος Dobr. (Spp.) Erat πλείονα. || **Fr. 53.** § **2.** αὐτῶν Saupp. Erat αὑτῶν. || **Fr. 54.** συσκευασάμενος nunc ego correxi. Erat ἐσκευασμένος. || λαβὼν ἐξήγαγε ξίφος ἔχων ὑπὸ μάλης ego correxi in Iahnii annal. XXXI. p. 378. (Spp.) Erat ὑπὸ μάλης λαβὼν ἐξήγαγε ξίφος ἔχων. || **Fr. 55.** πάθοι Krehlii servavi, quamvis verum esse minime persuasum habeam. Monac. Spengelii (ad Varron. p. 633.) ΠΑCOI, unde Saupp. παῖς εἴη. Nunc suspicor ἢ νόθος. || οὐκ] Putsch. οὐδείς. || μητέρα τούτων τῶν Saupp. e Monac., qui μητερα αυτου του του. Spengel. μητέρα αὐτοῦ τούτων τῶν. || **Fr. 56.** τε ἢ] Ego in Iahnii annal. l. d. p. 379. malebam τε καί. || XXXX. Titulum Πρὸς Λαΐδα cum Sauppio dedi ex Athen. XIII. p. 586. E. et Harpocr. Athenaeus autem XIII. p. 592. E. κατὰ Λαΐδος probante Hoelsch. || **Fr. 61.** Κάμψαντι — ἐστὶ e Suida et proborum codd. vestigiis dedit Hoelsch. et Saupp. Erat Ἔστι δὲ κάμψαντι — omisso altero ἐστί. || πάνυ πολλή Bekk. in fragm. Lys. Libri vel πάνυ πολλοῖς vel πάνυ πολύς vel εὐρυχωρίᾳ πάνυ πολλῇ. || XXXXIII. Orationem unam eamque κατὰ Μικίνου, non πρὸς Μικίνην (vel Μικρίνην vel Σμικρίνην cfr. Athen. VIII. p. 365. B. Harpocr. v. ἐπιβλῆτας) fuisse e verbis Anonymi in Rhetor. Gr. VII. p. 286. recte collegisse videtur Sauppius. || **Fr. 65.** τὰ add. Saupp. In libris deerat. || ἑτέρας αἰτίας cod. Monac. et Emper. observ. p. 47. (Hoelsch. Spp.) Erat ἑταίρας ἀπίας (Bk.). || **Fr. 68.** οὐκ οἶνος Lusac. exercit. acad. I. p. 30. et Bergk. comment. de reliq. comoed. Att. p. 428. n. (Spp.) Erat οὐ κεῖνος. Vales. ad Harpocr. νοῦ κεῖνος. || μεν....] Sauppio p. 194. videtur καὶ πεπλασμένας vel simile partic. excidisse. || **Fr. 71.** Tria exempla a Theophrasto afferri vidit Markl. (Spp.) || συγγένειαν εὐμένειαν intactum reliqui. Saupp. τε συγγένειαν καὶ εὐγένειαν, qui τε ex Helmstad., καὶ de suo addiderit et εὐγένειαν

cum Markl. scripserit. An forte τὴν τῆς συγγενείας εὐμένειαν? || **Fr. 72.** δ' ὀπώραν ego correxi in Schneidewini Philol. I. p. 185. (Spp.) — Libri δὲ δῶρα. Lud. Dindorf. ad Diodor. vol. IV. p. 285 sq. voluerat δὲ τὰ ὡραῖα. || τὸν ἀγρὸν Etym. M. (qui antea ἀποδοὺς). Phot. et Suid. τὸ ἀργύριον. || **Fr. 75.** § 3. καταλλαγεὶς ego de meo. Cfr. § 2. Erat ἀπαλλαγεὶς. Olim in observatt. in orat. Att. p. 46. conieci διαλλαγεὶς, quod recepit Sauppius. De toto loco v. Emendatt. Lys. fasc. p. 32 sqq. || καθίστατο ego de meo. Libri vel ἀφίστατο vel ἀφίσταται (Spp.). Cobet. p. 96. ἀφίκετο. || ὥστε ἐτύγχανε libri. Ego in observatt. in orat. Att. p. 46 proposui ὥστε ὅτ' ἐτύγχανε (prob. Hoelsch.). || παριόντα ego correxi in Iahnii annal. XXXI. p. 382. (Spp.) Erat tum ἀπιόντα tum παριόντων. || § 4. Verba ἐζηλωκὼς μὲν — πλούσιος εἶναι ego deleri volui in Iahnii annal. l. d., tuitus est Saupp. || τοὺς ἐν τῇ πόλει ego de meo. Omittebatur art. τοὺς. || **Fr. 76.** forsitan ipsum initium orationis fuerit. || LIII. Πρὸς Τληπόλεμον Saupp. Libri ABV: πρὸς Τακπόλεμον. Cett. πρὸς τὸν Πόλεμον, unde effecerunt πρὸς τὸν Πολέμωνα (Bk. Hoelsch.). || **Fr. 78.** § 1. θαυμάσῃ Saupp. e p. 596. Erat θαυμάζῃ. || § 3. οὐσίαν] Nunc malim οἰκίαν propter praegressum εἰσιόντων. || § 4. οὖν Saupp. ex A Grosii. Cett. οὖν μοι. || ἱκετεύοντος G. A. Hirschig. (V. ad or. 5. § 1.) Erat κελεύοντος (Spp.). || **Fr. 79.** οὗτος — αὐτῷ ego correxi in observatt. in or. Att. p. 46 sq. (Hoelsch. Spp.) Erat οὐδὲν — αὐτῷ. || περὶ δὲ ego ibid. Erat περὶ sine δὲ. || **Fr. 80.** οἴεσθε ego correxi in Iahnii annal. XXXI. p. 384. (Spp.) Erat οἴεσθαι. || **Fr. 82.** Φιλωνίδης δ' nunc dedi. Erat ὁ Φιλ. δ'. || **Fr. 84.** forsitan ex or. 32. sumptum fuerit. Cfr. illic § 17. extr. et § 23. || **Fr. 89.** ὑμῖν περὶ ψυχῆς Bekk. Libri ἡμῖν περὶ φυγῆς. || **Fr. 91.** ναυτικοὺς ἡμᾶς] Saupp. coniecit ναυτικὰ τὰ ἡμῶν. Ego breviloquentiam vulgatae excusem. || **Fr. 92.** ᾧ μὲν πολύ, πολύς, ᾧ δὲ μικρόν, μικρός] Boissonad. ad Choricium Gaz. p. 325. proposuit ᾧ μὲν πολύς, ᾧ δὲ μικρός. || **Fr. 95.** κνημίαν Saupp. cum V coll. Poll. X. 157. Erat κνημίδα. || **Fr. 97.** Πολλαχῇ Saupp. Erat Πολλαχοῦ.

Scribebam Strelitia nova Megapolitana.

Car. Scheibe.

L Y S I A E

vita orationumque praecipuae virtutes

secundum

Dionysium Halicarnassensem V. p. 452 sqq. ed. Reiskianae*).

1 *Λυσίας ὁ Κεφάλου Συρακουσίων μὲν ἦν γονέων, ἐγεννήθη δὲ Ἀθήνησι μετοικοῦντι τῷ πατρί, καὶ συνεπαιδεύθη τοῖς ἐπιφανεστάτοις Ἀθηναίων· ἔτη δὲ πεντεκαίδεκα γεγονὼς εἰς Θουρίους ᾤχετο πλέων σὺν ἀδελφοῖς δυσὶ κοινωνήσων τῆς ἀποικίας, ἣν ἔστελλον Ἀθηναῖοί τε καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλὰς δωδεκάτῳ πρότερον ἔτει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· καὶ διετέλεσεν αὐτόθι πολιτευόμενος ἐν εὐπορίᾳ πολλῇ μέχρι τῆς συμφορᾶς τῆς κατασχούσης Ἀθηναίους ἐν Σικελίᾳ. μετ' ἐκεῖνο δὲ τὸ πάθος στασιάσαντος τοῦ δήμου ἐκπίπτει σὺν ἄλλοις τριακοσίοις Ἀττικισμὸν ἐγκληθεῖσι· καὶ παραγενόμενος αὖθις εἰς Ἀθήνας κατὰ ἄρχοντα Καλλίαν, ἕβδομον καὶ τεσσαρακοστὸν ἔτος ἔχων, ὡς ἄν τις εἰκάσειεν, ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου διετέλεσε τὰς διατριβὰς ποιούμενος Ἀθήνησι. πλείστους δὲ γράψας λόγους εἰς δικαστήριά τε καὶ βουλὰς καὶ πρὸς ἐκκλησίας εὐθέτους, πρὸς δὲ τούτοις πανηγυρικούς, ἐρωτικούς, ἐπιστολικούς, τῶν μὲν ἔμπροσθεν γεγενημένων ῥητόρων ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων ἠφάνισε τὰς δόξας, τῶν δὲ ἐπιγενομένων οὐ πολλοῖς τισι κατέλιπεν ὑπερβολήν, ἅτ' ἐν ἁπάσαις ταῖς ἰδέαις τῶν λόγων καὶ μὰ Δί' οὔτοιγε ταῖς φαυλοτάταις εὐδοκιμῶν. τίνι δὲ κέχρηται χαρακτῆρι λόγων καὶ τίνας ἀρετὰς εἰσενήνεκται νῦν ἤδη πειράσομαι λέγειν.*

2 *Καθαρός ἐστι τὴν ἑρμηνείαν πάνυ καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστος κανών, οὐ τῆς ἀρχαίας, ᾗ κέχρηται Πλάτων καὶ*

*) Haec quoniam tironibus magis quam doctis destinata volui, et omittenda curavi ea, quae illis minus utilia esse videbantur, et pauca mutavi, quae aperte depravata sunt.

Θουκυδίδης, ἀλλὰ τῆς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐπιχωριαζούσης. κατὰ τοῦτο μὲν δὴ τὸ μέρος, ὅπερ ἐστὶ πρῶτον καὶ κυριώτατον ἐν λόγοις, λέγω δὲ τὸ καθαρεύειν τὴν διάλεκτον, οὐδεὶς τῶν μεταγενεστέρων αὐτὸν ὑπερεβάλετο· ἀλλ' οὐδὲ μιμήσασθαι πολλοὶ δύναμιν ἔσχον, ὅτι μὴ μόνος Ἰσοκράτης.

Ἑτέραν δὲ οὐδὲν ἐλάττω ταύτης ἀρετὴν πολλοὶ μὲν ἐζήλωσαν τῶν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων, οὐδεὶς δὲ βεβαιότερον ἐπεδείξατο. τίς δ' ἔστιν αὕτη; ἡ διὰ τῶν κυρίων τε καὶ κοινῶν καὶ ἐν μέσῳ κειμένων ὀνομάτων ἐκφέρουσα τὰ νοούμενα. ἥκιστα γὰρ ἄν τις εὕροι Λυσίαν τροπικῇ φράσει χρησάμενον· καὶ οὐκ ἐπὶ τούτῳ μόνον ἐπαινεῖν ἄξιον, ἀλλ' ὅτι καὶ περιττὰ καὶ σεμνὰ καὶ μεγάλα φαίνεσθαι τὰ πράγματα ποιεῖ τοῖς κοινοτάτοις χρώμενος ὀνόμασι καὶ ποιητικῆς οὐχ ἁπτόμενος κατασκευῆς. ὅμως δὲ τοῖς ἰδιώταις διαλέγεσθαι δοκῶν πλεῖστον ὅσον ἰδιώτου διαφέρει. καὶ ἔστι ποιητὴς κράτιστος λελυμένης ἐκ μέτρου λέξεως, ἰδίαν τινὰ λόγων εὑρηκὼς ἁρμονίαν, ᾗ τὰ ὀνόματα κοσμεῖ τε καὶ ἡδύνει μηδὲν ἔχοντα ὀγκῶδες μηδὲ φορτικόν. 3

Τρίτην ἀρετὴν ἀποφαίνομαι περὶ τὸν ἄνδρα τὴν σαφήνειαν, οὐ μόνον τὴν ἐν τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τοῖς πράγμασιν. ἔστι γάρ τις καὶ πραγματικὴ σαφήνεια οὐ πολλοῖς γνώριμος· τεκμαίρομαι δὲ ὅτι τῆς μὲν Θουκυδίδου λέξεως καὶ Δημοσθένους, οἳ δεινότατοι πράγματα ἐξειπεῖν ἐγένοντο, πολλὰ δυσείκαστά ἐστιν ἡμῖν καὶ ἀσαφῆ καὶ δεόμενα ἐξηγητοῦ· ἡ δὲ Λυσίου λέξις ἅπασά ἐστι φανερὰ καὶ σαφὴς καὶ τῷ πάνυ πόρρω δοκοῦντι πολιτικῶν ἀφεστάναι λόγων. καὶ εἰ μὲν δι' ἀσθένειαν δυνάμεως ἐγίνετο τὸ σαφές, οὐκ ἄξιον ἦν αὐτὸ ἀγαπᾶν, νῦν δὲ ὁ πλοῦτος τῶν κυρίων ὀνομάτων ἐκ πολλῆς αὐτῷ περιουσίας ἀποδείκνυται ταύτην τὴν ἀρετήν. καὶ οὐκ ἐπὶ μὲν τῆς ἑρμηνείας τοιοῦτός ἐστιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασιν ἄκαιρός τις καὶ μακρός· συνέστραπται δέ, εἴ τις καὶ ἄλλος, καὶ πεπύκνωται τοῖς νοήμασι. καὶ τοσούτου δεῖ τῶν οὐκ ἀναγκαίων τι λέγειν, ὥστε καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων ἂν δόξειε παραλιπεῖν, οὐ μὰ Δί' ἀσθενείᾳ εὑρέσεως αὐτὸ ποιῶν, ἀλλὰ συμμετρήσει τοῦ χρόνου, πρὸς ὃν ἔδει γενέσθαι τοὺς λόγους· βραχύς γε μὴν οὕτως, ὡς μὲν ἰδιώτῃ δηλῶσαι βουλομένῳ τὰ πράγματα, ἀποχρώντως, ὡς δὲ ῥήτορι περιουσίαν δυνάμεως ἐνδείξασθαι ζητοῦντι, οὐχ ἱκανῶς. 4

5 *Μετὰ ταυτας ἀρετὴν εὑρίσκω παρὰ Λυσίᾳ πάνυ θαυμαστήν, ἧς Θεόφραστος μέν φησιν ἄρξαι Θρασύμαχον, ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι Λυσίαν. τίς δ' ἔστιν ἣν φημι ἀρετήν; ἡ συστρέφουσα τὰ νοήματα καὶ στρογγύλως ἐκφέρουσα λέξις, οἰκεία πάνυ καὶ ἀναγκαία τοῖς δικανικοῖς λόγοις καὶ παντὶ ἀληθεῖ ἀγῶνι.*

6 *Ἔχει δὲ καὶ τὴν ἐνάργειαν πολλὴν ἡ Λυσίου λέξις· αὕτη δέ ἐστι δύναμίς τις ὑπὸ τὰς αἰσθήσεις ἄγουσα τὰ λεγόμενα. γίγνεται δὲ ἐκ τῆς τῶν παρακολουθούντων ὑπολήψεως. ὁ δὲ προσέχων τὴν διάνοιαν τοῖς Λυσίου λόγοις, οὐχ οὕτως ἔσται σκαιὸς ἢ δυσάρεστος ἢ βραδὺς τὸν νοῦν, ὃς οὐχ ὑπολήψεται τὰ δηλούμενα ὡς γινόμενα ὁρᾷν, καὶ ὥσπερ παροῦσιν οἷς ἂν ὁ ῥήτωρ εἰσάγῃ προσώποις ομιλεῖν, ἐπιζητήσει τε οὐδὲν εἰκός· τοὺς μὲν γὰρ δοκοίη ἂν δρᾶσαι, τοὺς δὲ παθεῖν, τοὺς δὲ διανοηθῆναι, τοὺς δὲ ειπεῖν.*

7 *Κράτιστος γὰρ δὴ πάντων ἐγένετο ῥητόρων φύσιν ἀνθρώπων κατοπτεῦσαι καὶ τὰ προσήκοντα ἑκάστοις ἀποδοῦναι πάθη τε καὶ ἤθη καὶ ἔργα. ἀποδίδωμί τε οὖν αὐτῷ καὶ τὴν εὐπρεπεστάτην ἀρετήν, καλουμένην δὲ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἠθοποιΐαν ἁπλῶς γὰρ οὐδὲ εὑρεῖν δύναμαι παρὰ τῷ ῥήτορι τούτῳ πρόσωπον οὔτε ἀνηθοποίητον οὔτε ἄψυχον. τριῶν τε ὄντων ἐν οἷς καὶ περὶ ἃ τὴν ἀρετὴν ταύτην συμβέβηκεν εἶναι, διανοίας τε καὶ λέξεως καὶ τρίτης τῆς συνθέσεως, ἐν ἅπασι τούτοις αὐτὸν ἀποφαίνομαι κατορθοῦν. οὐ γὰρ διανοουμένους μόνον ὑποτίθεται χρηστὰ καὶ ἐπιεικῆ καὶ μέτρια τοὺς λέγοντας, ὥστε εἰκόνας εἶναι δοκεῖν τῶν ἠθῶν τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ τὴν λέξιν ἀποδίδωσι τοῖς ἤθεσιν οἰκείαν, ᾗ πέφυκεν αὐτὰ ἑαυτῶν κράτιστα δηλοῦσθαι, τὴν σαφῆ καὶ κυρίαν καὶ κοινὴν καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις συνηθεστάτην. ὁ γὰρ ὄγκος καὶ τὸ ξένον καὶ τὸ ἐξ ἐπιτηδεύσεως ἅπαν ἀνηθοποίητον. καὶ συντίθησί γε αὐτὴν ἁπλῶς πάνυ καὶ ἀφελῶς, ὁρῶν ὅτι οὐκ ἐν τῇ περιόδῳ καὶ τοῖς ῥυθμοῖς ἀλλ' ἐν τῇ διαλελυμένῃ λέξει γίνεται τὸ ἦθος. καθόλου δέ, ἵνα καὶ περὶ ταύτης εἴπω τῆς ἀρετῆς, οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος ῥητόρων τῶν γε τῇ ὁμοίᾳ κατασκευῇ χρησαμένων τοῦ λόγου, εἴτε ἥδιον συνέθηκεν εἴτε πιθανώτερον. δοκεῖ μὲν γὰρ ἀποίητός τις εἶναι καὶ ἀτεχνίτευτος ὁ τῆς ἁρμονίας αὐτοῦ χαρακτήρ, καὶ οὐ θαυμάσαιμ' ἂν εἰ πᾶσι μὲν τοῖς ἰδιώταις, οὐκ ὀλίγοις δὲ καὶ τῶν φιλολόγων, ὅσοι μὴ μεγάλας ἔχουσι τριβὰς περὶ λόγους, τοιαύτην τινὰ παράσχοι δόξαν, ὅτι ἀνεπιτηδεύτως*

καὶ οὐ κατὰ τέχνην, αὐτομάτως δέ πως καὶ ὡς ἔτυχε σύγκειται. ἔστι δὲ παντὸς μᾶλλον ἔργου τεχνικοῦ κατεσκευασμένος. πεποίηται γὰρ αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀποίητον, καὶ δέδεται τὸ λελυμένον· καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μὴ δοκεῖν δεινῶς κατεσκευάσθαι τὸ δεινὸν ἔχει.

Οἴομαι δὲ καὶ τὸ πρέπον ἔχειν τὴν Λυσίου λέξιν οὐδενος 8
ἧττον τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, κρατίστην ἁπασῶν ἀρετὴν καὶ τελειοτάτην, ὁρῶν αὐτὴν πρός τε τὸν λέγοντα καὶ πρὸς τοὺς ἀκούοντας καὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα (ἐν τούτοις γὰρ δὴ καὶ πρὸς ταῦτα τὸ πρέπον) ἀρκούντως ἡρμοσμένην. καὶ γὰρ ἡλικίᾳ καὶ γένει καὶ παιδείᾳ καὶ ἐπιτηδεύματι καὶ βίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις, ἐν οἷς διαφέρει προσώπων τὰ πρόσωπα, τὰς οἰκείας ἀποδίδωσι φωνάς· πρός τε τὸν ἀκροατὴν συμμετρεῖ τὰ λεγόμενα οἰκείως, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον δικαστῇ τε καὶ ἐκκλησιαστῇ καὶ πανηγυρίζοντι διαλεγόμενος ὄχλῳ. διαφορὰς τε αὐτῷ λαμβάνει κατὰ τὰς ἰδέας τῶν πραγμάτων ἡ λέξις. ἀρχομένῳ μὲν γάρ ἐστι καθεστηκυῖα καὶ ἠθική, διηγουμένῳ δὲ πιθανὴ καὶ ἀπερίεργος, ἀποδεικνύντι δὲ στρογγύλη καὶ πυκνή, αὔξοντι δὲ καὶ παθαινομένῳ σεμνὴ καὶ ἀληθινή, ἀνακεφαλαιουμένῳ δὲ διαλελυμένη καὶ σύντομος. ληπτέον δὴ καὶ τὸ πρέπον τῆς λέξεως παρὰ Λυσίου.

Ὅτι μὲν γὰρ πιθανὴ καὶ πειστικὴ καὶ πολὺ τὸ φυσικὸν 9
ὑποφαίνουσα καὶ πάνθ' ὅσα τῆς τοιαύτης ἰδέας ἔχεται, πρὸς εἰδότας οὐδὲν ἴσως δεῖ λέγειν· δι' ὄχλου γὰρ ἤδη τοῦτό γε, καὶ οὐδείς ἐστιν ὅστις οὐχὶ καὶ πείρᾳ καὶ ἀκοῇ μαθὼν ὁμολογεῖ πάντων ῥητόρων αὐτὸν εἶναι πιθανώτατον.

Μίαν δὲ ἀρετὴν ἔτι τοῦ ῥήτορος ἐπιδείξομαι κρίνας καλ- 10
λίστην τε καὶ κυριωτάτην καὶ μόνην ἢ μάλιστα τῶν ἄλλων τὸν Λυσίου χαρακτῆρα δυναμένην βεβαιῶσαι. τίς δέ ἐστιν ἥδε ἡ ἀρετή; ἡ τοῖς πᾶσιν ἐπανθοῦσα τοῖς τ' ὀνόμασι καὶ τῇ τάξει χάρις, πρᾶγμα παντὸς κρεῖττον λόγου καὶ θαυμασιώτατον. ῥᾷστον μὲν γάρ ἐστιν ὀφθῆναι καὶ παντὶ ὁμοίως ἰδιώτῃ τε καὶ τεχνίτῃ φανερόν, χαλεπώτατον δὲ λόγῳ δηλωθῆναι καὶ οὐδὲ τοῖς κράτιστα εἰπεῖν δυναμένοις εὔπορον. ταύτην μέντοι κρατίστην τε ἀρετὴν καὶ χαρακτηριστικωτάτην τῆς Λυσίου λέξεως ἔγωγε πείθομαι, εἴτε φύσεως αὐτὴν δεῖ καλεῖν εὐτυχίαν εἴτε πόνου καὶ τέχνης ἐργασίαν, εἴτε μικτὴν ἐξ ἀμφοῖν ἕξιν ἢ δύναμιν, ᾗ πάντας ὑπερέχει τοὺς λοιποὺς ῥήτορας.

Τριχῇ δὲ νενεμημένου τοῦ ῥητορικοῦ λόγου καὶ τρία πε- 11

ριειληφότος γένη, τό τε δικανικὸν καὶ τὸ συμβουλευτικὸν καὶ τὸ καλούμενον ἐπιδεικτικὸν ἢ πανηγυρικόν, ἐν ἅπασι μὲν τούτοις ἐστὶν ὁ ἀνὴρ λόγου ἄξιος, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς δικανικοῖς ἀγῶσι. κἂν τούτοις δὲ αὐτοῖς ἀμείνων ἐστὶ τὰ μικρὰ καὶ παράδοξα καὶ ἄπορα εἰπεῖν καλῶς ἢ τὰ σεμνὰ καὶ μεγάλα καὶ εὔπορα δυνατῶς. ὁ βουλόμενος δὴ τὴν Λυσίου δύναμιν ἀκριβῶς καταμαθεῖν ἐκ τῶν δικανικῶν αὐτὴν μᾶλλον λόγων ἢ ἐκ τῶν πανηγυρικῶν τε καὶ συμβουλευτικῶν σκοπείτω.

ARGUMENTA ORATIONUM BREVITER DESCRIPTA.

Orat. 1. Euphiletus accusatus, quod Eratosthenem, quem in stupro uxoris suae deprehensum interemerat, contra legem insidiose allectum abreptumque e via et ad aram confugientem interemisset, apud heliastas in iudicio ἐπὶ Δελφινίῳ rege sacrorum referente caedem illam iustam fuisse defendit.

Orat. 2 funebris in Ceramico, ubi sepeliebantur qui pro patria mortui erant, habita (si quidem habita est) circa ol. 96, 4. (387. a. Chr. n.) ad celebrandam memoriam eorum Atheniensium, qui bello quod dicitur Corinthiaco Corinthiis contra Lacedaemonios eorumque socios opem ferentes occubuerant. Laudationem hanc alii tribuunt Lysiae, alii, quorum ego sententiae accedo, ab eo abiudicandam censent.

Orat. 3. Is, cui haec oratio scripta est, amator Theodoti pueri Plataeensis, a Simone, qui et ipse illum puerum amabat, vulneris de industria illati (τραύματος ἐκ προνοίας) reus factus, ab hoc crimine, quod exilio et bonorum publicatione puniebatur, apud Areopagitas se defendit post cladem ol. 96, 4. a. Chr. n. 393. ab Atheniensibus sociisque ad Corinthum acceptam (§. 45.).

Orat. 4. Similis est caussa superiori. Duo cives Athenienses communi consilio et sumptu servam emerant. Lite autem de bonorum permutatione composita quum inter eos convenisset etiam ut utriusque communis esset serva, alter eam contra pactionem initam apud se conclusam retinuit. Quapropter hic male ab altero mulcatus illum τραύματος ἐκ προνοίας postulavit. Reus se defendit hac oratione, quam mutilam esse patet.

Orat. 5. Callias μέτοικος a servis suis indicatus, quod sacrilegium commiserit, hac δευτερολογίᾳ defenditur apud heliastas praesidibus, ut videtur, undecimviris.

Orat. 6, item δευτερολογία. Andocides, qui ob mysteria Cereris profanata atque Hermas deiectos ol. 91, 2. a. Chr. n.

415. ita ἀτιμίᾳ affectus erat, ut neque templa deorum adire neque sacris interesse neque rempublicam administrare ei liceret, tamen ab exilio bis, et quidem sub dominatione Quadringentorum ol. 92, 2. a. Chr. n. 411. et post Thrasybuli reditum ol. 94, 1. a. Chr. n. 404., in patriam redux hac lege se teneri noluit. Quare tertio post reditum eius anno, i. e. ol. 95, 1. a. Chr. n. 400 a Cephisio, Agyrrhio, Meleto, Epichare ἔνδειξις ad regem sacrorum delata eodemque praeside acta est apud heliastas. Hanc autem orationem a Lysia scriptam non esse inter omnes hodie constat. Meleto eam tribuit Hoelscherus, alii a rhetore posterioris aetatis (Demetrio Phal.) confectam esse statuunt.

Orat. 7. Orator, homo opulentus (§. 14. 21. 31.) a Nicomacho quodam iuvene (§. 29.) primo accusatus, quod Suniade archonte (ol. 95, 4. a. Chr. n. 397.) oleam sacram eamque publicam (μορίαν §. 2.), postea truncum oleae sacrae saeptum (σηκόν) exciderit, quod crimen publicatione bonorum et exilio puniebatur, se defendit apud Areopagitas rege sacrorum referente. Oratio aliquanto post ol. 95, 4. a. Chr. n. 397. habita est.

Orat. 8. Quum orationum Lysiacarum omnium corruptissima sit maximeque mutila et lacunosa, de caussa et argumento magis coniectura augurari licet, quam quicquam pro certo pronunciari potest. Is qui verba facit duodecim minas Polycli mutuo dederat, pignori acceperat equum vitiosum iam et morbidum, quem quum illi reddere vellet repeteretque pecuniam, intercessit Diodorus, cum oratore familiaritate coniunctissimus, ne restitueret equum suadens Polyclemque sine controversia pecuniam redditurum affirmans. Equo mortuo et re ad arbitros delata Diodorus ad Polyclis partes transiit: hinc ille cum familiaribus suis oratori omnibus modis obtrectare, clam eum vexare, passim iniquos de eo sermones iactare, quamvis amicitiam simulans, nunquam destiterat. De qua re conqueritur qui hanc oratiunculam habet atque amicitiam renunciat. Epistola Reiskio, Dobraeo epitome visa est, Spengelius exercitationem eam ante anarchiam confectam esse censet, Hoelscherus Lysiae orationem esse negat, negat propter hiatum evitatum etiam Benselerus de hiatu p. 183.

Orat. 9. Polyaenus, miles emeritus, qui ob privatas inimicitias iterum militiae erat ascriptus, quum hoc aegre ferens indignationem verbis paullo liberioribus declarasset, multa a strategis ei imposita est, nondum tamen exacta, sed in album relata et praefectis aerarii (τοῖς ταμίαις) commissa, qui quidem caussa cognita poenam suo periculo remittunt. Adversarii autem Polyaeni designationem bonorum (ἀπογραφήν) detulerunt ad undecimviros, quibus ille praesidibus apud heliastas se defendit. Ceterum haec quoque oratio dubitatum est a quibusdam num genuina sit.

Orat. 10. Theomnestus a Lysitheo quodam per εἰσαγγελίαν accusatus erat, quod quanquam arma abiecisset, tamen pleno civium iure uteretur: in qua caussa quum actor huius orationis et Dionysius Lysitheo testes affuissent, Theomnestus illi exprobraverat, quod patrem interemisset. Is propterea actionem κακηγορίας contra Theomnestum instituit habuitque orationem in heliaea praesidibus thesmothetis ol. 99, 1. a. Chr. n. 384.

Orat. 11. Epitomen esse superioris orationis posteriore tempore confectam hodie constat.

Orat. 12. Eratosthenes, qui solus e XXXviris eum Phidone post restitutam libertatem Athenis remanserat, ab ipso Lysia accusatur, quod Polemarchum, Lysiae fratrem, inquilinum opulentum, collegis suis XXXviris indicta caussa trucidandum tradiderit. Acta est haec caedis (φόνου) caussa, qua orator simul ipsos petit XXXviros, Euclide archonte statim post victos illos expulsosque ol. 94, 2. a. Chr. n. 403., fortasse apud heliastas ad Delphinium.

Orat. 13. Agoratus, Eumaris servi filius, quum obsessis Athenis apud senatum indicavisset viros quosdam bonos nobilesque in quibus Dionysodorum taxiarchum contra rempubl. coniurasse, effecerat ut illi a XXXviris capitis damnarentur. Horum dominatione eversa restitutoque populari imperio Agoratus a Dionysio, fratre Dionysodori, et ab eo, cui Lysias hanc orationem scripsit, occisi leviro, per ἀπαγωγὴν ad undecimviros deductus et caedis (vel potius βουλεύσεως) reus factus est. Oratio igitur, quae post Dionysii orationem dicta videtur, habita est in heliastarum iudicio praesidibus undecimviris aliquanto post ol. 94, 4. a. Chr. n. 401. (§. 83. 84. coll. §. 56.)

tur agereturque in iudicio heliastarum. In hoc igitur ne illâ repugnantiâ dardaniis gratum fecisse videretur, ipse eos hac oratione accusavit damnandosque iudicavit. Tempus incertum.

Orat. 23. Pancleo fullo ad polemarchum in ius vocatus ab actore, qui ab illo contumeliis affectus erat, exceptione fori (παραγραφῇ) utebatur, se non μέτοικον sed Plataeensem esse ideoque iure civis Attici uti contendens, rem vero ad polemarchum, qui de inquilinis ius dicebat, pertinere negans. Iam falsam esse hanc παραγραφὴν demonstrat orator. Recte igitur Hoelscherus orationem sic putat inscriptam fuisse: κατὰ τῆς Παγκλέωνος παραγραφῆς.

Orat. 24. Is qui verba facit quod corpore invalidus et egenus erat, stipendium ex aerario accepit. Exstitit autem qui, ut hoc subsidio hominem privaret, per εἰσαγγελίαν eum neque inopem esse neque ἀδύνατον indicaret: exercere enim artem quaestuosam, equos ascendere, similia. Adversus hanc delationem in prytania senatus, ubi δοκιμασία invalidorum instituebatur, factam habita est haec oratio leporis facetiarumque plena aliquanto post XXXviros exactos (§ 25. coll. § 8. 22.). Ab Lysia eam abiudicat Boeckhius in oecon. civ. I. p. 343. ed. alt.

Orat. 25. Hanc defensionem fuisse verisimile est in δοκιμασίᾳ apud heliastas a magistratu quodam designato oratam, qui in illo vitae examine ab Epigene, Demophane, Clisthene sycophantis accusatus erat, quod per XXXvirorum dominatum in urbe remansisset. Titulus igitur falsus. Scripta esse videtur intra ol. 96, 2. et 3. (403. et 402. a. Chr. n.)

Orat. 26. Thrasybulus Collytensis auctoritate sua effecerat ut Leodamas archontis eponymi dignitatem sortitus in examine sollemni a senatoribus instituto reprobaretur. Euander autem vicarius eius constitutus quum sibi quoque metueret, quod sub XXXvirorum imperio inter equites stipendia meruerat, thesmothetis persuasit ut suam probationem in penultimum anni diem differrent. Tum igitur iuvenis post XXXvirorum demum dominationem sui iuris factus Euandrum in senatu accusat fortasse ol. 99, 2. a. Chr. n. 383. die penultimo (Hoelscher. p. 109. Saupp. ep. crit. p. 19 sqq.).

Orat. 27. Deuterologia est, qua Epicrates surreptae pe-

cuniae publicae (κλοπῆς δημοσίων χρημάτων) in ratione magistratus a se gesti reddenda postulatur: iudicio praesunt logistae. Tituli autem et paragraphi primae verba καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν mihi pariter ac Falkio a rhetore male adiecta esse videri dixi in Vindicc. Lys. p. 94., quam sententiam ipso illo additamento ὡς Θεόδωρος confirmari puto. Oratio ad ol. 98, 2. (a. Chr. n. 387.) refertur a Falkio, a Franzio ad ol. 97, 1. (392.)

Orat. 28. Ergocles, Thrasybuli Stiriensis paullo ante occisi amicus eiusdemque in imperio collega, perduellionis, peculatus repetundarumque per εἰσαγγελίαν denunciatus atque iussus publicarum pecuniarum rationem referre hoc epilogo in contione (non in iudicio, ut ex insequenti oratione constat) accusatur ol. 97, 3. a. Chr. n. 390.

Orat. 29. Ergoclis capite damnati bona publicata quum opinione hominum minora essent, Philocrati, quaestori eius atque amico, de aversis fortunis eius suspecto caussa ἀπογραφῆς intenditur ol. 97, 4. a. Chr. n. 389.

Orat. 30. Post imperium Quadringentorum sublatum Nicomachus, servo patre natus, inter νομοθέτας, qui obsoletas Solonis leges recognoscerent et conformarent, receptus in eoque collegio ἀναγραφεὺς creatus, qui leges recognitas in columellis quattuor mensium spatio incidendas curaret, in hoc negotio integrum sexennium consumpsit munusque illud foedissime administratum obtinuit usque ad XXXviros, a quibus in exilium eiectus est. Libertate restituta in patriam reversus iterum officio conscribendarum legum, quae quidem ad sacra pertinebant, eadem perfidia et libidine per quattuor annos functus quum rationem reddere nollet, hac oratione in iudicio, cui decem logistae praeerant, ἀλογίου accusatus est ol. 95, 2. a. Chr. n. 399.

Orat. 31. Philo Acharnensis professus ad sortitionem senatorii muneris (nondum autem sortitus § 33.) in δοκιμασίᾳ apud senatum decedentem instituta a senatore quodam ut indignus impugnatur maxime quod, quamvis a XXXviris expulsus, tamen non alterius utrius partis fuerit.

Orat. 32. V. argumenta Graeca orationi ipsi praemissa. Est δευτερολογία in caussa male gestae tutelae (δίκῃ ἐπιτροπῆς) a marito filiae Diodoti, qui erat frater Diogitonis rei, e filia Dio-

gitonis susceptae pro uxoris fratribus apud heliastas archonte praeside habita ol. 94, 4. a. Chr. n. 401.

Orat. 33. V. argumentum fragmento praemissum. Olympicus ludis Olympicis habitus ol. 98, 1. a. Chr. n. 388.

Orat. 34. Scripta est ol. 94, 2. a. Chr. n. 403. Ceterum v. argumentum Graecum.

ΛΥΣΙΑΣ.

1.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ ΦΟΝΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΑ. St.p. 92

Περὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην, ὦ ἄνδρες, τὸ τοιού-
τους ὑμᾶς ἐμοὶ δικαστὰς περὶ τούτου τοῦ πράγματος γε-
νέσθαι, οἷοίπερ ἂν ὑμῖν αὐτοῖς εἴητε τοιαῦτα πεπονθό-
τες· εὖ γὰρ οἶδ᾽ ὅτι, εἰ τὴν αὐτὴν γνώμην περὶ τῶν ἄλλων
ἔχοιτε, ἥνπερ περὶ ὑμῶν αὐτῶν, οὐκ ἂν εἴη ὅστις οὐκ
ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις ἀγανακτοίη, ἀλλὰ πάντες ἂν περὶ
τῶν τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδευόντων τὰς ζημίας μικρὰς ἡγοῖ-
σθε. καὶ ταῦτα οὐκ | ἂν εἴη μόνον παρ᾽ ὑμῖν οὕτως 2
ἐγνωσμένα, ἀλλ᾽ ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι· περὶ τούτου γὰρ
μόνου τοῦ ἀδικήματος καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ
ἡ αὐτὴ τιμωρία τοῖς ἀσθενεστάτοις πρὸς τοὺς τὰ μέγι-
στα δυναμένους ἀποδέδοται, ὥστε τὸν χείριστον τῶν
αὐτῶν τυγχάνειν τῷ βελτίστῳ· οὕτως, ὦ ἄνδρες, ταύ-
την τὴν ὕβριν ἅπαντες ἄνθρωποι δεινοτάτην ἡγοῦνται.
περὶ μὲν οὖν τοῦ μεγέθους τῆς ζημίας ἅπαντας ὑμᾶς 3
νομίζω τὴν αὐτὴν διάνοιαν ἔχειν, καὶ οὐδένα οὕτως ὀλι-
γώρως διακεῖσθαι, ὅστις οἴεται δεῖν συγγνώμης τυγχά-
νειν ἢ μικρᾶς ζημίας ἀξίους ἡγεῖται τοὺς τῶν τοιούτων
ἔργων αἰτίους· ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες, τοῦτό με δεῖν ἐπι- 4
δεῖξαι, ὡς ἐμοίχευεν Ἐρατοσθένης τὴν γυναῖκα τὴν
ἐμὴν καὶ ἐκείνην τε διέφθειρε καὶ τοὺς παῖδας τοὺς
ἐμοὺς ᾔσχυνε καὶ ἐμὲ αὐτὸν ὕβρισεν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν
ἐμὴν εἰσιών, καὶ οὔτε ἔχθρα ἐμοὶ καὶ ἐκείνῳ οὐδεμία ἦν
πλὴν ταύτης, οὔτε χρημάτων ἕνεκα ἔπραξα ταῦτα, ἵνα

πλούσιος ἐκ πένητος γένωμαι, οὔτε ἄλλου κέρδους οὐ-
δενὸς πλὴν τῆς κατὰ νόμους τιμωρίας.
5 Ἐγὼ τοίνυν ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν ἅπαντα ἐπιδείξω τὰ
ἐμαυτοῦ πράγματα, οὐδὲν παραλείπων, ἀλλὰ λέγων τἀ-
ληθῆ· ταύτην γὰρ ἐμαυτῷ μόνην ἡγοῦμαι σωτηρίαν,
6 ἐὰν ὑμῖν εἰπεῖν ἅπαντα δυνηθῶ τὰ πεπραγμένα. Ἐγὼ
γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἔδοξέ μοι γῆμαι καὶ γυναῖκα ἠγα-
γόμην εἰς τὴν οἰκίαν, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὕτω διε-
κείμην ὥστε μήτε λυπεῖν μήτε λίαν ἐπ' ἐκείνῃ εἶναι ὅ τι
ἂν θέλῃ ποιεῖν, ἐφύλαττόν τε ὡς οἷόν τε ἦν, καὶ προσ-
εῖχον τὸν νοῦν ὥσπερ εἰκὸς ἦν· ἐπειδὴ δέ μοι παιδίον
γίγνεται, ἐπίστευον ἤδη καὶ πάντα τὰ ἐμαυτοῦ ἐκείνῃ
παρέδωκα, ἡγούμενος ταύτην οἰκειότητα μεγίστην εἶναι.
7 ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ χρόνῳ, ὦ Ἀθηναῖοι, πασῶν ἦν
βελτίστη· καὶ γὰρ οἰκονόμος δεινὴ καὶ φειδωλὸς [ἀγαθὴ]
καὶ ἀκριβῶς πάντα διοικοῦσα· ἐπειδὴ δέ μοι ἡ μήτηρ
ἐτελεύτησε, πάντων τῶν κακῶν ἀποθανοῦσα αἰτία μοι
8 γεγένηται. ἐπ' ἐκφορὰν γὰρ αὐτῇ ἀκολουθήσασα ἡ ἐμὴ
γυνὴ ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνθρώπου ὀφθεῖσα, χρόνῳ δια-
φθείρεται· ἐπιτηρῶν γὰρ τὴν θεράπαιναν τὴν εἰς τὴν
ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ λόγους προσφέρων ἀπώλεσεν
9 αὐτήν. Πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, (δεῖ γὰρ καὶ ταῦθ'
ὑμῖν διηγήσασθαι) οἰκίδιόν ἐστί μοι διπλοῦν, ἴσα ἔχον
τὰ ἄνω τοῖς κάτω, κατὰ τὴν γυναικωνῖτιν καὶ κατὰ τὴν
ἀνδρωνῖτιν. ἐπειδὴ δὲ τὸ παιδίον ἐγένετο ἡμῖν, ἡ μή-
τηρ αὐτὸ ἐθήλαζεν· ἵνα δὲ μή, ὁπότε λούεσθαι δέοι,
κινδυνεύῃ κατὰ τῆς κλίμακος καταβαίνουσα, ἐγὼ μὲν
10 ἄνω διῃτώμην, αἱ δὲ γυναῖκες κάτω. καὶ οὕτως ἤδη
συνειθισμένον ἦν, ὥστε πολλάκις ἡ γυνὴ ἀπῄει κάτω
καθευδήσουσα ὡς τὸ παιδίον, ἵνα τὸν τιτθὸν αὐτῷ διδῷ
καὶ μὴ βοᾷ. καὶ ταῦτα πολὺν χρόνον οὕτως ἐγίνετο,
καὶ ἐγὼ οὐδέποτε ὑπώπτευσα, ἀλλ' οὕτως ἠλιθίως διε-

Reisk.

κείμην ὥστε ᾤμην τὴν ἐμαυτοῦ γυναῖκα πασῶν σωφρο-
νεστάτην εἶναι τῶν ἐν τῇ πόλει. Προϊόντος δὲ τοῦ χρό- 11
νου, ὦ ἄνδρες, ἧκον μὲν ἀπροσδοκήτως ἐξ ἀγροῦ, μετὰ
δὲ τὸ δεῖπνον τὸ παιδίον ἐβόα καὶ ἐδυσκόλαινεν, ὑπὸ
τῆς θεραπαίνης ἐπίτηδες λυπούμενον, ἵνα ταῦτα ποιῇ·
ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἔνδον ἦν· ὕστερον γὰρ ἅπαντα ἐπυθό-
μην. καὶ ἐγὼ τὴν γυναῖκα ἀπιέναι ἐκέλευον καὶ δοῦναι 12
τῷ παιδίῳ τὸν τιτθόν, ἵνα παύσηται κλαῖον. ἡ δὲ τὸ
μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελεν, ὡς ἂν ἀσμένη με ἑωρακυῖα
ἥκοντα διὰ χρόνου· ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ ὠργιζόμην καὶ ἐκέ-
λευον αὐτὴν ἀπιέναι, „ἵνα σύ γε“ ἔφη „πειρᾷς ἐνταῦθα
τὴν παιδίσκην· καὶ πρότερον δὴ μεθύων εἷλκες αὐτήν.“
κἀγὼ μὲν ἐγέλων, ἐκείνη δὲ ἀναστᾶσα καὶ ἀπιοῦσα προσ- 13
τίθησι τὴν θύραν, προσποιουμένη παίζειν, καὶ τὴν κλεῖν
ἐφέλκεται. κἀγὼ τούτων οὐδὲν ἐνθυμούμενος οὐδ᾽ ὑπο-
νοῶν ἐκάθευδον ἄσμενος, ἥκων ἐξ ἀγροῦ. ἐπειδὴ δὲ ἦν 14
πρὸς ἡμέραν, ἧκεν ἐκείνη καὶ τὴν | θύραν ἀνέῳξεν. ἐρο-
μένου δ᾽ ἐμοῦ τί αἱ θύραι νύκτωρ ψοφοῖεν, ἔφασκε τὸν
λύχνον ἀποσβεσθῆναι τὸν παρὰ τῷ παιδίῳ, εἶτα ἐκ τῶν
γειτόνων ἐνάψασθαι. ἐσιώπων ἐγὼ καὶ ταῦτα οὕτως
ἔχειν ἡγούμην. ἔδοξε δέ μοι, ὦ ἄνδρες, τὸ πρόσωπον
ἐψιμυθιῶσθαι, τοῦ ἀδελφοῦ τεθνεῶτος οὔπω τριάκονθ᾽
ἡμέρας· ὅμως δ᾽ οὐδ᾽ οὕτως οὐδὲν εἰπὼν περὶ τοῦ πράγ-
ματος, ἐξελθὼν ᾠχόμην ἔξω σιωπῇ. Μετὰ δὲ ταῦτα, 15
ὦ ἄνδρες, χρόνου μεταξὺ διαγενομένου καὶ ἐμοῦ πολὺ
ἀπολελειμμένου τῶν ἐμαυτοῦ κακῶν, προσέρχεταί μοί
τις πρεσβῦτις ἄνθρωπος, ὑπὸ γυναικὸς ὑποπεμφθεῖσα
ἣν ἐκεῖνος ἐμοίχευεν, ὡς ἐγὼ ὕστερον ἤκουον· αὕτη δὲ
ὀργιζομένη καὶ ἀδικεῖσθαι νομίζουσα, ὅτι οὐκέτι ὁμοίως
ἐφοίτα παρ᾽ αὐτήν, ἐφύλαττεν ἕως ἐξεῦρεν ὅ τι εἴη τὸ
αἴτιον. προσελθοῦσα οὖν μοι ἐγγὺς ἡ ἄνθρωπος τῆς 16
οἰκίας τῆς ἐμῆς ἐπιτηροῦσα, „Εὐφίλητε“ ἔφη „μηδεμιᾷ

πλούσιος ἐκ πένητος γένωμαι, οὔτε ἄλλου κέρδους οὐ-
δενὸς πλὴν τῆς κατὰ νόμους τιμωρίας.
5 Ἐγὼ τοίνυν ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν ἅπαντα ἐπιδείξω τὰ
ἐμαυτοῦ πράγματα, οὐδὲν παραλείπων, ἀλλὰ λέγων τἀ-
ληθῆ· ταύτην γὰρ ἐμαυτῷ μόνην ἡγοῦμαι σωτηρίαν,
6 ἐὰν ὑμῖν εἰπεῖν ἅπαντα δυνηθῶ τὰ πεπραγμένα. Ἐγὼ
γάρ, ὦ Ἀθηναῖοί, ἐπειδὴ ἔδοξέ μοι γῆμαι καὶ γυναῖκα ἠγα-
γόμην εἰς τὴν οἰκίαν, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὕτω διε-
κείμην ὥστε μήτε λυπεῖν μήτε λίαν ἐπ' ἐκείνῃ εἶναι ὅ τι
ἂν θέλῃ ποιεῖν, ἐφύλαττόν τε ὡς οἷόν τε ἦν, καὶ προσ-
εῖχον τὸν νοῦν ὥσπερ εἰκὸς ἦν· ἐπειδὴ δέ μοι παιδίον
γίγνεται, ἐπίστευον ἤδη καὶ πάντα τὰ ἐμαυτοῦ ἐκείνῃ
παρέδωκα, ἡγούμενος ταύτην οἰκειότητα μεγίστην εἶναι.
7 ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ χρόνῳ, ὦ Ἀθηναῖοι, πασῶν ἦν
βελτίστη· καὶ γὰρ οἰκονόμος δεινὴ καὶ φειδωλὸς [ἀγαθὴ]
καὶ ἀκριβῶς πάντα διοικοῦσα· ἐπειδὴ δέ μοι ἡ μήτηρ
ἐτελεύτησε, πάντων τῶν κακῶν ἀποθανοῦσα αἰτία μοι
8 γεγένηται. ἐπ' ἐκφορὰν γὰρ αὐτῇ ἀκολουθήσασα ἡ ἐμὴ
γυνὴ ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνθρώπου ὀφθεῖσα, χρόνῳ δια-
φθείρεται· ἐπιτηρῶν γὰρ τὴν θεράπαιναν τὴν εἰς τὴν
ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ λόγους προσφέρων ἀπώλεσεν
9 αὐτήν. Πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, (δεῖ γὰρ καὶ ταῦθ'
ὑμῖν διηγήσασθαι) οἰκίδιόν ἐστί μοι διπλοῦν, ἴσα ἔχον
τὰ ἄνω τοῖς κάτω, κατὰ τὴν γυναικωνῖτιν καὶ κατὰ τὴν
ἀνδρωνῖτιν. ἐπειδὴ δὲ τὸ παιδίον ἐγένετο ἡμῖν, ἡ μή-
τηρ αὐτὸ ἐθήλαζεν· ἵνα δὲ μή, ὁπότε λούεσθαι δέοι,
κινδυνεύῃ κατὰ τῆς κλίμακος καταβαίνουσα, ἐγὼ μὲν
10 ἄνω διῃτώμην, αἱ δὲ γυναῖκες κάτω. καὶ οὕτως ἤδη
συνειθισμένον ἦν, ὥστε πολλάκις ἡ γυνὴ ἀπῄει κάτω
καθευδήσουσα ὡς τὸ παιδίον, ἵνα τὸν τιτθὸν αὐτῷ διδῷ
καὶ μὴ βοᾷ. καὶ ταῦτα πολὺν χρόνον οὕτως ἐγίνετο,
καὶ ἐγὼ οὐδέποτε ὑπώπτευσα, ἀλλ' οὕτως ἠλιθίως διε-

Reisk.

κείμην ὥστε ᾤμην τὴν ἐμαυτοῦ γυναῖκα πασῶν σωφρο-
νεστάτην εἶναι τῶν ἐν τῇ πόλει. Προϊόντος δὲ τοῦ χρό- 11
νου, ὦ ἄνδρες, ἧκον μὲν ἀπροσδοκήτως ἐξ ἀγροῦ, μετὰ
δὲ τὸ δεῖπνον τὸ παιδίον ἐβόα καὶ ἐδυσκόλαινεν, ὑπὸ
τῆς θεραπαίνης ἐπίτηδες λυπούμενον, ἵνα ταῦτα ποιῇ·
ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἔνδον ἦν· ὕστερον γὰρ ἅπαντα ἐπυθό-
μην. καὶ ἐγὼ τὴν γυναῖκα ἀπιέναι ἐκέλευον καὶ δοῦναι 12
τῷ παιδίῳ τὸν τιτθόν, ἵνα παύσηται κλαῖον. ἡ δὲ τὸ
μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελεν, ὡς ἂν ἀσμένη με ἑωρακυῖα
ἥκοντα διὰ χρόνου· ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ ὠργιζόμην καὶ ἐκέ-
λευον αὐτὴν ἀπιέναι, „ἵνα σύ γε“ ἔφη „πειρᾷς ἐνταῦθα
τὴν παιδίσκην· καὶ πρότερον δὴ μεθύων εἷλκες αὐτήν.“
κἀγὼ μὲν ἐγέλων, ἐκείνη δὲ ἀναστᾶσα καὶ ἀπιοῦσα προσ- 13
τίθησι τὴν θύραν, προσποιουμένη παίζειν, καὶ τὴν κλεῖν
ἐφέλκεται. κἀγὼ τούτων οὐδὲν ἐνθυμούμενος οὐδ᾽ ὑπο-
νοῶν ἐκάθευδον ἄσμενος, ἥκων ἐξ ἀγροῦ. ἐπειδὴ δὲ ἦν 14
πρὸς ἡμέραν, ἧκεν ἐκείνη καὶ τὴν | θύραν ἀνέῳξεν. ἐρο-
μένου δ᾽ ἐμοῦ τί αἱ θύραι νύκτωρ ψοφοῖεν, ἔφασκε τὸν
λύχνον ἀποσβεσθῆναι τὸν παρὰ τῷ παιδίῳ, εἶτα ἐκ τῶν
γειτόνων ἐνάψασθαι. ἐσιώπων ἐγὼ καὶ ταῦτα οὕτως
ἔχειν ἡγούμην. ἔδοξε δέ μοι, ὦ ἄνδρες, τὸ πρόσωπον
ἐψιμυθιῶσθαι, τοῦ ἀδελφοῦ τεθνεῶτος οὔπω τριάκονθ᾽
ἡμέρας· ὅμως δ᾽ οὐδ᾽ οὕτως οὐδὲν εἰπὼν περὶ τοῦ πράγ-
ματος, ἐξελθὼν ᾠχόμην ἔξω σιωπῇ. Μετὰ δὲ ταῦτα, 15
ὦ ἄνδρες, χρόνου μεταξὺ διαγενομένου καὶ ἐμοῦ πολὺ
ἀπολελειμμένου τῶν ἐμαυτοῦ κακῶν, προσέρχεταί μοί
τις πρεσβῦτις ἄνθρωπος, ὑπὸ γυναικὸς ὑποπεμφθεῖσα
ἣν ἐκεῖνος ἐμοίχευεν, ὡς ἐγὼ ὕστερον ἤκουον· αὕτη δὲ
ὀργιζομένη καὶ ἀδικεῖσθαι νομίζουσα, ὅτι οὐκέτι ὁμοίως
ἐφοίτα παρ᾽ αὐτήν, ἐφύλαττεν ἕως ἐξεῦρεν ὅ τι εἴη τὸ
αἴτιον. προσελθοῦσα οὖν μοι ἐγγὺς ἡ ἄνθρωπος τῆς 16
οἰκίας τῆς ἐμῆς ἐπιτηροῦσα, „Εὐφίλητε“ ἔφη „μηδεμιᾷ

πολυπραγμοσύνῃ προσεληλυθέναι με νόμιζε πρός σε· ὁ γὰρ ἀνὴρ ὁ ὑβρίζων εἰς σὲ καὶ τὴν σὴν γυναῖκα ἐχθρὸς ὢν ἡμῖν τυγχάνει. ἐὰν οὖν λάβῃς τὴν θεράπαιναν τὴν εἰς ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ διακονοῦσαν ὑμῖν καὶ βασανίσῃς, ἅπαντα πεύσῃ. „ἔστι δ'" ἔφη „Ἐρατοσθένης Οἰῆθεν ὁ ταῦτα πράττων, ὃς οὐ μόνον τὴν σὴν γυναῖκα διέφθαρκεν ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλάς· ταύτην γὰρ τέχνην
17 ἔχει." ταῦτα εἰποῦσα, ὦ ἄνδρες, ἐκείνη μὲν ἀπηλλάγη, ἐγὼ δὲ εὐθέως ἐταραττόμην, καὶ πάντα μου εἰς τὴν γνώμην εἰσῄει, καὶ μεστὸς ἦν ὑποψίας, ἐνθυμούμενος μὲν ὡς ἀπεκλείσθην ἐν τῷ δωματίῳ, ἀναμιμνησκόμενος δὲ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐψόφει ἡ μέταυλος θύρα καὶ ἡ αὔλειος, ὃ οὐδέποτε ἐγένετο, ἔδοξέ τέ μοι ἡ γυνὴ ἐψιμυθιῶσθαι. ταῦτά μου πάντα εἰς τὴν γνώμην εἰσῄει, καὶ
18 μεστὸς ἦν ὑποψίας. ἐλθὼν δὲ οἴκαδε ἐκέλευον ἀκολουθεῖν μοι τὴν θεράπαιναν εἰς τὴν ἀγοράν, ἀγαγὼν δ' αὐτὴν ὡς τῶν ἐπιτηδείων τινὰ ἔλεγον ὅτι ἐγὼ πάντα εἴην πεπυσμένος τὰ γινόμενα ἐν τῇ οἰκίᾳ· „σοὶ οὖν" ἔφην „ἔξεστι δυοῖν ὁπότερον βούλει ἑλέσθαι, ἢ μαστιγωθεῖσαν εἰς μύλωνα ἐμπεσεῖν καὶ μηδέποτε παύσασθαι κακοῖς τοιούτοις συνεχομένην, ἢ κατειποῦσαν ἅπαντα τἀληθῆ μηδὲν παθεῖν κακὸν ἀλλὰ συγγνώμης παρ' ἐμοῦ τυχεῖν τῶν ἡμαρτημένων. ψεύσῃ δὲ μηδέν, ἀλλὰ πά...
19 τἀληθῆ λέγε." κἀκείνη τὸ μὲν πρῶτον ἔξαρνος ἦν, καὶ ποιεῖν ἐκέλευεν ὅ τι βούλομαι· οὐδὲν γὰρ εἰδέναι· ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ ἐμνήσθην Ἐρατοσθένους πρὸς αὐτήν, καὶ εἶπον ὅτι οὗτος ὁ φοιτῶν εἴη πρὸς τὴν γυναῖκα, ἐξεπλάγη ἡγησαμένη με πάντα ἀκριβῶς ἐγνωκέναι. καὶ τότ' ἤδη πρὸς τὰ γόνατά μου πεσοῦσα, καὶ πίστιν παρ' ἐμοῦ λα-
20 βοῦσα μηδὲν πείσεσθαι κακόν, κατηγόρει πρῶτον μὲν ὡς μετὰ τὴν ἐκφορὰν αὐτῇ προσίοι, ἔπειτα ὡς αὐτὴ τελευτῶσα εἰσαγγείλειε καὶ ὡς ἐκείνη τῷ χρόνῳ πεισθείη,

Reisk.

καὶ τὰς εἰσόδους οἷς τρόποις προσίοι, καὶ ὡς Θεσμοφο-
ρίοις ἐμοῦ ἐν ἀγρῷ ὄντος ᾤχετο εἰς τὸ ἱερὸν μετὰ τῆς
μητρὸς τῆς ἐκείνου· καὶ τἆλλα τὰ γενόμενα πάντα ἀκρι-
βῶς διηγήσατο. ἐπειδὴ δὲ πάντα εἴρητο αὐτῇ, εἶπον 21
ἐγώ, „ὅπως τοίνυν ταῦτα μηδεὶς ἀνθρώπων πεύσεται·
εἰ δὲ μή, οὐδέν σοι κύριον ἔσται τῶν πρὸς ἔμ' ὡμολογη-
μένων. ἀξιῶ δέ σε ἐπ' αὐτοφώρῳ ταῦτά μοι ἐπιδεῖξαι·
ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι λόγων, ἀλλὰ τὸ ἔργον φανερὸν
γενέσθαι, εἴπερ οὕτως ἔχει.“ ὡμολόγει ταῦτα ποιήσειν. 22
καὶ μετὰ ταῦτα διεγένοντο ἡμέραι τέσσαρες ἢ πέντε, ...
ὡς ἐγὼ μεγάλοις ὑμῖν τεκμηρίοις ἐπιδείξω. πρῶτον δὲ
διηγήσασθαι βούλομαι τὰ πραχθέντα τῇ τελευταίᾳ ἡμέ-
ρᾳ. Σώστρατος ἦν μοι ἐπιτήδειος καὶ φίλος. τούτῳ
ἡλίου δεδυκότος ἰόντι ἐξ ἀγροῦ ἀπήντησα. εἰδὼς δ' ἐγὼ
ὅτι τηνικαῦτα ἀφιγμένος οὐδὲν ἂν καταλήψοιτο οἴκοι
τῶν ἐπιτηδείων, ἐκέλευον συνδειπνεῖν· καὶ ἐλθόντες οἴ-
καδε ὡς ἐμέ, ἀναβάντες εἰς τὸ ὑπερῷον ἐδειπνοῦμεν.
ἐπειδὴ δὲ καλῶς αὐτῷ εἶχεν, ἐκεῖνος μὲν | ἀπιὼν ᾤχετο, 23
ἐγὼ δὲ ἐκάθευδον. ὁ δ' Ἐρατοσθένης, ὦ ἄνδρες, εἰσέρ-
χεται, καὶ ἡ θεράπαινα ἐπεγείρασά με εὐθὺς φράζει ὅτι
ἔνδον ἐστί. κἀγὼ εἰπὼν ἐκείνῃ ἐπιμελεῖσθαι τῆς θύρας,
καταβὰς σιωπῇ ἐξέρχομαι, καὶ ἀφικνοῦμαι ὡς τὸν καὶ
τον, καὶ τοὺς μὲν ἔνδον κατέλαβον, τοὺς δὲ οὐκ ἐπιδη-
μοῦντας εὗρον. παραλαβὼν δ' ὡς οἷόν τε ἦν πλείστους 24
ἐκ τῶν παρόντων ἐβάδιζον. καὶ δᾷδας λαβόντες ἐκ τοῦ
ἐγγύτατα καπηλείου εἰσερχόμεθα, ἀνεῳγμένης τῆς θύ-
ρας καὶ ὑπὸ τῆς ἀνθρώπου παρεσκευασμένης. ὤσαντες
δὲ τὴν θύραν τοῦ δωματίου οἱ μὲν πρῶτοι εἰσιόντες ἔτι
εἴδομεν αὐτὸν κατακείμενον παρὰ τῇ γυναικί, οἱ δ' ὕστε
ρον ἐν τῇ κλίνῃ γυμνὸν ἑστηκότα. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες, 25
πατάξας καταβάλλω αὐτόν, καὶ τὼ χεῖρε περιαγαγὼν εἰς
τοὔπισθεν καὶ δήσας ἠρώτων διὰ τί ὑβρίζει εἰς τὴν οἰ-

κίαν τὴν ἐμὴν εἰσιών. κἀκεῖνος ἀδικεῖν μὲν ὡμολόγει,
ἠντιβόλει δὲ καὶ ἱκέτευε μὴ αὐτὸν κτεῖναι ἀλλ' ἀργύριον
26 πράξασθαι. ἐγὼ δ' εἶπον ὅτι „οὐκ ἐγώ σε ἀποκτενῶ,
ἀλλ' ὁ τῆς πόλεως νόμος, ὃν σὺ παραβαίνων περὶ ἐλάτ-
τονος τῶν ἡδονῶν ἐποιήσω, καὶ μᾶλλον εἵλου τοιοῦτον
ἁμάρτημα ἐξαμαρτάνειν εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν καὶ
εἰς τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ἢ τοῖς νόμοις πείθεσθαι καὶ
27 κόσμιος εἶναι.“ οὕτως, ὦ ἄνδρες, ἐκεῖνος τούτων ἔτυ-
χεν ὧνπερ οἱ νόμοι κελεύουσι τοὺς τὰ τοιαῦτα πράττον-
τας, οὐκ εἰσαρπασθεὶς ἐκ τῆς ὁδοῦ, οὐδ' ἐπὶ τὴν ἑστίαν
καταφυγών, ὥσπερ οὗτοι λέγουσι· πῶς γὰρ ἄν, ὅστις ἐν
τῷ δωματίῳ πληγεὶς κατέπεσεν εὐθύς, περιέστρεψα δ'
αὐτοῦ τὼ χεῖρε, ἔνδον δὲ ἦσαν ἄνθρωποι τοσοῦτοι, οὓς
διαφυγεῖν οὐκ ἐδύνατο, οὔτε σίδηρον οὔτε ξύλον οὔτε
28 ἄλλο οὐδὲν ἔχων, ᾧ τοὺς εἰσελθόντας ἂν ἠμύνατο. ἀλλ',
ὦ ἄνδρες, οἶμαι καὶ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι οἱ μὴ τὰ δίκαια
πράττοντες οὐχ ὁμολογοῦσι τοὺς ἐχθροὺς λέγειν ἀληθῆ,
ἀλλ' αὐτοὶ ψευδόμενοι καὶ τὰ τοιαῦτα μηχανώμενοι ὀρ-
γὰς τοῖς ἀκούουσι κατὰ τῶν τὰ δίκαια πραττόντων πα-
ρασκευάζουσι. Πρῶτον μὲν οὖν ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

29 Οὐκ ἠμφισβήτει, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ὡμολόγει ἀδικεῖν,
καὶ ὅπως μὲν μὴ ἀποθάνῃ ἠντιβόλει καὶ ἱκέτευεν, ἀπο-
τίνειν δ' ἕτοιμος ἦν χρήματα. ἐγὼ δὲ τῷ μὲν ἐκείνου τι-
μήματι οὐ συνεχώρουν, τὸν δὲ τῆς πόλεως νόμον ἠξίουν
εἶναι κυριώτερον, καὶ ταύτην ἔλαβον τὴν δίκην, ἣν ὑμεῖς
δικαιοτάτην εἶναι ἡγησάμενοι τοῖς τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύ-
ουσιν ἐτάξατε. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

30 Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τοῦτον τὸν νόμον ἐκ τῆς στή-
λης τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, ὅτι αὐτῷ τῷ δικαστηρίῳ τῷ ἐξ Ἀρείου πάγου, ᾧ καὶ πάτριόν ἐστι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀποδέδοται τοῦ φόνου τὰς δίκας δικάζειν, διαρρήδην εἴρηται τούτου μὴ καταγινώσκειν φόνον, ὃς ἂν ἐπὶ δάμαρτι τῇ ἑαυτοῦ μοιχὸν λαβὼν ταύτην τὴν τιμωρίαν ποιήσηται.
καὶ οὕτω σφόδρα ὁ νομοθέτης ἐπὶ ταῖς γαμεταῖς γυναιξὶ 31
δίκαια ταῦτα ἡγήσατο εἶναι, ὥστε καὶ ἐπὶ ταῖς παλλακαῖς ταῖς ἐλάττονος ἀξίαις τὴν αὐτὴν δίκην ἐπέθηκε. καίτοι δῆλον ὅτι, εἴ τινα εἶχε ταύτης μείζω τιμωρίαν ἐπὶ ταῖς γαμεταῖς, ἐποίησεν ἄν. νῦν δὲ οὐχ οἷός τε ὢν ταύτης ἰσχυροτέραν ἐπ' ἐκείναις ἐξευρεῖν, τὴν αὐτὴν καὶ ἐπὶ ταῖς παλλακαῖς ἠξίωσε γίνεσθαι. Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τοῦτον τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ἄνδρες, ὅτι κελεύει, ἐάν τις ἄνθρωπον 32
ἐλεύθερον ἢ παῖδα αἰσχύνῃ βίᾳ, διπλῆν τὴν βλάβην ὀφείλειν, ἐὰν δὲ γυναῖκα, ἐφ' αἷσπερ ἀποκτείνειν ἔξεστιν, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. οὕτως, ὦ ἄνδρες, τοὺς βιαζομένους ἐλάττονος ζημίας ἀξίους ἡγήσατο εἶναι ἢ τοὺς πείθοντας· τῶν μὲν γὰρ θάνατον κατέγνω, τοῖς δὲ
διπλῆν ἐποίησε τὴν βλάβην, ἡγούμενος τοὺς μὲν δια- 33
πραττομένους βίᾳ ὑπὸ τῶν βιασθέντων μισεῖσθαι, τοὺς δὲ πείσαντας οὕτως αὐτῶν τὰς ψυχὰς διαφθείρειν ὥστ' οἰκειοτέρας αὐτοῖς ποιεῖν τὰς ἀλλοτρίας | γυναῖκας ἢ τοῖς ἀνδράσι, καὶ πᾶσαν ἐπ' ἐκείνοις τὴν οἰκίαν γεγονέναι, καὶ τοὺς παῖδας ἀδήλους εἶναι ὁποτέρων τυγχάνουσιν ὄντες, τῶν ἀνδρῶν ἢ τῶν μοιχῶν· ἀνθ' ὧν ὁ τὸν
νόμον τιθεὶς θάνατον αὐτοῖς ἐποίησε τὴν ζημίαν. Ἐμοῦ 34
τοίνυν, ὦ ἄνδρες, οἱ μὲν νόμοι οὐ μόνον ἀπεγνωκότες εἰσὶ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ κεκελευκότες ταύτην τὴν δίκην λαμβάνειν· ἐν ὑμῖν δ' ἐστὶ πότερον χρὴ τούτους ἰσχυ-

p. 28—40.

35 ρους ἢ μηδενὸς ἀξίους εἶναι. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι πάσας
τὰς πόλεις διὰ τοῦτο τοὺς νόμους τίθεσθαι, ἵνα, περὶ
ὧν ἂν πραγμάτων ἀπορῶμεν, παρὰ τούτους ἐλθόντες
σκεψώμεθα ὅ τι ἡμῖν ποιητέον ἐστίν. οὗτοι τοίνυν περὶ
τῶν τοιούτων τοῖς ἀδικουμένοις τοιαύτην δίκην λαμβά-
36 νειν παρακελεύονται. οἷς ὑμᾶς ἀξιῶ τὴν αὐτὴν γνώμην
ἔχειν· εἰ δὲ μή, τοιαύτην ἄδειαν τοῖς μοιχοῖς ποιήσετε,
ὡς καὶ τοὺς κλέπτας ἐπαρεῖτε φάσκειν μοιχοὺς εἶναι, εὖ
εἰδότας ὅτι, ἐὰν ταύτην τὴν αἰτίαν περὶ ἑαυτῶν λέγωσι
καὶ ἐπὶ τούτῳ φάσκωσιν εἰς τὰς ἀλλοτρίας οἰκίας εἰσιέ-
ναι, οὐδεὶς αὐτῶν ἅψεται. πάντες γὰρ εἴσονται ὅτι τοὺς
μὲν νόμους τῆς μοιχείας χαίρειν ἐᾶν δεῖ, τὴν δὲ ψῆφον
τὴν ὑμετέραν δεδιέναι· αὕτη γάρ ἐστι πάντων τῶν ἐν τῇ
πόλει κυριωτάτη.

37 Σκέψασθε δέ, ὦ ἄνδρες· κατηγοροῦσι γάρ μου ὡς
ἐγὼ τὴν θεράπαιναν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μετελθεῖν ἐκέ-
λευσα τὸν νεανίσκον. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, δίκαιον μὲν ἂν
ποιεῖν ἡγούμην ᾧτινιοῦν τρόπῳ τὸν τὴν γυναῖκα τὴν
38 ἐμὴν διαφθείραντα λαμβάνων· εἰ μὲν γὰρ λόγων εἰρη-
μένων ἔργου δὲ μηδενὸς γεγενημένου μετελθεῖν ἐκέ-
λευον ἐκεῖνον, ἠδίκουν ἄν· εἰ δὲ ἤδη πάντων διαπεπραγ-
μένων καὶ πολλάκις εἰσεληλυθότος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν
ἐμὴν ᾧτινιοῦν τρόπῳ ἐλάμβανον αὐτόν, σωφρονεῖν
39 ἐμαυτὸν ἡγούμην· σκέψασθε δὲ ὅτι καὶ ταῦτα ψεύδον-
ται· ῥᾳδίως δὲ ἐκ τῶνδε γνώσεσθε. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες,
ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον, φίλος ὢν Σώστρατος καὶ οἰ-
κείως διακείμενος ἀπαντήσας ἐξ ἀγροῦ περὶ ἡλίου δυ-
σμὰς συνεδείπνει, καὶ ἐπειδὴ καλῶς εἶχεν αὐτῷ, ἀπιὼν
40 ᾤχετο. καίτοι πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες, ἐνθυμήθητε ὅτι,
εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐγὼ ἐπεβούλευον Ἐρατοσθένει, πό-
τερον ἦν μοι κρεῖττον αὐτῷ ἑτέρωθι δειπνεῖν ἢ τὸν συν-
δειπνήσοντά μοι εἰσαγαγεῖν; οὕτω γὰρ ἂν ἧττον ἐτόλμη-

Reisk.

σεν ἐκεῖνος εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν. εἶτα δοκῶ ἂν ὑμῖν
τὸν συνδειπνοῦντα ἀφεὶς μόνος καταλειφθῆναι καὶ ἔρη-
μος γενέσθαι, ἢ κελεύειν ἐκεῖνον μένειν, ἵνα μετ᾽ ἐμοῦ
τὸν μοιχὸν ἐτιμωρεῖτο; ἔπειτα, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἂν δοκῶ 41
ὑμῖν τοῖς ἐπιτηδείοις μεθ᾽ ἡμέραν παραγγεῖλαι, καὶ κε-
λεῦσαι αὐτοὺς συλλεγῆναι εἰς οἰκίαν τῶν φίλων τῶν ἐγ-
γυτάτω, μᾶλλον ἢ ἐπειδὴ τάχιστα ᾐσθόμην τῆς νυκτὸς
περιτρέχειν, οὐκ εἰδὼς ὅντινα οἴκοι καταλήψομαι καὶ
ὅντινα ἔξω; καὶ ὡς Ἁρμόδιον μὲν καὶ τὸν δεῖνα ἦλθον
οὐκ ἐπιδημοῦντας (οὐ γὰρ ᾔδειν), ἑτέρους δὲ οὐκ ἔνδον
ὄντας κατέλαβον, οὓς δ᾽ οἷός τε ἦν λαβὼν ἐβάδιζον. καί- 42
τοιγε εἰ προῄδειν, οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν καὶ θεράποντας
παρασκευάσασθαι καὶ τοῖς φίλοις παραγγεῖλαι, ἵν᾽ ὡς
ἀσφαλέστατα μὲν αὐτὸς εἰσῄειν (τί γὰρ ᾔδειν εἴ τι κά-
κεῖνος εἶχε σιδήριον;), ὡς μετὰ πλείστων δὲ μαρτύρων
τὴν τιμωρίαν ἐποιούμην; νῦν δ᾽ οὐδὲν εἰδὼς τῶν ἐσομέ-
νων ἐκείνῃ τῇ νυκτί, οὓς οἷός τε ἦν παρέλαβον. Καί
μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες· σκέψασθε 43
δὲ παρ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς οὕτως περὶ τούτου τοῦ πράγματος,
ζητοῦντες εἴ τις ἐμοὶ καὶ Ἐρατοσθένει ἔχθρα πώποτε
γεγένηται πλὴν ταύτης. οὐδεμίαν γὰρ εὑρήσετε. οὔτε
γὰρ συκοφαντῶν γραφάς με ἐγράψατο, οὔτε ἐκβάλλειν
ἐκ τῆς πόλεως ἐπεχείρησεν, οὔτε ἰδίας δίκας ἐδικάζετο,
οὔτε συνῄδει κακὸν οὐδὲν ὃ ἐγὼ δεδιὼς μή τις πύθηται
ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπολέσαι, οὔτε εἰ ταῦτα διεπραξάμην,
ἤλπιζον χρήματα λήψεσθαι· ἔνιοι γὰρ τοιούτων πραγμά-
των ἕνεκεν θάνατον ἀλλήλοις ἐπιβουλεύουσι. τοσούτου 45
τοίνυν δεῖ | ἢ λοιδορία ἢ παροινία ἢ ἄλλη τις διαφορὰ
ἡμῖν γεγονέναι, ὥστε οὐδὲ ἑωρακὼς ἦν τὸν ἄνθρωπον

p. 40—47.

πώποτε πλὴν ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτί. τί ἂν οὖν βουλόμενος
ἐγὼ τοιοῦτον κίνδυνον ἐκινδύνευον, εἰ μὴ τὸ μέγιστον
46 τῶν ἀδικημάτων ἦν ὑπ' αὐτοῦ ἠδικημένος; ἔπειτα παρα-
καλέσας αὐτὸς μάρτυρας ἠσέβουν, ἐξόν μοι, εἴπερ ἀδί-
κως ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπολέσαι, μηδένα μοι τούτων
συνειδέναι;

47 Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἰδίαν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ
νομίζω ταύτην γενέσθαι τὴν τιμωρίαν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς
πόλεως ἁπάσης· οἱ γὰρ τοιαῦτα πράττοντες, ὁρῶντες οἷα
τὰ ἆθλα πρόκειται τῶν τοιούτων ἁμαρτημάτων, ἧττον
εἰς τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτήσονται, ἐὰν καὶ ὑμᾶς ὁρῶσι τὴν
48 αὐτὴν γνώμην ἔχοντας. εἰ δὲ μή, πολὺ κάλλιον τοὺς
μὲν κειμένους νόμους ἐξαλεῖψαι, ἑτέρους δὲ θεῖναι, οἵτι-
νες τοὺς μὲν φυλάττοντας τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ταῖς ζη-
μίαις ζημιώσουσι, τοῖς δὲ βουλομένοις εἰς αὐτὰς ἁμαρτά-
49 νειν πολλὴν ἄδειαν ποιήσουσι. πολὺ γὰρ οὕτω δικαιό-
τερον ἢ ὑπὸ τῶν νόμων τοὺς πολίτας ἐνεδρεύεσθαι, οἳ
κελεύουσι μέν, ἐάν τις μοιχὸν λάβῃ, ὅ τι ἂν οὖν βούλη-
ται χρῆσθαι, οἱ δ' ἀγῶνες δεινότεροι τοῖς ἀδικουμένοις
καθεστήκασιν ἢ τοῖς παρὰ τοὺς νόμους τὰς ἀλλοτρίας
50 καταισχύνουσι γυναῖκας. ἐγὼ γὰρ νῦν καὶ περὶ τοῦ
σώματος καὶ περὶ τῶν χρημάτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων
ἁπάντων κινδυνεύω, ὅτι τοῖς τῆς πόλεως νόμοις ἐπει-
θόμην

2.

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ
ΤΟΙΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ ΒΟΗΘΟΙΣ.

Εἰ μὲν ἡγούμην οἷόν τε εἶναι, ὦ παρόντες ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ, λόγῳ δηλῶσαι τὴν τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀρετήν, ἐμεμψάμην ἂν τοῖς ἐπαγγείλασιν ἐπ' αὐτοῖς ἐξ ὀλί-

γων ἡμερῶν λέγειν· ἐπειδὴ δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ πᾶς
χρόνος οὐχ ἱκανὸς λόγον ἴσον παρασκευάσαι τοῖς τού
των ἔργοις, διὰ τοῦτο καὶ ἡ πόλις μοι δοκεῖ, προνοου-
μένη τῶν ἐνθάδε λεγόντων, ἐξ ὀλίγου τὴν πρόσταξιν
ποιεῖσθαι, ἡγουμένη οὕτως ἂν μάλιστα συγγνώμης αὐ-
τοὺς παρὰ τῶν ἀκουσάντων τυγχάνειν. ὅμως δὲ ὁ μὲν 2
λόγος μοι περὶ τούτων, ὁ δ' ἀγὼν οὐ πρὸς τὰ τούτων
ἔργα ἀλλὰ πρὸς τοὺς πρότερον ἐπ' αὐτοῖς εἰρηκότας.
τοσαύτην γὰρ ἀφθονίαν παρεσκεύασεν ἡ τούτων ἀρετὴ
καὶ τοῖς ποιεῖν δυναμένοις καὶ τοῖς εἰπεῖν βουληθεῖσιν,
ὥστε καλὰ μὲν πολλὰ τοῖς προτέροις περὶ αὐτῶν εἰρῆ-
σθαι, πολλὰ δὲ καὶ ἐκείνοις παραλελεῖφθαι, ἱκανὰ δὲ καὶ
τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἐξεῖναι εἰπεῖν· οὔτε γὰρ γῆς ἄπειροι
οὔτε θαλάττης οὐδεμιᾶς, πανταχῇ δὲ καὶ παρὰ πᾶσιν
ἀνθρώποις οἱ τὰ αὑτῶν πενθοῦντες κακὰ τὰς τούτων
ἀρετὰς ὑμνοῦσι.

Πρῶτον μὲν οὖν τοὺς παλαιοὺς κινδύνους τῶν 3
προγόνων δίειμι, μνήμην παρὰ τῆς φήμης λαβών· ἄξιον
γὰρ πᾶσιν ἀνθρώποις κἀκείνων μεμνῆσθαι, ὑμνοῦντας
μὲν ἐν ταῖς ᾠδαῖς, λέγοντας δ' ἐν ταῖς τῶν ἀγαθῶν γνώ-
μαις, τιμῶντας δ' ἐν τοῖς καιροῖς τοῖς τοιούτοις, παιδεύ-
οντας δ' ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων ἔργοις τοὺς ζῶντας.

Ἀμαζόνες γὰρ Ἄρεως μὲν τὸ παλαιὸν ἦσαν θυγατέ- 4
ρες, οἰκοῦσαι δὲ παρὰ τὸν Θερμώδοντα ποταμόν, μόναι
μὲν ὡπλισμέναι σιδήρῳ τῶν περὶ αὐτάς, πρῶται δὲ τῶν
πάντων ἐφ' ἵππους ἀναβᾶσαι, οἷς ἀνελπίστως δι' ἀπει-
ρίαν τῶν ἐναντίων ᾕρουν μὲν τοὺς φεύγοντας, ἀπέλει-
πον δὲ τοὺς διώκοντας· ἐνομίζοντο δὲ διὰ τὴν εὐψυχίαν
μᾶλλον ἄνδρες ἢ διὰ τὴν φύσιν γυναῖκες· πλέον γὰρ
ἐδόκουν τῶν ἀνδρῶν ταῖς ψυχαῖς διαφέρειν ἢ ταῖς ἰδέαις
ἐλλείπειν. ἄρχουσαι δὲ πολλῶν ἐθνῶν, καὶ ἔργῳ μὲν 5
τοὺς περὶ αὐτὰς καταδεδουλωμέναι, λόγῳ δὲ περὶ τῆσδε

τῆς χώρας ἀκούουσαι κλέος μέγα, πολλῆς δόξης καὶ με-γάλης ἐλπίδος χάριν παραλαβοῦσαι τὰ μαχιμώτατα τῶν ἐθνῶν ἐστράτευσαν ἐπὶ τήνδε τὴν πόλιν. τυχοῦσαι δ' ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὁμοίας ἐκτήσαντο τὰς ψυχὰς τῇ φύσει, καὶ ἐναντίαν τὴν δόξαν τῆς προτέρας λαβοῦσαι μᾶλλον ἐκ τῶν κινδύνων ἢ ἐκ τῶν σωμάτων ἔδοξαν εἶναι γυναῖ-
6 κες. μόναις δ' αὐταῖς οὐκ | ἐξεγένετο ἐκ τῶν ἡμαρτη-μένων μαθούσαις περὶ τῶν λοιπῶν ἄμεινον βουλεύσα-σθαι, οὐδ' οἴκαδε ἀπελθούσαις ἀπαγγεῖλαι τήν τε σφε-τέραν αὐτῶν δυστυχίαν καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων προγόνων ἀρετήν· αὐτοῦ γὰρ ἀποθανοῦσαι, καὶ δοῦσαι δίκην τῆς ἀνοίας, τῆσδε μὲν τῆς πόλεως διὰ τὴν ἀρετὴν ἀθάνατον μνήμην ἐποίησαν, τὴν δὲ ἑαυτῶν πατρίδα διὰ τὴν ἐν-θάδε συμφορὰν ἀνώνυμον κατέστησαν. ἐκεῖναι μὲν οὖν τῆς ἀλλοτρίας ἀδίκως ἐπιθυμήσασαι τὴν ἑαυτῶν δικαίως ἀπώλεσαν.

7 Ἀδράστου δὲ καὶ Πολυνείκους ἐπὶ Θήβας στρατευ-σάντων καὶ ἡττηθέντων μάχῃ, οὐκ ἐώντων Καδμείων θάπτειν τοὺς νεκρούς, Ἀθηναῖοι ἡγησάμενοι ἐκείνους μέν, εἴ τι ἠδίκουν, ἀποθανόντας δίκην ἔχειν τὴν μεγί-στην, τοὺς δὲ κάτω τὰ αὑτῶν οὐ κομίζεσθαι, ἱερῶν δὲ μιαινομένων τοὺς ἄνω θεοὺς ἀσεβεῖσθαι, τὸ μὲν πρῶ-τον πέμψαντες κήρυκας ἐδέοντο αὐτῶν δοῦναι τῶν
8 νεκρῶν ἀναίρεσιν, νομίζοντες ἀνδρῶν μὲν ἀγαθῶν εἶ-ναι ζῶντας τοὺς ἐχθροὺς τιμωρήσασθαι, ἀπιστούντων δὲ σφίσιν αὐτοῖς ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων σώμασι τὴν εὐ-ψυχίαν ἐπιδείκνυσθαι, οὐ δυνάμενοι δὲ τούτων τυχεῖν ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτούς, οὐδεμιᾶς διαφορᾶς πρότερον πρὸς Καδμείους ὑπαρχούσης, οὐδὲ τοῖς ζῶσιν Ἀργείων
9 χαριζόμενοι, ἀλλὰ τοὺς τεθνεῶτας ἐν τῷ πολέμῳ ἀξιοῦν-τες τῶν νομιζομένων τυγχάνειν πρὸς τοὺς ἑτέρους ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἐκινδύνευσαν, ὑπὲρ μὲν τῶν, ἵνα μηκέτι εἰς

*τοὺς τεθνεῶτας ἐξαμαρτάνοντες πλείω περὶ τοὺς θεοὺς
ἐξυβρίσωσιν, ὑπὲρ δὲ τῶν ἑτέρων, ἵνα μὴ πρότερον εἰς
τὴν αὑτῶν ἀπέλθωσι πατρίου τιμῆς ἀτυχήσαντες καὶ
Ἑλληνικοῦ νόμου στερηθέντες καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἡμαρ-
τηκότες. ταῦτα διανοηθέντες, καὶ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ τύ- 10
χας κοινὰς ἁπάντων ἀνθρώπων νομίζοντες, πολλοὺς
μὲν πολεμίους κτώμενοι, τὸ δὲ δίκαιον ἔχοντες σύμμα-
χον ἐνίκων μαχόμενοι. καὶ οὐχ ὑπὸ τῆς τύχης ἐπαρθέν-
τες μείζονος παρὰ Καδμείων τιμωρίας ἐπεθύμησαν, ἀλλ'
ἐκείνοις μὲν ἀντὶ τῆς ἀσεβείας τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἐπε-
δείξαντο, αὐτοὶ δὲ λαβόντες τὰ ἆθλα ὧνπερ ἕνεκα ἀφί-
κοντο, τοὺς Ἀργείων νεκρούς, ἔθαψαν ἐν τῇ αὑτῶν
Ἐλευσῖνι. περὶ μὲν οὖν τοὺς ἀποθανόντας τῶν ἑπτὰ ἐπὶ
Θήβας τοιοῦτοι γεγόνασιν.*

*Ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ, ἐπειδὴ Ἡρακλῆς μὲν ἐξ ἀνθρώ- 11
πων ἠφανίσθη, οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ ἔφευγον μὲν Εὐρυ-
σθέα, ἐξηλαύνοντο δὲ ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, αἰσχυ-
νομένων μὲν τοῖς ἔργοις, φοβουμένων δὲ τὴν Εὐρυσθέως
δύναμιν, ἀφικόμενοι εἰς τήνδε τὴν πόλιν ἱκέται ἐπὶ τῶν
βωμῶν ἐκαθέζοντο· ἐξαιτουμένου δὲ αὐτοὺς Εὐρυσθέως 12
Ἀθηναῖοι οὐκ ἠθέλησαν ἐκδοῦναι, ἀλλὰ τὴν Ἡρακλέους
ἀρετὴν μᾶλλον ᾐδοῦντο ἢ τὸν κίνδυνον τὸν ἑαυτῶν ἐφο-
βοῦντο, καὶ ἠξίουν ὑπὲρ τῶν ἀσθενεστέρων μετὰ τοῦ
δικαίου διαμάχεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς δυναμένοις χαριζό-
μενοι τοὺς ὑπ' ἐκείνων ἀδικουμένους ἐκδοῦναι. ἐπι- 13
στρατεύσαντος δ' Εὐρυσθέως μετὰ τῶν ἐκείνῳ τῷ χρό-
νῳ Πελοπόννησον ἐχόντων, οὐκ ἐγγὺς τῶν δεινῶν
γενόμενοι μετέγνωσαν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν εἶχον γνώμην
ἥνπερ πρότερον, ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ πατρὸς
αὐτῶν πεπονθότες, ἐκείνους τ' οὐκ εἰδότες ὁποῖοί τινες
ἄνδρες ἔσονται γενόμενοι· δίκαιον δὲ νομίζοντες εἶναι, 14
οὐ προτέρας ἔχθρας ὑπαρχούσης πρὸς Εὐρυσθέα, οὐδὲ*

κέρδους προκειμένου πλὴν δόξης ἀγαθῆς, τοσοῦτον κίν-
δυνον ὑπὲρ αὐτῶν ἤραντο, τοὺς μὲν ἀδικουμένους ἐλε-
οῦντες, τοὺς δ' ὑβρίζοντας μισουντες, καὶ τοὺς μὲν κω-
λύειν ἐπιχειροῦντες, τοῖς δ' ἐπικουρεῖν ἀξιοῦντες,
ἡγούμενοι ἐλευθερίας μὲν σημεῖον εἶναι μηδὲν ποιεῖν
ἄκοντας, δικαιοσύνης δὲ τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν, εὐ-
ψυχίας δ' ὑπὲρ τούτων ἀμφοτέρων, εἰ δέοι, μαχομένους
15 ἀποθνήσκειν. τοσοῦτον δ' ἐφρόνουν ἀμφότεροι, ὥσθ'
οἱ μὲν μετ' Εὐρυσθέως οὐδὲν παρ' ἑκόντων | ἐζήτουν
εὑρίσκεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἠξίουν Εὐρυσθέα αὐ-
τὸν ἱκετεύοντα τοὺς ἱκέτας αὐτῶν ἐξελεῖν. παραταξά-
μενοι δ' ἰδίᾳ δυνάμει τὴν ἐξ ἁπάσης Πελοποννήσου
στρατιὰν ἐλθοῦσαν ἐνίκων μαχόμενοι, καὶ τῶν Ἡρακλέ-
ους παίδων τὰ μὲν σώματα εἰς ἄδειαν κατέστησαν, ἀπαλ-
λάξαντες δὲ τοῦ δέους καὶ τὰς ψυχὰς ἠλευθέρωσαν, διὰ
δὲ τὴν τοῦ πατρὸς ἀρετὴν ἐκείνους τοῖς αὐτῶν κινδύ-
16 νοις ἐστεφάνωσαν. τοσοῦτον δὲ εὐτυχέστεροι παῖδες
ὄντες ἐγένοντο τοῦ πατρός· ὁ μὲν γάρ, καίπερ ὢν ἀγα-
θῶν πολλῶν αἴτιος ἅπασιν ἀνθρώποις, ἐπίπονον καὶ φι-
λόνεικον καὶ φιλότιμον αὑτῷ καταστήσας τὸν βίον τοὺς
μὲν ἄλλους ἀδικοῦντας ἐκόλασεν, Εὐρυσθέα δὲ καὶ ἐχ-
θρὸν ὄντα καὶ εἰς αὐτὸν ἐξαμαρτάνοντα οὐχ οἷός τε ἦν
τιμωρήσασθαι· οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ διὰ τήνδε τὴν πόλιν
τῇ αὐτῇ εἶδον ἡμέρᾳ τήν θ' ἑαυτῶν σωτηρίαν καὶ τὴν
τῶν ἐχθρῶν τιμωρίαν.

17 Πολλὰ μὲν οὖν ὑπῆρχε τοῖς ἡμετέροις προγόνοις
μιᾷ γνώμῃ χρωμένοις περὶ τοῦ δικαίου διαμάχεσθαι. ἥ
τε γὰρ ἀρχὴ τοῦ βίου δικαία· οὐ γάρ, ὥσπερ οἱ πολλοί,
πανταχόθεν συνειλεγμένοι καὶ ἑτέρους ἐκβαλόντες τὴν
ἀλλοτρίαν ᾤκησαν, ἀλλ' αὐτόχθονες ὄντες τὴν αὐτὴν
18 ἐκέκτηντο καὶ μητέρα καὶ πατρίδα. πρῶτοι δὲ καὶ μόνοι
ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόν ἐκβαλόντες τὰς παρὰ σφίσιν αὐτοῖς

Reisk

δυναστείας δημοκρατίαν κατεστήσαντο, ἡγούμενοι τὴν
πάντων ἐλευθερίαν ὁμόνοιαν εἶναι μεγίστην, κοινὰς δ'
ἀλλήλοις τὰς ἐκ τῶν κινδύνων ἐλπίδας ποιήσαντες ἐλευ-
θέραις ταῖς ψυχαῖς ἐπολιτεύοντο, νόμῳ τοὺς ἀγαθοὺς 19
τιμῶντες καὶ τοὺς κακοὺς κολάζοντες, ἡγησάμενοι θη-
ρίων μὲν ἔργον εἶναι ὑπ' ἀλλήλων βίᾳ κρατεῖσθαι, ἀν-
θρώποις δὲ προσήκειν νόμῳ μὲν ὁρίσαι τὸ δίκαιον, λόγῳ
δὲ πεῖσαι, ἔργῳ δὲ τούτοις ὑπηρετεῖν, ὑπὸ νόμου μὲν
βασιλευομένους, ὑπὸ λόγου δὲ διδασκομένους.

Καὶ γάρ τοι καὶ φύντες καλῶς καὶ γνόντες ὅμοια, 20
πολλὰ μὲν καλὰ καὶ θαυμαστὰ οἱ πρόγονοι τῶν ἐνθάδε
κειμένων εἰργάσαντο, ἀείμνηστα δὲ καὶ μεγάλα καὶ παν-
ταχοῦ οἱ ἐξ ἐκείνων γεγονότες τρόπαια διὰ τὴν αὐτῶν
ἀρετὴν κατέλιπον. μόνοι γὰρ ὑπὲρ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος
πρὸς πολλὰς μυριάδας τῶν βαρβάρων διεκινδύνευσαν.
ὁ γὰρ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς οὐκ ἀγαπῶν τοῖς ὑπάρχουσιν 21
ἀγαθοῖς, ἀλλ' ἐλπίζων καὶ τὴν Εὐρώπην δουλώσεσθαι,
ἔστειλε πεντήκοντα μυριάδας στρατιάν. ἡγησάμενοι δέ,
εἰ τήνδε τὴν πόλιν ἢ ἑκοῦσαν φίλην ποιήσαιντο ἢ ἄκου-
σαν καταστρέψαιντο, ῥᾳδίως τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἄρ-
ξειν, ἀπέβησαν εἰς Μαραθῶνα, νομίσαντες οὕτως ἂν
ἐρημοτάτους εἶναι συμμάχων [τοὺς Ἕλληνας], εἰ ἔτι στα-
σιαζούσης τῆς Ἑλλάδος ᾧ τινι χρὴ τρόπῳ τοὺς ἐπιόντας
ἀμύνασθαι, τὸν κίνδυνον ποιήσαιντο. ἔτι δ' αὐτοῖς ἐκ 22
τῶν προτέρων ἔργων περὶ τῆς πόλεως τοιαύτη δόξα παρ-
ειστήκει, ὡς εἰ μὲν πρότερον ἐπ' ἄλλην πόλιν ἴασιν,
ἐκείνοις καὶ Ἀθηναίοις πολεμήσουσι· προθύμως γὰρ
τοῖς ἀδικουμένοις ἥξουσι βοηθήσοντες· εἰ δ' ἐνθάδε
πρῶτον ἀφίξονται, οὐδένας ἄλλους τῶν Ἑλλήνων τολ-
μήσειν ἑτέρους σῴζοντας φανερὰν ἔχθραν πρὸς ἐκείνους
ὑπὲρ αὐτῶν καταθέσθαι. οἱ μὲν τοίνυν ταῦτα διενο- 23
οῦντο· οἱ δ' ἡμέτεροι πρόγονοι οὐ λογισμῷ *** εἰδότες

τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνους, ἀλλὰ νομίζοντες τὸν εὐ-
κλεᾶ θάνατον ἀθάνατον περὶ τῶν ἀγαθῶν καταλείπειν
λόγον, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ
τῇ αὐτῶν ἀρετῇ μᾶλλον ἐπίστευσαν. καὶ αἰσχυνόμενοι
ὅτι ἦσαν οἱ βάρβαροι αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ, οὐκ ἀνέμειναν
πυθέσθαι οὐδὲ βοηθῆσαι τοὺς συμμάχους, οὐδ' ᾠήθη-
σαν δεῖν ἑτέροις τῆς σωτηρίας χάριν εἰδέναι, ἀλλὰ σφί-
24 σιν αὐτοῖς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. ταῦτα μιᾷ γνώμῃ πάν-
τες γνόντες ἀπήντων ὀλίγοι πρὸς πολλούς· ἐνόμιζον γὰρ
ἀποθανεῖν μὲν αὐτοῖς μετὰ πάντων προσήκειν, ἀγαθοὺς
δ' εἶναι μετ' ὀλίγων, καὶ τὰς μὲν ψυχὰς ἀλλοτρίας διὰ |
τὸν θάνατον κεκτῆσθαι, τὴν δ' ἐκ τῶν κινδύνων μνή-
μην ἰδίαν καταλείψειν. ἠξίουν δ', οὓς μὴ μόνοι νικῷεν,
οὐδ' ἂν μετὰ συμμάχων δύνασθαι· καὶ ἡττηθέντες μὲν
ὀλίγῳ τῶν ἄλλων προαπολεῖσθαι, νικήσαντες δὲ καὶ τοὺς
25 ἄλλους ἐλευθερώσειν. ἄνδρες δ' ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ
τῶν μὲν σωμάτων ἀφειδήσαντες, ὑπὲρ δὲ τῆς ἀρετῆς οὐ
φιλοψυχήσαντες, καὶ μᾶλλον τοὺς παρ' αὐτοῖς νόμους
αἰσχυνόμενοι ἢ τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους κίνδυνον φο-
βούμενοι, ἔστησαν μὲν τρόπαια ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τῶν
βαρβάρων ἐν τῇ αὐτῶν, ὑπὲρ χρημάτων εἰς τὴν ἀλλο-
26 τρίαν ἐμβαλόντων, παρὰ τοὺς ὅρους τῆς χώρας, οὕτω δὲ
διὰ ταχέων τὸν κίνδυνον ἐποιήσαντο, ὥστε οἱ αὐτοὶ τοῖς
ἄλλοις ἀπήγγειλαν τήν τ' ἐνθάδε ἄφιξιν τῶν βαρβάρων
καὶ τὴν τῶν προγόνων νίκην. καὶ γάρ τοι οὐδεὶς τῶν
ἄλλων ἔδεισεν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος κινδύνου, ἀλλ' ἀκού-
σαντες ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας ἥσθησαν. ὥστε οὐ-
δὲν θαυμαστόν, πάλαι τῶν ἔργων γεγενημένων, ὥσπερ
καινῶν ὄντων ἔτι καὶ νῦν τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ὑπὸ πάν-
των ἀνθρώπων ζηλοῦσθαι.

27 Μετὰ δὲ ταῦτα Ξέρξης ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεύς, κατα-
φρονήσας μὲν τῆς Ἑλλάδος, ἐψευσμένος δὲ τῆς ἐλπίδος,

ἀτιμαζόμενος δὲ τῷ γεγενημένῳ, ἀχθόμενος δὲ τῇ συμφορᾷ, ὀργιζόμενος δὲ τοῖς αἰτίοις, ἀπαθὴς δ' ὢν κακῶν καὶ ἄπειρος ἀνδρῶν ἀγαθῶν, δεκάτῳ ἔτει παρασκευασάμενος χιλίαις μὲν καὶ διακοσίαις ναυσὶν ἀφίκετο, τῆς δὲ πεζῆς στρατιᾶς οὕτως ἄπειρον τὸ πλῆθος ἦγεν, ὥστε καὶ τὰ ἔθνη τὰ μετ' αὐτοῦ ἀκολουθήσαντα πολὺ ἂν ἔργον εἴη καταλέξαι· τὸ δὲ μέγιστον σημεῖον τοῦ πλήθους· 28
ἐξὸν γὰρ αὐτῷ χιλίαις ναυσὶ διαβιβάσαι κατὰ τὸ στενώτατον τοῦ Ἑλλησπόντου τὴν πεζὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, οὐκ ἠθέλησεν, ἡγούμενος τὴν διατριβὴν αὐτῷ πολλὴν ἔσεσθαι· ἀλλ' ὑπεριδὼν καὶ τὰ 29
φύσει πεφυκότα καὶ τὰ θεῖα πράγματα καὶ τὰς ἀνθρωπίνας διανοίας ὁδὸν μὲν διὰ τῆς θαλάσσης ἐποιήσατο, πλοῦν δὲ διὰ τῆς γῆς ἠνάγκασε γενέσθαι, ζεύξας μὲν τὸν Ἑλλήσποντον, διορύξας δὲ τὸν Ἄθω· ὑφισταμένου οὐδενός, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκόντων ὑπακουόντων, τῶν δὲ ἑκόντων προδιδόντων. οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἀμύνασθαι, οἱ δ' ὑπὸ χρημάτων διεφθαρμένοι· ἀμφότερα δ' ἦν αὐτοὺς τὰ πείθοντα, κέρδος καὶ δέος. Ἀθηναῖοι δ' 30
οὕτω διακειμένης τῆς Ἑλλάδος αὐτοὶ μὲν εἰς τὰς ναῦς ἐμβάντες ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν, Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ τῶν συμμάχων ἔνιοι εἰς Θερμοπύλας ἀπήντησαν, ἡγούμενοι διὰ τὴν στενότητα τῶν χωρίων τὴν πάροδον οἷοί τ' ἔσεσθαι διαφυλάξαι. γενομένου δὲ τοῦ κινδύνου 31
κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀθηναῖοι μὲν ἐνίκων τῇ ναυμαχίᾳ, Λακεδαιμόνιοι δέ, οὐ ταῖς ψυχαῖς ἐνδεεῖς γενόμενοι, ἀλλὰ τοῦ πλήθους ψευσθέντες καὶ οὓς φυλάξειν ᾤοντο καὶ πρὸς οὓς κινδυνεύσειν ἔμελλον, ... οὐχ ἡττηθέντες τῶν ἐναντίων, ἀλλ' ἀποθανόντες οὗπερ ἐτάχθησαν μάχεσθαι, τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῶν μὲν δυστυχησάντων, 32
τῶν δὲ τῆς παρόδου κρατησάντων, οἱ μὲν ἐπορεύοντο ἐπὶ τήνδε τὴν πόλιν, οἱ δ' ἡμέτεροι πρόγονοι πυθόμενοι

μὲν τὴν γεγενημένην Λακεδαιμονίοις συμφοράν, ἀπο-
ροῦντες δὲ τοῖς περιεστηκόσι πράγμασιν, εἰδότες δ᾽ ὅτι,
εἰ μὲν κατὰ γῆν τοῖς βαρβάροις ἀπαντήσονται, ἐπιπλεύ-
σαντες χιλίαις ναυσὶν ἐρήμην τὴν πόλιν λήψονται, εἰ
δὲ εἰς τὰς τριήρεις ἐμβήσονται, ὑπὸ τῆς πεζῆς στρατιᾶς
ἁλώσονται, ἀμφότερα δὲ οὐ δυνήσονται, ἀμύνασθαί τε
33 καὶ φυλακὴν ἱκανὴν καταλιπεῖν, δυοῖν δὲ προκειμένοιν,
πότερον χρὴ τὴν πατρίδα ἐκλιπεῖν ἢ μετὰ τῶν βαρβάρων
γενομένους καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας, ἡγησά-
μενοι κρεῖττον εἶναι μετ᾽ ἀρετῆς καὶ πενίας καὶ φυγῆς
ἐλευθερίαν ἢ μετ᾽ ὀνείδους καὶ πλούτου δουλείαν τῆς
πατρίδος, ἐξέλιπον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τὴν πόλιν, ἵν᾽ ἐν
μέρει πρὸς ἑκατέραν ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα τὰς
34 δυνάμεις | κινδυνεύσωσιν, ὑπεκθέμενοι δὲ παῖδας καὶ
γυναῖκας καὶ μητέρας εἰς Σαλαμῖνα, συνήθροιζον καὶ τὸ
τῶν ἄλλων συμμάχων ναυτικόν. οὐ πολλαῖς δ᾽ ὕστερον
ἡμέραις ἦλθε καὶ ἡ πεζὴ στρατιὰ καὶ τὸ ναυτικὸν τὸ τῶν
βαρβάρων, ὃ τίς οὐκ ἂν ἰδὼν ἐφοβήθη, ὡς μέγας καὶ
δεινὸς τῇδε τῇ πόλει κίνδυνος ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων
35 ἐλευθερίας ἠγωνίσθη; ποίαν δὲ γνώμην εἶχον ἢ οἱ θεώ-
μενοι τοὺς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐκείναις, οὔσης καὶ τῆς αὐτῶν
σωτηρίας ἀπίστου καὶ τοῦ προσιόντος κινδύνου, ἢ οἱ
μέλλοντες ναυμαχήσειν ὑπὲρ τῆς φιλότητος, ὑπὲρ τῶν
36 ἄθλων τῶν ἐν Σαλαμῖνι; οἷς τοσοῦτον πανταχόθεν πε-
ριειστήκει πλῆθος πολεμίων, ὥστε ἐλάχιστον μὲν αὐτοῖς
εἶναι τῶν παρόντων κακῶν τὸ θάνατον τὸν αὑτῶν προ-
ειδέναι, μεγίστην δὲ συμφοράν, ἃ ὑπὸ τῶν βαρβάρων
37 εὐτυχησάντων τοὺς ὑπεκτεθέντας ἤλπιζον πείσεσθαι. ἦ
που διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἀπορίαν πολλάκις μὲν ἐδεξιώ-
σαντο ἀλλήλους, εἰκότως δὲ σφᾶς αὐτοὺς ὠλοφύραντο,
εἰδότες μὲν τὰς σφετέρας ναῦς ὀλίγας οὔσας, ὁρῶντες δὲ
πολλὰς τὰς τῶν πολεμίων, ἐπιστάμενοι δὲ τὴν μὲν πόλιν

Reisk.

ἠρημωμένην, τὴν δὲ χώραν πορθουμένην καὶ μεστὴν
τῶν βαρβάρων, ἱερῶν δὲ καιομένων, ἁπάντων δ' ἐγγὺς
ὄντων τῶν δεινῶν, ἀκούοντες δ' ἐν ταὐτῷ συμμεμιγμέ- 38
νου Ἑλληνικοῦ καὶ βαρβαρικοῦ παιᾶνος, παρακελευσμοῦ
δ' ἀμφοτέρων καὶ κραυγῆς τῶν διαφθειρομένων, καὶ
τῆς θαλάττης μεστῆς τῶν νεκρῶν, καὶ πολλῶν μὲν συμ-
πιπτόντων καὶ φιλίων καὶ πολεμίων ναυαγίων, ἀντι-
πάλου δὲ πολὺν χρόνον οὔσης τῆς ναυμαχίας δοκοῦντες
τοτὲ μὲν νενικηκέναι καὶ σεσῶσθαι, τοτὲ δ' ἡττῆσθαι
καὶ ἀπολωλέναι. ἦ που διὰ τὸν παρόντα φόβον πολλὰ 39
μὲν ᾠήθησαν ἰδεῖν ὧν οὐκ εἶδον, πολλὰ δ' ἀκοῦσαι ὧν
οὐκ ἤκουσαν. ποῖαι δ' οὐχ ἱκετεῖαι θεῶν ἐγένοντο ἢ θυ-
σιῶν ἀναμνήσεις, ἔλεός τε παίδων καὶ γυναικῶν πόθος
οἶκτός τε πατέρων καὶ μητέρων, λογισμὸς δ', εἰ δυστυ-
χήσειαν, τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν; τίς οὐκ ἂν 40
θεῶν ἠλέησεν αὐτοὺς ὑπὲρ τοῦ μεγέθους τοῦ κινδύνου;
ἢ τίς ἀνθρώπων οὐκ ἂν ἐδάκρυσεν; ἢ τίς τῆς τόλμης
αὐτοὺς οὐκ ἂν ἠγάσθη; ἦ πολὺ πλεῖστον ἐκεῖνοι κατὰ
τὴν ἀρετὴν ἁπάντων ἀνθρώπων διήνεγκαν καὶ ἐν τοῖς
βουλεύμασι καὶ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις, ἐκλιπόν-
τες μὲν τὴν πόλιν, εἰς τὰς ναῦς δ' ἐμβάντες, τὰς δ' αὑ-
τῶν ψυχὰς ὀλίγας οὔσας ἀντιτάξαντες τῷ πλήθει τῷ τῆς
Ἀσίας. ἐπέδειξαν δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις, νικήσαντες τῇ 41
ναυμαχίᾳ, ὅτι κρεῖττον μετ' ὀλίγων [πολιτευομένων]
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κινδυνεύειν ἢ μετὰ πολλῶν βασι-
λευομένων ὑπὲρ τῆς αὑτῶν δουλείας. πλεῖστα δὲ καὶ 42
κάλλιστα ἐκεῖνοι ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας
συνεβάλοντο, στρατηγὸν μὲν Θεμιστοκλέα, ἱκανώτα-
τον εἰπεῖν καὶ γνῶναι καὶ πρᾶξαι, ναῦς δὲ πλείους
τῶν ἄλλων συμμάχων, ἄνδρας δ' ἐμπειροτάτους. καίτοι
τίνες ἂν τούτοις τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἤρισαν γνώμῃ καὶ
πλήθει καὶ ἀρετῇ; ὥστε δικαίως μὲν ἀναμφισβήτητα 43

*τἀριστεῖα τῆς ναυμαχίας ἔλαβον παρὰ τῆς Ἑλλάδος, εἰ-
κότως δὲ τὴν εὐτυχίαν ὁμονοοῦσαν τοῖς κινδύνοις ἐκτή-
σαντο, γνησίαν δὲ καὶ αὐτόχθονα τοῖς ἐκ τῆς Ἀσίας
βαρβάροις τὴν αὑτῶν ἀρετὴν ἐπεδείξαντο.*
44 *Ἐν μὲν οὖν τῇ ναυμαχίᾳ τοιούτους αὑτοὺς παρα-
σχόντες καὶ πολὺ πλεῖστον τῶν κινδύνων μετασχόντες τῇ
ἰδίᾳ ἀρετῇ κοινὴν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τοῖς ἄλλοις ἐκτή-
σαντο· ὕστερον δὲ Πελοποννησίων τειχιζόντων τὸν
Ἰσθμόν, καὶ ἀγαπώντων μὲν τῇ σωτηρίᾳ, νομιζόντων δ'
ἀπηλλάχθαι τοῦ κατὰ θάλατταν κινδύνου, καὶ διανοου-
μένων τοὺς ἄλλους Ἕλληνας περιιδεῖν ὑπὸ τοῖς βαρβά-*
45 *ροις γενομένους, ὀργισθέντες Ἀθηναῖοι συνεβούλευον
αὐτοῖς, εἰ ταύτην τὴν γνώμην ἕξουσι, περὶ ἅπασαν τὴν
Πελοπόννησον τεῖχος περιβαλεῖν· εἰ γὰρ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν
Ἑλλήνων προδιδόμενοι μετὰ τῶν βαρβάρων ἔσονται,
οὔτ' ἐκείνοις δεήσειν χιλίων νεῶν οὔτε τούτους ὠφελή-
σειν τὸ ἐν | Ἰσθμῷ τεῖχος· ἀκινδύνως γὰρ ἔσεσθαι τὴν*
46 *τῆς θαλάσσης ἀρχὴν βασιλέως. διδασκόμενοι δὲ καὶ νο-
μίζοντες αὐτοὶ μὲν ἄδικά τε ποιεῖν καὶ κακῶς βουλεύε-
σθαι, Ἀθηναίους δὲ δίκαιά τε λέγειν καὶ τὰ βέλτιστα
αὐτοῖς παραινεῖν, ἐβοήθησαν εἰς Πλαταιάς· ἀποδράντων
δὲ ὑπὸ νύκτα τῶν πλείστων συμμάχων ἐκ τῶν τάξεων
διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ
Τεγεᾶται τοὺς βαρβάρους ἐτρέψαντο, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ
Πλαταιεῖς πάντας τοὺς Ἕλληνας ἐνίκων μαχόμενοι τοὺς
ἀπογνόντας τῆς ἐλευθερίας καὶ ὑπομείναντας τὴν δου-*
47 *λείαν. ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ καλλίστην τελευτὴν τοῖς
προτέροις κινδύνοις ἐπιθέντες, βέβαιον μὲν τὴν ἐλευθε-
ρίαν τῇ Εὐρώπῃ κατειργάσαντο, ἐν ἅπασι δὲ τοῖς κινδύ-
νοις δόντες ἔλεγχον τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς, καὶ μόνοι καὶ
μεθ' ἑτέρων, καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες, καὶ
πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὑπὸ πάν-*

Reisk.

των ἠξιώθησαν, καὶ μεθ' ὧν ἐκινδύνευον καὶ πρὸς οὓς
ἐπολέμουν, ἡγεμόνες γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος.
Ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ Ἑλληνικοῦ πολέμου καταστάντος 48
διὰ ζῆλον τῶν γεγενημένων καὶ φθόνον τῶν πεπραγμέ-
νων, μέγα μὲν ἅπαντες φρονοῦντες, μικρῶν δ' ἐγκλη
μάτων ἕκαστοι δεόμενοι, ναυμαχίας Ἀθηναίοις πρὸς Αἰ-
γινήτας καὶ τοὺς ἐκείνων συμμάχους γενομένης ἑβδομή-
κοντα τριήρεις αὐτῶν ἐλάμβανον. πολιορκούντων δὲ 49
κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Αἴγυπτόν τε καὶ Αἴγιναν, καὶ
τῆς ἡλικίας ἀπούσης ἔν τε ταῖς ναυσὶ καὶ ἐν τῷ πεζῷ
στρατεύματι, Κορίνθιοι καὶ οἱ ἐκείνων σύμμαχοι, ἡγού-
μενοι ἢ εἰς ἔρημον τὴν χώραν ἐμβαλεῖν ἢ ἐξ Αἰγίνης
ἄξειν τὸ στρατόπεδον, ἐξελθόντες πανδημεὶ Γεράνειαν
κατέλαβον· Ἀθηναῖοι δὲ τῶν μὲν ἀπόντων, τῶν δ' ἐγγὺς 50
ὄντων, οὐδένα ἐτόλμησαν μεταπέμψασθαι· ταῖς δ' αὐ-
τῶν ψυχαῖς πιστεύσαντες καὶ τῶν ἐπιόντων καταφρονή-
σαντες οἱ γεραίτεροι καὶ οἱ τῆς ἡλικίας ἐντὸς γεγονότες
ἠξίουν αὐτοὶ μόνοι τὸν κίνδυνον ποιήσασθαι, οἱ μὲν ἐμ- 51
πειρίᾳ τὴν ἀρετήν, οἱ δὲ φύσει κεκτημένοι· καὶ οἱ μὲν
αὐτοὶ πολλαχοῦ ἀγαθοὶ γεγενημένοι, οἱ δ' ἐκείνους μι-
μούμενοι, τῶν μὲν πρεσβυτέρων ἄρχειν ἐπισταμένων,
τῶν δὲ νεωτέρων τὸ ἐπιταττόμενον ποιεῖν δυναμένων,
Μυρωνίδου στρατηγοῦντος ἀπαντήσαντες αὐτοὶ εἰς τὴν 52
Μεγαρικὴν ἐνίκων μαχόμενοι ἅπασαν τὴν δύναμιν τὴν
ἐκείνων τοῖς ἤδη ἀπειρηκόσι καὶ τοῖς οὔπω δυναμένοις,
τοὺς εἰς τὴν σφετέραν ἐμβαλεῖν ἀξιώσαντας εἰς τὴν ἀλ-
λοτρίαν ἀπαντήσαντες, τρόπαιον δὲ στήσαντες καλλί- 53
στου μὲν αὐτοῖς ἔργου, αἰσχίστου δὲ τοῖς πολεμίοις, οἱ
μὲν οὐκέτι τοῖς σώμασιν, οἱ δ' οὔπω δυνάμενοι, ταῖς δὲ
ψυχαῖς ἀμφότεροι κρείττους γενόμενοι, μετὰ καλλίστης
δόξης εἰς τὴν αὐτῶν ἀπελθόντες οἱ μὲν πάλιν ἐπαιδεύ-
οντο, οἱ δὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἐβουλεύοντο.

54 Καθ' ἕκαστον μὲν οὐ ῥᾴδιον τὰ ὑπὸ πολλῶν κιν-
δυνευθέντα ὑφ' ἑνὸς ῥηθῆναι, οὐδὲ τὰ ἐν ἅπαντι τῷ
χρόνῳ πραχθέντα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δηλωθῆναι. τίς γὰρ ἂν
ἢ λόγος ἢ χρόνος ἢ ῥήτωρ ἱκανὸς γένοιτο μηνῦσαι τὴν
55 τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀνδρῶν ἀρετήν; μετὰ πλείστων
γὰρ πόνων καὶ φανερωτάτων ἀγώνων καὶ καλλίστων
κινδύνων ἐλευθέραν μὲν ἐποίησαν τὴν Ἑλλάδα, μεγί-
στην δ' ἀπέδειξαν τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, ἑβδομήκοντα
μὲν ἔτη τῆς θαλάττης ἄρξαντες, ἀστασιάστους δὲ παρα-
56 σχόντες τοὺς συμμάχους, οὐ τοῖς ὀλίγοις τοὺς πολ-
λοὺς δουλεύειν ἀξιώσαντες, ἀλλὰ τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντας
ἀναγκάσαντες, οὐδὲ τοὺς συμμάχους ἀσθενεῖς ποιοῦν-
τες, ἀλλὰ κἀκείνους ἰσχυροὺς καθιστάντες, καὶ τὴν αὑ-
τῶν δύναμιν τοσαύτην ἐπιδείξαντες, ὥσθ' ὁ μέγας βα-
σιλεὺς οὐκέτι τῶν ἀλλοτρίων ἐπεθύμει, ἀλλ' ἐδίδου τῶν
57 ἑαυτοῦ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἐφοβεῖτο, καὶ οὔτε τριήρεις
ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐκ τῆς Ἀσίας ἔπλευσαν, οὔτε τύραν-
νος ἐν τοῖς Ἕλλησι κατέστη, οὔτε Ἑλληνὶς πόλις ὑπὸ τῶν
βαρβάρων ἠνδραποδίσθη· | τοσαύτην σωφροσύνην καὶ
δέος ἡ τούτων ἀρετὴ πᾶσιν ἀνθρώποις παρεῖχεν. ὧν
ἕνεκα δεῖ μόνους καὶ προστάτας τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡγε-
μόνας τῶν πόλεων γίγνεσθαι.

58 Ἐπέδειξαν δὲ καὶ ἐν ταῖς δυστυχίαις τὴν ἑαυτῶν
ἀρετήν. ἀπολομένων γὰρ τῶν νεῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ εἴτε
ἡγεμόνος κακίᾳ εἴτε θεῶν διανοίᾳ, καὶ συμφορᾶς ἐκείνης
μεγίστης γενομένης καὶ ἡμῖν τοῖς δυστυχήσασι καὶ τοῖς
ἄλλοις Ἕλλησιν, ἐδήλωσαν οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον ὅτι
59 ἡ τῆς πόλεως δύναμις τῆς Ἑλλάδος ἦν σωτηρία. ἑτέρων
γὰρ ἡγεμόνων γενομένων ἐνίκησαν μὲν ναυμαχοῦντες
τοὺς Ἕλληνας οἱ πρότερον εἰς τὴν θάλασσαν οὐκ ἐμβαί-
νοντες, ἔπλευσαν δ' εἰς τὴν Εὐρώπην, δουλεύουσι δὲ
πόλεις τῶν Ἑλλήνων, τύραννοι δ' ἐγκαθεστᾶσιν, οἱ μὲν

Reisk.

μετὰ τὴν ἡμετέραν συμφοράν, οἱ δὲ μετὰ τὴν νίκην τῶν
βαρβάρων. ὥστ' ἄξιον ἦν ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ τότε κείρα- 60
σθαι τῇ Ἑλλάδι καὶ πενθῆσαι τοὺς ἐνθάδε κειμένους, ὡς
συγκαταθαπτομένης τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας τῇ τούτων
ἀρετῇ· ὡς δυστυχὴς μὲν ἡ Ἑλλὰς τοιούτων ἀνδρῶν ὀρ-
φανὴ γενομένη, εὐτυχὴς δ' ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς ἑτέρων
ἡγεμόνων λαβόμενος· τῇ μὲν γὰρ τούτων στερηθείσῃ
δουλεία περιέστηκε, τῷ δ' ἄλλων ἀρξάντων ζῆλος ἐγγί-
νεται τῆς τῶν προγόνων διανοίας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐξή- 61
χθην ὑπὲρ πάσης ὀλοφύρασθαι τῆς Ἑλλάδος· ἐκείνων δὲ
τῶν ἀνδρῶν ἄξιον καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ μεμνῆσθαι, οἳ
φεύγοντες τὴν δουλείαν καὶ περὶ τοῦ δικαίου μαχόμενοι
καὶ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας στασιάσαντες, πάντας πολε-
μίους κεκτημένοι εἰς τὸν Πειραιᾶ κατῆλθον, οὐχ ὑπὸ
νόμου ἀναγκασθέντες, ἀλλ' ὑπὸ τῆς φύσεως πεισθέντες,
καινοῖς κινδύνοις τὴν παλαιὰν ἀρετὴν τῶν προγόνων
μιμησάμενοι, ταῖς αὑτῶν ψυχαῖς κοινὴν τὴν πόλιν καὶ 62
τοῖς ἄλλοις κτησάμενοι, θάνατον μετ' ἐλευθερίας αἱρού-
μενοι ἢ βίον μετὰ δουλείας, οὐχ ἧττον ταῖς συμφοραῖς
αἰσχυνόμενοι ἢ τοῖς ἐχθροῖς ὀργιζόμενοι, μᾶλλον βου-
ληθέντες ἐν τῇ αὑτῶν ἀποθνήσκειν ἢ ζῆν τὴν ἀλλοτρίαν
οἰκοῦντες, συμμάχους μὲν ὅρκους καὶ συνθήκας ἔχοντες,
πολεμίους δὲ τοὺς πρότερον ὑπάρχοντας καὶ τοὺς πολί-
τας τοὺς ἑαυτῶν. ἀλλ' ὅμως οὐ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων 63
φοβηθέντες, ἀλλ' ἐν τοῖς σώμασι τοῖς ἑαυτῶν κινδυνεύ-
σαντες, τρόπαιον μὲν τῶν πολεμίων ἔστησαν, μάρτυρας
δὲ τῆς αὑτῶν ἀρετῆς ἐγγὺς ὄντας τοῦδε τοῦ μνήματος
τοὺς Λακεδαιμονίων τάφους παρέχονται. καὶ γάρ τοι
μεγάλην μὲν ἀντὶ μικρᾶς ἀπέδειξαν τὴν πόλιν, ὁμονοοῦ-
σαν δὲ ἀντὶ στασιαζούσης ἀπέφηναν, τείχη δὲ ἀντὶ τῶν
καθῃρημένων ἀνέστησαν. οἱ δὲ κατελθόντες αὐτῶν, 64
ἀδελφὰ τὰ βουλεύματα τοῖς ἔργοις τῶν ἐνθάδε κειμένων

ἐπιδεικνύντες, οὐκ ἐπὶ τιμωρίαν τῶν ἐχθρῶν ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίαν τῆς πόλεως ἐτράποντο, καὶ οὔτ' ἐλαττοῦσθαι δυνάμενοι οὔτ' αὐτοὶ πλέον ἔχειν δεόμενοι τῆς μὲν αὐτῶν ἐλευθερίας καὶ τοῖς βουλομένοις δουλεύειν μετέδοσαν, τῆς δ' ἐκείνων δουλείας αὐτοὶ μετέχειν οὐκ ἠξίω-
65 σαν. ἔργοις δὲ μεγίστοις καὶ καλλίστοις ἀπελογήσαντο, ὅτι οὐ κακίᾳ τῇ αὑτῶν οὐδ' ἀρετῇ τῶν πολεμίων πρότερον ἐδυστύχησεν ἡ πόλις· εἰ γὰρ στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους βίᾳ παρόντων Πελοποννησίων καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν εἰς τὴν αὑτῶν οἷοί τε ἐγίνοντο κατελθεῖν, δῆλον ὅτι ῥᾳδίως ἂν ὁμονοοῦντες πολεμεῖν αὐτοῖς ἐδύναντο.

66 Ἐκεῖνοι μὲν οὖν διὰ τοὺς ἐν Πειραιεῖ κινδύνους ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ζηλοῦνται· ἄξιον δὲ καὶ τοὺς ξένους τοὺς ἐνθάδε κειμένους ἐπαινέσαι, οἳ τῷ πλήθει βοηθήσαντες καὶ περὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας μαχόμενοι, πατρίδα τὴν ἀρετὴν ἡγησάμενοι, τοιαύτην τοῦ βίου τελευτὴν ἐποιήσαντο· ἀνθ' ὧν ἡ πόλις αὐτοὺς καὶ ἐπένθησε καὶ ἔθαψε δημοσίᾳ, καὶ ἔδωκεν ἔχειν αὐτοῖς τὸν ἅπαντα χρόνον τὰς αὐτὰς τιμὰς τοῖς ἀστοῖς.

67 Οἱ δὲ νῦν θαπτόμενοι, βοηθήσαντες Κορινθίοις ὑπὸ παλαιῶν | φίλων ἀδικουμένοις καινοὶ σύμμαχοι γενόμενοι, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην Λακεδαιμονίοις ἔχοντες (οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῖς ἐφθόνουν, οἱ δὲ ἀδικουμένους αὐτοὺς ἠλέουν, οὐ τῆς προτέρας ἔχθρας μεμνημένοι, ἀλλὰ τὴν παροῦσαν φιλίαν περὶ πολλοῦ ποιούμενοι) πᾶσιν ἀνθρώποις φανερὰν τὴν αὑτῶν ἀρε-
68 τὴν ἐπεδείξαντο. ἐτόλμησαν γὰρ μεγάλην ποιοῦντες τὴν Ἑλλάδα οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς αὑτῶν σωτηρίας κινδυνεύειν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν πολεμίων ἐλευθερίας ἀποθνήσκειν· τοῖς γὰρ Λακεδαιμονίων συμμάχοις περὶ τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας ἐμάχοντο. νικήσαντες μὲν γὰρ ἐκείνους

Reisk

τῶν αὐτῶν ἠξίουν, δυστυχήσαντες δὲ βέβαιον ἂν τὴν
δουλείαν τοῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατέλιπον.
Ἐκείνοις μὲν οὖν οὕτω διακειμένοις ὁ βίος οἰκτρὸς 69
καὶ ὁ θάνατος εὐκτός· οὗτοι δὲ καὶ ζῶντες καὶ ἀποθα-
νόντες ζηλωτοί, παιδευθέντες μὲν ἐν τοῖς τῶν προγόνων
ἀγαθοῖς, ἄνδρες δὲ γενόμενοι τήν τε ἐκείνων δόξαν δια-
σώσαντες καὶ τὴν αὑτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξαντες. πολλῶν 70
μὲν γὰρ καὶ καλῶν αἴτιοι γεγένηνται τῇ ἑαυτῶν πατρίδι,
ἐπηνώρθωσαν δὲ τὰ ὑφ' ἑτέρων δυστυχηθέντα, πόρρω
δ' ἀπὸ τῆς αὑτῶν τὸν πόλεμον κατέστησαν. ἐτελεύτησαν
δὲ τὸν βίον, ὥσπερ χρὴ τοὺς ἀγαθοὺς ἀποθνήσκειν, τῇ
μὲν γὰρ πατρίδι τὰ τροφεῖα ἀποδόντες, τοῖς δὲ θρέψασι
λύπας καταλιπόντες. ὥστε ἄξιον τοῖς ζῶσι τούτους πο- 71
θεῖν καὶ σφᾶς αὐτοὺς ὀλοφύρεσθαι καὶ τοὺς προσήκον-
τας αὐτῶν ἐλεεῖν τοῦ ἐπιλοίπου βίου. τίς γὰρ αὐτοῖς ἔτι
ἡδονὴ καταλείπεται τοιούτων ἀνδρῶν θαπτομένων, οἳ
πάντα περὶ ἐλάττονος τῆς ἀρετῆς ἡγούμενοι αὑτοὺς μὲν
ἀπεστέρησαν βίου, χήρας δὲ γυναῖκας ἐποίησαν, ὀρφα-
νοὺς δὲ τοὺς αὑτῶν παῖδας ἀπέλιπον, ἐρήμους δ' ἀδελ-
φοὺς καὶ πατέρας καὶ μητέρας κατέστησαν; Πολλῶν δὲ 72
καὶ δεινῶν ὑπαρχόντων τοὺς μὲν παῖδας αὐτῶν ζηλῶ,
ὅτι νεώτεροί εἰσιν ἢ ὥστε εἰδέναι οἵων πατέρων ἐστέ-
ρηνται, ἐξ ὧν δ' οὗτοι γεγόνασιν, οἰκτείρω, ὅτι πρεσβύ-
τεροι ἢ ὥστε ἐπιλαθέσθαι τῆς δυστυχίας τῆς ἑαυτῶν. τί 73
γὰρ ἂν τούτων ἀνιαρότερον γένοιτο, ἢ τεκεῖν μὲν καὶ
θρέψαι [καὶ θάψαι] τοὺς αὑτῶν, ἐν δὲ τῷ γήρᾳ ἀδυνά-
τους μὲν εἶναι τῷ σώματι, πασῶν δ' ἀπεστερημένους
τῶν ἐλπίδων ἀφίλους καὶ ἀπόρους γεγονέναι, ὑπὸ δὲ
τῶν αὐτῶν πρότερον ζηλοῦσθαι καὶ νῦν ἐλεεῖσθαι, πο-
θεινότερον δ' αὐτοῖς εἶναι τὸν θάνατον τοῦ βίου; ὅσῳ
γὰρ ἄνδρες ἀμείνους ἦσαν, τοσούτῳ τοῖς καταλειπομέ-
νοις τὸ πένθος μεῖζον. πῶς δ' αὐτοὺς χρὴ λῆξαι τῆς λύ- 74

πης; πότερον ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς; ἀλλὰ τότε
αὐτῶν εἰκὸς καὶ τοὺς ἄλλους μεμνῆσθαι. ἀλλ' ἐν ταῖς
εὐτυχίαις ταῖς κοιναῖς; ἀλλ' ἱκανὸν λυπῆσαι, τῶν μὲν
σφετέρων τέκνων τετελευτηκότων, τῶν δὲ ζώντων ἀπο-
λαυόντων τῆς τούτων ἀρετῆς. ἀλλ' ἐν τοῖς ἰδίοις κινδύ-
νοις, ὅταν ὁρῶσι τοὺς μὲν πρότερον ὄντας φίλους φεύ-
γοντας τὴν αὐτῶν ἀπορίαν, τοὺς δ' ἐχθροὺς μέγα φρο-
75 νοῦντας ἐπὶ ταῖς δυστυχίαις ταῖς τούτων; Μόνην δ' ἄν
μοι δοκοῦμεν ταύτην τοῖς ἐνθάδε κειμένοις ἀποδοῦναι
χάριν, εἰ τοὺς μὲν τοκέας αὐτῶν ὁμοίως ὥσπερ ἐκεῖνοι
περὶ πολλοῦ ποιοίμεθα, τοὺς δὲ παῖδας οὕτως ἀσπαζοί-
μεθα ὥσπερ αὐτοὶ πατέρες ὄντες, ταῖς δὲ γυναιξὶν εἰ
τοιούτους βοηθοὺς ἡμᾶς αὐτοὺς παρέχοιμεν, οἷοίπερ
76 ἐκεῖνοι ζῶντες ἦσαν. τίνας γὰρ ἂν εἰκότως μᾶλλον τι-
μῷμεν τῶν ἐνθάδε κειμένων; τίνας δ' ἂν τῶν ζώντων
δικαιότερον περὶ πολλοῦ ποιοίμεθα ἢ τοὺς τούτοις προσ-
ήκοντας, οἳ τῆς μὲν τούτων ἀρετῆς τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις
ἀπέλαυσαν, ἀποθανόντων δὲ μόνοι γνησίως τῆς δυστυ-
χίας μετέχουσιν.
77 Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ τοιαῦτα ὀλοφύρεσθαι·
οὐ γὰρ ἐλανθάνομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὄντες θνητοί· ὥστε τί
δεῖ, ἃ πάλαι προσεδοκῶμεν πείσεσθαι, ὑπὲρ τούτων νῦν
ἄχθεσθαι, ἢ λίαν οὕτω βαρέως φέρειν ἐπὶ ταῖς τῆς φύ-
σεως συμφοραῖς, ἐπισταμένους ὅτι ὁ θάνατος κοινὸς καὶ
τοῖς χειρίστοις καὶ τοῖς βελτίστοις; οὔτε | γὰρ τοὺς πο-
νηροὺς ὑπερορᾷ οὔτε τοὺς ἀγαθοὺς θαυμάζει, ἀλλ' ἴσον
78 ἑαυτὸν παρέχει πᾶσιν. εἰ μὲν γὰρ οἷόν τε ἦν τοῖς τοὺς ἐν
τῷ πολέμῳ κινδύνους διαφυγοῦσιν ἀθανάτους εἶναι τὸν
λοιπὸν χρόνον, ἄξιον τοῖς ζῶσι τὸν ἅπαντα χρόνον πεν-
θεῖν τοὺς τεθνεῶτας· νῦν δὲ ἥ τε φύσις καὶ νόσων ἥτ-
των καὶ γήρως, ὅ τε δαίμων ὁ τὴν ἡμετέραν μοῖραν εἰ-
79 ληχὼς ἀπαραίτητος. ὥστε προσήκει τούτους εὐδαιμο-
Reisk.

νεστάτους ἡγεῖσθαι, οἵτινες ὑπὲρ τῶν μεγίστων καὶ καλλίστων κινδυνεύσαντες οὕτω τὸν βίον ἐτελεύτησαν, οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὑτῶν τῇ τύχῃ, οὐδ' ἀναμείναντες τὸν αὐτόματον θάνατον, ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν κάλλιστον. καὶ γάρ τοι ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἱ μνήμαι, ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί· οἳ 80
πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί, ὑμνοῦνται δὲ ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετήν. καὶ γάρ τοι θάπτονται δημοσίᾳ, καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξίους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους τιμᾶσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν αὐτοὺς καὶ μακαρίζω τοῦ θα- 81
νάτου καὶ ζηλῶ, καὶ μόνοις τούτοις ἀνθρώπων οἶμαι κρεῖττον εἶναι γενέσθαι, οἵτινες, ἐπειδὴ θνητῶν σωμάτων ἔτυχον, ἀθάνατον μνήμην διὰ τὴν ἀρετὴν αὑτῶν κατέλιπον· ὅμως δ' ἀνάγκη τοῖς ἀρχαίοις ἔθεσι χρῆσθαι, καὶ θεραπεύοντας τὸν πάτριον νόμον ὀλοφύρεσθαι τοὺς θαπτομένους.

3.

| ΠΡΟΣ ΣΙΜΩΝΑ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Πολλὰ καὶ δεινὰ συνειδὼς Σίμωνι, ὦ βουλή, οὐκ ἄν ποτ' αὐτὸν εἰς τοσοῦτον τόλμης ἡγησάμην ἀφικέσθαι, ὥστε ὑπὲρ ὧν αὐτὸν ἔδει δοῦναι δίκην, ὑπὲρ τούτων ὡς ἀδικούμενον ἔγκλημα ποιήσασθαι καὶ οὕτω μέγαν καὶ σεμνὸν ὅρκον διομοσάμενον εἰς ὑμᾶς ἐλθεῖν. εἰ μὲν οὖν 2
ἄλλοι τινὲς ἔμελλον περὶ ἐμοῦ διαγνώσεσθαι, σφόδρα ἂν ἐφοβούμην τὸν κίνδυνον, ὁρῶν ὅτι καὶ παρασκευαὶ καὶ τύχαι ἐνίοτε τοιαῦται γίγνονται, ὥστε πολλὰ καὶ παρὰ γνώμην ἀποβαίνειν τοῖς κινδυνεύουσιν· εἰς ὑμᾶς δ' εἰσελθὼν ἐλπίζω τῶν δικαίων τεύξεσθαι. μάλιστα δ' 3

p. 126—135.

ἀγανακτῶ, ὦ βουλή, ὅτι περὶ τοιούτων πραγμάτων εἰ-
πεῖν ἀναγκασθήσομαι πρὸς ὑμᾶς, ὑπὲρ ὧν ἐγὼ αἰσχυ-
νόμενος, εἰ μέλλοιεν πολλοί μοι συνείσεσθαι, ἠνεσχόμην
ἀδικούμενος. ἐπειδὴ δὲ Σίμων με εἰς τοιαύτην ἀνάγκην
κατέστησεν, οὐδὲν ἀποκρυψάμενος ἅπαντα διηγήσομαι
4 πρὸς ὑμᾶς τὰ πεπραγμένα. ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, εἰ μὲν
ἀδικῶ, μηδεμιᾶς συγγνώμης τυγχάνειν· ἐὰν δὲ περὶ
τούτων ἀποδείξω ὡς οὐκ ἔνοχός εἰμι οἷς Σίμων διωμό-
σατο, ἄλλως δὲ ὑμῖν φαίνωμαι παρὰ τὴν ἡλικίαν τὴν
ἐμαυτοῦ ἀνοητότερον πρὸς τὸ μειράκιον διατεθείς, αἰ-
τοῦμαι ὑμᾶς μηδέν με χεῖρω νομίζειν, εἰδότας ὅτι ἐπι-
θυμῆσαι μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις ἔνεστιν, οὗτος δὲ βέλ-
τιστος ἂν εἴη καὶ σωφρονέστατος, ὅστις κοσμιώτατα τὰς
συμφορὰς φέρειν δύναται. οἷς ἅπασιν ἐμποδὼν ἐμοὶ γε-
γένηται Σίμων οὑτοσί, ὡς ἐγὼ ὑμῖν ἐπιδείξω.
5 Ἡμεῖς γὰρ ἐπεθυμήσαμεν, ὦ βουλή, Θεοδότου,
Πλαταϊκοῦ μειρακίου, καὶ ἐγὼ μὲν εὖ ποιῶν αὐτὸν
ἠξίουν εἶναί μοι φίλον, οὗτος δὲ ὑβρίζων καὶ παρανο-
μῶν ᾤετο ἀναγκάσειν αὐτὸν ποιεῖν ὅ τι βούλοιτο. ὅσα
μὲν οὖν ἐκεῖνος κακὰ ὑπ᾽ αὐτοῦ πέπονθε, πολὺ ἂν ἔργον
εἴη λέγειν· ὅσα δὲ εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἐξημάρτηκεν, ἡγοῦμαι
6 ταῦθ᾽ ὑμῖν προσήκειν ἀκοῦσαι. πυθόμενος γὰρ ὅτι τὸ
μειράκιον ἦν παρ᾽ ἐμοί, ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν
νύκτωρ | μεθύων, ἐκκόψας τὰς θύρας εἰσῆλθεν εἰς τὴν
γυναικωνῖτιν, ἔνδον οὐσῶν τῆς τε ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς καὶ
τῶν ἀδελφιδῶν, αἳ οὕτω κοσμίως βεβιώκασιν ὥστε καὶ
7 ὑπὸ τῶν οἰκείων ὁρώμεναι αἰσχύνεσθαι. οὗτος τοίνυν
εἰς τοῦτο ἦλθεν ὕβρεως ὥστ᾽ οὐ πρότερον ἠθέλησεν
ἀπελθεῖν, πρὶν αὐτόν, ἡγούμενοι δεινὰ ποιεῖν οἱ παρα-
γενόμενοι καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἐλθόντες, ἐπὶ παῖδας κόρας
καὶ ὀρφανὰς εἰσιόντα, ἐξήλασαν βίᾳ. καὶ τοσούτου ἐδέη-
σεν αὐτῷ μεταμελῆσαι τῶν ὑβρισμένων, ὥστε ἐξευρὼν

Reisk.

οὐ ἐδειπνοῦμεν ἀτοπώτατον πρᾶγμα καὶ ἀπιστότατον
ἐποίησεν, εἰ μή τις εἰδείη τὴν τούτου μανίαν. ἐκκαλέσας 8
γάρ με ἔνδοθεν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξῆλθον, εὐθύς με τύ-
πτειν ἐπεχείρησεν· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸν ἠμυνάμην ἐνστάς,
ἔβαλλέ με λίθοις. καὶ ἐμοῦ μὲν ἁμαρτάνει, Ἀριστοκρί-
του δέ, ὃς παρ' ἐμὲ ἦλθε μετ' αὐτοῦ, βαλὼν λίθῳ συν-
τρίβει τὸ μέτωπον. ἐγὼ τοίνυν, ὦ βουλή, ἡγούμενος 9
μὲν δεινὰ πάσχειν, αἰσχυνόμενος δέ, ὅπερ ἤδη καὶ πρό-
τερον εἶπον, τῇ συμφορᾷ, ἠνειχόμην, καὶ μᾶλλον ᾑρού-
μην μὴ λαβεῖν τούτων τῶν ἁμαρτημάτων δίκην ἢ δόξαι
τοῖς πολίταις ἀνόητος εἶναι, εἰδὼς ὅτι τῇ μὲν τούτου
πονηρίᾳ πρέποντά ἐστι τὰ πεπραγμένα, ἐμοῦ δὲ πολλοὶ
καταγελάσονται τοιαῦτα πάσχοντος τῶν φθονεῖν εἰθι-
σμένων, ἐάν τις ἐν τῇ πόλει προθυμῆται χρηστὸς εἶναι.
οὕτω δὲ σφόδρα ἠπορούμην ὅ τι χρησαίμην, ὦ βουλή, 10
τῇ τούτου παρανομίᾳ, ὥστε ἔδοξέ μοι κράτιστον εἶναι
ἀποδημῆσαι ἐκ τῆς πόλεως. λαβὼν δὴ τὸ μειράκιον
(ἅπαντα γὰρ δεῖ τἀληθῆ λέγειν) ᾠχόμην ἐκ τῆς πόλεως.
ἐπειδὴ δὲ ᾤμην ἱκανὸν εἶναι τὸν χρόνον Σίμωνι ἐπιλα-
θέσθαι μὲν τοῦ νεανίσκου, μεταμελῆσαι δὲ τῶν πρό-
τερον ἡμαρτημένων, ἀφικνοῦμαι πάλιν. κἀγὼ μὲν ᾠχό- 11
μην ἐς Πειραιᾶ, οὗτος δ' αἰσθόμενος εὐθέως ἥκοντα τὸν
Θεόδοτον καὶ διατρίβοντα παρὰ Λυσιμάχῳ ὃς ᾤκει πλη-
σίον τῆς οἰκίας ἧς οὗτος ἐμεμίσθωτο, παρεκάλεσέ τινας
τῶν τούτου ἐπιτηδείων. καὶ οὗτοι μὲν ἠρίστων καὶ ἔπι-
νον, φύλακας δὲ κατέστησαν ἐπὶ τοῦ τέγους, ἵν', ὁπότε
ἐξέλθοι τὸ μειράκιον, εἰσαρπάσειαν αὐτόν. ἐν δὲ τούτῳ 12
τῷ καιρῷ ἀφικνοῦμαι ἐγὼ ἐκ Πειραιῶς, καὶ τρέπομαι
παριὼν ὡς τὸν Λυσίμαχον· ὀλίγον δὲ χρόνον διατρί-
ψαντες ἐξερχόμεθα. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς ἤδη
μεθύοντες. καὶ οἱ μέν τινες αὐτῷ τῶν παραγενομένων οὐκ
ἠθέλησαν συνεξαμαρτεῖν, Σίμων δὲ οὑτοσὶ καὶ Θεόφιλος

καὶ Πρώταρχος καὶ Αὐτοκλῆς εἷλκον τὸ μειράκιον. ὁ δὲ
13 ῥίψας τὸ ἱμάτιον ᾤχετο φεύγων. ἐγὼ δὲ ἡγούμενος ἐκεῖ-
νον μὲν ἐκφεύξεσθαι, τούτους δ', ἐπειδὴ τάχιστα ἐντύ-
χοιεν ἀνθρώποις, αἰσχυνομένους ἀποτρέψεσθαι, ταῦτα
διανοηθεὶς ἑτέραν ὁδὸν ᾠχόμην ἀπιών· οὕτω σφόδρ'
αὐτοὺς ἐφυλαττόμην, καὶ πάντα ταῦτα ὑπὸ τούτων
14 γιγνόμενα μεγάλην ἐμαυτῷ συμφορὰν ἐνόμιζον. κἀν-
ταῦθα μέν, ἵνα φησὶ Σίμων τὴν μάχην γενέσθαι, οὔτε
τούτων οὔτε ἡμῶν οὐδεὶς οὔτε κατεάγη τὴν κεφαλὴν
οὔτε ἄλλο κακὸν οὐδὲν ἔλαβεν, ὧν ἐγὼ τοὺς παραγενο-
μένους ὑμῖν παρέξομαι μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Ὅτι μὲν τοίνυν οὗτος ἦν ὁ ἀδικήσας, ὦ βουλή, καὶ
ἐπιβουλεύσας ἡμῖν, καὶ οὐκ ἐγὼ τούτῳ, ὑπὸ τῶν παρα-
γενομένων μεμαρτύρηται ὑμῖν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ μὲν
μειράκιον εἰς γναφεῖον κατέφυγεν, οὗτοι δὲ συνεισπε-
σόντες ἦγον αὐτὸν βίᾳ, βοῶντα καὶ κεκραγότα καὶ μαρ-
16 τυρόμενον. συνδραμόντων δὲ ἀνθρώπων πολλῶν καὶ
ἀγανακτούντων τῷ πράγματι καὶ δεινὰ φασκόντων εἶναι
τὰ γινόμενα, τῶν μὲν λεγομένων οὐδὲν ἐφρόντιζον,
Μόλωνα δὲ τὸν γναφέα καὶ ἄλλους τινὰς ἐπαμύνειν
17 ἐπιχειροῦντας συνέκοψαν. ἤδη δὲ αὐτοῖς οὖσι παρὰ τὴν
Λάμπωνος οἰκίαν ἐγὼ μόνος βαδίζων ἐντυγχάνω, δεινὸν
δὲ ἡγησάμενος εἶναι καὶ αἰσχρὸν περιιδεῖν οὕτως ἀνό-
μως καὶ βιαίως | ὑβρισθέντα τὸν νεανίσκον, ἐπιλαμβά-
νομαι αὐτοῦ. οὗτοι δέ, διότι μὲν τοιαῦτα παρηνόμουν
εἰς ἐκεῖνον, οὐκ ἠθέλησαν εἰπεῖν ἐρωτηθέντες, ἀφέ-
18 μενοι δὲ τοῦ νεανίσκου ἔτυπτον ἐμέ. μάχης δὲ γενομέ-
νης, ὦ βουλή, καὶ τοῦ μειρακίου βάλλοντος αὐτοὺς καὶ
περὶ τοῦ σώματος ἀμυνομένου καὶ τούτων ἡμᾶς βαλλόν-
των ἔτι δὲ τυπτόντων αὐτὸν ὑπὸ τῆς μέθης, καὶ ἐμοῦ

Reisk

ἀμυνομένου, καὶ τῶν παραγενομένων ὡς ἀδικουμένοις
ἡμῖν ἁπάντων ἐπικουρούντων, ἐν τούτῳ τῷ θορύβῳ
συντριβόμεθα τὰς κεφαλὰς ἅπαντες. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι 19
οἱ μετὰ τούτου παροινήσαντες, ἐπειδὴ τάχιστά με εἶδον
μετὰ ταῦτα, ἐδέοντό μου συγγνώμην ἔχειν, οὐχ ὡς ἀδι-
κούμενοι ἀλλ' ὡς δεινὰ πεποιηκότες· καὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ
χρόνου τεττάρων ἐτῶν παρεληλυθότων οὐδέν μοι πώ-
ποτε ἐνεκάλεσεν οὐδείς. Σίμων δ' οὑτοσί, ὁ πάντων τῶν 20
κακῶν αἴτιος γενόμενος, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν
ἦγε δεδιὼς περὶ αὑτοῦ, ἐπειδὴ δὲ δίκας ἰδίας ᾔσθετο
κακῶς ἀγωνισάμενον ἐξ ἀντιδόσεως, καταφρονήσας μου
οὑτωσὶ τολμηρῶς εἰς τοιοῦτον ἀγῶνά με κατέστησεν. ὡς
οὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς παραγε-
νομένους μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τὰ μὲν οὖν γεγενημένα καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν μαρτύρων 21
ἀκηκόατε· ἐβουλόμην δ' ἄν, ὦ βουλή, Σίμωνα τὴν αὐ-
τὴν γνώμην ἐμοὶ ἔχειν, ἵν' ἀμφοτέρων ἡμῶν ἀκούσαν-
τες τἀληθῆ ῥᾳδίως ἔγνωτε τὰ δίκαια. ἐπειδὴ δὲ αὐτῷ
οὐδὲν μέλει τῶν ὅρκων ὧν διωμόσατο, πειράσομαι καὶ
περὶ ὧν οὗτος ἔψευσται διδάσκειν ὑμᾶς. Ἐτόλμησε γὰρ 22
εἰπεῖν ὡς αὐτὸς μὲν τριακοσίας δραχμὰς ἔδωκε Θεοδότῳ,
συνθήκας πρὸς αὐτὸν ποιησάμενος, ἐγὼ δὲ ἐπιβουλεύ-
σας ἀπέστησα αὐτοῦ τὸ μειράκιον. καίτοι ἐχρῆν αὐτόν,
εἴπερ ἦν ταῦτ' ἀληθῆ, παρακαλέσαντα μάρτυρας ὡς
πλείστους κατὰ τοὺς νόμους διαπράττεσθαι περὶ αὐτῶν.
οὗτος δὲ τοιοῦτον οὐδὲν πώποτε φαίνεται ποιήσας, ὑβρί- 23
ζων δὲ καὶ τύπτων ἀμφοτέρους ἡμᾶς καὶ κωμάζων καὶ
τὰς θύρας ἐκβάλλων καὶ νύκτωρ εἰσιὼν ἐπὶ γυναῖκας
ἐλευθέρας. ἃ χρὴ μάλιστα, ὦ βουλή, τεκμήρια νομίζειν
ὅτι ψεύδεται πρὸς ὑμᾶς. σκέψασθε δὲ ὡς ἄπιστα εἴρηκε. 24

τὴν γὰρ οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ ἅπασαν πεντήκοντα καὶ δια-
κοσίων δραχμῶν ἐτιμήσατο. καίτοι θαυμαστὸν εἰ τὸν
ἑταιρήσοντα πλειόνων ἐμισθώσατο ὧν αὐτὸς τυγχάνει
25 κεκτημένος. εἰς τοῦτο δ' ἥκει τόλμης ὥστε οὐκ ἐξαρκεῖ
περὶ τούτου μόνον αὐτῷ ψεύσασθαι, περὶ τοῦ δεδωκέναι
τὸ ἀργύριον, ἀλλὰ καὶ κεκομίσθαι φησί· καίτοι πῶς εἰ-
κός ἐστι τότε μὲν ἡμᾶς τοιαῦτα ἐξαμαρτάνειν οἷα κατη-
γόρηκεν οὗτος, ἀποστερῆσαι βουλομένους τὰς τριακο-
σίας δραχμάς, ἐπειδὴ δὲ ἀπεμαχεσάμεθα, τηνικαῦτα
ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον αὐτῷ, μήτε ἀφειμένους τῶν
ἐγκλημάτων μήτε ἀνάγκης ἡμῖν μηδεμιᾶς γενομένης;
26 ἀλλὰ γάρ, ὦ βουλή, πάντα αὐτῷ ταῦτα σύγκειται καὶ
μεμηχάνηται, καὶ δοῦναι μέν φησιν, ἵνα μὴ δοκῇ δεινὰ
ποιεῖν, εἰ μηδενὸς αὐτῷ συμβολαίου γεγενημένου τοι-
αῦτα ἐτόλμα ὑβρίζειν τὸ μειράκιον, ἀπειληφέναι δὲ
προσποιεῖται, διότι φανερός ἐστιν ἐγκαλέσας οὐδέποτ'
ἀργύριον οὐδὲ μνείαν περὶ τούτου οὐδεμίαν ποιησά-
μενος.

27 Φησὶ δ' ἐπὶ ταῖς αὐτοῦ θύραις ὑπ' ἐμοῦ δεινῶς
διατεθῆναι τυπτόμενος. φαίνεται δὲ πλεῖον ἢ τέτταρα
στάδια ἀπὸ τῆς οἰκίας διώξας τὸ μειράκιον οὐδὲν κακὸν
ἔχων, καὶ ταῦτα πλέον ἢ διακοσίων ἰδόντων ἀνθρώπων
ἔξαρνός ἐστι.

28 Λέγει δ' ὡς ἡμεῖς ἤλθομεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τού-
του ὄστρακον ἔχοντες, καὶ ὡς ἠπείλουν αὐτῷ ἐγὼ ἀπο-
κτενεῖν, καὶ ὡς τοῦτό ἐστιν ἡ πρόνοια. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι,
ὦ βουλή, ῥᾴδιον εἶναι γνῶναι ὅτι ψεύδεται, οὐ μόνον
ὑμῖν τοῖς εἰωθόσι σκοπεῖσθαι περὶ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ
29 καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι. τῷ γὰρ ἂν δόξειε πιστὸν ὡς ἐγὼ
προνοηθεὶς καὶ ἐπιβουλεύων ἦλθον ἐπὶ | τὴν Σίμωνος
οἰκίαν μεθ' ἡμέραν, μετὰ τοῦ μειρακίου, τοσούτων ἀν-
θρώπων παρ' αὐτῷ συνειλεγμένων, εἰ μὴ εἰς τοῦτο μα-

νίας ἀφικόμην ὥστε ἐπιθυμεῖν εἷς ὢν πολλοῖς μάχεσθαι,
ἄλλως τε καὶ εἰδὼς ὅτι ἀσμένως ἄν με εἶδεν ἐπὶ ταῖς
θύραις ταῖς αὑτοῦ, ὃς καὶ ἐπὶ τὴν ἐμὴν οἰκίαν φοιτῶν
εἰσῄει βίᾳ, καὶ οὔτε τῆς ἀδελφῆς οὔτε τῶν ἀδελφιδῶν
φροντίσας ζητεῖν με ἐτόλμα, καὶ ἐξευρὼν οὗ δειπνῶν
ἐτύγχανον, ἐκκαλέσας ἔτυπτέ με. καὶ τότε μὲν ἄρα, ἵνα 30
μὴ περιβόητος εἴην, ἡσυχίαν ἦγον, συμφορὰν ἐμαυτοῦ
νομίζων τὴν τούτου πονηρίαν· ἐπειδὴ δὲ χρόνος διεγέ-
νετο, πάλιν, ὥς οὗτός φησιν, ἐπεθύμησα περιβόητος
γενέσθαι; καὶ εἰ μὲν ἦν παρὰ τούτῳ τὸ μειράκιον, εἶχεν 31
ἄν τινα λόγον τὸ ψεῦδος αὐτῷ, ὡς ἐγὼ διὰ τὴν ἐπιθυ-
μίαν ἠναγκαζόμην ἀνοητότερόν τι ποιεῖν τῶν εἰκότων·
νῦν δὲ τούτῳ μὲν οὐδὲ διελέγετο, ἀλλ' ἐμίσει πάντων
ἀνθρώπων μάλιστα, παρ' ἐμοὶ δ' ἐτύγχανε διαιτώμενον.
ὥστε τῷ ὑμῶν πιστὸν ὡς ἐγὼ πρότερον μὲν ἐξέπλευσα 32
ἐκ τῆς πόλεως ἔχων τὸ μειράκιον, ἵνα μὴ τούτῳ μαχοί-
μην, ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμην πάλιν, ἦγον αὐτὸν ἐπὶ τὴν
οἰκίαν τὴν Σίμωνος, οὗ πλεῖστα ἔμελλον πράγματα
ἕξειν; καὶ ἐπεβούλευον μὲν αὐτῷ, οὕτω δὲ ἦλθον ἀπα- 33
ράσκευος, ὥστε μήτε φίλους μήτε οἰκέτας μήτε ἄλλον
ἄνθρωπον παρακαλέσαι μηδένα, εἰ μὴ τοῦτό γε τὸ παι-
δίον, ὃ ἐπικουρῆσαι μέν μοι οὐκ ἂν ἠδύνατο, μηνῦσαι δὲ
ἱκανὸν ἦν βασανιζόμενον, εἴ τι ἐγὼ ἐξημάρτανον; ἀλλ' εἰς 34
τοσοῦτο ἀμαθίας ἀφικόμην, ὥστε ἐπιβουλεύων Σίμωνι
οὐκ ἐτήρησα αὐτὸν οὗ μόνον οἷόν τ' ἦν λαβεῖν, ἢ νύ-
κτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν, ἀλλ' ἐνταῦθα ἦλθον οὗ αὐτὸς ἔμελ-
λον ὑπὸ πλείστων ὀφθήσεσθαί τε καὶ συγκοπήσεσθαι,
ὥσπερ κατ' ἐμαυτοῦ τὴν πρόνοιαν ἐξευρίσκων, ἵν' ὡς
μάλιστα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑβρισθείην; Ἔτι τοίνυν, ὦ 35
βουλή, καὶ ἐκ τῆς μάχης τῆς γενομένης ῥᾴδιον γνῶναι
ὅτι ψεύδεται. τὸ γὰρ μειράκιον ὡς ἔγνω, ῥῖψαν θοιμά-
τιον, φεῦγον ᾤχετο, οὗτοι δὲ αὐτὸν ἐπεδίωκον, ἐγὼ δὲ

Κορώνειαν στρατείας, ἐμάχετο τῷ ταξιάρχῳ Λάχητι καὶ
ἔτυπτεν αὐτόν, καὶ πανστρατιᾷ τῶν πολιτῶν ἐξελθόν-
των, δόξας ἀκοσμότατος εἶναι καὶ πονηρότατος, μόνος
Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐξεκηρύχθη.
46 Ἔχοιμι δ' ἂν καὶ ἄλλα πολλὰ εἰπεῖν περὶ τούτου,
ἀλλ' ἐπειδὴ παρ' ὑμῖν οὐ νόμιμόν ἐστιν ἔξω τοῦ πράγ-
ματος λέγειν, ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε· οὗτοί εἰσιν οἱ βίᾳ εἰς
τὴν ἡμετέραν οἰκίαν εἰσιόντες, οὗτοι οἱ διώκοντες, οὗ-
47 τοι οἱ βίᾳ ἐκ τῆς ὁδοῦ συναρπάζοντες ἡμᾶς. ὧν ὑμεῖς
μεμνημένοι τὰ δίκαια ψηφίζεσθε, καὶ μὴ περιίδητε ἐκ
τῆς πατρίδος ἀδίκως ἐκπεσόντα, ὑπὲρ ἧς ἐγὼ πολλοὺς
κινδύνους κεκινδύνευκα καὶ πολλὰς λειτουργίας λελει-
τούργηκα, καὶ κακοῦ μὲν αὐτῇ οὐδενὸς αἴτιος γεγένη-
μαι, οὐδὲ τῶν ἐμῶν προγόνων οὐδείς, ἀγαθῶν δὲ πολ-
48 λῶν· ὥστε δικαίως ἂν ὑφ' ὑμῶν καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐλεη-
θείην, οὐ μόνον εἴ τι πάθοιμι ὧν Σίμων βούλεται, ἀλλὰ
καὶ ὅτι ἠναγκάσθην ἐκ τοιούτων πραγμάτων εἰς τοιού-
τους ἀγῶνας καταστῆναι.

4.

ΠΕΡΙ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ ΕΚ ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΠΕΡΙ ΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΝ [ΑΔΗΛΟΝ].

Θαυμαστόν γε, ὦ βουλή, τὸ διαμάχεσθαι περὶ τού-
του, ὡς οὐκ ἐγένοντο ἡμῖν διαλλαγαί, καὶ τὸ μὲν ζεῦγος
καὶ τὰ ἀνδράποδα, καὶ ὅσα ἐξ ἀγροῦ κατὰ τὴν ἀντίδοσιν
ἔλαβε, μὴ ἂν δύνασθαι ἀρνηθῆναι ὡς οὐκ ἀπέδωκε,
φανερῶς δὲ περὶ πάντων διαλελυμένον ἀρνεῖσθαι τὰ
περὶ τῆς ἀνθρώπου, μὴ κοινῇ ἡμᾶς χρῆσθαι συγχωρῆ-
2 σαι. καὶ τὴν μὲν ἀντίδοσιν [δι'] ἐκείνην φανερός ἐστι
ποιησάμενος, τὴν | δ' αἰτίαν δι' ἣν ἀπέδωκεν ἃ ἔλαβεν, οὐκ
ἂν ἄλλην ἔχοι εἰπεῖν (βουλόμενός γ' ἀληθῆ λέγειν) ἢ ὅτι
Reisk.

οἱ φίλοι περὶ πάντων ἡμᾶς τούτων συνήλλαξαν. ἐβου- 3
λόμην δ' ἂν μὴ ἀπολαχεῖν αὐτὸν κριτὴν Διονυσίοις, ἵν'
ὑμῖν φανερὸς ἐγένετο ἐμοὶ διηλλαγμένος, κρίνας τὴν
ἐμὴν φυλὴν νικᾶν· νῦν δὲ ἔγραψε μὲν ταῦτα εἰς τὸ
γραμματεῖον, ἀπέλαχε δέ. καὶ ὅτι ἀληθῆ ταῦτα λέγω, 4
Φιλῖνος καὶ Διοκλῆς ἴσασιν· ἀλλ' οὐκ ἔστ' αὐτοῖς μαρ-
τυρῆσαι μὴ διομοσαμένοις περὶ τῆς αἰτίας ἧς ἐγὼ φεύγω,
ἐπεὶ σαφῶς ἔγνωτ' ἂν ὅτι ἡμεῖς ἦμεν αὐτὸν οἱ κριτὴν
ἐμβαλόντες καὶ ἡμῶν εἵνεκα ἐκαθέζετο. Ἀλλ' ἦν, εἰ βού- 5
λεται, ἐχθρός· δίδωμι γὰρ αὐτῷ τοῦτο· οὐδὲν γὰρ δια-
φέρει. οὐκοῦν ἦλθον αὐτὸς αὐτὸν ἀποκτενῶν, ὡς οὗτός
φησι, καὶ βίᾳ εἰς τὴν οἰκίαν εἰσῆλθον. διὰ τί οὖν οὐκ
ἀπέκτεινα, ὑποχείριον λαβὼν τὸ σῶμα, καὶ τοσοῦτον
κρατήσας ὥστε καὶ τὴν ἄνθρωπον λαβεῖν; φρασάτω
πρὸς ὑμᾶς. ἀλλ' οὐκ ἔχει εἰπεῖν. Καὶ μὴν οὐδείς γε 6
ὑμῶν ἀγνοεῖ ὅτι θᾶττον ἂν ἐγχειριδίῳ πληγεὶς ἀπέθανεν
ἢ πὺξ παιόμενος. φαίνεται τοίνυν οὐδ' αὐτὸς αἰτιώμε-
νος τοιοῦτόν τι ἔχοντας ἡμᾶς ἐλθεῖν, ἀλλ' ὀστράκῳ φησὶ
πληγῆναι. καίτοι φανερὸν ἤδη ἐξ ὧν εἴρηκεν, ὅτι οὐ
πρόνοια γεγένηται. οὐ γὰρ ἂν οὕτως ἤλθομεν, ἀδήλου 7
ὄντος εἰ παρὰ τούτῳ εὑρήσομεν ὄστρακον ἢ οὕτως αὐτὸν
ἀποκτενοῦμεν, ἀλλ' οἴκοθεν ἔχοντες ἂν ἐβαδίζομεν. νῦν
δὲ ὁμολογούμεθα πρὸς παῖδας καὶ αὐλητρίδας καὶ μετ'
οἴνου ἐλθόντες. ὥστε πῶς ταῦτ' ἐστὶ πρόνοια; ἐγὼ μὲν
γὰρ οἶμαι οὐδαμῶς. Ἀλλ' οὗτος ἐναντίως τοῖς ἄλλοις 8
δύσερώς ἐστι, καὶ ἀμφότερα βούλεται, τό τε ἀργύριον
μὴ ἀποδοῦναι καὶ τὴν ἄνθρωπον ἔχειν. εἶτα ὑπὸ τῆς ἀν-
θρώπου παρωξυμμένος ὀξύχειρ λίαν καὶ πάροινός ἐστιν,
ἀνάγκη δὲ ἀμύνασθαι. ἡ δὲ τοτὲ μὲν ἐμὲ περὶ πολλοῦ
τοτὲ δὲ τοῦτόν φησι ποιεῖσθαι, βουλομένη ὑπ' ἀμφοτέ-
ρων ἐρᾶσθαι. καὶ ἐγὼ μὲν καὶ ἐξ ἀρχῆς εὐκόλως εἶχον καὶ 9
νῦν ἔτι ἔχω· ὁ δ' εἰς τοῦτο βαρυδαιμονίας ἥκει, ὥστε

οὐκ αἰσχύνεται τραῦμά τε ὀνομάζων τὰ ὑπώπια· καὶ ἐν
κλίνῃ περιφερόμενος καὶ δεινῶς προσποιούμενος δια-
κεῖσθαι ἕνεκα πόρνης ἀνθρώπου, ἣν ἔξεστιν αὐτῷ
10 ἀναμφισβητήτως ἔχειν ἐμοὶ ἀποδόντι τἀργύριον. καὶ
φησὶ μὲν δεινῶς ἐπιβουλευθῆναι καὶ πρὸς ἅπανθ' ἡμῖν
ἀμφισβητεῖ, ἐξὸν δ' ἐκ τῆς ἀνθρώπου βασανισθείσης
τὸν ἔλεγχον ποιήσασθαι οὐκ ἠθέλησεν· ἣ πρῶτον μὲν
τοῦτ' ἂν κατεῖπεν, πότερα κοινὴ ἡμῖν ἦν ἢ ἰδία τούτου,
καὶ πότερα τὸ ἥμισυ τοῦ ἀργυρίου ἐγὼ συνεβαλόμην ἢ
οὗτος ἅπαν ἔδωκε, καὶ εἰ διηλλαγμένοι ἢ ἔτι ἐχθροὶ
11 ἦμεν, ἔτι δὲ εἰ μεταπεμφθέντες ἤλθομεν ἢ οὐδενὸς κα-
λέσαντος, καὶ εἰ οὗτος ἦρχε χειρῶν ἀδίκων ἢ ἐγὼ πρό-
τερος τοῦτον ἐπάταξα. τούτων καθ' ἓν ἕκαστον καὶ τῶν
ἄλλων οὐδὲν ἦν ὅ τι οὐ ῥᾴδιον αὐτῇ τοῖς τε ἄλλοις ἐμ-
φανὲς καὶ τούτοις ποιῆσαι. . . .

12 Ὅτι μὲν οὖν οὔτε πρόνοια ἐγένετο οὔτε ἀδικῶ τοῦ-
τον, ὦ βουλή, ἐκ τοσούτων τεκμηρίων καὶ μαρτυριῶν
ὑμῖν ἐπιδέδεικται· ἀξιῶ δ' ὅσον ἂν ἐγένετο σημεῖον
τούτῳ πρὸς τὸ δοκεῖν ἀληθῆ λέγειν φυγόντος ἐμοῦ τὴν
βάσανον, τοσοῦτον ἐμοὶ τεκμήριον γενέσθαι ὅτι οὐ
ψεύδομαι, διότι οὗτος οὐκ ἠθέλησεν ἐκ τῆς ἀνθρώπου
ποιήσασθαι τὸν ἔλεγχον, καὶ μὴ τοσοῦτον ἰσχῦσαι τοὺς
τούτου λόγους, ὅτι φησὶν αὐτὴν ἐλευθέραν εἶναι· ὁμοίως
γὰρ προσήκει κἀμοὶ τῆς ἐλευθερίας, τὸ ἴσον καταθέντι
13 ἀργύριον. ἀλλὰ ψεύδεται καὶ οὐκ ἀληθῆ λέγει. ἢ δεινόν
γε· εἰ εἰς μὲν λύσιν τοῦ σώματος ἔδωκα τὸ ἀργύριον ἐκ
τῶν πολεμίων, ἐξῆν ἄν μοι χρῆσθαι αὐτῇ ὅ τι ἐβουλό-
μην, κινδυνεύοντι δέ μοι περὶ τῆς πατρίδος οὐδὲ πυθέ-
σθαι παρ' αὐτῆς τἀληθῆ ἐκγενήσεται περὶ ὧν εἰς τὴν
κρίσιν καθέστηκα; καὶ μὲν δὴ πολὺ ἂν δικαιότερον ἐπὶ
ταύτῃ τῇ αἰτίᾳ βασανισθείη ἢ ἐπὶ τῇ ἐκ τῶν πολεμίων
λύσει πραθείη, ὅσῳ παρὰ μὲν ἐκείνων βουλομένων ἀπο-

Reisk.

λῦσαι ἔστι καὶ ἄλλοθεν | εὐπορήσαντι κομισθῆναι, ἐπὶ
δὲ τοῖς ἐχθροῖς γενόμενον οὐ δυνατόν· οὐ γὰρ ἀργύριον
λαβεῖν προθυμοῦνται, ἀλλ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐκβαλεῖν
αὐτὸν ποιοῦνται. ὥσθ' ὑμῖν προσήκει μὴ ἀποδέχεσθαι 14
αὐτοῦ διὰ τοῦτο οὐκ ἀξιοῦντος βασανισθῆναι τὴν ἄν-
θρωπον, ὅτι αὐτὴν ἐλευθέραν ἐσκήπτετο εἶναι, ἀλλὰ
πολὺ μᾶλλον συκοφαντίαν καταγινώσκειν, ὅτι παρα-
λιπὼν ἔλεγχον οὕτως ἀκριβῆ ἐξαπατήσειν ὑμᾶς ῥᾳδίως
ᾠήθη. οὐ γὰρ δή που τήν γε τούτου πρόκλησιν πιστο- 15
τέραν ὑμᾶς νομίζειν δεῖ τῆς ἡμετέρας, ἐφ' οἷς τοὺς αὐ-
τοῦ οἰκέτας ἠξίου βασανίζεσθαι. ἃ μὲν γὰρ ἐκεῖνοι ᾔδε-
σαν, ἐλθόντας ἡμᾶς ὡς τοῦτον, καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν·
εἰ δὲ μεταπεμφθέντες ἢ μή, καὶ πότερον πρότερος ἐπλή-
γην ἢ ἐπάταξα, ἐκείνη μᾶλλον ἂν ᾔδει. ἔτι δὲ τοὺς μὲν 16
τούτου οἰκέτας ἰδίους ὄντας τούτου εἰ ἐβασανίζομεν,
ἀνοήτως ἄν τι τούτῳ χαριζόμενοι καὶ παρὰ τὴν ἀλήθειαν
ἐμοῦ κατεψεύσαντο· αὕτη δὲ ὑπῆρχε κοινή, ὁμοίως ἀμ-
φοτέρων ἀργύριον κατατεθεικότων, καὶ μάλιστα ᾔδει.
διὰ ταύτην ἅπαντα τὰ πραχθέντα ἡμῖν γεγένηται, καὶ
οὐ λήσει οὐδὲν ἐν ταύτῃ. ἔγωγ' ἂν ἄνισον εἶχον βασα- 17
νισθείσης, ἀλλ' ἀπεκινδύνευον τοῦτο· πολὺ γὰρ περὶ
πλείονος τοῦτον ἢ ἐμὲ φαίνεται ποιησαμένη, καὶ μετὰ
μὲν τούτου ἐμὲ ἠδικηκυῖα, μετ' ἐμοῦ δ' οὐδεπώποτε εἰς
τοῦτον ἐξαμαρτοῦσα. ἀλλ' ὅμως ἐγὼ μὲν εἰς ταύτην
κατέφυγον, οὗτος δὲ οὐκ ἐπίστευσεν αὐτῇ.

Οὔκουν δεῖ ὑμᾶς, ὦ βουλή, τηλικούτου ὄντος τοῦ 18
κινδύνου, ῥᾳδίως ἀποδέχεσθαι τοὺς τούτου λόγους, ἀλλ'
ἐνθυμουμένους ὅτι περὶ τῆς πατρίδος μοι καὶ τοῦ βίου
ὁ ἀγών ἐστιν, ἐν ὑπολόγῳ ταύτας τὰς προκλήσεις ποιεῖ-
σθαι. καὶ μὴ ζητεῖτε τούτων ἔτι μείζους πίστεις· οὐ γὰρ
ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν ἀλλ' ἢ ταύτας, ὡς οὐδὲν εἰς τοῦτον
προὐνοήθην. ἀγανακτῶ δ', ὦ βουλή, εἰ διὰ πόρνην καὶ 19

ὄντες μεθέξουσι. καίτοι οὐχ ὑπὲρ αὑτοῦ ἀπολογήσεται,
ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων κατηγορήσει. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους
οἱ ἐπιτάξαντες καταδέξασθαι ἀδικοῦσι, καὶ τοῦ αὐτοῦ
ἀσεβήματος αἴτιοί εἰσιν· εἰ δ' ὑμεῖς αὐτοκράτορες ἦτε,
καὶ ἐστὲ οἱ ἀφελόντες τὰς τιμωρίας τῶν θεῶν, ἀλλ' οὐχ
οὗτοι αἴτιοι ἔσονται. ὑμεῖς οὖν μὴ βούλεσθε εἰς ὑμᾶς
τὴν αἰτίαν ταύτην περιτρέψαι, ἐξὸν τὸν ἀδικοῦντα κολά-
14 σασιν ἀπηλλάχθαι. ἔπειτα δ' ἐκεῖνοι μὲν ἀρνοῦνται τὰ
μεμηνυμένα, οὗτος δὲ ὁμολογεῖ ποιῆσαι. καίτοι καὶ ἐν
'Αρείῳ πάγῳ, ἐν τῷ σεμνοτάτῳ καὶ δικαιοτάτῳ δικαστη-
ρίῳ, ὁμολογῶν μὲν ἀδικεῖν ἀποθνήσκει, ἐὰν δὲ ἀμ-
φισβητῇ, ἐλέγχεται, καὶ ἀπολύεται οὐδὲν δόξας ἀδικεῖν.
οὔκουν ὁμοίαν χρὴ γνώμην ἔχειν περί τε τῶν ἀρνουμέ-
15 νων καὶ περὶ τῶν ὁμολογούντων. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ
εἶναι· ἂν μέν τις ἀνδρὸς σῶμα τρώσῃ, κεφαλὴν ἢ πρόσ-
ωπον ἢ χεῖρας ἢ πόδας, αὐτὸς μὲν κατὰ τοὺς νόμους
τοὺς ἐξ 'Αρείου πάγου φεύξεται τὴν τοῦ ἀδικηθέντος
πόλιν, καὶ ἐὰν κατίῃ, ἐνδειχθεὶς θανάτῳ ζημιωθήσεται·
ἐὰν δέ τις τὰ αὐτὰ ταῦτα ἀδικήσῃ τὰ ἀγάλματα τῶν
θεῶν, οὐδ' αὐτῶν κωλύσετε τῶν ἱερῶν ἐπιβαίνειν ἢ
εἰσιόντα τιμωρήσεσθε; καὶ μὲν δὴ τούτων καὶ δίκαιον
καὶ ἀγαθόν ἐστιν ἐπιμελεῖσθαι, ὑφ' ὧν καὶ εὖ καὶ κακῶς
16 δυνήσεσθε πάσχειν. φασὶ δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλοὺς
διὰ τὰ ἐνθάδε ἀσεβήματα ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς ἱερῶν ἐξ-
είργειν. ὑμεῖς δὲ αὐτοὶ οἱ ἀδικηθέντες περὶ ἐλάττονος
17 ποιεῖσθε τὰ παρ' ὑμῖν νόμιμα ἢ ἕτεροι τὰ ὑμέτερα. το-
σοῦτο δ' οὗτος Διαγόρου τοῦ Μηλίου ἀσεβέστερος γεγέ-
νηται· ἐκεῖνος μὲν γὰρ λόγῳ περὶ τὰ ἀλλότρια ἱερὰ καὶ
ἑορτὰς ἠσέβει, οὗτος δὲ ἔργῳ περὶ τὰ ἐν τῇ αὑτοῦ πόλει.
ὀργίζεσθαι οὖν χρή, ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, τοῖς ἀστοῖς
ἀδικοῦσι μᾶλλον ἢ τοῖς ξένοις περὶ ταῦτα τὰ ἱερά· τὸ
μὲν γὰρ ὥσπερ ἀλλότριόν ἐστιν ἁμάρτημα, τὸ δ' οἰκεῖον.

Reisk.

καὶ μὴ οὓς μὲν ἔχετε ἀδικοῦντας ἀφίετε, τοὺς δὲ φεύ- 18
γοντας ζητεῖτε συλλαμβάνειν, ἐπικηρύττοντες τάλαντον
ἀργυρίου δώσειν τῷ | ἀπάγοντι ἢ ἀποκτείναντι. εἰ δὲ
μή, δόξετε τοῖς Ἕλλησι κομπάζειν μᾶλλον ἢ τιμωρεῖσθαι
βούλεσθαι. ἐπεδείξατο δὲ καὶ τοῖς Ἕλλησιν ὅτι θεοὺς οὐ 19
νομίζει. οὐ γὰρ ὡς δεδιὼς τὰ πεποιημένα, ἀλλ' ὡς θαρ-
ρῶν, ναυκληρίᾳ ἐπιθέμενος τὴν θάλατταν ἔπλει. ὁ δὲ
θεὸς ὑπῆγεν αὐτόν, ἵνα ἀφικόμενος εἰς τὰ ἁμαρτήματα
ἐπὶ τῇ ἐμῇ προφάσει δῴη δίκην. ἐλπίζω μὲν οὖν αὐτὸν 20
καὶ δώσειν δίκην, θαυμάσιον δὲ οὐδὲν ἄν μοι γένοιτο.
οὐδὲ γὰρ ὁ θεὸς παραχρῆμα κολάζει, ἀλλ' αὕτη μέν ἐστιν
ἀνθρωπίνη δίκη. πολλαχόθεν δὲ ἔχω τεκμαιρόμενος
εἰκάζειν, ὁρῶν καὶ ἑτέρους ἠσεβηκότας χρόνῳ δεδωκό-
τας δίκην, καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνων διὰ τὰ τῶν προγόνων
ἁμαρτήματα. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ δέη πολλὰ καὶ κιν-
δύνους ὁ θεὸς ἐπιπέμπει τοῖς ἀδικοῦσιν, ὥστε πολλοὺς
ἤδη ἐπιθυμῆσαι τελευτήσαντας τῶν κακῶν ἀπηλλάχθαι.
ὁ δὲ θεὸς τέλος τούτων λυμηνάμενος τῷ βίῳ θάνατον
ἐπέθηκε. σκέψασθε δὲ καὶ αὐτοῦ Ἀνδοκίδου τὸν βίον, 21
ἀφ' οὗ ἠσέβηκε, καὶ εἴ τις τοιοῦτος ἕτερός ἐστιν. Ἀνδο-
κίδης γὰρ ἐπειδὴ ἥμαρτεν, ἐξ ἐπιβολῆς εἰσαχθεὶς εἰς τὸ
δικαστήριον, ἔδησεν ἑαυτὸν τιμησάμενος δεσμοῦ, εἰ μὴ
παραδοίη τὸν ἀκόλουθον· εὖ δ' ᾔδει οὐ δυνησόμενος 22
παραδοῦναι, ὃς διὰ τοῦτον καὶ τὰ τούτου ἁμαρτήματα
ἀπέθανεν, ἵνα μὴ μηνυτὴς γένοιτο. καίτοι πῶς οὐ θεῶν
τις τὴν τούτου γνώμην διέφθειρεν, ὃς ῥᾷον ἡγήσατο
δεσμοῦ τιμήσασθαι ἢ ἀργυρίου ἐπ' ἐλπίδι τῇ αὐτῇ; ἐκ δ' 23
οὖν τούτου τοῦ τιμήματος ἐδέδετο ἐγγὺς ἐνιαυτόν, καὶ
ἐμήνυσε δεδεμένος κατὰ τῶν αὑτοῦ συγγενῶν καὶ φί-
λων, ἀδείας δοθείσης αὐτῷ, εἰ δόξειε τἀληθῆ μηνῦσαι.
καὶ τίνα αὐτὸν δοκεῖτε ψυχὴν ἔχειν, ὁπότε τὰ μὲν ἔσχατα
καὶ τα αἴσχιστα ἐποίει μηνύων κατὰ τῶν ἑαυτοῦ φίλων,

24 ἡ δὲ σωτηρία ἀφανὴς αὐτῷ; μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπε-
κτονὼς ἦν οὓς αὐτὸς ἔφη περὶ πλείστου ποιεῖσθαι, ἔδοξε
τἀληθῆ μηνῦσαι καὶ ἐλύθη, καὶ προσεψηφίσασθε ὑμεῖς
αὐτὸν εἴργεσθαι τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν ἱερῶν, ὥστε μηδ'
ἀδικούμενον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν δύνασθαι δίκην λαβεῖν.
25 οὐδεὶς γάρ πω, ἐξ ὅσου Ἀθῆναι ἀείμνηστοί εἰσιν, ἐπὶ
τοιαύτῃ αἰτίᾳ ἠτιμώθη. δικαίως· οὐδὲ γὰρ ἔργα τοιαῦτα
οὐδείς πω εἰργάσατο. καὶ τούτων πότερα τοὺς θεοὺς
26 χρὴ ἢ τὸ αὐτόματον αἰτιᾶσθαι; μετὰ δὲ ταῦτα ἔπλευσεν
ὡς τὸν Κιττιέων βασιλέα, καὶ προδιδοὺς ληφθεὶς ὑπ'
αὐτοῦ ἐδέθη, καὶ οὐ μόνον τὸν θάνατον ἐφοβεῖτο ἀλλὰ
καὶ τὰ καθ' ἡμέραν αἰκίσματα, οἰόμενος τὰ ἀκρωτήρια
27 ζῶντος ἀποτμηθήσεσθαι. ἀποδρὰς δὲ ἐκ τούτου τοῦ
κινδύνου κατέπλευσεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἐπὶ τῶν τε-
τρακοσίων .... θεὸς λήθην ἔδωκεν, ὥστε εἰς τοὺς ἠδι-
κημένους αὐτοὺς ἐπεθύμησεν ἀφικέσθαι. ἀφικόμενος δὲ
28 ἐδέθη καὶ ᾐκίσθη, ἀπώλετο δὲ οὐχί, ἀλλ' ἐλύθη. ἔνθεν
δὲ ἔπλευσεν ὡς Εὐαγόραν τὸν Κύπρου βασιλεύοντα, καὶ
ἀδικήσας εἴρχθη. ἀποδρὰς δὲ τοῦτον ἔφευγε μὲν τοὺς
ἐνθάδε θεούς, ἔφευγε δὲ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, ἔφευγε δὲ
εἰς οὓς τὸ πρῶτον ἀφίκοιτο τόπους. καίτοι τίς χάρις τῷ
βίῳ, κακοπαθεῖν μὲν πολλάκις, ἀναπαύσασθαι δὲ μηδέ-
29 ποτε; καταπλεύσας δὲ ἐκεῖθεν δεῦρο ἐπὶ δημοκρατίας εἰς
τὴν αὐτοῦ πόλιν τοῖς μὲν πρυτάνεσιν ἔδωκε χρήματα,
ἵνα αὐτὸν προσαγάγοιεν ἐνθάδε, ὑμεῖς δ' αὐτὸν ἐξηλά-
σατε ἐκ τῆς πόλεως, τοῖς θεοῖς βεβαιοῦντες τοὺς νόμους
30 οὓς ἐψηφίσασθε. καὶ τὸν ἄνδρα οὐ δῆμος, οὐκ ὀλιγαρ-
χία, οὐ τύραννος, οὐ πόλις ἐθέλει δέξασθαι διὰ τέλους,
ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον, ἐξ ὅσου ἠσέβησεν, ἀλώμενος
διάγει, πιστεύων ἀεὶ μᾶλλον τοῖς ἀγνῶσι τῶν γνωρί-
μων διὰ τὸ ἠδικηκέναι οὓς γινώσκει. τὸ δὲ τελευταῖον
νῦν ἀφικόμενος εἰς τὴν πόλιν δὶς ἐν τῷ αὐτῷ ἐνδέ-

Reisk.

δεικται. καὶ τὸ μὲν σῶμα ἀεὶ ἐν δεσμοῖς ἔχει, ἡ δὲ οὐσία 31
αὐτοῦ ἐλάττων ἐκ τῶν κινδύνων γίνεται. καίτοι ὅταν
τις τὸν αὑτοῦ βίον τοῖς ἐχθροῖς καὶ τοῖς συκοφάνταις
διανέμῃ, τοῦτ' ἔστι τὸ τὸν βίον βιοῦν ἀβίωτον. ἃ τού-
τῳ | ὁ θεὸς οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐπινοεῖν δίδωσιν, ἀλλὰ τι-
μωρούμενος τῶν γεγενημένων ἀσεβημάτων. τὸ δὲ τε- 32
λευταῖον νυνὶ παραδέδωκεν αὐτὸν ὑμῖν χρῆσθαι ὅ τι ἂν
βούλησθε, οὐ τῷ μὴ ἀδικεῖν πιστεύων, ἀλλ' ὑπὸ δαι-
μονίου τινὸς ἀγόμενος ἀνάγκης. οὔκουν χρὴ μὰ τὸν Δία
οὔτε πρεσβύτερον ὄντα οὔτε νεώτερον, ὁρῶντας Ἀνδο-
κίδην ἐκ τῶν κινδύνων σωζόμενον, συνειδότας αὐτῷ
ἔργα ἀνόσια εἰργασμένῳ, ἀθεωτέρους γίνεσθαι, ἐνθυ-
μουμένους ὅτι ἥμισυς ὁ βίος βιῶναι κρείττων ἀλύπῳ
ἐστὶν ἢ διπλάσιος λυπουμένῳ, ὥσπερ οὗτος.

Εἰς τοσοῦτον δὲ ἀναισχυντίας ἀφῖκται, ὥστε καὶ 33
παρασκευάζεται τὰ πολιτικὰ πράττειν καὶ ἤδη δημη-
γορεῖ καὶ ἐπιτιμᾷ καὶ ἀποδοκιμάζει τῶν ἀρχόντων τισί,
καὶ συμβουλεύει εἰς τὴν βουλὴν εἰσιὼν περὶ θυσιῶν καὶ
προσόδων καὶ εὐχῶν καὶ μαντειῶν. καίτοι τούτῳ πειθό-
μενοι ποίοις θεοῖς ἡγήσεσθε κεχαρισμένα ποιεῖν; μὴ
γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ ὑμεῖς βούλεσθε τὰ
τούτῳ πεποιημένα ἐπιλαθέσθαι, καὶ τοὺς θεοὺς ἐπιλή-
σεσθαι. ἀξιοῖ δὲ οὐχ ὡς ἠδικηκὼς ἡσυχίαν ἔχων πολι- 34
τεύεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ αὐτὸς ἐξευρὼν τοὺς τὴν πόλιν
ἀδικήσαντας, οὕτω διανοεῖται, καὶ παρασκευάζεται ὅπως
ἑτέρων μεῖζον δυνήσεται, ὥσπερ οὐ διὰ πρᾳότητα καὶ
ἀσχολίαν τὴν ὑμετέραν οὐ δεδωκὼς ὑμῖν δίκην, εἰς οὓς
νῦν ἁμαρτάνων οὐ λανθάνει, ἀλλ' ἅμα ἐξελεγχθήσεταί
τε καὶ δώσει δίκην.

Ἰσχυριεῖται δὲ καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ· ἀναγκαίως γὰρ 35
ἔχω ὑμᾶς διδάσκειν ἃ οὗτος ἀπολογήσεται, ἵν' ἀκούσαντες
παρ' ἀμφοτέρων ἄμεινον διαγνῶτε. φησὶ γὰρ ἀγαθὰ

p. 222—233

24 ἡ δὲ σωτηρία ἀφανὴς αὐτῷ; μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπε-
κτονὼς ἦν οὓς αὐτὸς ἔφη περὶ πλείστου ποιεῖσθαι, ἔδοξε
τἀληθῆ μηνῦσαι καὶ ἐλύθη, καὶ προσεψηφίσασθε ὑμεῖς
αὐτὸν εἴργεσθαι τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν ἱερῶν, ὥστε μηδ'
ἀδικούμενον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν δύνασθαι δίκην λαβεῖν.
25 οὐδεὶς γάρ πω, ἐξ ὅσου Ἀθῆναι ἀείμνηστοί εἰσιν, ἐπὶ
τοιαύτῃ αἰτίᾳ ἠτιμώθη. δικαίως· οὐδὲ γὰρ ἔργα τοιαῦτα
οὐδείς πω εἰργάσατο. καὶ τούτων πότερα τοὺς θεοὺς
26 χρὴ ἢ τὸ αὐτόματον αἰτιᾶσθαι; μετὰ δὲ ταῦτα ἔπλευσεν
ὡς τὸν Κιττιέων βασιλέα, καὶ προδιδοὺς ληφθεὶς ὑπ'
αὐτοῦ ἐδέθη, καὶ οὐ μόνον τὸν θάνατον ἐφοβεῖτο ἀλλὰ
καὶ τὰ καθ' ἡμέραν αἰκίσματα, οἰόμενος τὰ ἀκρωτήρια
27 ζῶντος ἀποτμηθήσεσθαι. ἀποδρὰς δὲ ἐκ τούτου τοῦ
κινδύνου κατέπλευσεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἐπὶ τῶν τε-
τρακοσίων .... θεὸς λήθην ἔδωκεν, ὥστε εἰς τοὺς ἠδι-
κημένους αὐτοὺς ἐπεθύμησεν ἀφικέσθαι. ἀφικόμενος δὲ
28 ἐδέθη καὶ ᾐκίσθη, ἀπώλετο δὲ οὐχί, ἀλλ' ἐλύθη. ἔνθεν
δὲ ἔπλευσεν ὡς Εὐαγόραν τὸν Κύπρου βασιλεύοντα, καὶ
ἀδικήσας εἴρχθη. ἀποδρὰς δὲ τοῦτον ἔφευγε μὲν τοὺς
ἐνθάδε θεούς, ἔφευγε δὲ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, ἔφευγε δὲ
εἰς οὓς τὸ πρῶτον ἀφίκοιτο τόπους. καίτοι τίς χάρις τῷ
βίῳ, κακοπαθεῖν μὲν πολλάκις, ἀναπαύσασθαι δὲ μηδέ-
29 ποτε; καταπλεύσας δὲ ἐκεῖθεν δεῦρο ἐπὶ δημοκρατίας εἰς
τὴν αὑτοῦ πόλιν τοῖς μὲν πρυτάνεσιν ἔδωκε χρήματα,
ἵνα αὐτὸν προσαγάγοιεν ἐνθάδε, ὑμεῖς δ' αὐτὸν ἐξηλά-
σατε ἐκ τῆς πόλεως, τοῖς θεοῖς βεβαιοῦντες τοὺς νόμους
30 οὓς ἐψηφίσασθε. καὶ τὸν ἄνδρα οὐ δῆμος, οὐκ ὀλιγαρ-
χία, οὐ τύραννος, οὐ πόλις ἐθέλει δέξασθαι διὰ τέλους,
ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον, ἐξ ὅσου ἠσέβησεν, ἀλώμενος
διάγει, πιστεύων ἀεὶ μᾶλλον τοῖς ἀγνῶσι τῶν γνωρί-
μων διὰ τὸ ἠδικηκέναι οὓς γιγνώσκει. τὸ δὲ τελευταῖον
νῦν ἀφικόμενος εἰς τὴν πόλιν δὶς ἐν τῷ αὐτῷ ἐνδέ-

δεικται. καὶ τὸ μὲν σῶμα ἀεὶ ἐν δεσμοῖς ἔχει, ἡ δὲ οὐσία 31
αὐτοῦ ἐλάττων ἐκ τῶν κινδύνων γίνεται. καίτοι ὅταν
τις τὸν αὑτοῦ βίον τοῖς ἐχθροῖς καὶ τοῖς συκοφάνταις
διανέμῃ, τοῦτ' ἔστι τὸ τὸν βίον βιοῦν ἀβίωτον. ἃ τού-
τῳ | ὁ θεὸς οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐπινοεῖν δίδωσιν, ἀλλὰ τι-
μωρούμενος τῶν γεγενημένων ἀσεβημάτων. τὸ δὲ τε- 32
λευταῖον νυνὶ παραδέδωκεν αὐτὸν ὑμῖν χρῆσθαι ὅ τι ἂν
βούλησθε, οὐ τῷ μὴ ἀδικεῖν πιστεύων, ἀλλ' ὑπὸ δαι-
μονίου τινὸς ἀγόμενος ἀνάγκης. οὔκουν χρὴ μὰ τὸν Δία
οὔτε πρεσβύτερον ὄντα οὔτε νεώτερον, ὁρῶντας Ἀνδο-
κίδην ἐκ τῶν κινδύνων σωζόμενον, συνειδότας αὐτῷ
ἔργα ἀνόσια εἰργασμένῳ, ἀθεωτέρους γίνεσθαι, ἐνθυ-
μουμένους ὅτι ἥμισυς ὁ βίος βιῶναι κρείττων ἀλύπῳ
ἐστὶν ἢ διπλάσιος λυπουμένῳ, ὥσπερ οὗτος.

Εἰς τοσοῦτον δὲ ἀναισχυντίας ἀφῖκται, ὥστε καὶ 33
παρασκευάζεται τὰ πολιτικὰ πράττειν καὶ ἤδη δημη-
γορεῖ καὶ ἐπιτιμᾷ καὶ ἀποδοκιμάζει τῶν ἀρχόντων τισί,
καὶ συμβουλεύει εἰς τὴν βουλὴν εἰσιὼν περὶ θυσιῶν καὶ
προσόδων καὶ εὐχῶν καὶ μαντειῶν. καίτοι τούτῳ πειθό-
μενοι ποίοις θεοῖς ἡγήσεσθε κεχαρισμένα ποιεῖν; μὴ
γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ ὑμεῖς βούλεσθε τὰ
τούτῳ πεποιημένα ἐπιλαθέσθαι, καὶ τοὺς θεοὺς ἐπιλή-
σεσθαι. ἀξιοῖ δὲ οὐχ ὡς ἠδικηκὼς ἡσυχίαν ἔχων πολι- 34
τεύεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ αὐτὸς ἐξευρὼν τοὺς τὴν πόλιν
ἀδικήσαντας, οὕτω διανοεῖται, καὶ παρασκευάζεται ὅπως
ἑτέρων μεῖζον δυνήσεται, ὥσπερ οὐ διὰ πραότητα καὶ
ἀσχολίαν τὴν ὑμετέραν οὐ δεδωκὼς ὑμῖν δίκην, εἰς οὓς
νῦν ἁμαρτάνων οὐ λανθάνει, ἀλλ' ἅμα ἐξελεγχθήσεταί
τε καὶ δώσει δίκην.

Ἰσχυριεῖται δὲ καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ· ἀναγκαίως γὰρ 35
ἔχω ὑμᾶς διδάσκειν ἃ οὗτος ἀπολογήσεται, ἵν' ἀκούσαντες
παρ' ἀμφοτέρων ἄμεινον διαγνῶτε. φησὶ γὰρ ἀγαθὰ

46 Φέρε δή, εἰς τί σκεψαμένους χρὴ ὑμᾶς Ἀνδοκίδου
ἀποψηφίσασθαι; πότερον ὡς στρατιώτης ἀγαθός; ἀλλ'
οὐδεπώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐστρατεύσατο, οὔτε ἱππεὺς
οὔτε ὁπλίτης, οὔτε τριήραρχος οὔτ' ἐπιβάτης, οὔτε πρὸ
τῆς συμφορᾶς οὔτε μετὰ τὴν συμφοράν, πλέον ἢ τεττα-
47 ράκοντα ἔτη γεγονώς. καίτοι ἕτεροι φεύγοντες ἐν Ἑλλησ-
πόντῳ συνετριηράρχουν ὑμῖν. ἀναμνήσθητε δὲ καὶ
αὐτοὶ ἐξ ὅσων κακῶν καὶ πολέμου ὑμᾶς αὐτοὺς περιε-
ποιήσατε καὶ τὴν πόλιν, πολλὰ μὲν τοῖς σώμασι πονή-
σαντες, πολλὰ δὲ ἀναλώσαντες χρήματα καὶ ἰδίᾳ καὶ δη-
μοσίᾳ, πολλοὺς δὲ καὶ ἀγαθοὺς τῶν πολιτῶν καταθά-
48 ψαντες διὰ τὸν γενόμενον πόλεμον. Ἀνδοκίδης δὲ ἀπα-
θὴς τούτων τῶν κακῶν γενόμενος .... εἰς τὴν σωτηρίαν
τῇ πατρίδι, ἀξιοῖ νυνὶ μετέχειν τῆς πόλεως, ἀσεβῶν ἐν
αὐτῇ. ἀλλὰ πλουτῶν γὰρ καὶ δυνάμενος τοῖς χρήμασι
καὶ βασιλεῦσιν ἐξενωμένος καὶ τυράννοις; ἃ νυνὶ κομ-
πάσει, ἐπιστάμενος τοὺς ὑμετέρους τρόπους. ποίαν
49 εἰσφορὰν ..... τούτῳ ἀγαθὸν γίνοιντο, καὶ ἐπιστάμε-
νος ἐν πολλῷ σάλῳ καὶ κινδύνῳ τὴν πόλιν γινομέ-
νην, ναυκληρῶν οὐκ ἐτόλμησεν ἐπαρθεὶς σῖτον εἰσάγων
ὠφελῆσαι τὴν πατρίδα. ἀλλὰ μέτοικοι μὲν καὶ ξένοι
ἕνεκα τῆς μετοικίας ὠφέλουν τὴν πόλιν εἰσάγοντες· σὺ
δὲ τί καὶ ἀγαθὸν ποιήσας, ὦ Ἀνδοκίδη, ποῖα ἁμαρτή-
ματα ἀνακαλεσάμενος, ποῖα τροφεῖα ἀνταποδούς ....
50 ...Ἀθηναῖοι, μνήσθητε τὰ πεποιημένα Ἀνδοκίδῃ, ἐνθυ-
μήθητε δὲ καὶ τῆς ἑορτῆς, δι' ἣν ὑπὸ τῶν πολλῶν προὐ-
τιμήθητε. ἀλλ' ἐστὲ γὰρ ὑπὸ τῶν τούτου ἁμαρτημάτων
ἤδη καταπλῆγες διὰ τὸ πολλάκις ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι, ὥστε
οὐδὲ τὰ δεινὰ ἔτι δεινὰ δοκεῖ ὑμῖν εἶναι. ἀλλὰ προσέχετε
τὸν νοῦν, δοκείτω δ' ὑμῖν ἡ γνώμη ὁρᾶν ἃ οὗτος ἐποίει,
51 καὶ διαγνώσεσθε ἄμεινον. οὗτος γὰρ ἐνδὺς στολήν, μι-
μούμενος τὰ ἱερὰ ἐπεδείκνυε τοῖς ἀμυήτοις καὶ εἶπε τῇ

Reisk.

φωνῇ τὰ ἀπόρρητα, τῶν δὲ θεῶν, οὓς ἡμεῖς θεοὺς νομίζομεν καὶ θεραπεύοντες καὶ ἁγνεύοντες θύομεν καὶ προσευχόμεθα, τούτους περιέκοψε. καὶ ἐπὶ τούτοις ἱέρειαι καὶ ἱερεῖς στάντες κατηράσαντο πρὸς ἑσπέραν καὶ φοινικίδας ἀνέσεισαν, κατὰ τὸ νόμιμον τὸ παλαιὸν καὶ ἀρχαῖον. ὡμολόγησε δὲ οὗτος ποιῆσαι. ἔτι δὲ παρελ- 52
θὼν τὸν νόμον ὃν ὑμεῖς ἔθεσθε, εἴργεσθαι τῶν ἱερῶν αὐτὸν ὡς ἀλιτήριον ὄντα, ταῦτα πάντα βιασάμενος εἰσελήλυθεν ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔθυσεν ἐπὶ τῶν βωμῶν ὧν οὐκ ἐξῆν αὐτῷ, καὶ ἀπήντα τοῖς ἱεροῖς περὶ ἃ ἠσέβησεν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ἐλευσίνιον, ἐχερνίψατο ἐκ
| τῆς ἱερᾶς χέρνιβος. τίνα χρὴ ταῦτα ἀνασχέσθαι; ποῖον 53
φίλον, ποῖον συγγενῆ, ποῖον δικαστὴν χρὴ τούτῳ χαρισάμενον κρύβδην φανερῶς τοῖς θεοῖς ἀπέχθεσθαι; νῦν οὖν χρὴ νομίζειν τιμωρουμένους καὶ ἀπαλλαττομένους Ἀνδοκίδου τὴν πόλιν καθαίρειν καὶ ἀποδιοπομπεῖσθαι καὶ φαρμακὸν ἀποπέμπειν καὶ ἀλιτηρίου ἀπαλλάττεσθαι, ὡς ἓν τούτων οὗτός ἐστι.

Βούλομαι τοίνυν εἰπεῖν ἃ Διοκλῆς ὁ Ζακόρου τοῦ 54
ἱεροφάντου, πάππος δὲ ἡμέτερος, συνεβούλευσε βουλευομένοις ὑμῖν ὅ τι δεῖ χρῆσθαι Μεγαρεῖ ἀνδρὶ ἠσεβηκότι. κελευόντων γὰρ ἑτέρων ἄκριτον παραχρῆμα ἀποκτεῖναι, παρῄνεσε κρῖναι τῶν ἀνθρώπων ἕνεκα, ἵνα ἀκούσαντες καὶ ἰδόντες σωφρονέστεροι οἱ ἄλλοι ὦσι, τῶν δὲ θεῶν ἕνεκα οἴκοθεν ἕκαστον, ἃ δεῖ τὸν ἀσεβοῦντα παθεῖν, αὐτὸν παρ' ἑαυτῷ κεκρικότα εἰς τὸ δικαστήριον εἰσιέναι. καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, (ἐπίστασθε 55
γὰρ ἃ δεῖ ποιῆσαι) μὴ ἀναπεισθῆτε ὑπὸ τούτου. φανερῶς ἔχετε αὐτὸν ἀσεβοῦντα· εἴδετε, ἠκούσατε τὰ τούτου ἁμαρτήματα. ἀντιβολήσει καὶ ἱκετεύσει ὑμᾶς· μὴ ἐλεεῖτε. οὐ γὰρ οἱ δικαίως ἀποθνήσκοντες ἀλλ' οἱ ἀδίκως ἄξιοί εἰσιν ἐλεεῖσθαι.

7.

ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΗΚΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Πρότερον μέν, ὦ βουλή, ἐνόμιζον ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ, ἡσυχίαν ἄγοντι, μήτε δίκας ἔχειν μήτε πράγματα· νυνὶ δὲ οὕτως ἀπροσδοκήτοις αἰτίαις καὶ πονηροῖς συκοφάνταις περιπέπτωκα, ὥστ' εἴ πως οἷόν τε, δοκεῖ μοι δεῖν καὶ τοὺς μὴ γεγονότας ἤδη δεδιέναι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι· διὰ γὰρ τοὺς τοιούτους οἱ κίνδυνοι κοινοὶ γίγνονται καὶ τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσι καὶ τοῖς
2 πολλὰ ἡμαρτηκόσιν. οὕτω δ' ἄπορος ὁ ἀγών μοι καθέστηκεν, ὥστε ἀπεγράφην τὸ μὲν πρῶτον ἐλαίαν ἐκ τῆς γῆς ἀφανίζειν, καὶ πρὸς τοὺς ἐωνημένους τοὺς καρποὺς τῶν μοριῶν πυνθανόμενοι προσῄεσαν· ἐπειδὴ δ' ἐκ τούτου τοῦ τρόπου ἀδικοῦντά με οὐδὲν εὑρεῖν ἐδυνήθησαν, νυνί με σηκόν φασιν ἀφανίζειν, οἰόμενοι ἐμοὶ μὲν ταύτην τὴν αἰτίαν ἀπορωτάτην εἶναι ἀπελέγξαι, αὐ-
3 τοῖς δὲ ἐξεῖναι μᾶλλον ὅ τι ἂν βούλωνται λέγειν. καὶ δεῖ με, περὶ ὧν οὗτος ἐπιβεβουλευκὼς ἥκει, ἅμ' ὑμῖν τοῖς διαγνωσομένοις περὶ τοῦ πράγματος ἀκούσαντα καὶ περὶ τῆς πατρίδος καὶ περὶ τῆς οὐσίας ἀγωνίσασθαι. ὅμως δὲ
4 πειράσομαι ἐξ ἀρχῆς ὑμᾶς διδάξαι. Ἦν μὲν γὰρ τοῦτο Πεισάνδρου τὸ χωρίον, δημευθέντων τῶν ὄντων δ' ἐκείνου Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρεὺς δωρεὰν παρὰ τοῦ δήμου λαβὼν τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἐγεώργει, ὀλίγῳ δὲ πρὸ τῶν τριάκοντα Ἀντικλῆς παρ' αὐτοῦ πριάμενος ἐξεμίσθωσεν· ἐγὼ δὲ παρ' Ἀντικλέους εἰρήνης οὔσης ἐωνού-
5 μην. ἡγοῦμαι τοίνυν, ὦ βουλή, ἐμὸν ἔργον ἀποδεῖξαι ὡς, ἐπειδὴ τὸ χωρίον ἐκτησάμην, οὔτ' ἐλαία οὔτε σηκὸς ἐνῆν ἐν αὐτῷ. νομίζω γὰρ τοῦ μὲν προτέρου χρόνου, οὐδ' εἰ πάλαι ἐνῆσαν μυρίαι, οὐκ ἂν δικαίως ζημιοῦ-

Reisk.

σθαι· εἰ γὰρ μὴ δι' ἡμᾶς εἰσιν ἠφανισμέναι, οὐδὲν προσ-
ήκει περὶ τῶν ἀλλοτρίων ἁμαρτημάτων ὡς ἀδικοῦντας
κινδυνεύειν. πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι ὁ πόλεμος καὶ 6
ἄλλων πολλῶν αἴτιος κακῶν γεγένηται, καὶ τὰ μὲν
πόρρω ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐτέμνετο, τὰ δ' ἐγγὺς ὑπὸ
τῶν φίλων διηρπάζετο· ὥστε πῶς ἂν δικαίως ὑπὲρ τῶν
τῇ πόλει γεγενημένων συμφορῶν ἐγὼ νυνὶ δίκην δι-
δοίην; ἄλλως τε καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ἐν τῷ πολέμῳ δη-
μευθὲν ἄπρακτον ἦν πλεῖον ἢ τρία ἔτη. οὐ θαυμαστὸν 7
δ' εἰ τότε τὰς | μορίας ἐξέκοπτον, ἐν ᾧ οὐδὲ τὰ ἡμέτερ'
αὐτῶν φυλάττειν ἠδυνάμεθα. ἐπίστασθε δέ, ὦ βουλή,
ὅσοι μάλιστα τῶν τοιούτων ἐπιμελεῖσθε, πολλὰ ἐν ἐκεί-
νῳ τῷ χρόνῳ δασέα ὄντα ἰδίαις καὶ μορίαις ἐλαίαις, ὧν
νῦν τὰ πολλὰ ἐκκέκοπται καὶ ἡ γῆ ψιλὴ γεγένηται· καὶ
τῶν αὐτῶν καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ ἐν τῷ πολέμῳ κεκτημέ-
νων οὐκ ἀξιοῦτε παρ' αὐτῶν, ἑτέρων ἐκκοψάντων, δίκην
λαμβάνειν. καίτοι εἰ τοὺς διὰ παντὸς τοῦ χρόνου γεωρ- 8
γοῦντας τῆς αἰτίας ἀφίετε, ἦ που χρὴ τούς γ' ἐν τῇ εἰ-
ρήνῃ πριαμένους ἀφ' ὑμῶν ἀζημίους γενέσθαι.

Ἀλλὰ γάρ, ὦ βουλή, περὶ μὲν τῶν πρότερον γεγε- 9
νημένων πολλὰ ἔχων εἰπεῖν ἱκανὰ νομίζω τὰ εἰρημένα·
ἐπειδὴ δ' ἐγὼ παρέλαβον τὸ χωρίον, πρὶν ἡμέρας πέντε
γενέσθαι, ἀπεμίσθωσα Καλλιστράτῳ, ἐπὶ Πυθοδώρου
ἄρχοντος· ὃς δύο ἔτη ἐγεώργησεν, οὔτε ἰδίαν ἐλαίαν 10
οὔτε μορίαν οὔτε σηκὸν παραλαβών. τρίτῳ δὲ ἔτει Δη-
μήτριος οὑτοσὶ εἰργάσατο ἐνιαυτόν· τῷ δὲ τετάρτῳ Ἀλ-
κίᾳ Ἀντισθένους ἀπελευθέρῳ ἐμίσθωσα, ὃς τέθνηκε
ταῦτα τρία ἔτη. ὁμοίως καὶ Πρωτέας ἐμισθώσατο. Καί
μοι δεῦρο ἴτε μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ χρόνος οὗτος ἐξήκει, αὐτὸς γεωρ- 11
γῶ. φησὶ δὲ ὁ κατήγορος ἐπὶ Σουνιάδου ἄρχοντος σηκὸν

p. 268—271.

ὑπ' ἐμοῦ ἐκκεκόφθαι. ὑμῖν δὲ μεμαρτυρήκασιν οἱ πρό-
τερον ἐργαζόμενοι καὶ πολλὰ ἔτη παρ' ἐμοῦ μεμισθω-
μένοι μὴ εἶναι σηκὸν ἐν τῷ χωρίῳ. καίτοι πῶς ἄν τις
φανερωτέρως ἐξελέγξειε ψευδόμενον τὸν κατήγορον;
οὐ γὰρ οἷόν τε, ἃ πρότερον μὴ ἦν, ταῦτα τὸν ὕστερον
ἐργαζόμενον ἀφανίζειν.
12 Ἐγὼ τοίνυν, ὦ βουλή, ἐν μὲν τῷ τέως χρόνῳ, ὅσοι
με φάσκοιεν δεινὸν εἶναι καὶ ἀκριβῆ καὶ οὐδὲν ἂν εἰκῇ
καὶ ἀλογίστως ποιῆσαι, ἠγανάκτουν ἄν, αἱρούμενος μᾶλ-
λον λέγεσθαι ὥς μοι προσῆκε· νῦν δὲ πάντας ἂν ὑμᾶς
βουλοίμην περὶ ἐμοῦ ταύτην τὴν γνώμην ἔχειν, ἵνα
ἡγῆσθέ με σκοπεῖν, εἴπερ τοιούτοις ἔργοις ἐπεχείρουν,
καὶ ὅ τι κέρδος ἐγίνετο τῷ ἀφανίσαντι καὶ ἥτις ζημία τῷ
ποιήσαντι, καὶ τί ἂν λαθὼν διεπραξάμην καὶ τί ἂν φανε-
13 ρὸς γενόμενος ὑφ' ὑμῶν ἔπασχον. πάντες γὰρ ἄνθρωποι
τὰ τοιαῦτα οὐχ ὕβρεως ἀλλὰ κέρδους ἕνεκα ποιοῦσι· καὶ
ὑμᾶς εἰκὸς οὕτω σκοπεῖν, καὶ τοὺς ἀντιδίκους ἐκ τούτων
τὰς κατηγορίας ποιεῖσθαι, ἀποφαίνοντας ἥτις ὠφέλεια
14 τοῖς ἀδικήσασιν ἐγίνετο. οὗτος μέντοι οὐκ ἂν ἔχοι ἀπο-
δεῖξαι οὔθ' ὡς ὑπὸ πενίας ἠναγκάσθην τοιούτοις ἔργοις
ἐπιχειρεῖν, οὔθ' ὡς τὸ χωρίον μοι διαφθείρεται τοῦ ση-
κοῦ ὄντος, οὔθ' ὡς ἀμπέλοις ἐμποδὼν ἦν, οὔθ' ὡς οἰ-
κίας ἐγγύς, οὔθ' ὡς ἐγὼ ἄπειρος τῶν παρ' ὑμῖν κινδύ-
νων, εἴ τι τούτων ἔπραττον. . . πολλὰς ἂν καὶ μεγάλας
15 ἐμαυτῷ ζημίας γενομένας ἀποφήναιμι· ὃς πρῶτον μὲν
μεθ' ἡμέραν ἐξέκοπτον τὸν σηκόν, ὥσπερ οὐ πάντας λα-
θεῖν δέον, ἀλλὰ πάντας Ἀθηναίους εἰδέναι. καὶ εἰ μὲν
αἰσχρὸν ἦν μόνον τὸ πρᾶγμα, ἴσως ἄν τις τῶν παριόν-
των ἠμέλησε· νῦν δ' οὐ περὶ αἰσχύνης ἀλλὰ τῆς μεγί-
16 στης ζημίας ἐκινδύνευον. πῶς δ' οὐκ ἂν ἦν ἀθλιώτατος
ἀνθρώπων ἁπάντων, εἰ τοὺς ἐμαυτοῦ θεράποντας μη-
κέτι δούλους ἔμελλον ἕξειν ἀλλὰ δεσπότας τὸν λοιπὸν

Reisk

βίον, τοιοῦτον ἔργον συνειδότας; ὥστε εἰ καὶ τὰ μέγιστα
εἰς ἐμὲ ἐξημάρτανον, οὐκ ἂν οἷόν τε ἦν δίκην με παρ'
αὐτῶν λαμβάνειν· εὖ γὰρ ἂν εἰδείην ὅτι ἐπ' ἐκείνοις ἦν
καὶ ἐμὲ τιμωρήσασθαι καὶ αὐτοῖς μηνύσασιν ἐλευθέροις
γενέσθαι. ἔτι τοίνυν εἰ τῶν οἰκετῶν παρέστη μοι μηδὲν 17
φροντίζειν, πῶς ἂν ἐτόλμησα τοσούτων μεμισθωμένων
καὶ ἁπάντων συνειδότων ἀφανίσαι τὸν σηκὸν βραχέος
μὲν κέρδους ἕνεκα, προθεσμίας δὲ οὐδεμιᾶς οὔσης τῷ
κινδύνῳ τοῖς εἰργασμένοις ἅπασι τὸ χωρίον ὁμοίως προσ-
ῆκον εἶναι σῷον τὸν σηκόν, ἵν' εἴ τις αὐτοὺς ᾐτιᾶτο,
εἶχον ἀνενεγκεῖν ὅτῳ παρέδοσαν. νῦν δὲ καὶ ἐμὲ ἀπολύ-
σαντες φαίνονται, καὶ σφᾶς αὐτούς, εἴπερ ψεύδονται,
μετόχους τῆς αἰτίας καθιστάντες. εἰ τοίνυν καὶ ταῦτα | 18
παρεσκευασάμην, πῶς ἂν οἷός τ' ἦν πάντας πεῖσαι [τοὺς
παριόντας, ἢ] τοὺς γείτονας, οἳ οὐ μόνον ἀλλήλων ταῦτ'
ἴσασιν ἃ πᾶσιν ὁρᾶν ἔξεστιν, ἀλλὰ καὶ περὶ ὧν ἀποκρυ-
πτόμενοι οἰόμεθα μηδένα εἰδέναι, καὶ περὶ ἐκείνων πυν-
θάνονται; ἐμοὶ τοίνυν τούτων οἱ μὲν φίλοι οἱ δὲ διάφοροι
περὶ τῶν ἐμῶν τυγχάνουσιν ὄντες. οὓς ἐχρῆν τοῦτον πα- 19
ρασχέσθαι μάρτυρας, καὶ μὴ μόνον οὕτως τολμηρὰς κα-
τηγορίας ποιεῖσθαι· ὃς φησιν ὡς ἐγὼ μὲν παρειστήκειν,
οἱ δ' οἰκέται ἐξέτεμνον τὰ πρέμνα, ἀναθέμενος δὲ ὁ βοη-
λάτης ᾤχετο ἀπάγων τὰ ξύλα. καίτοι, ὦ Νικόμαχε, χρῆν 20
σε τότε καὶ παρακαλεῖν τοὺς παριόντας μάρτυρας, καὶ
φανερὸν ποιεῖν τὸ πρᾶγμα· καὶ ἐμοὶ μὲν οὐδεμίαν ἂν
ἀπολογίαν ὑπέλιπες, αὐτὸς δέ, εἰ μέν σοι ἐχθρὸς ἦν, ἐν
τούτῳ τῷ τρόπῳ ᾖσθα ἂν με τετιμωρημένος, εἰ δὲ τῆς
πόλεως ἕνεκα ἔπραττες, οὕτως ἐξελέγξας οὐκ ἂν ἐδόκεις
εἶναι συκοφάντης, εἰ δὲ κερδαίνειν ἐβούλου, τότ' ἂν 21
πλεῖστον ἔλαβες· φανεροῦ γὰρ ὄντος τοῦ πράγματος
οὐδεμίαν ἄλλην ἡγούμην ἂν εἶναί μοι σωτηρίαν ἢ σὲ
πεῖσαι. τούτων τοίνυν οὐδὲν ποιήσας διὰ τοὺς σοὺς λό-

γους ἀξιοῖς με ἀπολέσθαι, καὶ κατηγορεῖς ὡς ὑπὸ τῆς ἐμῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἐμῶν χρημάτων οὐδεὶς ἐθέλει
22 σοι μαρτυρεῖν. καίτοι εἰ φήσας μ' ἰδεῖν τὴν μορίαν ἀφανίζοντα τοὺς ἐννέα ἄρχοντας ἐπήγαγες ἢ ἄλλους τινὰς τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου, οὐκ ἂν ἑτέρων ἔδει σοι μαρτύρων· οὕτω γὰρ ἄν σοι συνῄδεσαν ἀληθῆ λέγοντι, οἵπερ καὶ
23 διαγιγνώσκειν ἔμελλον περὶ τοῦ πράγματος. δεινότατα οὖν πάσχω· ὃς εἰ μὲν παρέσχετο μάρτυρας, τούτοις ἂν ἠξίου πιστεύειν, ἐπειδὴ δὲ οὐκ εἰσὶν αὐτῷ, ἐμοὶ καὶ ταύτην τὴν ζημίαν οἴεται χρῆναι γενέσθαι. καὶ τούτου μὲν οὐ θαυμάζω· οὐ γὰρ δήπου συκοφαντῶν ἅμα τοιούτων γε λόγων ἀπορήσει καὶ μαρτύρων· ὑμᾶς δ' οὐκ ἀξιῶ τὴν αὐ-
24 τὴν τούτῳ γνώμην ἔχειν. ἐπίστασθε γὰρ ἐν τῷ πεδίῳ πολλὰς μορίας οὔσας καὶ πυρκαϊὰς ἐν τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐμοῖς χωρίοις, ἅς, εἴπερ ἐπεθύμουν, πολὺ ἦν ἀσφαλέστερον καὶ ἀφανίσαι καὶ ἐκκόψαι καὶ ἐπεργάσασθαι, ὅσῳπερ ἧτ-
25 τον τὸ ἀδίκημα πολλῶν οὐσῶν ἔμελλε δῆλον ἔσεσθαι. νῦν δ' οὕτως αὐτὰς περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι ὥσπερ καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν, ἡγούμενος περὶ ἀμφοτέρων τούτων εἶναί μοι τὸν κίνδυνον. αὐτοὺς τοίνυν ὑμᾶς τούτων μάρτυρας παρέξομαι, ἐπιμελουμένους μὲν ἑκάστου μηνός, γνώμονας δὲ πέμποντας καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν· ὧν οὐδεὶς πώποτ' ἐζημίωσεν ὡς ἐργαζόμενον
26 τὰ περὶ τὰς μορίας χωρία. καίτοι οὐ δήπου τὰς μὲν μικρὰς ζημίας οὕτω περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, τοὺς δὲ περὶ τοῦ σώματος κινδύνους [οὕτω] περὶ οὐδενὸς ἡγοῦμαι· καὶ τὰς μὲν πολλὰς ἐλαίας, εἰς ἃς ἐξῆν μᾶλλον ἐξαμαρτάνειν, οὕτω θεραπεύων φαίνομαι, τὴν δὲ μορίαν, ἣν οὐχ οἷόν τ' ἦν λαθεῖν ἐξορύξαντα, ὡς ἀφανίζων νυνὶ
27 κρίνομαι; Πότερον δέ μοι κρεῖττον ἦν, ὦ βουλή, δημοκρατίας οὔσης παρανομεῖν ἢ ἐπὶ τῶν τριάκοντα; καὶ οὐ λέγω ὡς τότε δυνάμενος ἢ ὡς νῦν διαβεβλημένος, ἀλλ'

Reisk.

ὡς τῷ βουλομένῳ τότε μᾶλλον ἐξῆν ἀδικεῖν ἢ νυνί. ἐγὼ
τοίνυν οὐδ᾽ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὔτε τοιοῦτο οὔτε ἄλλο
οὐδὲν κακὸν ποιήσας φανήσομαι. Πῶς δ᾽ ἄν, εἰ μὴ πάν- 28
των ἀνθρώπων ἐμαυτῷ κακονούστατος ἦν, ὑμῶν οὕτως
ἐπιμελουμένων ἐκ τούτου τὴν μορίαν ἀφανίζειν ἐπεχεί-
ρησα τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ δένδρον μὲν οὐδὲ ἕν ἐστι, μιᾶς
δὲ ἐλαίας σηκός, ὡς οὗτός φησιν εἶναι, κυκλόθεν δὲ
ὁδὸς περιέχει, ἀμφοτέρωθεν δὲ γείτονες περιοικοῦσιν,
ἄερκτον δὲ καὶ πανταχόθεν κάτοπτόν ἐστιν; ὥστε τίς ἂν
ἀπετόλμησε, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπιχειρῆσαι τοι-
ούτῳ πράγματι; Δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι ὑμᾶς μέν, οἷς 29
ὑπὸ τῆς πόλεως τὸν ἅπαντα χρόνον προστέτακται τῶν
μοριῶν ἐλαιῶν ἐπιμελεῖσθαι, μήθ᾽ ὡς ἐπεργαζόμενον
πώποτε ζημιῶσαι μήθ᾽ ὡς ἀφανίσαντα εἰς κίνδυνον κα
ταστῆσαι, | τοῦτον δ᾽, ὃς οὔτε γεωργῶν ἐγγὺς τυγχάνει
οὔτ᾽ ἐπιμελητὴς ᾑρημένος οὔθ᾽ ἡλικίαν ἔχων εἰδέναι
περὶ τῶν τοιούτων, ἀπογράψαι με μορίαν ἀφανίζειν.

Ἐγὼ τοίνυν δέομαι ὑμῶν μὴ τοὺς τοιούτους λόγους 30
πιστοτέρους ἡγήσασθαι τῶν ἔργων, μηδὲ περὶ ὧν αὐτοὶ
σύνιστε, ταῦτ᾽ ἀνασχέσθαι τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν λεγόντων,
ἐνθυμουμένους καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ ἐκ τῆς ἄλλης
πολιτείας. ἐγὼ γὰρ τὰ ἐμοὶ προστεταγμένα ἅπαντα προ- 31
θυμότερον πεποίηκα, ὡς ὑπὸ τῆς πόλεως ἠναγκαζόμην,
καὶ τριηραρχῶν καὶ εἰσφορὰς εἰσφέρων καὶ χορηγῶν καὶ
τἆλλα λειτουργῶν οὐδενὸς ἧττον πολυτελῶς τῶν πολι-
τῶν. καίτοι ταῦτα μὲν μετρίως ποιῶν ἀλλὰ μὴ προθύμως 32
οὔτ᾽ ἂν περὶ φυγῆς οὔτ᾽ ἂν περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας ἠγω-
νιζόμην, πλείω δ᾽ ἂν ἐκεκτήμην, οὐδὲν ἀδικῶν οὐδ᾽
ἐπικίνδυνον ἐμαυτῷ καταστήσας τὸν βίον· ταῦτα δὲ
πράξας, ἃ οὗτός μου κατηγορεῖ, ἐκέρδαινον μὲν οὐδέν,
ἐμαυτὸν δ᾽ εἰς κίνδυνον καθίστην. καίτοι πάντες ἂν 33
ὁμολογήσαιτε δικαιότερον εἶναι τοῖς μεγάλοις χρῆσθαι

p. 279—286.

τεκμηρίοις περὶ τῶν μεγάλων, καὶ πιστότερα ἡγεῖσθαι περὶ ὧν ἅπασα ἡ πόλις μαρτυρεῖ, μᾶλλον ἢ περὶ ὧν μόνος οὗτος κατηγορεῖ.

34 Ἔτι τοίνυν, ὦ βουλή, ἐκ τῶν ἄλλων σκέψασθε. μάρτυρας γὰρ ἔχων αὐτῷ προσῆλθον, λέγων ὅτι μοι πάντες εἰσὶν οἱ θεράποντες, οὓς ἐκεκτήμην ἐπειδὴ παρέλαβον τὸ χωρίον, καὶ ἕτοιμός εἰμι, εἴ τινα βούλοιτο, παραδοῦναι βασανίζειν, ἡγούμενος οὕτως ἂν τὸν ἔλεγχον ἰσχυρότερον γενέσθαι τῶν τούτου λόγων καὶ τῶν ἔργων
35 τῶν ἐμῶν. οὗτος δ' οὐκ ἤθελεν, οὐδὲν φάσκων πιστὸν εἶναι τοῖς θεράπουσιν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ δεινὸν εἶναι, εἰ περὶ αὑτῶν μὲν οἱ βασανιζόμενοι κατηγοροῦσιν, εὖ εἰδότες ὅτι ἀποθανοῦνται, περὶ δὲ τῶν δεσποτῶν, οἷς πεφύκασι κακονούστατοι, μᾶλλον ἂν εἵλοντο ἀνέχεσθαι βασανιζόμενοι ἢ κατειπόντες ἀπηλλάχθαι τῶν παρόντων κακῶν.
36 καὶ μὲν δή, ὦ βουλή, φανερὸν οἶμαι εἶναι ὅτι, εἰ Νικομάχου ἐξαιτοῦντος τοὺς ἀνθρώπους μὴ παρεδίδουν, ἐδόκουν ἂν ἐμαυτῷ ξυνειδέναι· ἐπειδὴ τοίνυν ἐμοῦ παραδιδόντος οὗτος παραλαβεῖν οὐκ ἤθελε, δίκαιον καὶ περὶ τούτου τὴν αὐτὴν γνώμην σχεῖν, ἄλλως τε καὶ τοῦ
37 κινδύνου οὐκ ἴσου ἀμφοτέροις ὄντος. περὶ ἐμοῦ μὲν γὰρ εἰ ἤλεγχον, οὐδ' ἂν ἀπολογήσασθαί μοι ἐξεγένετο· τούτῳ δ' εἰ μὴ ὡμολόγουν ἃ οὗτος ἐβούλετο, οὐδεμιᾷ ζημίᾳ ἔνοχος ἦν. ὥστε πολὺ μᾶλλον τοῦτον παραλαμβάνειν ἐχρῆν ἢ ἐμὲ παραδοῦναι προσῆκεν. ἐγὼ τοίνυν εἰς τοῦτο προθυμίας ἀφικόμην, ἡγούμενος μετ' ἐμοῦ εἶναι καὶ ἐκ βασάνων καὶ ἐκ μαρτύρων καὶ ἐκ τεκμηρίων ὑμᾶς περὶ
38 τοῦ πράγματος τἀληθῆ πυθέσθαι. ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρή, ὦ βουλή, ποτέροις χρὴ πιστεύειν μᾶλλον, οἷς πολλοὶ μεμαρτυρήκασιν ἢ ᾧ μηδεὶς τετόλμηκε, καὶ πότερον εἰκὸς μᾶλλον τοῦτον ἀκινδύνως ψεύδεσθαι ἢ μετὰ τοσούτου κινδύνου τοιοῦτον ἐμὲ ἔργον ἐργάσασθαι, καὶ

Reisk.

πότερον οἴεσθε αὐτὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως βοηθεῖν ἢ συκο-
φαντοῦντα αἰτιάσασθαι; ἐγὼ μὲν [ἐγνωκέναι] ὑμᾶς 39
ἡγοῦμαι ὅτι Νικόμαχος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πεισθεὶς τῶν
ἐμῶν τοῦτον τὸν ἀγῶνα ἀγωνίζεται, οὐχ ὡς ἀδικοῦντα
ἐλπίζων ἀποδείξειν, ἀλλ' ὡς ἀργύριον παρ' ἐμοῦ λήψε-
σθαι προσδοκῶν. ὅσῳ γὰρ οἱ τοιοῦτοί εἰσιν ἐπαιτιώτα-
τοι καὶ ἀπορώτατοι τῶν κινδύνων, τοσούτῳ πάντες αὐ-
τοὺς φεύγουσι μάλιστα. ἐγὼ δέ, ὦ βουλή, οὐκ ἠξίουν, 40
ἀλλ' ἐπειδήπερ με ᾐτιάσατο, παρέσχον ἐμαυτὸν ὅ τι βού-
λεσθε χρῆσθαι, καὶ τούτου ἕνεκα τοῦ κινδύνου οὐδενὶ
ἐγὼ τῶν ἐχθρῶν διηλλάγην, οἳ ἐμὲ ἥδιον κακῶς λέγου-
σιν ἢ σφᾶς αὐτοὺς ἐπαινοῦσι, καὶ φανερῶς μὲν οὐδεὶς
πώποτε ἐμὲ αὐτῶν ἐπεχείρησε ποιῆσαι κακὸν οὐδέν, τοι-
ούτους δὲ ἐπιπέμπουσί μοι, οἷς ὑμεῖς οὐκ ἂν δικαίως
πιστεύοιτε. πάντων γὰρ ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ 41
φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι, ἄπαις μὲν ὢν καὶ μόνος,
ἐρήμου δὲ τοῦ οἴκου γενομένου, | μητρὸς δὲ πάντων ἐν-
δεοῦς, πατρίδος δὲ τοιαύτης ἐπ' αἰσχίσταις στερηθεὶς
αἰτίαις, πολλὰς μὲν ναυμαχίας ὑπὲρ αὐτῆς νεναυμαχη-
κώς, πολλὰς δὲ μάχας μεμαχημένος, κόσμιον δ' ἐμαυτὸν
καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ παρασχών.

Ἀλλὰ γάρ, ὦ βουλή, ταῦτα μὲν ἐνθάδε οὐκ οἶδ' ὅ 42
τι δεῖ λέγειν· ἀπέδειξα δ' ὑμῖν ὡς οὐκ ἐνῆν σηκὸς ἐν τῷ
χωρίῳ, καὶ μάρτυρας παρεσχόμην καὶ τεκμήρια. ἃ χρὴ
μεμνημένους διαγιγνώσκειν περὶ τοῦ πράγματος, καὶ
ἀξιοῦν παρὰ τούτου πυθέσθαι ὅτου ἕνεκα, ἐξὸν ἐπ' αὐ-
τοφώρῳ ἐλέγξαι, τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον εἰς τοσοῦτόν
με κατέστησεν ἀγῶνα, καὶ μάρτυρα οὐδένα παρασχόμε- 43
νος ἐκ τῶν λόγων ζητεῖ πιστὸς γενέσθαι, ἐξὸν αὐτοῖς
τοῖς ἔργοις ἀδικοῦντα ἀποδεῖξαι, καὶ ἐμοῦ ἅπαντας δι-
δόντος τοὺς θεράποντας, οὕς φησι παραγενέσθαι, πα-
ραλαβεῖν οὐκ ἤθελεν.

p. 286—294.

8.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΟΥΣΙΑΣΤΑΣ ΚΑΚΟΛΟΓΙΩΝ.

Ἐπιτήδειόν μοι δοκῶ καιρὸν εἰληφέναι περὶ ὧν εἰπεῖν ἐβουλόμην πάλαι· πάρεισι μὲν γὰρ οἷς ἐπεγκαλῶ, πάρεισι δὲ ὧν ἐναντίον ἐπιθυμῶ μέμψασθαι τοῖς ἀδικοῦσιν ἐμέ. καίτοι πολλῷ πλείων ἐστὶ σπουδὴ πρὸς τοὺς παρόντας· τοὺς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι τιμήσειν, εἰ τοῖς ἐπιτηδείοις ἀνεπιτήδειοι δόξουσιν εἶναι (τὴν γὰρ ἀρχὴν
2 οὐδ᾽ ἂν ἐπεχείρουν ἐξαμαρτάνειν εἰς ἐμέ), τοῖς δὲ βουλοίμην ἂν δόξαι μηδὲν ἀδικῶν τούτους ὑπὸ τούτων ἀδικεῖσθαι πρότερον. ἀνιαρὸν μὲν οὖν ἀναγκάζεσθαι λέγειν περὶ τούτων, ἀδύνατον δὲ μὴ λέγειν, ὅταν ἐναντίον τῆς ἐλπίδος κακῶς πάσχω καὶ τοὺς δοκοῦντας εἶναι φίλους ἀδικοῦντας εὑρίσκω.

3 Πρῶτον μὲν οὖν, ἵνα μή τις ὑμῶν τάχα δὴ βοηθῶν οἷς ἐξημάρτηκε πρόφασιν πορίσηται τῆς ἁμαρτίας, εἰπάτω οὖν τίς ὑμῶν ὑπ᾽ ἐμοῦ κακῶς ἀκήκοεν ἢ πέπονθεν, ἢ τίς ἐμοῦ δεηθεὶς οὐκ ἔτυχεν ὧν ἐγώ τε δυνατὸς ἦν κἀκεῖνος ἐπήγγειλε. τί δῆτά με κακῶς τὰ μὲν λέγειν τὰ δὲ ποιεῖν ἐπιχειρεῖτε, καὶ ταῦτα πρὸς τούτους ἡμᾶς
4 διαβάλλειν, οὓς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διεβάλλετε; καίτοι οὕτως ἐνοχλεῖ, ὥστε περὶ πλείονος ἐποιήσατο δοκεῖν ἐμοῦ κήδεσθαι, καὶ μᾶλλον ἐμοῦ κατειπεῖν. ἃ δ᾽ ἔλεγε, πάντα μὲν οὐκ ἂν εἴποιμι· καὶ γὰρ ἀκούων ἠχθόμην, οὐδ᾽ ἂν ὑμῖν ἐπικαλῶν, ὅ τι ἐλέγετε κατ᾽ ἐμοῦ, ταὐτὰ λέξαιμι· καὶ γὰρ ἂν ἀπολύοιμι τῆς αἰτίας ὑμᾶς, εἴπερ ὑμῖν ταὐτὰ
5 λέγοιμι περὶ ἐμαυτοῦ· ἃ δὲ ὑβρίζειν οἰόμενοι ἐμὲ καταγελάστους ὑμᾶς αὐτοὺς ἐποιεῖτε, ταῦτα λέξω. βίᾳ γὰρ ὑμῖν ἐφάσκετέ με ξυνεῖναι καὶ διαλέγεσθαι, καὶ πάντα ποιοῦντες οὐκ ἔχειν ὅπως ἀπαλλαγῆτέ μου, καὶ τὸ τελευ-

ταῖον ἀκόντων ὑμῶν Ἐλευσῖνάδε ξυνθεωρεῖν. καὶ ταῦτα λέγοντες οἴεσθε μὲν ἐμὲ κακολογεῖν, ἀποφαίνετε δὲ σκαιοτάτους ἑαυτούς, οἵτινες μὲν ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τὸν αὐτὸν ἄνδρα λάθρα μὲν ἐλοιδορεῖτε, φανερῶς δὲ φίλον ἐνομίζετε. χρῆν γὰρ ὑμᾶς ἢ μὴ κακῶς λέγειν ἢ μὴ ξυνεῖ- 6
ναι, καὶ ταῦτα φανερῶς ἀπειπόντας ὁμιλίαν. εἰ δὲ αἰσχρὸν ἡγεῖσθε τοῦτο, πῶς αἰσχρὸν ἦν ὑμῖν ξυνεῖναι, πρὸς ὃν οὐδὲ ἀπειπεῖν καλὸν ἡγεῖσθε; καὶ μὴν οὐδὲν αὐ- 7
τὸς ἐξεῦρον ὁπόθεν ἂν εἰκότως ὑπερείδετε τὴν ἐμὴν ὁμιλίαν. οὔτε γὰρ ὑμᾶς σοφωτάτους ἑώρων ὄντας, ἐμαυτὸν δ' ἀμαθέστατον, οὐ μὴν οὐδὲ πολυφίλους ὑμᾶς, ἐμαυτὸν δ' ἔρημον φίλων, οὐδ' αὖ ὑμᾶς μὲν πλουτοῦντας, ἐμὲ δὲ πενόμενον, οὐδ' αὖ ὑμᾶς μὲν ὑπερευδοκιμοῦντας, ἐμαυτὸν δὲ διαβεβλημένον, οὐδὲ τὰ μὲν ἐμὰ πράγματα κινδυνεύοντα, | τὰ δ' ὑμέτερα ἀσφαλῶς ἔχοντα. πόθεν ἂν οὖν εἰκότως [ὑμᾶς] ὑπώπτευον ἄχθεσθαί μοι συνόντι; καὶ ταῦ- 8
τα δ', ὅτι πρὸς τοὺς τελευταίους ἔλεγεν, οὓς ᾤεσθε ἀπαγγελεῖν ἡμῖν, κἀνταῦθα σόφισμα καλὸν εἶναι, εἰ περιήλθετε πάντες ὑμῶν αὐτῶν κατηγοροῦντες ὅτι πονηροῖς ἑκόντες ὁμιλεῖτε. περὶ μὲν οὖν τοῦ λέγοντος οὐδὲν ἂν περαίνοιτε πυνθανόμενοι. πρῶτον μὲν γὰρ εἰδότες ἐρήσεσθε τὸν εἰπόντα μοι· πῶς γὰρ οὐκ ἴστε πρὸς ὃν ἐλέγετε τὸν λόγον; ἔπειτα κακὸς ἂν εἴην, εἰ ταὐτὰ ποιή- 9
σαιμι αὐτὸν ἅπερ ἐκεῖνος ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐκεῖνος ἡμῖν ἀπήγγελλεν, ἐφ' οἷσπερ ὑμεῖς ἐλέγετε πρὸς ἐκεῖνον. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐμοὶ χαριζόμενος ἀπήγγειλε τοῖς ἐμοῖς ἀναγκαίοις, ὑμεῖς δὲ βλάπτειν ἐμὲ βουλόμενοι πρὸς ἐκεῖνον ἐλέγετε. καὶ ταῦτα εἰ μὲν ἠπίστουν, ἐξελέγχειν ἂν ἐζήτουν· νῦν δέ· ξυμβαίνει γὰρ καὶ ταῦτα τοῖς πρὸ τοῦ, καὶ ἐμοὶ σημεῖα ταῦτα μὲν ἐκείνων ἐστίν,
ἐκεῖνα δὲ τούτων ἱκανά. πρῶτον μὲν ἅπαντα δι' ὑμῶν 10
πράξαντά με περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἵππου . . . . προσῆγε

μαχόμενον κάμνοντα τὸν ἵππον, ἀνάγειν με βουλόμενον
Διόδωρος οὑτοσὶ ἀποτρέπειν ἐπειρᾶτο, φάσκων οὐδὲν
ἀντιλέξειν περὶ τῶν δώδεκα μνῶν Πολυκλέα, ἀλλ' ἀπο-
δώσειν. τότε λέγων ταῦτα, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἵππου
κατέστη τελευτῶν ἀντίδικος μετὰ τούτων, λέγων ὡς οὐ
11 δίκαιόν με εἴη κομίσασθαι τὸ ἀργύριον. καίτοιγε σφῶν
γε αὐτῶν κατηγόρουν. εἰ γὰρ ἃ μετὰ τούτων ἀδικου-
μένῳ μοι μηδὲν ἦν δίκαιον εἰπεῖν, ἦ που καλῶς συν-
έπραττον. καὶ ἐγὼ μὲν ᾤμην φιλοσοφοῦντας αὐτοὺς
περὶ τοῦ πράγματος ἀντιλέξειν τὸν ἐναντίον λόγον· οἱ
12 δ' ἄρα οὐκ ἀντέλεγον ἀλλ' ἀντέπραττον. καὶ διὰ τοῦτο
ἀντέπραττον, ἵνα τὸν ἐμὸν λόγον εἰδείη Πολυκλῆς· ἐδη-
λώθη γὰρ ταῦτα. παρόντων τῶν διαιτητῶν ὀργιζόμενος
ὁ Πολυκλῆς εἶπεν ὅτι καὶ τοῖς ἐμοῖς ἐπιτηδείοις ἀδικεῖν
δοκοίην, ὡς πρὸς ἐκεῖνον λέγοιεν. ἆρά γε ταῦτα ξυμβαί-
νει τοῖς ἀπαγγελλομένοις; ὁ γὰρ αὐτὸς ἀπήγγειλεν ὡς
τοὺς ὑπὲρ ἐμοῦ μέλλοντας λέγειν ἀποτρέψειν φάσκοιτε,
τοὺς δέ τινας ἤδη κωλύσαιτε. καὶ ταῦτα τί με δεῖ φανε-
13 ρώτερον ἐξελέγχειν ἔτι; φέρε γάρ, ἤδη πότ' ἐκεῖνος ὅτι
Κλειτοδίκου δεηθεὶς ἐπιλέγειν οὐκ ἔτυχον; οὐ γὰρ δὴ πα-
ρῆν τούτοις· ἔπειτα κέρδος ἦν αὐτῷ διαβάλλειν ἐμὲ πρὸς
ὑμᾶς οὕτω προθύμως, ὥστε σπουδάσαι πρὸς τοὺς ἐμοὺς
14 ἀναγκαίους πλάσασθαι ταῦτα; Γινώσκω δὲ νῦν ἤδη καὶ
πάλαι ζητοῦντας πρόφασιν, ἡνίκα Θρασύμαχον ὑμᾶς
ἐφάσκετε κακῶς λέγειν δι' ἐμέ. καὶ ἐγὼ μὲν ἠρώτων αὐ-
τὸν εἰ δι' ἐμὲ κακῶς λέγοι Διόδωρον· ὁ δὲ τοσοῦτον
ὑπερεῖδε τὸ δι' ἐμέ· πολλοῦ γὰρ δεῖν ἔφη δι' ὁντινοῦν εἰ-
ρηκέναι Διόδωρον κακῶς. καὶ ταῦτα προσάγοντος ἐμοῦ
πρόθυμος ὁ Θρασύμαχος ἦν ἐξελέγχεσθαι, περὶ ὧν οὔ-
15 τος ἔλεγεν· οὗτος δὲ πάντα μᾶλλον διεπράττετο. μετὰ
τοῦτο Αὐτοκράτης ἐμοῦ παρόντος Θρασυμάχῳ ἔλεγεν
Εὐρυπτόλεμον αὐτῷ μέμφεσθαι, φάσκοντα κακῶς ἀκού-

ειν ὑπ' αὐτοῦ· τὸν ἀπαγγέλλοντα δὲ εἶναι Μηνόφιλον.
εὐθὺς δ' ἐκεῖνος ἐπὶ τὸν Μηνόφιλον ἐβάδιζε μετ' ἐμοῦ·
κἀκεῖνος οὔτε ἀκοῦσαι πώποτε ἔφασκεν οὔτε ἀπαγγεῖλαι
πρὸς Εὐρυπτόλεμον, καὶ οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλ' οὐδὲ δι-
ειλέχθαι πολλοῦ χρόνου. τοιαύτας προφάσεις προφασι- 16
ζόμενοι τότε μὲν ἐκ τῆς ἐμῆς καὶ Θρασυμάχου συνουσίας
ἐστὲ φανεροί, νῦν δὲ ἐπειδὴ ἐκλελοίπασιν ὑμᾶς αἱ προ-
φάσεις, ἐλευθεριώτερόν με κακῶσαι λείπετε ἤδη οὐδέν.
χρῆν μὲν οὖν τότε με γινώσκειν ὀφειλόμενόν μοι ταῦτα
παθεῖν, ὅτε καὶ πρὸς ἐμὲ περὶ ὑμῶν αὐτῶν ἐλέγετε κα-
κῶς· ἔπειτα καὶ περὶ Πολυκλέους, ᾧ νυνὶ βοηθεῖτε,
πάντ' εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς. κατὰ τί δὴ ταῦτα οὐκ ἐφυλατ- 17
τόμην; εὔηθές τι ἔπαθον. ᾤμην γὰρ ἀπαθετος ὑμῖν εἶ-
ναι φίλος τοῦ μηδὲν ἀκοῦσαι κακὸν δι' αὐτὸ τοῦτο, διότι
πρὸς ἐμὲ τοὺς ἄλλους ἐλέγετε κακῶς, παρακαταθήκην
ἔχων ὑμῶν | παρ' ἑκάστου λόγους που πρὸς περὶ ἀλλήλων.
Ἐγὼ τοίνυν ἑκὼν ὑμῖν ἐξίσταμαι τῆς φιλίας, ἐπεί 18
τοι μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ οἶδ' ὅ τι ζημιωθήσομαι μὴ ξυνὼν
ὑμῖν· οὐδὲ γὰρ ὠφελούμην ξυνών. πότερον γάρ, ὅταν
ᾖ τί μοι πρᾶγμα, τότε ποθήσομαι τὸν ἐροῦντα καὶ τοὺς
μαρτυρήσοντας; καὶ νῦν ἀντὶ μὲν τοῦ λέγειν ὑπὲρ ἐμοῦ
τὸν λέγοντα πειρᾶσθε κωλύειν, ἀντὶ δὲ τοῦ βοηθεῖν ἐμοὶ
καὶ μαρτυρεῖν τὰ δίκαια ξύνεστε τοῖς ἐμοῖς ἀντιδίκοις καὶ
μαρτυρεῖτε. ἀλλ' ὡς εὐνοοῦντες ἐμοὶ τὰ βέλτιστα ἐρεῖτε 19
περὶ ἐμοῦ; ἀλλὰ καὶ νῦν ὑμεῖς με μόνον κακῶς λέγετε.
τὸ μὲν οὖν ἐμὸν οὐκ ἐμποδὼν ὑμῖν ἔσται. τοιοῦτον γὰρ
πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς πείσεσθε, ἐπειδή περ ὑμῖν ἔθος ἐστὶν
ἕνα τῶν ξυνόντων ἀεὶ κακῶς λέγειν καὶ ποιεῖν· ἐπειδὰν
ὑμῖν ἐγὼ μὴ ξυνῶ, πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τρέψεσθε, κἄπειτα
καθ' ἕνα ἕκαστον ὑμῖν αὐτοῖς ἀπεχθήσεσθε, τὸ δὲ τελευ-
ταῖον ὁ εἷς ὁ λειπόμενος αὐτὸς αὐτὸν κακῶς ἐρεῖ. κερδα- 20
νῶ δὲ τοσοῦτον, ὅτι πρῶτον μὲν ὑμῶν ἀπαλλαγεὶς ἐλά-

χιστα κακῶς ὑφ' ὑμῶν πείσομαι· τοὺς μὲν γὰρ χρωμένους ὑμῖν κακῶς καὶ λέγετε καὶ ποιεῖτε, τῶν δὲ μὴ χρωμένων οὐδένα πώποτε.

9.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ.

Τί ποτε διανοηθέντες οἱ ἀντίδικοι τοῦ μὲν πράγματος παρημελήκασι, τὸν δὲ τρόπον μου ἐπεχείρησαν διαβάλλειν; πότερον ἀγνοοῦντες ὅτι περὶ τοῦ πράγματος προσήκει λέγειν; ἢ τόδε μὲν ἐπίστανται, ἡγούμενοι δὲ λήσειν περὶ παντὸς πλείω λόγον ἢ τοῦ προσήκοντος ποι-
2 οῦνται; ὅτι μὲν οὐκ ἐμοῦ καταφρονήσαντες ἀλλὰ τοῦ πράγματος τοὺς λόγους ποιοῦνται, σαφῶς ἐπίσταμαι· εἰ μέντοι ὑμᾶς οἴονται δι' εὔνοιαν ὑπὸ τῶν διαβολῶν πει-
3 σθέντας καταψηφιεῖσθαί μου, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι; ᾤμην μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τοῦ ἐγκλήματος, οὐ περὶ τοῦ τρόπου τὸν ἀγῶνά μοι προκεῖσθαι· διαβαλλόντων δέ με τῶν ἀντιδίκων ἀναγκαῖόν ἐστι περὶ πάντων τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι. πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῆς ἀπογραφῆς ὑμᾶς διδάξω.

4 Ἀφικόμενος προπέρυσιν εἰς τὴν πόλιν, οὔπω δύο μῆνας ἐπιδεδημηκὼς κατελέγην στρατιώτης. αἰσθόμενος δὲ τὸ πραχθὲν ὑπετοπούμην εὐθέως ἐπὶ μηδενὶ ὑγιεῖ κατειλέχθαι. προσελθὼν οὖν τῷ στρατηγῷ ἐδήλωσα ὅτι ἐστρατευμένος εἴην, ἔτυχον δὲ οὐδενὸς τῶν μετρίων. προπηλακιζόμενος δὲ ἠγανάκτουν μέν, ἡσυχίαν δ' εἶχον.
5 ἀπορούμενος δὲ καὶ συμβουλευόμενός τινι τῶν πολιτῶν τί χρήσωμαι τῷ πράγματι, ἐπυθόμην ὡς καὶ δήσειν με ἀπειλοῖεν, λέγοντες ὅτι οὐδὲν ἐλάττω χρόνον Καλλικράτους Πολύαινος ἐνδημοίη. κἀμοὶ μὲν τὰ προειρημένα δι-
6 είλεκτο ἐπὶ τῇ Φιλίου τραπέζῃ· οἱ δὲ μετὰ Κτησικλέους

τοῦ ἄρχοντος, ἀπαγγείλαντός τινος ὡς ἐγὼ λοιδοροῖμι,
τοῦ νόμου ἀπαγορεύοντος ἐάν τις ἀρχὴν ἐν συνεδρίῳ
λοιδορῇ, παρὰ τὸν νόμον ζημιῶσαι ἠξίωσαν. ἐπιβαλόντες
δὲ τὸ ἀργύριον πράξασθαι μὲν οὐκ ἐπεχείρησαν, ἐξιούσης
δὲ τῆς ἀρχῆς γράψαντες εἰς λεύκωμα τοῖς ταμίαις παρέ-
δοσαν. οἵδε μὲν τάδε διεπράξαντο· οἱ δὲ ταμίαι οὐδὲν 7
ὅμοιον τοῖσδε διανοηθέντες, ἀνακαλεσάμενοι [δὲ] τοὺς
παραδόντας τὴν γραφήν, ἐσκοποῦντο τῆς αἰτίας τὴν πρό-
φασιν. ἀκούσαντες δὲ τὸ γεγενημένον, ἐννοοῦντες οἷα
πεπονθὼς ἦν, τὸ μὲν πρῶτον ἔπειθον αὐτοὺς ἀφεῖναι,
διδάσκοντες ὡς οὐκ ἐπιεικὲς εἴη τῶν | πολιτῶν τινας δι'
ἰδίας ἔχθρας ἀναγράφεσθαι, ἀποροῦντες δὲ μεταπεῖσαι
αὐτούς, τὸν παρ' ὑμῶν κίνδυνον ὑποστάντες ἄκυρον
τὴν ζημίαν ἔκριναν.

Ὅτι μὲν οὖν ἀφείθην ὑπὸ τῶν ταμιῶν, ἐπίστασθε· 8
προσήκειν δὲ ἡγούμενος καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀπόδειξιν
ἀπηλλάχθαι τοῦ ἐγκλήματος, ἔτι πλείονας καὶ νόμους
καὶ ἄλλας δικαιώσεις παρασχήσομαι. Καί μοι λαβὲ τὸν
νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Τοῦ μὲν νόμου διαρρήδην ἀγορεύοντος τοὺς ἐν τῷ 9
συνεδρίῳ λοιδοροῦντας ζημιοῦν ἀκηκόατε· ἐγὼ δ' ὅτι
μὲν οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ ἀρχεῖον, μάρτυρας παρεσχόμην,
ἀδίκως δὲ ζημιωθεὶς οὔτ' ὀφείλω οὔτ' ἐκτῖσαι δίκαιός
εἰμι. εἰ γὰρ φανερός εἰμι μὴ ἐλθὼν εἰς τὸ συνέδριον, ὁ 10
δὲ νόμος τοὺς ἐντὸς πλημμελοῦντας ἀγορεύει τὴν ζημίαν
ὀφείλειν, ἠδικηκὼς μὲν οὐδὲν φαίνομαι, ἔχθρᾳ δὲ ἄνευ
τούτου παραλόγως ζημιωθείς. συνέγνωσαν δὲ καὶ αὐτοὶ 11
σφίσιν ὡς ἠδικηκότες· οὔτε γὰρ εὐθύνας ὑπέσχον, οὔτε
εἰς δικαστήριον εἰσελθόντες τὰ πραχθέντα ψήφῳ κύρια
κατέστησαν. εἰ δ' οὖν ἐξημίωσαν μὲν οἵδε προσηκόντως,
κύρωσαν δ' ἐν ὑμῖν τὴν ἐπιβολήν, τῶν ταμιῶν ἀφέν-

12 των εἰκότως ἂν τοῦ ἐγκλήματος ἀπηλλαγμένος εἴην. εἰ
μὲν γὰρ κύριοι ἦσαν πράξασθαι ἢ ἀφεῖναι, οὐδ' ἐννόμως
ζημιωθεὶς εὐλόγως ἂν ὤφειλον· εἰ δ' ἔξεστι μὲν αὐτοῖς
ἀφεῖναι, διδόασι δὲ εὐθύνας ὑπὲρ ὧν ἂν διαχειρίζωσιν, εἴ
τι ἠδικήκασι, τῆς προσηκούσης ῥᾳδίως δίκης τεύξονται.
13 Ὧι μὲν τρόπῳ παρεδόθην καὶ ἐζημιώθην, ἐπίστα-
σθε· δεῖ δ' ὑμᾶς μὴ μόνον τοῦ ἐγκλήματος τὴν αἰτίαν
ἀλλὰ καὶ τῆς ἔχθρας τὴν πρόφασιν εἰδέναι. Σωστράτῳ
γὰρ φίλος ἐγενόμην πρότερον μὲν τῆς τούτων ἔχθρας,
14 εἰδὼς δὲ περὶ τὴν πόλιν ἄξιον λόγου γεγενημένον. γνώ-
ριμος δὲ γενόμενος διὰ τῆς ἐκείνου δυναστείας οὔτ'
ἐχθρὸν ἐτιμωρησάμην οὔτε φίλον εὐηργέτησα· ζῶντος
μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀνάγκην καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν ἐσχόλαζον,
ἐκλιπόντος δὲ τὸν βίον οὔτε λόγῳ οὔτε ἔργῳ ἔβλαψα οὐ-
δένα τῶν κατηγορούντων, ἔχω δὲ καὶ τοιαῦτα εἰπεῖν, ἐξ
ὧν ὠφελοίμην ἂν πολὺ δικαιότερον ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων
15 ἢ κακῶς πάσχοιμι... τὴν μὲν οὖν ὀργὴν διὰ τὰ προειρη-
μένα συνεστήσαντο, προφάσεως οὐδεμιᾶς πρὸς ἔχθραν
ὑπαρχούσης. ὀμόσαντες μὲν οὖν τοὺς ἀστρατεύτους κα-
ταλέξειν παρέβησαν τοὺς ὅρκους, προὔθεσαν δὲ τῷ πλή-
16 θει βουλεύσασθαι περὶ τοῦ σώματος, ζημιώσαντες μὲν
ὡς τὴν ἀρχὴν λοιδοροῦντα, κατολιγωρήσαντες δὲ τοῦ δι-
καίου, βιαζόμενοι βλάπτειν ἐξ ἅπαντος λόγου· τί δ' ἂν
ἔπραξαν μέλλοντες μεγάλα μὲν ἐμὲ βλάψειν, πολλὰ δ'
ἑαυτοὺς ὠφελήσειν, οἵτινες οὐδετέρου τούτων ὑπάρχον-
17 τος πάντα περὶ ἐλάττονος ποιοῦνται τοῦ ἀδίκου. ἀλλὰ
γὰρ κατεφρόνησαν τοῦ ὑμετέρου πλήθους, οὐδὲ φοβη-
θῆναι τοὺς θεοὺς ἠξίωσαν, ἀλλ' οὕτως ὀλιγώρως καὶ
παρανόμως προσηνέχθησαν, ὥστε ἀπολογήσασθαι μὲν
περὶ τῶν πεπραγμένων οὐδ' ἐπεχείρησαν, τὸ δὲ τελευ-
ταῖον, νομίζοντες οὐχ ἱκανῶς με τετιμωρῆσθαι, τὸ πέρας
18 ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλασαν. διατεθέντες δὲ οὕτω παρανό-

Reisk.

μως καὶ βιαίως, ἐπικρύψασθαι τὴν ἀδικίαν περὶ οὐδενὸς ἐποιήσαντο, παραγαγόντες δὲ πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν ἠδικηκότα με οὐδὲν ἐπιδεικνύουσι καὶ λοιδοροῦσι, τοῖς μὲν ἐμοῖς ἐπιτηδεύμασιν οὐ προσηκούσας διαβολὰς ἐπιφέροντες, τοῖς δ' αὐτῶν τρόποις τὰς οἰκείας καὶ συνήθεις.

Οἶδε μὲν οὖν ἐκ παντὸς τρόπου προθυμοῦνταί με τῇ 19
δίκῃ ἁλῶναι· ὑμεῖς δὲ μήτε ταῖς τούτων διαβολαῖς ἐπαρ-
θέντες ἐμοῦ καταψηφίσησθε, μήτε τοὺς βέλτιον καὶ δι-
καίως βουλευσαμένους ἀκύρους καταστήσητε. οἶδε μὲν
γὰρ ἅπαντα καὶ κατὰ τοὺς νόμους καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς ἔπρα-
ξαν, καὶ ἠδικηκότες μὲν οὐδὲν φαίνονται, λόγον δὲ πλεῖ-
στον τοῦ δικαίου ποιησάμενοι. τούτων μὲν οὖν ἀδικούν- 20
των μετρίως ἂν ἠγανάκτουν, ἡγούμενος τετάχθαι τοὺς
μὲν ἐχθροὺς κακῶς | ποιεῖν, τοὺς δὲ φίλους εὖ· παρ'
ὑμῶν δὲ τοῦ δικαίου στερηθεὶς πολὺ ἂν μᾶλλον λυπη-
θείην. δι' ἔχθραν μὲν γὰρ οὐ δόξω κακῶς πεπονθέναι,
διὰ κακίαν δὲ τῆς πόλεως .... λόγῳ μὲν οὖν περὶ τῆς 21
ἀπογραφῆς ἀγωνίζομαι, ἔργῳ δὲ περὶ πολιτείας. τυχὼν
μὲν γὰρ τῶν δικαίων (πιστεύω δὲ τῇ ὑμετέρᾳ γνώμῃ)
μείναιμι ἂν ἐν τῇ πόλει· παραχθεὶς δὲ ὑπὸ τῶνδε εἰ ἀδί-
κως ἁλοίην, ἀποδραίην ἄν. τίνι γὰρ ἐπαρθέντα ἐλπίδι
δεῖ με συμπολιτεύεσθαι, ἢ τί με χρὴ διανοηθέντα, εἰδότα
μὲν τῶν ἀντιδίκων τὴν προθυμίαν, ἀποροῦντα δ' ὅθεν
χρὴ τῶν δικαίων τινὸς τυχεῖν; περὶ πλείστου οὖν ποιη- 22
σάμενοι τὸ δίκαιον, καὶ ἐνθυμηθέντες ὅτι καὶ ὑπὲρ τῶν
περιφανῶν ἀδικημάτων συγγνώμην ποιεῖσθε, τοὺς μη-
δὲν ἀδικήσαντας δι' ἰδίας ἔχθρας μὴ περιίδητε ἀδίκως
τοῖς μεγίστοις ἀτυχήμασι περιπεσόντας.

10.

ΚΑΤΑ ΘΕΟΜΝΗΣΤΟΥ Α.

Μαρτύρων μὲν οὐκ ἀπορίαν μοι ἔσεσθαι δοκῶ, ὦ
ἄνδρες δικασταί· πολλοὺς γὰρ ὑμῶν ὁρῶ δικάζοντας τῶν
τότε παρόντων, ὅτε Λυσίθεος Θεόμνηστον εἰσήγγελλε τὰ
ὅπλα ἀποβεβληκότα, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, δημηγορεῖν· ἐν
ἐκείνῳ γὰρ τῷ ἀγῶνι τὸν πατέρα μ' ἔφασκεν ἀπεκτονέναι
2 τὸν ἐμαυτοῦ. ἐγὼ δ', εἰ μὲν τὸν ἑαυτοῦ με ἀπεκτονέναι
ᾐτιᾶτο, συγγνώμην ἂν εἶχον αὐτῷ τῶν εἰρημένων (φαῦ-
λον γὰρ αὐτὸ καὶ οὐδενὸς ἄξιον ἡγούμην)· οὐδ' εἴ τι
ἄλλο τῶν ἀπορρήτων ἤκουσα, οὐκ ἂν ἐπεξῆλθον αὐτῷ
(ἀνελεύθερον γὰρ καὶ λίαν φιλόδικον εἶναι νομίζω κακη-
3 γορίας δικάζεσθαι)· νυνὶ δὲ αἰσχρόν μοι εἶναι δοκεῖ περὶ
τοῦ πατρός, οὕτω πολλοῦ ἀξίου γεγενημένου καὶ ὑμῖν
καὶ τῇ πόλει, μὴ τιμωρήσασθαι τὸν ταῦτ' εἰρηκότα. καὶ
παρ' ὑμῶν εἰδέναι βούλομαι πότερον δώσει δίκην, ἢ
τούτῳ μόνῳ Ἀθηναίων ἐξαίρετόν ἐστι καὶ ποιεῖν καὶ λέ-
γειν παρὰ τοὺς νόμους ὅ τι ἂν βούληται.

4 Ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτη εἰσὶ τριάκοντα
τρία, ἐξ ὅτου δ' ὑμεῖς κατεληλύθατε, εἰκοστὸν τουτί.
φαίνομαι οὖν τρισκαιδεκέτης ὢν ὅτε ὁ πατὴρ ὑπὸ τῶν
τριάκοντα ἀπέθνησκε. ταύτην δὲ ἔχων τὴν ἡλικίαν οὔτε
τί ἐστιν ὀλιγαρχία ἠπιστάμην, οὔτε ἂν ἐκείνῳ ἀδικουμέ-
5 νῳ ἐδυνάμην βοηθῆσαι. καὶ μὲν δὴ οὐκ ὀρθῶς τῶν χρη-
μάτων ἕνεκα ἐπεβούλευσα ἂν αὐτῷ· ὁ γὰρ πρεσβύτερος
ἀδελφὸς Πανταλέων ἅπαντα παρέλαβε, καὶ ἐπιτροπεύ-
σας ἡμᾶς τῶν πατρῴων ἀπεστέρησεν, ὥστε πολλῶν ἕνε-
κα, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσῆκέ μοι αὐτὸν βούλεσθαι
ζῆν. ἀνάγκη μὲν οὖν περὶ αὐτῶν μνησθῆναι, οὐδὲν δὲ
δεῖ πολλῶν λόγων· σχεδὸν ἐπίστασθε ἅπαντες ὅτι ἀλη-
θῆ λέγω. ὅμως δὲ μάρτυρας αὐτῶν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἴσως τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τούτων μὲν 6
οὐδὲν ἀπολογήσεται, ἐρεῖ δὲ πρὸς ὑμᾶς ἅπερ ἐτόλμα λέ-
γειν καὶ πρὸς τὸν διαιτητήν, ὡς οὐκ ἔστι τῶν ἀπορρή-
των, ἐάν τις εἴπῃ τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι· τὸν γὰρ νό-
μον οὐ ταῦτ' ἀπαγορεύειν, ἀλλ' ἀνδροφόνον οὐκ ἐᾶν
λέγειν. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ περὶ 7
τῶν ὀνομάτων διαφέρεσθαι ἀλλὰ τῆς τούτων διανοίας,
καὶ πάντας εἰδέναι ὅτι, ὅσοι [ἀπεκτόνασί τινας, καὶ ἀν-
δροφόνοι τῶν αὐτῶν εἰσι, καὶ ὅσοι] ἀνδροφόνοι εἰσί, καὶ
ἀπεκτόνασί τινας. πολὺ γὰρ ἂν ἔργον ἦν τῷ νομοθέτῃ
ἅπαντα τὰ ὀνόματα γράφειν, ὅσα τὴν αὐτὴν δύναμιν
ἔχει· ἀλλὰ περὶ ἑνὸς εἰπὼν περὶ πάντων ἐδήλωσεν. οὐ 8
γὰρ δήπου, ὦ Θεόμνηστε, εἰ μέν τίς σ' εἴποι πατραλοίαν
ἢ μητραλοίαν, ἠξίους ἂν αὐτὸν ὀφλεῖν σοι δίκην, εἰ δέ
τις εἴποι ὡς τὴν τεκοῦσαν ἢ τὸν φύσαντα ἔτυπτες, ᾤου
ἂν αὐτὸν ἀζήμιον δεῖν εἶναι ὡς οὐδὲν τῶν ἀπορρήτων
εἰρηκότα. ἡδέως | γὰρ ἄν σου πυθοίμην (περὶ τοῦτο γὰρ 9
δεινὸς εἶ καὶ μεμελέτηκας καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν)· εἴ τίς
σε εἴποι ῥῖψαι τὴν ἀσπίδα, ἐν δὲ τῷ νόμῳ εἴρητο, ἐάν τις
φάσκῃ ἀποβεβληκέναι, ὑπόδικον εἶναι, οὐκ ἂν ἐδικάζου
αὐτῷ, ἀλλ' ἐξήρκει ἄν σοι ἐρριφέναι τὴν ἀσπίδα λέγοντι
„οὐδέν μοι μέλει· οὐδὲ γὰρ τὸ αὐτό ἐστι ῥῖψαι καὶ ἀπο-
βεβληκέναι"; ἀλλ' οὐδ' ἂν τῶν ἕνδεκα γενόμενος ἀποδέ- 10
ξαιο, εἴ τις ἀπάγοι τινὰ φάσκων θοἰμάτιον ἀποδεδύσθαι
ἢ τὸν χιτωνίσκον ἐκδεδύσθαι, ἀλλ' ἀφείης ἂν τὸν αὐτὸν
τρόπον, ὅτι οὐ λωποδύτης ὀνομάζεται. οὐδ' εἴ τις παῖδα
ἐξαγαγὼν ληφθείη, οὐκ ἂν φάσκοις αὐτὸν ἀνδραποδι-
στὴν εἶναι, εἴπερ μαχῇ τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ἔρ-
γοις τὸν νοῦν προσέξεις, ὧν ἕνεκα τὰ ὀνόματα πάντες
τίθενται. Ἔτι τοίνυν σκέψασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί· 1.
οὑτοσὶ γάρ μοι δοκεῖ ὑπὸ ῥᾳθυμίας καὶ μαλακίας οὐδ' εἰς

*Ἄρειον πάγον ἀναβεβηκέναι. πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι
ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ, ὅταν τὰς τοῦ φόνου δίκας δικάζων-
ται, οὐ διὰ τούτου τοῦ ὀνόματος τὰς διωμοσίας ποιοῦνται,
ἀλλὰ δι' οὗπερ ἐγὼ κακῶς ἀκήκοα· ὁ μὲν γὰρ διώκων ὡς
12 ἔκτεινε διόμνυται, ὁ δὲ φεύγων ὡς οὐκ ἔκτεινεν. οὐκ-
οῦν ἄτοπον ἂν εἴη .... τὸν δόξαντα κτεῖναι φάσκοντα
ἀνδροφόνον εἶναι, ὅτι ὁ διώκων, ὡς ἔκτεινε, τὸν φεύ-
γοντα διωμόσατο. τί γὰρ ταῦτα, ὧν οὗτος ἐρεῖ, διαφέ-
ρει; καὶ αὐτὸς μὲν Θέωνι κακηγορίας ἐδικάσω εἰπόντι σε
ἐρριφέναι τὴν ἀσπίδα. καίτοι περὶ μὲν τοῦ ῥῖψαι οὐδὲν
ἐν τῷ νόμῳ εἴρηται, ἐὰν δέ τις εἴπῃ ἀποβεβληκέναι τὴν
13 ἀσπίδα, πεντακοσίας δραχμὰς ὀφείλειν κελεύει. οὐκ
οὖν δεινόν, εἰ ὅταν μὲν δέῃ σὲ κακῶς ἀκούσαντα τοὺς
ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι, οὕτω τοὺς νόμους ὥσπερ ἐγὼ νῦν
λαμβάνειν, ὅταν δ' ἕτερον παρὰ τοὺς νόμους εἴπῃς κα-
κῶς, οὐκ ἀξιοῖς δοῦναι δίκην; πότερον οὕτως σὺ δεινὸς εἶ
ὥστε, ὅπως ἂν βούλῃ, οἷός τ' εἶ χρῆσθαι τοῖς νόμοις, ἢ
τοσοῦτον δύνασαι ὥστε οὐδέποτε οἴει τοὺς ἀδικουμένους
14 ὑπὸ σοῦ τιμωρίας τεύξεσθαι; εἶτ' οὐκ αἰσχύνῃ οὕτως
ἀνοήτως διακείμενος, ὥστε οὐκ ἐξ ὧν εὖ πεποίηκας τὴν
πόλιν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀδικῶν οὐ δέδωκας δίκην, οἴει δεῖν πλε-
ονεκτεῖν; Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.*

ΝΟΜΟΣ.

15 *Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑμᾶς μὲν πάντας
εἰδέναι ἡγοῦμαι ὅτι ἐγὼ μὲν ὀρθῶς λέγω, τοῦτον δὲ οὕ-
τω σκαιὸν εἶναι ὥστε οὐ δύνασθαι μαθεῖν τὰ λεγόμενα.
βούλομαι οὖν αὐτὸν καὶ ἐξ ἑτέρων νόμων περὶ τούτων
διδάξαι, ἄν πως ἀλλὰ νῦν ἐπὶ τοῦ βήματος παιδευθῇ καὶ
τὸ λοιπὸν ἡμῖν μὴ παρέχῃ πράγματα. Καί μοι ἀνάγνωθι
τούτους τοὺς νόμους τοὺς Σόλωνος τοὺς παλαιούς.*

16 ΝΟΜΟΣ. *Δεδέσθαι δ' ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἡμέρας
πέντε τὸν πόδα, ἐὰν προστιμήσῃ ἡ ἡλιαία.*

Ἡ ποδοκάκκη ταὐτό ἐστιν, ὦ Θεόμνηστε, ὃ νῦν καλεῖται ἐν τῷ ξύλῳ δεδέσθαι. εἰ οὖν ὁ δεθεὶς ἐξελθὼν ἐν ταῖς εὐθύναις τῶν ἕνδεκα κατηγοροίη ὅτι οὐκ ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἐδέδετο ἀλλ' ἐν τῷ ξύλῳ, οὐκ ἂν ἠλίθιον αὐτὸν νομίζοιεν; Λέγε ἕτερον νόμον.

ΝΟΜΟΣ. Ἐπεγγυᾷν δ' ἐπιορκήσαντα τὸν Ἀπόλλω. 17
δεδιότα δὲ δίκης ἕνεκα δρασκάζειν.

Τοῦτο τὸ ἐπιορκήσαντα ὀμόσαντά ἐστι, τὸ δὲ δρασκάζειν, ὃ νῦν ἀποδιδράσκειν ὀνομάζομεν.

Ὅστις δὲ ἀπίλλει τῇ θύρᾳ, ἔνδον τοῦ κλέπτου ὄντος.

Τὸ ἀπίλλειν τὸ ἀποκλείειν νομίζεται, καὶ μηδὲν διὰ τοῦτο διαφέρου.

Τὸ ἀργύριον στάσιμον εἶναι ἐφ' ὁπόσῳ ἂν βούληται 18
ὁ δανείζων.

Τὸ στάσιμον τοῦτό ἐστιν, ὦ βέλτιστε, οὐ ζυγῷ ἱστάναι ἀλλὰ τόκον πράττεσθαι ὁπόσον ἂν βούληται. Ἐπανάγνωθι τουτουὶ τοῦ νόμου τὸ τελευταῖον.

Ὅσαι δὲ πεφασμένως πολοῦνται, 19
καὶ

οἰκῆος καὶ δούλης τὴν βλάβην εἶναι ὀφείλειν.

Προσέχετε τὸν νοῦν. τὸ μὲν πεφασμένως ἐστὶ φανερῶς, πολεῖσθαι δὲ βαδίζειν, τὸ δὲ οἰκῆος θεράποντος. πολλὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἄλλα ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί. 20
ἀλλ' εἰ μὴ σιδηροῦς ἐστιν, οἴομαι αὐτὸν ἔννουν γεγονέναι ὅτι τὰ μὲν πράγματα ταὐτά ἐστι νῦν τε καὶ πάλαι, | τῶν δὲ ὀνομάτων ἐνίοις οὐ τοῖς αὐτοῖς χρώμεθα νῦν τε καὶ πρότερον. δηλώσει δέ· οἰχήσεται γὰρ ἀπιὼν ἀπὸ τοῦ βήματος σιωπῇ. εἰ δὲ μή, δέομαι ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικα- 21
σταί, τὰ δίκαια ψηφίσασθαι, ἐνθυμουμένους ὅτι πολὺ μεῖζον κακόν ἐστιν ἀκοῦσαί τινα τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι ἢ τὴν ἀσπίδα ἀποβεβληκέναι. ἐγὼ γοῦν δεξαίμην ἂν πάσας τὰς ἀσπίδας ἐρριφέναι ἢ τοιαύτην γνώμην ἔχειν

22 περὶ τὸν πατέρα. οὗτος οὖν ἔνοχος μὲν ὢν τῇ αἰτίᾳ,
ἐλάττονος δὲ οὔσης αὐτῷ τῆς συμφορᾶς, οὐ μόνον ὑφ'
ὑμῶν ἠλεήθη, ἀλλὰ καὶ τὸν μαρτυρήσαντα ἠτίμωσεν.
ἐγὼ δὲ ἑωρακὼς μὲν ἐκεῖνο τοῦτον ποιήσαντα ὃ καὶ ὑμεῖς
ἴστε, αὐτὸς δὲ σώσας τὴν ἀσπίδα, ἀκηκοὼς δὲ οὕτως
ἄνομον καὶ δεινὸν πρᾶγμα, μεγίστης δὲ οὔσης μοι τῆς
συμφορᾶς, εἰ ἀποφεύξεται, τούτῳ δ' οὐδενὸς ἀξίας, εἰ
κακηγορίας ἁλώσεται, οὐκ ἄρα δίκην παρ' αὐτοῦ λήψο-
23 μαι; τίνος ὄντος ἐμοὶ πρὸς ὑμᾶς ἐγκλήματος; πότερον
ὅτι δικαίως ἀκήκοα; ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτοὶ φήσαιτε. ἀλλ'
ὅτι βελτίων καὶ ἐκ βελτιόνων ὁ φεύγων ἐμοῦ; ἀλλ' οὐδ'
ἂν αὐτὸς ἀξιώσειεν. ἀλλ' ὅτι ἀποβεβληκὼς τὰ ὅπλα δι-
κάζομαι κακηγορίας τῷ σώσαντι; ἀλλ' οὐχ οὗτος ὁ λόγος
24 ἐν τῇ πόλει κατεσκέδασται. ἀναμνήσθητε δὲ ὅτι μεγάλην
καὶ καλὴν ἐκείνην δωρεὰν αὐτῷ δεδώκατε· ἐν ᾗ τίς οὐκ
ἂν ἐλεήσειε Διονύσιον, τοιαύτῃ μὲν συμφορᾷ περιπε-
πτωκότα, ἄνδρα δὲ ἄριστον ἐν τοῖς κινδύνοις γεγενημέ-
25 νον, ἀπιόντα δὲ ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου λέγοντα ὅτι δυσ-
τυχεστάτην ἐκείνην εἴημεν στρατείαν ἐστρατευμένοι,
ἐν ᾗ πολλοὶ μὲν ἡμῶν ἀπέθανον, οἱ δὲ σώσαντες τὰ
ὅπλα ὑπὸ τῶν ἀποβαλόντων ψευδομαρτυριῶν ἑαλώκασι,
κρεῖττον δὲ ἦν αὐτῷ τότε ἀποθανεῖν ἢ οἴκαδ' ἐλθόντι
26 τοιαύτῃ τύχῃ χρῆσθαι; μὴ τοίνυν ἀκούσαντα Θεόμνη-
στον κακῶς τὰ προσήκοντα ἐλεεῖτε, μηδ' ὑβρίζοντί τε καὶ
λέγοντι παρὰ τοὺς νόμους συγγνώμην ἔχετε. τίς γὰρ ἂν
ἐμοὶ μείζων ταύτης γένοιτο συμφορά, περὶ τοιούτου πα-
27 τρὸς οὕτως αἰσχρὰς αἰτίας ἀκηκοότι; ὃς πολλάκις μὲν
ἐστρατήγησε, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους κινδύνους μεθ'
ὑμῶν ἐκινδύνευσε· καὶ οὔτε τοῖς πολεμίοις τὸ ἐκείνου
σῶμα ὑποχείριον ἐγένετο, οὔτε τοῖς πολίταις οὐδεμίαν
πώποτε ὦφλεν εὐθύνην, ἔτη δὲ γεγονὼς ἑπτὰ καὶ ἑξή-
κοντα ἐν ὀλιγαρχίᾳ δι' εὔνοιαν τοῦ ὑμετέρου πλήθους

ἀπέθανεν. ἆρ' ἄξιον ὀργισθῆναι τῷ εἰρηκότι καὶ βοηθῆ- 28
σαι τῷ πατρί, ὡς καὶ ἐκείνου κακῶς ἀκηκοότος; τί γὰρ
ἂν τούτου ἀνιαρότερον γένοιτο αὐτῷ, ἢ τεθνάναι μὲν
ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, αἰτίαν δ' ἔχειν ὑπὸ τῶν παίδων [ἀνῃ-
ρῆσθαι]; οὗ ἔτι καὶ νῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς ἀρε-
τῆς τὰ μνημεῖα πρὸς τοῖς ὑμετέροις ἱεροῖς ἀνάκειται,
τὰ δὲ τούτου καὶ τοῦ τούτου πατρὸς τῆς κακίας πρὸς
τοῖς τῶν πολεμίων· οὕτω σύμφυτος αὐτοῖς ἡ δειλία.
καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσῳ μείζους εἰσὶ καὶ 29
νεανίαι τὰς ὄψεις, τοσούτῳ μᾶλλον ὀργῆς ἄξιοί εἰσι· δῆ-
λον γὰρ ὅτι τοῖς μὲν σώμασι δύνανται, τὰς δὲ ψυχὰς οὐκ
ἔχουσιν.

Ἀκούω δ' αὐτόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπὶ τοῦτον τὸν 30
λόγον τρέψεσθαι, ὡς ὀργισθεὶς εἴρηκε ταῦτα ἐμοῦ μαρ-
τυρήσαντος τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν Διονυσίῳ. ὑμεῖς δ'
ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ὁ νομοθέτης οὐδε-
μίαν ὀργῇ συγγνώμην δίδωσιν, ἀλλὰ ζημιοῖ τὸν λέγοντα,
ἐὰν μὴ ἀποφαίνῃ ὡς ἔστιν ἀληθῆ τὰ εἰρημένα. ἐγὼ δὲ
δὶς ἤδη περὶ τούτου μεμαρτύρηκα· οὐ γάρ πω ᾔδειν ὅτι
ὑμεῖς τοὺς μὲν ἰδόντας τιμωρεῖσθε, τοῖς δὲ ἀποβάλλουσι
συγγνώμην ἔχετε.

Περὶ μὲν οὖν τούτων οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· 31
ἐγὼ δ' ὑμῶν δέομαι καταψηφίσασθαι Θεομνήστου, ἐνθυ-
μουμένους ὅτι οὐκ ἂν γένοιτο τούτου μείζων ἀγών μοι.
νῦν γὰρ διώκω μὲν κακηγορίας, τῇ δ' αὐτῇ ψήφῳ φόνου
φεύγω τοῦ πατρός, ὃς μόνος, ἐπειδὴ τάχιστα ἐδοκιμά-
σθην, ἐπεξῆλθον τοῖς τριάκοντα ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. ὧν 32
μεμνημένοι καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ πατρὶ βοηθήσατε καὶ τοῖς νό-
μοις τοῖς κειμένοις καὶ τοῖς ὅρκοις οἷς ὀμωμόκατε.

11.

ΚΑΤΑ ΘΕΟΜΝΗΣΤΟΥ Β.

Ὅτι μὲν τὸν πατέρα μ' ἔφασκεν ἀπεκτονέναι, πολλοὶ
συνοίδασιν ὑμῶν, καὶ μαρτυροῦσι δέ μοι· ὅτι δὲ οὐ πε-
ποίηκα, ἔτη γάρ ἐστί μοι δύο καὶ τριάκοντα, ἐξ οὗ δ'
2 ὑμεῖς κατήλθετε, εἰκοστὸν τουτί. φαίνομαι οὖν δωδεκα-
έτης ὤν, ὅτε ὁ πατὴρ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθνησκεν,
ὥστ' οὐδ' ὅ τι ὀλιγαρχία ἦν ᾔδειν, οὐδὲ τῷ πατρὶ βοη-
θεῖν οἷός τ' ἦν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῶν χρημάτων ἕνεκα ἐπε-
βούλευσα αὐτῷ· ὁ γὰρ πρεσβύτερος ἀδελφὸς πάντα λα-
βὼν ἀπεστέρησεν ἡμᾶς.
3 Ἴσως δ' ἐρεῖ ὡς οὐκ ἔστι τῶν ἀπορρήτων, ἐάν τις εἴπῃ
τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι· τὸν γὰρ νόμον οὐ ταῦτ' ἀπαγο-
ρεύειν, ἀλλ' ἀνδροφόνον οὐκ ἐᾶν λέγειν. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν
οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων διαφέρεσθαι, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν
ἔργων διανοίας, καὶ πάντας εἰδέναι ὅτι ὁπόσοι ἀπεκτόνασί
τινας, καὶ ἀνδροφόνοι τῶν αὐτῶν εἰσι, καὶ ὅσοι ἀνδροφό-
4 νοι τινός, καὶ ἀπεκτόνασι τοῦτον. πολὺ γὰρ ἂν ἔργον εἴη
τῷ νομοθέτῃ πάντα γράφειν τὰ ὀνόματα, ὅσα τὴν αὐτὴν
δύναμιν ἔχει· ἀλλὰ περὶ ἑνὸς εἰπὼν περὶ πάντων ἐδήλω-
σεν. οὐ γὰρ δή που ἐὰν μέν τις πατραλοίαν ἢ μητραλοίαν
καλῇ σε, ὑπόδικός ἐστιν, ἐὰν δέ τις τὴν τεκοῦσαν ἢ τὸν φυ-
5 τεύσαντα τύπτειν φῇ, ἀζήμιος ἔσται. καὶ εἴ τις εἴποι ῥί-
ψασπιν, ἀθῷος ἔσται· τὸν γὰρ νόμον, ἐάν τις εἴπῃ ἀποβε-
βληκέναι τὴν ἀσπίδα, ζημίαν τάττειν, ἀλλ' οὐκ ἄν τις ῥῖψαι
φῇ αὐτήν. ὁμοίως δ' ἂν καὶ τῶν ἕνδεκα γενόμενος οὐκ ἂν
ἀπεδέχου τὸν ἀπαγόμενον, ὅτι θοἰμάτιον ἔξω θέμενος ἢ
6 τὸν χιτωνίσκον, εἰ μὴ λωποδύτην ὠνόμαζεν. οὐδ' εἴ τις
παῖδ' ἐξῆγεν ὡς ἀνδραποδιστήν. καὶ αὐτὸς μὲν ἐδικάσω
κακηγορίας τῷ εἰπόντι σε ῥῖψαι τὴν ἀσπίδα. καίτοι ἐν τῷ
νόμῳ οὐ γέγραπται, ἀλλ' ἐάν τις φῇ ἀποβεβληκέναι. πῶς
Reisk

οὖν οὐ δεινόν, ἐὰν μέν τις σὲ εἴπῃ, τοὺς νόμους ἐκλαμβάνειν οὕτως ὥσπερ ἐγὼ νῦν, καὶ τιμωρεῖσθαι τοὺς ἐχθρούς, ἐὰν δ' αὐτὸς εἴπῃς, οὐκ ἀξιοῦν δοῦναι δίκην; βοηθήσατε 7
οὖν μοι, ἐνθυμούμενοι ὅτι μεῖζόν ἐστι κακὸν [ἀκοῦσαι] τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι ἢ τὴν ἀσπίδα ῥῖψαι. ἐγὼ γοῦν δεξαίμην ἂν πάσας ἀποβεβληκέναι ἢ τοιαύτην γνώμην περὶ τὸν πατέρα ἔχειν. καίτοι γε τοῦτον μὲν ἑώρακα ποιοῦντα, ὡς καὶ ὑμεῖς ἴστε, αὐτὸς δ' ἔσωσα τὴν ἀσπίδα. ὥστε διὰ τί οὐκ ἂν λάβοιμι δίκην παρ' αὐτοῦ; τίνος ἐγ- 8
κλήματός μοι ὄντος; πότερον ὡς δικαίως ἤκουσα; ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτοὶ φήσαιτε. ἀλλ' ὡς βελτίων οὗτος; ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτὸς ἀξιώσειεν. ἀλλ' ὅτι ἀποβεβληκὼς τὰ ὅπλα τῷ σώσαντι δικάζομαι; ἀλλ' οὐχ οὗτος ὁ λόγος διέσπαρται κατὰ τὴν πόλιν. μὴ δὴ κακῶς ἀκούοντα τὰ προσήκοντα ἐλε- 9
εῖτε, μηδ' ὑβρίζοντί τε καὶ λέγοντι παρὰ τοὺς νόμους συγγνώμην ἔχετε, καὶ ταῦτα εἰς ἄνδρα ὃς πολλὰς μὲν στρατηγίας ἐστρατήγηκε, πολλοὺς δὲ μεθ' ὑμῶν κινδύνους κεκινδύνευκε, καὶ οὔτε τοῖς πολεμίοις ὑποχείριος γέγονεν οὔθ' ὑμῖν εὐθύναν ὦφλεν, ἑβδομήκοντα δ' ἐτῶν ὢν ἐπ' ὀλιγαρχίας ἐτελεύτησε διὰ τὴν ὑμετέραν εὔνοιαν. ἄξιον δὲ ὀργισθῆναι ὑπὲρ αὐτοῦ· τί γὰρ ἂν τούτου ἀνια- 10
ρότερον ἀκούσειεν, ἢ εἰ τεθνηκὼς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αἰτίαν ἔχοι ὑπὸ τῶν τέκνων ἀνῃρῆσθαι; οὗ τῆς ἀρετῆς τὰ μνημεῖα πρὸς τοῖς ὑμετέροις ἱεροῖς ἀνάκειται, τῆς δὲ τούτων κακίας πρὸς τοῖς τῶν πολεμίων;

Ἐρεῖ δὲ ὡς ὀργισθεὶς εἴρηκεν. ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθε 11
ὅτι ὁ νομοθέτης οὐδεμίαν συγγνώμην ὀργῇ δίδωσιν, ἀλλὰ ζημιοῖ τὸν λέγοντα, ἐὰν μὴ ἀποδεικνύῃ ἀληθῆ. ἐγὼ δὲ δὶς περὶ τούτου μεμαρτύρηκα· οὐ γὰρ ᾔδειν ὅτι ὑμεῖς τοὺς μὲν ἰδόντας τιμωρεῖσθε, τοῖς δὲ ἀποβάλλουσι συγγνώμην ἔχετε. δέομαι οὖν καταψηφίσασθαι | αὐτοῦ. νυνὶ γὰρ διώκω μὲν κακηγορίας, τῇ δ' αὐτῇ ψήφῳ φό- 12

νου φεύγω τοῦ πατρός, οὗ μείζων ἀγὼν οὐκ ἂν γένοιτό μοι, ὃς μόνος δοκιμασθεὶς τοῖς τριάκοντ' ἐπεξῆλθον ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. βοηθήσατ' οὖν κἀκείνῳ κἀμοί.

12.

ΚΑΤΑ ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ, ΟΝ ΑΥΤΟΣ ΕΙΠΕ ΛΥΣΙΑΣ.

Οὐκ ἄρξασθαί μοι δοκεῖ ἄπορον εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ παύσασθαι λέγοντι· τοιαῦτα αὐτοῖς τὸ μέγεθος καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος εἴργασται, ὥστε μήτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορῆσαι, μήτε τἀληθῆ βουλόμενον εἰπεῖν ἅπαντα δύνασθαι, ἀλλ' ἀνάγκη ἢ τὸν κατήγορον ἀπειπεῖν ἢ
2 τὸν χρόνον ἐπιλιπεῖν. τοὐναντίον δέ μοι δοκοῦμεν πείσεσθαι ἢ ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ. πρότερον μὲν γὰρ ἔδει τὴν ἔχθραν τοὺς κατηγοροῦντας ἐπιδεῖξαι, ἥτις εἴη πρὸς τοὺς φεύγοντας· νυνὶ δὲ παρὰ τῶν φευγόντων χρὴ πυνθάνεσθαι ἥτις ἦν αὐτοῖς πρὸς τὴν πόλιν ἔχθρα, ἀνθ' ὅτου τοιαῦτα ἐτόλμησαν εἰς αὐτὴν ἐξαμαρτάνειν. οὐ μέντοι ὡς οὐκ ἔχων οἰκείας ἔχθρας καὶ συμφορὰς τοὺς λόγους ποιοῦμαι, ἀλλ' ὡς ἅπασι πολλῆς ἀφθονίας οὔσης
3 ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἢ ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὀργίζεσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτ' ἐμαυτοῦ πώποτε οὔτε ἀλλότρια πράγματα πράξας νῦν ἠνάγκασμαι ὑπὸ τῶν γεγενημένων τούτου κατηγορεῖν, ὥστε πολλάκις εἰς πολλὴν ἀθυμίαν κατέστην, μὴ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἀναξίως καὶ ἀδυνάτως ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ἐμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν ποιήσωμαι· ὅμως δὲ πειράσομαι ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς ὡς ἂν δύνωμαι δι' ἐλαχίστων διδάξαι.

4 Οὑμὸς πατὴρ Κέφαλος ἐπείσθη μὲν ὑπὸ Περικλέους

εἰς ταύτην τὴν γῆν ἀφικέσθαι, ἔτη δὲ τριάκοντα ᾤκησε, καὶ
οὐδενὶ πώποτε οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἐκεῖνος δίκην οὔτε ἐδικα-
σάμεθα οὔτε ἐφύγομεν, ἀλλ' οὕτως ᾠκοῦμεν δημοκρατού-
μενοι ὥστε μήτε εἰς τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτάνειν μήτε ὑπὸ
τῶν ἄλλων ἀδικεῖσθαι. ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα πονηροὶ 5
μὲν καὶ συκοφάνται ὄντες εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, φά-
σκοντες δὲ χρῆναι τῶν ἀδίκων καθαρὰν ποιῆσαι τὴν πό-
λιν καὶ τοὺς λοιποὺς πολίτας ἐπ' ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην
τραπέσθαι, τοιαῦτα λέγοντες οὐ τοιαῦτα ποιεῖν ἐτόλμων,
ὡς ἐγὼ περὶ τῶν ἐμαυτοῦ πρῶτον εἰπὼν καὶ περὶ τῶν ὑμε-
τέρων ἀναμνῆσαι πειράσομαι. Θέογνις γὰρ καὶ Πείσων 6
ἔλεγον ἐν τοῖς τριάκοντα περὶ τῶν μετοίκων, ὡς εἶέν τινες
τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· καλλίστην οὖν εἶναι πρόφασιν τι-
μωρεῖσθαι μὲν δοκεῖν, τῷ δ' ἔργῳ χρηματίζεσθαι· πάν-
τως δὲ τὴν μὲν πόλιν πένεσθαι, τὴν δ' ἀρχὴν δεῖσθαι
χρημάτων. καὶ τοὺς ἀκούοντας οὐ χαλεπῶς ἔπειθον· 7
ἀποκτιννύναι μὲν γὰρ ἀνθρώπους περὶ οὐδενὸς ἡγοῦντο,
λαμβάνειν δὲ χρήματα περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο. ἔδοξεν
οὖν αὐτοῖς δέκα συλλαβεῖν, τούτων δὲ δύο πένητας, ἵνα
αὐτοῖς ᾖ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀπολογία, ὡς οὐ χρημάτων
ἕνεκα ταῦτα πέπρακται, ἀλλὰ συμφέροντα τῇ πολιτείᾳ γε-
γένηται, ὥσπερ τι τῶν ἄλλων εὐλόγως πεποιηκότες. δια- 8
λαβόντες δὲ τὰς οἰκίας ἐβάδιζον· καὶ ἐμὲ μὲν ξένους ἑστι-
ῶντα κατέλαβον, οὓς ἐξελάσαντες Πείσωνί με παραδι-
δόασιν· οἱ δὲ ἄλλοι εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐλθόντες τὰ ἀν-
δράποδα ἀπεγράφοντο. ἐγὼ δὲ Πείσωνα μὲν ἠρώτων εἰ
βούλοιτό με σῶσαι χρήματα λαβών· | ὁ δ' ἔφασκεν, εἰ 9
πολλὰ εἴη. εἶπον οὖν ὅτι τάλαντον ἀργυρίου ἕτοιμος
εἴην δοῦναι· ὁ δ' ὡμολόγησε ταῦτα ποιήσειν. ἠπιστά-
μην μὲν οὖν ὅτι οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους νομίζει,
ὅμως δ' ἐκ τῶν παρόντων ἐδόκει μοι ἀναγκαιότατον εἶναι
πίστιν παρ' αὐτοῦ λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ ὤμοσεν ἐξώλειαν 10

πόλει, ἀλλὰ πάσας τὰς χορηγίας χορηγήσαντας, πολλὰς
δ' εἰσφορὰς εἰσενεγκόντας, κοσμίους δ' ἡμᾶς αὐτοὺς παρ-
έχοντας καὶ πᾶν τὸ προσταττόμενον ποιοῦντας, ἐχθρὸν
δ' οὐδένα κεκτημένους, πολλοὺς δ' Ἀθηναίων ἐκ τῶν
πολεμίων λυσαμένους· τοιούτων ἠξίωσαν οὐχ ὁμοίως
21 μετοικοῦντας ὥσπερ αὐτοὶ ἐπολιτεύοντο. οὗτοι γὰρ πολ-
λοὺς μὲν τῶν πολιτῶν εἰς τοὺς πολεμίους ἐξήλασαν, πολ-
λοὺς δ' ἀδίκως ἀποκτείναντες ἀτάφους ἐποίησαν, πολ-
λοὺς δ' ἐπιτίμους ὄντας ἀτίμους τῆς πόλεως κατέστησαν,
πολλῶν δὲ θυγατέρας μελλούσας ἐκδίδοσθαι ἐκώλυσαν.
22 Καὶ εἰς τοσοῦτόν εἰσι τόλμης ἀφιγμένοι ὥσθ' ἥκουσιν
ἀπολογησόμενοι, καὶ λέγουσιν ὡς οὐδὲν κακὸν οὐδ' αἰ-
σχρὸν εἰργασμένοι εἰσίν. ἐγὼ δ' ἐβουλόμην ἂν αὐτοὺς
ἀληθῆ λέγειν· μετῆν γὰρ ἂν καὶ ἐμοὶ τούτου τἀγαθοῦ οὐκ
23 ἐλάχιστον μέρος. νῦν δὲ οὔτε πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῖς τοι-
αῦτα ὑπάρχει οὔτε πρὸς ἐμέ· τὸν ἀδελφὸν γάρ μου,
ὥσπερ καὶ πρότερον εἶπον, Ἐρατοσθένης ἀπέκτεινεν,
οὔτε αὐτὸς ἰδίᾳ ἀδικούμενος οὔτε εἰς τὴν πόλιν ὁρῶν
ἐξαμαρτάνοντα, ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ παρανομίᾳ προθύμως
24 ἐξυπηρετῶν. ἀναβιβασάμενος δ' αὐτὸν βούλομαι ἐρέ-
σθαι, ὦ ἄνδρες δικασταί. τοιαύτην γὰρ γνώμην ἔχω·
ἐπὶ μὲν τῇ τούτου ὠφελείᾳ καὶ πρὸς ἕτερον περὶ τούτου
διαλέγεσθαι ἀσεβὲς εἶναι νομίζω, ἐπὶ δὲ τῇ τούτου βλάβῃ
καὶ πρὸς αὐτὸν τοῦτον ὅσιον καὶ εὐσεβές. ἀνάβηθι οὖν
μοι καὶ ἀπόκριναι, ὅ τι ἄν σε ἐρωτῶ.
25 Ἀπήγαγες Πολέμαρχον ἢ οὔ; Τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων
προσταχθέντα δεδιὼς ἐποίουν. Ἦσθα δ' ἐν τῷ βουλευ-
τηρίῳ, ὅτε οἱ λόγοι ἐγίνοντο περὶ ἡμῶν; Ἦν. Πότερον
συνηγόρευες τοῖς κελεύουσιν ἀποκτεῖναι ἢ ἀντέλεγες;
Ἀντέλεγον. Ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν; Ἵνα μὴ ἀποθάνητε.
Ἡγούμενος ἡμᾶς ἄδικα πάσχειν ἢ δίκαια; Ἄδικα.
26 Εἶτ', ὦ σχετλιώτατε πάντων, ἀντέλεγες μὲν ἵνα

σώσειας, συνελάμβανες δὲ ἵνα ἀποκτείναις; καὶ ὅτε μὲν
τὸ πλῆθος ἦν ὑμῶν κύριον τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας,
ἀντιλέγειν φῂς τοῖς βουλομένοις ἡμᾶς ἀπολέσαι, ἐπειδὴ
δὲ ἐπὶ σοὶ μόνῳ ἐγένετο καὶ σῶσαι Πολέμαρχον καὶ μή,
εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπήγαγες; εἶθ' ὅτι μέν, ὡς φῄς, ἀντ-
ειπὼν οὐδὲν ὠφέλησας, ἀξιοῖς χρηστὸς νομίζεσθαι, ὅτι
δὲ συλλαβὼν ἀπέκτεινας, οὐκ οἴει ἐμοὶ καὶ τουτοισὶ δοῦ-
ναι δίκην;

Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτο εἰκὸς αὐτῷ πιστεύειν, εἴπερ 27
ἀληθῆ λέγει φάσκων ἀντειπεῖν, ὡς αὐτῷ προσετάχθη.
οὐ γὰρ δή που ἐν τοῖς μετοίκοις πίστιν παρ' αὐτοῦ ἐλάμ-
βανον. ἐπεί τοι τῷ ἧττον εἰκὸς ἦν προσταχθῆναι ἢ ὅστις
ἀντειπών γε ἐτύγχανε καὶ [ἐναντίαν] γνώμην ἀποδεδειγ-
μένος; τίνα γὰρ εἰκὸς ἦν ἧττον ταῦτα ὑπηρετῆσαι ἢ τὸν
ἀντειπόντα οἷς ἐκεῖνοι ἐβούλοντο πραχθῆναι; Ἔτι δὲ τοῖς 28
μὲν ἄλλοις Ἀθηναίοις ἱκανή μοι δοκεῖ πρόφασις εἶναι τῶν
γεγενημένων εἰς τοὺς τριάκοντα ἀναφέρειν τὴν αἰτίαν·
αὐτοὺς δὲ τοὺς τριάκοντα, ἂν εἰς σφᾶς αὐτοὺς ἀναφέ-
ρωσι, πῶς ὑμᾶς εἰκὸς ἀποδέχεσθαι; εἰ μὲν γάρ τις ἦν ἐν 29
τῇ πόλει ἀρχὴ ἰσχυροτέρα αὐτῆς, ὑφ' ἧς αὐτῷ προσετάτ-
τετο παρὰ τὸ δίκαιον ἀνθρώπους ἀπολλύναι, ἴσως ἂν
εἰκότως αὐτῷ συγγνώμην εἴχετε· νῦν δὲ παρὰ τοῦ ποτε
καὶ λήψεσθε δίκην, εἴπερ ἐξέσται τοῖς τριάκοντα λέγειν
ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα προσταχθέντα ἐποίουν; Καὶ 30
μὲν δὴ οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζειν τε αὐτὸν καὶ
τὰ τούτοις ἐψηφισμένα παρόν, συλλαβὼν ἀπήγαγεν. ὑμεῖς
δὲ πάντες ὀργίζεσθε, ὅσοι εἰς τὰς οἰκίας ἦλθον τὰς ὑμε-
τέρας ζήτησιν ποιούμενοι ἢ ὑμῶν ἢ τῶν ὑμετέρων τινός.
καίτοι εἰ χρὴ τοῖς διὰ τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν ἑτέρους | 31
ἀπολέσασι συγγνώμην ἔχειν, ἐκείνοις ἂν δικαιότερον
ἔχοιτε· κίνδυνος γὰρ ἦν πεμφθεῖσι μὴ ἐλθεῖν καὶ κατα-
λαβοῦσιν ἐξάρνοις γενέσθαι. τῷ δὲ Ἐρατοσθένει ἐξῆν

εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἀπήντησεν, ἔπειτα ὅτι οὐκ εἶδεν· ταῦτα
γὰρ οὔτ' ἔλεγχον οὔτε βάσανον εἶχεν, ὥστε μηδ' ὑπὸ
τῶν ἐχθρῶν βουλομένων οἷόν τ' εἶναι ἐξελεγχθῆναι.
32 χρῆν δέ σε, ὦ Ἐρατόσθενες, εἴπερ ἦσθα χρηστός, πολὺ
μᾶλλον τοῖς μέλλουσιν ἀδίκως ἀποθανεῖσθαι μηνυτὴν
γενέσθαι ἢ τοὺς ἀδίκως ἀπολουμένους συλλαμβάνειν.
νῦν δέ σου τὰ ἔργα φανερὰ γεγένηται οὐχ ὡς ἀνιωμένου
33 ἀλλ' ὡς ἡδομένου τοῖς γιγνομένοις, ὥστε τούσδε ἐκ τῶν
ἔργων χρὴ μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν λόγων τὴν ψῆφον φέρειν, ἃ
ἴσασι γεγενημένα τῶν τότε λεγομένων τεκμήρια λαμβά-
νοντας, ἐπειδὴ μάρτυρας περὶ αὐτῶν οὐχ οἷόν τε παρα-
σχέσθαι. οὐ γὰρ μόνον ἡμῖν παρεῖναι οὐκ ἐξῆν, ἀλλ'
οὐδὲ παρ' αὑτοῖς εἶναι, ὥστ' ἐπὶ τούτοις ἐστὶ πάντα τὰ
κακὰ εἰργασμένοις τὴν πόλιν πάντα τἀγαθὰ περὶ αὑτῶν
34 λέγειν. τοῦτο μέντοι οὐ φεύγω, ἀλλ' ὁμολογῶ σοι, εἰ
βούλει, ἀντειπεῖν. θαυμάζω δὲ τί ἂν ποτε ἐποίησας
συνειπών, ὁπότε ἀντειπεῖν φάσκων ἀπέκτεινας Πολέ-
μαρχον. φέρε δή, τί ἂν εἰ καὶ ἀδελφοὶ ὄντες ἐτύχετε
αὐτοῦ ἢ καὶ υἱεῖς; ἀπεψηφίσασθε; δεῖ γάρ, ὦ ἄνδρες
δικασταί, Ἐρατοσθένην δυοῖν θάτερον ἀποδεῖξαι, ἢ ὡς
οὐκ ἀπήγαγεν αὐτόν, ἢ ὡς δικαίως τοῦτ' ἔπραξεν. οὗτος
δὲ ὡμολόγηκεν ἀδίκως συλλαβεῖν, ὥστε ῥᾳδίαν ὑμῖν τὴν
35 διαψήφισιν περὶ αὐτοῦ πεποίηκε. Καὶ μὲν δὴ πολλοὶ καὶ
τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἥκουσιν εἰσόμενοι τίνα γνώμην
περὶ τούτων ἕξετε. ὧν οἱ μὲν ὑμέτεροι ὄντες πολῖται μα-
θόντες ἀπίασιν ὅτι ἢ δίκην δώσουσιν ὧν ἂν ἐξαμάρτωσιν,
ἢ πράξαντες μὲν ὧν ἐφίενται τύραννοι τῆς πόλεως ἔσον-
ται, δυστυχήσαντες δὲ τὸ ἴσον ὑμῖν ἕξουσιν· ὅσοι δὲ ξένοι
ἐπιδημοῦσιν, εἴσονται πότερον ἀδίκως τοὺς τριάκοντα
ἐκκηρύττουσιν ἐκ τῶν πόλεων ἢ δικαίως. εἰ γὰρ δὴ αὐτοὶ
οἱ κακῶς πεπονθότες λαβόντες ἀφήσουσιν, ἦ που σφᾶς
αὐτοὺς ἡγήσονται περιέργους ὑπὲρ ὑμῶν τιμωρουμέ-

νους. οὐκ οὖν δεινὸν εἰ τοὺς μὲν στρατηγούς, οἳ ἐνίκων 36
ναυμαχοῦντες, ὅτε διὰ χειμῶνα οὐχ οἷοί τ' ἔφασαν εἶναι
τοὺς ἐκ τῆς θαλάττης ἀνελέσθαι, θανάτῳ ἐζημιώσατε,
ἡγούμενοι χρῆναι τῇ τῶν τεθνεώτων ἀρετῇ παρ' ἐκείνων
δίκην λαβεῖν, τούτους δέ, οἳ ἰδιῶται μὲν ὄντες καθ'
ὅσον ἐδύναντο ἐποίησαν ἡττηθῆναι ναυμαχοῦντας, ἐπει-
δὴ δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, ὁμολογοῦσιν ἑκόντες
πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀκρίτους ἀποκτιννύναι, οὐκ ἄρα
χρὴ αὐτοὺς καὶ τοὺς παῖδας ὑφ' ὑμῶν ταῖς ἐσχάταις
ζημίαις κολάζεσθαι;

Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἠξίουν ἱκανὰ εἶναι 37
τὰ κατηγορημένα· μέχρι γὰρ τούτου νομίζω χρῆναι κατ-
ηγορεῖν ἕως ἂν θανάτου δόξῃ τῷ φεύγοντι ἄξια εἰργά-
σθαι· ταύτην γὰρ ἐσχάτην δίκην δυνάμεθα παρ' αὐτῶν
λαβεῖν. ὥστ' οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πολλὰ κατηγορεῖν τοιού-
των ἀνδρῶν, οἳ οὐδ' ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πεπραγμέ-
νων δὶς ἀποθανόντες δίκην δοῦναι δύναιντ' ἄν. οὐ γὰρ 38
δὴ οὐδὲ τοῦτο αὐτῷ προσήκει ποιῆσαι, ὅπερ ἐν τῇδε τῇ
πόλει εἰθισμένον ἐστί, πρὸς μὲν τὰ κατηγορημένα
μηδὲν ἀπολογεῖσθαι, περὶ δὲ σφῶν αὐτῶν ἕτερα λέ-
γοντες ἐνίοτε ἐξαπατῶσιν, ὑμῖν ἀποδεικνύντες ὡς στρα-
τιῶται ἀγαθοί εἰσιν, ἢ ὡς πολλὰς τῶν πολεμίων ναῦς
ἔλαβον τριηραρχήσαντες, ἢ πόλεις πολεμίας οὔσας φίλας
ἐποίησαν· ἐπεὶ κελεύετε αὐτὸν ἀποδεῖξαι ὅπου τοσού- 39
τους τῶν πολεμίων ἀπέκτειναν ὅσους τῶν πολιτῶν, ἢ
ναῦς ὅπου τοσαύτας ἔλαβον ὅσας αὐτοὶ παρέδοσαν, ἢ
πόλιν ἥν τινα τοιαύτην προσεκτήσαντο οἵαν τὴν ὑμε-
τέραν κατεδουλώσαντο. ἀλλὰ γὰρ ὅπλα τῶν πολεμίων 40
ἐσκύλευσαν τοσαῦτα ὅσα περ ὑμῶν ἀφείλοντο; ἀλλὰ τείχη
τοιαῦτα εἷλον οἷα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος κατέσκαψαν; |
οἵτινες καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀττικὴν φρούρια καθεῖλον, καὶ
ὑμῖν ἐδήλωσαν ὅτι οὐδὲ τὸν Πειραιᾶ Λακεδαιμονίων

προσταττόντων περιεῖλον, ἀλλ' ὅτι ἑαυτοῖς τὴν ἀρχὴν
οὕτω βεβαιοτέραν ἐνόμιζον εἶναι.
41 Πολλάκις οὖν ἐθαύμασα τῆς τόλμης τῶν λεγόντων
ὑπὲρ αὐτῶν, πλὴν ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι τῶν αὐτῶν ἐστιν
αὐτούς τε πάντα τὰ κακὰ ἐργάζεσθαι καὶ τοὺς τοιούτους
42 ἐπαινεῖν. οὐ γὰρ νῦν πρῶτον τῷ ὑμετέρῳ πλήθει τὰ
ἐναντία ἔπραξεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν τετρακοσίων ἐν τῷ
στρατοπέδῳ ὀλιγαρχίαν καθιστὰς ἔφευγεν ἐξ Ἑλλησπόν-
του τριήραρχος καταλιπὼν τὴν ναῦν, μετὰ Ἰατροκλέους
καὶ ἑτέρων, ὧν τὰ ὀνόματα οὐδὲν δέομαι λέγειν. ἀφικό-
μενος δὲ δεῦρο τἀναντία τοῖς βουλομένοις δημοκρατίαν
εἶναι ἔπραττε. καὶ τούτων μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Τὸν μὲν τοίνυν μεταξὺ βίον αὐτοῦ παρήσω· ἐπειδὴ
δὲ ἡ ναυμαχία καὶ ἡ συμφορὰ τῇ πόλει ἐγένετο, δημο-
κρατίας ἔτι οὔσης, ὅθεν τῆς στάσεως ἦρξαν, πέντε ἄν-
δρες ἔφοροι κατέστησαν ὑπὸ τῶν καλουμένων ἑταίρων,
συναγωγεῖς μὲν τῶν πολιτῶν, ἄρχοντες δὲ τῶν συνω-
μοτῶν, ἐναντία δὲ τῷ ὑμετέρῳ πλήθει πράττοντες· ὧν
44 Ἐρατοσθένης καὶ Κριτίας ἦσαν. οὗτοι δὲ φυλάρχους τε
ἐπὶ τὰς φυλακὰς κατέστησαν, καὶ ὅ τι δέοι χειροτονεῖ-
σθαι καὶ οὕστινας χρείη ἄρχειν παρήγγελλον, καὶ εἴ τι
ἄλλο πράττειν βούλοιντο, κύριοι ἦσαν· οὕτως οὐχ ὑπὸ
τῶν πολεμίων μόνον ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τούτων πολιτῶν ὄν-
των ἐπεβουλεύεσθε ὅπως μήτ' ἀγαθὸν μηδὲν ψηφίσαισθε
45 πολλῶν τε ἐνδεεῖς ἔσεσθε. τοῦτο γὰρ καὶ ἠπίσταντο, ὅτι
ἄλλως μὲν οὐχ οἷοί τε ἔσονται περιγενέσθαι, κακῶς δὲ
πραττόντων δυνήσονται· καὶ ὑμᾶς ἡγοῦντο τῶν παρόν-
των κακῶν ἐπιθυμοῦντας ἀπαλλαγῆναι περὶ τῶν μελ-
46 λόντων οὐκ ἐνθυμήσεσθαι. ὡς τοίνυν τῶν ἐφόρων ἐγέ-
νετο, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι, οὐ τοὺς τότε συμπράτ-

τοντας (οὐ γὰρ ἂν δυναίμην), ἀλλὰ τοὺς αὐτοῦ Ἐρατο-
σθένους ἀκούσαντας. καίτοι εἰ ἐσωφρόνουν κατεμαρτύ- 47
ρουν ἂν αὐτῶν, καὶ τοὺς διδασκάλους τῶν σφετέρων
ἁμαρτημάτων σφόδρ' ἂν ἐκόλαζον, καὶ τοὺς ὅρκους, εἰ
ἐσωφρόνουν, οὐκ ἂν ἐπὶ μὲν τοῖς τῶν πολιτῶν κακοῖς
πιστοὺς ἐνόμιζον, ἐπὶ δὲ τοῖς τῆς πόλεως ἀγαθοῖς ῥᾳδίως
παρέβαινον. πρὸς μὲν οὖν τούτους τοσαῦτα λέγω, τοὺς
δὲ μάρτυράς μοι κάλει. Καὶ ὑμεῖς ἀνάβητε.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε. τὸ δὲ τελευταῖον εἰς 48
τὴν ἀρχὴν καταστὰς ἀγαθοῦ μὲν οὐδενὸς μετέσχεν, ἄλ-
λων δὲ πολλῶν. καίτοι εἴπερ ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, ἐχρῆν
ἂν πρῶτον μὲν μὴ παρανόμως ἄρχειν, ἔπειτα τῇ βουλῇ
μηνυτὴν γίνεσθαι περὶ τῶν εἰσαγγελιῶν ἁπασῶν, ὅτι
ψευδεῖς εἶεν, καὶ Βάτραχος καὶ Αἰσχυλίδης οὐ τἀληθῆ
μηνύουσιν, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα πλασθέντα εἰσ-
αγγέλλουσι, συγκείμενα ἐπὶ τῇ τῶν πολιτῶν βλάβῃ. καὶ 49
μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσοι κακόνοι ἦσαν τῷ ὑμε-
τέρῳ πλήθει, οὐδὲν ἔλαττον εἶχον σιωπῶντες· ἕτεροι
γὰρ ἦσαν οἱ λέγοντες καὶ πράττοντες ὧν οὐχ οἷόν τ' ἦν
μείζω κακὰ γενέσθαι τῇ πόλει. ὁπόσοι δ' εὖνοί φασιν
εἶναι, πῶς οὐκ ἐνταῦθα ἔδειξαν, αὐτοί τε τὰ βέλτιστα
λέγοντες καὶ τοὺς ἐξαμαρτάνοντας ἀποτρέποντες;

Ἴσως δ' ἂν ἔχοι εἰπεῖν ὅτι ἐδεδοίκει, καὶ ὑμῶν τοῦτο 50
ἐνίοις ἱκανὸν ἔσται. ὅπως τοίνυν μὴ φανήσεται ἐν τῷ
λόγῳ τοῖς τριάκοντα ἐναντιούμενος· εἰ δὲ μή, ἐνταυθοῖ
δῆλος ἔσται ὅτι ἐκεῖνά τε αὐτῷ ἤρεσκε, καὶ τοσοῦτον
ἐδύνατο ὥστε ἐναντιούμενος μηδὲν κακὸν παθεῖν ὑπ'
αὐτῶν. χρῆν δ' αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ταύ-
την τὴν προθυμίαν ἔχειν, ἀλλὰ μὴ ὑπὲρ Θηραμένους,
ὃς εἰς ὑμᾶς πολλὰ ἐξήμαρτεν. ἀλλ' οὗτος τὴν μὲν πόλιν 51

ἐχθρὰν ἐνόμιζεν εἶναι, τοὺς δ' ὑμετέρους ἐχθροὺς φί-
λους, ὡς ἀμφότερα ταῦτα ἐγὼ πολλοῖς τεκμηρίοις παρα-
στήσω, | καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν
ἀλλ' ὑπὲρ ἑαυτῶν γιγνομένας, ὁπότεροι ταῦτα πράξουσι
52 καὶ τῆς πόλεως ἄρξουσι. εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀδικουμέ-
νων ἐστασίαζον, ποῦ κάλλιον ἂν ἦν ἀνδρὶ ἄρχοντι, ἢ
Θρασυβούλου Φυλὴν κατειληφότος, τότ' ἐπιδείξασθαι
τὴν αὑτοῦ εὔνοιαν; ὁ δ' ἀντὶ τοῦ ἐπαγγείλασθαί τι ἢ
πρᾶξαι ἀγαθὸν πρὸς τοὺς ἐπὶ Φυλῇ, ἐλθὼν μετὰ τῶν
συναρχόντων εἰς Σαλαμῖνα καὶ Ἐλευσῖνάδε τριακοσίους
τῶν πολιτῶν ἀπήγαγεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ μιᾷ ψή-
53 φῳ αὐτῶν ἁπάντων θάνατον κατεψηφίσατο. ἐπειδὴ δὲ εἰς
τὸν Πειραιᾶ ἤλθομεν καὶ αἱ ταραχαὶ γεγενημέναι ἦσαν
καὶ περὶ τῶν διαλλαγῶν οἱ λόγοι ἐγίνοντο, πολλὰς ἑκά-
τεροι ἐλπίδας εἴχομεν πρὸς ἀλλήλους ἔσεσθαι ὡς ἀμφό-
τεροι ἐδείξαμεν. οἱ μὲν γὰρ ἐκ Πειραιῶς κρείττους ὄντες
54 εἴασαν αὐτοὺς ἀπελθεῖν· οἱ δὲ εἰς τὸ ἄστυ ἐλθόντες τοὺς
μὲν τριάκοντα ἐξέβαλον πλὴν Φείδωνος καὶ Ἐρατοσθέ-
νους, ἄρχοντας δὲ τοὺς ἐκείνοις ἐχθίστους εἵλοντο,
ἡγούμενοι δικαίως ἂν ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούς τε τριάκοντα
55 μισεῖσθαι καὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ φιλεῖσθαι. τούτων τοί-
νυν Φείδων ὁ τῶν τριάκοντα γενόμενος καὶ Ἱπποκλῆς
καὶ Ἐπιχάρης ὁ Λαμπτρεὺς καὶ ἕτεροι οἱ δοκοῦντες εἶναι
ἐναντιώτατοι Χαρικλεῖ καὶ Κριτίᾳ καὶ τῇ ἐκείνων ἑται-
ρείᾳ ἐπειδὴ αὐτοὶ εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, πολὺ μείζω
στάσιν καὶ πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ τοῖς ἐξ ἄστεος
56 ἐποίησαν· οἷς καὶ φανερῶς ἐπεδείξαντο ὅτι οὐχ ὑπὲρ τῶν
ἐν Πειραιεῖ οὐδ' ὑπὲρ τῶν ἀδίκως ἀπολλυμένων ἐστα-
σίαζον, οὐδ' οἱ τεθνεῶτες αὐτοὺς ἐλύπουν, οὐδ' οἱ μέλ-
λοντες ἀποθανεῖσθαι, ἀλλ' οἱ μεῖζον δυνάμενοι καὶ θᾶσ-
57 σον πλουτοῦντες. λαβόντες γὰρ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν πόλιν
ἀμφοτέροις ἐπολέμουν, τοῖς τε τριάκοντα πάντα κακὰ

Reisk.

εἰργασμένοις καὶ ὑμῖν πάντα κακὰ πεπονθόσι. καίτοι τοῦτο πᾶσι δῆλον ἦν, ὅτι εἰ μὲν ἐκεῖνοι ἀδίκως ἔφευγον, ὑμεῖς δικαίως, εἰ δ' ὑμεῖς ἀδίκως, οἱ τριάκοντα δικαίως· οὐ γὰρ δὴ ἑτέρων ἔργων αἰτίαν λαβόντες ἐκ τῆς πόλεως
ἐξέπεσον, ἀλλὰ τούτων. ὥστε σφόδρα χρὴ ὀργίζεσθαι, 58
ὅτι Φείδων αἱρεθεὶς ὑμᾶς διαλλάξαι καὶ καταγαγεῖν τῶν αὐτῶν ἔργων Ἐρατοσθένει μετεῖχε καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ τοὺς μὲν κρείττους αὐτῶν δι' ὑμᾶς κακῶς ποιεῖν ἕτοιμος ἦν, ὑμῖν δὲ ἀδίκως φεύγουσιν οὐκ ἠθέλησεν ἀποδοῦναι τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐλθὼν εἰς Λακεδαίμονα ἔπειθεν αὐτοὺς στρατεύεσθαι, διαβάλλων ὅτι Βοιωτῶν ἡ πόλις ἔσται,
καὶ ἄλλα λέγων οἷς ᾤετο πείσειν μάλιστα. οὐ δυνάμενος 59
δὲ τούτων τυχεῖν, εἴτε καὶ τῶν ἱερῶν ἐμποδὼν ὄντων εἴτε καὶ αὐτῶν οὐ βουλομένων, ἑκατὸν τάλαντα ἐδανείσατο, ἵνα ἔχοι ἐπικούρους μισθοῦσθαι. καὶ Λύσανδρον ἄρχοντα ᾐτήσατο, εὐνούστατον μὲν ὄντα τῇ ὀλιγαρχίᾳ, κακονούστατον δὲ τῇ πόλει, μισοῦντα δὲ μάλιστα τοὺς
ἐν Πειραιεῖ. μισθωσάμενοι δὲ πάντας ἀνθρώπους ἐπ' 60
ὀλέθρῳ τῆς πόλεως, καὶ πόλεις ἐπάγοντες, καὶ τελευτῶντες Λακεδαιμονίους καὶ τῶν συμμάχων ὁπόσους ἐδύναντο πεῖσαι, οὐ διαλλάξαι ἀλλ' ἀπολέσαι παρεσκευάζοντο τὴν πόλιν εἰ μὴ δι' ἄνδρας ἀγαθούς, οἷς ὑμεῖς δηλώσατε παρὰ τῶν ἐχθρῶν δίκην λαβόντες, ὅτι καὶ
ἐκείνοις χάριν ἀποδώσετε. ταῦτα δὲ ἐπίστασθε μὲν καὶ 61
αὐτοί, καὶ οἶδ' ὅτι οὐ δεῖ μάρτυρας παρασχέσθαι· ὅμως δέ· ἐγώ τε γὰρ δέομαι ἀναπαύσασθαι, ὑμῶν τ' ἐνίοις ἥδιον ὡς πλείστων τοὺς αὐτοὺς λόγους ἀκούειν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Φέρε δὴ καὶ περὶ Θηραμένους ὡς ἂν δύνωμαι 62
διὰ βραχυτάτων διδάξω. δέομαι δ' ὑμῶν ἀκοῦσαι ὑπέρ τ' ἐμαυτοῦ καὶ τῆς πόλεως. καὶ μηδενὶ τοῦτο παραστῇ,

ὡς Ἐρατοσθένους κινδυνεύοντος Θηραμένους κατηγο-
ρῶ· πυνθάνομαι γὰρ ταῦτα ἀπολογήσεσθαι αὐτόν, ὅτι
63 *ἐκείνῳ φίλος ἦν καὶ τῶν αὐτῶν ἔργων μετεῖχε. καίτοι*
σφόδρ' ἂν αὐτὸν οἶμαι | μετὰ Θεμιστοκλέους πολιτευό-
μενον προσποιεῖσθαι πράττειν ὅπως οἰκοδομηθήσεται
τὰ τείχη, ὁπότε καὶ μετὰ Θηραμένους ὅπως καθαιρεθή-
σεται. οὐ γάρ μοι δοκοῦσιν ἴσου ἄξιοι γεγενῆσθαι· ὁ μὲν
γὰρ Λακεδαιμονίων ἀκόντων ᾠκοδόμησεν αὐτά, οὗτος
64 *δὲ τοὺς πολίτας ἐξαπατήσας καθεῖλε. περιέστηκεν οὖν*
τῇ πόλει τοὐναντίον ἢ ὡς εἰκὸς ἦν. ἄξιον μὲν γὰρ καὶ
τοὺς φίλους τοὺς Θηραμένους προσαπολωλέναι, πλὴν εἴ
τις ἐτύγχανεν ἐκείνῳ τἀναντία πράττων· νῦν δὲ ὁρῶ τάς
τε ἀπολογίας εἰς ἐκεῖνον ἀναφερομένας, τούς τ' ἐκείνῳ
συνόντας τιμᾶσθαι πειρωμένους, ὥσπερ πολλῶν ἀγα-
65 *θῶν αἰτίου ἀλλ' οὐ μεγάλων κακῶν γεγενημένου. ὃς*
πρῶτον μὲν τῆς προτέρας ὀλιγαρχίας αἰτιώτατος ἐγέ-
νετο, πείσας ὑμᾶς τὴν ἐπὶ τῶν τετρακοσίων πολιτείαν
ἑλέσθαι. καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ τῶν προβούλων ὢν
ταῦτ' ἔπραττεν, αὐτὸς δὲ δοκῶν εὐνούστατος εἶναι τοῖς
66 *πράγμασι στρατηγὸς ὑπ' αὐτῶν ᾑρέθη. καὶ ἕως μὲν ἐτι-*
μᾶτο, πιστὸν ἑαυτὸν παρεῖχεν· ἐπειδὴ δὲ Πείσανδρον
μὲν καὶ Κάλλαισχρον καὶ ἑτέρους ἑώρα προτέρους αὐτοῦ
γινομένους, τὸ δὲ ὑμέτερον πλῆθος οὐκέτι βουλόμενον
τούτων ἀκροᾶσθαι, τότ' ἤδη διά τε τὸν πρὸς ἐκείνους
φθόνον καὶ τὸ παρ' ὑμῶν δέος μετέσχε τῶν Ἀριστοκρά-
67 *τους ἔργων. βουλόμενος δὲ τῷ ὑμετέρῳ πλήθει δοκεῖν*
πιστὸς εἶναι Ἀντιφῶντα καὶ Ἀρχεπτόλεμον φιλτάτους
ὄντας αὐτῷ κατηγορῶν ἀπέκτεινεν, εἰς τοσοῦτον δὲ κα-
κίας ἦλθεν, ὥστε ἅμα μὲν διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους πίστιν
ὑμᾶς κατεδουλώσατο, διὰ δὲ τὴν πρὸς ὑμᾶς τοὺς φίλους
68 *ἀπώλεσε. τιμώμενος δὲ καὶ τῶν μεγίστων ἀξιούμενος,*
αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος σώσειν τὴν πόλιν αὐτὸς ἀπώλεσε,

Reisk.

*φάσκων πρᾶγμα εὑρηκέναι μέγα καὶ πολλοῦ ἄξιον. ὑπέ-
σχετο δὲ εἰρήνην ποιήσειν μήτε ὅμηρα δοὺς μήτε τὰ τείχη
καθελὼν μήτε τὰς ναῦς παραδούς· ταῦτα δὲ εἰπεῖν μὲν
οὐδενὶ ἠθέλησεν, ἐκέλευσε δὲ αὑτῷ πιστεύειν. ὑμεῖς δέ,* 69
*ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πραττούσης μὲν τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ
βουλῆς σωτήρια, ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν Θηραμένει,
εἰδότες δὲ ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι τῶν πολεμίων ἕνε-
κεν τἀπόρρητα ποιοῦνται, ἐκεῖνος δ' ἐν τοῖς αὑτοῦ πο-
λίταις οὐκ ἠθέλησεν εἰπεῖν ταῦτα ἃ πρὸς τοὺς πολεμίους
ἔμελλεν ἐρεῖν, ὅμως ἐπετρέψατε αὐτῷ πατρίδα καὶ παῖ-
δας καὶ γυναῖκας καὶ ὑμᾶς αὐτούς. ὁ δὲ ὧν μὲν ὑπέσχετο* 70
*οὐδὲν ἔπραξεν, οὕτως δὲ ἐνετεθύμητο ὡς χρὴ μικρὰν καὶ
ἀσθενῆ γενέσθαι την πόλιν, ὥστε περὶ ὧν οὐδεὶς πώ-
ποτε οὔτε τῶν πολεμίων ἐμνήσθη οὔτε τῶν πολιτῶν
ἤλπισε, ταῦθ' ὑμᾶς ἔπεισε πρᾶξαι, οὐχ ὑπὸ Λακεδαι-
μονίων ἀναγκαζόμενος, ἀλλ' αὐτὸς ἐκείνοις ἐπαγγελλό-
μενος, τοῦ τε Πειραιῶς τὰ τείχη περιελεῖν καὶ τὴν ὑπάρ-
χουσαν πολιτείαν καταλῦσαι, εὖ εἰδὼς ὅτι, εἰ μὴ πασῶν
τῶν ἐλπίδων ἀποστερηθήσεσθε, ταχεῖαν παρ' αὐτοῦ τὴν
τιμωρίαν κομιεῖσθε. καὶ τὸ τελευταῖον, ὦ ἄνδρες δικα-* 71
*σταί, οὐ πρότερον εἴασε τὴν ἐκκλησίαν γενέσθαι, ἕως
ὁ λεγόμενος ὑπ' ἐκείνων καιρὸς ἐπιμελῶς ὑπ' αὐτοῦ ἐτη-
ρήθη, καὶ μετεπέμψατο μὲν τὰς μετὰ Λυσάνδρου ναῦς
ἐκ Σάμου, ἐπεδήμησε δὲ τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον.
τότε δὲ τούτων ὑπαρχόντων, καὶ παρόντων Λυσάνδρου* 72
*καὶ Φιλοχάρους καὶ Μιλτιάδου, περὶ τῆς πολιτείας τὴν
ἐκκλησίαν ἐποίουν, ἵνα μήτε ῥήτωρ αὐτοῖς μηδεὶς ἐναν-
τιοῖτο μηδὲ ἀπειλοῖ, ὑμεῖς τε μὴ τὰ τῇ πόλει συμφέροντα
ἕλοισθε, ἀλλὰ τἀκείνοις δοκοῦντα ψηφίσαισθε. ἀναστὰς* 73
*δὲ Θηραμένης ἐκέλευσεν ὑμᾶς τριάκοντα ἀνδράσιν ἐπι-
τρέψαι τὴν πόλιν, καὶ τῇ πολιτείᾳ χρῆσθαι ἣν Δρακον-
τίδης ἀπέφαινεν. ὑμεῖς δ' ὅμως καὶ οὕτω διακείμενοι*

*ἐθορυβεῖτε ὡς οὐ ποιήσοντες ταῦτα· ἐγιγνώσκετε γὰρ ὅτι
περὶ δουλείας καὶ ἐλευθερίας ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξεκλη-
74 σιάζετε. Θηραμένης δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, (καὶ τούτων
ὑμᾶς αὐτοὺς | μάρτυρας παρέξομαι) εἶπεν ὅτι οὐδὲν
αὐτῷ μέλοι τοῦ ὑμετέρου θορύβου, ἐπειδὴ πολλοὺς μὲν
Ἀθηναίων εἰδείη τοὺς τὰ ὅμοια πράττοντας αὐτῷ, δο-
κοῦντα δὲ Λυσάνδρῳ καὶ Λακεδαιμονίοις λέγοι. μετ'
ἐκεῖνον δὲ Λύσανδρος ἀναστὰς ἄλλα τε πολλὰ εἶπε καὶ
ὅτι παρασπόνδους ὑμᾶς ἔχοι, καὶ ὅτι οὐ περὶ πολιτείας
ὑμῖν ἔσται ἀλλὰ περὶ σωτηρίας, εἰ μὴ ποιήσεθ' ἃ Θηρα-
75 μένης κελεύει. τῶν δ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅσοι ἄνδρες ἀγαθοὶ
ἦσαν, γνόντες τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν ἀνάγκην, οἱ μὲν
αὐτοῦ μένοντες ἡσυχίαν ἦγον, οἱ δὲ ᾤχοντο ἀπιόντες,
τοῦτο γοῦν σφίσιν αὐτοῖς συνειδότες, ὅτι οὐδὲν κακὸν
τῇ πόλει ἐψηφίσαντο· ὀλίγοι δέ τινες καὶ πονηροὶ καὶ
κακῶς βουλευόμενοι τὰ προσταχθέντα ἐχειροτόνησαν.
76 παρηγγέλλετο γὰρ αὐτοῖς δέκα μὲν οὓς Θηραμένης ἀπέ-
δειξε χειροτονῆσαι, δέκα δὲ οὓς οἱ καθεστηκότες ἔφοροι
κελεύοιεν, δέκα δ' ἐκ τῶν παρόντων· οὕτω γὰρ τὴν
ὑμετέραν ἀσθένειαν ἑώρων καὶ τὴν αὑτῶν δύναμιν ἠπί-
σταντο, ὥστε πρότερον ᾔδεσαν τὰ μέλλοντα ἐν τῇ ἐκ-
77 κλησίᾳ πραχθήσεσθαι. ταῦτα δὲ οὐκ ἐμοὶ δεῖ πιστεῦσαι,
ἀλλὰ ἐκείνῳ· πάντα γὰρ τὰ ὑπ' ἐμοῦ εἰρημένα ἐν τῇ
βουλῇ ἀπολογούμενος ἔλεγεν, ὀνειδίζων μὲν τοῖς φεύ-
γουσιν, ὅτι δι' αὐτὸν κατέλθοιεν, οὐδὲν φροντιζόντων
Λακεδαιμονίων, ὀνειδίζων δὲ τοῖς τῆς πολιτείας μετέ-
χουσιν ὅτι πάντων τῶν πεπραγμένων τοῖς εἰρημένοις
τρόποις ὑπ' ἐμοῦ αὐτὸς αἴτιος γεγενημένος τοιούτων
τυγχάνοι, πολλὰς πίστεις αὐτὸς ἔργῳ δεδωκὼς καὶ παρ
78 ἐκείνων ὅρκους εἰληφώς. καὶ τοσούτων καὶ ἑτέρων κα-
κῶν καὶ αἰσχρῶν καὶ πάλαι καὶ νεωστὶ καὶ μικρῶν καὶ
μεγάλων αἰτίου γεγενημένου τολμήσουσιν αὐτοὺς φί-*

Reisk.

λους ὄντας ἀποφαίνειν, οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ἀποθανόντος
Θηραμένους ἀλλ' ὑπὲρ τῆς αὑτοῦ πονηρίας, καὶ δικαίως
μὲν ἐν ὀλιγαρχίᾳ δίκην δόντος (ἤδη γὰρ αὐτὴν κατέ-
λυσε), δικαίως δ' ἂν ἐν δημοκρατίᾳ· δὶς γὰρ ὑμᾶς κατε-
δουλώσατο, τῶν μὲν παρόντων καταφρονῶν, τῶν δὲ
ἀπόντων ἐπιθυμῶν, καὶ τῷ καλλίστῳ ὀνόματι χρώμενος
δεινοτάτων ἔργων διδάσκαλος καταστάς.

Περὶ μὲν τοίνυν Θηραμένους ἱκανά μοί ἐστι τὰ 79
κατηγορημένα· ἥκει δ' ὑμῖν ἐκεῖνος ὁ καιρός, ἐν ᾧ δεῖ
συγγνώμην καὶ ἔλεον μὴ εἶναι ἐν ταῖς ὑμετέραις γνώ-
μαις, ἀλλὰ παρὰ Ἐρατοσθένους καὶ τῶν τουτουῒ συναρ-
χόντων δίκην λαβεῖν, μηδὲ μαχομένους [μὲν] κρείττους
εἶναι τῶν πολεμίων, ψηφιζομένους δὲ ἥττους τῶν ἐχ-
θρῶν. μηδ' ὧν φασι μέλλειν πράξειν πλείω χάριν αὐ- 80
τοῖς ἴστε, ἢ ὧν ἐποίησαν ὀργίζεσθε· μηδ' ἀποῦσι μὲν
τοῖς τριάκοντα ἐπιβουλεύετε, παρόντας δ' ἀφῆτε· μηδὲ
τῆς τύχης, ἣ τούτους παρέδωκε τῇ πόλει, κάκιον ὑμῖν
αὐτοῖς βοηθήσητε.

Κατηγόρηται δὴ Ἐρατοσθένους καὶ τῶν τούτου φί- 81
λων, οἷς τὰς ἀπολογίας ἀνοίσει καὶ μεθ' ὧν αὐτῷ ταῦτα
πέπρακται. ὁ μέντοι ἀγὼν οὐκ ἐξ ἴσου τῇ πόλει καὶ Ἐρα-
τοσθένει· οὗτος μὲν γὰρ κατήγορος καὶ δικαστὴς αὐτὸς
ἦν τῶν κρινομένων, ἡμεῖς δὲ νυνὶ εἰς κατηγορίαν καὶ
ἀπολογίαν καθέσταμεν. καὶ οὗτοι μὲν τοὺς οὐδὲν ἀδι- 82
κοῦντας ἀκρίτους ἀπέκτειναν, ὑμεῖς δὲ τοὺς ἀπολέσαν-
τας τὴν πόλιν κατὰ τὸν νόμον ἀξιοῦτε κρίνειν, παρ' ὧν
οὐδ' ἂν παρανόμως βουλόμενοι δίκην λαμβάνειν ἀξίαν
τῶν ἀδικημάτων ὧν τὴν πόλιν ἠδικήκασι λάβοιτε. τί
γὰρ ἂν παθόντες δίκην τὴν ἀξίαν εἴησαν τῶν ἔργων
δεδωκότες; πότερον εἰ αὐτοὺς ἀποκτείνοιτε καὶ τοὺς 83
παῖδας αὐτῶν, ἱκανὴν ἂν τοῦ φόνου δίκην λάβοιμεν,
ὧν οὗτοι πατέρας καὶ υἱεῖς καὶ ἀδελφοὺς ἀκρίτους ἀπέ-

κτειναν; ἀλλὰ γὰρ εἰ τὰ χρήματα τὰ φανερὰ δημεύσαιτε,
καλῶς ἂν ἔχοι ἢ τῇ πόλει, ἧς οὗτοι πολλὰ εἰλήφασιν, ἢ
84 τοῖς ἰδιώταις, ὧν οἰκίας ἐξεπόρθησαν; ἐπειδὴ τοίνυν
πάντα ποιοῦντες δίκην παρ' αὐτῶν οὐκ ἂν δύναισθε
λαβεῖν, πῶς οὐκ αἰσχρὸν ὑμῖν καὶ ἡντινοῦν ἀπολιπεῖν,
ἥντινά τις βούλοιτο παρὰ τούτων | λαμβάνειν; πᾶν δ'
ἄν μοι δοκεῖ τολμῆσαι, ὅστις νυνὶ οὐχ ἑτέρων ὄντων
τῶν δικαστῶν ἀλλ' αὐτῶν τῶν κακῶς πεπονθότων, ἥκει
ἀπολογησόμενος πρὸς αὐτοὺς τοὺς μάρτυρας τῆς τούτου
πονηρίας· τοσοῦτον ἢ ὑμων καταπεφρόνηκεν ἢ ἑτέ-
85 ροις πεπίστευκεν. ὧν ἀμφοτέρων ἄξιον ἐπιμεληθῆναι,
ἐνθυμουμένους ὅτι οὔτ' ἂν ἐκεῖνα ἐδύναντο ποιεῖν μὴ
ἑτέρων συμπραττόντων οὔτ' ἂν νῦν ἐπεχείρησαν ἐλθεῖν
μὴ ὑπὸ τῶν αὐτῶν οἰόμενοι σωθήσεσθαι, οἳ οὐ τούτοις
ἥκουσι βοηθήσοντες, ἀλλὰ ἡγούμενοι πολλὴν ἄδειαν
σφίσιν ἔσεσθαι τῶν [τε] πεπραγμένων καὶ τοῦ λοιποῦ
ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, εἰ τοὺς μεγίστων κακῶν αἰ-
τίους λαβόντες ἀφήσετε.

86 Ἀλλὰ καὶ τῶν ξυνερούντων αὐτοῖς ἄξιον θαυμά-
ζειν, πότερον ὡς καλοὶ κἀγαθοὶ αἰτήσονται, τὴν αὑτῶν
ἀρετὴν πλείονος ἀξίαν ἀποφαίνοντες τῆς τούτων πονη-
ρίας· ἐβουλόμην μέντ' ἂν αὐτοὺς οὕτω προθύμους εἶναι
σώζειν τὴν πόλιν, ὥσπερ οὗτοι ἀπολλύναι· ἢ ὡς δεινοὶ
λέγειν ἀπολογήσονται καὶ τὰ τούτων ἔργα πολλοῦ ἄξια
ἀποφανοῦσιν. ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν οὐδεὶς αὐτῶν οὐδὲ
τὰ δίκαια πώποτε ἐπεχείρησεν εἰπεῖν.

87 Ἀλλὰ τοὺς μάρτυρας ἄξιον ἰδεῖν, οἳ τούτοις μαρ-
τυροῦντες αὑτῶν κατηγοροῦσι, σφόδρα ἐπιλήσμονας
καὶ εὐήθεις νομίζοντες ὑμᾶς εἶναι, εἰ διὰ μὲν το ὑμέ-
τερον πλῆθος ἀδεῶς ἡγοῦνται τοὺς τριάκοντα σώσειν,
διὰ δὲ Ἐρατοσθένην καὶ τοὺς συνάρχοντας αὐτοῦ δεινὸν
88 ἦν καὶ τῶν τεθνεώτων ἐπ' ἐκφορὰν ἐλθεῖν. καίτοι οὗτοι

Reisk

μὲν σωθέντες πάλιν ἂν δύναιντο τὴν πόλιν ἀπολέσαι·
ἐκεῖνοι δέ, οὓς οὗτοι ἀπώλεσαν, τελευτήσαντες τὸν βίον
πέρας ἔχουσι τῆς παρὰ τῶν ἐχθρῶν τιμωρίας. οὐκ οὖν
δεινὸν εἰ τῶν μὲν ἀδίκως τεθνεώτων οἱ φίλοι συναπώλ-
λυντο, αὐτοῖς δὲ τοῖς τὴν πόλιν ἀπολέσασιν δήπου ἐπ'
ἐκφορὰν πολλοὶ ἥξουσιν, ὁπότε βοηθεῖν τοσοῦτοι παρα-
σκευάζονται; καὶ μὲν δὴ πολλῷ ῥᾴδιον ἡγοῦμαι εἶναι ὑπὲρ 89
ὧν ὑμεῖς ἐπάσχετε ἀντειπεῖν, ἢ ὑπὲρ ὧν οὗτοι πεποιή-
κασιν ἀπολογήσασθαι. καίτοι λέγουσιν ὡς Ἐρατοσθένει
ἐλάχιστα τῶν τριάκοντα κακὰ εἴργασται, καὶ διὰ τοῦτο
αὐτὸν ἀξιοῦσι σωθῆναι· ὅτι δὲ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
πλεῖστα εἰς ὑμᾶς ἐξημάρτηκεν, οὐκ οἴονται χρῆναι αὐ-
τὸν ἀπολέσθαι. ὑμεῖς δὲ δείξατε ἥν τινα γνώμην ἔχετε 90
περὶ τῶν πραγμάτων. εἰ μὲν γὰρ τούτου καταψηφιεῖσθε,
δῆλοι ἔσεσθε ὡς ὀργιζόμενοι τοῖς πεπραγμένοις· εἰ δὲ
ἀποψηφιεῖσθε, ὀφθήσεσθε τῶν αὐτῶν ἔργων ἐπιθυμηταὶ
τούτοις ὄντες, καὶ οὐχ ἕξετε λέγειν ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν τριά-
κοντα προσταχθέντα ἐποιεῖτε· νυνὶ μὲν γὰρ οὐδεὶς ὑμᾶς 91
ἀναγκάζει παρὰ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἀποψηφίζεσθαι.
ὥστε συμβουλεύω μὴ τούτων ἀποψηφισαμένους ὑμῶν
αὐτῶν καταψηφίσασθαι. μηδ' οἴεσθε κρύβδην εἶναι τὴν
ψῆφον· φανερὰν γὰρ τῇ πόλει τὴν ὑμετέραν γνώμην
ποιήσετε.

Βούλομαι δὲ ὀλίγα ἑκατέρους ἀναμνήσας καταβαί- 92
νειν, τούς τε ἐξ ἄστεος καὶ τοὺς ἐκ Πειραιῶς, ἵνα τὰς
ὑμῖν διὰ τούτων γεγενημένας συμφορὰς παραδείγματα
ἔχοντες τὴν ψῆφον φέρητε. καὶ πρῶτον μὲν ὅσοι ἐξ
ἄστεός ἐστε, σκέψασθε ὅτι ὑπὸ τούτων οὕτω σφόδρα
ἤρχεσθε, ὥστε ἀδελφοῖς καὶ υἱέσι καὶ πολίταις ἠναγκά-
ζεσθε πολεμεῖν τοιοῦτον πόλεμον, ἐν ᾧ ἡττηθέντες μὲν
τοῖς νικήσασι τὸ ἴσον ἔχετε, νικήσαντες δ' ἂν τούτοις
ἐδουλεύετε. καὶ τοὺς ἰδίους οἴκους οὗτοι μὲν [ἂν] ἐκ τῶν 93

πραγμάτων μεγάλους ἐκτήσαντο, ὑμεῖς δὲ διὰ τὸν πρὸς
ἀλλήλους πόλεμον ἐλάττους ἔχετε· συνωφελεῖσθαι μὲν
γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἠξίουν, συνδιαβάλλεσθαι δ' ἠνάγκαζον,
εἰς τοσοῦτον ὑπεροψίας ἐλθόντες ὥστε οὐ τῶν ἀγαθῶν
κοινούμενοι πιστοὺς ὑμᾶς ἐκτῶντο, ἀλλὰ τῶν ὀνειδῶν
94 μεταδιδόντες εὔνους ᾤοντο εἶναι. ἀνθ' ὧν ὑμεῖς νῦν ἐν
τῷ θαρραλέῳ ὄντες, καθ' ὅσον δύνασθε, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν
αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκ Πειραιῶς τιμωρήσασθε, | ἐν-
θυμηθέντες μὲν ὅτι ὑπὸ τούτων πονηροτάτων ὄντων
ἤρχεσθε, ἐνθυμηθέντες δὲ ὅτι μετ' ἀνδρῶν νῦν ἀρίστων
πολιτεύεσθε καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθε καὶ περὶ τῆς
πόλεως βουλεύεσθε, ἀναμνησθέντες δὲ τῶν ἐπικούρων,
οὓς οὗτοι φύλακας τῆς σφετέρας ἀρχῆς καὶ τῆς ὑμετέρας
95 δουλείας εἰς τὴν ἀκρόπολιν κατέστησαν. καὶ πρὸς ὑμᾶς
μὲν ἔτι πολλῶν ὄντων εἰπεῖν τοσαῦτα λέγω. ὅσοι δ' ἐκ
Πειραιῶς ἐστε, πρῶτον μὲν τῶν ὅπλων ἀναμνήσθητε,
ὅτι πολλὰς μάχας ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ μαχεσάμενοι οὐχ ὑπὸ
τῶν πολεμίων ἀλλ' ὑπὸ τούτων εἰρήνης οὔσης ἀφῃρέ-
θητε τὰ ὅπλα, ἔπειθ' ὅτι ἐξεκηρύχθητε μὲν ἐκ τῆς πό-
λεως, ἣν ὑμῖν οἱ πατέρες παρέδοσαν, φεύγοντας δὲ ὑμᾶς
96 ἐκ τῶν πόλεων ἐξῃτοῦντο. ἀνθ' ὧν ὀργίσθητε μὲν ὥσπερ
ὅτ' ἐφεύγετε, ἀναμνήσθητε δὲ καὶ τῶν ἄλλων κακῶν ἃ
πεπόνθατε ὑπ' αὐτῶν, οἳ τοὺς μὲν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοὺς δ'
ἐκ τῶν ἱερῶν συναρπάζοντες βιαίως ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ
ἀπὸ τέκνων καὶ γονέων καὶ γυναικῶν ἀφέλκοντες φονέας
αὑτῶν ἠνάγκασαν γενέσθαι καὶ οὐδὲ ταφῆς τῆς νομιζο-
μένης εἴασαν τυχεῖν, ἡγούμενοι τὴν αὑτῶν ἀρχὴν βε-
97 βαιοτέραν εἶναι τῆς παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίας. ὅσοι δὲ
τὸν θάνατον διέφυγον, πολλαχοῦ κινδυνεύσαντες καὶ
εἰς πολλὰς πόλεις πλανηθέντες καὶ πανταχόθεν ἐκκη-
ρυττόμενοι, ἐνδεεῖς ὄντες τῶν ἐπιτηδείων, οἱ μὲν ἐν
πολεμίᾳ τῇ πατρίδι τοὺς παῖδας καταλιπόντες, οἱ δ' ἐν

Reisk.

ξένῃ γῇ, πολλῶν ἐναντιουμένων ἤλθετε εἰς τὸν Πειραιᾶ.
πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων κινδύνων ὑπαρξάντων ἄνδρες
ἀγαθοὶ γενόμενοι τοὺς μὲν ἠλευθερώσατε, τοὺς δ' εἰς
τὴν πατρίδα κατηγάγετε. εἰ δὲ ἐδυστυχήσατε καὶ τούτων 98
ἡμάρτετε, αὐτοὶ μὲν ἂν δείσαντες ἐφεύγετε μὴ πάθητε
τοιαῦτα οἷα καὶ πρότερον, καὶ οὔτ' ἂν ἱερὰ οὔτε βωμοὶ
ὑμᾶς ἀδικουμένους διὰ τοὺς τούτων τρόπους ὠφέλησαν,
ἃ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι σωτήρια γίνεται· οἱ δὲ παῖδες ὑμῶν,
ὅσοι μὲν ἐνθάδε ἦσαν, ὑπὸ τούτων ἂν ὑβρίζοντο, οἱ δ'
ἐπὶ ξένης μικρῶν ἂν ἕνεκα συμβολαίων ἐδούλευον ἐρη-
μίᾳ τῶν ἐπικουρησόντων.

Ἀλλὰ γὰρ οὐ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι βούλομαι λέγειν, 99
τὰ πραχθέντα ὑπὸ τούτων οὐ δυνάμενος εἰπεῖν· οὐδὲ
γὰρ ἑνὸς κατηγόρου οὐδὲ δυοῖν ἔργον ἐστίν, ἀλλὰ πολ-
λῶν. ὅμως δὲ τῆς ἐμῆς προθυμίας [οὐδὲν] ἐλλέλειπται,
ὑπέρ τε τῶν ἱερῶν, ἃ οὗτοι τὰ μὲν ἀπέδοντο τὰ δ' εἰσ-
ιόντες ἐμίαινον, ὑπέρ τε τῆς πόλεως, ἣν μικρὰν ἐποί-
ουν, ὑπέρ τε τῶν νεωρίων, ἃ καθεῖλον, καὶ ὑπὲρ τῶν
τεθνεώτων, οἷς ὑμεῖς, ἐπειδὴ ζῶσιν ἐπαμῦναι οὐκ ἠδύ-
νασθε, ἀποθανοῦσι βοηθήσατε. οἶμαι δ' αὐτοὺς ἡμῶν 100
τε ἀκροᾶσθαι καὶ ὑμᾶς εἴσεσθαι τὴν ψῆφον φέροντας,
ἡγουμένους, ὅσοι μὲν ἂν τούτων ἀποψηφίσησθε, αὐτῶν
θάνατον καταψηφιεῖσθαι, ὅσοι δ' ἂν παρὰ τούτων δίκην
λάβωσιν, ὑπὲρ αὐτῶν τὰς τιμωρίας πεποιημένους.

Παύσομαι κατηγορῶν. ἀκηκόατε, ἑωράκατε, πε-
πόνθατε, ἔχετε. δικάζετε.

13.

ΚΑΤΑ ΑΓΟΡΑΤΟΥ [ΕΝΔΕΙΞΕΩΣ].

Προσήκει μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ὑμῖν
τιμωρεῖν ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν οἳ ἀπέθανον εὖνοι ὄντες

p 442—447.

τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, προσήκει δὲ κἀμοὶ οὐχ ἥκιστα·
κηδεστὴς γάρ μοι ἦν Διονυσόδωρος καὶ ἀνεψιός. τυγχά-
νει οὖν ἐμοὶ ἡ αὐτὴ ἔχθρα πρὸς Ἀγόρατον τουτονὶ καὶ
τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ ὑπάρχουσα· ἔπραξε γὰρ οὗτος
τοιαῦτα, δι' ἃ ὑπ' ἐμοῦ νυνὶ εἰκότως μισεῖται, ὑπό τε
2 ὑμῶν, ἂν θεὸς θέλῃ, | δικαίως τιμωρηθήσεται. Διονυ-
σόδωρον γὰρ τὸν κηδεστὴν τὸν ἐμὸν καὶ ἑτέρους πολ-
λούς, ὧν δὴ τὰ ὀνόματα ἀκούσεσθε, ἄνδρας ὄντας ἀγα-
θοὺς περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, ἐπὶ τῶν τριάκοντα
ἀπέκτεινε, μηνυτὴς κατ' ἐκείνων γενόμενος. ποιήσας
δὲ ταῦτα ἐμὲ μὲν ἰδίᾳ καὶ ἕκαστον τῶν προσηκόντων
μεγάλα ἐζημίωσε, τὴν δὲ πόλιν κοινῇ πᾶσαν τοιούτων
ἀνδρῶν ἀποστερήσας οὐ μικρά, ὡς ἐγὼ νομίζω, ἔβλα-
3 ψεν. ἐγὼ οὖν, ἄνδρες δικασταί, δίκαιον καὶ ὅσιον ἡγοῦ-
μαι εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν ἅπασι τιμωρεῖσθαι καθ' ὅσον
ἕκαστος δύναται· καὶ ποιοῦσι ταῦτα νομίζω ἡμῖν καὶ
παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων ἄμεινον ἂν γίγνεσθαι.
δεῖ δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξ ἀρχῆς τῶν πραγμά-
4 των ἁπάντων ἀκοῦσαι, ἵν' εἰδῆτε πρῶτον μὲν ᾧ τρόπῳ
ὑμῖν ἡ δημοκρατία κατελύθη καὶ ὑφ' ὅτου, ἔπειτα ᾧ
τρόπῳ οἱ ἄνδρες ὑπ' Ἀγοράτου ἀπέθανον, καὶ δὴ ὅ τι
ἀποθνήσκειν μέλλοντες ἐπέσκηψαν· ἅπαντα γὰρ ταῦτα
ἀκριβῶς ἂν μαθόντες ἥδιον καὶ ὁσιώτερον Ἀγοράτου
τουτουῒ καταψηφίζοισθε. ὅθεν οὖν ἡμεῖς τε ῥᾷστα δι-
δάξομεν καὶ ὑμεῖς μαθήσεσθε, ἐντεῦθεν ὑμῖν ἄρξομαι
διηγεῖσθαι.

5 Ἐπειδὴ γὰρ αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι διεφθάρησαν καὶ
τὰ πράγματα ἐν τῇ πόλει ἀσθενέστερα ἐγεγένητο, οὐ
πολλῷ χρόνῳ ὕστερον αἵ τε νῆες αἱ Λακεδαιμονίων ἐπὶ
τὸν Πειραιᾶ ἀφικνοῦνται, καὶ ἅμα λόγοι πρὸς Λακεδαι-
6 μονίους περὶ τῆς εἰρήνης ἐγίγνοντο. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ
τούτῳ οἱ βουλόμενοι νεώτερα πράγματα ἐν τῇ πόλει

γίγνεσθαι ἐπεβούλευον, νομίζοντες κάλλιστον καιρὸν
εἰληφέναι καὶ μάλιστα ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὰ πράγματα,
ὡς αὐτοὶ ἠβούλοντο, καταστήσασθαι. ἡγοῦντο δὲ οὐδὲν 7
ἄλλο σφίσιν ἐμποδὼν εἶναι ἢ τοὺς τοῦ δήμου προεστη-
κότας καὶ τοὺς στρατηγοῦντας καὶ ταξιαρχοῦντας. τού-
τους οὖν ἐβούλοντο ἀμωσγέπως ἐκποδὼν ποιήσασθαι,
ἵνα ῥᾳδίως ἃ βούλοιντο διαπράττοιντο. πρῶτον μὲν οὖν
Κλεοφῶντι ἐπέθεντο ἐκ τρόπου τοιούτου. ὅτε γὰρ ἡ 8
πρώτη ἐκκλησία περὶ τῆς εἰρήνης ἐγίγνετο, καὶ οἱ παρὰ
Λακεδαιμονίων ἥκοντες ἔλεγον ἐφ' οἷς ἕτοιμοι εἶεν τὴν
εἰρήνην ποιεῖσθαι Λακεδαιμόνιοι, εἰ κατασκαφείη τῶν
τειχῶν τῶν μακρῶν ἐπὶ δέκα στάδια ἑκατέρου, τότε
ὑμεῖς τε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐκ ἠνέσχεσθε ἀκού-
σαντες περὶ τῶν τειχῶν τῆς κατασκαφῆς, Κλεοφῶν τε
ὑπὲρ ὑμῶν πάντων ἀναστὰς ἀντεῖπεν ὡς οὐδενὶ τρόπῳ
οἷόν τε εἴη ποιεῖν ταῦτα. μετὰ δὲ ταῦτα Θηραμένης, 9
ἐπιβουλεύων τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, ἀναστὰς λέγει ὅτι,
ἐὰν αὐτὸν ἕλησθε περὶ τῆς εἰρήνης πρεσβευτὴν αὐτο-
κράτορα, ποιήσειν ὥστε μήτε τῶν τειχῶν διελεῖν μήτε
ἄλλο τὴν πόλιν ἐλαττῶσαι μηδέν· οἴοιτο δὲ καὶ ἄλλο τι
ἀγαθὸν παρὰ Λακεδαιμονίων τῇ πόλει εὑρήσεσθαι. πει- 10
σθέντες δὲ ὑμεῖς εἵλεσθε ἐκεῖνον πρεσβευτὴν αὐτοκρά-
τορα, ὃν τῷ προτέρῳ ἔτει στρατηγὸν χειροτονηθέντα
ἀπεδοκιμάσατε, οὐ νομίζοντες εὔνουν εἶναι τῷ πλήθει
τῷ ὑμετέρῳ. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἐλθὼν εἰς Λακεδαίμονα 11
ἔμεινεν ἐκεῖ πολὺν χρόνον, καταλιπὼν ὑμᾶς πολιορκου-
μένους, εἰδὼς τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἐν ἀπορίᾳ ἐχόμενον
καὶ διὰ τὸν πόλεμον καὶ τὰ κακὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ἐπι-
τηδείων ἐνδεεῖς ὄντας, νομίζων, εἰ διαθείη ὑμᾶς ἀπόρως
ὥσπερ διέθηκεν, ἀσμένως ὁποιαντινοῦν ἐθελῆσαι ἂν
εἰρήνην ποιήσασθαι. οἱ δ' ἐνθάδε ὑπομένοντες καὶ ἐπι- 12
βουλεύοντες καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν εἰς ἀγῶνα

Κλεοφῶντα καθιστᾶσι, πρόφασιν μὲν ὅτι οὐκ ἦλθεν εἰς
τὰ ὅπλα ἀναπαυσόμενος, τὸ δ' ἀληθὲς ὅτι ἀντεῖπεν ὑπὲρ
ὑμῶν μὴ καθαιρεῖν τὰ τείχη. ἐκείνῳ μὲν οὖν δικαστή-
ριον παρασκευάσαντες καὶ εἰσελθόντες οἱ βουλόμενοι
ὀλιγαρχίαν καταστήσασθαι ἀπέκτειναν ἐν τῇ προφάσει
13 ταύτῃ. Θηραμένης δὲ ὕστερον ἀφικνεῖται ἐκ Λακεδαί-
μονος. προσιόντες δ' αὐτῷ τῶν τε στρατηγῶν τινες καὶ
τῶν ταξιάρχων, ὧν ἦν Στρομβιχίδης καὶ Διονυσόδωρος,
καὶ | ἄλλοι τινὲς τῶν πολιτῶν εὐνοοῦντες ὑμῖν, ὥς γ'
ἐδήλωσαν ὕστερον, ἠγανάκτουν σφόδρα. ἦλθε γὰρ φέ-
ρων εἰρήνην τοιαύτην, ἣν ἡμεῖς ἔργῳ μαθόντες ἔγνω-
μεν· πολλοὺς γὰρ τῶν πολιτῶν καὶ ἀγαθοὺς ἀπωλέ-
14 σαμεν, καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἐξηλάθημεν. ἦν
γὰρ ἀντὶ μὲν τοῦ ἐπὶ δέκα στάδια τῶν μακρῶν τειχῶν
διελεῖν ὅλα τὰ μακρὰ τείχη κατασκάψαι, ἀντὶ δὲ τοῦ
ἄλλο τι ἀγαθὸν τῇ πόλει εὑρέσθαι τάς τε ναῦς παρα-
δοῦναι τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τὸ περὶ τὸν Πειραιᾶ
15 τεῖχος περιελεῖν. ὁρῶντες δὲ οὗτοι οἱ ἄνδρες ὀνόματι
μὲν εἰρήνην γενομένην, τῷ δ' ἔργῳ τὴν δημοκρατίαν
καταλυομένην, οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι ταῦτα γενέσθαι,
οὐκ ἐλεοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ τείχη, εἰ πεσεῖ-
ται, οὐδὲ κηδόμενοι τῶν νεῶν, εἰ Λακεδαιμονίοις παρα-
δοθήσονται (οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς τούτων πλεῖον ἢ ὑμῶν
16 ἑκάστῳ προσῆκεν), ἀλλ' αἰσθόμενοι ἐκ τοῦ τρόπου τού-
του τὸ ὑμέτερον πλῆθος καταλυθησόμενον, οὐδ' (ὥς
φασί τινες) οὐκ ἐπιθυμοῦντες εἰρήνην γίγνεσθαι, ἀλλὰ
βουλόμενοι βελτίω ταύτης εἰρήνην τῷ δήμῳ τῶν Ἀθη-
ναίων ποιήσασθαι. ἐνόμιζον δὲ δυνήσεσθαι, καὶ ἔπρα-
ξαν ἂν ταῦτα, εἰ μὴ ὑπ' Ἀγοράτου τουτουῒ ἀπώλοντο.
17 γνοὺς δὲ ταῦτα Θηραμένης καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐπιβουλεύον-
τες ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες οἳ κωλύσουσι τὸν δῆμον κατα-
λυθῆναι καὶ ἐναντιώσονται περὶ τῆς ἐλευθερίας, εἵλοντο,

Reisk.

πρὶν τὴν ἐκκλησίαν τὴν περὶ τῆς εἰρήνης γενέσθαι, τού-
τους πρῶτον εἰς διαβολὰς καὶ κινδύνους καταστῆσαι,
ἵνα μηδεὶς ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἀντιλέγοι.
ἐπιβουλὴν οὖν τοιαύτην ἐπιβουλεύουσι. πείθουσι γὰρ 18
Ἀγόρατον τουτονὶ μηνυτὴν κατὰ τῶν στρατηγῶν καὶ
τῶν ταξιάρχων γενέσθαι, οὐ ξυνειδότα ἐκείνοις, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδέν (οὐ γὰρ δήπου ἐκεῖνοι οὕτως
ἀνόητοι ἦσαν καὶ ἄφιλοι, ὥστε περὶ τηλικούτων ἂν
πραγμάτων πράττοντες Ἀγόρατον ὡς πιστὸν καὶ εὔ-
νουν, δοῦλον καὶ ἐκ δούλων ὄντα, παρεκάλεσαν), ἀλλ᾽
ἐδόκει αὐτοῖς οὗτος ἐπιτήδειος εἶναι μηνυτής. ἐβού- 19
λοντο οὖν ἄκοντα δοκεῖν αὐτὸν καὶ μὴ ἑκόντα μηνύειν,
ὅπως πιστότερα ὑμῖν ὑποφαίνοιτο. ὡς δὲ ἑκὼν ἐμήνυσε,
καὶ ὑμᾶς οἶμαι ἐκ τῶν πεπραγμένων αἰσθήσεσθαι. ἐκ-
πέμπουσι γὰρ εἰς τὴν βουλὴν [τὴν πρὸ τῶν τριάκοντα
βουλεύουσαν] Θεόκριτον τὸν τοῦ Ἐλαφοστίκτου καλού-
μενον· ὁ δὲ Θεόκριτος οὗτος ἑταῖρος ἦν τῷ Ἀγοράτῳ
καὶ ἐπιτήδειος. ἡ δὲ βουλὴ ἡ πρὸ τῶν τριάκοντα βου- 20
λεύουσα διέφθαρτο καὶ ὀλιγαρχίας ἐπεθύμει, ὡς ἴστε,
μάλιστα. τεκμήριον δέ· οἱ γὰρ πολλοὶ οἱ ἐξ ἐκείνης τῆς
βουλῆς τὴν ὑστέραν βουλὴν τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα
ἐβούλευον. τοῦ δ᾽ ἕνεκα ταῦτα λέγω ὑμῖν; ἵν᾽ εἰδῆτε
ὅτι τὰ ψηφίσματα τὰ ἐξ ἐκείνης τῆς βουλῆς οὐκ ἐπ᾽ εὐ-
νοίᾳ τῇ ὑμετέρᾳ ἀλλ᾽ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου τοῦ ὑμε-
τέρου ἅπαντα ἐλέγετο, καὶ ὡς τοιούτοις οὖσιν αὐτοῖς
τὸν νοῦν προσέχητε. εἰσελθὼν δὲ εἰς ταύτην τὴν 21
βουλὴν ἐν ἀπορρήτῳ Θεόκριτος μηνύει ὅτι συλλέγονταί
τινες ἐναντιωσόμενοι τοῖς τότε καθισταμένοις πράγμασι.
τὰ μὲν οὖν ὀνόματα οὐκ ἔφη αὐτῶν ἐρεῖν καθ᾽ ἕκαστον·
ὅρκους τε γὰρ ὀμωμοκέναι τοὺς αὐτοὺς ἐκείνοις, καὶ
εἶναι ἑτέρους οἳ ἐροῦσι τὰ ὀνόματα, αὐτὸς δὲ οὐκ ἄν
ποτε ποιῆσαι ταῦτα. καίτοι εἰ μὴ ἐκ παρασκευῆς ἐμη- 22

νύετο, πῶς οὐκ ἂν ἠνάγκασεν ἡ βουλὴ εἰπεῖν τὰ ὀνό-
ματα Θεόκριτον καὶ μὴ ἀνώνυμον τὴν μήνυσιν ποιή-
σασθαι; νυνὶ δὲ τοῦτο τὸ ψήφισμα ψηφίζεται.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

23 Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐψηφίσθη, κατέρ-
χονται ἐπὶ τὸν Ἀγόρατον εἰς τὸν Πειραιᾶ οἱ αἱρεθέντες
τῶν βουλευτῶν, καὶ περιτυχόντες αὐτῷ ἐν ἀγορᾷ ἐζή-
τουν ἄγειν. παραγενόμενος δὲ Νικίας καὶ Νικομένης
καὶ ἄλλοι τινές, ὁρῶντες τὰ πράγματα οὐχ οἷα βέλτιστα
ἐν τῇ πόλει | ὄντα, ἄγειν μὲν τὸν Ἀγόρατον οὐκ ἔφασαν
προήσεσθαι, ἀφῃροῦντο δὲ καὶ ἠγγυῶντο καὶ ὡμολό-
24 γουν παράξειν εἰς τὴν βουλήν. γραψάμενοι δὲ οἱ βου-
λευταὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐγγυωμένων καὶ κωλυόντων,
ἀπιόντες ᾤχοντο εἰς ἄστυ. ὁ δὲ Ἀγόρατος καὶ οἱ ἐγ-
γυηταὶ καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν Μουνυχίασιν· ἐπειδὴ
δὲ ἐκεῖ ἦσαν, ἐβουλεύοντο τί χρὴ ποιεῖν. ἐδόκει οὖν τοῖς
ἐγγυηταῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἐκποδὼν ποιήσασθαι
25 τὸν Ἀγόρατον ὡς τάχιστα, καὶ παρορμίσαντες δύο πλοῖα
Μουνυχίασιν ἐδέοντο αὐτοῦ παντὶ τρόπῳ ἀπελθεῖν
Ἀθήνηθεν, καὶ αὐτοὶ ἔφασαν συνεκπλευσεῖσθαι, ἕως
τὰ πράγματα καтаσταίη, λέγοντες ὅτι, εἰ κομισθείη εἰς
τὴν βουλήν, βασανιζόμενος ἴσως ἀναγκασθήσεται ὀνό-
ματα εἰπεῖν Ἀθηναίων ὧν ἂν ὑποβάλωσιν οἱ βουλόμενοι
26 κακόν τι ἐν τῇ πόλει ἐργάζεσθαι. ταῦτα ἐκείνων δεομέ-
νων, καὶ παρασκευασάντων πλοῖα, καὶ αὐτῶν ἑτοίμων
ὄντων συνεκπλεῖν, οὐκ ἠθέλησε πείθεσθαι αὐτοῖς Ἀγό-
ρατος οὑτοσί. καίτοι, ὦ Ἀγόρατε, εἰ μή τί σοι ἦν παρε-
σκευασμένον καὶ ἐπίστευες μηδὲν κακὸν πείσεσθαι, πῶς
οὐκ ἂν ᾤχου καὶ πλοίων παρεσκευασμένων καὶ τῶν ἐγ-
γυητῶν ἑτοίμων ὄντων σοι συνεκπλεῖν; ἔτι γὰρ οἷόν τέ
27 σοι ἦν, καὶ οὔπω ἡ βουλή σου ἐκράτει. ἀλλὰ μὲν δὴ οὐχ
ὅμοιά γε σοὶ καὶ ἐκείνοις ὑπῆρχε. πρῶτον μὲν γὰρ Ἀθη-

Reisk.

ναῖοι ἦσαν ὥστε οὐκ ἐδεδίεσαν βασανισθῆναι· ἔπειτα πατρίδα σφετέραν αὐτῶν καταλιπόντες ἕτοιμοι ἦσαν συνεκπλεῖν μετὰ σοῦ, ἡγησάμενοι ταῦτα μᾶλλον λυσιτελεῖν ἢ τῶν πολιτῶν πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ὑπὸ σοῦ ἀδίκως ἀπολέσθαι. σοὶ δὲ πρῶτον μὲν κίνδυνος ἦν βασανισθῆναι ὑπομείναντι, ἔπειτα οὐ πατρίδα ἂν σαυτοῦ κατέλιπες· ὥστ' ἐκ παντὸς τρόπου σοὶ μᾶλλον ἢ ἐκείνοις 28
ἐκπλεῦσαι συνέφερεν, εἰ μή τι ἦν ᾧ ἐπίστευες. νῦν δὲ ἄκων μὲν προσποιῇ, ἑκὼν δὲ πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς Ἀθηναίων ἀπέκτεινας. ὡς δὲ παρεσκευάσθη ἅπαντα ἃ ἐγὼ λέγω, καὶ μάρτυρές εἰσι καὶ αὐτὸ τὸ ψήφισμα σοῦ τὸ τῆς βουλῆς καταμαρτυρήσει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐψηφίσθη καὶ ἦλ- 29
θον οἱ ἐκ τῆς βουλῆς Μουνυχίαζε, ἑκὼν ἀνέστη Ἀγόρατος ἀπὸ τοῦ βωμοῦ· καίτοι νῦν γε βίᾳ φησὶν ἀφαιρεθῆναι. ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν βουλὴν ἐκομίσθησαν, ἀπογράφει 30
Ἀγόρατος πρῶτον μὲν τῶν αὐτοῦ ἐγγυητῶν τὰ ὀνόματα, ἔπειτα τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλων τινῶν πολιτῶν. ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη τοῦ παντὸς κακοῦ ἐγένετο. ὡς δὲ ἀπέγραψε τὰ ὀνόματα, οἶμαι μὲν καὶ αὐτὸν ὁμολογήσειν· εἰ δὲ μή, ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγὼ αὐτὸν ἐξελέγξω. Ἀπόκριναι δή μοι.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ.

Ἐβούλοντο τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτι πλειό- 31
νων αὐτὸν τὰ ὀνόματα ἀπογράψαι· οὕτω σφόδρα ἔρρωτο ἡ βουλὴ κακόν τι ἐργάζεσθαι, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐδόκει αὐτοῖς ἅπαντα τἀληθῆ πω κατηγορηκέναι. τούτους μὲν οὖν ἅπαντας ἑκὼν ἀπογράφει, οὐδεμιᾶς αὐτῷ ἀνάγκης οὔσης. [μετὰ τοῦτο προσαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν.]

32 ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγί-
γνετο, οὕτω σφόδρα τινὲς ἐπεμελοῦντο ὅπως καὶ ἐν τῷ
δήμῳ περὶ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων μήνυσις
γένοιτο (περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀπέχρη ἡ ἐν τῇ βουλῇ [μή-
νυσις] γεγενημένη), ὥστε καὶ ἐκεῖ παράγουσιν εἰς τὸν
δῆμον. Καί μοι ἀπόκριναι, ὦ Ἀγόρατε· ἀλλ' οὐκ οἶμαί
σε ἔξαρνον ἂν γενέσθαι ἃ ἐναντίον Ἀθηναίων ἁπάντων
ἐποίησας.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ.

33 Ὁμολογεῖ μὲν καὶ αὐτός, ὅμως δὲ καὶ τὰ ψηφίσματα
ὑμῖν τοῦ δήμου ἀναγνώσεται.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

Ὅτι μὲν ἀπέγραψεν Ἀγόρατος οὑτοσὶ τῶν ἀνδρῶν
ἐκείνων τὰ ὀνόματα, καὶ τὰ ἐν τῇ βουλῇ καὶ τὰ ἐν τῷ
δήμῳ, καὶ ἔστι φονεὺς ἐκείνων, σχεδόν τι οἶμαι ὑμᾶς
ἐπίστασθαι· ὡς τοίνυν ἁπάντων τῶν κακῶν αἴτιος τῇ
πόλει ἐγένετο καὶ οὐδ' ὑφ' ἑνὸς αὐτὸν προσήκει ἐλεεῖ-
34 σθαι, ἐγὼ οἶμαι ὑμῖν ἐν κεφαλαίοις ἀποδείξειν. ἐπειδὴ
γὰρ ἐκεῖνοι συλληφθέντες ἐδέθησαν, | τότε καὶ ὁ Λύ-
σανδρος εἰς τοὺς λιμένας τοὺς ὑμετέρους εἰσέπλευσε, καὶ
αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι Λακεδαιμονίοις παρεδόθησαν, καὶ
τὰ τείχη κατεσκάφη, καὶ οἱ τριάκοντα κατέστησαν, καὶ
35 τί οὐ τῶν δεινῶν τῇ πόλει ἐγένετο; ἐπειδὴ τοίνυν οἱ
τριάκοντα κατεστάθησαν, εὐθέως κρίσιν τοῖς ἀνδράσι
τούτοις ἐποίουν ἐν τῇ βουλῇ, ὁ δὲ δῆμος ἐν τῷ δικα-
στηρίῳ ἐν δισχιλίοις ἐψηφίσατο. Καί μοι ἀνάγνωθι τὸ
ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

36 Εἰ μὲν οὖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐκρίνοντο, ῥᾳδίως ἂν
ἐσώζοντο· ἅπαντες γὰρ ἤδη ἐγνωκότες ἦτε οὗ ἦν κακοῦ

Reisk.

ἡ πόλις, ἐν ᾧ οὐδὲν ἔτι ὠφελεῖν ἐδύνασθε· νῦν δ' εἰς τὴν βουλὴν αὐτοὺς τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα εἰσάγουσιν. ἡ δὲ κρίσις τοιαύτη ἐγίγνετο, οἵαν καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ ἐπίστασθε. οἱ μὲν γὰρ τριάκοντα ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν βάθρων, 37
οὗ νῦν οἱ πρυτάνεις καθέζονται· δύο δὲ τράπεζαι ἐν τῷ πρόσθεν τῶν τριάκοντα ἐκείσθην· τὴν δὲ ψῆφον οὐκ εἰς καδίσκους ἀλλὰ φανερὰν ἐπὶ τὰς τραπέζας ταύτας ἔδει τίθεσθαι, τὴν μὲν καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν.......· ὥστε ἐκ τίνος τρόπου ἔμελλέ τις αὐτῶν σωθήσεσθαι; ἑνὶ δὲ λόγῳ, ὅσοι εἰς τὸ βουλευτήριον ἐπὶ τῶν τριά- 38
κοντα εἰσῆλθον κριθησόμενοι, ἁπάντων θάνατος κατεγινώσκετο καὶ οὐδενὸς ἀπεψηφίσαντο, πλὴν Ἀγοράτου τουτουΐ· τοῦτον δὲ ἀφεῖσαν ὡς εὐεργέτην ὄντα· ἵνα δὲ εἰδῆτε ὡς πολλοὶ ὑπὸ τούτου τεθνᾶσι, βούλομαι ὑμῖν τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀναγνῶναι.

ΟΝΟΜΑΤΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, θάνατος αὐτῶν 39
κατεγνώσθη καὶ ἔδει αὐτοὺς ἀποθνήσκειν, μεταπέμπονται εἰς τὸ δεσμωτήριον ὁ μὲν ἀδελφήν, ὁ δὲ μητέρα, ὁ δὲ γυναῖκα, ὁ δ' ἥ τις ἦν ἑκάστῳ αὐτῶν προσήκουσα, ἵνα τὰ ὕστατα ἀσπασάμενοι τοὺς αὑτῶν οὕτω τὸν βίον τελευτήσειαν. καὶ δὴ καὶ Διονυσόδωρος μεταπέμπεται 40
τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν εἰς τὸ δεσμωτήριον, γυναῖκα ἑαυτοῦ οὖσαν. πυθομένη δ' ἐκείνη ἀφικνεῖται, μέλαν τε ἱμάτιον ἠμφιεσμένη, ... ὡς εἰκὸς ἦν ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς τοιαύτῃ συμφορᾷ κεχρημένῳ. ἐναντίον δὲ τῆς ἀδελφῆς 41
τῆς ἐμῆς Διονυσόδωρος τά τε οἰκεῖα τὰ αὑτοῦ διέθετο ὅπως αὐτῷ ἐδόκει, καὶ περὶ Ἀγοράτου τουτουὶ ἔλεγεν ὅτι αἴτιος ἦν τοῦ θανάτου, καὶ ἐπέσκηπτεν ἐμοὶ καὶ Διονυσίῳ τουτῳί, τῷ ἀδελφῷ τῷ αὑτοῦ, καὶ τοῖς φίλοις πᾶσι τιμωρεῖν ὑπὲρ αὑτοῦ Ἀγόρατον· καὶ τῇ γυναικὶ τῇ 42

αὐτοῦ ἐπέσκηπτε, νομίζων αὐτὴν κυεῖν ἐξ αὐτοῦ, ἐὰν γένηται αὐτῇ παιδίον, φράζειν τῷ γενομένῳ ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀγόρατος ἀπέκτεινε, καὶ κελεύειν τιμωρεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς φονέα ὄντα. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας τούτων παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Οὗτοι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπ' Ἀγοράτου ἀπογραφέντες ἀπέθανον· ἐπεὶ δὲ τούτους ἐκποδὼν
ἐποιήσαντο οἱ τριάκοντα, σχεδὸν οἶμαι ὑμᾶς ἐπίστασθαι
ὡς πολλὰ καὶ δεινὰ μετὰ ταῦτα τῇ πόλει ἐγένετο· ὧν
οὗτος ἁπάντων αἴτιός ἐστιν, ἀποκτείνας ἐκείνους. ἀνιῶμαι μὲν οὖν ὑπομιμνήσκων τὰς γεγενημένας συμφορὰς
44 τῇ πόλει, ἀνάγκη δ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν τῷ
παρόντι καιρῷ, ἵν' εἰδῆτε ὡς σφόδρα ὑμῖν ἐλεεῖν προσήκει Ἀγόρατον. ἴστε μὲν γὰρ τοὺς ἐκ Σαλαμῖνος τῶν πολιτῶν κομισθέντας, οἷοι ἦσαν καὶ ὅσοι, καὶ οἵῳ ὀλέθρῳ
ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπώλοντο· ἴστε δὲ τοὺς ἐξ Ἐλευσῖνος, ὡς πολλοὶ ταύτῃ τῇ συμφορᾷ ἐχρήσαντο· μέμνησθε
δὲ καὶ τοὺς ἐνθάδε διὰ τὰς ἰδίας ἔχθρας ἀπαγομένους εἰς
45 τὸ δεσμωτήριον· οἳ οὐδὲν κακὸν τὴν πόλιν ποιήσαντες
ἠναγκάζοντο αἰσχίστῳ καὶ ἀκλεεστάτῳ ὀλέθρῳ ἀπόλλυσθαι, οἱ μὲν γονέας [σφετέρους αὐτῶν] πρεσβύτας καταλείποντες, οἳ ἤλπιζον ὑπὸ τῶν σφετέρων αὐτῶν παίδων
γηροτροφηθέντες, ἐπειδὴ τελευτήσειαν τὸν βίον, ταφήσεσθαι, | οἱ δὲ ἀδελφὰς ἀνεκδότους, οἱ δὲ παῖδας μι-
46 κροὺς πολλῆς ἔτι θεραπείας δεομένους· οὓς, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ποίαν τινὰ οἴεσθε γνώμην περὶ τούτου ἔχειν,
ἢ ποίαν τινὰ ἂν ψῆφον θέσθαι, εἰ ἐπ' ἐκείνοις γένοιτο,
ἀποστερηθέντας διὰ τοῦτον τῶν ἡδίστων; ἔτι δὲ τὰ τείχη
ὡς κατεσκάφη, καὶ αἱ νῆες τοῖς πολεμίοις παρεδόθησαν,
καὶ τὰ νεώρια καθῃρέθη, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀκρό-

Reisk.

πολιν ὑμῶν εἶχον, καὶ ἡ δύναμις ἅπασα τῆς πόλεως
παρελύθη, ὥστε μηδὲν διαφέρειν τῆς ἐλαχίστης πόλεως
τὴν πόλιν. πρὸς δὲ τούτοις τὰς ἰδίας οὐσίας ἀπωλέσατε, 47
καὶ τὸ τελευταῖον συλλήβδην ἅπαντες ὑπὸ τῶν τριά-
κοντα ἐκ τῆς πατρίδος ἐξηλάθητε. ταῦτα ἐκεῖνοι οἱ
ἀγαθοὶ ἄνδρες αἰσθόμενοι οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι τὴν
εἰρήνην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ποιήσασθαι· οὓς σύ, Ἀγό- 48
ρατε, βουλομένους ἀγαθόν τι πρᾶξαι τῇ πόλει ἀπέκτει-
νας, μηνύσας αὐτοὺς τῇ πόλει ἐπιβουλεύειν [τῷ πλήθει
τῷ ὑμετέρῳ], καὶ αἴτιος εἶ ἁπάντων τῇ πόλει τῶν κακῶν
τῶν γεγενημένων. νῦν οὖν μνησθέντες καὶ τῶν ἰδίων
ἕκαστος δυστυχημάτων καὶ τῶν κοινῶν τῆς πόλεως,
τιμωρεῖσθε τὸν αἴτιον τούτων.

Θαυμάζω δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅ τί ποτε 49
τολμήσει πρὸς ὑμᾶς ἀπολογεῖσθαι· δεῖ γὰρ αὐτὸν ἀπο-
δεῖξαι ὡς οὐ κατεμήνυσε τῶν ἀνδρῶν τούτων οὐδ' αἴ-
τιος αὐτοῖς ἐστι τοῦ θανάτου, ὃ οὐκ ἂν δύναιτο οὐδέποτε
[ἀποδεῖξαι]. πρῶτον μὲν γὰρ τὰ ψηφίσματα αὐτοῦ τὰ ἐκ 50
τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου καταμαρτυρεῖ, διαρρήδην
ἀγορεύοντα περὶ ὧν Ἀγόρατος κατείρηκεν· ἔπειτα ἡ
κρίσις, ἣν ἐκρίθη ἐπὶ τῶν τριάκοντα καὶ ἀφείθη, διαρ-
ρήδην λέγει, „διότι" φησίν „ἔδοξε τἀληθῆ εἰσαγγεῖλαι."
Καί μοι ἀνάγνωθι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ. ΓΝΩΣΙΣ. ΓΡΑΦΑΙ.

Ὡς μὲν οὖν οὐκ ἀπέγραψεν, οὐδενὶ τρόπῳ δύναιτ' 51
ἂν ἀποδεῖξαι· δεῖ τοίνυν αὐτὸν ὡς δικαίως ἐμήνυσε
ταῦτα ἀποφαίνειν, ὁρῶν αὐτοὺς πονηρὰ καὶ οὐκ ἐπι-
τήδεια τῷ δήμῳ τῷ ὑμετέρῳ πράττοντας. οἶομαι δ' οὐδ'
ἂν τοῦτο αὐτὸν ἐπιχειρῆσαι ἀποδεικνύναι. οὐ γὰρ δή-
που, εἴ τι κακὸν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων εἰργάσαντο,
οἱ τριάκοντα, δεδιότες μὴ καταλυθείη ἂν ὁ δῆμος, τι-

μωροῦντες ὑπὲρ τοῦ δήμου ἂν αὐτοὺς ἀπέκτειναν, ἀλλ'
οἶμαι πολὺ τοὐναντίον τούτου.
52 Ἀλλ' ἴσως φήσει ἄκων τοσαῦτα κακὰ ἐργάσασθαι.
ἐγὼ δ' οὐκ οἶμαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδ' ἐάν τις ὑμᾶς
ὡς μάλιστα ἄκων μεγάλα κακὰ ἐργάσηται, ὧν μὴ οἷόν
τε γενέσθαι ἐστὶν ὑπερβολήν, οὐ τούτου ἕνεκα οὐ δεῖν
ὑμᾶς ἀμύνεσθαι. εἶτα δὲ καὶ ἐκείνων μέμνησθε, ὅτι ἐξῆν
Ἀγοράτῳ τουτωΐ, πρὶν εἰς τὴν βουλὴν κομισθῆναι, ὅτ'
ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐκάθητο Μουνυχίασι, σωθῆναι· καὶ γὰρ
πλοῖα παρεσκεύαστο καὶ οἱ ἐγγυηταὶ ἕτοιμοι ἦσαν συν-
53 απιέναι. καίτοι εἰ ἐκείνοις ἐπίθου καὶ ἠθέλησας ἐκπλεῦ-
σαι μετ' ἐκείνων, οὔτ' ἂν ἑκὼν οὔτε ἄκων τοσούτους
Ἀθηναιων ἀπέκτεινας· νῦν δὲ πεισθεὶς ὑφ' ὧν τότε
ἐπείσθης, εἰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων τὰ ὀνό-
ματα μόνον εἴποις, μέγα τι ᾤου παρ' αὐτῶν διαπράξα-
σθαι. οὔκουν τούτου ἕνεκα δεῖ σε παρ' ἡμῶν συγγνώμης
τινὸς τυχεῖν, ἐπεὶ οὐδὲ ἐκεῖνοι παρὰ σοῦ οὐδεμιᾶς ἔτυ-
54 χον, οὓς σὺ ἀπέκτεινας. καὶ Ἱππίας μὲν ὁ Θάσιος καὶ
Ξενοφῶν ὁ Καριδεύς, οἳ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ τούτῳ ὑπὸ
τῆς βουλῆς μετεπέμφθησαν, οὗτοι μὲν ἀπέθανον, ὁ μὲν
στρεβλωθείς, Ξενοφῶν, ὁ δὲ Ἱππίας οὕτω ..., διότι
οὐκ ἄξιοι ἐδόκουν τοῖς τριάκοντα σωτηρίας εἶναι (οὐ-
δένα γὰρ Ἀθηναίων ἀπώλλυσαν)· Ἀγόρατος δὲ ἀφείθη,
διότι ἐδόκει ἐκείνοις τὰ ἥδιστα πεποιηκέναι.
55 Ἀκούω δ' αὐτὸν καὶ εἰς Μενέστρατον ἀναφέρειν
τι περὶ τῶν γραφῶν τούτων. τὸ δὲ τοῦ Μενεστράτου
πρᾶγμα τοιοῦτον ἐγένετο. ὁ Μενέστρατος οὗτος ἀπε-
γράφη ὑπὸ τοῦ Ἀγοράτου καὶ συλληφθεὶς ἐδέδετο· |
Ἁγνόδωρος δ' ἦν Ἀμφιτροπαιεύς, δημότης τοῦ Μενε-
στράτου, Κριτίου κηδεστὴς τοῦ τῶν τριάκοντα. οὗτος
οὖν, ὅτε ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίνετο,
ἅμα μὲν βουλόμενος τὸν Μενέστρατον σωθῆναι, ἅμα

Reisk.

δὲ ὡς πλείστους ἀπογραφέντας ἀπολέσθαι, παράγει αὐ-
τὸν εἰς τὸν δῆμον, καὶ εὑρίσκονται αὐτῷ κατὰ τὸ ψή-
φισμα τουτὶ ἄδειαν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐγένετο, μηνύει ὁ 56
Μενέστρατος καὶ προσαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν.
τοῦτον μέντοι οἱ μὲν τριάκοντα ἀφεῖσαν ὥσπερ Ἀγόρα-
τον τουτονί, δόξαντα τἀληθῆ εἰσαγγεῖλαι, ὑμεῖς δὲ πολ-
λῷ χρόνῳ ὕστερον λαβόντες ἐν δικαστηρίῳ ὡς ἀνδροφό-
νον ὄντα, θάνατον δικαίως καταψηφισάμενοι, τῷ δημίῳ
παρέδοτε, καὶ ἀπετυμπανίσθη. καίτοι εἰ ἐκεῖνος ἀπέ- 57
θανεν, ἦ που Ἀγόρατός γε δικαίως ἀποθανεῖται, ὅς γε
τόν τε Μενέστρατον ἀπογράψας αἴτιος ἐκείνῳ ἐστὶ τοῦ
θανάτου, καὶ τοῖς ὑπὸ Μενεστράτου ἀπογραφεῖσι τίς αἰ-
τιώτερος ἢ ὁ εἰς τοιαύτην ἀνάγκην ἐκεῖνον καταστήσας;
Ἀνόμοιος δέ μοι δοκεῖ Ἀριστοφάνει γενέσθαι τῷ 58
Χολλείδῃ, ὃς ἐγγυητὴς τότε τούτου ἐγένετο καὶ τὰ πλοῖα
παρασκευάσας Μουνυχίασιν ἕτοιμος ἦν συνεκπλεῖν μετὰ
τούτου. καὶ τό γε ἐπ' ἐκεῖνον εἶναι ἐσώθης, καὶ οὔτ' ἂν
Ἀθηναίων οὐδένα ἀπώλεσας οὔτ' ἂν αὐτὸς σὺ εἰς τοιού-
τους κινδύνους κατέστης· νῦν δὲ καὶ τὸν σωτῆρα τὸν σαυ- 59
τοῦ ἐτόλμησας ἀπογράψαι, καὶ ἀπογράψας ἀπέκτεινας καὶ
ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους ἐγγυητάς. τοῦτον μέντοι ὡς οὐ
καθαρῶς Ἀθηναῖον ὄντα ἐβούλοντό τινες βασανισθῆναι,
καὶ τουτὶ τὸ ψήφισμα τὸν δῆμον ἀναπείθουσι ψηφίζεσθαι.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Μετὰ τοῦτο τοίνυν προσιόντες τῷ Ἀριστοφανει οἱ 60
πράττοντες τότε τὰ πράγματα ἐδέοντο αὐτοῦ κατειπεῖν
καὶ σώζεσθαι, καὶ μὴ κινδυνεύειν ἀγωνισάμενον τῆς
ξενίας τὰ ἔσχατα παθεῖν. ὁ δὲ οὐκ ἔφη οὐδέποτε· οὕτω

p. 476–483.

χρηστὸς ἦν καὶ περὶ τοὺς δεδεμένους καὶ περὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ὥστε εἵλετο μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ κατει-
61 πεῖν καὶ ἀδίκως τινὰς ἀπολέσαι. ἐκεῖνος μὲν τοίνυν καὶ ὑπὸ σοῦ ἀπολλύμενος τοιουτοσὶ ἐγένετο [καὶ Ξενοφῶν ὁ στρεβλωθεὶς καὶ Ἱππίας ὁ Θάσιος]· σὺ δ' οὐδὲν τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις συνειδώς, πεισθεὶς δὲ ὡς σύ γε, ἂν ἐκεῖνοι ἀπόλωνται, μεθέξεις τῆς τότε πολιτείας καθισταμένης, ἀπέγραφες καὶ ἀπέκτεινας Ἀθηναίων πολλοὺς καὶ ἀγαθούς.

62 Βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπιδεῖξαι οἵων ἀνδρῶν ὑπ' Ἀγοράτου ἀπεστέρησθε. εἰ μὲν οὐ πολλοὶ ἦσαν, καθ' ἕκαστον ἂν περὶ αὐτῶν ἠκούετε, νῦν δὲ συλλήβδην περὶ πάντων. οἱ μὲν γὰρ στρατηγήσαντες ὑμῖν πολλάκις μείζω τὴν πόλιν τοῖς διαδεχομένοις στρατηγοῖς παρεδίδοσαν· οἱ δ' ἑτέρας μεγάλας ἀρχὰς ἄρξαντες καὶ τριηραρχίας πολλὰς τριηραρχήσαντες οὐδε-
63 πώποτε ὑφ' ὑμῶν οὐδεμίαν αἰτίαν αἰσχρὰν ἔσχον. οἱ δ' αὐτῶν περιγενόμενοι καὶ σωθέντες, οὓς οὗτος μὲν ἀπέκτεινεν ὠμῶς καὶ θάνατος αὐτῶν κατεγνώσθη, ἡ δὲ τύχη καὶ ὁ δαίμων περιεποίησε· φυγόντες γὰρ ἐνθένδε καὶ οὐ συλληφθέντες γε οὐδὲ ὑπομείναντες τὴν κρίσιν, κατελθόντες ἀπὸ Φυλῆς τιμῶνται ὑφ' ὑμῶν ὡς ἄνδρες ἀγαθοὶ ὄντες.

64 Τούτους μέντοι τοιούτους ὄντας Ἀγόρατος τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ φυγάδας ἐντεῦθεν ἐποίησε, τίς ὢν αὐτός; δεῖ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι δοῦλος καὶ ἐκ δούλων ἐστίν, ἵν' εἰδῆτε οἷος ὢν ὑμᾶς ἐλυμαίνετο. τούτῳ μὲν γὰρ πατὴρ ἦν Εὐμάρης, ἐγένετο δὲ ὁ Εὐμάρης οὗτος Νικοκλέους καὶ Ἀντικλέους. Καί μοι ἀνάβητε μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

65 [Πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσα κακὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ τούτῳ καὶ τοῖς τούτου ἀδελφοῖς ἐπιτετήδευ-

Reisk.

ται, πολὺ ἂν εἴη ἔργον λέγειν. περὶ δὲ συκοφαντίας, ὅσας οὗτος ἢ δίκας ἰδίας συκοφαντῶν ἐδικάζετο ἢ γραφὰς ὅσας ἐγράφετο ἢ ἀπογραφὰς ἀπέγραφεν, οὐδέν με δεῖ καθ' ἕκαστον λέγειν· συλλήβδην γὰρ ὑμεῖς ἅπαντες καὶ ἐν τῷ δήμῳ καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ συκοφαντίας | αὐ-
τοῦ κατέγνωτε καὶ ὤφλησεν ὑμῖν μυρίας δραχμάς, ὥστε 66
τοῦτο μὲν ἱκανῶς ὑπὸ ὑμῶν ἁπάντων μεμαρτύρηται. γυναῖκας τοίνυν τῶν πολιτῶν τοιοῦτος ὢν μοιχεύειν καὶ διαφθείρειν ἐλευθέρας ἐπεχείρησε, καὶ ἐλήφθη μοιχός· καὶ τούτου θάνατος ἡ ζημία ἐστίν. Ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας κάλει.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.]

Ἦσαν τοίνυν οὗτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τέτταρες 67
ἀδελφοί. τούτων εἷς μὲν ὁ πρεσβύτερος ἐν Σικελίᾳ παραφρυκτωρευόμενος τοῖς πολεμίοις ληφθεὶς ὑπὸ Λαμάχου ἀπετυμπανίσθη· ὁ δὲ ἕτερος εἰς Κόρινθον μὲν ἐντευθενὶ ἀνδράποδον ἐξήγαγεν, ἐκεῖθεν δὲ παιδίσκην ἀστῆς ἐξαγαγὼν ἁλίσκεται, καὶ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ δε-
δεμένος ἀπέθανε· τὸν δὲ τρίτον Φαινιππίδης ἐνθάδε 68
λωποδύτην ἀπήγαγε, καὶ ὑμεῖς κρίναντες αὐτὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ καταγνόντες αὐτοῦ θάνατον ἀποτυμπανίσαι παρέδοτε. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, καὶ αὐτὸν οἶμαι ὁμολογήσειν τοῦτον καὶ μάρτυρας παρεξόμεθα.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Πῶς οὖν οὐχ ἅπασι προσήκει ὑμῖν τούτου κατα- 69
ψηφίζεσθαι; εἰ γὰρ τούτων ἕκαστος δι' ἓν ἁμάρτημα θανάτου ἠξιώθη, ἦ που τοῦ γε πολλὰ ἐξημαρτηκότος καὶ δημοσίᾳ εἰς τὴν πόλιν καὶ ἰδίᾳ εἰς ἕκαστον ὑμῶν, ὧν ἑκάστου ἁμαρτήματος ἐν τοῖς νόμοις θάνατος ἡ ζημία ἐστί, δεῖ ὑμᾶς σφόδρα θάνατον αὐτοῦ καταψηφίσασθαι.

70 Λέξει δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐξαπατῆσαι ὑμᾶς πειράσεται, ὡς ἐπὶ τῶν τετρακοσίων Φρύνιχον ἀπέκτεινε, καὶ ἀντὶ τούτου φησὶν αὐτὸν Ἀθηναῖον τὸν δῆμον ποιήσασθαι, ψευδόμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί· οὔτε γὰρ Φρύνιχον ἀπέκτεινεν, οὔτε Ἀθηναῖον αὐτὸν ὁ δῆμος ἐποιήσατο.
71 Φρυνίχῳ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κοινῇ Θρασύβουλός τε ὁ Καλυδώνιος καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρεὺς ἐπεβούλευσαν· ἐπειδὴ δὲ ἐπετυχέτην αὐτῷ βαδίζοντι, ὁ μὲν Θρασύβουλος τύπτει τὸν Φρύνιχον καὶ καταβάλλει πατάξας, ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος οὐχ ἥψατο· ἅμα τούτῳ κραυγὴ γίνεται καὶ ᾤχοντο φεύγοντες. Ἀγόρατος δὲ οὑτοσὶ οὔτε παρεκλήθη οὔτε παρεγένετο οὔτε οἶδε τοῦ πράγματος οὐδέν. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, αὐτὸ ὑμῖν τὸ ψήφισμα δηλώσει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

72 Ὅτι μὲν οὐκ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος δῆλον· οὐδαμοῦ γάρ ἐστιν Ἀγόρατον Ἀθηναῖον εἶναι ὥσπερ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον· καίτοι εἴπερ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἔδει αὐτὸν ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ, ἵνα περ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον, Ἀθηναῖον πεποιημένον ... τὰ μέντοι ὀνόματα διαπράττονται τὰ σφῶν αὐτῶν, δόντες ἀργύριον τῷ ῥήτορι, προσγραφῆναι εἰς τὴν στήλην ὡς εὐεργέτας ὄντας. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐλέγξει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

73 Οὕτω μέντοι οὗτος πολὺ ὑμῶν καταφρονεῖ, ὥστε οὐκ ὢν Ἀθηναῖος καὶ ἐδίκαζε καὶ ἐξεκλησίαζε καὶ γραφὰς τὰς ἐξ ἀνθρώπων ἐγράφετο, ἐπιγραφόμενος Ἀναγυράσιος εἶναι. ἔπειτα δὲ καὶ ἕτερον μέγα τεκμήριον ὡς οὐκ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, δι' ὃ Ἀθηναῖός φησι γεγενῆσθαι.

ὁ Φρύνιχος γὰρ οὗτος τοὺς τετρακοσίους κατέστησεν·
ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος ἀπέθανεν, οἱ πολλοὶ τῶν τετρακοσίων
ἔφυγον. πότερον οὖν δοκοῦσιν ὑμῖν οἱ τριάκοντα καὶ 74
ἡ βουλὴ ἡ ἐπὶ τῶν τριάκοντα βουλεύουσα, οἳ αὐτοὶ
ἦσαν ἅπαντες τῶν τετρακοσίων τῶν φυγόντων, ἀφεῖναι
ἂν λαβόντες τὸν Φρύνιχον ἀποκτείναντα, ἢ τιμωρήσα-
σθαι ὑπὲρ Φρυνίχου καὶ τῆς φυγῆς ἧς αὐτοὶ ἔφυγον;
ἐγὼ μὲν οἶμαι τιμωρεῖσθαι ἄν. εἰ μὲν οὖν μὴ ἀποκτείνας 75
προσποιεῖται, ἀδικεῖ, ὡς ἐγώ φημι· εἰ δὲ ἀμφισβητεῖς
καὶ φῂς Φρύνιχον ἀποκτεῖναι, δῆλον ὅτι μείζω τὸν δῆ-
μον τῶν Ἀθηναίων κακὰ ποιήσας τὴν ὑπὲρ Φρυνίχου
αἰτίαν πρὸς τοὺς τριάκοντα ἀπελύσω· οὐδέποτε γὰρ πεί-
σεις οὐδένα ἀνθρώπων ὡς Φρύνιχον ἀποκτείνας ἀφεί-
θης ἂν | ὑπὸ τῶν τριάκοντα, εἰ μὴ μεγάλα τὸν δῆμον
τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀνήκεστα κακὰ εἰργάσω. ἐὰν μὲν οὖν 76
φάσκῃ Φρύνιχον ἀποκτεῖναι, τούτων μέμνησθε, καὶ
τοῦτον τιμωρεῖσθε ἀνθ' ὧν ἐποίησεν· ἐὰν δ' οὐ φάσκῃ,
ἔρεσθε αὐτὸν δι' ὅ τι φησὶν Ἀθηναῖος ποιηθῆναι. ἐὰν
δὲ μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι, τιμωρεῖσθε αὐτὸν ὅτι καὶ ἐδίκαζε
καὶ ἐξεκλησίαζε καὶ ἐσυκοφάντει πολλοὺς ὡς Ἀθηναῖος
τοὔνομα ἐπιγραφόμενος.

Ἀκούω δ' αὐτὸν παρασκευάζεσθαι ἀπολογεῖσθαι ὡς 77
ἐπὶ Φυλήν τε ᾤχετο καὶ συγκατῆλθε ἀπὸ Φυλῆς, καὶ
τοῦτο μέγιστον ἀγώνισμα εἶναι. ἐγένετο δὲ τοιοῦτον.
ἦλθεν οὗτος ἐπὶ Φυλήν· καίτοι πῶς ἂν γένοιτο ἄνθρω-
πος μιαρώτερος, ὅστις εἰδὼς ὅτι εἰσί τινες ἐπὶ Φυλῇ
τῶν ὑπὸ τούτου ἐκπεπτωκότων ἐτόλμησεν ἐλθεῖν ὡς
τούτους; ἐπειδὴ δὲ εἶδον αὐτὸν τάχιστα, συλλαβόντες 78
ἄγουσιν ἄντικρυς ὡς ἀποκτενοῦντες, οὗπερ καὶ τοὺς
ἄλλους ἀπέσφαττον, εἴ τινα λῃστὴν ἢ κακοῦργον συλ-
λάβοιεν. στρατηγῶν δὲ Ἄνυτος [ἐπὶ Φυλὴν] οὐκ ἔφη
χρῆναι ποιεῖν αὐτοὺς ταῦτα, λέγων ὅτι οὐχ οὕτω δια-

κέοιντο, ὥστε τιμωρεῖσθαί τινας τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ νῦν
μὲν δεῖν αὐτοὺς ἡσυχίαν ἔχειν, εἰ δέ ποτε οἴκαδε κατέλ-
79 θοιεν, τότε καὶ τιμωρήσοιντο τοὺς ἀδικοῦντας. ταῦτα
λέγων αἴτιος ἐγένετο τοῦ ἀποφυγεῖν τοῦτον ἐπὶ Φυλῇ·
ἀνάγκη δὲ ἦν στρατηγοῦ ἀνδρὸς ἀκροᾶσθαι, εἴπερ ἔμελ-
λον σωθήσεσθαι. ἀλλ' ἕτερον· οὔτε γὰρ συσσιτήσας τού-
τῳ οὐδεὶς φανήσεται οὔτε σύσκηνος γενόμενος, οὔτε ὁ τα-
ξίαρχος εἰς τὴν φυλὴν κατατάξας, ἀλλ' ὥσπερ ἀλιτηρίῳ
οὐδεὶς ἀνθρώπων αὐτῷ διελέγετο. Καί μοι κάλει τὸν
ταξίαρχον.

ΜΑΡΤΥΣ.

80 Ἐπειδὴ δὲ αἱ διαλλαγαὶ πρὸς ἀλλήλους ἐγένοντο καὶ
ἔπεμψαν οἱ πολῖται ἐκ Πειραιῶς τὴν πομπὴν εἰς πόλιν,
ἡγεῖτο μὲν Αἴσιμος τῶν πολιτῶν, οὗτος δὲ οὕτω τολμη-
ρὸς καὶ ἐκεῖ ἐγένετο· συνηκολούθει γὰρ λαβὼν τὰ ὅπλα
καὶ συνέπεμπε τὴν πομπὴν μετὰ τῶν πολιτῶν πρὸς τὸ
81 ἄστυ. ἐπειδὴ δὲ πρὸς ταῖς πύλαις ἦσαν καὶ ἔθεντο τὰ
ὅπλα, πρὶν εἰσιέναι εἰς τὸ ἄστυ, ὁ μὲν Αἴσιμος αἰσθά-
νεται καὶ προσελθὼν τήν τε ἀσπίδα αὐτοῦ λαβὼν ἔρριψε,
καὶ ἀπιέναι ἐκέλευσεν ἐς κόρακας ἐκ τῶν πολιτῶν· οὐ
γὰρ ἔφη δεῖν ἀνδροφόνον αὐτὸν ὄντα συμπέμπειν τὴν
πομπὴν τῇ Ἀθηνᾷ. τούτῳ τῷ τρόπῳ ὑπὸ Αἰσίμου ἀπη-
λάθη. Ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

82 Τούτῳ τῷ τρόπῳ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐπὶ Φυλῇ
καὶ ἐν Πειραιεῖ πρὸς τοὺς πολίτας διέκειτο· οὐδεὶς γὰρ
αὐτῷ διελέγετο ὡς ἀνδροφόνῳ ὄντι, τοῦ τε μὴ ἀποθανεῖν
Ἄνυτος ἐγένετο αὐτῷ αἴτιος. ἐὰν οὖν τῇ ἐπὶ Φυλὴν ὁδῷ
ἀπολογίᾳ χρῆται, ὑπολαμβάνειν χρὴ εἰ Ἄνυτος αὐτῷ
ἐγένετο αἴτιος μὴ ἀποθανεῖν ἑτοίμων ὄντων τιμωρεῖ-

σθαι, καὶ ἔρριψεν αὐτοῦ Αἴσιμος τὴν ἀσπίδα καὶ οὐκ εἴα μετὰ τῶν πολιτῶν πέμπειν τὴν πομπήν, καὶ εἴ τις αὐτὸν ταξίαρχος εἰς τάξιν τινὰ κατέταξε.

Μήτε οὖν ταῦτα αὐτοῦ ἀποδέχεσθε, μήτε ἂν λέγῃ 83
ὅτι πολλῷ χρόνῳ ὕστερον τιμωρούμεθα. οὐ γὰρ οἶμαι οὐδεμίαν τῶν τοιούτων ἀδικημάτων προθεσμίαν εἶναι, ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἴτ' εὐθὺς εἴτε χρόνῳ τις τιμωρεῖται, τοῦτον δεῖν ἀποδεικνύναι ὡς οὐ πεποίηκε περὶ ὧν ἐστιν ἡ αἰτία. οὗτος τοίνυν τοῦτο ἀποφαινέτω, ἢ ὡς 84
οὐκ ἀπέκτεινεν ἐκείνους ἢ ὡς δικαίως, κακόν τι ποιοῦντας τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. εἰ δὲ πάλαι δέον τιμωρεῖσθαι ὕστερον ἡμεῖς τιμωρούμεθα, τὸν χρόνον κερδαίνει ὃν ἔζη οὐ προσῆκον αὐτῷ, οἱ δὲ ἄνδρες ὑπὸ τούτου οὐδὲν ἧττον τεθνήκασιν.

Ἀκούω δ' αὐτὸν καὶ διισχυρίζεσθαι, ὅτι ἐπ' αὐτο- 85
φώρῳ τῇ ἀπαγωγῇ ἐπιγέγραπται· ὃ πάντων ἐγὼ οἶμαι εὐηθέστατον· ὡς εἰ μὲν τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ μὴ προσεγέγραπτο, ἔνοχος ὢν τῇ ἀπαγωγῇ· διότι δὲ τοῦτο | προσγέγραπται, ῥᾳστώνην τινὰ οἴεται αὐτῷ εἶναι. τοῦτο δὲ οὐδενὶ ἄλλῳ ἔοικεν ἢ ὁμολογεῖν ἀποκτεῖναι, μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ δέ, καὶ περὶ τούτου διισχυρίζεσθαι, ὥσπερ, εἰ μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ μέν, ἀπέκτεινε δέ, τούτου ἕνεκα δέον αὐτὸν σώζεσθαι. δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἕνδεκα οἱ παραδεξάμενοι 86
τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην, οὐκ οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε καὶ διισχυριζόμενοι σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον, τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν ἀναγκάζοντες, προσγράψασθαι τότε ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ ὅπου ἂν ᾖ· πρῶτον μὲν ἐναντίον πεντακοσίων ἐν τῇ βουλῇ, εἶτα πάλιν ἐναντίον Ἀθηναίων ἁπάντων ἐν τῷ δήμῳ ἀπογράψας τινὰς ἀποκτείνειε καὶ αἴτιος γένοιτο τοῦ θανάτου. οὐ γὰρ 87
δήπου τοῦτο μόνον οἴεται ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐάν τις ξύλῳ ἢ μαχαίρᾳ πατάξας καταβάλῃ, ἐπεὶ ἔκ γε τοῦ σοῦ λόγου

οὐδεὶς φανήσεται. ἀποκτείνας τοὺς ἄνδρας οὓς σὺ ἀπέγραψας· οὔτε γὰρ ἐπάταξεν αὐτοὺς οὐδεὶς οὔτ' ἀπέσφαξεν, ἀλλ' ἀναγκασθέντες ὑπὸ τῆς σῆς ἀπογραφῆς ἀπέθανον. οὐκ οὖν ὁ αἴτιος τοῦ θανάτου, οὗτος ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐστί; τίς οὖν ἄλλος αἴτιος ἢ σὺ ἀπογράψας; ὥστε πῶς οὐκ ἐπ' αὐτοφώρῳ σὺ εἶ ὁ ἀποκτείνας;

88 *Πυνθάνομαι* δ' αὐτὸν καὶ περὶ τῶν ὅρκων καὶ περὶ τῶν συνθηκῶν μέλλειν λέγειν, ὡς παρὰ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας ἀγωνίζεται ἃς συνεθέμεθα πρὸς τοὺς ἐν ἄστει οἱ ἐν [τῷ] Πειραιεῖ. σχεδὸν μὲν οὖν τούτοις ἰσχυριζόμενος ὁμολογεῖ ἀνδροφόνος εἶναι· ἐμποδὼν γοῦν ἢ ὅρκους ἢ συνθήκας ἢ χρόνον ἢ ἐπ' αὐτοφώρῳ τι ποιεῖται, αὐτῷ δὲ τῷ πράγματι οὔ τι πιστεύει καλῶς
89 ἀγωνιεῖσθαι. ὑμῖν δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ προσήκει περὶ τούτων ἀποδέχεσθαι· ἀλλ' ὡς οὐκ ἀπέγραψεν οὐδὲ οἱ ἄνδρες τεθνᾶσι, περὶ τούτων κελεύετε αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι. ἔπειτα τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας οὐδὲν ἡγοῦμαι προσήκειν ἡμῖν πρὸς τοῦτον. οἱ γὰρ ὅρκοι τοῖς
90 ἐν ἄστει πρὸς τοὺς ἐν Πειραιεῖ γεγένηνται. εἰ μὲν οὖν οὗτος μὲν ἐν ἄστει ἡμεῖς δ' ἐν Πειραιεῖ ἦμεν, εἶχον ἄν τινα λόγον αὐτῷ αἱ συνθῆκαι· νῦν δὲ καὶ οὗτος ἐν Πειραιεῖ ἦν καὶ ἐγὼ καὶ Διονύσιος καὶ οὗτοι ἅπαντες οἱ τοῦτον τιμωρούμενοι, ὥστε οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐμποδὼν οὐδέν· οὐδένα γὰρ ὅρκον οἱ ἐν Πειραιεῖ τοῖς ἐν Πειραιεῖ ὤμοσαν.

91 *Ἐκ παντὸς* δὲ τρόπου ἔμοιγε δοκεῖ οὐχ ἑνὸς θανάτου ἄξιος εἶναι, ὅστις φησὶ μὲν ὑπὸ τοῦ δήμου ...., τὸν δὲ δῆμον, ὃν αὐτός φησι πατέρα αὐτοῦ εἶναι, φαίνεται κακώσας, καὶ ἀφεὶς καὶ προδοὺς ἐξ ὧν ἐκεῖνος μείζων καὶ ἰσχυρότερος ἐγίγνετο. ὅστις οὖν τόν τε γόνῳ πατέρα τὸν αὐτοῦ ἔτυπτε καὶ οὐδὲν παρεῖχε τῶν ἐπιτηδείων, τόν τε ποιητὸν πατέρα ἀφείλετο ἃ ἦν ὑπάρχοντα ἐκείνῳ

Reisk.

*ἀγαθά, πῶς οὐ καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν τῆς κακώσεως
νόμον ἄξιός ἐστι θανάτῳ ζημιωθῆναι;*
Προσήκει δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπασι τι- 92
*μωρεῖν ὑπὲρ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὁμοίως ὥσπερ ἡμῶν
ἑνὶ ἑκάστῳ. ἀποθνήσκοντες γὰρ ἡμῖν ἐπέσκηψαν καὶ
ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τιμωρεῖν ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν
Ἀγόρατον τουτονὶ ὡς φονέα ὄντα, καὶ κακῶς ποιεῖν καθ'
ὅσον ἂν ἔμβραχυ ἕκαστος δύνηται. εἰ τοίνυν τι ἐκεῖνοι
ἀγαθὸν τὴν πόλιν ἢ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον φανεροί εἰσι
πεποιηκότες, ἃ καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς ὁμολογεῖτε, ἀνάγκη
ὑμᾶς ἐστι πάντας ἐκείνοις φίλους καὶ ἐπιτηδείους εἶναι,
ὥστε οὐδὲν μᾶλλον ἡμῖν ἢ καὶ ὑμῶν ἑνὶ ἑκάστῳ ἐπέσκη-
ψαν. οὔκουν οὔτε ὅσιον οὔτε νόμιμον ὑμῖν ἐστιν ἀνεῖ-* 93
*ναι Ἀγόρατον τουτονί. ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, νυνὶ δή, ἐπεὶ ἐν τῷ τότε χρόνῳ, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι
ἀπέθνησκον, οὐχ οἷοί τε ἐκείνοις ἐπαρκέσαι γεγόνατε
διὰ τὰ πράγματα τὰ περιεστηκότα, νυνί, ἐν ᾧ δύνασθε,
τιμωρήσατε τὸν ἐκείνων φονέα. ἐνθυμεῖσθε δ', ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ πάντων ἔργον σχετλιώτατον
ἐργάσησθε. εἰ γὰρ ἀποψηφιεῖσθε Ἀγοράτου | τουτουΐ,
οὐ μόνον τοῦτο διαπράττεσθε, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων τῶν
ἀνδρῶν, οὓς ὁμολογεῖτε ὑμῖν εὔνους εἶναι, τῇ αὐτῇ
ψήφῳ ταύτῃ θάνατον καταψηφίζεσθε· ἀπολύοντες γὰρ* 94
*τὸν αἴτιον ὄντα ἐκείνοις τοῦ θανάτου οὐδὲν ἄλλο γι-
γνώσκετε ἢ ἐκείνους δικαίως ὑπὸ τούτου τεθνηκέναι.
καὶ οὕτως ἂν δεινότατα πάντων πάθοιεν, εἰ οἷς ἐπέ-
σκηπτον ἐκεῖνοι ὡς φίλοις οὖσι τιμωρεῖν ὑπὲρ αὐτῶν,
οὗτοι ὁμόψηφοι κατ' ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν τοῖς τριά-
κοντα γενήσονται. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς* 95
*θεῶν Ὀλυμπίων, μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ θάνα-
τον ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν καταψηφίσησθε, οἳ πολλὰ κἀ-
γαθὰ ὑμᾶς ποιήσαντες διὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν τριάκοντα*

καὶ Ἀγοράτου τουτουῒ ἀπέθανον. ἀναμνησθέντες οὖν
ἁπάντων τῶν δεινῶν, καὶ τῶν κοινῶν τῇ πόλει καὶ τῶν
ἰδίων, ὅσα ἑκάστῳ ἐγένοντο ἐπειδὴ ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες
ἐτελεύτησαν, τιμωρήσατε τὸν αἴτιον τούτων. ἀποδέ-
δεικται δ' ὑμῖν [ἅπαντα] καὶ ἐκ τῶν ψηφισμάτων καὶ ἐκ
τῶν ἀπογραφῶν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἁπάντων Ἀγόρατος
96 ὢν αὐτοῖς αἴτιος τοῦ θανάτου. ἔτι δὲ καὶ προσήκει ὑμῖν
ἐναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζεσθαι. ὧν μὲν τοίνυν ἐκεῖ-
νοι θάνατον κατέγνωσαν, ὑμεῖς ἀποψηφίσασθε· ὧν δ'
ἐκεῖνοι θάνατον οὐ κατέγνωσαν, ὑμεῖς καταγινώσκετε. οἱ
τριάκοντα τοίνυν τῶν μὲν ἀνδρῶν τούτων, οἳ ἦσαν ὑμέ-
τεροι φίλοι, θάνατον κατέγνωσαν, ὧν δεῖ ὑμᾶς ἀπο-
ψηφίζεσθαι· Ἀγοράτου δὲ ἀπεψηφίσαντο, διότι ἐδόκει
προθύμως τούτους ἀπολλύναι· οὗ προσήκει καταψηφί-
97 ζεσθαι. ἐὰν οὖν τὰ ἐναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζησθε,
πρῶτον μὲν οὐχ ὁμόψηφοι γίγνεσθε, ἔπειτα τοῖς ὑμετέ-
ροις αὐτῶν φίλοις τετιμωρηκότες ἔσεσθε, ἔπειτα τοῖς
πᾶσιν ἀνθρώποις δόξετε δίκαια καὶ ὅσια ψηφίσασθαι.

14.

ΚΑΤΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΛΕΙΠΟΤΑΞΙΟΥ.

Ἡγοῦμαι μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδεμίαν ὑμᾶς
ποθεῖν ἀκοῦσαι πρόφασιν παρὰ τῶν βουλομένων Ἀλ-
κιβιάδου κατηγορεῖν· τοιοῦτον γὰρ πολίτην ἑαυτὸν ἐξ
ἀρχῆς παρέσχεν, ὥστε καὶ εἰ μή τις ἰδίᾳ ἀδικούμενος ὑπ'
αὐτοῦ τυγχάνει, οὐδὲν ἧττον προσήκει ἐκ τῶν ἄλλων
2 ἐπιτηδευμάτων ἐχθρὸν αὐτὸν ἡγεῖσθαι. οὐ γὰρ μικρὰ
τὰ ἁμαρτήματα οὐδὲ συγγνώμης ἄξια, οὐδ' ἐλπίδα παρ-
έχοντα ὡς ἔσται τοῦ λοιποῦ βελτίων, ἀλλ' οὕτω πεπραγ-
μένα καὶ εἰς τοσοῦτο κακίας ἀφιγμένα, ὥστ' ἐπ' ἐνίοις
ὧν οὗτος φιλοτιμεῖται τοὺς ἐχθροὺς αἰσχύνεσθαι. ἐγὼ

μέντοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ πρότερον πρὸς τοὺς
πατέρας ἡμῖν διαφορᾶς ὑπαρχούσης, καὶ πάλαι τοῦτον
ἐχθρὸν ἡγούμενος, καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ πεπονθὼς κακῶς,
πειράσομαι περὶ πάντων τῶν πεπραγμένων μεθ' ὑμῶν
αὐτὸν τιμωρήσασθαι. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων Ἀρχε- 3
στρατίδης ἱκανῶς κατηγόρησε· καὶ γὰρ τοὺς νόμους ἐπέ-
δειξε καὶ μάρτυρας πάντων παρέσχετο· ὅσα δ' οὗτος
παραλέλοιπεν, ἐγὼ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς διδάξω. [Ἀνά-
γνωθι δέ μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.]

Εἰκὸς τοίνυν ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξ οὗ τὴν 4
εἰρήνην ἐποιησάμεθα, πρῶτον περὶ τούτων νυνὶ δικά-
ζοντας μὴ μόνον δικαστὰς ἀλλὰ καὶ νομοθέτας αὐτοὺς
γενέσθαι, εὖ εἰδότας ὅτι, ὅπως ἂν ὑμεῖς νυνὶ περὶ αὐ-
τῶν γνῶτε, οὕτω καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἡ πόλις αὐτοῖς
χρήσεται. δοκεῖ δέ μοι καὶ πολίτου χρηστοῦ καὶ δικαστοῦ
δικαίου ἔργον εἶναι ταύτῃ τοὺς νόμους διαλαμβάνειν,
ὅπῃ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον μέλλει συνοίσειν τῇ πόλει.
τολμῶσι γάρ τινες | λέγειν ὡς οὐδεὶς ἔνοχός ἐστι λειπο- 5
ταξίου οὐδὲ δειλίας· μάχην γὰρ οὐδεμίαν γεγονέναι, τὸν
δὲ νόμον κελεύειν, ἐάν τις λίπῃ τὴν τάξιν εἰς τοὐπίσω
δειλίας ἕνεκα, μαχομένων τῶν ἄλλων, περὶ τούτου τοὺς
στρατιώτας δικάζειν. ὁ δὲ νόμος οὐ περὶ τούτων κελεύει
μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁπόσοι ἂν μὴ παρῶσιν ἐν τῇ πεζῇ στρα-
τιᾷ. Ἀνάγνωθί μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι περὶ ἀμφοτέρων 6
κεῖται, καὶ ὅσοι ἂν μάχης οὔσης εἰς τοὐπίσω ἀναχωρή-
σωσι, καὶ ὅσοι ἂν ἐν τῇ πεζῇ στρατιᾷ μὴ παρῶσι. σκέ-
ψασθε δὲ τίνες εἰσὶν οὓς δεῖ παρεῖναι. οὐχ οἵτινες ἂν
τὴν ἡλικίαν ταύτην ἔχωσιν; οὐχ οὓς ἂν οἱ στρατηγοὶ

p. 512—521.

7 καταλέξωσιν; ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅλῳ τῷ
νόμῳ μόνον αὐτὸν τῶν πολιτῶν ἔνοχον εἶναι. ἀστρα-
τείας μὲν γὰρ δικαίως ἂν αὐτὸν ἁλῶναι, ὅτι καταλε-
γεὶς ὁπλίτης οὐκ ἐξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατοπεδευόμε-
νος, οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν τάξαι, δει-
λίας δέ, ὅτι δεῖν αὐτὸν μετὰ τῶν ὁπλιτῶν κινδυνεύειν
8 ἱππεύειν εἵλετο. καίτοι φασὶν αὐτὸν ταύτην τὴν ἀπο-
λογίαν ποιήσεσθαι, ὡς ἐπειδήπερ ἵππευεν, οὐδὲν ἠδί-
κει τὴν πόλιν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι διὰ τοῦθ' ὑμᾶς δικαίως
ἂν αὐτῷ ὀργίζεσθαι, ὅτι τοῦ νόμου κελεύοντος, ἐάν
τις ἀδοκίμαστος ἱππεύῃ, ἄτιμον εἶναι, ἐτόλμησεν ἀδο-
κίμαστος ἱππεύειν. Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

9 Οὗτος τοίνυν εἰς τοῦτ' ἦλθε πονηρίας, καὶ οὕτως
ὑμῶν κατεφρόνησε καὶ τοὺς πολεμίους ἔδεισε καὶ ἱπ-
πεύειν ἐπεθύμησε καὶ τῶν νόμων οὐκ ἐφρόντισεν, ὥστε
οὐδὲν αὐτῷ τούτων τῶν κινδύνων ἐμέλησεν, ἀλλ' ἐβου-
λήθη καὶ ἄτιμος εἶναι καὶ τὰ χρήματ' αὐτοῦ δημευθῆναι
καὶ πάσαις ταῖς κειμέναις ζημίαις ἔνοχος γενέσθαι μᾶλλον
10 ἢ μετὰ τῶν πολιτῶν εἶναι καὶ ὁπλίτης γενέσθαι. καὶ ἕτε-
ροι μὲν οὐδεπώποτε ὁπλιτεύσαντες, ἱππεύσαντες δὲ καὶ
τὸν ἄλλον χρόνον καὶ πολλὰ κακὰ τοὺς πολεμίους πε-
ποιηκότες, οὐκ ἐτόλμησαν ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβῆναι,
δεδιότες ὑμᾶς καὶ τὸν νόμον· οὕτω γὰρ ἦσαν παρε-
σκευασμένοι, οὐχ ὡς ἀπολουμένης τῆς πόλεως, ἀλλ'
ὡς σωθησομένης καὶ μεγάλης ἐσομένης καὶ τιμωρη-
σομένης τοὺς ἀδικοῦντας· Ἀλκιβιάδης δ' ἐτόλμησεν
ἀναβῆναι, οὔτε εὔνους ὢν τῷ πλήθει οὔτε πρότερον
ἱππεύσας οὔτε νῦν ἐπιστάμενος οὔτε ὑφ' ὑμῶν δο-
κιμασθείς, ὡς οὐκ ἐξεσόμενον τῇ πόλει δίκην παρὰ
11 τῶν ἀδικούντων λαμβάνειν. ἐνθυμηθῆναι δὲ χρὴ ὅτι,
εἰ ἐξέσται ὅ τι ἂν τις βούληται ποιεῖν, οὐδὲν ὄφελος

νόμους κεῖσθαι ἢ ὑμᾶς συλλέγεσθαι ἢ στρατηγοὺς αἱρεῖ-
σθαι. θαυμάζω δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις ἀξιοῖ,
ἐὰν μέν τις προσιόντων τῶν πολεμίων τῆς πρώτης τάξεως
τεταγμένος τῆς δευτέρας γένηται, τούτου μὲν δειλίαν
καταψηφίζεσθαι, ἐὰν δέ τις ἐν τοῖς ὁπλίταις τεταγμένος
ἐν τοῖς ἱππεῦσιν ἀναφανῇ, τούτῳ συγγνώμην ἔχειν.
καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡγοῦμαι δικάζειν 12
ὑμᾶς οὐ μόνον τῶν ἐξαμαρτανόντων ἕνεκα, ἀλλ' ἵνα καὶ
τοὺς ἄλλους τῶν ἀκοσμούντων σωφρονεστέρους ποιῆτε.
ἐὰν μὲν τοίνυν τοὺς ἀγνῶτας κολάζητε, οὐδεὶς ἔσται τῶν
ἄλλων βελτίων· οὐδεὶς γὰρ εἴσεται τὸν ὑφ' ὑμῶν κατα-
ψηφισθέντα· ἐὰν δὲ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἐξαμαρ-
τανόντων τιμωρῆσθε, πάντες πεύσονται, ὥστε τούτῳ
παραδείγματι χρώμενοι βελτίους ἔσονται οἱ πολῖται. ἐὰν 13
τοίνυν τούτου καταψηφίσησθε, οὐ μόνον οἱ ἐν τῇ πόλει
εἴσονται, ἀλλὰ καὶ οἱ σύμμαχοι αἰσθήσονται καὶ οἱ πο-
λέμιοι πεύσονται, καὶ ἡγήσονται πολὺ πλείονος ἀξίαν
εἶναι τὴν πόλιν, ἐὰν ὁρῶσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις τῶν ἁμαρ-
τημάτων μάλισθ' ὑμᾶς ὀργιζομένους καὶ μηδεμιᾶς συγ-
γνώμης τοὺς ἀκοσμοῦντας ἐν τῷ πολέμῳ τυγχάνοντας.
ἐνθυμεῖσθε δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τῶν στρατιωτῶν 14
οἱ μὲν κάμνοντες ἐτύγχανον, οἱ δὲ ἐνδεεῖς ὄντες τῶν
ἐπιτηδείων, καὶ ἡδέως ἂν οἱ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι κατα-
μείναντες ἐθεραπεύοντο, οἱ δὲ οἴκαδ' ἀπελθόντες τῶν
οἰκείων | ἐπεμέλοντο, οἱ δὲ ψιλοὶ ἐστρατεύοντο, οἱ δ'
ἐν τοῖς ἱππεῦσιν ἐκινδύνευον· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐτολμᾶτε 15
ἀπολιπεῖν τὰς τάξεις οὐδὲ τἀρεστὰ ὑμῖν αὐτοῖς αἱρεῖ-
σθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐφοβεῖσθε τοὺς τῆς πόλεως
νόμους ἢ τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους κίνδυνον. ὧν χρὴ
μεμνημένους ὑμᾶς νυνὶ τὴν ψῆφον φέρειν, καὶ πᾶσι
φανερὸν ποιεῖν ὅτι Ἀθηναίων οἱ μὴ βουλόμενοι τοῖς πο-
λεμίοις μάχεσθαι ὑφ' ὑμῶν κακῶς πείσονται.

p. 521—527.

16 Ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ μὲν τοῦ
νόμου καὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος οὐχ ἕξειν αὐτοὺς ὅ τι
λέξουσιν· ἀναβαίνοντες δ' ὑμᾶς ἐξαιτήσονται καὶ ἀντι-
βολήσουσιν, οὐκ ἀξιοῦντες τοῦ Ἀλκιβιάδου υἱέος το-
σαύτην δειλίαν καταγνῶναι, ὡς ἐκεῖνον πολλῶν ἀγαθῶν
ἀλλ' οὐχὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον γεγενημένον, ὃν εἰ
τηλικοῦτον ὄντα ἀπεκτείνατε, ὅτε πρῶτον εἰς ὑμᾶς ἐλά-
βετε ἐξαμαρτάνοντα, οὐκ ἂν ἐγένοντο συμφοραὶ τοσαῦ-
17 ται τῇ πόλει. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ, ὦ ἄνδρες δικασταί,
εἶναι, εἰ αὐτοῦ μὲν ἐκείνου θάνατον κατέγνωτε, τοῦ δὲ
υἱοῦ ἀδικοῦντος δι' ἐκεῖνον ἀποψηφιεῖσθε, ὃς αὐτὸς
μὲν οὐκ ἐτόλμα μεθ' ὑμῶν μάχεσθαι, ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ
μετὰ τῶν πολεμίων ἠξίου στρατεύεσθαι. καὶ ὅτε μὲν
παῖς ὢν οὔπω δῆλος ἦν ὁποῖός τις ἔσται, διὰ τὰ τοῦ
πατρὸς ἁμαρτήματα ὀλίγου τοῖς ἕνδεκα παρεδόθη· ἐπει-
δὴ δὲ πρὸς τοῖς ἐκείνῳ πεπραγμένοις ἐπίστασθε καὶ τὴν
τούτου πονηρίαν, διὰ τὸν πατέρα ἐλεεῖν αὐτὸν ἀξιώ-
18 σετε; οὐκ οὖν δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτους μὲν
οὕτως εὐτυχεῖς εἶναι, ὥστ', ἐπειδὰν ἐξαμαρτάνοντες
ληφθῶσι, διὰ τὸ αὑτῶν γένος σώζεσθαι, ἡμᾶς δέ, εἰ
ἐδυστυχήσαμεν διὰ τοὺς οὕτως ἀτακτοῦντας, μηδὲν
ἂν δύνασθαι παρὰ τῶν πολεμίων ἐξαιτήσασθαι μηδ' ἂν
19 τὰς τῶν προγόνων ἀρετάς; καίτοι πολλαὶ καὶ μεγάλαι
καὶ ὑπὲρ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων γεγόνασι, καὶ οὐδὲν
ὅμοιαι τοῖς ὑπὸ τούτων περὶ τὴν πόλιν πεπραγμένοις, ὦ
ἄνδρες δικασταί. εἰ δ' ἐκεῖνοι δοκοῦσι βελτίους εἶναι
σώζοντες τοὺς φίλους, δῆλον ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀμείνους
20 δόξετε εἶναι τιμωρούμενοι τοὺς ἐχθρούς. ἀξιῶ δ', ὦ ἄν-
δρες δικασταί, ἐὰν μέν τινες τῶν συγγενῶν αὐτὸν ἐξαι-
τῶνται, ὀργίζεσθαι ὅτι τούτου μὲν οὐκ ἐπεχείρησαν δεη-
θῆναι, ἢ δεηθέντες οὐκ ἐδύναντο εὑρέσθαι, ποιεῖν τὰ
ὑπὸ τῆς πόλεως προσταττόμενα, ὑμᾶς δὲ πείθειν πει-

Reisk

ρῶνται ὡς οὐ χρὴ παρὰ τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβά-
νειν· ἐὰν δέ τινες τῶν ἀρχόντων βοηθῶσιν αὐτῷ ἐπίδει- 21
ξιν μὲν τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως ποιούμενοι, φιλοτιμού-
μενοι δὲ ὅτι καὶ τοὺς φανερῶς ἡμαρτηκότας σώζειν
δύνανται, ὑμᾶς δὲ χρὴ ὑπολαμβάνειν πρῶτον μὲν ὅτι,
εἰ πάντες Ἀλκιβιάδῃ ὅμοιοι ἐγένοντο, οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ
στρατηγεῖν (οὐδὲ γὰρ ἂν εἶχον ὅτου ἡγοῖντο), ἔπειθ' ὅτι
πολὺ μᾶλλον αὐτοὺς προσήκει τῶν λιπόντων τὴν τάξιν
κατηγορεῖν ἢ ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἀπολογεῖσθαι. τίς γὰρ
ἐστιν ἐλπὶς τοὺς ἄλλους ἐθελήσειν ποιεῖν τὰ ὑπὸ τῶν
στρατηγῶν προστattόμενα, ὅταν αὐτοὶ οὗτοι τοὺς ἀκο-
σμοῦντας σώζειν πειρῶνται; ἐγὼ τοίνυν ἀξιῶ, ἂν μὲν 22
ἀποδείξωσιν οἱ λέγοντες καὶ αἰτούμενοι ὑπὲρ Ἀλκιβιά-
δου ὡς ἐστρατεύσατο ἐν τοῖς ὁπλίταις ἢ ὡς ἱππεύει δε-
δοκιμασμένος, ἀποψηφίσασθαι· ἐὰν δὲ μηδὲν ἔχοντες δί-
καιον κελεύωσιν αὐτοῖς χαρίζεσθαι, μεμνῆσθαι χρὴ ὅτι
διδάσκουσιν ὑμᾶς ἐπιορκεῖν καὶ τοῖς νόμοις μὴ πείθε-
σθαι, καὶ ὅτι λίαν προθύμως τοῖς ἀδικοῦσι βοηθοῦντες
πολλοὺς τῶν αὐτῶν ἔργων ἐπιθυμεῖν ποιήσουσι.

Θαυμάζω δὲ μάλιστα, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις 23
ὑμῶν τὸν Ἀλκιβιάδην ἀξιώσει διὰ μὲν τοὺς βοηθοῦντας
σώζεσθαι, διὰ δὲ τὴν αὑτοῦ πονηρίαν μὴ ἀπολέσθαι. ἧς
ἄξιον ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ἵν' ἐπίστησθε ὅτι οὐκ ἂν εἰκότως
αὐτοῦ ἀποψηφίζοισθε, ὡς ταῦτα μὲν ἡμαρτηκότος, τὰ
δ' ἄλλα πολίτου χρηστοῦ γεγενημένου· ἐκ γὰρ τῶν ἄλ-
λων τῶν τούτῳ πεπραγμένων δικαίως ἂν αὐτοῦ θάνατον
καταψηφίζοισθε. προσήκει δ' ὑμῖν περὶ αὐτῶν εἰδέναι· 24
ἐπειδὴ γὰρ καὶ τῶν | ἀπολογουμένων ἀποδέχεσθε λεγόν-
των τὰς σφετέρας αὐτῶν ἀρετὰς καὶ τὰς τῶν προγόνων
εὐεργεσίας, εἰκὸς ὑμᾶς καὶ τῶν κατηγόρων ἀκροᾶσθαι,
ἐὰν ἀποφαίνωσι τοὺς φεύγοντας πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἡμαρ-
τηκότας καὶ τοὺς προγόνους αὐτῶν πολλῶν κακῶν αἰ-

25 τίους γεγενημένους. Οὗτος γὰρ παῖς μὲν ὢν παρ' Ἀρχε-
δήμῳ τῷ γλάμωνι, οὐκ ὀλίγα τῶν ὑμετέρων ὑφῃρημένῳ,
πολλῶν ὁρώντων ἔπινε μὲν ὑπὸ τῷ ἀετώματι κατακεί-
μενος, ἐκώμαζε δὲ μεθ' ἡμέραν, ἄνηβος ἑταίραν ἔχων,
μιμούμενος τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους, καὶ ἡγούμενος οὐκ
ἂν δύνασθαι πρεσβύτερος ὢν λαμπρὸς γενέσθαι, εἰ μὴ
26 νέος ὢν πονηρότατος δόξει εἶναι. μετεπέμφθη δ' ὑπὸ
Ἀλκιβιάδου, ἐπειδὴ φανερῶς ἐξημάρτανε. καίτοι ποῖόν
τινα χρὴ αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι εἶναι, ὅστις κά-
κείνῳ τοιαῦτ' ἐπιτηδεύων διεβέβλητο, ὃς τοὺς ἄλλους
ταῦτ' ἐδίδασκε; μετὰ Θεοτίμου δὲ ἐπιβουλεύσας τῷ πα-
τρὶ Ὀρνεὰς προὔδωκεν. ὁ δὲ παραλαβὼν τὸ χωρίον
πρότερον μὲν ὕβριζεν αὐτὸν ὡραῖον ὄντα, τελευτῶν δὲ
27 δήσας ἀργύριον εἰσεπράττετο. ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν οὕτως
ἐμίσει σφόδρα, ὥστ' οὐδ' ἂν ἀποθανόντος ἔφασκε τα
ὀστᾶ κομίσασθαι. τελευτήσαντος δ' ἐκείνου ἐραστὴς γε-
νόμενος Ἀρχεβιάδης αὐτὸν ἐλύσατο. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ
ὕστερον κατακυβεύσας τὰ ὄντα, ἐκ Λευκῆς ἀκτῆς ὁρμώ-
28 μενος τοὺς φίλους κατεπόντιζεν. ὅσα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ἢ εἰς τοὺς πολίτας ἢ εἰς τοὺς οἰκείους ἢ περὶ
τοὺς αὑτοῦ ξένους ἢ περὶ τοὺς ἄλλους ἡμάρτηκε, μακρὸν
ἂν εἴη λέγειν· Ἱππόνικος δὲ πολλοὺς παρακαλέσας ἐξέ-
πεμψε τὴν αὑτοῦ γυναῖκα, φάσκων τοῦτον ὡς οὐκ ἀδελ-
φὸν αὐτῆς ἀλλ' ὡς ἄνδρα ἐκείνης εἰς τὴν οἰκίαν εἰσιέναι
29 τὴν αὑτοῦ. καὶ τοιαῦθ' ἡμαρτηκότι καὶ οὕτω δεινὰ καὶ
πολλὰ καὶ μεγάλα πεποιηκότι οὔτε τῶν πεπραγμένων
αὐτῷ μεταμέλει οὔτε τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, ἀλλ' ὃν
ἔδει κοσμιώτατον εἶναι τῶν πολιτῶν, ἀπολογίαν ποιού-
μενον τὸν ἑαυτοῦ βίον τῶν τοῦ πατρὸς ἁμαρτημάτων,
οὗτος ἑτέρους ὑβρίζειν πειρᾶται, ὥσπερ δυνάμενος ἂν
πολλοστὸν μέρος τῶν ὀνειδῶν τῶν ἑαυτῷ προσόντων
30 τοῖς ἄλλοις μεταδοῦναι, καὶ ταῦθ' υἱὸς ὢν Ἀλκιβιάδου,

Reisk.

*ὃς ἔπεισε μὲν Δεκέλειαν Λακεδαιμονίους ἐπιτειχίσαι, ἐπὶ
δὲ τὰς νήσους ἀποστήσων ἔπλευσε, διδάσκαλος δὲ τῶν
τῆς πόλεως κακῶν ἐγένετο, πλεονάκις δὲ μετὰ τῶν ἐχ-
θρῶν ἐπὶ τὴν πατρίδα ἐστρατεύσατο ἢ μετὰ τῶν πολιτῶν
ἐπ᾽ ἐκείνους. ἀνθ᾽ ὧν καὶ ὑμῖν καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσε-
σθαι τιμωρεῖσθαι προσήκει ὅντινα λαμβάνετε τούτων.
καίτοι σφόδρα εἴθισται λέγειν ὡς οὐκ εἰκός ἐστι τὸν μὲν* 31
*πατέρα αὐτοῦ κατελθόντα δωρεὰς παρὰ τοῦ δήμου λα-
βεῖν, τοῦτον δ᾽ ἀδίκως διὰ τὴν φυγὴν τὴν ἐκείνου δια-
βεβλῆσθαι. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ δεινὸν εἶναι, εἰ τὰς μὲν δωρεὰς
αὐτοῦ ἀφείλεσθε ὡς οὐ δικαίως δεδωκότες, τούτου δὲ
ἀδικοῦντος ἀποψηφιεῖσθε ὡς τοῦ πατρὸς χρηστοῦ περὶ
τὴν πόλιν γεγενημένου. Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί,* 32
*ἄλλων τε πολλῶν ἄξιον εἵνεκα αὐτοῦ καταψηφίσασθαι,
καὶ ὅτι ταῖς ὑμετέραις ἀρεταῖς χρῆται παραδείγματι περὶ
τῆς ἑαυτοῦ πονηρίας. τολμᾷ γὰρ λέγειν ὡς Ἀλκιβιάδης οὐ-
δὲν δεινὸν εἴργασται ἐπὶ τὴν πατρίδα στρατεύσας· καὶ γὰρ* 33
*ὑμᾶς φεύγοντας Φυλὴν καταλαβεῖν καὶ δένδρα τεμεῖν
καὶ πρὸς τὰ τείχη προσβαλεῖν, καὶ ταῦτα ποιήσαντας οὐκ
ὄνειδος τοῖς παισὶ καταλιπεῖν, ἀλλὰ τιμὴν παρὰ πᾶσιν
ἀνθρώποις κτήσασθαι, ὡς τῶν αὐτῶν ὄντας ἀξίους ὅσοι
φυγόντες μετὰ τῶν πολεμίων ἐπὶ τὴν χώραν ἐστράτευ-
σαν, καὶ ὅσοι κατήεσαν Λακεδαιμονίων ἐχόντων τὴν
πόλιν. καὶ μὲν δὴ πᾶσιν ἡγοῦμαι δῆλον εἶναι ὅτι οὗτοι* 34
*μὲν ἐζήτουν κατιέναι ὡς τὴν μὲν τῆς θαλάττης ἀρχὴν
Λακεδαιμονίοις παραδώσοντες, αὐτοὶ δ᾽ ὑμῶν ἄρξοντες·
τὸ δ᾽ ὑμέτερον πλῆθος κατελθὸν τοὺς μὲν πολεμίους
ἐξήλασε, τῶν δὲ πολιτῶν καὶ τοὺς βουλομένους δου-
λεύειν ἠλευθέρωσεν· | ὥστ᾽ οὐχ ὁμοίων τῶν ἔργων ἀμ-
φοτέροις γεγενημένων τοὺς λόγους ποιεῖται. Ἀλλ᾽ ὅμως* 35
*τοσούτων συμφορῶν καὶ οὕτως [αὐτῷ] μεγάλων ὑπαρ-
χουσῶν ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς πονηρίᾳ φιλοτιμεῖται, καὶ*

λέγει ὡς οὕτως ἐκεῖνος μέγα ἐδύνατο, ὥστε τῇ πόλει
πάντων κακῶν αἴτιος γεγένηται. καίτοι τίς οὕτως ἄπει-
ρος τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, ὃς οὐκ ἂν βουλόμενος εἶναι
πονηρὸς εἰσηγήσαιτο μὲν τοῖς πολεμίοις ἃ χρὴ καταλα-
βεῖν τῶν χωρίων, δηλώσειε δ' ἂν ἃ κακῶς φυλάττεται
τῶν φρουρίων, διδάξειε δ' ἂν ἃ πονηρῶς ἔχει τῶν πραγ-
μάτων, μηνύσειε δ' ἂν τοὺς βουλομένους ἀφίστασθαι
36 τῶν συμμάχων; οὐ γὰρ δήπου, ὅτε μὲν ἔφευγε, διὰ τὴν
δύναμιν κακῶς οἷός τ' ἦν ποιεῖν τὴν πόλιν, ἐπειδὴ δὲ
ὑμᾶς ἐξαπατήσας κατῆλθε καὶ πολλῶν ἦρξε τριήρων,
οὔτε τοὺς πολεμίους ἐδύνατο ἐκ τῆς χώρας ἐκβαλεῖν,
οὔτε Χίους οὓς ἀπέστησε πάλιν φίλους ποιῆσαι, οὔτε
37 ἄλλο οὐδὲν ἀγαθὸν ὑμᾶς ἐργάσασθαι. ὥστ' οὐ χαλεπὸν
γνῶναι ὅτι Ἀλκιβιάδης δυνάμει μὲν οὐδὲν τῶν ἄλλων
διέφερε, πονηρίᾳ δὲ τῶν πολιτῶν πρῶτος ἦν. ἃ μὲν γὰρ
ᾔδει τῶν ὑμετέρων κακῶς ἔχοντα, μηνυτὴς αὐτῶν τοῖς
Λακεδαιμονίοις ἐγένετο· ἐπειδὴ δ' ἔδει αὐτὸν στρατη-
γεῖν, οὐδὲν κακὸν ποιεῖν ἐκείνους ἐδύνατο, ἀλλ' ὑπο-
σχόμενος δι' ἑαυτὸν παρέξειν βασιλέα χρήματα, πλέον
38 ἢ διακόσια τάλαντα τῆς πόλεως ὑφείλετο. καὶ οὕτω πολ-
λὰ ἐνόμιζεν εἰς ὑμᾶς ἡμαρτηκέναι, ὥστε λέγειν δυνά-
μενος καὶ φίλων ὄντων καὶ χρήματα κεκτημένος οὐδέποτ'
ἐλθὼν εὐθύνας ἐτόλμησε δοῦναι, ἀλλὰ φυγὴν αὐτοῦ
καταγνοὺς καὶ Θρᾴκης καὶ πάσης πόλεως ἐβούλετο πολί-
της γενέσθαι μᾶλλον ἢ τῆς πατρίδος εἶναι τῆς ἑαυτοῦ.
καὶ τὸ τελευταῖον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπερβολὴν ποιη-
σάμενος τῆς προτέρας πονηρίας ἐτόλμησε τὰς ναῦς Λυ-
39 σάνδρῳ μετὰ Ἀδειμάντου προδοῦναι. ὥστε εἴ τις ὑμῶν
ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ἐλεεῖ, ἢ ὑπὲρ τῶν δου-
λευσάντων τοῖς πολεμίοις αἰσχύνεται, ἢ τῶν τειχῶν
καθῃρημένων ἀγανακτεῖ, ἢ Λακεδαιμονίους μισεῖ, ἢ
τοῖς τριάκοντα ὀργίζεται, τούτων ἁπάντων χρὴ τὸν τού-

Reisk.

*του πατέρα αἴτιον ἡγεῖσθαι, καὶ ἐνθυμηθῆναι ὅτι Ἀλκι-
βιάδην μὲν τὸν πρόπαππον αὐτοῦ καὶ τὸν πατρὸς πρὸς
μητρὸς πάππον Μεγακλέα οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι δὶς ἀμ-
φοτέρους ἐξωστράκισαν, τοῦ δὲ πατρὸς αὐτοῦ οἱ πρεσβύ-
τεροι ὑμῶν θάνατον κατέγνωσαν, ὥστε νῦν χρὴ ἡγησα-* 40
*μένους πατρικὸν ἐχθρὸν τοῦτον εἶναι τῇ πόλει καταψη-
φίσασθαι, καὶ μήτε ἔλεον μήτε συγγνώμην μήτε χάριν
μηδεμίαν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῶν νόμων τῶν κει-
μένων καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὠμόσατε.*

Σκέψασθαι δὲ χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τί ἄν τις 41
*τοιούτων ἀνδρῶν φείσαιτο; πότερον ὡς πρὸς μὲν τὴν
πόλιν δεδυστυχήκασιν, ἄλλως δὲ κόσμιοί εἰσι καὶ σωφρό-
νως βεβιώκασιν; οὐχ οἱ μὲν πολλοὶ αὐτῶν ἡταιρήκασιν,
οἱ δὲ ἀδελφαῖς συγγεγόνασι, τοῖς δ' ἐκ θυγατέρων παῖδες
γεγόνασιν, οἱ δὲ μυστήρια πεποιήκασι καὶ τοὺς Ἑρμᾶς* 42
*περικεκόφασι καὶ περὶ πάντας τοὺς θεοὺς ἠσεβήκασι καὶ
εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν ἡμαρτήκασιν, ἀδίκως καὶ παρανό-
μως καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους διακείμενοι καὶ πρὸς σφᾶς
αὐτοὺς πολιτευόμενοι, οὐδεμιᾶς τόλμης ἀπεχόμενοι,
οὐδὲ ἔργου δεινοῦ ἄπειροι γεγενημένοι; ἀλλὰ καὶ πε-
πόνθασι καὶ πεποιήκασιν ἅπαντα. οὕτω γὰρ διάκεινται,
ὥστ' ἐπὶ μὲν τοῖς καλοῖς αἰσχύνεσθαι, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς
φιλοτιμεῖσθαι. Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἤδη τι-* 43
*νῶν ἀπεψηφίσασθε ἀδικεῖν μὲν νομίσαντες, οἰόμενοι δ'
εἰς τὸ λοιπὸν χρησίμους ὑμῖν ἔσεσθαι. τίς οὖν ἐλπὶς ὑπὸ
τούτου τι ἀγαθὸν πείσεσθαι τὴν πόλιν, ὃν ὑμεῖς, ὅτι μὲν
οὐδενὸς ἄξιός ἐστιν, ἐπειδὰν ἀπολογῆται, εἴσεσθε, ὅτι
δὲ πονηρός ἐστιν, ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ᾔσθη-
σθε; Ἀλλὰ μὲν δὴ οὐδ' ἂν ἐξελθὼν ἐκ τῆς πόλεως οὐδὲν* 44
*δύναιτο κακὸν ὑμᾶς ἐργάσασθαι, | δειλὸς ὢν καὶ πένης
καὶ πράττειν ἀδύνατος καὶ τοῖς οἰκείοις διάφορος καὶ
ὑπὸ τῶν ἄλλων μισούμενος. ὥστ' οὐδὲ τούτων ἕνεκα*

45 *αὐτὸν ἄξιον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον παρά-*
δειγμα ποιῆσαι καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῖς τούτου φίλοις,
οἳ τὰ μὲν προσταττόμενα ποιεῖν οὐκ ἐθέλουσι, τοιούτων
δ' ἔργων ἐπιθυμοῦσι, καὶ περὶ τῶν σφετέρων αὐτῶν
κακῶς βουλευσάμενοι περὶ τῶν ὑμετέρων δημηγοροῦσιν.
46 *Ἐγὼ μὲν οὖν ὡς ἐδυνάμην ἄριστα κατηγόρηκα, ἐπί-*
σταμαι δ' ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι τῶν ἀκροωμένων θαυμάζου-
σιν, ὅπως ποθ' οὕτως ἀκριβῶς ἐδυνήθην ἐξευρεῖν τὰ
τούτων ἁμαρτήματα, οὗτος δέ μου καταγελᾷ, ὅτι οὐδὲ
πολλοστὸν μέρος εἴρηκα τῶν τούτοις ὑπαρχόντων κακῶν.
47 *ὑμεῖς οὖν καὶ τὰ εἰρημένα καὶ τὰ παραλελειμμένα ἀναλο-*
γισάμενοι πολὺ μᾶλλον αὐτοῦ καταψηφίσασθε, ἐνθυμη-
θέντες ὅτι ἔνοχος μέν ἐστι τῇ γραφῇ, μεγάλη δ' εὐτυχία
τὸ τοιούτων πολιτῶν ἀπαλλαγῆναι πόλει. Ἀνάγνωθι δ'
αὐτοῖς τοὺς νόμους καὶ τοὺς ὅρκους καὶ τὴν γραφήν· καὶ
τούτων μεμνημένοι ψηφιοῦνται τὰ δίκαια.

ΝΟΜΟΙ. ΟΡΚΟΙ. ΓΡΑΦΗ.

15.

ΚΑΤΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΑΣΤΡΑΤΕΙΑΣ.

Ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ὑμᾶς αἰτοῦμαι τὰ
δίκαια ψηφίσασθαι, καὶ τῶν στρατηγῶν δέομαι, ἐπεὶ καὶ
ἐν τῇ ἄλλῃ ἀρχῇ πολλοῦ ἄξιοι τῇ πόλει γεγόνασι, καὶ
περὶ τῶν τῆς ἀστρατείας γραφῶν κοινοὺς εἶναι τῷ τε
διώκοντι καὶ τῷ φεύγοντι, καὶ μὴ βοηθοῦντας ᾧ ἂν
βούλωνται πᾶσαν προθυμίαν ἔχειν παρὰ τὸ δίκαιον ὑμᾶς
2 *ψηφίσασθαι, ἐνθυμουμένους ὅτι σφόδρ' ἂν ἠγανακτεῖτε,*
εἰ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ δοκιμασίᾳ οἱ θεσμοθέται ἀναβάντες
ὑμῶν ἐδέοντο καταψηφίσασθαι, ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι,
εἰ οἱ τιθέντες τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ψῆφον διδόντες παρα-
κελεύσονται τῶν μὲν μὴ [καταψηφίζεσθαι τῶν δὲ] κατα-
3 *ψηφίζεσθαι. τί δ' ἂν αἴσχιον ἔθος ἢ δεινότερον πρᾶγμα*

Reisk.

τούτου τῇ πόλει γένοιτο, εἰ τολμήσει ὁ μὲν ἄρχων ἐν ταῖς
τῶν ἐπικλήρων δίκαις ἀντιβολεῖν καὶ ἱκετεύειν τοὺς δι-
καστὰς ὅ τι ἂν βούληται πραχθῆναι, ὁ δὲ πολέμαρχος καὶ
οἱ ἕνδεκα δεήσονται ἐν ταῖς δίκαις ταῖς ὑφ' ἑαυτῶν εἰσα-
γομέναις, ὥσπερ καὶ νῦν; χρὴ τοίνυν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν αὐ- 4
τῶν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, ἐνθυμουμένους ὅτι οὐδὲν
διοίσει ὑμᾶς ἰδίᾳ περὶ τῆς ἀστρατείας βοηθεῖν, ἢ τούτων
τινὰς δεῖσθαι αὐτοὺς τὴν ψῆφον διδόντας. σκέψασθε δέ, 5
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ἱκανὸν γένηται τεκμήριον ὅτι
οὐδείς πω τῶν ἀρχόντων ἐν τῷ στρατοπέδῳ Ἀλκιβιάδῃ
ἦν παρεσκευασμένος. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴπερ ἀληθῆ
λέγουσιν, ἀνακαλεῖν μὲν Πάμφιλον, ὅτι ἀφαιρῶν τὸν
ἵππον ἱππέως ἀπεστέρει τὴν πόλιν, ἐπιβάλλειν δὲ τῷ
φυλάρχῳ, ὅτι ἐξελαύνων Ἀλκιβιάδην ἐκ τῆς φυλῆς ἄκυ-
ρον ἐποίει τὴν τούτων τάξιν, κελεύειν δὲ τὸν ταξίαρχον
ἐξαλείφειν αὐτὸν ἐκ τοῦ τῶν ὁπλιτῶν καταλόγου. νῦν 6
δὲ τούτων οὐδὲν ἐποίησαν, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ στρατοπέδῳ
περιεώρων αὐτὸν ὑπὸ πάντων προπηλακιζόμενον κἂν
τοῖς ἱπποτοξόταις ἱππεύοντα, ἐπειδὴ δὲ ὑμᾶς δεῖ παρὰ
τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβάνειν, χαριζόμενοι μαρτυ-
ροῦσιν ὑφ' ἑαυτῶν αὐτὸν τετάχθαι. καίτοι δεινόν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, αὐτοὺς μὲν τοὺς στρατηγοὺς ὑπὸ τοῦ
δήμου χειροτονηθέντας μὴ ἂν τολμῆσαι πρότερον ἡμῶν
ἡγήσασθαι, ἕως ἐδοκιμάσθησαν κατὰ τοὺς νόμους, Ἀλ-
κιβιάδην δὲ τολμᾶν παρὰ τοὺς τῆς πόλεως νόμους ὑπ'
αὐτῶν ταχθῆναι. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες 7
δικασταί, εἰ τῶν μὲν | δεδοκιμασμένων ἱππέων οὐκ ἐπὶ
τούτοις ἐστὶν ὅντινα βούλονται αὐτοὶ εἰς τοὺς ὁπλίτας
καταλέξαι, τῶν δὲ ὁπλιτῶν ἀδοκιμάστων ὄντων ἐπὶ τού-
τοις ἔσται ὅντιν' ἂν βούλωνται ἱππεύειν. εἰ μὲν τοίνυν, 8
ὦ ἄνδρες δικασταί, ὄντες κύριοι πολλῶν βουλομένων
μηδένα τῶν ἄλλων ἱππεύειν εἴασαν, οὐκ ἂν δικαίως χα-

ρίζοισθε αὐτοῖς· εἰ δ' ἄκυροι ὄντες ὁμολογήσουσι τάξαι, ἐνθυμεῖσθαι χρὴ ὅτι ὀμωμόκατε τὰ δίκαια γνώσεσθαι, ἀλλ' οὐχ ὅ τι ἂν οὗτοι κελεύωσι ψηφιεῖσθαι, ὥστε οὐδένα χρὴ τῶν δεομένων περὶ πλείονος ὑμῶν αὐτῶν καὶ
9 τῶν ὅρκων ποιεῖσθαι. καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τῳ δοκεῖ μεγάλη ἡ ζημία εἶναι καὶ λίαν ἰσχυρὸς ὁ νόμος, μεμνῆσθαι χρὴ ὅτι οὐ νομοθετήσοντες περὶ αὐτῶν ἥκετε, ἀλλὰ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ψηφιούμενοι, οὐδὲ τοὺς ἀδικοῦντας ἐλεήσοντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτοῖς ὀργιούμενοι καὶ ὅλῃ τῇ πόλει βοηθήσοντες, εὖ εἰδότες ὅτι ὑπὲρ τῶν παρεληλυθότων ὀλίγους τιμωρησάμενοι πολλοὺς ποιήσετε κοσμιωτέρους ἐν τοῖς μέλλουσι κινδυ-
10 νεύειν. χρὴ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥσπερ οὗτος ἀμελήσας τῆς πόλεως τὴν αὑτοῦ σωτηρίαν ἐσκέψατο, οὕτως ὑμᾶς ἀμελήσαντας τούτου τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ψηφίσασθαι, ἄλλως τε καὶ ὅρκους ὀμωμοκότας καὶ περὶ Ἀλκιβιάδου μέλλοντας ψηφίσασθαι, ὃς ἂν ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ, καταγελῶν τῆς πόλεως ἄπεισιν· οὐ γὰρ δὴ χάριν γε ὑμῖν ἀποδώσει τῇ ψήφῳ κρύβδην εὖ παθών, ὃς τῶν φίλων
11 τοὺς φανερῶς αὐτὸν εὖ ποιήσαντας κακῶς ποιεῖ. ὑμεῖς οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰς τούτων δεήσεις περὶ ἐλάττονος ποιησάμενοι τὰ δίκαια ψηφίσασθε. ἀποδέδεικται δὲ καταλεγεὶς εἰς τοὺς ὁπλίτας καὶ λιπὼν τὴν τάξιν καὶ τῶν νόμων κωλυόντων ἀδοκίμαστος ἱππεύσας, καὶ περὶ ὧν οἱ νόμοι διαρρήδην οὔτε στρατηγὸν οὔτε ἵππαρχον οὔτε ἄλλον οὐδένα κυριώτερον ἐκείνων ἀποδεικνύουσι, περὶ τούτων ἰδιώτης ὢν τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ δεδωκώς.
12 ἐγὼ μὲν οὖν καὶ φίλῳ ὄντι Ἀρχεστρατίδῃ βοηθῶν, καὶ Ἀλκιβιάδην ἐχθρὸν ὄντα ἐμαυτοῦ τιμωρούμενος, δέομαι τὰ δίκαια ψηφίσασθαι· ὑμᾶς δὲ χρὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας τὴν ψῆφον φέρειν, ἥνπερ ὅτε ᾤεσθε πρὸς τοὺς πολεμίους διακινδυνεύειν.

16.

ΕΝ ΒΟΥΛΗΙ ΜΑΝΤΙΘΕΩΙ ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΩΙ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Εἰ μὴ συνῄδειν, ὦ βουλή, τοῖς κατηγόροις βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον
τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. ἐγὼ γὰρ οὕτω σφό- 2
δρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρός με τυγχάνει ἀηδῶς ἢ κακῶς διακείμενος, ἐπειδὰν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι.
ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, 3
ὡς εὔνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδέν πώ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι καὶ περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκὼς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ παρὰ τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὔτ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατὴρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμ- 4
φορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε | τῶν τειχῶν καθαιρουμένων οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ'
ἡμέραις. καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν 5
ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην σχόντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι

μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ
6 τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. Ἔπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ
σανιδίου τοὺς ἱππεύσαντας σκοπεῖν εὔηθές ἐστιν· ἐν
τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἱππεύειν οὐκ
ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐπιγεγραμμένοι εἰ-
σίν. ἐκεῖνος δ' ἐστὶν ἔλεγχος μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατ-
ήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς
ἱππεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράξητε παρ'
7 αὐτῶν. ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενε-
χθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συν-
δίκοις οὔτε κατάστασιν παραλαβόντα. καίτοι πᾶσι ῥᾴ-
διον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις,
εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς
ζημιοῦσθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς
γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων
ῥᾴδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ
τοὺς ἱππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων
8 ἀπενεχθῆναι. Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν
ἦν ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίουν, ἀπο-
δείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε,
δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτῃ τῇ γνώμῃ χρωμέ-
νους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἱππευσάντων βουλεύον-
τας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγοὺς καὶ ἱππάρχους κεχει-
ροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἡγεῖσθε ταύτην
ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν
μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

9 Περὶ μὲν τοίνυν ταύτης τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ
πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις
ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν
ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παν
τὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐ

Reisk.

νοίας ἀκροάσασθαί μου. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὡς
ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.
Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν οὐσίας μοι οὐ πολλῆς κατα- 10
λειφθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τὰς
τῆς πόλεως, δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα, ἐπιδοὺς τριά-
κοντα μνᾶς ἑκατέρᾳ, πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕτως ἐνειμά-
μην ὥστ' ἐκεῖνον πλέον ὁμολογεῖν ἔχειν ἐμοῦ τῶν πα-
τρῴων, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας οὕτω βεβίωκα
ὥστε μηδεπώποτέ μοι μηδὲ πρὸς ἕνα μηδὲν ἔγκλημα
γενέσθαι. καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτω διῴκηκα· περὶ δὲ τῶν 11
κοινῶν μοι μέγιστον ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς
ἐπιεικείας, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους
ἢ περὶ τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς
ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας,
καὶ πλεῖστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευ-
δομένους. καίτοι δῆλον ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν,
οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ. ἔτι δ', ὦ βουλή, 12
οὐδεὶς ἂν ἀποδεῖξαι περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰ-
σχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην· καί-
τοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθε-
στηκότας. πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους
τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρ-
έχω τῇ πόλει. πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιή- 13
σασθε πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἁλίαρτον ἔδει βοηθεῖν,
ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἱππεύειν, ἐπειδὴ πάντας
ἑώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομί-
ζοντας, τοῖς δ' ὁπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων
ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ | τὸν
νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί
με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλή-
θους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευά-
σαντι στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

14 Συλλεγέντων τοίνυν τῶν δημοτῶν πρὸ τῆς ἐξόδου, εἰδὼς αὐτῶν ἐνίους πολίτας μὲν χρηστοὺς ὄντας καὶ προθύμους, ἐφοδίων δὲ ἀποροῦντας, εἶπον ὅτι χρὴ τοὺς ἔχοντας παρέχειν τὰ ἐπιτήδεια τοῖς ἀπόρως διακειμένοις. καὶ οὐ μόνον τοῦτο συνεβούλευον τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔδωκα δυοῖν ἀνδροῖν τριάκοντα δραχμὰς ἑκατέρῳ, οὐχ ὡς πολλὰ κεκτημένος, ἀλλ' ἵνα παράδειγμα τοῦτο τοῖς ἄλλοις γένηται. Καί μοι ἀνάβητε, [μάρτυρες].

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ βουλή, εἰς Κόρινθον ἐξόδου γενομένης καὶ πάντων προειδότων ὅτι δεήσει κινδυνεύειν, ἑτέρων ἀναδυομένων ἐγὼ διεπραξάμην ὥστε τῆς πρώτης τεταγμένος μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις· καὶ μάλιστα τῆς ἡμετέρας φυλῆς δυστυχησάσης, καὶ πλείστων ἐνθανόντων, ὕστερον ἀνεχώρησα τοῦ σεμνοῦ Στειριέως
16 τοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις δειλίαν ὠνειδικότος. καὶ οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐν Κορίνθῳ χωρίων ἰσχυρῶν κατειλημμένων, ὥστε τοὺς πολεμίους μὴ δύνασθαι προσιέναι, Ἀγησιλάου δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλόντος, ψηφισαμένων τῶν ἀρχόντων ἀποχωρίσαι τάξεις αἵτινες βοηθήσουσι, φοβουμένων ἁπάντων (εἰκότως, ὦ βουλή· δεινὸν γὰρ ἦν ἀγαπητῶς ὀλίγῳ πρότερον σεσωσμένους ἐφ' ἕτερον κίνδυνον ἰέναι) προσελθὼν ἐγὼ τὸν ταξίαρχον ἐκέλευον ἀκληρωτὶ τὴν ἡμετέραν τάξιν πέμ-
17 πειν. ὥστ' εἴ τινες ὑμῶν ὀργίζονται τοῖς τὰ μὲν τῆς πόλεως ἀξιοῦσι πράττειν, ἐκ δὲ τῶν κινδύνων ἀποδιδράσκουσιν, οὐκ ἂν δικαίως περὶ ἐμοῦ τὴν γνώμην ταύτην ἔχοιεν· οὐ γὰρ μόνον τὰ προσταττόμενα ἐποίουν προθύμως, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύειν ἐτόλμων. καὶ ταῦτ' ἐποίουν οὐχ ὡς οὐ δεινὸν ἡγούμενος εἶναι Λακεδαιμονίοις μάχε-

Reisk

σθαι, ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτε ἀδίκως εἰς κίνδυνον καθισταίμην, διὰ ταῦτα βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζόμενος ἁπάντων τῶν δικαίων τυγχάνοιμι. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδε- 18
μιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. καίτοι χρὴ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις τολμᾷ, διὰ τοῦτο μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς ἰδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελεῖσθε.
ὥστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ὦ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε 19
μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως περιερχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κἀγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.

Ἤδη δέ τινων ᾐσθόμην, ὦ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα 20
ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἐμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαυνται τῶν τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν 21
(τὰ γὰρ ἀληθῆ χρὴ λέγειν) τούτους μόνους ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὁρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἄχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταί εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

17.

ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ.

Ἴσως τινὲς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τὸ βούλεσθαί με ἄξιον εἶναί τινος ἡγοῦνται καὶ εἰπεῖν ἂν μᾶλλον ἑτέρου δύνασθαι· ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω περὶ τῶν μὴ προσηκόντων ἱκανὸς εἶναι λέγειν, ὥστε δέδοικα μὴ καὶ περὶ ὧν ἀναγκαῖόν μοί ἐστι λέγειν, ἀδύνατος ὦ τὰ δέοντα εἰπεῖν. οἶομαι μὲν οὖν, ἂν πάντα διηγήσωμαι τὰ πεπραγμένα ἡμῖν πρὸς Ἐράτωνα καὶ τοὺς ἐκείνου παῖδας, ῥᾳδίως ἐξ αὐτῶν ὑμᾶς εὑρήσειν ἃ προσήκει σκέψασθαι περὶ ταύτης τῆς διαδικασίας. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἀκούσατε.

2 Ἐράτων ὁ Ἐρασιφῶντος πατὴρ ἐδανείσατο παρὰ τοῦ ἐμοῦ πάππου τάλαντα δύο. ὅτι μὲν οὖν ἔλαβε τἀργύριον καὶ ὡς τοσοῦτόν γε ἐδεήθη δανεῖσαι, ὧν ἐναντίον ἐδόθη, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι· ὡς δ' ἐχρήσατο αὐτῷ καὶ ὅσα ὠφελήθη, οἵ μᾶλλόν τε ἐμοῦ εἰδότες καὶ παραγεγενημένοι οἷς ἐκεῖνος ἔπραττε διηγήσονται ὑμῖν καὶ μαρτυρήσουσι. Καί μοι κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

3 Ἕως τοίνυν ὁ Ἐράτων ἔζη, τούς τε τόκους ἀπελάμβανον ἐγὼ καὶ τἆλλα τὰ συγκείμενα· ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε καταλιπὼν υἱοὺς τρεῖς, Ἐρασιφῶντα καὶ Ἐράτωνα καὶ Ἐρασίστρατον, οὗτοι οὐδὲν ἔτι ἡμῖν τῶν δικαίων ἐποίουν. ἐν μὲν οὖν τῷ πολέμῳ, διότι οὐκ ἦσαν δίκαι, οὐ δυνατοὶ ἦμεν παρ' αὐτῶν ἃ ὤφειλον πράξασθαι· ἐπειδὴ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, ὅτε περ πρῶτον αἱ ἀστικαὶ δίκαι ἐδικάζοντο, λαχὼν ὁ πατὴρ παντὸς τοῦ συμβολαίου Ἐρασιστράτῳ, ὅσπερ μόνος τῶν ἀδελφῶν ἐπεδήμει, κατ-

ἐδικάσατο ἐπὶ Ξεναινέτου ἄρχοντος. μάρτυρας δὲ καὶ τούτων παρέξομαι ὑμῖν. Καί μοι κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν τὰ Ἐράτωνος δικαίως ἂν ἡμέτερα εἴη, ἐκ 4
τούτων ῥᾴδιον εἰδέναι, ὅτι δὲ πάντα δημεύεται, ἐξ αὐτῶν τῶν ἀπογραφῶν· τρεῖς γὰρ καὶ τέτταρες ἕκαστα ἀπογεγράφασι. καίτοι τοῦτό γε παντὶ εὔγνωστον, ὅτι οὐκ ἂν παραλιπόντες, εἴ τι ἄλλο τῶν Ἐράτωνος οἷόν τε ἦν δημεύειν, πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπέγραφον, [ἀπογράφοντες] καὶ ἃ ἐγὼ πολὺν ἤδη χρόνον κέκτημαι. ὡς μὲν οὖν ἡμῖν οὐδ' ἑτέρωθεν εἰσπράξασθαι οἷόν τε, ἂν ὑμεῖς ταῦτα δημεύσητε, εὔγνωστόν μοι δοκεῖ εἶναι· ὡς δὲ τὴν 5
ἀμφισβήτησιν ἐποιησάμην πρός τε ὑμᾶς καὶ τοὺς ἰδιώτας, ἔτι ἀκούσατε. ἕως μὲν γὰρ ἡμῖν οἱ Ἐρασιφῶντος οἰκεῖοι τούτων τῶν χρημάτων ἠμφισβήτουν, ἅπαντα ἠξίουν ἐμὰ εἶναι, διότι ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ χρέως ἀντιδικῶν πρὸς τὸν πατέρα ὁ Ἐρασίστρατος ἡττήθη· καὶ τὰ μὲν Σφηττοῖ ἤδη τρία ἔτη μεμίσθωκα, τῶν δὲ Κικυννοῖ καὶ τῆς οἰκίας ἐδικαζόμην τοῖς ἔχουσι. πέρυσι μὲν οὖν διεγράψαντό μου τὰς δίκας, ἔμποροι φάσκοντες εἶναι· νυνὶ δὲ λαχόντος ἐν τῷ Γαμηλιῶνι μηνὶ οἱ ναυτοδίκαι οὐκ ἐξεδίκασαν. ἐπειδὴ δ' ὑμῖν τὰ Ἐρασιφῶντος δη- 6
μεύειν ἔδοξεν, ἀφεὶς τῇ πόλει τὰ δύο μέρη τὰ Ἐρασιστράτου ἀξιῶ μοι ψηφισθῆναι, διότι ταῦτά γε ἤδη καὶ πρότερον ἐγνώκατε ἡμέτερα εἶναι. ὡρισάμην οὖν ἐμαυτῷ τὸ τρίτον μέρος τῆς ἐκείνων οὐσίας οὐ τὴν ἀκρίβειαν ἐπισκεψάμενος, ἀλλὰ πολλῷ πλέον ἢ τὰ δύο μέρη τῷ δημοσίῳ ὑπολιπών. ῥᾴδιον δὲ γνῶναι ἐκ τοῦ τιμήματος 7
τοῦ ἐπιγεγραμμένου τοῖς χρήμασιν. ἅπαντα μὲν γὰρ πλείονος ἢ ταλάντου τετίμηνται, ὧν δ' ἐγὼ ἀμφισβητῶ τῷ μὲν πέντε μνᾶς τῷ δὲ χιλίας δραχμὰς ἐπεγραψάμην·

καὶ εἰ πλείονος ἄξιά ἐστιν ἢ τοσούτου, ἀποκηρυχθέντων
8 *τὸ περιττὸν ἡ πόλις λήψεται. ἵνα οὖν εἰδῆτε ὅτι ταῦτα ἀληθῆ ἐστι, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι πρῶτον μὲν τοὺς μεμισθωμένους παρ᾽ ἐμοῦ τὸ Σφηττοῖ χωρίον, ἔπειτα τοῦ | Κικυννοῖ τοὺς γείτονας, οἳ ἴσασιν ἡμᾶς ἤδη τρία ἔτη ἀμφισβητοῦντας, ἔτι δὲ τούς τε πέρυσιν ἄρξαντας, πρὸς οὓς αἱ δίκαι ἐλήχθησαν, καὶ τοὺς νῦν ναυτοδίκας.*
9 *ἀναγνωσθήσονται δὲ ὑμῖν καὶ αὐταὶ αἱ ἀπογραφαί· ἐκ τούτων γὰρ μάλιστα γνώσεσθε ὅτι οὔτε νεωστὶ ταῦτα τὰ χρήματα ἀξιοῦμεν ἡμέτερα εἶναι, οὔτε νυνὶ τῷ δημοσίῳ πλειόνων ἀμφισβητοῦμεν ἢ τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ τοῖς ἰδιώταις. Καί μοι κάλει μάρτυρας.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

10 *Ὅτι μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ παρὰ τὸ δίκαιον ἀξιῶ μοι ψηφίσασθαι τὸ διαδίκασμα, ἀλλ᾽ αὐτὸς τῇ πόλει πολλὰ τῶν ἐμαυτοῦ ἀφεὶς τοῦτο ἀξιῶ μοι ἀποδοθῆναι, ἀποδέδεικται. ἤδη δέ μοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι καὶ δεηθῆναι ὑμῶν τε καὶ τῶν συνδίκων ἐναντίον ὑμῶν.*

18.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΟΥ ΝΙΚΙΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ [ΕΠΙΛΟΓΟΣ].

Ἐνθυμήθητε τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἷοί τινες ὄντες πολῖται καὶ αὐτοὶ καὶ ὧν προσήκοντες ἀδικούμενοι ἀξιοῦμεν ἐλεεῖσθαι ὑφ᾽ ὑμῶν καὶ τῶν δικαίων τυγχάνειν· οὐ γὰρ μόνον περὶ τῆς οὐσίας ἀγωνιζόμεθα, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς πολιτείας, εἰ χρὴ δημοκρατουμένης τῆς πόλεως ἡμῖν μετεῖναι. πρῶτον μὲν οὖν περὶ Νικίου τοῦ ἡμε-
2 *τέρου θείου ἀναμνήσθητε. ἐκεῖνος γὰρ ὅσα μὲν τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ χρώμενος ὑπὲρ τοῦ πλήθους τοῦ ὑμετέρου*

Reisk.

*ἔπραξε, πανταχοῦ φανήσεται πολλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν
αἴτιος τῇ πόλει γεγενημένος, πλεῖστα δὲ καὶ μέγιστα κακα
τοὺς πολεμίους εἰργασμένος· ὅσα δὲ οὐ βουλόμενος ἀλλ'
ἄκων ἠναγκάσθη ποιῆσαι, τῶν μὲν κακῶν οὐκ ἐλάχιστον
αὐτὸς μετέσχε μέρος, τὴν δ' αἰτίαν τῆς συμφορᾶς οἱ
πείσαντες ὑμᾶς δικαίως ἂν ἔχοιεν, ἐπεὶ τήν γε πρὸς ὑμᾶς* 3
*εὔνοιαν καὶ τὴν ἀρετὴν τὴν αὑτοῦ ἐν ταῖς εὐτυχίαις ταῖς
ὑμετέραις καὶ ταῖς δυστυχίαις ταῖς τῶν ἐχθρῶν ἐπεδεί-
ξατο· στρατηγῶν γὰρ πολλὰς μὲν πόλεις εἷλε, πολλὰ δὲ
καὶ καλὰ κατὰ τῶν πολεμίων ἔστησε τρόπαια, ὧν καθ'
ἓν ἕκαστον πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν. Εὐκράτης τοίνυν,* 4
*ἀδελφὸς μὲν ὢν ἐκείνου, πατὴρ δ' ἐμός, ἤδη τῆς τελευ-
ταίας ναυμαχίας γεγενημένης φανερὰν ἐπεδείξατο τὴν
εὔνοιαν ἣν εἶχε περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον· ἡττημένων
γὰρ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν ᾑρημένος, καὶ
παρακαλούμενος μετέχειν τῆς ὀλιγαρχίας ὑπὸ τῶν ἐπι-
βουλευόντων τῷ πλήθει, οὐκ ἠθέλησεν αὐτοῖς πείθε-
σθαι, ἐν τοιούτῳ καιρῷ ληφθεὶς ἐν ᾧ οἱ πλεῖστοι τῶν* 5
*ἀνθρώπων καὶ μεταβάλλονται πρὸς τὰ παρόντα καὶ ταῖς
τύχαις εἴκουσι, δυστυχοῦντος τοῦ δήμου, οὐκ ἀπελαυ-
νόμενος τῆς πολιτείας οὐδ' ἰδίας ἔχθρας ὑπαρχούσης
πρὸς τοὺς ἄρξειν μέλλοντας, ἀλλ' ἐξὸν αὐτῷ καὶ τῶν
τριάκοντα γενέσθαι καὶ μηδενὸς ἔλαττον δύνασθαι, μᾶλ-
λον εἵλετο πράττων ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ἀπολέ-
σθαι ἢ ἐπιδεῖν τὰ τείχη καθαιρούμενα καὶ τὰς ναῦς τοῖς
πολεμίοις παραδιδομένας καὶ τὸ ὑμέτερον πλῆθος κατα-
δουλούμενον. καὶ οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον Νικήρατος,* 6
*ἀνεψιὸς ὢν ἐμος καὶ υἱὸς Νικίου, εὔνους ὢν τῷ ὑμετέρῳ
πλήθει, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθανεν, οὔτε
γένει οὔτε οὐσίᾳ οὔθ' ἡλικίᾳ δοκῶν ἀνάξιος εἶναι τῆς
πολιτείας μετασχεῖν· ἀλλὰ τοιαῦτα ἐνομίζετο τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτῷ πρὸς τὸ ὑμέτερον πλῆθος εἶναι καὶ διὰ τοὺς*

προγόνους καὶ αὐτόν, ὥστε οὐκ ἂν ποθ᾽ ἑτέρας ἐπιθυ-
7 μῆσαι πολιτείας. συνῄδεσαν γὰρ ἅπασιν αὐτοῖς ὑπὸ τῆς
πόλεως τιμωμένοις, καὶ πολλαχοῦ μὲν ὑπὲρ ὑμῶν κεκιν-
δυνευκόσι, μεγάλας δ᾽ εἰσφορὰς εἰσενηνοχόσι | καὶ λε-
λειτουργηκόσι κάλλιστα, καὶ τῶν ἄλλων οὐδενὸς πώ-
ποτ᾽ ἀποστᾶσιν ὧν ἡ πόλις αὐτοῖς προσέταξεν, ἀλλὰ
8 προθύμως λειτουργοῦσι. καίτοι τίνες ἂν ἡμῶν εἴησαν
δυστυχέστεροι, εἰ ἐν μὲν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀποθνήσκοιμεν
εὖνοι ὄντες τῷ πλήθει, ἐν δὲ τῇ δημοκρατίᾳ ὡς κακόνοι
9 ὄντες τῷ πλήθει ἀποστεροίμεθα τῶν ὄντων; καὶ μὲν δή,
ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ Διόγνητος διαβληθεὶς μὲν ὑπὸ
τῶν συκοφαντῶν φεύγων ᾤχετο, μετ᾽ ὀλίγων δὲ τῶν
ἐκπεπτωκότων οὔτ᾽ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστρατεύσατο οὔτ᾽
εἰς Δεκέλειαν ἀφίκετο· οὐδ᾽ ἔστιν ὅτου κακοῦ αἴτιος
οὔτε φυγὼν οὔτε κατελθὼν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει γεγένη-
ται, ἀλλ᾽ εἰς τοῦτ᾽ ἀρετῆς ἦλθεν ὥστε μᾶλλον ὠργίζετο
τοῖς εἰς ὑμᾶς ἡμαρτηκόσιν ἢ τοῖς αὐτῷ τῆς καθόδου αἰ-
10 τίοις γεγενημένοις ἐχαρίζετο. καὶ ἀρχὴν μὲν οὐδεμίαν ἦρ-
ξεν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ· ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἦλθον εἰς τὴν
Ἀκαδήμειαν Λακεδαιμόνιοι καὶ Παυσανίας, λαβὼν τὸν
Νικηράτου καὶ ἡμᾶς παῖδας ὄντας, ἐκεῖνον μὲν κατέθηκεν
ἐπὶ τοῖς γόνασι τοῖς Παυσανίου, ἡμᾶς δὲ παραστησά-
μενος ἔλεγε πρὸς ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρόν-
τας ὅσα εἴημεν πεπονθότες καὶ οἵαις τύχαις κεχρημέ-
νοι, καὶ ἠξίου Παυσανίαν βοηθῆσαι καὶ διὰ τὴν φι-
λίαν καὶ διὰ τὴν ξενίαν τὴν ὑπάρχουσαν, καὶ τι-
11 μωρὸν γενέσθαι τῶν εἰς ἡμᾶς ἡμαρτηκότων. ὅθεν
Παυσανίας ἤρξατο εὔνους εἶναι τῷ δήμῳ, παράδειγμα
ποιούμενος πρὸς τοὺς ἄλλους Λακεδαιμονίους τὰς ἡμε-
τέρας συμφορὰς τῆς τῶν τριάκοντα πονηρίας· δῆλον γὰρ
ἅπασι τοῖς ἐλθοῦσι Πελοποννησίων ἐγεγένητο, ὅτι οὐ
τοὺς πονηροτάτους τῶν πολιτῶν ἀπέκτεινον, ἀλλ᾽ οἷς

Reisk.

μάλιστα προσῆκον καὶ διὰ γένος καὶ διὰ πλοῦτον καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἀρετὴν τιμᾶσθαι. οὕτω δ' ἠλεούμεθα καὶ 12 πᾶσι δεινὰ ἐδοκοῦμεν πεπονθέναι, ὥστε Παυσανίας τὰ μὲν παρὰ τῶν τριάκοντα ξένια οὐκ ἠθέλησε λαβεῖν, τὰ δὲ παρ' ἡμῶν ἐδέξατο. καίτοι δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπὸ μὲν τῶν πολεμίων παῖδας ἡμᾶς ὄντας ἐλεεῖσθαι, οἳ τῇ ὀλιγαρχίᾳ βοηθήσοντες ἦλθον, ὑπὸ δὲ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοιούτους γεγενημένους τῶν ὄντων ἀποστερεῖσθαι, ὧν οἱ πατέρες ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας ἀπέθανον.

Εὖ δ' οἶδ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι περὶ πλείστου 13 ἂν ποιήσαιτο Πολίοχος τοῦτον τὸν ἀγῶνα κατορθῶσαι, ἡγούμενος αὐτῷ καλὴν εἶναι τὴν ἀπόδειξιν καὶ πρὸς τοὺς πολίτας καὶ τοὺς ξένους, ὅτι Ἀθήνησι τοσοῦτον δύναται, ὥσθ' ὑμᾶς τοὺς αὐτούς, περὶ ὧν ὅρκους ὀμωμόκατε, ὑμῖν αὐτοῖς τὰ ἐναντία ποιεῖν ψηφίζεσθαι. πάν- 14 τες γὰρ εἴσονται ὅτι τότε μὲν χιλίαις δραχμαῖς ἐζημιώσατε τὸν βουλόμενον τὴν ἡμετέραν γῆν δημοσίαν ποιῆσαι, νυνὶ δὲ κελεύων δημεῦσαι νενίκηκε, καὶ περὶ τούτων δὴ ἀμφοτέρων Ἀθηναῖοι, παρανόμων φεύγοντος τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός, τἀναντία σφίσιν αὐτοῖς ἐψηφίσαντο. οὐκ 15 οὖν αἰσχρόν, εἰ ἃ μὲν Λακεδαιμονίοις συνέθεσθε βεβαιώσετε, ἃ δὲ αὐτοῖς ἐψηφίσασθε οὕτω ῥᾳδίως διαλύσετε· καὶ τὰς μὲν πρὸς ἐκείνους συνθήκας κυρίας ποιήσετε, τὰς δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀκύρους· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις Ἕλλησιν ὀργίζοισθε, εἴ τις Λακεδαιμονίους ὑμῶν περὶ πλείονος ποιεῖται, ὑμεῖς δ' αὐτοὶ φανήσεσθε πιστότερον πρὸς ἐκείνους ἢ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς διακείμενοι; ἄξιον 16 δὲ μάλιστα φθονῆσαι ὅτι οὕτως ἤδη [οἱ] τὰ τῆς πόλεως [πράττοντες] διάκειται, ὥστ' οὐχ ὅ τι ἂν τῇ πόλει βέλτιστον ᾖ, τοῦτο οἱ ῥήτορες λέγουσιν, [illegible] ὧν ἂν αὐτοὶ κερδαίνειν μέλλωσι, ταῦτα ὑμεῖς ψηφ[illegible]ε. καὶ 17 εἰ μὲν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει συνέφερε τοὺς μὲν [illegible]χειν τὰ

αὐτῶν, τῶν δὲ ἀδίκως δημεύεσθαι τὴν οὐσίαν, εἰκότως
ἂν ἠμελεῖτε τῶν ὑφ' ἡμῶν λεγομένων· νυνὶ δὲ πάντες
ἂν ὁμολογήσαιτε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει,
στάσιν δὲ πάντων κακῶν αἰτίαν, διαφέρεσθαι δὲ πρὸς
ἀλλήλους ἐκ τῶν τοιούτων μάλιστ', ἂν οἱ μὲν τῶν ἀλλο-
18 τρίων ἐπιθυμῶσιν, οἱ δ' ἐκ τῶν ὄντων | ἐκπίπτωσι. καὶ
ταῦθ' ὑμεῖς ἔγνωτε νεωστὶ κατελθόντες, ὀρθῶς βου-
λευόμενοι· ἔτι γὰρ ἐμέμνησθε τῶν γεγενημένων συμ-
φορῶν, καὶ τοῖς θεοῖς εἰς ὁμόνοιαν εὔχεσθε καταστῆναι
τὴν πόλιν μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τιμωρίαν τῶν παρεληλυθότων
τραπόμενοι τὴν μὲν πόλιν στασιάσαι, τοὺς δὲ λέγοντας
19 ταχέως πλουτῆσαι.... καίτοι πλείων συγγνώμη μνησικα-
κεῖν νεωστὶ κατεληλυθόσιν, ἔτι τῆς ὀργῆς οὔσης προσ-
φάτου, ἢ τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον ἐπὶ τιμωρίαν τῶν
παρεληλυθότων τραπέσθαι, ὑπὸ τοιούτων πεισθέντας
οἳ ἐν ἄστει μείναντες ταύτην ὑμῖν οἴονται διδόναι πίστιν
τῆς αὐτῶν εὐνοίας, ἑτέρους κακῶς ποιοῦντες, ἀλλ' οὐ
σφᾶς αὐτοὺς χρηστοὺς παρέχοντες, καὶ νυνὶ τῶν τῆς
πόλεως εὐτυχιῶν ἀπολαύοντες, ἀλλ' οὐ πρότερον τῶν
ὑμετέρων κινδύνων μετέχοντες.

20 Καὶ εἰ μὲν ἑωρᾶτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, σωζόμενα
τῇ πόλει τὰ ὑπὸ τούτων δημευόμενα, συγγνώμην ἂν εἴ-
χομεν· νῦν δ' ἐπίστασθε ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν ὑπὸ τούτων
ἀφανίζεται, τὰ δὲ πολλοῦ ἄξια ὄντα ὀλίγου πιπράσκεται.
ἂν δ' ἐμοὶ πείθησθε, οὐκ ἐλάττω ἀπ' αὐτῶν ὑμεῖς ὠφε-
21 ληθήσεσθε ἢ ἡμεῖς οἱ κεκτημένοι, ἐπεὶ καὶ νυνὶ Διόμνη-
στος καὶ ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφὸς ἐκ μιᾶς οἰκίας τρεῖς ὄν-
τες τριηραρχοῦμεν, καὶ ὅταν ἡ πόλις δέηται χρημάτων,
ἀπὸ τούτων ὑμῖν εἰσφέρομεν. ὡς οὖν ἡμῶν ταύτῃ τῇ
γνώμῃ χρωμένων, καὶ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων
22 τοιούτων γεγενημένων, φείδεσθε ἡμῶν. οὐδὲν γὰρ ἂν
ἡμᾶς κωλύοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀθλιωτάτους εἶναι,

ἐπὶ μὲν τῶν τριάκοντα ὀρφανοὺς καταλειφθέντας, ἐν δὲ τῇ δημοκρατίᾳ τῶν ὄντων ἐστερημένους, οἷς ἡ τύχη παρέδωκεν ὥστ' ἔτι [ἡμᾶς] παῖδας ὄντας ἐπὶ τὴν Παυσανίου σκηνὴν ἐλθόντας βοηθῆσαι τῷ πλήθει. καὶ τοιούτων ἡμῖν ὑπαρχόντων εἰς τίνας ἂν ἐβουλήθημεν δικαστὰς καταφυγεῖν; οὐκ εἰς τοὺς οὕτω πολιτευομένους 23
ὑπὲρ τῆς πολιτείας ἧς καὶ ὁ πατὴρ καὶ οἱ προσήκοντες ἡμῖν ἀπέθανον; νῦν τοίνυν ταύτην ἀνθ' ἁπάντων ἀπαιτοῦμεν ὑμᾶς τὴν χάριν, μὴ περιιδεῖν ἡμᾶς ἀπόρως διατεθέντας μηδ' ἐνδεεῖς τῶν ἐπιτηδείων γενομένους, μηδὲ τὴν τῶν προγόνων εὐδαιμονίαν καταλῦσαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς βουλομένοις τὴν πόλιν εὖ ποιεῖν, οἵων ὑμῶν ἐν τοῖς κινδύνοις τεύξονται.

Οὐκ ἔχω, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕστινας δεησομένους 24
ὑπὲρ ἡμῶν ἀναβιβάσομαι· τῶν γὰρ προσηκόντων οἱ μὲν ἄνδρας ἀγαθοὺς αὑτοὺς παρασχόντες καὶ μεγάλην τὴν πόλιν ποιοῦντες ἐν τῷ πολέμῳ τεθνᾶσιν, οἱ δ' ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ὑμετέρας ἐλευθερίας ὑπὸ τῶν τριάκοντα κώνειον πιόντες, ὥστε τῆς ἐρημίας τῆς ἡμετέρας 25
αἴτιαι γεγόνασιν αἵ τε τῶν προσηκόντων ἀρεταὶ καὶ αἱ τῆς πόλεως συμφοραί. ὧν ἄξιον ὑμᾶς ἐνθυμηθέντας προθύμως ἡμῖν βοηθῆσαι, ἡγησαμένους τούτους ἂν ἐν δημοκρατίᾳ δικαίως εὖ πάσχειν ὑφ' ὑμῶν, οἵπερ ἐν ὀλιγαρχίᾳ τῶν συμφορῶν μετέσχον τὸ μέρος. Ἄξιον δὲ καὶ 26
τούτους τοὺς συνδίκους εὔνους ἡμῖν εἶναι, ἐκείνου τοῦ χρόνου μνησθέντας, ὅτ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐκπεπτωκότες καὶ τὰς οὐσίας ἀπολωλεκότες ἄνδρας ἀρίστους ἐνομίζετ' εἶναι τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἀποθνήσκοντας, καὶ τοῖς θεοῖς εὔχεσθε δυνηθῆναι χάριν τοῖς ἐξ ἐκείνων ἀποδοῦναι. ἡμεῖς τοίνυν, υἱεῖς ὄντες καὶ συγγενεῖς τῶν ὑπὲρ τῆς 27
ἐλευθερίας προκεκινδυνευκότων, ἀπαιτοῦμεν ὑμᾶς νυνὶ ταύτην τὴν χάριν, καὶ ἀξιοῦμεν μὴ ἀδίκως ἡμᾶς ἀπολέ-

σαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον βοηθεῖν τοῖς τῶν αὐτῶν μετασχοῦσι συμφορῶν. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ δέομαι καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω, καὶ τούτων παρ' ὑμῶν τυγχάνειν ἀξιῶ· οὐ γὰρ περὶ μικρῶν κινδυνεύομεν, ἀλλὰ περὶ τῶν ὄντων ἁπάντων.

19.

ΥΠΕΡ ΤΩΝ | ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ. ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝ.

Πολλήν μοι ἀπορίαν παρέχει ὁ ἀγὼν οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι, ἂν ἐγὼ μὲν μὴ νῦν εὖ εἴπω, οὐ μόνον ἐγὼ ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ δόξει ἄδικος εἶναι καὶ τῶν ὄντων ἁπάντων στερήσομαι. ἀνάγκη οὖν, εἰ καὶ μὴ δεινὸς πρὸς ταῦτα πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρὶ
2 καὶ ἐμαυτῷ οὕτως ὅπως ἂν δύνωμαι. τὴν μὲν οὖν παρασκευὴν καὶ προθυμίαν τῶν ἐχθρῶν ὁρᾶτε, καὶ οὐδὲν δεῖ περὶ τούτων λέγειν· τὴν δ' ἐμὴν ἀπειρίαν πάντες ἴσασιν, ὅσοι ἐμὲ γιγνώσκουσιν. αἰτήσομαι οὖν ὑμᾶς δίκαια καὶ ῥᾴδια χαρίσασθαι, ἄνευ ὀργῆς καὶ ἡμῶν ἀκοῦ-
3 σαι, ὥσπερ τῶν κατηγόρων. ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀπολογούμενον, κἂν ἐξ ἴσου ἀκροᾶσθε, ἔλαττον ἔχειν. οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύοντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες, τὴν κατηγορίαν ἐποιήσαντο, ἡμεῖς δὲ ἀγωνιζόμεθα μετὰ δέους καὶ διαβολῆς καὶ κινδύνου μεγίστου. εἰκὸς οὖν ὑμᾶς εὔνοιαν πλείω ἔχειν τοῖς ἀπολο-
4 γουμένοις. οἶμαι γὰρ πάντας ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι πολλοὶ ἤδη πολλὰ καὶ δεινὰ κατηγορήσαντες παραχρῆμα ἐξηλέγχθησαν ψευδόμενοι οὕτω φανερῶς, ὥστε ὑπὲρ πάντων τῶν πεπραγμένων μισηθέντες ἀπελθεῖν· οἱ δ' αὖ μαρτυρήσαντες τὰ ψευδῆ καὶ ἀδίκως ἀπολέσαντες ἀνθρώποι ς ἑάλωσαν ἡνίκα οὐδὲν ἦν πλέον τοῖς πεπονθόσιν.
Reisk

ὅτ' οὖν τοιαῦτα πολλὰ γεγένηται, ὡς ἐγὼ ἀκούω, εἰκὸς 5
ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μήπω τοὺς τῶν κατηγόρων
λόγους ἡγεῖσθαι πιστούς, πρὶν ἂν καὶ ἡμεῖς εἴπωμεν.
ἀκούω γὰρ ἔγωγε, καὶ ὑμῶν δὲ τοὺς πολλοὺς οἶμαι εἰδέ-
ναι, ὅτι πάντων δεινότατόν ἐστι διαβολή. μάλιστα δὲ 6
τοῦτο ἔχοι ἄν τις ἰδεῖν, ὅταν πολλοὶ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ
εἰς ἀγῶνα καταστῶσιν. ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ τελευταῖοι
κρινόμενοι σῴζονται· πεπαυμένοι γὰρ τῆς ὀργῆς αὐτῶν
ἀκροᾶσθε, καὶ τοὺς ἐλέγχους ἤδη θέλοντες ἀποδέχεσθε.
ἐνθυμεῖσθε οὖν ὅτι Νικόφημος καὶ Ἀριστοφάνης ἄκρι- 7
τοι ἀπέθανον, πρὶν παραγενέσθαι τινὰ αὐτοῖς ἐλεγχο-
μένοις ὡς ἠδίκουν. οὐδεὶς γὰρ οὐδ' εἶδεν ἐκείνους μετὰ
τὴν σύλληψιν· οὐδὲ γὰρ θάψαι τὰ σώματ' αὐτῶν ἀπέ-
δωκαν, ἀλλ' οὕτω δεινὴ ἡ συμφορὰ γεγένηται ὥστε πρὸς
τοῖς ἄλλοις καὶ τούτου ἐστέρηνται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσω· 8
οὐδὲν γὰρ ἂν περαίνοιμι· πολὺ δὲ ἀθλιώτεροι δοκοῦσί
μοι οἱ παῖδες οἱ Ἀριστοφάνους. οὐδένα γὰρ οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε
δημοσίᾳ ἠδικηκότες οὐ μόνον τὰ πατρῷα ἀπολωλέκασι
παρὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους, ἀλλὰ καὶ ἣ ὑπόλοι-
πος ἐλπὶς ἦν, ὑπὸ τοῦ πάππου ἐκτραφῆναι, ἐν οὕτω
δεινῷ καθέστηκεν. ἔτι δ' ἡμεῖς ἐστερημένοι μὲν κηδε- 9
στῶν, ἐστερημένοι δὲ τῆς προικός, παιδάρια δὲ τρία
ἠναγκασμένοι τρέφειν, προσέτι συκοφαντούμεθα, καὶ
κινδυνεύομεν περὶ ὧν οἱ πρόγονοι ἡμῖν κατέλιπον κτη-
σάμενοι ἐκ τοῦ δικαίου. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ
ἐμὸς πατὴρ ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ πλείω εἰς τὴν πόλιν ἀνάλω-
σεν ἢ εἰς αὑτὸν καὶ τοὺς οἰκείους, τετραπλάσια δὲ ἢ νῦν
ἔστιν ἡμῖν, ὡς ἐγὼ λογιζομένῳ αὐτῷ πολλάκις παρεγε-
νόμην. μὴ οὖν προκαταγινώσκετε ἀδικίαν τοῦ εἰς αὑτὸν 10
μὲν μικρὰ δαπανῶντος, ὑμῖν δὲ πολλὰ καθ' ἕκαστον
τὸν ἐνιαυτόν, ἀλλ' ὅσοι καὶ τὰ πατρῷα καὶ ἄν τί ποθεν
λάβωσιν, εἰς τὰς αἰσχίστας ἡδονὰς εἰθισμένοι εἰσὶν ἀνα-

11 λίσκειν. χαλεπὸν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀπολο-
γεῖσθαι πρὸς δόξαν ἣν ἔνιοι ἔχουσι περὶ τῆς Νικοφήμου
οὐσίας, καὶ σπάνιν ἀργυρίου ἣ νῦν ἐστιν ἐν τῇ πόλει,
καὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὸ δημόσιον ὄντος· ὅμως | δὲ καὶ
τούτων ὑπαρχόντων ῥᾳδίως γνώσεσθε ὅτι οὐκ ἀληθῆ
ἐστι τὰ κατηγορημένα. δέομαι δ' ὑμῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ
μηχανῇ μετ' εὐνοίας ἀκροασαμένους ἡμῶν διὰ τέλους,
ὅ τι ἂν ὑμῖν ἄριστον καὶ εὐορκότατον νομίζητε εἶναι,
τοῦτο ψηφίσασθαι.

12 Πρῶτον μὲν οὖν, ᾧ τρόπῳ κηδεσταὶ ἡμῖν ἐγένοντο,
διδάξω ὑμᾶς. στρατηγῶν γὰρ Κόνων περὶ Πελοπόννη-
σον, τριηραρχήσαντι τῷ ἐμῷ πατρὶ πάλαι φίλος γεγενη-
μένος, ἐδεήθη δοῦναι τὴν ἀδελφὴν αἰτοῦντι τῷ υἱεῖ τῷ
13 Νικοφήμου. ὁ δὲ ὁρῶν αὐτοὺς ὑπ' ἐκείνου τε πεπιστευ-
μένους γεγονότας τε ἐπιεικεῖς τῇ τε πόλει ἔν γε τῷ τότε
χρόνῳ ἀρέσκοντας, ἐπείσθη δοῦναι, οὐκ εἰδὼς τὴν ἐσο-
μένην διαβολήν, ἀλλ' ὅτε καὶ ὑμῶν ὁστισοῦν ἂν ἐκεί-
νοις ἠξίωσε κηδεστὴς γενέσθαι, ἐπεὶ ὅτι γε οὐ χρημά-
των ἕνεκα, ῥᾴδιον γνῶναι ἐκ τοῦ βίου παντὸς καὶ τῶν
14 ἔργων τῶν τοῦ πατρός. ἐκεῖνος γὰρ ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ,
παρὸν μετὰ πολλῶν χρημάτων γῆμαι ἄλλην, τὴν ἐμὴν
μητέρα ἔλαβεν οὐδὲν ἐπιφερομένην, ὅτι δὲ Ξενοφῶντος
ἦν θυγάτηρ τοῦ Εὐριπίδου υἱέος, ὃς οὐ μόνον ἰδίᾳ χρη-
στὸς ἐδόκει εἶναι, ἀλλὰ καὶ στρατηγεῖν αὐτὸν ἠξιώσατε,
15 ὡς ἐγὼ ἀκούω. τὰς τοίνυν ἐμὰς ἀδελφὰς θελόντων τι-
νῶν λαβεῖν ἀπροίκους πάνυ πλουσίων οὐκ ἔδωκεν, ὅτι
ἐδόκουν κάκιον γεγονέναι, ἀλλὰ τὴν μὲν Φιλομήλῳ τῷ
Παιανιεῖ, ὃν οἱ πολλοὶ βελτίονα ἡγοῦνται εἶναι ἢ πλου-
σιώτερον, τὴν δὲ πένητι γεγενημένῳ οὐ διὰ κακίαν,
ἀδελφιδῷ δὲ Φαίδρῳ ὄντι Μυρρινουσίῳ, ἐπιδοὺς τετ-
16 ταράκοντα μνᾶς, καὶ Ἀριστοφάνει τὸ ἴσον. πρὸς δὲ
τούτοις ἐμοὶ πολλὴν ἐξὸν πάνυ προῖκα λαβεῖν ἐλάττω

συνεβούλευσεν, ὥστε εὖ εἰδέναι ὅτι κηδεσταῖς χρησοίμην κοσμίοις καὶ σώφροσι. καὶ νῦν ἔχω γυναῖκα τὴν Κριτοδήμου θυγατέρα τοῦ Ἀλωπεκῆθεν, ὃς ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἀπέθανεν, ὅτε ἡ ναυμαχία ἐγένετο ἐν Ἑλλησπόντῳ. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅστις αὐτός τε ἄνευ 17
χρημάτων ἔγημε ταῖν τε θυγατέροιν πολὺ ἀργύριον ἐπέδωκε τῷ τε υἱεῖ ὀλίγην προῖκα ἔλαβε, πῶς οὐκ εἰκὸς περὶ τούτου πιστεύειν ὡς οὐχ ἕνεκα χρημάτων τούτοις κηδεστὴς ἐγένετο;

Ἀλλὰ μὴν ὅ γε Ἀριστοφάνης ἤδη ἔχων τὴν γυναῖκα 18
ὅτι πολλοῖς δὴ μᾶλλον ἐχρῆτο ἢ τῷ ἐμῷ πατρί, ῥᾴδιον γνῶναι. ἥ τε γὰρ ἡλικία πολὺ διάφορος, ἥ τε φύσις ἔτι πλέον· ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἦν τὰ ἑαυτοῦ πράττειν, Ἀριστοφάνης δὲ οὐ μόνον τῶν ἰδίων ἀλλὰ καὶ τῶν κοινῶν ἐβούλετο ἐπιμελεῖσθαι, καὶ εἴ τι ἦν αὐτῷ ἀργύριον, ἀνήλωσεν ἐπιθυμῶν τιμᾶσθαι. γνώσεσθε δὲ ὅτι ἀληθῆ λέγω ἐξ αὐ- 19
τῶν ὧν ἐκεῖνος ἔπραττε. πρῶτον μὲν γὰρ βουλομένου Κόνωνος πέμπειν τινὰ εἰς Σικελίαν, ᾤχετο ὑποστὰς μετὰ Εὐνόμου, Διονυσίου φίλου ὄντος καὶ ξένου, τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον πλεῖστα ἀγαθὰ πεποιηκότος, ὡς ἐγὼ ἀκήκοα τῶν ἐν Πειραιεῖ τῶν παραγενομένων. ἦσαν δ' ἐλπίδες 20
τοῦ πλοῦ πεῖσαι Διονύσιον κηδεστὴν μὲν γενέσθαι Εὐαγόρᾳ, πολέμιον δὲ Λακεδαιμονίοις, φίλον δὲ καὶ σύμμαχον τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ. καὶ ταῦτ' ἔπραττον πολλῶν κινδύνων ὑπαρχόντων πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς πολεμίους, καὶ ἔπεισαν Διονύσιον μὴ πέμψαι τριήρεις ἃς τότε παρεσκευάσατο Λακεδαιμονίοις. μετὰ δὲ ταῦτα 21
ἐπειδὴ οἱ πρέσβεις ἧκον ἐκ Κύπρου ἐπὶ τὴν βοήθειαν, οὐδὲν ἐνέλιπε προθυμίας σπεύδων. ὑμεῖς δὲ τριήρεις αὐτοῖς ἔδοτε καὶ τἆλλα ἐψηφίσασθε, ἀργυρίου δ' εἰς τὸν ἀπόστολον ἠπόρουν. ὀλίγα μὲν γὰρ ἦλθον ἔχοντες χρήματα, πολλῶν δὲ προσεδεήθησαν· οὐ γὰρ μόνον εἰς

καὶ εἰ πλείονος ἄξιά ἐστιν ἢ τοσούτου, ἀποκηρυχθέντων
8 τὸ περιττὸν ἡ πόλις λήψεται. ἵνα οὖν εἰδῆτε ὅτι ταῦτα
ἀληθῆ ἐστι, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι πρῶτον μὲν τοὺς
μεμισθωμένους παρ' ἐμοῦ τὸ Σφηττοῖ χωρίον, ἔπειτα
τοῦ | Κικυνοῖ τοὺς γείτονας, οἳ ἴσασιν ἡμᾶς ἤδη τρία
ἔτη ἀμφισβητοῦντας, ἔτι δὲ τούς τε πέρυσιν ἄρξαντας,
πρὸς οὓς αἱ δίκαι ἐλήχθησαν, καὶ τοὺς νῦν ναυτοδίκας.
9 ἀναγνωσθήσονται δὲ ὑμῖν καὶ αὐταὶ αἱ ἀπογραφαί· ἐκ
τούτων γὰρ μάλιστα γνώσεσθε ὅτι οὔτε νεωστὶ ταῦτα
τὰ χρήματα ἀξιοῦμεν ἡμέτερα εἶναι, οὔτε νυνὶ τῷ δη-
μοσίῳ πλειόνων ἀμφισβητοῦμεν ἢ τῷ ἔμπροσθεν χρό-
νῳ τοῖς ἰδιώταις. Καί μοι κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

10 Ὅτι μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ παρὰ τὸ δί-
καιον ἀξιῶ μοι ψηφίσασθαι τὸ διαδίκασμα, ἀλλ' αὐτὸς
τῇ πόλει πολλὰ τῶν ἐμαυτοῦ ἀφεὶς τοῦτο ἀξιῶ μοι ἀπο-
δοθῆναι, ἀποδέδεικται. ἤδη δέ μοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι
καὶ δεηθῆναι ὑμῶν τε καὶ τῶν συνδίκων ἐναντίον ὑμῶν.

18.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΟΥ ΝΙΚΙΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ [ΕΠΙΛΟΓΟΣ].

Ἐνθυμήθητε τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἷοί τινες
ὄντες πολῖται καὶ αὐτοὶ καὶ ὧν προσήκοντες ἀδικούμενοι
ἀξιοῦμεν ἐλεεῖσθαι ὑφ' ὑμῶν καὶ τῶν δικαίων τυγχάνειν·
οὐ γὰρ μόνον περὶ τῆς οὐσίας ἀγωνιζόμεθα, ἀλλὰ καὶ
περὶ τῆς πολιτείας, εἰ χρὴ δημοκρατουμένης τῆς πόλεως
ἡμῖν μετεῖναι. πρῶτον μὲν οὖν περὶ Νικίου τοῦ ἡμε-
2 τέρου θείου ἀναμνήσθητε. ἐκεῖνος γὰρ ὅσα μὲν τῇ ἑαυ-
τοῦ γνώμῃ χρώμενος ὑπὲρ τοῦ πλήθους τοῦ ὑμετέρου

Reisk.

ἔπραξε, πανταχοῦ φανήσεται πολλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν
αἴτιος τῇ πόλει γεγενημένος, πλεῖστα δὲ καὶ μέγιστα κακα
τοὺς πολεμίους εἰργασμένος· ὅσα δὲ οὐ βουλόμενος ἀλλ'
ἄκων ἠναγκάσθη ποιῆσαι, τῶν μὲν κακῶν οὐκ ἐλάχιστον
αὐτὸς μετέσχε μέρος, τὴν δ' αἰτίαν τῆς συμφορᾶς οἱ
πείσαντες ὑμᾶς δικαίως ἂν ἔχοιεν, ἐπεὶ τήν γε πρὸς ὑμᾶς 3
εὔνοιαν καὶ τὴν ἀρετὴν τὴν αὐτοῦ ἐν ταῖς εὐτυχίαις ταῖς
ὑμετέραις καὶ ταῖς δυστυχίαις ταῖς τῶν ἐχθρῶν ἐπεδεί-
ξατο· στρατηγῶν γὰρ πολλὰς μὲν πόλεις εἷλε, πολλὰ δὲ
καὶ καλὰ κατὰ τῶν πολεμίων ἔστησε τρόπαια, ὧν καθ'
ἓν ἕκαστον πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν. Εὐκράτης τοίνυν, 4
ἀδελφὸς μὲν ὢν ἐκείνου, πατὴρ δ' ἐμός, ἤδη τῆς τελευ-
ταίας ναυμαχίας γεγενημένης φανερὰν ἐπεδείξατο τὴν
εὔνοιαν ἣν εἶχε περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον· ἡττημένων
γὰρ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν ᾑρημένος, καὶ
παρακαλούμενος μετέχειν τῆς ὀλιγαρχίας ὑπὸ τῶν ἐπι-
βουλευόντων τῷ πλήθει, οὐκ ἠθέλησεν αὐτοῖς πείθε-
σθαι, ἐν τοιούτῳ καιρῷ ληφθεὶς ἐν ᾧ οἱ πλεῖστοι τῶν 5
ἀνθρώπων καὶ μεταβάλλονται πρὸς τὰ παρόντα καὶ ταῖς
τύχαις εἴκουσι, δυστυχοῦντος τοῦ δήμου, οὐκ ἀπελαυ-
νόμενος τῆς πολιτείας οὐδ' ἰδίας ἔχθρας ὑπαρχούσης
πρὸς τοὺς ἄρξειν μέλλοντας, ἀλλ' ἐξὸν αὐτῷ καὶ τῶν
τριάκοντα γενέσθαι καὶ μηδενὸς ἔλαττον δύνασθαι, μᾶλ-
λον εἵλετο πράττων ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ἀπολέ-
σθαι ἢ ἐπιδεῖν τὰ τείχη καθαιρούμενα καὶ τὰς ναῦς τοῖς
πολεμίοις παραδιδομένας καὶ τὸ ὑμέτερον πλῆθος κατα-
δουλούμενον. καὶ οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον Νικήρατος, 6
ἀνεψιὸς ὢν ἐμος καὶ υἱὸς Νικίου, εὔνους ὢν τῷ ὑμετέρῳ
πλήθει, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθανεν, οὔτε
γένει οὔτε οὐσίᾳ οὔθ' ἡλικίᾳ δοκῶν ἀνάξιος εἶναι τῆς
πολιτείας μετασχεῖν· ἀλλὰ τοιαῦτα ἐνομίζετο τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτῷ πρὸς τὸ ὑμέτερον πλῆθος εἶναι καὶ διὰ τοὺς

αὐτῶν, τῶν δὲ ἀδίκως δημεύεσθαι τὴν οὐσίαν, εἰκότως
ἂν ἠμελεῖτε τῶν ὑφ' ἡμῶν λεγομένων· νυνὶ δὲ πάντες
ἂν ὁμολογήσαιτε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει,
στάσιν δὲ πάντων κακῶν αἰτίαν, διαφέρεσθαι δὲ πρὸς
ἀλλήλους ἐκ τῶν τοιούτων μάλιστ', ἂν οἱ μὲν τῶν ἀλλο-
18 τρίων ἐπιθυμῶσιν, οἱ δ' ἐκ τῶν ὄντων | ἐκπίπτωσι. καὶ
ταῦθ' ὑμεῖς ἔγνωτε νεωστὶ κατελθόντες, ὀρθῶς βου-
λευόμενοι· ἔτι γὰρ ἐμέμνησθε τῶν γεγενημένων συμ-
φορῶν, καὶ τοῖς θεοῖς εἰς ὁμόνοιαν εὔχεσθε καταστῆναι
τὴν πόλιν μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τιμωρίαν τῶν παρεληλυθότων
τραπόμενοι τὴν μὲν πόλιν στασιάσαι, τοὺς δὲ λέγοντας
19 ταχέως πλουτῆσαι.... καίτοι πλείων συγγνώμη μνησικα-
κεῖν νεωστὶ κατεληλυθόσιν, ἔτι τῆς ὀργῆς οὔσης προσ-
φάτου, ἢ τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον ἐπὶ τιμωρίαν τῶν
παρεληλυθότων τραπέσθαι, ὑπὸ τοιούτων πεισθέντας
οἳ ἐν ἄστει μείναντες ταύτην ὑμῖν οἴονται διδόναι πίστιν
τῆς αὑτῶν εὐνοίας, ἑτέρους κακῶς ποιοῦντες, ἀλλ' οὐ
σφᾶς αὐτοὺς χρηστοὺς παρέχοντες, καὶ νυνὶ τῶν τῆς
πόλεως εὐτυχιῶν ἀπολαύοντες, ἀλλ' οὐ πρότερον τῶν
ὑμετέρων κινδύνων μετέχοντες.
20 Καὶ εἰ μὲν ἑωρᾶτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, σωζόμενα
τῇ πόλει τὰ ὑπὸ τούτων δημευόμενα, συγγνώμην ἂν εἴ-
χομεν· νῦν δ' ἐπίστασθε ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν ὑπὸ τούτων
ἀφανίζεται, τὰ δὲ πολλοῦ ἄξια ὄντα ὀλίγου πιπράσκεται.
ἂν δ' ἐμοὶ πείθησθε, οὐκ ἐλάττω ἀπ' αὐτῶν ὑμεῖς ὠφε-
21 ληθήσεσθε ἢ ἡμεῖς οἱ κεκτημένοι, ἐπεὶ καὶ νυνὶ Διόμνη-
στος καὶ ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφὸς ἐκ μιᾶς οἰκίας τρεῖς ὄν-
τες τριηραρχοῦμεν, καὶ ὅταν ἡ πόλις δέηται χρημάτων,
ἀπὸ τούτων ὑμῖν εἰσφέρομεν. ὡς οὖν ἡμῶν ταύτῃ τῇ
γνώμῃ χρωμένων, καὶ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων
τοιούτων γεγενημένων, φείδεσθε ἡμῶν. οὐδὲν γὰρ ἂν
τοὺς κωλύοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀθλιωτάτους εἶναι,

Reisk.

ἐπὶ μὲν τῶν τριάκοντα ὀρφανοὺς καταλειφθέντας, ἐν δὲ τῇ δημοκρατίᾳ τῶν ὄντων ἐστερημένους, οἷς ἡ τύχη παρέδωκεν ὥστ' ἔτι [ἡμᾶς] παῖδας ὄντας ἐπὶ τὴν Παυσανίου σκηνὴν ἐλθόντας βοηθῆσαι τῷ πλήθει. καὶ τοιούτων ἡμῖν ὑπαρχόντων εἰς τίνας ἂν ἐβουλήθημεν δικαστὰς καταφυγεῖν; οὐκ εἰς τοὺς οὕτω πολιτευομένους 23
ὑπὲρ τῆς πολιτείας ἧς καὶ ὁ πατὴρ καὶ οἱ προσήκοντες ἡμῖν ἀπέθανον; νῦν τοίνυν ταύτην ἀνθ' ἁπάντων ἀπαιτοῦμεν ὑμᾶς τὴν χάριν, μὴ περιιδεῖν ἡμᾶς ἀπόρως διατεθέντας μηδ' ἐνδεεῖς τῶν ἐπιτηδείων γενομένους, μηδὲ τὴν τῶν προγόνων εὐδαιμονίαν καταλῦσαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς βουλομένοις τὴν πόλιν εὖ ποιεῖν, οἵων ὑμῶν ἐν τοῖς κινδύνοις τεύξονται.

Οὐκ ἔχω, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕστινας δεησομένους 24
ὑπὲρ ἡμῶν ἀναβιβάσομαι· τῶν γὰρ προσηκόντων οἱ μὲν ἄνδρας ἀγαθοὺς αὑτοὺς παρασχόντες καὶ μεγάλην τὴν πόλιν ποιοῦντες ἐν τῷ πολέμῳ τεθνᾶσιν, οἱ δ' ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ὑμετέρας ἐλευθερίας ὑπὸ τῶν τριάκοντα κώνειον πιόντες, ὥστε τῆς ἐρημίας τῆς ἡμετέρας 25
αἴτιαι γεγόνασιν αἵ τε τῶν προσηκόντων ἀρεταὶ καὶ αἱ τῆς πόλεως συμφοραί. ὧν ἄξιον ὑμᾶς ἐνθυμηθέντας προθύμως ἡμῖν βοηθῆσαι, ἡγησαμένους τούτους ἂν ἐν δημοκρατίᾳ δικαίως εὖ πάσχειν ὑφ' ὑμῶν, οἵπερ ἐν ὀλιγαρχίᾳ τῶν συμφορῶν μετέσχον τὸ μέρος. Ἄξιον δὲ καὶ 26
τούτους τοὺς συνδίκους εὔνους ἡμῖν εἶναι, ἐκείνου τοῦ χρόνου μνησθέντας, ὅτ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐκπεπτωκότες καὶ τὰς οὐσίας ἀπολωλεκότες ἄνδρας ἀρίστους ἐνομίζετ' εἶναι τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἀποθνήσκοντας, καὶ τοῖς θεοῖς εὔχεσθε δυνηθῆναι χάριν τοῖς ἐξ ἐκείνων ἀποδοῦναι. ἡμεῖς τοίνυν, υἱεῖς ὄντες καὶ συγγενεῖς τῶν ὑπὲρ τῆς 27
ἐλευθερίας προκεκινδυνευκότων, ἀπαιτοῦμεν ὑμᾶς νυνὶ ταύτην τὴν χάριν, καὶ ἀξιοῦμεν μὴ ἀδίκως ἡμᾶς ἀπολέ-

σαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον βοηθεῖν τοῖς τῶν αὐτῶν μετασχοῦσι συμφορῶν. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ δέομαι καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω, καὶ τούτων παρ' ὑμῶν τυγχάνειν ἀξιῶ· οὐ γὰρ περὶ μικρῶν κινδυνεύομεν, ἀλλὰ περὶ τῶν ὄντων ἁπάντων.

19.

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ, ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝ.

Πολλήν μοι ἀπορίαν παρέχει ὁ ἀγὼν οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι, ἂν ἐγὼ μὲν μὴ νῦν εὖ εἴπω, οὐ μόνον ἐγὼ ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ δόξει ἄδικος εἶναι καὶ τῶν ὄντων ἁπάντων στερήσομαι. ἀνάγκη οὖν, εἰ καὶ μὴ δεινὸς πρὸς ταῦτα πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρὶ
2 καὶ ἐμαυτῷ οὕτως ὅπως ἂν δύνωμαι. τὴν μὲν οὖν παρασκευὴν καὶ προθυμίαν τῶν ἐχθρῶν ὁρᾶτε, καὶ οὐδὲν δεῖ περὶ τούτων λέγειν· τὴν δ' ἐμὴν ἀπειρίαν πάντες ἴσασιν, ὅσοι ἐμὲ γιγνώσκουσιν. αἰτήσομαι οὖν ὑμᾶς δίκαια καὶ ῥᾴδια χαρίσασθαι, ἄνευ ὀργῆς καὶ ἡμῶν ἀκοῦ-
3 σαι, ὥσπερ τῶν κατηγόρων. ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀπολογούμενον, κἂν ἐξ ἴσου ἀκροᾶσθε, ἔλαττον ἔχειν. οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύοντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες, τὴν κατηγορίαν ἐποιήσαντο, ἡμεῖς δὲ ἀγωνιζόμεθα μετὰ δέους καὶ διαβολῆς καὶ κινδύνου μεγίστου. εἰκὸς οὖν ὑμᾶς εὔνοιαν πλείω ἔχειν τοῖς ἀπολο-
4 γουμένοις. οἶμαι γὰρ πάντας ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι πολλοὶ ἤδη πολλὰ καὶ δεινὰ κατηγορήσαντες παραχρῆμα ἐξηλέγχθησαν ψευδόμενοι οὕτω φανερῶς, ὥστε ὑπὲρ πάντων τῶν πεπραγμένων μισηθέντες ἀπελθεῖν· οἱ δ' αὖ μαρτυρήσαντες τὰ ψευδῆ καὶ ἀδίκως ἀπολέσαντες ἀνθρώποι ς ἑάλωσαν ἡνίκα οὐδὲν ἦν πλέον τοῖς πεπονθόσιν.

ὅτ' οὖν τοιαῦτα πολλὰ γεγένηται, ὡς ἐγὼ ἀκούω, εἰκὸς 5
ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μήπω τοὺς τῶν κατηγόρων
λόγους ἡγεῖσθαι πιστούς, πρὶν ἂν καὶ ἡμεῖς εἴπωμεν.
ἀκούω γὰρ ἔγωγε, καὶ ὑμῶν δὲ τοὺς πολλοὺς οἶμαι εἰδέ-
ναι, ὅτι πάντων δεινότατόν ἐστι διαβολή. μάλιστα δὲ 6
τοῦτο ἔχοι ἄν τις ἰδεῖν, ὅταν πολλοὶ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ
εἰς ἀγῶνα καταστῶσιν. ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ τελευταῖοι
κρινόμενοι σώζονται· πεπαυμένοι γὰρ τῆς ὀργῆς αὐτῶν
ἀκροᾶσθε, καὶ τοὺς ἐλέγχους ἤδη θέλοντες ἀποδέχεσθε.
ἐνθυμεῖσθε οὖν ὅτι Νικόφημος καὶ Ἀριστοφάνης ἄκρι- 7
τοι ἀπέθανον, πρὶν παραγενέσθαι τινὰ αὐτοῖς ἐλεγχο-
μένοις ὡς ἠδίκουν. οὐδεὶς γὰρ οὐδ' εἶδεν ἐκείνους μετὰ
τὴν σύλληψιν· οὐδὲ γὰρ θάψαι τὰ σώματ' αὐτῶν ἀπέ-
δωκαν, ἀλλ' οὕτω δεινὴ ἡ συμφορὰ γεγένηται ὥστε πρὸς
τοῖς ἄλλοις καὶ τούτου ἐστέρηνται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσω· 8
οὐδὲν γὰρ ἂν περαίνοιμι· πολὺ δὲ ἀθλιώτεροι δοκοῦσί
μοι οἱ παῖδες οἱ Ἀριστοφάνους. οὐδένα γὰρ οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε
δημοσίᾳ ἠδικηκότες οὐ μόνον τὰ πατρῷα ἀπολωλέκασι
παρὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους, ἀλλὰ καὶ ἣ ὑπόλοι-
πος ἐλπὶς ἦν, ὑπὸ τοῦ πάππου ἐκτραφῆναι, ἐν οὕτω
δεινῷ καθέστηκεν. ἔτι δ' ἡμεῖς ἐστερημένοι μὲν κηδε- 9
στῶν, ἐστερημένοι δὲ τῆς προικός, παιδάρια δὲ τρία
ἠναγκασμένοι τρέφειν, προσέτι συκοφαντούμεθα, καὶ
κινδυνεύομεν περὶ ὧν οἱ πρόγονοι ἡμῖν κατέλιπον κτη-
σάμενοι ἐκ τοῦ δικαίου. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ
ἐμὸς πατὴρ ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ πλείω εἰς τὴν πόλιν ἀνάλω-
σεν ἢ εἰς αὑτὸν καὶ τοὺς οἰκείους, τετραπλάσια δὲ ἢ νῦν
ἔστιν ἡμῖν, ὡς ἐγὼ λογιζομένῳ αὐτῷ πολλάκις παρεγε-
νόμην. μὴ οὖν προκαταγινώσκετε ἀδικίαν τοῦ εἰς αὑτὸν 10
μὲν μικρὰ δαπανῶντος, ὑμῖν δὲ πολλὰ καθ' ἕκαστον
τὸν ἐνιαυτόν, ἀλλ' ὅσοι καὶ τὰ πατρῷα καὶ ἄν τί ποθεν
λάβωσιν, εἰς τὰς αἰσχίστας ἡδονὰς εἰθισμένοι εἰσὶν ἀνα-

11 λίσκειν. χαλεπὸν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀπολο-
γεῖσθαι πρὸς δόξαν ἣν ἔνιοι ἔχουσι περὶ τῆς Νικοφήμου
οὐσίας, καὶ σπάνιν ἀργυρίου ἣ νῦν ἐστιν ἐν τῇ πόλει,
καὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὸ δημόσιον ὄντος· ὅμως | δὲ καὶ
τούτων ὑπαρχόντων ῥᾳδίως γνώσεσθε ὅτι οὐκ ἀληθῆ
ἐστι τὰ κατηγορημένα. δέομαι δ' ὑμῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ
μηχανῇ μετ' εὐνοίας ἀκροασαμένους ἡμῶν διὰ τέλους,
ὅ τι ἂν ὑμῖν ἄριστον καὶ εὐορκότατον νομίζητε εἶναι,
τοῦτο ψηφίσασθαι.

12 Πρῶτον μὲν οὖν, ᾧ τρόπῳ κηδεσταὶ ἡμῖν ἐγένοντο,
διδάξω ὑμᾶς. στρατηγῶν γὰρ Κόνων περὶ Πελοπόννη-
σον, τριηραρχήσαντι τῷ ἐμῷ πατρὶ πάλαι φίλος γεγενη-
μένος, ἐδεήθη δοῦναι τὴν ἀδελφὴν αἰτοῦντι τῷ υἱεῖ τῷ
13 Νικοφήμου. ὁ δὲ ὁρῶν αὐτοὺς ὑπ' ἐκείνου τε πεπιστευ-
μένους γεγονότας τε ἐπιεικεῖς τῇ τε πόλει ἔν γε τῷ τότε
χρόνῳ ἀρέσκοντας, ἐπείσθη δοῦναι, οὐκ εἰδὼς τὴν ἐσο-
μένην διαβολήν, ἀλλ' ὅτε καὶ ὑμῶν ὁστισοῦν ἂν ἐκεί-
νοις ἠξίωσε κηδεστὴς γενέσθαι, ἐπεὶ ὅτι γε οὐ χρημά-
των ἕνεκα, ῥᾴδιον γνῶναι ἐκ τοῦ βίου παντὸς καὶ τῶν
14 ἔργων τῶν τοῦ πατρός. ἐκεῖνος γὰρ ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ,
παρὸν μετὰ πολλῶν χρημάτων γῆμαι ἄλλην, τὴν ἐμὴν
μητέρα ἔλαβεν οὐδὲν ἐπιφερομένην, ὅτι δὲ Ξενοφῶντος
ἦν θυγάτηρ τοῦ Εὐριπίδου υἱέος, ὃς οὐ μόνον ἰδίᾳ χρη-
στὸς ἐδόκει εἶναι, ἀλλὰ καὶ στρατηγεῖν αὐτὸν ἠξιώσατε,
15 ὡς ἐγὼ ἀκούω. τὰς τοίνυν ἐμὰς ἀδελφὰς θελόντων τι-
νῶν λαβεῖν ἀπροίκους πάνυ πλουσίων οὐκ ἔδωκεν, ὅτι
ἐδόκουν κάκιον γεγονέναι, ἀλλὰ τὴν μὲν Φιλομήλῳ τῷ
Παιανιεῖ, ὃν οἱ πολλοὶ βελτίονα ἡγοῦνται εἶναι ἢ πλου-
σιώτερον, τὴν δὲ πένητι γεγενημένῳ οὐ διὰ κακίαν,
ἀδελφιδῷ δὲ Φαίδρῳ ὄντι Μυρρινουσίῳ, ἐπιδοὺς τετ-
16 ταράκοντα μνᾶς, καὶ Ἀριστοφάνει τὸ ἴσον. πρὸς δὲ
τούτοις ἐμοὶ πολλὴν ἐξὸν πάνυ προῖκα λαβεῖν ἐλάττω

συνεβούλευσεν, ὥστε εὖ εἰδέναι ὅτι κηδεσταῖς χρησοί-
μην κοσμίοις καὶ σώφροσι. καὶ νῦν ἔχω γυναῖκα τὴν
Κριτοδήμου θυγατέρα τοῦ Ἀλωπεκῆθεν, ὃς ὑπὸ Λακε-
δαιμονίων ἀπέθανεν, ὅτε ἡ ναυμαχία ἐγένετο ἐν Ἑλλησ-
πόντῳ. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅστις αὐτός τε ἄνευ 17
χρημάτων ἔγημε ταῖν τε θυγατέροιν πολὺ ἀργύριον ἐπέ-
δωκε τῷ τε υἱεῖ ὀλίγην προῖκα ἔλαβε, πῶς οὐκ εἰκὸς περὶ
τούτου πιστεύειν ὡς οὐχ ἕνεκα χρημάτων τούτοις κηδε-
στὴς ἐγένετο;

Ἀλλὰ μὴν ὅ γε Ἀριστοφάνης ἤδη ἔχων τὴν γυναῖκα 18
ὅτι πολλοῖς δὴ μᾶλλον ἐχρῆτο ἢ τῷ ἐμῷ πατρί, ῥᾴδιον
γνῶναι. ἥ τε γὰρ ἡλικία πολὺ διάφορος, ἥ τε φύσις ἔτι
πλέον· ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἦν τὰ ἑαυτοῦ πράττειν, Ἀριστο-
φάνης δὲ οὐ μόνον τῶν ἰδίων ἀλλὰ καὶ τῶν κοινῶν ἐβού-
λετο ἐπιμελεῖσθαι, καὶ εἴ τι ἦν αὐτῷ ἀργύριον, ἀνήλωσεν
ἐπιθυμῶν τιμᾶσθαι. γνώσεσθε δὲ ὅτι ἀληθῆ λέγω ἐξ αὐ- 19
τῶν ὧν ἐκεῖνος ἔπραττε. πρῶτον μὲν γὰρ βουλομένου
Κόνωνος πέμπειν τινὰ εἰς Σικελίαν, ᾤχετο ὑποστὰς μετὰ
Εὐνόμου, Διονυσίου φίλου ὄντος καὶ ξένου, τὸ πλῆθος τὸ
ὑμέτερον πλεῖστα ἀγαθὰ πεποιηκότος, ὡς ἐγὼ ἀκήκοα
τῶν ἐν Πειραιεῖ τῶν παραγενομένων. ἦσαν δ' ἐλπίδες 20
τοῦ πλοῦ πεῖσαι Διονύσιον κηδεστὴν μὲν γενέσθαι Εὐα-
γόρᾳ, πολέμιον δὲ Λακεδαιμονίοις, φίλον δὲ καὶ σύμ-
μαχον τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ. καὶ ταῦτ' ἔπραττον πολλῶν
κινδύνων ὑπαρχόντων πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς πο-
λεμίους, καὶ ἔπεισαν Διονύσιον μὴ πέμψαι τριήρεις ἃς
τότε παρεσκευάσατο Λακεδαιμονίοις. μετὰ δὲ ταῦτα 21
ἐπειδὴ οἱ πρέσβεις ἧκον ἐκ Κύπρου ἐπὶ τὴν βοήθειαν,
οὐδὲν ἐνέλιπε προθυμίας σπεύδων. ὑμεῖς δὲ τριήρεις
αὐτοῖς ἔδοτε καὶ τἆλλα ἐψηφίσασθε, ἀργυρίου δ' εἰς τὸν
ἀπόστολον ἠπόρουν. ὀλίγα μὲν γὰρ ἦλθον ἔχοντες χρή-
ματα, πολλῶν δὲ προσεδεήθησαν· οὐ γὰρ μόνον εἰς

τὰς ναῦς, ἀλλὰ καὶ πελταστὰς ἐμισθώσαντο καὶ ὅπλα
22 ἐπρίαντο. Ἀριστοφάνης δ' οὖν τῶν χρημάτων τὰ μὲν
πλεῖστα αὐτὸς παρέσχεν· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἱκανὰ ἦν, τοὺς
φίλους ἔπειθε δεόμενος καὶ ἐγγυώμενος, καὶ τοῦ ἀδελ-
φοῦ τοῦ ὁμοπατρίου ἀποκειμένας παρ' αὐτῷ τεσσαρά-
κοντα μνᾶς εἰπὼν κατεχρήσατο. τῇ δὲ προτεραίᾳ ᾗ
ἀνήγετο, | εἰσελθὼν ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἐκέλευσε
χρῆσαι ὅ τι εἴη ἀργύριον. προσδεῖν γὰρ ἔφη πρὸς τὸν
μισθὸν τοῖς πελτασταῖς. ἦσαν δ' ἡμῖν ἔνδον ἑπτὰ μναῖ·
23 ὁ δὲ καὶ ταύτας λαβὼν κατεχρήσατο. τίνα γὰρ οἴεσθε,
ὦ ἄνδρες δικασταί, φιλότιμον μὲν ὄντα, ἐπιστολῶν δ'
αὐτῷ ἡκουσῶν παρὰ τοῦ πατρὸς μηδὲν ἀπορήσειν ἐκ
Κύπρου, ᾑρημένον δὲ πρεσβευτὴν καὶ μέλλοντα πλεῖν
ὡς Εὐαγόραν, ὑπολείπεσθαι ἄν τι τῶν ὄντων, ἀλλ' οὐκ
εἰ ἦν δυνατὸς πάντα παρασχόντα χαρίσασθαι ἐκείνῳ τε
καὶ κομίσασθαι μὴ ἐλάττω; Ὡς τοίνυν ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ,
κάλει μοι Εὔνομον.....

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

24 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκούετε, οὐ μόνον ὅτι ἔχρησαν
ἐκείνου δεηθέντος, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀπειλήφασιν· ἐκομίσθη
γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ τῆς τριήρους.

Ῥᾴδιον μὲν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων γνῶναι ὅτι τοι-
ούτων καιρῶν συμπεσόντων οὐδενὸς ἂν ἐφείσατο τῶν
25 ἑαυτοῦ· ὃ δὲ μέγιστον τεκμήριον· Δῆμος γὰρ ὁ Πυρι-
λάμπους, τριηραρχῶν εἰς Κύπρον, ἐδεήθη μου προσελ-
θεῖν αὐτῷ, λέγων ὅτι ἔλαβε σύμβολον παρὰ βασιλέως
τοῦ μεγάλου φιάλην χρυσῆν, [ὡς Ἀριστοφάνην,] καὶ λα-
βεῖν ἑκκαίδεκα μνᾶς ἐπ' αὐτῇ, ἃς ἔχοι ἀναλίσκειν εἰς τὰ τῆς
τριηραρχίας· ἐπειδὴ δὲ εἰς Κύπρον ἀφίκοιτο, λύσεσθαι
ἀποδοὺς εἴκοσι μνᾶς· πολλῶν γὰρ ἀγαθῶν καὶ ἄλλων
καὶ χρημάτων εὐπορήσειν διὰ τὸ σύμβολον ἐν πάσῃ τῇ

Reisk.

ἠπείρῳ. Ἀριστοφάνης τοίνυν ἀκούων μὲν ταῦτα Δήμου, 26
δεομένου δ' ἐμοῦ, μέλλων δ' ἄξειν τὸ χρυσίον, τέτταρας
δὲ μνᾶς τόκον λήψεσθαι, οὐκ ἔφη εἶναι, ἀλλ' ὤμνυε καὶ
προσδεδανεῖσθαι τοῖς ξένοις ἄλλοθεν, ἐπειδὴ ἥδιστ'
ἂν ἀνθρώπων ἄγειν τε εὐθὺς ἐκεῖνο τὸ σύμβολον καὶ
χαρίσασθαι ἡμῖν ἃ ἐδεόμεθα. ὡς δὲ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, 27
μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ κατέλιπεν Ἀριστοφάνης ἀργύριον οὐδὲ χρυσίον, ῥᾴδιον γνῶναι ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ μεμαρτυρημένων· χαλκώματα δὲ σύμμικτα οὐ πολλὰ ἐκέκτητο. ἀλλὰ καὶ ὅθ' εἱστία τοὺς παρ' Εὐαγόρου πρεσβεύοντας, αἰτησάμενος ἐχρήσατο. ἃ δὲ κατέλιπεν, ἀναγνώσεται ὑμῖν.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ.

Ἴσως ἐνίοις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δοκεῖ ὀλίγα 28
εἶναι· ἀλλ' ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι πρὶν τὴν ναυμαχίαν
νικῆσαι ἡμᾶς, οὐκ ἦν ἀλλ' ἢ χωρίδιον μικρὸν Ῥαμνοῦντι. ἐγένετο δ' ἡ ναυμαχία ἐπ' Εὐβούλου ἄρχοντος.
ἐν οὖν τέτταρσιν ἢ πέντε ἔτεσι, πρότερον μὴ ὑπαρχού- 29
σης οὐσίας, χαλεπόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τραγῳδοῖς τε δὶς χορηγῆσαι, ὑπὲρ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ πατρός, καὶ τρία ἔτη συνεχῶς τριηραρχῆσαι, εἰσφοράς τε πολλὰς εἰσενηνοχέναι, οἰκίαν τε πεντήκοντα μνῶν πρίασθαι, γῆς τε πλέον ἢ τριακόσια πλέθρα κτήσασθαι, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις οἴεσθαι χρῆναι ἔπιπλα πολλὰ καταλελοιπέναι. ἀλλ' οὐδ' οἱ πάλαι πλούσιοι δοκοῦντες εἶναι ἄξια λόγου ἔχοιεν ἂν ἐξενεγκεῖν· ἐνίοτε γὰρ οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἐάν τις πάνυ ἐπιθυμῇ, πρίασθαι τοιαῦτα ἃ κτησαμένῳ εἰς τὸν
λοιπὸν χρόνον ἡδονὴν ἂν παρέχοι. ἀλλὰ τόδε σκοπεῖτε. 31

τῶν ἄλλων ὅσων ἐδημεύσατε τὰ χρήματα, οὐχ ὅπως σκεύη
ἀπέδοσθε, ἀλλὰ καὶ αἱ θύραι ἀπὸ τῶν οἰκημάτων ἀφηρ-
πάσθησαν· ἡμεῖς δὲ ἤδη δεδημευμένων καὶ ἐξεληλυθυίας
τῆς ἐμῆς ἀδελφῆς φύλακα κατεστήσαμεν ἐν τῇ [ἐμῇ]
οἰκίᾳ, ἵνα μήτε θυρώματα μήτε ἀγγεῖα μήτε ἄλλο μη-
δὲν ἀπόλοιτο. ἔπιπλα δὲ ἀπεφαίνοντο πλεῖον ἢ χιλίων
32 δραχμῶν, ὅσα οὐδενὸς πώποτ' ἐλάβετε. πρὸς δὲ τού-
τοις καὶ πρότερον πρὸς τοὺς συνδίκους καὶ νῦν ἐθέλο-
μεν πίστιν δοῦναι, ἥτις ἐστὶ μεγίστη τοῖς ἀνθρώποις,
μὴ ἔχειν τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων, ὀφείλεσθαι δὲ
τὴν προῖκα τῆς ἀδελφῆς καὶ ἑπτὰ μνᾶς, ἃς ᾤχετο λαβὼν
33 παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. πῶς ἂν οὖν εἶεν ἄνθρωποι
ἀθλιώτεροι, ἢ εἰ τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἀπολωλεκότες δο-
κοῖεν τἀκείνων ἔχειν; ὃ δὲ πάντων δεινότατον, τὴν
ἀδελφὴν | ὑποδέξασθαι παιδία ἔχουσαν πολλά, καὶ ταῦτα
τρέφειν, μηδ' αὐτοὺς ἔχοντας μηδέν, ἐὰν ὑμεῖς τὰ ὄντ'
34 ἀφέλησθε. φέρε πρὸς θεῶν Ὀλυμπίων· οὕτω γὰρ σκο-
πεῖτε, ὦ δικασταί. εἴ τις ὑμῶν ἔτυχε δοὺς Τιμοθέῳ τῷ
Κόνωνος τὴν θυγατέρα ἢ τὴν ἀδελφήν, καὶ ἐκείνου ἀπο-
δημήσαντος καὶ ἐν διαβολῇ γενομένου ἐδημεύθη ἡ οὐσία,
καὶ μὴ ἐγένετο τῇ πόλει πραθέντων ἁπάντων τέτταρα τά-
λαντα ἀργυρίου, διὰ τοῦτο ἠξιοῦτε ἂν τοὺς ἀναγκαίους
τοὺς ἐκείνου καὶ τοὺς προσήκοντας ἀπολέσαι, ὅτι οὐδὲ
πολλοστὸν μέρος τῆς δόξης τῆς παρ' ὑμῖν ἐφάνη τὰ χρή-
35 ματα; ἀλλὰ μὴν τούτων πάντες ἐπίστασθε Κόνωνα μὲν
ἄρχοντα, Νικόφημον δὲ ποιοῦντα ὅ τι ἐκεῖνος προστάτ-
τοι. τῶν οὖν ὠφελειῶν Κόνωνα εἰκὸς πολλοστὸν μέρος
ἄλλῳ τινὶ μεταδιδόναι, ὥστ' εἰ οἴονται πολλὰ γενέσθαι
Νικοφήμῳ, ὁμολογήσειαν ἂν τὰ Κόνωνος εἶναι πλείονα
36 ἢ δεκαπλάσια. ἔτι δὲ φαίνονται οὐδὲν πώποτε διενεχθέν-
τες, ὥστ' εἰκὸς καὶ περὶ τῶν χρημάτων ταὐτὰ γνῶναι,
ἱκανὰ μὲν ἐνθάδε τῷ υἱεῖ ἑκάτερον καταλιπεῖν, τὰ δὲ

Reisk.

*ἄλλα παρ' αὐτοῖς ἔχειν· ἦν γὰρ Κόνωνι μὲν υἱὸς ἐν Κύ-
πρῳ καὶ γυνή, Νικοφήμῳ δὲ γυνὴ καὶ θυγάτηρ, ἡγοῦντο
δὲ καὶ τὰ ἐκεῖ ὅμως σφίσιν εἶναι σᾶ ὥσπερ καὶ τὰ ἐν-
θάδε. πρὸς δὲ τούτοις ἐνθυμεῖσθε ὅτι καὶ εἴ τις μὴ κτη-* 37
*σάμενος ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαβὼν τοῖς παισὶ
διένειμεν, οὐκ ἐλάχιστα ἂν αὑτῷ ὑπέλιπε· βούλονται
γὰρ πάντες ὑπὸ τῶν παίδων θεραπεύεσθαι ἔχοντες χρή-
ματα μᾶλλον ἢ ἐκείνων δεῖσθαι ἀποροῦντες. νῦν τοίνυν* 38
*εἰ δημεύσαιτε τὰ Τιμοθέου, — ὃ μὴ γένοιτο, εἰ μή τι
μέλλει μέγα ἀγαθὸν ἔσεσθαι τῇ πόλει —, ἐλάττονα δὲ ἐξ
αὐτῶν λάβοιτ' ἢ ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους γεγένηται, τού-
του ἕνεκα ἂν ἀξιοῖτε τοὺς ἀναγκαίους τοὺς ἐκείνου τὰ
σφέτερ' αὐτῶν ἀπολέσαι; ἀλλ' οὐκ εἰκός, ὦ ἄνδρες δι-* 39
*κασταί· ὁ γὰρ Κόνωνος θάνατος καὶ αἱ διαθῆκαι, ἃς
διέθετο ἐν Κύπρῳ, σαφῶς ἐδήλωσαν ὅτι πολλοστὸν μέ-
ρος ἦν τὰ χρήματα ὧν ὑμεῖς προσεδοκᾶτε· τῇ μὲν γὰρ
Ἀθηνᾷ καθιέρωσεν εἰς ἀναθήματα καὶ τῷ Ἀπόλλωνι εἰς
Δελφοὺς πεντακισχιλίους στατῆρας· τῷ δὲ ἀδελφιδῷ τῷ* 40
*ἑαυτοῦ, ὃς ἐφύλαττεν αὐτῷ καὶ ἐταμίευε πάντα τὰ ἐν
Κύπρῳ, ἔδωκεν ὡς μυρίας δραχμάς, τῷ δὲ ἀδελφῷ τρία
τάλαντα· τὰ δὲ λοιπὰ τῷ υἱεῖ κατέλιπε, τάλαντα ἑπτα-
καίδεκα. τούτων δὲ κεφάλαιον γίγνεται περὶ τετταρά-
κοντα τάλαντα. καὶ οὐδενὶ οἷόν τε εἰπεῖν ὅτι διηρπάσθη* 41
*ἢ ὡς οὐ δικαίως ἀπεφάνθη· αὐτὸς γὰρ ἐν τῇ νόσῳ ὢν εὖ
φρονῶν διέθετο. Καί μοι κάλει τούτων μάρτυρας.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἀλλὰ μὴν ὁστισοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὶν ἀμ- 42
*φότερα δῆλα γενέσθαι, πολλοστὸν μέρος τὰ Νικοφήμου
τῶν Κόνωνος χρημάτων ᾠήθη ἂν εἶναι. Ἀριστοφάνης
τοίνυν γῆν μὲν καὶ οἰκίαν ἐκτήσατο πλέον ἢ πέντε τα-
λάντων, κατεχορήγησε δὲ ὑπὲρ αὑτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς*

πεντακισχιλίας δραχμάς, τριηραρχῶν δὲ ἀνήλωσεν ὀγ-
43 δοήκοντα μνᾶς. εἰσενήνεκται δὲ ὑπὲρ ἀμφοτέρων οὐκ ἔλαττον μνῶν τετταράκοντα. εἰς δὲ τὸν ἐν Σικελίᾳ πλοῦν ἀνήλωσεν ἑκατὸν μνᾶς. εἰς δὲ τὸν ἀπόστολον τῶν τριήρων, ὅτε οἱ Κύπριοι ἦλθον καὶ ἔδοτε αὐτοῖς τὰς δέκα ναῦς, καὶ τῶν πελταστῶν τὴν μίσθωσιν καὶ τῶν ὅπλων τὴν ὠνὴν παρέσχε τρισμυρίας δραχμάς. καὶ τούτων κεφάλαιον πάντων γίγνεται μικροῦ λείποντος πεντεκαί-
44 δεκα τάλαντα. ὥστε οὐκ ἂν εἰκότως ἡμᾶς αἰτιάσαισθε, ἐπεὶ τῶν Κόνωνος, τῶν ὁμολογουμένων δικαίως ἀποφανθῆναι ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου, πολλαπλασίων δοκούντων εἶναι πλέον ἢ τρίτον μέρος φαίνεται τὰ Ἀριστοφάνους. καὶ οὐ προσλογιζόμεθα ὅσα αὐτὸς ἐν Κύπρῳ ἔσχε Νικόφημος, οὔσης αὐτῷ ἐκεῖ γυναικὸς καὶ θυγατρός.

45 Ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕτω πολλὰ καὶ μεγάλα τεκμήρια παρασχομένους ἡμᾶς ἀπολέσθαι ἀδίκως. ἀκήκοα γὰρ ἔγωγε καὶ τοῦ πατρὸς καὶ ἄλλων πρεσβυτέρων, | ὅτι οὐ νῦν μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ πολλῶν ἐψεύσθητε τῆς οὐσίας, καὶ ζῶντες μὲν πλουτεῖν ἐδόκουν, ἀποθανόντες δὲ πολὺ παρὰ τὴν
46 δόξαν τὴν ὑμετέραν ἐφάνησαν. αὐτίκα Ἰσχομάχῳ, ἕως ἔζη, πάντες ᾤοντο εἶναι πλεῖον ἢ ἑβδομήκοντα τάλαντα, ὡς ἐγὼ ἀκούω· ἐνειμάσθην δὲ τὼ υἱέε οὐδὲ δέκα τάλαντα ἑκάτερος ἀποθανόντος. Στεφάνῳ δὲ τῷ Θάλλου ἐλέγετο εἶναι πλέον ἢ πεντήκοντα ταλάντων, ἀποθανόν-
47 τος δ' ἡ οὐσία ἐφάνη περὶ ἕνδεκα τάλαντα. ὁ τοίνυν Νικίου οἶκος προσεδοκᾶτο εἶναι οὐκ ἔλαττον ἢ ἑκατὸν ταλάντων, καὶ τούτων τὰ πολλὰ ἔνδον [ἦν]· Νικήρατος δὲ ὅτ' ἀπέθνησκεν, ἀργύριον μὲν ἢ χρυσίον οὐδ' αὐτὸς ἔφη καταλείπειν οὐδέν, ἀλλὰ τὴν οὐσίαν ἣν κατέλιπε τῷ υἱεῖ, οὐ πλείονος ἀξία ἐστὶν ἢ τεττάρων καὶ δέκα
48 ταλάντων. Καλλίας τοίνυν ὁ Ἱππονίκου, ὅτε νεωστὶ

Reisk.

ἐτεθνήκει ὁ πατήρ, πλεῖστα τῶν Ἑλλήνων ἐδόκει κεκτῆ-
σθαι, καὶ ὥς φησι, διακοσίων ταλάντων ἐτιμήσατο αὐτοῦ
ὁ πάππος τότε, τούτου τὸ νῦν τίμημα οὐδὲ δυοῖν ταλάν-
τοιν ἐστί. Κλεοφῶντα δὲ πάντες ἴστε, ὅτι πολλὰ ἔτη
διεχείρισε τὰ τῆς πόλεως πάντα καὶ προσεδοκᾶτο πάνυ
πολλὰ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἔχειν· ἀποθανόντος δ' αὐτοῦ οὐ-
δαμοῦ δῆλα τὰ χρήματα, ἀλλὰ καὶ οἱ προσήκοντες καὶ
οἱ κηδεσταί, παρ' οἷς κατέλιπεν, ὁμολογουμένως πένη-
τές εἰσι. φαινόμεθα δὴ καὶ τῶν ἀρχαιοπλούτων πολὺ 49
ἐψευσμένοι καὶ τῶν νεωστὶ ἐν δόξῃ γεγενημένων. αἴτιον
δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὅτι ῥᾳδίως τινὲς τολμῶσι λέγειν ὡς
ὁ δεῖνα ἔχει τάλαντα πολλὰ ἐκ τῆς ἀρχῆς. καὶ ὅσα μὲν
περὶ τεθνεώτων λέγουσιν, οὐ πάνυ θαυμάζω (οὐ γὰρ
ὑπό γε ἐκείνων ἐξελεγχθεῖεν ἄν), ἀλλ' ὅσα ζώντων ἐπι-
χειροῦσι καταψεύδεσθαι. αὐτοὶ γὰρ ἔναγχος ἠκούετε 50
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς Διότιμος ἔχοι τάλαντα τετταράκοντα
πλείω ἢ ὅσα αὐτὸς ὡμολόγει παρὰ τῶν ναυκλήρων καὶ
ἐμπόρων· καὶ ταῦτα, ἐπειδὴ ἦλθεν, ἐκείνου ἀπογρά-
φοντος καὶ χαλεπῶς φέροντος ὅτι ἀπὼν διεβάλλετο, οὐ-
δεὶς ἐξήλεγξε, δεομένης μὲν τῆς πόλεως χρημάτων, ἐθέ-
λοντος δὲ ἐκείνου λογίσασθαι. ἐνθυμεῖσθε τοίνυν οἷον 51
ἂν ἐγένετο, εἰ Ἀθηναίων ἁπάντων ἀκηκοότων ὅτι τετ-
ταράκοντα τάλαντα ἔχοι Διότιμος, εἶτα ἔπαθέ τι πρὶν
καταπλεῦσαι δεῦρο. εἶτα οἱ προσήκοντες ἂν αὐτοῦ ἐν
κινδύνῳ ἦσαν τῷ μεγίστῳ, εἰ ἔδει αὐτοὺς πρὸς τοσαύτην
διαβολὴν ἀπολογεῖσθαι, μὴ εἰδότας μηδὲν τῶν πεπραγ-
μένων. αἴτιοι οὖν εἰσι καὶ ὑμῖν πολλῶν ἤδη ψευσθῆναι,
καὶ δὴ ἀδίκως γέ τινας ἀπολέσθαι οἱ ῥᾳδίως τολμῶντες
ψεύδεσθαι καὶ συκοφαντεῖν ἀνθρώπους ἐπιθυμοῦντες.
ἔπειτ' οἴομαι ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι Ἀλκιβιάδης τέτταρα ἢ 52
πέντε ἔτη ἐφεξῆς ἐστρατήγει ἐπικρατῶν καὶ νενικηκὼς
Λακεδαιμονίους, καὶ διπλάσια ἐκείνῳ ἠξίουν αἱ πόλεις

διδόναι ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν στρατηγῶν, ὥστ' ᾤοντο εἶναί
τινες αὐτῷ πλέον ἢ ἑκατὸν τάλαντα. ὁ δ' ἀποθανὼν
ἐδήλωσεν ὅτι οὐκ ἀληθῆ ταῦτα ἦν· ἐλάττω γὰρ οὐσίαν
κατέλιπε τοῖς παισὶν ἢ αὐτὸς παρὰ τῶν ἐπιτροπευσάν
των παρέλαβεν.
53 Ὅτι μὲν οὖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ τοιαῦτα
ἐγίγνετο, ῥᾴδιον γνῶναι· φασὶ δὲ καὶ τοὺς ἀρίστους καὶ
σοφωτάτους μάλιστα ἐθέλειν μεταγιγνώσκειν. εἰ οὖν δο-
κοῦμεν εἰκότα λέγειν καὶ ἱκανὰ τεκμήρια παρέχεσθαι,
ὦ ἄνδρες δικασταί, πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ ἐλεήσατε,
ὡς ἡμεῖς τῆς μὲν διαβολῆς οὕτω μεγάλης οὔσης ἀεὶ
προσεδοκῶμεν κρατήσειν μετὰ τοῦ ἀληθοῦς· ὑμῶν δὲ
μηδενὶ τρόπῳ ἐθελησάντων πεισθῆναι οὐδ' ἐλπὶς οὐδε-
54 μία σωτηρίας ἐδόκει ἡμῖν εἶναι. ἀλλὰ πρὸς θεῶν Ὀλυμ-
πίων, ὦ ἄνδρες δικασταί, βούλεσθε ἡμᾶς δικαίως σῶσαι
μᾶλλον ἢ ἀδίκως ἀπολέσαι, καὶ πιστεύετε τούτοις ἀληθῆ
λέγειν, οἳ ἂν καὶ σιωπῶντες ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ παρέχωσι
σώφρονας σφᾶς αὐτοὺς καὶ δικαίους.
55 Περὶ μὲν οὖν αὐτῆς τῆς γραφῆς, καὶ ᾧ τρόπῳ κη-
δεσταὶ ἡμῖν ἐγένοντο, καὶ ὅτι οὐκ ἐξήρκει τὰ ἐκείνου εἰς
τὸν ἔκπλουν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄλλοθεν | προσεδανείσατο
ἀκηκόατε καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν· περὶ δ' ἐμαυτοῦ βρα-
χέα βούλομαι ὑμῖν εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ ἔτη γεγονὼς ἤδη τριά-
κοντα οὔτε τῷ πατρὶ οὐδὲν πώποτε ἀντεῖπον, οὔτε τῶν
πολιτῶν οὐδείς μοι ἐνεκάλεσεν, ἐγγύς τε οἰκῶν τῆς
ἀγορᾶς οὐδὲ πρὸς δικαστηρίῳ οὐδὲ πρὸς βουλευτηρίῳ
ὤφθην οὐδεπώποτε, πρὶν ταύτην τὴν συμφορὰν γενέ-
56 σθαι. περὶ μὲν οὖν ἐμαυτοῦ τοσαῦτα λέγω, περὶ δὲ τοῦ
πατρός, ἐπειδὴ ὥσπερ ἀδικοῦντος αἱ κατηγορίαι γεγέ-
νηνται, συγγνώμην ἔχετε, ἐὰν λέγω ἃ ἀνήλωσεν εἰς τὴν
πόλιν καὶ εἰς τοὺς φίλους· οὐ γὰρ φιλοτιμίας ἕνεκεν
ἀλλὰ τεκμήριον ποιούμενος ὅτι οὐ τοῦ αὐτοῦ ἐστιν

Reisk.

*ἀνδρὸς ἄνευ ἀνάγκης τε πολλὰ ἀναλίσκειν καὶ μετὰ κιν-
δύνου τοῦ μεγίστου ἐπιθυμῆσαι ἔχειν τι τῶν κοινῶν.
εἰσὶ δέ τινες οἱ προαναλίσκοντες οὐ μόνον τούτου ἕνε- 57
κεν, ἀλλ' ἵνα ἄρχειν ὑφ' ὑμῶν ἀξιωθέντες διπλάσια κο-
μίσωνται. ὁ τοίνυν ἐμὸς πατὴρ ἄρχειν μὲν οὐδεπώποτε
ἐπεθύμησε, τὰς δὲ χορηγίας ἁπάσας κεχορήγηκε, τε-
τριηράρχηκε δὲ ἑπτάκις, εἰσφορὰς δὲ πολλὰς καὶ μεγά-
λας εἰσενήνοχεν. ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς, καὶ καθ' ἑκάστην
ἀναγνώσεται.*

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΙ.

*Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ πλῆθος. πεντή- 58
κοντα γὰρ ἔτη ἐστὶν ὅσα ὁ πατὴρ καὶ τοῖς χρήμασι καὶ
τῷ σώματι τῇ πόλει ἐλειτούργει. ἐν οὖν τοσούτῳ χρόνῳ
δοκοῦντά τι ἐξ ἀρχῆς ἔχειν οὐδεμίαν εἰκὸς δαπάνην πε-
φευγέναι. ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

*Τούτων συμπάντων κεφάλαιόν ἐστιν ἐννέα τάλαντα 59
καὶ δισχίλιαι δραχμαί. ἔτι τοίνυν καὶ ἰδίᾳ τισὶ τῶν πολι-
τῶν ἀποροῦσι συνεξέδωκε θυγατέρας καὶ ἀδελφάς, τοὺς
δ' ἐλύσατο ἐκ τῶν πολεμίων, τοῖς δ' εἰς ταφὴν παρεῖχεν
ἀργύριον. καὶ ταῦτ' ἐποίει ἡγούμενος εἶναι ἀνδρὸς ἀγα-
θοῦ ὠφελεῖν τοὺς φίλους, καὶ εἰ μηδεὶς μέλλοι εἴσεσθαι·
νῦν δὲ πρέπον ἐστὶ καὶ ὑμᾶς ἀκοῦσαί [μου]. Καί μοι κάλει
τὸν καὶ τόν.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

*Τῶν μὲν οὖν μαρτύρων ἀκηκόατε· ἐνθυμεῖσθε δὲ 60
ὅτι ὀλίγον μὲν χρόνον δύναιτ' ἄν τις πλάσασθαι τὸν
τρόπον τὸν αὑτοῦ, ἐν ἑβδομήκοντα δὲ ἔτεσιν οὐδ' ἂν
εἷς λάθοι πονηρὸς ὤν. τῷ τοίνυν πατρὶ τῷ ἐμῷ ἄλλα μὲν
ἄν τις ἔχοι ἐπικαλέσαι ἴσως, εἰς χρήματα δὲ οὐδεὶς οὐδὲ*

61 τῶν ἐχθρῶν ἐτόλμησε πώποτε. οὔκουν ἄξιον τοῖς τῶν
κατηγόρων λόγοις πιστεῦσαι μᾶλλον ἢ τοῖς ἔργοις, ἃ
ἐπράχθη ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ, καὶ τῷ χρόνῳ, ὃν ὑμεῖς
σαφέστατον ἔλεγχον τοῦ ἀληθοῦς νομίσατε. εἰ γὰρ μὴ
ἦν τοιοῦτος, οὐκ ἂν ἐκ πολλῶν ὀλίγα κατέλιπεν, ἐπεὶ εἰ
νῦν γε ἐξαπατηθείητε ὑπὸ τούτων καὶ δημεύσαιθ' ἡμῶν
τὴν οὐσίαν, οὐδὲ δύο τάλαντα λάβοιτ' ἄν. ὥστε οὐ μόνον
πρὸς δόξαν ἀλλὰ καὶ εἰς χρημάτων λόγον λυσιτελεῖ μᾶλ-
λον ὑμῖν ἀποψηφίσασθαι· πολὺ γὰρ πλείω ὠφελήσεσθε,
62 ἂν ἡμεῖς ἔχωμεν. σκοπεῖτε δὲ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος
χρόνου, ὅσα φαίνεται ἀνηλωμένα εἰς τὴν πόλιν· καὶ νῦν
ἀπὸ τῶν ὑπολοίπων τριηραρχῶ μὲν ἐγώ, τριηραρχῶν δὲ
ὁ πατὴρ ἀπέθανεν, πειράσομαι δ', ὥσπερ ἐκεῖνον ἑώ-
ρων, ὀλίγα κατὰ μικρὸν παρασκευάσασθαι εἰς τὰς κοινὰς
ὠφελείας. ὥστε τῷ γ' ἔργῳ πάλαι ταῦτ' ἐστί ...., καὶ
οὔτ' ἐγὼ ἀφῃρημένος ἀδικεῖσθαι οἰήσομαι, ὑμῖν δὲ πλεί-
63 ους οὕτως αἱ ὠφέλειαι ἢ εἰ δημεύσαιτε. πρὸς δὲ τούτοις
ἄξιον ἐνθυμηθῆναι οἵαν φύσιν εἶχεν ὁ πατήρ. ὅσα γὰρ
ἔξω τῶν ἀναγκαίων ἐπεθύμησεν ἀναλίσκειν, πάντα
φανήσεται τοιαῦτα ὅθεν καὶ τῇ πόλει τιμὴ ἔμελλεν ἔσε-
σθαι. αὐτίκα ὅτε ἵππευεν, οὐ μόνον ἵππους ἐκτήσατο
λαμπροὺς ἀλλὰ καὶ ἀθλητάς, οἷς ἐνίκησεν Ἰσθμοῖ καὶ
Νεμέᾳ, ὥστε τὴν πόλιν κηρυχθῆναι καὶ αὐτὸν στεφανω-
64 θῆναι. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τούτων
καὶ τῶν ἄλλων μεμνημένους ἁπάντων τῶν εἰρημένων
βοηθεῖν ἡμῖν καὶ μὴ περιιδεῖν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀναιρε-
θέντας. καὶ ταῦτα ποιοῦντες τά τε δίκαια ψηφιεῖσθε καὶ
ὑμῖν αὐτοῖς τὰ συμφέροντα.

20.

| ΥΡΕΡ ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΥ.

Οὔ μοι δοκεῖ χρῆναι ὀργίζεσθαι ὑμᾶς τῷ ὀνόματι
τῷ τῶν τετρακοσίων, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις ἐνίων. οἱ μὲν γὰρ
ἐπιβουλεύσαντες ἦσαν αὐτῶν, οἱ δ' ἵνα μήτε τὴν πόλιν
μηδὲν κακὸν ἐργάσαιντο μηθ' ὑμῶν μηδένα, ἀλλ' εὖνοι
ὄντες εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον, ὧν εἷς ὢν οὗτος
τυγχάνει Πολύστρατος. οὗτος γὰρ ᾑρέθη μὲν ὑπὸ τῶν 2
φυλετῶν ὡς χρηστὸς ὢν ἀνὴρ καὶ περὶ τοὺς δημότας καὶ
περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον· κατηγοροῦσι δὲ αὐτοῦ ὡς
οὐκ εὔνους ἦν τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, αἱρεθεὶς ὑπὸ τῶν
φυλετῶν, οἳ ἄριστα διαγνοῖεν ἂν περὶ σφῶν αὐτῶν
ὁποῖοί τινές εἰσιν. οὗτος δὲ τίνος ἂν ἕνεκα ὀλιγαρχίας 3
ἐπεθύμησε; πότερον ὡς ἡλικίαν εἶχε λέγων τι διαπράτ-
τεσθαι παρ' ὑμῖν, ἢ τῷ σώματι πιστεύων, ἵνα ὑβρίζοι
εἰς τῶν ὑμετέρων τινά; ἀλλ' ὁρᾶτε αὐτοῦ τὴν ἡλικίαν,
ᾗ καὶ τοὺς ἄλλους ἱκανός ἐστιν ἀποτρέπειν τούτων. ὅστις 4
μὲν οὖν ἄτιμος ὤν, κακόν τι ἐργασάμενος ἐν τῷ πρόσθεν
χρόνῳ, ἑτέρας πολιτείας ἐπεθύμησε, διὰ τὰ πρόσθεν
ἁμαρτήματα αὐτοῦ ἕνεκ' ἂν ἔπραττε· τούτῳ δὲ τοιοῦτον
οὐδὲν ἡμάρτηται, ὥστε ἢ αὐτοῦ ἕνεκα μισεῖν τὸ πλῆ-
θος τὸ ὑμέτερον, ἢ τῶν παίδων. ὁ μὲν γὰρ ἐν Σικελίᾳ
ἦν, οἱ δ' ἐν Βοιωτοῖς· ὥστε μηδὲ τούτων ἕνεκα ἑτέρας
πολιτείας ἐπιθυμῆσαι διὰ τὰ πρόσθεν ἁμαρτήματα. καὶ 5
κατηγοροῦσι μὲν αὐτοῦ ὡς πολλὰς ἀρχὰς ἦρξεν, ἀπο-
δεῖξαι δὲ οὐδεὶς οἷός τέ ἐστιν ὡς οὐ καλῶς ἦρξεν.
ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι οὐ τούτους ἀδικεῖν ἐν τοῖς πράγμα-
σιν ἐκείνοις, ἀλλ' εἴ τις ὀλίγας ἄρξας μὴ τὰ ἄρι-
στα ἦρξε τῇ πόλει. οὐ γὰρ οἱ καλῶς ἄρχοντες προὐ-
δίδοσαν τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ μὴ δικαίως. οὗτος δὲ 6

πρῶτον μὲν ἄρξας ἐν Ὠρωπῷ οὔτε προέδωκε καὶ ἑτέραν
πολιτείαν κατέστησε, τῶν ἄλλων ἁπάντων, ὅσοι ἦρχον,
καταπροδόντων τὰ πράγματα. οἱ δ' οὐχ ὑπέμειναν, κα-
ταγνόντες σφῶν αὐτῶν ἀδικεῖν· ὁ δὲ ἡγούμενος μηδὲν
7 ἠδικηκέναι δίκην δίδωσι. καὶ τοὺς μὲν ἀδικοῦντας οἱ
κατήγοροι ἐκκλέπτουσιν, ἀργύριον λαμβάνοντες· παρ'
ὧν δ' ἂν μὴ κερδαίνωσιν, ἀδικοῦντας ἀποφαίνουσι. καὶ
ὁμοίας τὰς κατηγορίας ποιοῦνται τῶν τε εἰπόντων γνώ-
μην τινὰ ἐν τῇ βουλῇ καὶ τῶν μή. οὗτος δὲ οὐδὲ γνώμην
8 οὐδεμίαν εἶπε περὶ τοῦ ὑμετέρου πλήθους. ἐγὼ δ' ἡγοῦ-
μαι ἀξίους εἶναι τούτους μηδὲν πάσχειν ὑφ' ὑμῶν κακόν,
εἰ ὑμῖν μὲν εὖνοι ἦσαν, ἐκείνοις δὲ οὐκ ἀπηχθάνοντο.
τῶν γὰρ λεγόντων ἐναντία ἐκείνοις οἱ μὲν ἔφευγον οἱ δὲ
ἀπέθνησκον, ὥστ' εἴ τις καὶ ἐβούλετο ἐναντιοῦσθαι ὑπὲρ
ὑμῶν, τὸ δέος καὶ ὁ φόβος τῶν πεπονθότων ἀπέτρεπε
9 πάντας. ὥστε οἱ πολλοὶ πάντα ἐγίγνωσκον αὐτῶν· τοὺς
μὲν γὰρ ἐξήλαυνον αὐτῶν, τοὺς δὲ ἀπεκτίννυσαν. οἳ δὲ
ἐκείνων ἔμελλον ἀκροᾶσθαι καὶ μηδὲν ἐπιβουλεύειν
μηδὲ ἐξαγγέλλειν, τούτους ἂν καθίσταντο. ὥστε οὐκ
ἂν ῥᾳδίως μετέστη ἂν ὑμῖν ἡ πολιτεία. οὔκουν δίκαιοί
10 εἰσιν, ὧν ὑμῖν εὖνοι ἦσαν, τούτων δίκην διδόναι. δει-
νὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ τοῖς εἰποῦσι περὶ τὸ πλῆθος τὸ
ὑμέτερον μὴ τὰ ἄριστα ὁ μηδὲν εἰπὼν ταὐτὰ πείσεται.
καὶ ἐν μὲν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν οὐδὲν ἐξήμαρτεν εἰς ὑμᾶς,
ἐν ὀκτὼ δ' ἡμέραις; καὶ οἱ μὲν τὸν βίον ἅπαντα πονηροὶ
ὄντες χρηστοὶ ἐν τῷ λογιστηρίῳ γεγένηνται, πείσαντες
τοὺς κατηγόρους, οἳ δ' ἀεὶ ὑμῖν χρηστοὶ ἦσαν, οὗτοι
11 πονηροί; Καίτοι ἔν γε ταῖς πρότερον κατηγορίαις τά τε
ἄλλα κατηγόρησαν ψευδῆ τοῦ πατρός, καὶ συγγενῆ Φρύ-
νιχον αὐτοῦ εἶναι ἔφησαν. καίτοι εἴ τις βούλεται, ἐν τῷ
λόγῳ τῷ ἐμῷ μαρτυρησάτω ὡς ἀναγκαῖον ὄντα | Φρυ-
νίχῳ. ἀλλὰ γὰρ ψευδῆ κατηγόρουν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκ

Reisk.

παιδείας φίλος ἦν αὐτῷ· ὁ μὲν γὰρ ἐν ἀγρῷ πένης ὢν
ἐποίμαινεν, ὁ δὲ πατὴρ ἐν τῷ ἄστει ἐπαιδεύετο. καὶ 12
ἐπειδὴ ἀνὴρ ἐγένετο, ὁ μὲν ἐγεώργει, ὁ δ' ἐλθὼν εἰς
τὸ ἄστυ ἐσυκοφάντει, ὥστε μηδὲν ὁμολογεῖν τὼ τρόπω
τὼ ἀλλήλων. καὶ ὅτ' ἐξέτινε τῷ δημοσίῳ, οὐκ εἰσήνεγκεν
αὐτῷ τὸ ἀργύριον· καίτοι ἐν τοῖς τοιούτοις μάλιστα δη-
λοῦσιν οἳ ἂν φίλοι ὦσιν. εἰ δ' ἦν δημότης, οὐ δίκαιος
διὰ τοῦτο βλάπτεσθαί ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ καὶ μὴ ὑμεῖς
ἀδικεῖτε, ὅτι ὑμῶν ἐστι πολίτης. Πῶς δ' ἂν γένοιτο δη- 13
μοτικώτερος, ἢ ὅστις ὑμῶν ψηφισαμένων πεντακισχι-
λίοις παραδοῦναι τὰ πράγματα καταλογεὺς ὢν ἐννακισ-
χιλίους κατέλεξεν, ἵνα μηδεὶς αὐτῷ διάφορος εἴη τῶν
δημοτῶν, ἀλλ' ἵνα τὸν μὲν βουλόμενον γράφοι, εἰ δέ τῳ
μὴ οἷόν τ' εἴη, χαρίζοιτο. καίτοι οὐχ οἳ ἂν πλείους πολί-
τας ποιῶσιν, οὗτοι καταλύουσι τὸν δῆμον, ἀλλ' οἳ ἂν ἐκ
πλειόνων ἐλάττους. οὗτος δὲ οὔτε ὀμόσαι ἤθελεν οὔτε 14
καταλέγειν, ἀλλ' αὐτὸν ἠνάγκαζον, ἐπιβολὰς ἐπιβάλ-
λοντες καὶ ζημιοῦντες· ἐπεὶ δὲ ἠναγκάσθη καὶ ὤμοσε τὸν
ὅρκον, ὀκτὼ ἡμέρας εἰσελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον ἐξέ-
πλει εἰς Ἐρέτριαν, καὶ ἐδόκει ἐκεῖ τὴν ψυχὴν οὐ πονηρὸς
εἶναι ἐν ταῖς ναυμαχίαις, καὶ τετρωμένος δεῦρ' ἦλθε,
καὶ ἤδη μετεπεπτώκει τὰ πράγματα. καὶ οὗτος μὲν οὔτ'
εἰπὼν γνώμην οὐδεμίαν, οὔτε πλέον ὀκτὼ ἡμερῶν ἐλ-
θὼν εἰς τὸ βουλευτήριον ὦφλε χρήματα τοσαῦτα· τῶν
δ' εἰπόντων ὑμῖν τἀναντία καὶ διὰ τέλους ἐν τῷ βουλευ-
τηρίῳ ὄντων πολλοὶ ἀποπεφεύγασι. καὶ οὐ φθονῶν τού- 15
τοις λέγω, ἀλλ' ἡμᾶς ἐλεῶν· οἱ μὲν γὰρ δοκοῦντες ἀδι-
κεῖν ἐξῃτημένοι εἰσὶν ὑπὸ τῶν ὑμῖν προθύμων ἐν τοῖς
πράγμασι γενομένων, οἱ δ' ἠδικηκότες ἐκπριάμενοι τοὺς
κατηγόρους οὐδ' ἔδοξαν ἀδικεῖν. πῶς ἂν οὖν οὐκ ἂν
δεινὰ πάσχοιμεν; καὶ κατηγοροῦσι μὲν τῶν τετρακο- 16
σίων, ὅτι ἦσαν κακοί· καίτοι ὑμεῖς αὐτοὶ πεισθέντες

ὑπὸ τούτων παρέδοτε τοῖς πεντακισχιλίοις ...., καὶ εἰ αὐτοὶ τοσοῦτοι ὄντες ἐπείσθητε, ἕνα ἕκαστον τῶν τετρακοσίων οὐ χρῆν πεισθῆναι; ἀλλ' οὐχ οὗτοι ἀδικοῦσιν, ἀλλ' οἳ ὑμᾶς ἐξηπάτων καὶ κακῶς ἐποίουν. οὗτος δ' ἐν πολλοῖς δηλοῖ ὑμῖν ὅτι, εἴ πέρ τι νεωτερίζειν ἐβούλετο εἰς τὸ ὑμέτερον πλῆθος, οὐκ ἄν ποτ' ἐν ὀκτὼ ἡμέραις
17 εἰσελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον ᾤχετο ἐκπλέων. ἀλλ' εἴποι ἄν τις ὅτι κερδαίνειν ἐπιθυμῶν ἐξέπλευσεν, ὥσπερ ἔνιοι ἥρπαζον καὶ ἔφερον. οὐδεὶς τοίνυν ἂν εἴποι ὅ τί πως τῶν ὑμετέρων ἔχει, ἀλλὰ πάντα μᾶλλον κατηγοροῦσιν ἢ εἰς τὴν ἀρχήν. καὶ οἱ κατήγοροι τότε μὲν οὐδαμῆ εὖνοι ὄντες ἐφαίνοντο τῷ δήμῳ οὐδὲ ἐβοήθουν· νῦν δὲ ἡνίκα αὐτὸς ἑαυτῷ εὐνούστατός ἐστιν ὁ δῆμος, βοηθοῦσι τῷ
18 μὲν ὀνόματι ὑμῖν, τῷ δὲ ἔργῳ σφίσιν αὐτοῖς. καὶ μὴ θαυμάζετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τοσαῦτα ὦφλε χρήματα. ἔρημον γὰρ αὐτὸν λαβόντες, αὐτοῦ τε καὶ ἡμῶν κατηγοροῦντες εἷλον. τῷ μὲν γὰρ οὐδ' εἴ τις εἶχε μαρτυρίαν, εἶχε μαρτυρεῖν διὰ τὸ δέος τὸ τῶν κατηγόρων,
19 τοῖς δὲ καὶ τὰ ψευδῆ δεδοικότες ἐμαρτύρουν. ἦ δεινά γ' ἂν πάθοιμεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ τοὺς μὲν οὐχ οἵους τε ὄντας ἐξάρνους εἶναι μὴ οὐ χρήματα ἔχειν ὑμῶν, τούτους μὲν ἀφεῖτε ἀνδρὶ ἐξαιτουμένῳ, ἡμῖν δὲ αὐτοῖς τε προθύμοις γεγενημένοις περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, καὶ τοῦ πατρὸς οὐδὲν ὑμᾶς ἠδικηκότος, οὐ χαριεῖσθε. καὶ εἰ μὲν ξένος τις ἐλθὼν ὑμᾶς ἢ χρήματα ᾔτει ἢ εὐεργέτης ἀναγραφῆναι ἠξίου, ἔδοτε ἂν αὐτῷ· ἡμῖν δὲ οὐ δώσετε
20 ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπιτίμους ὑμῖν γενέσθαι; εἰ δέ τινες κακόνοι ἐγένοντο εἰς τὰ ὑμέτερα πράγματα ἢ γνώμην μὴ ἐπιτηδείαν εἶπον, οὐχ οἱ ἀπόντες τούτων αἴτιοί εἰσιν, ἐπεὶ καὶ τοὺς παρόντας ὑμεῖς ἀπελύσατε. οὐδὲ γὰρ εἴ τις τῶν ἐνθάδε μὴ τὰ ἄριστα λέγων πείθει ὑμᾶς, οὐχ ὑμεῖς ἐστε
21 αἴτιοι, ἀλλ' ὁ ἐξαπατῶν ὑμᾶς. ἐκεῖνοι δὲ σφῶν αὐτῶν

Reisk

προκαταγνόντες ἀδικεῖν οἴχονται, | ἵνα μὴ δοῖεν δίκην· καὶ εἴ τινες ἄλλοι ἀδικοῦσιν, ἧττον μὲν ἐκείνων, ἀδικοῦσι δέ, τὸ δέος αὐτοὺς ποιεῖ τό τε ὑμέτερον καὶ τὸ τῶν κατηγόρων μὴ ἐπιδημεῖν ἀλλὰ στρατεύεσθαι, ἵνα ἢ ὑμᾶς πραοτέρους ποιῶσιν ἢ τούτους πείθωσιν. οὗτος δὲ ὑμῖν 22
δίκην δέδωκεν, οὐδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, εὐθὺς μετὰ τὰ πράγματα, ὅτε ὑμεῖς τε μάλιστα ἐμέμνησθε τῶν γενομένων καὶ οὗτος ἐλεγχθήσεσθαι ἔμελλε, πιστεύων αὑτῷ μηδὲν ἡμαρτῆσθαι ἀλλ' ἀγωνιεῖσθαι εὖ μετὰ τοῦ δικαίου. ὡς δ' ἦν δημοτικός, ἐγὼ ὑμῖν ἀποδείξω. πρῶτον μὲν γὰρ 23
ὅσων οὐδεμιᾶς στρατείας ἀπελείφθη, ἀλλ' ἐστρατεύετο, ὡς συνειδότες ἂν εἴποιεν οἱ δημόται· καὶ ἐξὸν αὐτῷ τὴν οὐσίαν ἀφανῆ καταστήσαντι μηδὲν ὑμᾶς ὠφελεῖν, εἵλετο μᾶλλον συνειδέναι ὑμᾶς, ἵν', εἰ καὶ βούλοιτο κακὸς εἶναι, μὴ ἐξείη αὐτῷ, ἀλλ' εἰσφέροι τε τὰς εἰσφορὰς καὶ λειτουργοίη. καὶ ἡμᾶς παρεσκεύασεν, ὡς ἂν τῇ πόλει ὠφελιμώτατοι εἴημεν. καὶ ἐμὲ μὲν εἰς Σικελίαν ἐξέπεμψεν, 24
ὑμῖν δ' οὐκ ἦν ...., ὥστ' εἰδέναι τοὺς ἱππέας, οἷος ἦν τὴν ψυχήν, ἕως τὸ στρατόπεδον σῶν ἦν· ἐπειδὴ δὲ διεφθάρη καὶ ἀνεσώθην εἰς Κατάνην, ἐληιζόμην ὁρμώμενος ἐντεῦθεν καὶ τοὺς πολεμίους κακῶς ἐποίουν, ὥστε τῇ θεῷ τε τὰς δεκάτας ἐξαιρεθῆναι πλέον ἢ τριάκοντα μνᾶς καὶ τοῖς στρατιώταις εἰς σωτηρίαν, ὅσοι ἐν τοῖς πολεμίοις ἦσαν. καὶ ἐπειδὴ Καταναῖοι ηνάγκαζον ἱππεύειν, ἵπ- 25
πευον καὶ οὐδενὸς οὐδ' ἐνταῦθα κινδύνου ἀπελειπόμην, ὥστ' εἰδέναι ἅπαντας οἷος ἦν τὴν ψυχὴν ἱππεύων τε καὶ ὁπλιτεύων. ὧν ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἀκηκόατε μὲν τῶν μαρτύρων, ὦ ἄνδρες δικασταί· 26
οἷος δ' εἰμὶ περὶ τὸ ὑμέτερον πλῆθος, ἐγὼ ὑμῖν αποδείξω. ἀφικομένου γὰρ ἐκεῖσε Συρακουσίου ὅρκιον ἔχον-

τος καὶ ἑτοίμου ὄντος ὁρκοῦν καὶ προσιόντος πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ἐκεῖ ὄντων, ἀντεῖπον εὐθὺς αὐτῷ, καὶ ἐλθὼν ὡς Τυδέα διηγούμην ταῦτα, καὶ συλλογὴν ἐποίει, καὶ λόγοι οὐκ ὀλίγοι ἦσαν. ὧν δ' οὖν ἐγὼ εἶπον, καλῶ μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

27 Σκέψασθε δὴ καὶ τοῦ πατρὸς τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἔδωκεν ἀποδοῦναι ἐμοί, πότερα τῷ ὑμετέρῳ πλήθει ἀγαθὰ ἦν ἢ οὔ. τά τε γὰρ οἰκεῖα ἐνεγέγραπτο, καὶ ἔτι, ὅτε καλῶς ἔχοι τὰ ἐν Σικελίᾳ, ἥκειν. καίτοι ταῦτα ὑμῖν συνέφερε καὶ τοῖς ἐκεῖ· ὥστ' εἰ μὴ εὔνους ἦν τῇ πόλει καὶ ὑμῖν, οὐκ ἄν ποτε τοιαῦτα ἐπέστελλεν.

28 Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν νεώτατον, οἷος εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἐγὼ ἀποδείξω. καταδρομῆς γὰρ γενομένης τῶν φυγάδων, οἳ οὐ μόνον ἐνθάδε ὅ τι οἷοί τ' ἦσαν κακὸν εἰργάζοντο, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους ἔφερον καὶ ἦγον ὑμᾶς, ἐξελάσας ἐκ τῶν ἄλλων ἱππέων ἕνα ἀπέκτεινεν. ὧν ὑμῖν αὐτοὺς μάρτυρας τοὺς παραγενομένους παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

29 Τὸν δὲ πρεσβύτατον ἀδελφὸν αὐτοὶ οἱ συστρατευόμενοι ἴσασιν, οἵτινες ἐνθάδε ὄντες ἦτε ἐν Ἑλλησπόντῳ, ὥστε νομίζειν μηδενὸς ἧττον' εἶναι ἀνθρώπων τὴν ψυχήν. Καί μοι ἀνάβητε δεῦρο.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

30 Πῶς οὖν οὐ χρὴ χάριν παρ' ὑμῶν ἀπολαμβάνειν, εἰ τοιοῦτοί ἐσμεν; ὧν μὲν ὁ πατὴρ διαβέβληται εἰς ὑμᾶς, δικαίως τούτων δεῖ ἡμᾶς ἕνεκα ἀπολέσθαι, δι' ὧν δὲ πρόθυμοι εἰς τὴν πόλιν γεγενήμεθα, μηδεμίαν ὠφέλειαν γενέσθαι; ἀλλ' οὐ δίκαιον. ἀλλ' εἰ διὰ τὴν τούτου

διαβολὴν δεῖ ἡμᾶς πάσχειν, δίκαιοί ἐσμεν διὰ τὴν ἡμετέ-
ραν προθυμίαν τοῦτόν τε σῶσαι καὶ ἡμᾶς. οὐ γὰρ ἡμεῖς 31
χρημάτων γε ἕνεκα, ἵνα λάβοιμεν, εὖ ὑμᾶς ἐποιοῦμεν,
ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτε κίνδυνος εἴη ἡμῖν, ἐξαιτούμενοι παρ'
ὑμῶν τὴν ἀξίαν χάριν ἀπολάβοιμεν. χρὴ δὲ ὑμᾶς καὶ
τῶν ἄλλων ἕνεκα τοιούτους εἶναι, γιγνώσκοντας ὅτι,
ἐάν τις πρόθυμος εἰς ὑμᾶς ᾖ, οὐ μόνον ἡμᾶς ὠφελή-
σετε· ἡμῶν μὲν γὰρ καὶ πρὶν δεηθῆναι πεπείρασθε, οἷοί
ἐσμεν εἰς ὑμᾶς· τοὺς δὲ ἄλλους προθυμοτέρους ποιήσετε,
κατ' ἀξίαν χαριζόμενοι, ὅταν τις ὑμᾶς εὖ ποιῇ. καὶ μη- 32
δαμῶς τοῖς λέγουσι βεβαιώσητε | λόγον τὸν πάντων πο-
νηρότατον· λέγεται γὰρ τοὺς κακῶς πεπονθότας μεμνῆ-
σθαι μᾶλλον ἢ τοὺς εὖ. τίς γὰρ ἔτι θελήσει χρηστὸς εἶναι,
εἰ ἡττηθήσονται τῶν κακῶς ὑμᾶς ποιούντων οἱ εὖ ποι-
οῦντες; ἔχει δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕτω. περὶ
ἡμῶν γάρ ἐστι ψῆφος ὑμῖν, καὶ οὐ περὶ χρημάτων. ἕως 33
μὲν γὰρ εἰρήνη ἦν, ἡμῖν φανερὰ οὐσία, καὶ ἦν ὁ πατὴρ
ἀγαθὸς γεωργός· ἐπειδὴ δὲ εἰσέβαλον οἱ πολέμιοι, πάν-
των τούτων ἐστερήθημεν. ὥστε αὐτῶν τούτων ἕνεκα
πρόθυμοί ἐσμεν εἰς ὑμᾶς, εἰδότες ὅτι χρήματα μὲν ἡμῖν
οὐκ ἔστι πόθεν ἐκτίσωμεν, αὐτοὶ δὲ πρόθυμοι ὄντες εἰς
ὑμᾶς ἀξιούμεθα εὑρίσκεσθαι χάριν. καίτοι ὁρῶμέν γ' 34
ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐάν τις παῖδας αὑτοῦ ἀναβι-
βασάμενος κλαίῃ καὶ ὀλοφύρηται, τούς τε παῖδας δι'
αὐτὸν εἰ ἀτιμωθήσονται ἐλεοῦντας, καὶ ἀφιέντας τὰς
τῶν πατέρων ἁμαρτίας διὰ τοὺς παῖδας, οὓς οὔπω ἴστε
εἴτε ἀγαθοὶ εἴτε κακοὶ ἡβήσαντες γενήσονται· ἡμᾶς δ'
ἴστε ὅτι πρόθυμοι γεγενήμεθα εἰς ὑμᾶς, καὶ τὸν πατέρα
οὐδὲν ἡμαρτηκότα. ὥστε πολλῷ δικαιότεροί ἐστε, ὧν
πεπείρασθε, τούτοις χαρίσασθαι, ἢ οὓς οὐκ ἴστε ὁποῖοί
τινες ἔσονται. πεπόνθαμεν δὲ τοὐναντίον τοῖς ἄλλοις 35
ἀνθρώποις. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τοὺς παῖδας παραστησά-

μενοι ἐξαιτοῦνται σφᾶς, ἡμεῖς δὲ τὸν πατέρα τουτονὶ καὶ ἡμᾶς ἐξαιτούμεθα, μὴ ἡμᾶς ἀντὶ μὲν ἐπιτίμων ἀτίμους ποιήσητε, ἀντὶ δὲ πολιτῶν ἀπόλιδας· ἀλλὰ ἐλεήσατε καὶ τὸν πατέρα γέροντα ὄντα καὶ ἡμᾶς. εἰ δὲ ἡμᾶς ἀδίκως ἀπολεῖτε, πῶς ἢ οὗτος ἡμῖν ἡδέως συνέσται ἢ ἡμεῖς ἀλλήλοις ἐν τῷ αὐτῷ, ὄντες ὑμῶν τε ἀνάξιοι καὶ τῆς πόλεως; ἀλλ' ὑμῶν δεόμεθα τρεῖς ὄντες ἐᾶσαι ἡμᾶς ἔτι
36 προθυμοτέρους γενέσθαι. δεόμεθα οὖν ὑμῶν πρὸς τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἑκάστῳ, ὅτῳ μέν εἰσιν υἱεῖς, τούτων ἕνεκεν ἐλεῆσαι, ὅστις δ' ἡμῖν ἡλικιώτης τυγχάνει ἢ τῷ πατρί, ἐλεήσαντας ἀποψηφίσασθαι· καὶ μὴ ἡμᾶς βουλομένους εὖ ποιεῖν τὴν πόλιν ὑμεῖς κωλύσητε. δεινὰ δ' ἂν πάθοιμεν, εἰ ὑπὸ τῶν πολεμίων μὲν ἐσώθημεν, οὓς εἰκὸς ἦν διακωλύειν μὴ σώζεσθαι, παρ' ὑμῶν δὲ μηδὲ εὑρησόμεθα τὸ σωθῆναι.

21.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ ΑΠΑΡΑΣΗΜΟΣ.

Περὶ μὲν τῶν κατηγορημένων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκανῶς ὑμῖν ἀποδέδεικται· ἀκοῦσαι δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὑμᾶς ἀξιῶ, ἵν' ἐπίστησθε περὶ οἵου τινὸς ὄντος ἐμοῦ ψηφιεῖσθε. ἐγὼ γὰρ ἐδοκιμάσθην μὲν ἐπὶ Θεοπόμπου ἄρχοντος, καταστὰς δὲ χορηγὸς τραγῳδοῖς ἀνήλωσα τριάκοντα μνᾶς καὶ τρίτῳ μηνὶ Θαργηλίοις νικήσας ἀνδρικῷ χορῷ δισχιλίας δραχμάς, ἐπὶ δὲ Γλαυκίππου ἄρχοντος εἰς πυρριχιστὰς Παναθηναίοις τοῖς μεγάλοις
2 ὀκτακοσίας. ἔτι δ' ἀνδράσι χορηγῶν εἰς Διονύσια ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος ἐνίκησα, καὶ ἀνήλωσα σὺν τῇ τοῦ τρίποδος ἀναθέσει πεντακισχιλίας δραχμάς, καὶ ἐπὶ Διοκλέους Παναθηναίοις τοῖς μικροῖς κυκλικῷ χορῷ τριακοσίας. τὸν δὲ μεταξὺ χρόνον ἐτριηράρχουν ἑπτὰ ἔτη,

Reisk.

*κότων ἁρπάζεται· ὥστ᾽ ἄξιον ταύτην ἡγεῖσθαι πρόσοδον
βεβαιοτάτην τῇ πόλει, τὰς οὐσίας τῶν θελόντων λει-
τουργεῖν. ἂν οὖν εὖ βουλεύσησθε, οὐδὲν ἧττον ἐπι-
μελήσεσθε τῶν ἡμετέρων χρημάτων ἢ τῶν ἰδίων τῶν
ὑμετέρων αὐτῶν, εἰδότες ὅτι ἕξετε πᾶσι χρῆσθαι τοῖς* 14
*ἡμετέροις ὥσπερ καὶ πρότερον. οἶμαι δὲ πάντας ὑμᾶς
ἐπίστασθαι ὅτι τῶν ἐμῶν ἐγὼ πολὺ βελτίων ὑμῖν ἔσομαι
ταμίας τῶν τὰ τῆς πόλεως ὑμῖν ταμιευόντων. ἐὰν δ᾽ ἐμὲ
πένητα ποιήσητε, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀδικήσετε· ἕτεροι δὲ
καὶ ταῦτα διανεμοῦνται, ὥσπερ καὶ τἆλλα.*

Ἄξιον δέ ἐστιν | ἐνθυμηθῆναι ὅτι πολὺ μᾶλλον 15
*ὑμῖν προσήκει τῶν ὑμετέρων ἐμοὶ διδόναι ἢ τῶν ἐμῶν
ἐμοὶ ἀμφισβητῆσαι, καὶ πένητα γενόμενον ἐλεῆσαι μᾶλ-
λον ἢ πλουτοῦντι φθονῆσαι, καὶ τοῖς θεοῖς εὔχεσθαι
τοὺς ἄλλους εἶναι τοιούτους πολίτας, ἵνα τῶν μὲν ὑμετέ-
ρων μὴ ἐπιθυμήσωσι, τὰ δὲ σφέτερα αὐτῶν εἰς ὑμᾶς ἀνα-
λίσκωσιν. ἡγοῦμαι δ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί (καὶ μηδεὶς ὑμῶν* 16
*ἀχθεσθῇ), πολὺ ἂν δικαιότερον ὑμᾶς ὑπὸ τῶν ζητητῶν
ἀπογραφῆναι τὰ ἐμὰ ἔχειν, ἢ ἐμὲ νυνὶ κινδυνεύειν ὡς τοῦ
δημοσίου χρήματα ἔχοντα. τοιοῦτον γὰρ ἐμαυτὸν τῇ πόλει
παρέχω, ὥστ᾽ ἰδίᾳ μὲν τῶν [ὄντων] φείδομαι, δημοσίᾳ δὲ
λειτουργῶν ἥδομαι, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς περιοῦσι μέγα φρο-
νῶ, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῖς εἰς ὑμᾶς ἀνηλωμένοις, ἡγούμενος τού-* 17
*των μὲν αὐτὸς αἴτιος εἶναι, τὴν δ᾽ οὐσίαν ἑτέρους μοι
καταλιπεῖν, καὶ διὰ ταύτην μὲν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀδίκως
συκοφαντεῖσθαι, δι᾽ ἐκεῖνα δὲ ὑφ᾽ ὑμῶν δικαίως σώζε-
σθαι. ὥστ᾽ οὐκ ἂν εἰκότως ἕτεροί με ἐξαιτήσαιντο παρ᾽
ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις τῶν ἐμῶν φίλων τοιοῦτον ἀγῶνα
ἠγωνίζετο, ὑμᾶς ἂν ἠξίουν ἐμοὶ δοῦναι ταύτην χάριν, καὶ
εἰ παρ᾽ ἄλλοις ἐκινδύνευον, ὑμᾶς εἶναι τοὺς δεομένους
ὑπὲρ ἐμοῦ. τοῦτο δ᾽ οὐκ ἂν εἰπεῖν ἔχοι τις, ὡς πολλὰς* 18
ἀρχὰς ἄρξας ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφέλημαι, ἢ ὡς αἰσχρὰς

9 γάσθαι κακά, ἢ πόσα τὴν πόλιν εὖ πεποιηκέναι; τεκμή-
ριον δὲ τούτου μέγιστον· ὅτε γὰρ ἐν τῇ τελευταίᾳ ναυ-
μαχίᾳ αἱ νῆες διεφθάρησαν, οὐδενός μοι συμπλέοντος
στρατηγοῦ (ἵνα καὶ τούτου μνησθῶ, ἐπειδὴ καὶ τοῖς
τριηράρχοις ὠργίσθητε διὰ τὴν γενομένην συμφοράν)
ἐγὼ τήν τε ἐμαυτοῦ ναῦν ἐκόμισα καὶ τὴν Ναυσιμάχου
10 τοῦ Φαληρέως ἔσωσα. καὶ ταῦτα οὐκ ἀπὸ τύχης ἐγίγνετο,
ἀλλ' ἀπὸ παρασκευῆς τῆς ἐμῆς· εἶχον γὰρ χρήμασι πείσας
κυβερνήτην Φαντίαν ἅπαντα τὸν χρόνον, ὃς ἐδόκει τῶν
Ἑλλήνων ἄριστος εἶναι, παρεσκευασάμην δὲ καὶ τὸ πλή-
ρωμα πρὸς ἐκεῖνον καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν ἀκόλουθον.
καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, πάντες ἐπίστασθε, ὅσοι ἐτυγ-
χάνετε ὄντες ἐκεῖ τῶν στρατιωτῶν. κάλεσον δὲ καὶ Ναυ-
σίμαχον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

11 Αἱ μὲν τοίνυν σωθεῖσαι τῶν νεῶν δώδεκα ἦσαν·
ἐγὼ δ' ὑμῖν δύο ἐκόμισα, τὴν ἐμαυτοῦ καὶ τὴν Ναυσι-
μάχου τριήρη.

Καὶ οὕτω πολλοὺς κινδύνους ὑπὲρ ὑμῶν κεκινδυ-
νευκὼς καὶ τοσαῦτα ἀγαθὰ εἰργασμένος τὴν πόλιν, νυνὶ
δέομαι οὐ δωρεὰν ὥσπερ ἕτεροι ἀντὶ τούτων παρ' ὑμῶν
λαβεῖν, ἀλλὰ μὴ στερηθῆναι τῶν ἐμαυτοῦ, ἡγούμενος
καὶ ὑμῖν αἰσχρὸν εἶναι παρά τε ἑκόντος ἐμοῦ καὶ παρ'
12 ἄκοντος λαμβάνειν. καὶ οὐ τοσοῦτόν μοι μέλει εἴ με δεῖ
τὰ ὄντα ἀπολέσαι· ἀλλ' οὐκ ἂν δεξαίμην ὑβρισθῆνα[ι]
οὐδὲ παραστῆναι τοῖς διαδυομένοις τὰς λειτουργίας ἐμ[ὲ]
μὲν ἀχάριστα εἶναι τὰ εἰς ὑμᾶς ἀνηλωμένα, ἐκείνους
δοκεῖν ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι ὅτι ὑμῖν οὐδὲν προεῖντ[ο]
τῶν σφετέρων αὐτῶν. ἂν οὖν ἐμοὶ πεισθῆτε, τά
δίκαια ψηφιεῖσθε καὶ τὰ λυσιτελοῦντα ὑμῖν αὐτοῖς α[ἱ-]
13 ρήσεσθε. ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ προσιόν[τα]
τῇ πόλει ὡς ὀλίγα ἐστί, καὶ ταῦτα ὡς ὑπὸ τῶν ἐφεστ[ηκότων]

Re

κότων ἁρπάζεται· ὥστ' ἄξιον ταύτην ἡγεῖσθαι πρόσοδον βεβαιοτάτην τῇ πόλει, τὰς οὐσίας τῶν θελόντων λειτουργεῖν. ἂν οὖν εὖ βουλεύσησθε, οὐδὲν ἧττον ἐπιμελήσεσθε τῶν ἡμετέρων χρημάτων ἢ τῶν ἰδίων τῶν ὑμετέρων αὐτῶν, εἰδότες ὅτι ἕξετε πᾶσι χρῆσθαι τοῖς 14
ἡμετέροις ὥσπερ καὶ πρότερον. οἶμαι δὲ πάντας ὑμᾶς ἐπίστασθαι ὅτι τῶν ἐμῶν ἐγὼ πολὺ βελτίων ὑμῖν ἔσομαι ταμίας τῶν τὰ τῆς πόλεως ὑμῖν ταμιευόντων. ἐὰν δ' ἐμὲ πένητα ποιήσητε, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀδικήσετε· ἕτεροι δὲ καὶ ταῦτα διανεμοῦνται, ὥσπερ καὶ τἆλλα.

Ἄξιον δέ ἐστιν | ἐνθυμηθῆναι ὅτι πολὺ μᾶλλον 15
ὑμῖν προσήκει τῶν ὑμετέρων ἐμοὶ διδόναι ἢ τῶν ἐμῶν ἐμοὶ ἀμφισβητῆσαι, καὶ πένητα γενόμενον ἐλεῆσαι μᾶλλον ἢ πλουτοῦντι φθονῆσαι, καὶ τοῖς θεοῖς εὔχεσθαι τοὺς ἄλλους εἶναι τοιούτους πολίτας, ἵνα τῶν μὲν ὑμετέρων μὴ ἐπιθυμήσωσι, τὰ δὲ σφέτερα αὐτῶν εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκωσιν. ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί (καὶ μηδεὶς ὑμῶν 16
ἀχθεσθῇ), πολὺ ἂν δικαιότερον ὑμᾶς ὑπὸ τῶν ζητητῶν ἀπογραφῆναι τὰ ἐμὰ ἔχειν, ἢ ἐμὲ νυνὶ κινδυνεύειν ὡς τοῦ δημοσίου χρήματα ἔχοντα. τοιοῦτον γὰρ ἐμαυτὸν τῇ πόλει παρέχω, ὥστ' ἰδίᾳ μὲν τῶν [ὄντων] φείδομαι, δημοσίᾳ δὲ λειτουργῶν ἥδομαι, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς περιοῦσι μέγα φρονῶ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς εἰς ὑμᾶς ἀνηλωμένοις, ἡγούμενος τού- 17
των μὲν αὐτὸς αἴτιος εἶναι, τὴν δ' οὐσίαν ἑτέρους μοι καταλιπεῖν, καὶ διὰ ταύτην μὲν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀδίκως συκοφαντεῖσθαι, δι' ἐκεῖνα δὲ ὑφ' ὑμῶν δικαίως σώζεσθαι. ὥστ' οὐκ ἂν εἰκότως ἕτεροί με ἐξαιτήσαιντο παρ' ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις τῶν ἐμῶν φίλων τοιοῦτον ἀγῶνα ἠγωνίζετο, ὑμᾶς ἂν ἠξίουν ἐμοὶ δοῦναι ταύτην χάριν, καὶ εἰ παρ' ἄλλοις ἐκινδύνευον, ὑμᾶς εἶναι τοὺς δεομένους ὑπὲρ ἐμοῦ. τοῦτο δ' οὐκ ἂν εἰπεῖν ἔχοι τις, ὡς πολλὰς 18
ἀρχὰς ἄρξας ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφέλημαι, ἢ ὡς αἰσχρὰς

ἀδικεῖν ἡγεῖσθε, οὐδὲν ἧττον καὶ τοὺς περὶ τούτων ποιουμένους λόγους συκοφαντεῖν νομίζετε. ὅθεν οὖν ἠνάγκασμαι κατηγορεῖν αὐτῶν, περὶ τούτων πρῶτον εἰπεῖν βούλομαι.

2 Ἐπειδὴ γὰρ οἱ πρυτάνεις ἀπέδοσαν εἰς τὴν βουλὴν περὶ αὐτῶν, οὕτως ὠργίσθησαν αὐτοῖς, ὥστε ἔλεγόν τινες τῶν ῥητόρων ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρὴ τοῖς ἕνδεκα παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι. ἡγούμενος δὲ ἐγὼ δεινὸν εἶναι τοιαῦτα ἐθίζεσθαι ποιεῖν τὴν βουλήν, ἀναστὰς εἶπον ὅτι μοι δοκοίη κρίνειν τοὺς σιτοπώλας κατὰ τὸν νόμον, νομίζων, εἰ μέν εἰσιν ἄξια θανάτου εἰργασμένοι, ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον ἡμῶν γνώσεσθαι τὰ δίκαια, εἰ δὲ μηδὲν ἀδικοῦσιν, οὐ δεῖν αὐτοὺς ἀκρίτους ἀπολωλέναι.
3 πεισθείσης δὲ τῆς βουλῆς ταῦτα, διαβάλλειν ἐπεχείρουν με λέγοντες ὡς ἐγὼ σωτηρίας ἕνεκα τῆς τῶν σιτοπωλῶν τοὺς λόγους τούτους ἐποιούμην. πρὸς μὲν οὖν τὴν βουλήν, ὅτ' ἦν αὐτοῖς ἡ κρίσις, ἔργῳ ἀπελογησάμην· τῶν γὰρ ἄλλων ἡσυχίαν ἀγόντων ἀναστὰς αὐτῶν κατηγόρουν, καὶ πᾶσι φανερὸν ἐποίησα ὅτι οὐχ ὑπὲρ τούτων
4 ἔλεγον, ἀλλὰ τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις ἐβοήθουν. ἠρξάμην μὲν οὖν τούτων ἕνεκα, δεδιὼς τὰς αἰτίας· αἰσχρὸν δ' ἡγοῦμαι πρότερον παύσασθαι, πρὶν ἂν ὑμεῖς περὶ αὐτῶν ὅ τι ἂν βούλησθε ψηφίσησθε.

5 Καὶ πρῶτον μὲν ἀνάβηθι καὶ εἰπὲ σὺ ἐμοί, μέτοικος εἶ; Ναί. Μετοικεῖς δὲ πότερον ὡς πεισόμενος τοῖς νόμοις τοῖς τῆς πόλεως, ἢ ὡς ποιήσων ὅ τι ἂν βούλῃ; Ὡς πεισόμενος. Ἄλλο τι οὖν ἀξιοῖς ἢ ἀποθανεῖν, εἴ τι πεποίηκας παρὰ τοὺς νόμους, ἐφ' οἷς θάνατος ἡ ζημία; Ἔγωγε. Ἀπόκριναι δή μοι, εἰ ὁμολογεῖς πλείω σῖτον συμπρίασθαι πεντήκοντα φορμῶν, ὧν ὁ νόμος ἐξεῖναι κελεύει. Ἐγὼ τῶν ἀρχόντων κελευόντων συνεπριάμην.

6 Ἂν μὲν τοίνυν ἀποδείξῃ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς

Reisk.

ἔστι νόμος ὃς κελεύει τοὺς σιτοπώλας συνωνεῖσθαι τὸν σῖτον, ἂν οἱ ἄρχοντες κελεύωσιν, ἀποψηφίσασθε· εἰ δὲ μή, δίκαιον ὑμᾶς καταψηφίσασθαι. ἡμεῖς γὰρ ὑμῖν παρεσχόμεθα τὸν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει μηδένα τῶν ἐν τῇ πόλει πλείω σῖτον πεντήκοντα φορμῶν συνωνεῖσθαι.

Χρῆν μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκανὴν εἶναι 7
ταύτην τὴν κατηγορίαν, ἐπειδὴ οὗτος μὲν ὁμολογεῖ συμπρίασθαι, ὁ δὲ νόμος ἀπαγορεύων φαίνεται, ὑμεῖς δὲ κατὰ τοὺς νόμους ὀμωμόκατε ψηφιεῖσθαι· ὅμως δ' ἵνα πεισθῆτε ὅτι καὶ κατὰ τῶν ἀρχόντων ψεύδονται, ἀνάγκη καὶ μακρότερον εἰπεῖν περὶ αὐτῶν. ἐπειδὴ γὰρ οὗτοι 8
τὴν αἰτίαν εἰς ἐκείνους ἀνέφερον, παρακαλέσαντες τοὺς ἄρχοντας ἠρωτῶμεν. καὶ οἱ μὲν τέσσαρες οὐδὲν ἔφασαν εἰδέναι τοῦ πράγματος, Ἄνυτος δ' ἔλεγεν ὡς τοῦ προτέρου χειμῶνος, ἐπειδὴ τίμιος ἦν ὁ σῖτος, | τούτων ὑπερβαλλόντων ἀλλήλους καὶ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς μαχομένων συμβουλεύσειεν αὐτοῖς παύσασθαι φιλονεικοῦσιν, ἡγούμενος συμφέρειν ὑμῖν τοῖς παρὰ τούτων ὠνουμένοις ὡς ἀξιώτατον τούτους πρίασθαι· δεῖν γὰρ αὐτοὺς ὀβολῷ μόνον πωλεῖν τιμιώτερον. ὡς τοίνυν οὐ συμ- 9
πριαμένους καταθέσθαι ἐκέλευεν αὐτούς, ἀλλὰ μὴ ἀλλήλοις ἀντωνεῖσθαι συνεβούλευεν, αὐτὸν ὑμῖν Ἄνυτον μάρτυρα παρέξομαι, καὶ ὡς οὗτος μὲν ἐπὶ τῆς προτέρας βουλῆς τούτους εἶπε τοὺς λόγους, οὗτοι δ' ἐπὶ τῆσδε συνωνούμενοι φαίνονται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐχ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων κελευσθέν- 10
τες συνεπρίαντο τὸν σῖτον, ἀκηκόατε· ἡγοῦμαι δ', ἂν ὡς μάλιστα περὶ τούτων ἀληθῆ λέγωσιν, οὐχ ὑπὲρ αὐτῶν αὐτοὺς ἀπολογήσεσθαι, ἀλλὰ τούτων κατηγορήσειν· περὶ γὰρ ὧν εἰσι νόμοι διαρρήδην γεγραμμένοι, πῶς οὐ

χρὴ διδόναι δίκην καὶ τοὺς μὴ πειθομένους καὶ τοὺς κε-
λεύοντας τούτοις τἀναντία πράττειν;
11 Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἴομαι αὐτοὺς ἐπὶ
μὲν τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ἐλεύσεσθαι· ἴσως δ' ἐροῦ-
σιν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς πόλεως
συνεωνοῦντο τὸν σῖτον, ἵν' ὡς ἀξιώτατον ἡμῖν πωλοῖεν
μέγιστον δ' ὑμῖν ἐρῶ καὶ περιφανέστατον τεκμήριον ὅτι
12 ψεύδονται. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴπερ ὑμῶν ἕνεκα ἔπρατ-
τον ταῦτα, φαίνεσθαι τῆς αὐτῆς τιμῆς πολλὰς ἡμέρας
πωλοῦντας, ἕως ὁ συνεωνημένος αὐτοὺς ἐπέλιπε· νυνὶ
δ' ἐνίοτε τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπώλουν δραχμῇ τιμιώτερον,
ὥσπερ κατὰ μέδιμνον συνωνούμενοι. καὶ τούτων ὑμῖν
μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

13 Δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ ὅταν μὲν εἰσφορὰν
εἰσενεγκεῖν δέῃ, ἣν πάντες εἴσεσθαι μέλλουσιν, οὐκ
ἐθέλουσιν, ἀλλὰ πενίαν προφασίζονται, ἐφ' οἷς δὲ θά-
νατός ἐστιν ἡ ζημία καὶ λαθεῖν αὐτοῖς συνέφερε, ταῦτα
ἐπ' εὐνοίᾳ φασὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρανομῆσαι. καίτοι πάντες
ἐπίστασθε ὅτι τούτοις ἥκιστα προσήκει τοιούτους ποιεῖ-
σθαι λόγους. τἀναντία γὰρ αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις συμ-
φέρει· τότε γὰρ πλεῖστα κερδαίνουσιν, ὅταν κακοῦ τινος
14 ἀπαγγελθέντος τῇ πόλει τίμιον τὸν σῖτον πωλῶσιν. οὕτω
δ' ἄσμενοι τὰς συμφορὰς τὰς ὑμετέρας ὁρῶσιν, ὥστε τὰς
μὲν πρότεροι τῶν ἄλλων πυνθάνονται, τὰς δ' αὐτοὶ
λογοποιοῦσιν, ἢ τὰς ναῦς διεφθάρθαι τὰς ἐν τῷ Πόντῳ,
ἢ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκπλεούσας συνειλῆφθαι, ἢ τὰ ἐμ-
πόρια κεκλεῖσθαι, ἢ τὰς σπονδὰς μέλλειν ἀπορρηθήσε-
15 σθαι, καὶ εἰς τοῦτ' ἔχθρας ἐληλύθασιν, ὥστ' ἐν τούτοις
τοῖς καιροῖς ἐπιβουλεύουσιν ἡμῖν, ἐν οἷσπερ οἱ πολέμιοι.
ὅταν γὰρ μάλιστα σίτου τυγχάνητε δεόμενοι, ἀναρπά-
Reisk.

*ζουσιν οὗτοι καὶ οὐκ ἐθέλουσι πωλεῖν, ἵνα μὴ περὶ τῆς
τιμῆς διαφερώμεθα, ἀλλ' ἀγαπῶμεν ἂν ὁποσουτινοσοῦν
πριάμενοι παρ' αὐτῶν ἀπέλθωμεν· ὥστ' ἐνίοτε εἰρήνης
οὔσης ὑπὸ τούτων πολιορκούμεθα. οὕτω δὲ πάλαι περὶ* 16
*τῆς τούτων πανουργίας καὶ κακονοίας ἡ πόλις ἔγνωκεν,
ὥστ' ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις ὠνίοις ἅπασι τοὺς ἀγορανόμους
φύλακας κατεστήσατε, ἐπὶ δὲ ταύτῃ μόνῃ τῇ τέχνῃ χωρὶς
σιτοφύλακας ἀπεκληροῦτε· καὶ πολλάκις ἤδη παρ' ἐκεί-
νων πολιτῶν ὄντων δίκην τὴν μεγίστην ἐλάβετε, ὅτι οὐχ
οἷοί τ' ἦσαν τῆς τούτων πονηρίας ἐπικρατῆσαι. καίτοι
τί χρὴ αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας ὑφ' ὑμῶν πάσχειν, ὁπότε
καὶ τοὺς οὐ δυναμένους φυλάττειν ἀποκτείνετε;*

Ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρὴ ὅτι ἀδύνατον ὑμῖν ἐστιν ἀπο- 17
*ψηφίσασθαι. εἰ γὰρ ἀπογνώσεσθε ὁμολογούντων αὐτῶν
ἐπὶ τοὺς ἐμπόρους συνίστασθαι, δόξεθ' ὑμεῖς ἐπιβου-
λεύειν τοῖς εἰσπλέουσιν. εἰ μὲν γὰρ ἄλλην τινὰ ἀπολο-
γίαν ἐποιοῦντο, οὐδεὶς ἂν εἶχε τοῖς ἀποψηφισαμένοις
ἐπιτιμᾶν· ἐφ' ὑμῖν γὰρ ὁποτέροις βούλεσθε πιστεύειν·
νῦν δὲ πῶς οὐ δεινὰ ἂν δόξαιτε ποιεῖν, εἰ τοὺς ὁμολο-
γοῦντας παρανομεῖν ἀζημίους ἀφήσετε; ἀναμνήσθητε* 18
*δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλῶν ἤδη ἐχόντων ταύ-
την τὴν αἰτίαν [λαμβάνειν] καὶ μάρτυρας παρεχομέ-
νων | θάνατον κατέγνωτε, πιστοτέρους ἡγησάμενοι
τοὺς τῶν κατηγόρων λόγους. καίτοι πῶς ἂν οὐ θαυμα-
στὸν εἴη, εἰ περὶ τῶν αὐτῶν ἁμαρτημάτων δικάζοντες
μᾶλλον ἐπεθυμεῖτε παρὰ τῶν ἀρνουμένων δίκην λαμβά-
νειν; Καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ἡγοῦμαι* 19
*φανερὸν εἶναι ὅτι οἱ περὶ τῶν τοιούτων ἀγῶνες κοινότα-
τοι τυγχάνουσιν ὄντες τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥστε πεύσονται
ἥντινα γνώμην περὶ αὐτῶν ἔχετε, ἡγούμενοι, ἂν μὲν
θάνατον αὐτῶν καταγνῶτε, κοσμιωτέρους ἔσεσθαι τοὺς
λοιπούς· ἂν δ' ἀζημίους ἀφῆτε, πολλὴν ἄδειαν αὐτοῖς*

20 ἐψηφισμένοι ἔσεσθε ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται. χρὴ δέ,
ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ μόνον τῶν παρεληλυθότων ἕνεκα
αὐτοὺς κολάζειν, ἀλλὰ καὶ παραδείγματος ἕνεκα τῶν
μελλόντων ἔσεσθαι· οὕτω γὰρ ἔσονται μόγις ἀνεκτοί.
ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅτι ἐκ ταύτης τῆς τέχνης πλεῖστοι περὶ
τοῦ σώματός εἰσιν ἠγωνισμένοι· καὶ οὕτω μεγάλα ἐξ
αὐτῆς ὠφελοῦνται, ὥστε μᾶλλον αἱροῦνται καθ' ἑκάστην
ἡμέραν περὶ τῆς ψυχῆς κινδυνεύειν ἢ παύεσθαι παρ'
21 ὑμῶν ἀδίκως κερδαίνοντες. καὶ μὲν δὴ οὐδ' ἂν ἀντιβο-
λῶσιν ὑμᾶς καὶ ἱκετεύωσι, δικαίως ἂν αὐτοὺς ἐλεήσαιτε,
ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τῶν τε πολιτῶν οἳ διὰ τὴν τούτων
πονηρίαν ἀπέθνῃσκον, καὶ τοὺς ἐμπόρους ἐφ' οὓς οὗ-
τοι συνέστησαν· οἷς ὑμεῖς χαριεῖσθε καὶ προθυμοτέρους
ποιήσετε, δίκην παρ' αὐτῶν λαμβάνοντες. εἰ δὲ μή,
τίν' αὐτοὺς οἴεσθε γνώμην ἕξειν, ἐπειδὰν πύθωνται
ὅτι τῶν καπήλων, οἳ τοῖς εἰσπλέουσιν ὡμολόγησαν ἐπι-
βουλεύειν, ἀπεψηφίσασθε;
22 Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· περὶ μὲν γὰρ τῶν
ἄλλων τῶν ἀδικούντων, ὅτε δικάζονται, δεῖ παρὰ τῶν
κατηγόρων πυθέσθαι, τὴν δὲ τούτων πονηρίαν ἅπαντες
ἐπίστασθε. ἂν οὖν τούτων καταψηφίσησθε, τά τε δίκαια
ποιήσετε καὶ ἀξιώτερον τὸν σῖτον ὠνήσεσθε· εἰ δὲ μή,
τιμιώτερον.

23.

ΚΑΤΑ ΠΑΓΚΛΕΩΝΟΣ ΟΤΙ ΟΥΚ ΗΝ ΠΛΑΤΑΙΕΥΣ.

Πολλὰ μὲν λέγειν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ του-
τουὶ τοῦ πράγματος οὔτ' ἂν δυναίμην οὔτε μοι δοκεῖ
δεῖν· ὡς δὲ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔλαχον τουτῳὶ Παγκλέωνι
οὐκ ὄντι Πλαταιεῖ, τοῦτο ὑμῖν πειράσομαι ἀποδεῖξαι.

Ὡς γὰρ ἀδικῶν με πολὺν χρόνον οὐκ ἐπαύετο, ἐλ- 2
θὼν ἐπὶ τὸ γναφεῖον, ἐν ᾧ εἰργάζετο, προσεκαλεσάμην
αὐτὸν πρὸς τὸν πολέμαρχον, νομίζων μέτοικον εἶναι.
εἰπόντος δὲ τούτου ὅτι Πλαταιεὺς εἴη, ἠρόμην ὁπόθεν
δημοτεύοιτο, παραινέσαντός τινος τῶν παρόντων προσ-
καλέσασθαι καὶ πρὸς τὴν φυλήν, ἧς τινος εἶναι σκή-
πτοιτο. ἐπειδὴ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι Δεκελειόθεν, προσ-
καλεσάμενος αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς τῇ Ἱπποθωντίδι δι-
κάζοντας, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ κουρεῖον τὸ παρὰ τοὺς Ἑρμᾶς, 3
ἵνα οἱ Δεκελεῖς προσφοιτῶσιν, ἠρώτων, οὕς τε ἐξευρί-
σκοιμι Δεκελέων ἐπυνθανόμην εἴ τινα γινώσκοιεν Δε-
κελειόθεν δημοτευόμενον Παγκλέωνα. ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς
ἔφασκεν γιγνώσκειν αὐτόν, πυθόμενος ὅτι καὶ ἑτέρας
δίκας τὰς μὲν φεύγοι τὰς δ' ὠφλήκοι παρὰ τῷ πολεμάρ-
χῳ, ἔλαχον καὶ ἐγώ.

Πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν Δεκελέων οὓς ἠρόμην μάρτυ- 4
ρας παρέξομαι, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν λαχόντων
τε δίκας αὐτῷ πρὸς τὸν πολέμαρχον καὶ καταδικασαμέ-
νων, ὅσοι τυγχάνουσι παρόντες. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ
ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐκ μὲν τούτων πεισθεὶς πρὸς τὸν πολέμαρχον αὐτῷ 5
τὴν δίκην ἔλαχον· ἐπειδὴ δέ μοι αὐτὴν ἀντεγράψατο μὴ
εἰσαγώγιμον εἶναι, περὶ | πολλοῦ ποιούμενος μηδενὶ
δόξαι ὑβρίζειν βούλεσθαι μᾶλλον ἢ δίκην λαβεῖν ὧν ἠδι-
κήθην, πρῶτον μὲν Εὐθύκριτον, ὃν πρεσβύτατόν τε
Πλαταιέων ἐγίγνωσκον καὶ μάλιστα ᾤόμην εἰδέναι, ἠρό-
μην εἴ τινα γιγνώσκοι Ἱππαρμοδώρου υἱὸν Παγκλέωνα
Πλαταιέα· ἔπειτα δέ, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἀπεκρίνατό μοι ὅτι 6
τὸν Ἱππαρμόδωρον μὲν γινώσκοι, υἱὸν δὲ ἐκείνῳ οὐ-
δένα οὔτε Παγκλέωνα οὔτε ἄλλον οὐδένα εἰδείη ὄντα,

ηρώτων δὴ καὶ τῶν ἄλλων ὅσους ᾔδειν Πλαταιέας ὄντας.
πάντες οὖν ἀγνοοῦντες τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀκριβέστατα ἂν
ἔφασάν με πυθέσθαι ἐλθόντα εἰς τὸν χλωρὸν τυρὸν τῇ
ἕνῃ καὶ νέᾳ· ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἑκάστου
7 ἐκεῖσε συλλέγεσθαι τοὺς Πλαταιέας. ἐλθὼν οὖν εἰς τὸν
τυρὸν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐπυνθανόμην αὐτῶν, εἴ τινα
γιγνώσκοιεν Παγκλέωνα πολίτην σφέτερον. καὶ οἱ μὲν
ἄλλοι οὐκ ἔφασαν γιγνώσκειν, εἷς δέ τις εἶπεν ὅτι τῶν
μὲν πολιτῶν οὐδενὶ εἰδείη τοῦτο ὂν τὸ ὄνομα, δοῦλον
μέντοι ἔφη ἑαυτοῦ ἀφεστῶτα εἶναι Παγκλέωνα, τήν τε
ἡλικίαν λέγων τὴν τούτου καὶ τὴν τέχνην ᾗ οὗτος χρῆται.
8 Ταῦτ᾽ οὖν ὡς ἀληθῆ ἐστι, τόν τε Εὐθύκριτον, ὃν πρῶ-
τον ἠρόμην, καὶ τῶν ἄλλων Πλαταιέων ὅσοις προσῆλθον,
καὶ τὸν ὃς ἔφη δεσπότης τούτου εἶναι, μάρτυρας παρέξο-
μαι. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

9 Ἡμέραις τοίνυν μετὰ ταῦτα οὐ πολλαῖς ὕστερον
ἰδὼν ἀγόμενον τουτονὶ Παγκλέωνα ὑπὸ Νικομήδους,
ὃς ἐμαρτύρησεν αὐτοῦ δεσπότης εἶναι, προσῆλθον βου-
λόμενος εἰδέναι ὁποῖόν τι περὶ αὐτοῦ πραχθήσοιτο. τότε
μὲν οὖν ἐπειδὴ ἐπαύσαντο μαχόμενοι, εἰπόν τινες τῶν
τούτῳ παρόντων ὅτι εἴη αὐτῷ ἀδελφὸς ὃς ἐξαιρήσοιτο
αὐτὸν εἰς ἐλευθερίαν· ἐπὶ τούτοις ἐγγυησάμενοι παρέ-
10 ξειν εἰς ἀγορὰν ᾤχοντο ἀπιόντες. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ τῆς τε
ἀντιγραφῆς ἕνεκα ταυτησὶ καὶ αὐτῆς τῆς δίκης ἔδοξέ
μοι χρῆναι μάρτυρας λαβόντι παραγενέσθαι, ἵν᾽ εἰδείην
τόν τ᾽ ἐξαιρησόμενον αὐτὸν καὶ ὅ τι λέγων ἀφαιρήσοιτο.
ἐφ᾽ οἷς μὲν οὖν ἐξηγγυήθη, οὔτε ἀδελφὸς οὔτε ἄλλος
οὐδεὶς ἦλθε, γυνὴ δὲ φάσκουσα αὐτῆς αὐτὸν εἶναι δοῦ-
λον, ἀμφισβητοῦσα τῷ Νικομήδει, καὶ οὐκ ἔφη ἐάσειν
11 αὐτὸν ἄγειν. ὅσα μὲν οὖν αὐτόθι ἐρρήθη, πολὺς ἂν εἴη
μοι λόγος διηγεῖσθαι· εἰς τοῦτο δὲ βιαιότητος ἦλθον οἵ

Reisk.

τε παρόντες τούτῳ καὶ αὐτὸς οὗτος, ὥστε ἐθέλοντος μὲν τοῦ Νικομήδους ἐθελούσης δὲ τῆς γυναικὸς ἀφιέναι, εἴ τις ἢ εἰς ἐλευθερίαν τοῦτον [ἐξαιροῖτο] ἢ ἄγοι φάσκων ἑαυτοῦ δοῦλον εἶναι, τούτων οὐδὲν ποιήσαντες ἀφελόμενοι ᾤχοντο. Ὡς οὖν τῇ τε προτεραίᾳ ἐπὶ τούτοις ἐξηγγυήθη καὶ τότε βίᾳ ᾤχοντο ἀφελόμενοι αὐτόν, μάρτυρας παρέξομαι ὑμῖν. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ῥᾴδιον τοίνυν εἰδέναι ὅτι οὐδ' αὐτὸς Παγκλέων νο- 12
μίζει ἑαυτὸν μὴ ὅτι Πλαταιέα εἶναι, ἀλλ' οὐδ' ἐλεύθερον. ὅστις γὰρ ἐβουλήθη βίᾳ ἀφαιρεθεὶς ἐνόχους καταστῆσαι τοὺς ἑαυτοῦ ἐπιτηδείους τοῖς βιαίοις μᾶλλον ἢ κατὰ τοὺς νόμους εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἐξαιρεθεὶς δίκην λαβεῖν παρὰ τῶν ἀγόντων αὐτόν, οὐδενὶ χαλεπὸν γνῶναι ὅτι εὖ εἰδὼς ἑαυτὸν ὄντα δοῦλον ἔδεισεν ἐγγυητὰς καταστήσας περὶ τοῦ σώματος ἀγωνίσασθαι.

Ὅτι μὲν οὖν Πλαταιεὺς εἶναι πολλοῦ δεῖ, οἶμαι 13
ὑμᾶς ἐκ τούτων σχεδόν τι γινώσκειν· ὅτι δὲ οὐδ' οὗτος, ὃς ἄριστα οἶδε τὰ αὑτοῦ, ἡγήσατο δόξαι ἂν ὑμῖν Πλαταιεὺς εἶναι, ἐξ ὧν ἔπραξε ῥᾳδίως μαθήσεσθε. ἐν τῇ ἀντωμοσίᾳ γὰρ τῆς δίκης ἣν αὐτῷ ἔλαχεν Ἀριστόδικος οὑτοσί, ἀμφισβητῶν μὴ πρὸς τὸν πολέμαρχον εἶναί οἱ τὰς δίκας διεμαρτυρήθη μὴ Πλαταιεὺς εἶναι, ἐπισκηψά- 14
μενος δὲ τῷ μάρτυρι οὐκ ἐπεξῆλθεν, ἀλλ' εἴασε καταδικάσασθαι αὐτοῦ τὸν Ἀριστόδικον. ἐπεὶ δὲ ὑπερήμερος ἐγένετο, ἐξέτισε τὴν δίκην, καθότι ἔπεισε. καὶ τούτων, ὡς ἀληθῆ ἐστι, μάρτυρας ἐγὼ παρέξομαι ὑμῖν. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Πρὶν τοίνυν ταῦτα ὁμολογηθῆναι αὐτῷ, δεδιὼς 15
τὸν Ἀριστόδικον, μεταστὰς ἐντεῦθεν Θήβησι | μετῴκ

καίτοι οἶμαι εἰδέναι ὑμᾶς ὅτι εἴπερ ἦν Πλαταιεύς, πανταχοῦ μᾶλλον ἢ Θήβησιν εἰκὸς ἦν αὐτὸν μετοικῆσαι. Ὡς οὖν ᾤκει ἐκεῖ πολὺν χρόνον, τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. Καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

16 *Ἐξαρκεῖν μοι νομίζω τὰ εἰρημένα, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἐὰν γὰρ διαμνημονεύητε, οἶδ' ὅτι τά τε δίκαια καὶ τἀληθῆ ψηφιεῖσθε, καὶ ἃ ἐγὼ ὑμῶν δέομαι.*

24.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΔΙΔΟΣΘΑΙ ΤΩΙ ΑΔΥΝΑΤΩΙ ΑΡΓΥΡΙΟΝ.

Οὐ πολλοῦ δέω χάριν ἔχειν, ὦ βουλή, τῷ κατηγόρῳ, ὅτι μοι παρεσκεύασε τὸν ἀγῶνα τουτονί. πρότερον γὰρ οὐκ ἔχων πρόφασιν ἐφ' ἧς τοῦ βίου λόγον δοίην, νυνὶ διὰ τοῦτον εἴληφα. καὶ πειράσομαι τῷ λόγῳ τοῦτον μὲν ἐπιδεῖξαι ψευδόμενον, ἐμαυτὸν δὲ βεβιωκότα μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας ἐπαίνου μᾶλλον ἄξιον ἢ φθόνου· διὰ γὰρ οὐδὲν ἄλλο μοι δοκεῖ παρασκευάσαι τόνδε μοι τὸν
2 *κίνδυνον οὗτος ἢ διὰ φθόνον. καίτοι ὅστις τούτοις φθονεῖ οὓς οἱ ἄλλοι ἐλεοῦσι, τίνος ἂν ὑμῖν ὁ τοιοῦτος ἀποσχέσθαι δοκεῖ πονηρίας; οὐ μὲν γὰρ ἕνεκα χρημάτων με συκοφαντεῖ, οὐδ' ὡς ἐχθρὸν ἑαυτοῦ με τιμωρεῖται [ψεύδεται]· διὰ γὰρ τὴν πονηρίαν αὐτοῦ οὔτε φίλῳ οὔτε*
3 *ἐχθρῷ πώποτε ἐχρησάμην αὐτῷ. ἤδη τοίνυν, ὦ βουλή, δῆλός ἐστι φθονῶν, ὅτι τοιαύτῃ κεχρημένος συμφορᾷ τούτου βελτίων εἰμὶ πολίτης. καὶ γὰρ οἶμαι δεῖν, ὦ βουλή, τὰ τοῦ σώματος δυστυχήματα τοῖς τῆς ψυχῆς ἐπιτηδεύμασιν ἰᾶσθαι καλῶς. εἰ γὰρ ἐξ ἴσου τῇ συμφορᾷ καὶ τὴν διάνοιαν ἕξω καὶ τὸν ἄλλον βίον διάξω, τί τούτου διοίσω;*

Περὶ μὲν οὖν τούτων τοσαῦτά μοι εἰρήσθω· ὑπὲρ 4
ὧν δέ μοι προσήκει λέγειν ὡς ἂν οἷόν τε διὰ βραχυτάτων
ἐρῶ. φησὶ γὰρ ὁ κατήγορος οὐ δικαίως με λαμβάνειν τὸ
παρὰ τῆς πόλεως ἀργύριον· καὶ γὰρ τῷ σώματι δύνα-
σθαι καὶ οὐκ εἶναι τῶν ἀδυνάτων, καὶ τέχνην ἐπίστασθαι
τοιαύτην ὥστε καὶ ἄνευ τοῦ διδομένου τούτου ζῆν. καὶ 5
τεκμηρίοις χρῆται τῆς μὲν τοῦ σώματος ῥώμης, ὅτι ἐπὶ
τοὺς ἵππους ἀναβαίνω, τῆς δ' ἐν τῇ τέχνῃ εὐπορίας, ὅτι
δύναμαι συνεῖναι δυναμένοις ἀνθρώποις ἀναλίσκειν.
τὴν μὲν οὖν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίαν καὶ τὸν ἄλλον τὸν
ἐμὸν βίον, οἷος τυγχάνει, πάντας ὑμᾶς οἴομαι γινώσκειν·
ὅμως δὲ κἀγὼ διὰ βραχέων ἐρῶ. ἐμοὶ γὰρ ὁ μὲν πατὴρ 6
κατέλιπεν οὐδέν, τὴν δὲ μητέρα τελευτήσασαν πέπαυμαι
τρέφων τρίτον ἔτος τουτί, παῖδες δέ μοι οὔπω εἰσὶν οἵ
με θεραπεύσουσι. τέχνην δὲ κέκτημαι βραχέα δυναμένην
ὠφελεῖν, ἣν αὐτὸς μὲν ἤδη χαλεπῶς ἐργάζομαι, τὸν δια-
δεξόμενον δ' αὐτὴν οὔπω δύναμαι κτήσασθαι. πρόσοδος
δέ μοι οὐκ ἔστιν ἄλλη πλὴν ταύτης, ἣν ἂν ἀφέλησθέ με,
κινδυνεύσαιμ' ἂν ὑπὸ τῇ δυσχερεστάτῃ γενέσθαι τύχῃ.
μὴ τοίνυν, ἐπειδή γε ἔστιν, ὦ βουλή, σῶσαί με δικαίως, 7
ἀπολέσητε ἀδίκως· μηδὲ ἃ νεωτέρῳ καὶ μᾶλλον ἐρρω-
μένῳ ὄντι ἔδοτε, πρεσβύτερον καὶ ἀσθενέστερον γιγνό-
μενον ἀφέλησθε· μηδὲ πρότερον καὶ περὶ τοὺς οὐδὲν
ἔχοντας κακὸν ἐλεημονέστατοι δοκοῦντες εἶναι νυνὶ διὰ
τοῦτον τοὺς καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐλεεινοὺς ὄντας ἀγρίως
ἀποδέξησθε· μηδ' ἐμὲ τολμήσαντες ἀδικῆσαι καὶ τοὺς
ἄλλους τοὺς ὁμοίως ἐμοὶ διακειμένους ἀθυμῆσαι ποιή-
σητε. καὶ γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη, ὦ βουλή, εἰ ὅτε μὲν ἁπλῆ 8
μοι ἦν ἡ συμφορά, τότε μὲν φαινοίμην λαμβάνων τὸ
ἀργύριον τοῦτο, νῦν δ' ἐπειδὴ καὶ γῆρας καὶ νόσοι καὶ
τὰ τούτοις ἑπόμενα κακὰ | προσγίγνεταί μοι, τότε ἀφαι-
ρεθείην. δοκεῖ δέ μοι τῆς πενίας τῆς ἐμῆς τὸ μέγεθος ὁ 9

κατήγορος ἂν ἐπιδεῖξαι σαφέστατα μόνος ἀνθρώπων. εἰ γὰρ ἐγὼ κατασταθεὶς χορηγὸς τραγῳδοῖς προκαλεσαίμην αὐτὸν εἰς ἀντίδοσιν, δεκάκις ἂν ἕλοιτο χορηγῆσαι μᾶλλον ἢ ἀντιδοῦναι ἅπαξ. καὶ πῶς οὐ δεινόν ἐστι νῦν μὲν κατηγορεῖν ὡς διὰ πολλὴν εὐπορίαν ἐξ ἴσου δύναμαι συνεῖναι τοῖς πλουσιωτάτοις, εἰ δὲ ὧν ἐγὼ λέγω τύχοι τι γενόμενον, τοιοῦτον εἶναι; καὶ ἔστι τι πονηρότερον;

Περὶ δὲ τῆς ἐμῆς ἱππικῆς, ἧς οὗτος ἐτόλμησε μνησθῆναι πρὸς ὑμᾶς, οὔτε τὴν τύχην δείσας οὔτε ὑμᾶς αἰσχυνθείς, οὐ πολὺς ὁ λόγος. ἐγνων γάρ, ὦ βουλή, πάντας τοὺς ἔχοντάς τι δυστύχημα τοιοῦτόν τι ζητεῖν καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν, ὅπως ὡς ἀλυπότατα μεταχειριοῦνται τὸ συμβεβηκὸς πάθος. ὧν εἷς ἐγώ, καὶ περιπεπτωκὼς τοιαύτῃ συμφορᾷ ταύτην ἐμαυτῷ ῥᾳστώνην ἐξεῦρον εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς μακροτέρας τῶν ἀναγκαίων.

11 ὃ δὲ μέγιστον, ὦ βουλή, τεκμήριον ὅτι διὰ τὴν συμφορὰν ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ὕβριν, ὡς οὗτός φησιν, ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω [ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν]. εἰ γὰρ ἐκεκτήμην οὐσίαν, ἐπ' ἀστράβης ἂν ὠχούμην, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοὺς ἀλλοτρίους ἵππους ἀνέβαινον· νυνὶ δ' ἐπειδὴ τοιοῦτον οὐ δύναμαι κτήσασθαι, τοῖς ἀλλοτρίοις ἵπποις

12 ἀναγκάζομαι χρῆσθαι πολλάκις. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπόν ἐστιν, ὦ βουλή, τοῦτον αὐτόν, εἰ μὲν ἐπ' ἀστράβης ὀχούμενον ἑώρα με, σιωπᾶν ἂν (τί γὰρ ἂν καὶ ἔλεγεν;), ὅτι δ' ἐπὶ τοὺς ᾐτημένους ἵππους ἀναβαίνω, πειρᾶσθαι πείθειν ὑμᾶς ὡς δυνατός εἰμι; καὶ ὅτι μὲν δυοῖν βακτηρίαιν χρῶμαι, τῶν ἄλλων μιᾷ χρωμένων, μὴ κατηγορεῖν ὡς καὶ τοῦτο τῶν δυναμένων ἐστίν· ὅτι δ' ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω, τεκμηρίῳ χρῆσθαι πρὸς ὑμᾶς ὡς εἰμὶ τῶν δυναμένων; οἷς ἐγὼ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀμφοτέροις χρῶμαι.

13 Τοσοῦτον δὲ διενήνοχεν ἀναισχυντίᾳ τῶν ἁπάντων

Reisk.

ἀνθρώπων, ὥστε ὑμᾶς πειρᾶται πείθειν, τοσούτους
ὄντας εἷς ὤν, ὡς οὐκ εἰμὶ τῶν ἀδυνάτων ἐγώ. καίτοι
εἰ τοῦτο πείσει τινὰς ὑμῶν, ὦ βουλή, τί με κωλύει
κληροῦσθαι τῶν ἐννέα ἀρχόντων, καὶ ὑμᾶς ἐμοῦ μὲν
ἀφελέσθαι τὸν ὀβολὸν ὡς ὑγιαίνοντος, τούτῳ δὲ ψηφί-
σασθαι πάντας ὡς ἀναπήρῳ; οὐ γὰρ δήπου τὸν αὐτὸν
ὑμεῖς μὲν ὡς δυνάμενον ἀφαιρήσεσθε τὸ διδόμενον, οἱ
δὲ ὡς ἀδύνατον ὄντα κληροῦσθαι κωλύσουσιν. ἀλλὰ 14
γὰρ οὔτε ὑμεῖς τούτῳ τὴν αὐτὴν ἔχετε γνώμην, οὔθ'
οὗτος εὖ ποιῶν. ὁ μὲν γὰρ ὥσπερ ἐπικλήρου τῆς συμ-
φορᾶς οὔσης ἀμφισβητήσων ἥκει καὶ πειρᾶται πείθειν
ὑμᾶς ὡς οὐκ εἰμὶ τοιοῦτος οἷον ὑμεῖς ὁρᾶτε πάντες·
ὑμεῖς δὲ (ὃ τῶν εὖ φρονούντων ἔργον ἐστί) μᾶλλον
πιστεύετε τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν ὀφθαλμοῖς ἢ τοῖς τού-
του λόγοις.

Λέγει δ' ὡς ὑβριστής εἰμι καὶ βίαιος καὶ λίαν ἀσελ- 15
γῶς διακείμενος, ὥσπερ εἰ φοβερῶς ὀνομάσαι, μέλλων
ἀληθῆ λέγειν, ἀλλ' οὐκ, ἂν πάνυ πραόνως, μηδὲ ψεύ-
δηται, ταῦτα ποιήσων. ἐγὼ δ' ὑμᾶς, ὦ βουλή, σαφῶς
οἶμαι δεῖν διαγινώσκειν οἷς τ' ἐγχωρεῖ τῶν ἀνθρώπων
ὑβρισταῖς εἶναι καὶ οἷς οὐ προσήκει. οὐ γὰρ πενομένους 16
καὶ λίαν ἀπόρως διακειμένους ὑβρίζειν εἰκός, ἀλλὰ τοὺς
πολλῷ πλείω τῶν ἀναγκαίων κεκτημένους· οὐδὲ τοὺς
ἀδυνάτους τοῖς σώμασιν ὄντας, ἀλλὰ τοὺς μάλιστα πι-
στεύοντας ταῖς αὐτῶν ῥώμαις· οὐδὲ τοὺς ἤδη προβεβη-
κότας τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ τοὺς ἔτι νέους καὶ νέαις ταῖς δια-
νοίαις χρωμένους. οἱ μὲν γὰρ πλούσιοι τοῖς χρήμασιν 17
ἐξωνοῦνται τοὺς κινδύνους, οἱ δὲ πένητες ὑπὸ τῆς παρ-
ούσης ἀπορίας σωφρονεῖν ἀναγκάζονται· καὶ οἱ μὲν νέοι
συγγνώμης ἀξιοῦνται τυγχάνειν παρὰ τῶν πρεσβυτέ-
ρων, τοῖς δ' ἑτέροις ἐξαμαρτάνουσιν ὁμοίως ἐπιτιμῶσιν
ἀμφότεροι· καὶ τοῖς μὲν ἰσχυροῖς ἐγχωρεῖ μηδὲν αὐτοῖς 18

πάσχουσιν, οὓς ἂν βουληθῶσιν, ὑβρίζειν, τοῖς δὲ ἀσθενέσιν οὐκ ἔστιν οὔτε ὑβριζομένοις ἀμύνεσθαι τοὺς ὑπάρξαντας οὔτε ὑβρίζειν βουλομένοις περιγίνεσθαι τῶν | ἀδικουμένων. ὥστε μοι δοκεῖ ὁ κατήγορος εἰπεῖν περὶ τῆς ἐμῆς ὕβρεως οὐ σπουδάζων, ἀλλὰ παίζων, οὐδ' ὑμᾶς πεῖσαι βουλόμενος ὡς εἰμὶ τοιοῦτος, ἀλλ' ἐμὲ κωμῳδεῖν βουλόμενος, ὥσπερ τι καλὸν ποιῶν.

19 *Ἔτι δὲ καὶ συλλέγεσθαί φησιν ἀνθρώπους ὡς ἐμὲ πονηροὺς καὶ πολλούς, οἳ τὰ μὲν ἑαυτῶν ἀνηλώκασι, τοῖς δὲ τὰ σφέτερα σώζειν βουλομένοις ἐπιβουλεύουσιν. ὑμεῖς δὲ ἐνθυμήθητε πάντες ὅτι ταῦτα λέγων οὐδὲν ἐμοῦ κατηγορεῖ μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων ὅσοι τέχνας ἔχουσιν, οὐδὲ τῶν ὡς ἐμὲ εἰσιόντων μᾶλλον ἢ τῶν ὡς τοὺς ἄλλους δη-*
20 *μιουργούς. ἕκαστος γὰρ ὑμῶν εἴθισται προσφοιτᾶν ὁ μὲν πρὸς μυροπωλεῖον, ὁ δὲ πρὸς κουρεῖον, ὁ δὲ πρὸς σκυτοτομεῖον, ὁ δ' ὅποι ἂν τύχῃ, καὶ πλεῖστοι μὲν ὡς τοὺς ἐγγυτάτω τῆς ἀγορᾶς κατεσκευασμένους, ἐλάχιστοι δὲ ὡς τοὺς πλεῖστον ἀπέχοντας αὐτῆς· ὥστ' εἴ τις ὑμῶν πονηρίαν καταγνώσεται τῶν ὡς ἐμὲ εἰσιόντων, δῆλον ὅτι καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις διατριβόντων· εἰ δὲ κἀκείνων, ἁπάντων Ἀθηναίων· ἅπαντες γὰρ εἴθισθε προσφοιτᾶν καὶ διατρίβειν ἁμοῦ γέ που.*

21 *Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λίαν με ἀκριβῶς ἀπολογούμενον πρὸς ἓν ἕκαστον ὑμῖν τῶν εἰρημένων ἐνοχλεῖν πλείω χρόνον. εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν μεγίστων εἴρηκα, τί δεῖ περὶ τῶν ὁμοίως τούτῳ φαύλων σπουδάζειν; ἐγὼ δ' ὑμῶν, ὦ βουλή, δέομαι πάντων τὴν αὐτὴν ἔχειν περὶ*
22 *ἐμοῦ διάνοιαν, ἥνπερ καὶ πρότερον. μηδ' οὗ μόνου μεταλαβεῖν ἔδωκεν ἡ τύχη μοι τῶν ἐν τῇ πατρίδι, τούτου διὰ τουτονὶ ἀποστερήσητέ με· μηδ' ἃ πάλαι κοινῇ πάντες ἔδοτέ μοι, νῦν οὗτος εἷς ὢν πείσῃ πάλιν ὑμᾶς ἀφελέσθαι. ἐπειδὴ γάρ, ὦ βουλή, τῶν μεγίστων ἀρχῶν ὁ δαί-*

Reisk.

μων ἀπεστέρησεν ἡμᾶς, ἡ πόλις ἡμῖν ἐψηφίσατο τοῦτο τὸ ἀργύριον, ἡγουμένη κοινὰς εἶναι τὰς τύχας τοῖς ἅπασι καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν. πῶς οὖν οὐκ 23
ἂν δειλαιότατος εἴην, εἰ τῶν μὲν καλλίστων καὶ μεγίστων διὰ τὴν συμφορὰν ἀπεστερημένος εἴην, ἃ δ' ἡ πόλις ἔδωκε προνοηθεῖσα τῶν οὕτως διακειμένων, διὰ τὸν κατήγορον ἀφαιρεθείην; μηδαμῶς, ὦ βουλή, ταύτῃ θῆσθε τὴν ψῆφον. διὰ τί γὰρ ἂν καὶ τύχοιμι τοιούτων ὑμῶν; πότερον ὅτι δι' ἐμέ τις εἰς ἀγῶνα πώποτε κατα- 24
στὰς ἀπώλεσε τὴν οὐσίαν; ἀλλ' οὐδ' ἂν εἷς ἀποδείξειεν. ἀλλ' ὅτι πολυπράγμων εἰμὶ καὶ θρασὺς καὶ φιλαπεχθήμων; ἀλλ' οὐ τοιαύταις ἀφορμαῖς τοῦ βίου πρὸς τὰ τοιαῦτα τυγχάνω χρώμενος. ἀλλ' ὅτι λίαν ὑβριστὴς καὶ 25
βίαιος; ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτὸς φήσειεν, εἰ μὴ βούλοιτο καὶ τοῦτο ψεύδεσθαι τοῖς ἄλλοις ὁμοίως. ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τῶν τριάκοντα γενόμενος ἐν δυνάμει κακῶς ἐποίησα πολλοὺς τῶν πολιτῶν; ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἔφυγον εἰς Χαλκίδα τὴν ἐπ' Εὐρίπῳ, καὶ ἐξόν μοι μετ' ἐκείνων ἀδεῶς πολιτεύεσθαι, μεθ' ὑμῶν εἱλόμην κινδυνεύειν ἁπάντων. μὴ τοίνυν, ὦ βουλή, μηδὲν ἡμαρτηκὼς ὁμοίως 26
ὑμῶν τύχοιμι τοῖς πολλὰ ἠδικηκόσιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ψῆφον θέσθε περὶ ἐμοῦ ταῖς ἄλλαις βουλαῖς, ἀναμνησθέντες ὅτι οὔτε χρήματα διαχειρίσας τῆς πόλεως δίδωμι λόγον αὐτῶν, οὔτε ἀρχὴν ἄρξας οὐδεμίαν εὐθύνας ὑπέχω νῦν αὐτῆς, ἀλλὰ περὶ ὀβολοῦ μόνον ποιοῦμαι τοὺς λόγους. καὶ οὕτως ὑμεῖς μὲν τὰ δίκαια γνώσεσθε πάν- 27
τες, ἐγὼ δὲ τούτων ὑμῖν τυχὼν ἕξω τὴν χάριν, οὗτος δὲ τοῦ λοιποῦ μαθήσεται μὴ τοῖς ἀσθενεστέροις ἐπιβουλεύειν ἀλλὰ τῶν ὁμοίων αὐτῷ περιγίνεσθαι.

25.

| ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΑΛΥΣΕΩΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Ὑμῖν μὲν πολλὴν συγγνώμην ἔχω, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκούουσι τοιούτων λόγων καὶ ἀναμιμνησκομένοις τῶν γεγενημένων, ὁμοίως ἅπασιν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐν ἄστει μείνασι· τῶν δὲ κατηγόρων θαυμάζω, οἳ ἀμελοῦντες τῶν οἰκείων τῶν ἀλλοτρίων ἐπιμελοῦνται· οἳ σαφῶς εἰδότες τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας καὶ τοὺς πολλὰ ἐξημαρτηκότας ζητοῦσι κερδαίνειν, ἢ ὑμᾶς πείθειν περὶ ἁπάν-
2 των ἡμῶν τὴν γνώμην ταύτην ἔχειν. εἰ μὲν οὖν οἴονται, ἃ ὑπὸ τῶν τριάκοντα γεγένηται τῇ πόλει, ὁμοῦ κατηγορηκέναι, ἀδυνάτους αὐτοὺς ἡγοῦμαι λέγειν· οὐδὲ γὰρ πολλοστὸν μέρος τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰρήκασιν· εἰ δὲ ὡς ἐμοί τι προσῆκον περὶ αὐτῶν ποιοῦνται τοὺς λόγους, ἀποδείξω τούτους μὲν ἅπαντα ψευδομένους, ἐμαυτὸν δὲ τοιοῦτον ὄντα οἷόσπερ ἂν τῶν ἐκ Πειραιῶς
3 ὁ βέλτιστος ἐν ἄστει μείνας ἐγένετο. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς συκοφάνταις. τούτων μὲν γὰρ ἔργον ἐστὶ καὶ τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας εἰς αἰτίαν καθιστάναι (ἐκ τούτων γὰρ ἂν μάλιστα χρηματίζοιντο), ὑμέτερον δὲ τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσιν ἐξ ἴσου τῆς πολιτείας μεταδιδόναι· οὕτω γὰρ ἂν τοῖς
4 καθεστηκόσι πράγμασι πλείστους συμμάχους ἔχοιτε. ἀξιῶ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ἀποφανῶ συμφορᾶς μὲν μηδεμιᾶς αἴτιος γεγενημένος, πολλὰ δὲ κἀγαθὰ εἰργασμένος τὴν πόλιν καὶ τῷ σώματι καὶ τοῖς χρήμασι, ταῦτα γοῦν μοι παρ' ὑμῶν ὑπάρχειν, ὧν οὐ μόνον τοὺς εὖ πεποιηκότας ἀλλὰ καὶ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας τυγχάνειν
5 δίκαιόν ἐστι. μέγα μὲν οὖν ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι, ὅτι, εἴπερ ἐδύναντο οἱ κατήγοροι ἰδίᾳ με ἀδικοῦντα ἐξελέγξαι,

οὐκ ἂν τὰ τῶν τριάκοντα ἁμαρτήματα ἐμοῦ κατηγόρουν,
οὐδ' ἂν ᾤοντο χρῆναι ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων
ἑτέρους διαβάλλειν, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας τι-
μωρεῖσθαι· νῦν δὲ νομίζουσι τὴν πρὸς ἐκείνους ὀργὴν
ἱκανὴν εἶναι καὶ τοὺς μηδὲν κακὸν εἰργασμένους ἀπολέ-
σαι. ἐγὼ δὲ οὐχ ἡγοῦμαι δίκαιον εἶναι οὔτε εἴ τινες τῇ 6
πόλει πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι γεγένηνται, ἄλλους τινὰς
ὑπὲρ τούτων τιμὴν ἢ χάριν κομίσασθαι παρ' ὑμῶν, οὔτ'
εἴ τινες πολλὰ κακὰ εἰργασμένοι εἰσίν, εἰκότως ἂν δι'
ἐκείνους τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας ὀνείδους καὶ διαβολῆς
τυγχάνειν· ἱκανοὶ γὰρ οἱ ὑπάρχοντες ἐχθροὶ τῇ πόλει καὶ
μέγα κέρδος νομίζοντες εἶναι τοὺς ἀδίκως ἐν ταῖς διαβο-
λαῖς καθεστηκότας.

Πειράσομαι δ' ὑμᾶς διδάξαι, οὓς ἡγοῦμαι τῶν πο- 7
λιτῶν προσήκειν ὀλιγαρχίας ἐπιθυμεῖν καὶ δημοκρατίας.
ἐκ τούτου γὰρ καὶ ὑμεῖς γνώσεσθε, κἀγὼ περὶ ἐμαυτοῦ
τὴν ἀπολογίαν ποιήσομαι, ἀποφαίνων ὡς οὔτε ἐξ ὧν ἐν
δημοκρατίᾳ οὔτε ἐξ ὧν ἐν ὀλιγαρχίᾳ πεποίηκα, οὐδέν μοι
προσῆκον κακόνουν εἶναι τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ. πρῶ- 8
τον μὲν οὖν ἐνθυμηθῆναι χρὴ ὅτι οὐδείς ἐστιν ἀνθρώ-
πων φύσει οὔτε ὀλιγαρχικὸς οὔτε δημοκρατικός, ἀλλ'
ἥτις ἂν ἑκάστῳ πολιτεία συμφέρῃ, ταύτην προθυμεῖται
καθιστάναι· ὥστε οὐκ ἐλάχιστον ἐν ὑμῖν ἐστι μέρος ὡς
πλείστους ἐπιθυμεῖν τῶν παρόντων νυνὶ πραγμάτων.
καὶ ταῦτα ὅτι οὕτως ἔχει, οὐ χαλεπῶς ἐκ τῶν πρότερον
γεγενημένων μαθήσεσθε. σκέψασθε γάρ, ὦ ἄνδρες δι- 9
κασταί, τοὺς προστάντας ἀμφοτέρων τῶν πολιτειῶν,
ὁσάκις δὴ μετεβάλοντο. οὐ Φρύνιχος μὲν καὶ Πείσαν-
δρος καὶ οἱ μετ' ἐκείνων δημαγωγοί, ἐπειδὴ πολλὰ εἰς
ὑμᾶς ἐξήμαρτον, τὰς περὶ τούτων δείσαντες τιμωρίας
τὴν προτέραν ὀλιγαρχίαν κατέστησαν, πολλοὶ δὲ τῶν
τετρακοσίων μετὰ τῶν ἐκ Πειραιῶς συγκατῆλθον, ἔνιοι

δὲ τῶν ἐκείνους ἐκβαλόντων αὐτοὶ αὖθις τῶν τριάκοντα ἐγένοντο; εἰσὶ δὲ οἵτινες | τῶν Ἐλευσῖνάδε ἀπογραψαμένων, ἐξελθόντες μεθ' ὑμῶν, ἐπολιόρκουν τοὺς μεθ'
10 αὐτῶν. οὔκουν χαλεπὸν γνῶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐ περὶ πολιτείας εἰσὶν αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραί, ἀλλὰ περὶ τῶν ἰδίᾳ συμφερόντων ἑκάστῳ. ὑμᾶς οὖν χρὴ ἐκ τούτων δοκιμάζειν τοὺς πολίτας, σκοποῦντας μὲν ὅπως ἦσαν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πεπολιτευμένοι, ζητοῦντας δὲ ἥτις αὐτοῖς ἐγίγνετο ὠφέλεια τῶν πραγμάτων μεταπεσόντων· οὕτως γὰρ ἂν δικαιοτάτην τὴν κρίσιν περὶ αὐτῶν
11 ποιοῖσθε. ἐγὼ τοίνυν ἡγοῦμαι, ὅσοι μὲν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἄτιμοι ἦσαν εὐθύνας δεδωκότες ἢ τῶν ὄντων ἀπεστερημένοι ἢ ἄλλῃ τινὶ συμφορᾷ τοιαύτῃ κεχρημένοι, προσήκειν αὐτοῖς ἑτέρας ἐπιθυμεῖν πολιτείας, ἐλπίζοντας τὴν μεταβολὴν ὠφέλειάν τινα αὐτοῖς ἔσεσθαι· ὅσοι δὲ τὸν δῆμον πολλὰ κἀγαθὰ εἰργασμένοι εἰσί, κακὸν δὲ μηδὲν πώποτε, ὀφείλεται δὲ αὐτοῖς χάριν κομίσασθαι παρ' ὑμῶν μᾶλλον ἢ δοῦναι δίκην τῶν πεπραγμένων, οὐκ ἄξιον τὰς τούτων ἀποδέχεσθαι διαβολάς, οὐδ' ἂν πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες ὀλιγαρχικοὺς αὐ-
12 τοὺς φάσκωσιν εἶναι. ἐμοὶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ συμφορὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὐδεμία πώποτε ἐγένετο, ἀνθ' ἧς τινος ἂν προθυμούμενος τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγῆναι ἑτέρων ἐπεθύμουν πραγμάτων. τετριηράρχηκα μὲν γὰρ πεντάκις, καὶ τετράκις νεναυμάχηκα, καὶ εἰσφορὰς ἐν τῷ πολέμῳ πολλὰς εἰσενήνοχα, καὶ τἆλλα λελειτούργηκα οὐδενὸς χεῖρον
13 τῶν πολιτῶν. καίτοι διὰ τοῦτο πλείω τῶν ὑπὸ τῆς πόλεως προσταττομένων ἐδαπανώμην, ἵνα καὶ βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζοίμην, καὶ εἴ πού μοί τις συμφορὰ γίνοιτο, ἄμεινον ἀγωνιζοίμην. ὧν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἁπάντων ἀπεστερούμην· οὐ γὰρ τοὺς τῷ πλήθει ἀγαθοῦ τινος

Reisk.

αἰτίους γεγενημένους χάριτος παρ' αὐτῶν ἠξίουν τυγχάνειν, ἀλλὰ τοὺς πλεῖστα κακὰ ὑμᾶς εἰργασμένους εἰς τὰς τιμὰς καθίστασαν, ὡς ταύτην παρ' ἡμῶν πίστιν εἰληφότες. ἃ χρὴ πάντας ἐνθυμουμένους μὴ τοῖς τούτων λόγοις πιστεύειν, ἀλλὰ [καὶ] ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν ἃ ἑκάστῳ τυγχάνει πεπραγμένα. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικα- 14
σταί, οὔτε τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην· ἢ τῶν κατηγόρων ὁ βουλόμενος παρελθὼν ἐλεγξάτω· οὐ τοίνυν οὐδ' ἐπειδὴ οἱ τριάκοντα κατέστησαν, οὐδείς με ἀποδείξει οὔτε βουλεύσαντα οὔτε ἀρχὴν οὐδεμίαν ἄρξαντα. καίτοι εἰ μὲν ἐξόν μοι ἄρχειν μὴ ἠβουλόμην, ὑφ' ὑμῶν νυνὶ τιμᾶσθαι δίκαιός εἰμι· εἰ δὲ οἱ τότε δυνάμενοι μὴ ἠξίουν μοι μεταδιδόναι τῶν πραγμάτων, πῶς ἂν φανερώτερον ἢ οὕτως ψευδομένους ἀποδείξαιμι τοὺς κατηγόρους;

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων 15
τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ἄξιον σκέψασθαι. ἐγὼ γὰρ τοιοῦτον ἐμαυτὸν ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς παρέσχον ὥστε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἐμοί, μηδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾷ κεχρῆσθαι συμφορᾷ. ὑπ' ἐμοῦ γὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτε ἀπαχθεὶς οὐδεὶς φανήσεται, οὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς τετιμωρημένος, οὔτε τῶν φίλων εὖ πεπονθώς. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν· εὖ 16
μὲν γὰρ ποιεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ χαλεπὸν ἦν, ἐξαμαρτάνειν δὲ τῷ βουλομένῳ ῥᾴδιον. οὐ τοίνυν οὐδ' εἰς τὸν κατάλογον Ἀθηναίων καταλέξας οὐδένα φανήσομαι, οὐδὲ δίαιταν καταδιαιτησάμενος οὐδενός, οὐδὲ πλουσιώτερος ἐκ τῶν ὑμετέρων γεγονὼς συμφορῶν. καίτοι εἰ τοῖς τῶν γεγενημένων κακῶν αἰτίοις ὀργίζεσθε, εἰκὸς καὶ τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας βελτίους ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι. καὶ 17
μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεγίστην ἡγοῦμαι περὶ ἐμαυτοῦ τῇ δημοκρατίᾳ πίστιν δεδωκέναι. ὅστις γὰρ τότε οὐδὲν ἐξήμαρτον οὕτω πολλῆς δεδομένης ἐξουσίας.

ἦ που νῦν σφόδρα προθυμηθήσομαι χρηστὸς εἶναι, εὖ εἰδὼς ὅτι, ἐὰν ἀδικῶ, παραχρῆμα δώσω δίκην. ἀλλὰ γὰρ τοιαύτην διὰ τέλους γνώμην ἔχω, ὥστε ἐν ὀλιγαρχίᾳ | μὲν μὴ ἐπιθυμεῖν τῶν ἀλλοτρίων, ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τὰ ὄντα προθύμως εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκειν.

18 Ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἂν δικαίως ὑμᾶς μισεῖν τοὺς ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ μηδὲν πεπονθότας κακόν, ἐξὸν ὀργίζεσθαι τοῖς εἰς τὸ πλῆθος ἐξημαρτηκόσιν, οὐδὲ τοὺς μὴ φυγόντας ἐχθροὺς νομίζειν, ἀλλὰ τοὺς ὑμᾶς ἐκβαλόντας, οὐδὲ τοὺς προθυμουμένους τὰ ἑαυτῶν σῶσαι, ἀλλὰ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων ἀφῃρημένους, οὐδὲ οἳ τῆς σφετέρας αὐτῶν σωτηρίας ἕνεκα ἔμειναν ἐν τῷ ἄστει, ἀλλ' οἵτινες ἑτέρους ἀπολέσαι βουλόμενοι μετέσχον τῶν πραγμάτων. εἰ δὲ οἴεσθε χρῆναι, οὓς ἐκεῖνοι παρέλιπον ἀδικοῦντες, ὑμεῖς ἀπολέσαι, οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ὑπολειφθήσεται.

19 Σκοπεῖν δὲ χρὴ καὶ ἐκ τῶνδε, ὦ ἄνδρες δικασταί. πάντες γὰρ ἐπίστασθε ὅτι ἐν τῇ προτέρᾳ δημοκρατίᾳ τῶν τὰ τῆς πόλεως πραττόντων πολλοὶ μὲν τὰ δημόσια ἔκλεπτον, ἔνιοι δ' ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις ἐδωροδόκουν, οἱ δὲ συκοφαντοῦντες τοὺς συμμάχους ἀφίστασαν. καὶ εἰ μὲν οἱ τριάκοντα τούτους μόνους ἐτιμωροῦντο, ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ ὑμεῖς ἂν αὐτοὺς ἡγεῖσθε· νῦν δέ, ὅτι ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις ἡμαρτημένων τὸ πλῆθος κακῶς ποιεῖν ἠξίουν, ἠγανακτεῖτε, ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι τὰ τῶν ὀλίγων ἀδι-
20 κήματα πάσῃ τῇ πόλει κοινὰ γίγνεσθαι. οὐ τοίνυν ἄξιον χρῆσθαι τούτοις, οἷς ἐκείνους ἑωρᾶτε ἐξαμαρτάνοντας, οὐδὲ ἃ πάσχοντες ἄδικα ἐνομίζετε πάσχειν, ὅταν ἑτέρους ποιῆτε, δίκαια ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν κατελθόντες περὶ αὐτῶν γνώμην ἔχετε, ἥνπερ φεύγοντες περὶ ὑμῶν αὐτῶν εἴχετε· ἐκ τούτων γὰρ καὶ ὁμόνοιαν πλείστην

Reisk.

ποιήσετε, καὶ ἡ πόλις ἔσται μεγίστη, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιαρότατα ψηφιεῖσθε.

21 Ἐνθυμηθῆναι δὲ χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα γεγενημένων, ἵνα τὰ τῶν ἐχθρῶν ἁμαρτήματα ἄμεινον ὑμᾶς ποιήσῃ περὶ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν βουλεύσασθαι. ὅτε μὲν γὰρ ἀκούοιτε τοὺς ἐν ἄστει τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, μικρὰς ἐλπίδας εἴχετε τῆς καθόδου, ἡγούμενοι τὴν ἡμετέραν ὁμόνοιαν μέγιστον κακὸν εἶναι τῇ ὑμετέρᾳ φυγῇ· ἐπειδὴ δὲ πυνθάνοισθε τοὺς 22 μὲν τρισχιλίους στασιάζοντας, τοὺς δὲ ἄλλους πολίτας ἐκκεκηρυγμένους ἐκ τοῦ ἄστεος, τοὺς δὲ τριάκοντα μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας, πλείους δὲ ὄντας τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν δεδιότας ἢ τοὺς ὑμῖν πολεμοῦντας, τότ' ἤδη καὶ κατιέναι προσεδοκᾶτε καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν λήψεσθαι δίκην. ταῦτα γὰρ τοῖς θεοῖς εὔχεσθε, ἅπερ ἐκείνους ἑωρᾶτε ποιοῦντας, ἡγούμενοι διὰ τὴν τῶν τριάκοντα πονηρίαν πολὺ μᾶλλον σωθήσεσθαι ἢ διὰ τὴν τῶν φευγόντων δύναμιν κατιέναι. χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικα- 23 σταί, τοῖς πρότερον γεγενημένοις παραδείγμασι χρωμένους βουλεύεσθαι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, καὶ τούτους ἡγεῖσθαι δημοτικωτάτους, οἵτινες ὁμονοεῖν ὑμᾶς βουλόμενοι τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένουσι, νομίζοντες καὶ τῆς πόλεως ταύτην ἱκανωτάτην εἶναι σωτηρίαν καὶ τῶν ἐχθρῶν μεγίστην τιμωρίαν· οὐδὲν γὰρ ἂν εἴη αὐτοῖς χαλεπώτερον τούτων, ἢ πυνθάνεσθαι μὲν ἡμᾶς μετέχοντας τῶν πραγμάτων, αἰσθάνεσθαι δὲ οὕτως διακειμένους τοὺς πολίτας ὥσπερ μηδενὸς ἐγκλήματος πρὸς ἀλλήλους γεγενημένου. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὦ ἄνδρες δι- 24 κασταί, ὅτι οἱ φεύγοντες τῶν ἄλλων πολιτῶν ὡς πλείστους καὶ διαβεβλῆσθαι καὶ ἠτιμῶσθαι βούλονται, ἐλπίζοντες τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἀδικουμένους ἑαυτοῖς ἔσεσθαι συμμάχους, τοὺς δὲ συκοφάντας εὐδοκιμεῖν δέξαιντ' ἂν παρ' ὑμῖν

καὶ μέγα δύνασθαι ἐν τῇ πόλει· τὴν γὰρ τούτων πονη-
ρίαν ἑαυτῶν ἡγοῦνται σωτηρίαν.
25 Ἄξιον δὲ μνησθῆναι καὶ τῶν μετὰ τοὺς τετρακοσίους
πραγμάτων· εὖ γὰρ εἴσεσθε ὅτι, ἃ μὲν οὗτοι συμβου-
λεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν, ἃ δ' ἐγὼ παρ-
αινῶ, ἀμφοτέραις ἀεὶ ταῖς πολιτείαις συμφέρει. ἴστε
γὰρ Ἐπιγένην καὶ Δημοφάνην καὶ | Κλεισθένην ἰδίᾳ μὲν
καρπωσαμένους τὰς τῆς πόλεως συμφοράς, δημοσίᾳ δὲ
26 ὄντας μεγίστων κακῶν αἰτίους. ἐνίων μὲν γὰρ ἔπεισαν
ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι, πολλῶν δὲ
ἀδίκως δημεῦσαι τὰς οὐσίας, τοὺς δ' ἐξελάσαι καὶ ἀτιμῶ-
σαι τῶν πολιτῶν· τοιοῦτοι γὰρ ἦσαν ὥστε τοὺς μὲν
ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέναι, τοὺς δὲ
μηδὲν ἠδικηκότας εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες ἀπολλύναι. καὶ οὐ
πρότερον ἐπαύσαντο, ἕως τὴν μὲν πόλιν εἰς στάσεις καὶ
τὰς μεγίστας συμφορὰς κατέστησαν, αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων
27 πλούσιοι ἐγένοντο. ὑμεῖς δὲ οὕτως διετέθητε· τοὺς μὲν
φεύγοντας κατεδέξασθε, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους ἐποι-
ήσατε, τοῖς δ' ἄλλοις περὶ ὁμονοίας ὅρκους ὤμνυτε·
τελευτῶντες δὲ ἥδιον ἂν τοὺς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ συκο-
φαντοῦντας ἐτιμωρήσασθε ἢ τοὺς ἄρξαντας ἐν τῇ ὀλι-
γαρχίᾳ. καὶ εἰκότως, ὦ ἄνδρες δικασταί· πᾶσι γὰρ ἤδη
φανερόν ἐστιν ὅτι διὰ τοὺς μὲν ἀδίκως πολιτευομένους
ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ δημοκρατία γίνεται, διὰ δὲ τοὺς ἐν τῇ
δημοκρατίᾳ συκοφαντοῦντας ὀλιγαρχία δὶς κατέστη. ὥστε
οὐκ ἄξιον τούτοις πολλάκις χρῆσθαι συμβούλοις, οἷς
28 οὐδὲ ἅπαξ ἐλυσιτέλησε πειθομένοις. σκέψασθαι δὲ χρὴ
ὅτι καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς οἱ μεγίστην δόξαν ἔχοντες καὶ
μάλιστα κεκινδυνευκότες καὶ πλεῖστα ὑμᾶς ἀγαθὰ εἰρ-
γασμένοι πολλάκις ἤδη τῷ ὑμετέρῳ πλήθει διεκελεύ-
σαντο τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένειν, ἡγούμε-
νοι ταύτην δημοκρατίας εἶναι φυλακήν· τοῖς μὲν γὰρ

Reisk.

*ἐξ ἄστεος ὑπὲρ τῶν παρεληλυθότων ἄδειαν ποιήσειν,
τοῖς δ' ἐκ Πειραιῶς οὕτω πλεῖστον χρόνον τὴν πολιτείαν
ἂν παραμεῖναι. οἷς ὑμεῖς πολὺ ἂν δικαιότερον πιστεύοιτε* 29
*ἢ τούτοις, οἳ φεύγοντες μὲν δι' ἑτέρους ἐσώθησαν, κατ-
ελθόντες δὲ συκοφαντεῖν ἐπιχειροῦσιν. ἡγοῦμαι δέ, ὦ
ἄνδρες δικασταί, τοὺς μὲν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας
ἐμοὶ τῶν ἐν ἄστει μεινάντων φανεροὺς γεγενῆσθαι καὶ
ἐν ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν δημοκρατίᾳ, ὁποῖοί τινές εἰσι πο-
λῖται· τούτων δ' ἄξιον θαυμάζειν, ὅ τι ἂν ἐποίησαν, εἴ* 30
*τις αὐτοὺς εἴασε τῶν τριάκοντα γενέσθαι, οἳ νῦν δημο-
κρατίας οὔσης ταὐτὰ ἐκείνοις πράττουσι, καὶ ταχέως μὲν
ἐκ πενήτων πλούσιοι γεγένηνται, πολλὰς δὲ ἀρχὰς ἄρ-
χοντες οὐδεμιᾶς εὐθύνην διδόασιν, ἀλλ' ἀντὶ μὲν ὁμο-
νοίας ὑποψίαν πρὸς ἀλλήλους πεποιήκασιν, ἀντὶ δὲ εἰρή-
νης πόλεμον κατηγγέλκασι, διὰ τούτους δὲ ἄπιστοι τοῖς
Ἕλλησι γεγενήμεθα. καὶ τοσούτων κακῶν καὶ ἑτέρων* 31
*πολλῶν ὄντες αἴτιοι, καὶ οὐδὲν διαφέροντες τῶν τριά-
κοντα πλὴν ὅτι ἐκεῖνοι μὲν ὀλιγαρχίας οὔσης ἐπεθύμουν
ὧνπερ οὗτοι, οὗτοι δὲ δημοκρατίας τῶν αὐτῶν ὧνπερ
ἐκεῖνοι, ὅμως οἴονται χρῆναι οὕτως ῥᾳδίως ὃν ἂν βού-
λωνται κακῶς ποιεῖν, ὥσπερ τῶν μὲν ἄλλων ἀδικούν-
των, ἄριστοι δὲ ἄνδρες αὐτοὶ γεγενημένοι. καὶ τούτων* 32
*μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν, ὑμῶν δέ, ὅτι οἴεσθε μὲν δη-
μοκρατίαν εἶναι, γίγνεται δὲ ὅ τι ἂν οὗτοι βούλωνται,
καὶ δίκην διδόασιν οὐχ οἱ τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἀδικοῦντες,
ἀλλ' οἱ τὰ σφέτερα αὐτῶν μὴ διδόντες. καὶ δέξαιντ' ἂν
μικρὰν εἶναι τὴν πόλιν μᾶλλον ἢ δι' ἄλλους μεγάλην καὶ
ἐλευθέραν, ἡγούμενοι νῦν μὲν διὰ τοὺς τῶν ἐκ Πειραιῶς* 33
*κινδύνους αὐτοῖς ἐξεῖναι ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, ἐὰν
δ' ὕστερον ὑμῖν δι' ἑτέρους σωτηρία γένηται, τούτους
μὲν ἐπιλύσεσθαι, ἐκείνους δὲ μεῖζον δυνήσεσθαι· ὥστε
τὸ αὐτὸ πάντες ἐμποδών εἰσιν, ἐάν τι δι' ἄλλων ἀγαθὸν*

34 ὑμῖν φαίνηται. τοῦτο μὲν οὖν οὐ χαλεπὸν τῷ βουλομένῳ
κατανοῆσαι· αὐτοί τε γὰρ οὐκ ἐπιθυμοῦσι λανθάνειν,
ἀλλ' αἰσχύνονται μὴ δοκοῦντες εἶναι πονηροί, ὑμεῖς δὲ
τὰ μὲν αὐτοὶ ὁρᾶτε τὰ δ' ἑτέρων πολλῶν ἀκούετε. ἡμεῖς
δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίκαιον μὲν ἡγούμεθ' εἶναι πρὸς
πάντας ὑμᾶς τοὺς πολίτας ταῖς συνθήκαις καὶ τοῖς ὅρ-
35 κοις ἐμμένειν, ὅμως δέ, ὅταν μὲν ἴδωμεν τοὺς τῶν κακῶν
αἰτίους δί|κην διδόντας, τῶν τότε περὶ ὑμᾶς γεγενημέ-
νων μεμνημένοι συγγνώμην ἔχομεν, ὅταν δὲ φανεροὶ
γένησθε τοὺς μηδὲν αἰτίους ἐξ ἴσου τοῖς ἀδικοῦσι τι-
μωρούμενοι, τῇ αὐτῇ ψήφῳ πάντας ἡμᾶς εἰς ὑπο......

26.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΑΝΔΡΟΥ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ.

..... ἡγούμενος ἀκριβῆ νῦν τὴν δοκιμασίαν αὐτοὺς διὰ
τὸν χρόνον ποιήσεσθαι, ἐπεὶ σύνοισθα πολλὰ καὶ δεινὰ
εἰς αὐτοὺς ἐξημαρτηκώς, ὧν ἐπιλελῆσθαι καὶ οὐδ' ἀνα-
μνησθήσεσθαι ἐνίους αὐτῶν νομίζεις. ὃ δὴ ἔγωγε καὶ
ἀγανακτῶ, εἰ ταύτῃ τῇ ἐλπίδι εἰς ὑμᾶς ἥκει πιστεύων,
ὥσπερ ἄλλων μέν τινων ὄντων τῶν ἠδικημένων, ἑτέρων
δὲ τῶν ταῦτα διαψηφιουμένων, ἀλλ' οὐκ ἀμφότερα τῶν
2 αὐτῶν καὶ πεπονθότων καὶ ἀκουσομένων. αἴτιοι δὲ
τούτων ὑμεῖς ἐστε· οὐ γὰρ ἐνθυμεῖσθε ὅτι οὗτοι μέν,
ὅτε ἡ πόλις ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἤρχετο, οὐδὲ τῆς
αὐτῆς δουλείας ὑμῖν μεταδοῦναι ἠξίωσαν, ἀλλὰ καὶ τῆς
πόλεως ἐξήλασαν, ὑμεῖς δ' ἐλευθέραν αὐτὴν ποιήσαντες
οὐ μόνον τῆς ἐλευθερίας αὐτοῖς ἀλλὰ καὶ τοῦ δικάζειν
καὶ τοῦ ἐκκλησιάζειν περὶ τῶν κοινῶν μετέδοτε, ὥστε
εἰκότως ὑμῶν ταύτην τὴν εὐήθειαν καταγιγνώσκουσιν.
3 ὧν εἷς οὗτος ὢν οὐκ ἀγαπᾷ εἴ τις αὐτὸν ἐᾷ τούτων μετ-
έχειν, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἐκείνων δοῦναι δίκην πάλιν ἄρχειν

ἀξιοῖ. καὶ νυνὶ αὐτὸν ἀκούω μὲν ὑπὲρ τῶν αὑτοῦ κατη-
γορουμένων διὰ βραχέων ἀπολογήσεσθαι, ἐπισύροντα
τὰ πράγματα καὶ διακλέπτοντα τῇ ἀπολογίᾳ τὴν κατη-
γορίαν, λέξειν δὲ ὡς πολλὰ εἰς τὴν πόλιν ἀνηλώκασι καὶ
φιλοτίμως λελειτουργήκασι καὶ νίκας πολλὰς καὶ καλὰς
ἐν δημοκρατίᾳ νενικήκασι, καὶ ὅτι αὐτὸς κόσμιός ἐστι
καὶ οὐχ ὁρᾶται ποιῶν ἃ ἕτεροι ἐνταῦθα τολμῶσιν, ἀλλὰ
τὰ ἑαυτοῦ πράττειν ἀξιοῖ. ἐγὼ δὲ πρὸς τούτους τοὺς 4
λόγους οὐ χαλεπὸν οἶμαι ἀντειπεῖν· πρὸς μὲν τὰς λει-
τουργίας, ὅτι κρείττων ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μὴ λειτουργή-
σας ἢ τοσαῦτα τῶν ἑαυτοῦ ἀναλώσας· διὰ γὰρ ταῦτα
πιστευθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου κατέλυσε τὴν δημοκρατίαν,
ὥστ' εἶναι ταῦτα τὰ ἔργα ἀειμνηστότερα ἢ τὰ ἐκ τῶν
λειτουργιῶν αὐτῷ ἀναθήματα· πρὸς δὲ τὴν ἡσυχιότητα 5
τὴν τούτου, ὅτι οὐ νῦν δεῖ αὐτὸν ἐξετάζειν εἰ σώφρων
ἐστίν, ὅτ' αὐτὸν οὐκ ἔξεστιν ἀσελγαίνειν, ἀλλ' ἐκεῖνον
τὸν χρόνον σκοπεῖν, ἐν ᾧ ἐξὸν ὁποτέρως ἐβούλετο ζῆν
εἵλετο παρανόμως πολιτευθῆναι. τοῦ μὲν γὰρ νῦν μη-
δὲν ἐξαμαρτάνειν οἱ κωλύσαντες αἴτιοι, τῶν δὲ τότε γε-
νομένων ὁ τούτου τρόπος καὶ οἱ τούτῳ ἐπιτρέπειν ἀξι-
οῦντες. ὥστε ἂν ἐκ τούτων δοκιμάζεσθαι ἀξιοῖ, ταῦτα
χρὴ ὑπολαμβάνειν, μὴ εὐήθεις αὐτῷ εἶναι δοκῆτε.

Ἂν δὲ καὶ ἐπὶ τοιόνδε λόγον τράπωνται, ὡς ὁ χρό- 6
νος οὐκ ἐγχωρεῖ ἄλλον ἀποκληρῶσαι, ἀλλὰ ἀνάγκη, ἐὰν
αὐτὸν ἀποδοκιμάσητε, ἄθυτα τὰ πάτρια ἱερὰ γίγνεσθαι,
τάδ' ἐνθυμήθητε, ὅτι πάλαι ὁ χρόνος ἤδη παρελήλυθεν.
ἡ γὰρ αὔριον ἡμέρα μόνη λοιπὴ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐστιν, ἐν
δὲ ταύτῃ τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι θυσία γίγνεται, δικαστήριον
δὲ παρὰ τοὺς νόμους ἀδύνατον πληρωθῆναι. εἰ δὲ ταῦτα 7
πάνθ' οὗτος ὥστε γενέσθαι διαπέπρακται, τί προσδο-
κῆσαι δεῖ δοκιμασθέντα αὐτὸν ποιήσειν, εἰ τὴν ἐξιοῦσαν
ἀρχὴν πέπεικεν αὑτοῦ ἕνεκα παρανομῆσαι; ἆρ' ἂν ὀλίγα

τοιαῦτα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ διαπράξασθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ
8 ἂν οἶμαι. ἔστι δ' ὑμῖν οὐ τοῦτο μόνον σκεπτέον, ἀλλα
καὶ πότερον εὐσεβέστερον τὸν βασιλέα καὶ τοὺς συνάρ-
χοντας τὰ ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος ἄρξειν ἱερὰ θῦσαι, ὡς και
πρότερον ἤδη γεγένηται, ἢ καὶ τοῦτον, ὃν οὐδὲ καθαρὸν
εἶναι τὰς χεῖρας οἱ εἰδότες μεμαρτυρήκασι, καὶ πότερον
ὑμεῖς ὠμόσατε εἰς τὴν ἀρχὴν ἀδοκίμαστον καταστή-
σειν, ἢ δοκιμάσαντες τὸν ἄξιον τῆς ἀρχῆς | στεφανώσειν.
9 ταῦτα γὰρ σκοπεῖσθε· κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι ὁ θεὶς
τὸν περὶ τῶν δοκιμασιῶν νόμον οὐχ ἥκιστα περὶ τῶν
ἐν ὀλιγαρχίᾳ ἀρξάντων ἕνεκα ἔθηκεν, ἡγούμενος δει-
νὸν εἶναι, εἰ δι' οὓς ἡ δημοκρατία κατελύετο, οὗτοι ἐν
αὐτῇ τῇ πολιτείᾳ πάλιν ἄρξουσι, καὶ κύριοι γενήσονται
τῶν νόμων καὶ τῆς πόλεως, ἣν πρότερον παραλαβόντες
οὕτως αἰσχρῶς καὶ δεινῶς ἐλωβήσαντο. ὥστ' οὐκ ἄξιον
τῆς δοκιμασίας ὀλιγώρως ἔχειν, οὐδὲ μικρὸν ἡγουμένους
τὸ πρᾶγμα μὴ φροντίζειν αὐτῆς, ἀλλὰ φυλάττειν· ὡς
ἐν τῷ ἕκαστον δικαίως ἄρχειν ἥ τε πολιτεία καὶ τὸ ἄλλο
10 πλῆθος τὸ ὑμέτερον σώζεται. εἰ μὲν δὴ βουλεύσων
νυνὶ ἐδοκιμάζετο καὶ ὡς ἱππευκότος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν τριά-
κοντα ἄρμα ἐν ταῖς σανίσιν ἐνεγέγραπτο, καὶ ἄνευ κατη-
γόρου ἂν αὐτὸν ἀπεδοκιμάζετε· νῦν δέ, ὅτε μὴ μόνον
ἱππευκὼς μηδὲ βεβουλευκώς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πλῆθος
ἐξημαρτηκὼς φαίνεται, οὐκ ἂν ἄτοπον ποιήσαιτε, εἰ
μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντες περὶ αὐτοῦ φανοῖσθε;
11 καὶ μὲν δὴ βουλεύειν γε δοκιμασθεὶς πεντακοσιοστὸς ὢν
μετὰ τῶν ἄλλων ἐνιαυτὸν ἂν μόνον ἐβούλευσεν, ὥστε
καὶ εἴ τι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐξαμαρτάνειν ἐβούλετο, ῥᾳ-
δίως ἂν ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐκωλύετο. ταύτην δὲ τὴν ἀρχὴν
ἀξιοῖ μόνος αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἄρχειν, καὶ μετὰ τῆς ἐν
Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς τὸν ἅπαντα χρόνον τῶν μεγίστων
12 κύριος γενέσθαι· ὥστε ὑμῖν καθήκειν περὶ ταύτης τῆς

ἀρχῆς ἀκριβεστέραν τὴν δοκιμασίαν ἢ περὶ τῶν ἄλλων
ἀρχῶν ποιεῖσθαι. εἰ δὲ μή, πῶς οἴεσθε τὸ ἄλλο πλῆθος
τῶν πολιτῶν διακείσεσθαι, ὅταν αἴσθωνται, ὃν προσῆκε
δίκας τῶν ἡμαρτημένων διδόναι, τοῦτον ὑφ' ὑμῶν τοι-
αύτης ἀρχῆς ἠξιωμένον; καὶ φόνου δίκας δικάζοντα, ὃν
ἔδει αὐτὸν ὑπὸ τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς κρίνεσθαι;
καὶ πρὸς τούτοις ἴδωσιν ἐστεφανωμένον, καὶ ἐπικλήρων
καὶ ὀρφανῶν κύριον γεγενημένον, ὧν ἐνίοις αὐτὸς οὗτος
τῆς ὀρφανίας αἴτιος γεγένηται; ἆρ' οὐκ οἴεσθε αὐτοὺς 13
χαλεπῶς διακείσεσθαι καὶ ὑμᾶς αὐτῶν αἰτίους ἡγήσε-
σθαι, ὅταν γένωνται ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις, ἐν οἷς
αὐτῶν πολλοὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπήγοντο καὶ ἄκριτοι
ὑπὸ τούτων ἀπώλλυντο καὶ φεύγειν τὴν σφετέραν αὐ-
τῶν ἠναγκάζοντο; κἀκεῖνοι προσενθυμηθῶσιν, ὅτι ὁ αὐ-
τὸς οὗτος ἀνὴρ [Θρασύβουλος] αἴτιος γεγένηται Λεωδά-
μαντά τε ἀποδοκιμασθῆναι καὶ τοῦτον δοκιμασθῆναι,
τοῦ μὲν κατήγορος γενόμενος, ὑπὲρ τούτου δὲ ἀπολογή-
σασθαι παρασκευασάμενος; ὃς ὅπως πρὸς τὴν πόλιν διά-
κειται καὶ πόσων αἴτιος αὐτῇ κακῶν γεγένηται . . . . ἢ 14
πειθόμενοι πῶς ἂν οἴεσθε διαβληθῆναι; τότε μὲν γὰρ
ὑμᾶς ᾤοντο ὀργισθέντας Λεωδάμαντα ἀποδοκιμάσαι·
ἐὰν δὲ τοῦτον δοκιμάσητε, εὖ εἴσονται ὅτι οὐ δικαίᾳ
γνώμῃ περὶ αὐτοῦ κέχρησθε. ἔστι δὲ τούτοις μὲν πρὸς
ὑμᾶς ἀγών, ὑμῖν δὲ πρὸς ἅπασαν τὴν πόλιν, ἣ σκοπεῖ
νυνὶ τίνα ὑμεῖς γνώμην περὶ αὐτῆς ἕξετε. καὶ μηδεὶς 15
ὑμῶν ἡγείσθω με Λεωδάμαντι χαριζόμενον κατηγορεῖν
Εὐάνδρου, ὅτι φίλος ὢν τυγχάνει, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
τῆς πόλεως προνοούμενον. ῥᾴδιον δ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγ-
ματος μαθεῖν. Λεωδάμαντι γὰρ συμφέρει τοῦτον δοκι-
μασθῆναι, οὕτω γὰρ ὑμεῖς μάλιστα διαβληθήσεσθε, καὶ
δόξετε ἀντὶ δημοτικῶν ἀνθρώπων ὀλιγαρχικοὺς εἰς τὰς
ἀρχὰς καθιστάναι· ὑμῖν δὲ τόνδε ἀποδοκιμάσαι, δόξετε

γὰρ κἀκεῖνον δικαίως ἀποδοκιμάσαι· ἐὰν δὲ μηδὲ τόνδε,
οὐδ' ἐκεῖνον δικαίως.
16 Καίτοιγε αὐτὸν ἀκούω λέξειν ὡς οὐ περὶ αὐτοῦ μό-
νον ἡ δοκιμασία ἐστίν, ἀλλὰ περὶ πάντων τῶν ἐν ἄστει
μεινάντων, καὶ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας ὑμᾶς
ὑπομνήσειν, ὡς ἐκ τούτων προσληψόμενον αὐτὸν δο-
κιμαστὰς τοὺς ἐν ἄστει μείναντας. ἐγὼ δ' ὑπὲρ τοῦ πλή-
θους βραχέα πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν βούλομαι, ὅτι ὁ δῆμος
οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχει περὶ πάντων τῶν ἐν ἄστει
μεινάντων, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν τοιαῦτα ἐξα|μαρτανόν-
των οἵαν ἐγώ φημι δεῖν, περὶ δὲ τῶν ἄλλων τὴν ἐναν-
17 τίαν. τεκμήριον δέ· οὐ γὰρ ἐλάττους τούτων ἡ πόλις
τετίμηκε τῶν ἐπὶ Φυλὴν ἐλθόντων καὶ τὸν Πειραιᾶ
καταλαβόντων. εἰκότως· τοὺς μὲν γὰρ ἴσασιν ὁποῖοί
τινες ἐν δημοκρατίᾳ μόνῃ γεγένηνται, ὁποῖοι δ' ἄν τινες
ἐν ὀλιγαρχίᾳ γένοιντο, οὔπω πεῖραν εἰλήφασι· παρὰ δὲ
τούτων ἑκατέρας τῆς πολιτείας ἱκανὴν βάσανον ἔχουσιν,
18 ὥστ' εἰκότως πιστεύειν. καὶ ἡγοῦνταί γε διὰ μὲν τοὺς
τοιούτους τοὺς συλληφθέντας τότε ἀποθανεῖν, διὰ δὲ
τοὺς ἄλλους τοὺς συλληφθέντας ἐκφυγεῖν, ἐπεὶ εἴ γε
τὴν αὐτὴν γνώμην ἅπαντες ἔσχον, οὔτ' ἂν φυγὴ οὔτ' ἂν
κάθοδος οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἂν τῶν γεγενημένων τῇ πόλει
19 συνέβη. ἀλλὰ καὶ ὃ ἄλογον δοκεῖ εἶναι παρά τισιν, ὅπως
ποτὲ πολλοὶ ὄντες ὑπ' ὀλίγων τῶν ἐν Πειραιεῖ ἡττήθη-
σαν, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς τούτων προνοίας γε-
γένηται· οὗτοι γὰρ εἵλοντο μετὰ τῶν κατελθόντων πολι-
τεύεσθαι μᾶλλον ἢ μετὰ τῶν τριάκοντα Λακεδαιμονίοις
20 δουλεύειν. τοιγάρτοι ἀντὶ τούτων αὐτοὺς ὁ δῆμος ταῖς
μεγίσταις τιμαῖς τετίμηκεν, ἱππαρχεῖν καὶ στρατηγεῖν
καὶ πρεσβεύειν ὑπὲρ αὐτῶν αἱρούμενοι· καὶ οὐδέποτε
αὐτοῖς μετεμέλησε. καὶ διὰ μέν γε τοὺς πολλὰ ἐξαμαρ-
τόντας τὰς δοκιμασίας εἶναι ἐψηφίσαντο, διὰ δὲ τοὺς

μηδὲν τοιοῦτον πράξαντας τὰς συνθήκας ἐποιήσαντο.
τοιαῦτά σοι ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ δήμου ἀποκρίνομαι.
Ὑμέτερον δὴ ἔργον ἐστίν, ὦ ἄνδρες βουλευταί, σκέ- 21
ψασθαι ποτέρῳ ἂν πειθόμενοι περὶ τῆς δοκιμασίας ταύ-
της ἄμεινον βουλεύσαισθε, πότερον ἐμοὶ ἢ Θρασυβούλῳ,
ὃς αὐτῷ ἀπολογήσεται. περὶ μὲν οὖν ἐμοῦ ἢ τοῦ πατρὸς
ἢ τῶν προγόνων οὐδὲν οὗτος εἰπεῖν ἕξει εἰς μισοδημίαν.
οὔτε γὰρ ὡς ὀλιγαρχίας μετέσχον (ὕστερον γὰρ τῶν χρό-
νων τούτων ἀνὴρ εἶναι ἐδοκιμάσθην), οὔθ᾽ ὡς ὁ πατὴρ
(πρὸ γὰρ τῶν στάσεων πολὺ ἐν Σικελίᾳ ἄρχων ἐτελεύ-
τησεν)· οὐδ᾽ ὡς οἱ πρόγονοι ὑπὸ τοῖς τυράννοις ἐγέ- 22
νοντο· στασιάζοντες γὰρ πρὸς αὐτοὺς τὸν ἅπαντα χρό-
νον διετέλεσαν. ἀλλὰ μὲν δὴ οὐδὲ τὴν οὐσίαν ἡμᾶς ἐν
τῷ πολέμῳ φήσει κτήσασθαι, εἰς δὲ τὴν πόλιν οὐδὲν
ἀνηλωκέναι· πᾶν γὰρ τοὐναντίον, ἐν εἰρήνῃ μὲν ὀγδοη-
κοντατάλαντος ἡμῶν ὁ οἶκος ἐγένετο, εἰς δὲ τὴν τῆς
πόλεως σωτηρίαν ἐν τῷ πολέμῳ ἅπας ἀνηλώθη. ἐγὼ δὲ 23
περὶ τούτου τρία ἔξω εἰπεῖν τηλικαῦτα τὸ μέγεθος, ὥστ᾽
ἄξιον εἶναι ἕκαστον ἔργον θανάτου· πρῶτον μὲν ὅτι τὴν
ἐν Βοιωτοῖς πολιτείαν χρήματα λαβὼν μετέστησε καὶ τῆς
συμμαχίας ἡμᾶς ταύτης ἀπεστέρησεν, ἔπειτα ὅτι τὰς
ναῦς προὔδωκε καὶ τὴν πόλιν περὶ σωτηρίας βουλεύε-
σθαι πεποίηκεν, ἔπειτα ὅτι παρὰ τῶν αἰχμαλώτων, οὓς 24
αὐτὸς ἀπώλεσε, τριάκοντα μνᾶς ἐσυκοφάντησεν, οὐ
φάσκων αὐτοὺς λύσεσθαι, εἰ μὴ τοῦτο αὐτῷ παρὰ σφῶν
αὐτῶν παράσχοιεν. συνειδότες οὖν ἡμῶν ἑκατέρῳ τὸν
βίον, πρὸς ταῦτα βουλεύεσθε ὁποτέρῳ χρὴ πιστεύειν
περὶ τῆς Εὐάνδρου δοκιμασίας, καὶ οὕτως οὐκ ἐξαμαρ-
τήσεσθε.

27.

ΚΑΤΑ ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΜΠΡΕΣΒΕΥΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΩΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ.

Κατηγόρηται μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Ἐπικράτους
ἱκανὰ καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν· ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρὴ ὅτι
πολλάκις ἠκούσατε τούτων λεγόντων, ὁπότε βούλοιντό
τινα ἀδίκως ἀπολέσαι, ὅτι, εἰ μὴ καταψηφιεῖσθε ὧν αὐ-
2 τοὶ κελεύουσιν, ἐπιλείψει ὑμᾶς ἡ μισθοφορά. καὶ νῦν
οὐδὲν ἧττον τοσοῦτον | ἐνδεῖ, ὥστε τὸ μὲν πλῆθος ....
καὶ ἡ αἰσχύνη ἡ διὰ τούτων ὑμῖν γίνεται, ἡ δ' ὠφέλεια
τούτοις· πεπείρανται γὰρ ὅτι, ὁπόταν οὗτοι καὶ οἱ τού-
των λόγοι δοκῶσιν αἴτιοι εἶναι ψηφιεῖσθαι ὑμᾶς παρὰ
τὸ δίκαιον, ῥᾳδίως παρὰ τῶν ἀδικούντων χρήματα λαμ-
3 βάνουσι. καίτοι τίνα χρὴ ἐλπίδα ἔχειν σωτηρίας, ὁπόταν
ἐν χρήμασιν ᾖ καὶ σωθῆναι τὴν πόλιν καὶ μή, ταῦτα δὲ
οὗτοι, φύλακες ὑφ' ὑμῶν καταστάντες, οἱ τῶν ἀδικούν-
των κολασταί, κλέπτωσί τε καὶ καταδωροδοκῶσι; καὶ οὐ
νῦν πρῶτον ὤφθησαν ἀδικοῦντες, ἀλλὰ καὶ πρότερον
4 ἤδη δώρων ἐκρίθησαν. καὶ ὑμῖν ἔχω ἐπικαλέσαι ὅτι τοῦ
αὐτοῦ ἀδικήματος Ὀνομάσαντος μὲν κατεψηφίσασθε,
τούτου δὲ ἀπεψηφίσασθε, τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς ἁπάντων
κατηγοροῦντος καὶ τῶν αὐτῶν καταμαρτυρούντων, οἳ
οὐχ ἑτέρων ἤκουσαν, ἀλλ' αὐτοὶ ἦσαν οἱ περὶ τῶν χρη-
5 μάτων καὶ τῶν δώρων πρὸς τούτους πράττοντες. καίτοι
τοῦτο ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι οὐχ ὅταν τοὺς μὴ δυνα-
μένους λέγειν κολάζητε, τότε ἔσται παράδειγμα τοῦ μὴ
ὑμᾶς ἀδικεῖν, ἀλλ' ὁπόταν παρὰ τῶν δυναμένων δίκην
λαμβάνητε, τότε πάντες παύσονται ἐπιχειροῦντες εἰς
6 ὑμᾶς ἐξαμαρτάνειν. νῦν δ' ἀσφαλῶς αὐτοῖς ἔχει τὰ ὑμέ-
τερα κλέπτειν. ἂν μὲν γὰρ λάθωσιν, ἀδεῶς αὐτοῖς ἔχουσι

Reisk

χρῆσθαι· ἂν δὲ ὀφθῶσιν, ἢ μέχρι τῶν ἀδικημάτων τὸν
κίνδυνον ἐξεπρίαντο, ἢ εἰς ἀγῶνα καταστάντες τῇ αὐτῶν
δυνάμει ἐσώθησαν. νῦν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πα-
ράδειγμα ποιήσετε τοῖς ἄλλοις δικαίοις εἶναι, παρὰ τού-
των δίκην λαβόντες. ἥκουσι δὲ πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως 7
πράττοντες οὐχ ἡμῶν ἀκροασόμενοι, ἀλλ' ὑμᾶς εἰσόμε-
νοι ἥντινα γνώμην περὶ τῶν ἀδικούντων ἕξετε. ὥστ' εἰ
μὲν ἀποψηφιεῖσθε τούτων, οὐδὲν δεινὸν δόξει αὐτοῖς
εἶναι ὑμᾶς ἐξαπατήσαντας ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφελεῖσθαι·
ἐὰν δὲ καταψηφισάμενοι θανάτου τιμήσητε, τῇ αὐτῇ
ψήφῳ τούς τε ἄλλους κοσμιωτέρους ποιήσετε ἢ νῦν εἰσι,
καὶ παρὰ τούτων δίκην εἰληφότες ἔσεσθε. ἡγοῦμαι δ', 8
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδ' εἰ μὴ προθέντες αὐτοῖς κρίσιν,
ἢ ἀπολογουμένων μὴ ἐθελήσαντες ἀκοῦσαι, καταψηφι-
σάμενοι τῶν ἐσχάτων τιμήσαιτε, οὐκ ἂν ἀκρίτους αὐτοὺς
ἀπολωλέναι, ἀλλὰ τὴν προσήκουσαν δίκην δεδωκέναι.
οὐ γὰρ οὗτοι ἄκριτοί εἰσι, περὶ ὧν ἂν ὑμεῖς εἰδότες τὰ
πραχθέντα ψηφίσησθε, ἀλλ' οἵτινες ἂν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν
διαβληθέντες περὶ ὧν ὑμεῖς μὴ ἴστε, ἀκροάσεως μὴ τύ-
χωσι. τούτων δὲ τὰ μὲν πράγματα κατηγορεῖ, ἡμεῖς δὲ
καταμαρτυροῦμεν· καὶ οὐ τοῦτο δέδοικα, ὡς ἐὰν ἀκροᾶ- 9
σθε αὐτῶν ἀποψηφιεῖσθε· ἀλλ' οὐκ ἂν ἡγοῦμαι αὐτοὺς
δίκην ἀξίαν δεδωκέναι, εἰ ἀκροασάμενοι αὐτῶν κατα-
ψηφίσαισθε. πῶς γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἷς οὐδὲ
ταὐτὰ καὶ ὑμῖν συμφέρει; οὗτοι μὲν γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ
ἐκ πενήτων πλούσιοι γεγόνασιν ἐκ τῶν ὑμετέρων, ὑμεῖς
δὲ διὰ τούτους πένητες. καίτοι οὐ ταῦτα ἀγαθῶν δημα- 10
γωγῶν ἐστι, τὰ ὑμέτερα ἐν ταῖς ὑμετέραις συμφοραῖς
λαμβάνειν, ἀλλὰ τὰ ἑαυτῶν ὑμῖν διδόναι. καὶ γάρ τοι
εἰς τοσοῦτον ἥκομεν, ὥσθ' οἳ πρότερον ἐν τῇ εἰρήνῃ
οὐδὲ σφᾶς αὐτοὺς ἐδύναντο τρέφειν, νῦν ὑμῖν εἰσφορὰς
εἰσφέρουσι καὶ χορηγοῦσι καὶ οἰκίας μεγάλας οἰκοῦσι.

11 καίτοι ἑτέροις ὑμεῖς ἔστιν ὅτε τὰ πατρῷα κεκτημένοις
ταῦτα ποιοῦσιν ἐφθονεῖτε· νῦν δ' οὕτως ἡ πόλις διά-
κειται, ὥστε οὐκέτι ὧν οὗτοι κλέπτουσιν ὀργίζεσθε, ἀλλ'
ὧν αὐτοὶ λαμβάνετε χάριν ἴστε, ὥσπερ ὑμεῖς τὰ τούτων
μισθοφοροῦντες, ἀλλ' οὐ τούτων τὰ ὑμέτερα κλεπτόν-
12 των. τὸ δὲ πάντων ὑπερφυέστατον, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἰδίοις
οἱ ἀδικούμενοι δακρύουσι καὶ ἐλεεινοί εἰσιν, ἐν δὲ τοῖς
δημοσίοις οἱ μὲν ἀδικοῦντες ἐλεεινοί, ὑμεῖς δ' οἱ ἀδι-
κούμενοι ἐλεεῖτε. καὶ νῦν ἴσως ποιήσουσιν ἅπερ καὶ
πρότερον ἦσαν εἰθισμένοι καὶ δημόται καὶ φίλοι, κλαί-
13 οντες ἐξαιτεῖσθαι αὐτοὺς παρ' ὑμῶν. ἐγὼ δ' οὕτως ἀξιῶ
γενέσθαι· εἰ μὲν ἀδικεῖν τούτους μηδὲν νομίζουσιν,
ἀποδείξαντας ὡς ψευδῆ τὰ κατηγορημένα, οὕτως πείθειν
ὑμᾶς ἀποψηφίσασθαι· εἰ δὲ νομίσαντες ἀδικεῖν αἰτή-
σονται, δῆλον ὅτι τοῖς ἀδικοῦσιν εὐνούστεροί εἰσιν ἢ
ὑμῖν τοῖς ἀδικουμένοις, ὥστ' οὐ χάριτος ἄξιοι τυχεῖν
14 ἀλλὰ τιμωρίας, ὁπόταν ὑμεῖς δύνησθε. ἔτι δὲ τοὺς αὐ-
τοὺς ἡγεῖσθαι χρὴ καὶ τῶν κατηγόρων σφόδρα δεήσε-
σθαι, νομίζοντας πολὺ ἂν θᾶττον παρ' ἡμῶν ὀλίγων
ὄντων ταύτην τὴν χάριν λαμβάνειν ἢ παρ' ὑμῶν, ἔτι δὲ
ῥᾷον ἄλλους τινὰς τὰ ὑμέτερα καταχαρίζεσθαι ἢ ὑμᾶς
15 αὐτούς γε. ἡμεῖς μὲν τοίνυν οὐκ ἠθελήσαμεν προδοῦ-
ναι, ἀξιοῦμεν δὲ μηδ' ὑμᾶς, ἐνθυμουμένους ὅτι σφόδρ'
ἂν ἡμῖν ὠργίζεσθε καὶ ἐτιμωρεῖσθε, ὅπου παρεπίπτομεν,
ὡς εἰκὸς τοὺς ἀδικοῦντας, εἰ ἡμεῖς παρὰ τούτων ἢ χρή-
ματα λαβόντες ἢ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ διηλλάγημεν. καίτοι
εἰ τοῖς μὴ δικαίως ἐπεξιοῦσιν ὀργίζεσθε, ἦ που σφόδρα
16 χρὴ αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθαι. νῦν τοίνυν,
ὦ ἄνδρες δικασταί, καταψηφισάμενοι Ἐπικράτους τῶν
ἐσχάτων τιμήσατε, καὶ μή, ὥσπερ ἐν τῷ τέως χρόνῳ εἰ-
θισμένοι ἐστέ, ἐπειδὰν καταψηφισάμενοι ἐξελέγξητε τοὺς
ἀδικοῦντας, ἐν τῷ τιμήματι ἀζημίους ἀφίετε, ἔχθραν,

Reisk.

οὐ δίκην παρὰ τῶν ἀδικούντων λαμβάνοντες, ὥσπερ τοῦ ὀνείδους ἀλλ' οὐ τῆς ζημίας αὐτοῖς μέλον, εὖ εἰδότες ὅτι ἐν μὲν τῇ ψήφῳ οὐδὲν ἄλλο ποιεῖτε ἢ ὀνειδίζετε τοῖς ἀδικοῦσιν, ἐν δὲ τῷ τιμήματι τιμωρεῖσθε τοὺς ἐξαμαρτάνοντας.

28.

ΚΑΤΑ ΕΡΓΟΚΛΕΟΥΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Τὰ μὲν κατηγορημένα οὕτως ἐστὶ πολλὰ καὶ δεινά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε οὐκ ἄν μοι δοκεῖ δύνασθαι Ἐργοκλῆς ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πεπραγμένων αὐτῷ πολλάκις ἀποθανὼν δοῦναι δίκην ἀξίαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει. καὶ γὰρ πόλεις προδεδωκὼς φαίνεται, καὶ προξένους καὶ πολίτας ὑμετέρους ἠδικηκώς, καὶ ἐκ πένητος
ἐκ τῶν ὑμετέρων πλούσιος γεγενημένος. καίτοι πῶς αὐ- 2
τοῖς χρὴ συγγνώμην ἔχειν, ὅταν ὁρᾶτε τὰς μὲν ναῦς, ὧν ἦρχον οὗτοι, δι' ἀπορίαν χρημάτων καταλυομένας καὶ ἐκ πολλῶν ὀλίγας γινομένας, τούτους δὲ πένητας καὶ ἀπόρους ἐκπλεύσαντας οὕτω ταχέως πλείστην τῶν πολιτῶν οὐσίαν κεκτημένους; ὑμέτερον τοίνυν ἔργον ἐστίν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὀργίζεσθαι· καὶ 3
γὰρ δὴ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ νῦν μὲν οὕτως αὐτοὶ πιεζόμενοι ταῖς εἰσφοραῖς συγγνώμην τοῖς κλέπτουσι καὶ τοῖς δωροδοκοῦσιν ἔχοιτε, ἐν δὲ τῷ τέως χρόνῳ, καὶ τῶν οἴκων τῶν ὑμετέρων μεγάλων ὄντων καὶ τῶν δημοσίων προσόδων μεγάλων οὐσῶν, θανάτῳ ἐκολάζετε τοὺς τῶν ὑμετέρων ἐπιθυμοῦντας. οἶμαι δ' ἔγωγε πάντας ὑμᾶς ὁμολο- 4
γῆσαι, εἰ ὑμῖν Θρασύβουλος ἐπηγγέλλετο τριήρεις ἔχων ἐκπλεύσεσθαι καὶ ταύτας παλαιὰς ἀντὶ καινῶν παραδώσειν, καὶ τοὺς μὲν κινδύνους ὑμετέρους ἔσεσθαι, τὰς δ' ὠφελείας τῶν αὐτοῦ φίλων, καὶ ὑμᾶς μὲν διὰ τὰς εἰσφο-

ρὰς πενεστέρους ἀποδείξειν, Ἐργοκλέα δὲ καὶ τοὺς κό-
λακας τοὺς αὐτοῦ πλουσιωτάτους τῶν πολιτῶν ποιήσειν,
οὐδένα ἂν ὑμῶν ἐπιτρέψαι τὰς ναῦς ἐκεῖνον ἔχοντα ἐκ-
5 πλεῦσαι. ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τάχιστα ὑμεῖς ἐψηφίσασθε
τὰ χρήματα ἀπογράψαι τὰ ἐκ τῶν πόλεων εἰλημμένα καὶ
τοὺς ἄρχοντας τοὺς μετ' ἐκείνου καταπλεῖν εὐθύνας δώ-
σοντας, Ἐργοκλῆς ἔλεγεν ὡς ἤδη συκοφαντεῖτε καὶ τῶν
ἀρχαίων νόμων ἐπιθυμεῖτε, καὶ Θρασυβούλῳ συνεβού-
λευε Βυζάντιον καταλαβεῖν καὶ τὰς ναῦς ἔχειν | καὶ
6 τὴν Σεύθου θυγατέρα γαμεῖν· „ἵνα αὐτῶν ἐκκόψῃς“
ἔφη „τὰς συκοφαντίας· ποιήσεις γὰρ αὐτοὺς οὐκ ἐπι-
βουλεύοντας σοὶ καθῆσθαι καὶ τοῖς σοῖς φίλοις, ἀλλὰ
περὶ αὐτῶν δεδιέναι.“ οὕτως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπει-
δὴ τάχιστα ἐνέπληντο καὶ τῶν ὑμετέρων ἀπέλαυσαν, ἀλ-
7 λοτρίους τῆς πόλεως ἑαυτοὺς ἡγήσαντο. ἅμα γὰρ πλου-
τοῦσι καὶ ὑμᾶς μισοῦσι, καὶ οὐκέτι ὡς ἀρξόμενοι παρα-
σκευάζονται ἀλλ' ὡς ὑμῶν ἄρξοντες, καὶ δεδιότες ὑπὲρ
ὧν ὑφῄρηνται ἕτοιμοί εἰσι καὶ χωρία καταλαμβάνειν καὶ
ὀλιγαρχίαν καθιστάναι καὶ πάντα πράττειν, ὅπως ὑμεῖς
ἐν τοῖς δεινοτάτοις κινδύνοις καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἔσε-
σθε· οὕτως γὰρ ἡγοῦνται οὐκέτι τοῖς σφετέροις αὐτῶν
ἁμαρτήμασι τὸν νοῦν ὑμᾶς προσέξειν, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν
αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως ὀρρωδοῦντας ἡσυχίαν πρὸς τού-
8 τους ἕξειν. Θρασύβουλος μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
(οὐδὲν γὰρ δεῖ περὶ αὐτοῦ πλείω λέγειν) καλῶς ἐποίησεν
οὕτως τελευτήσας τὸν βίον· οὐ γὰρ ἔδει αὐτὸν οὔτε ζῆν
τοιούτοις ἔργοις ἐπιβουλεύοντα, οὔθ' ὑφ' ὑμῶν ἀπο-
θανεῖν ἤδη τι δοκοῦντα ὑμᾶς ἀγαθὸν πεποιηκέναι, ἀλλὰ
9 τοιούτῳ τρόπῳ τῆς πόλεως ἀπαλλαγῆναι. ὁρῶ δ' αὐτοὺς
διὰ τὴν πρῴην ἐκκλησίαν οὐκέτι φειδομένους τῶν χρη-
μάτων, ἀλλ' ὠνουμένους τὰς αὐτῶν ψυχὰς καὶ παρὰ τῶν
λεγόντων καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ παρὰ τῶν πρυτά-

Reisk.

*νεων, καὶ πολλοὺς Ἀθηναίων ἀργυρίῳ διαφθείρειν.
ὑπὲρ ὧν ὑμῖν ἄξιόν ἐστιν ἀπολογήσασθαι παρὰ τούτου
νῦν δίκην λαβοῦσι, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπιδεῖξαι ὅτι
οὐκ ἔστι τοσαῦτα χρήματα, ὧν ὑμεῖς ἡττήσεσθε ὥστε μὴ
τιμωρεῖσθαι τοὺς ἀδικοῦντας. ἐνθυμεῖσθε γάρ, ὦ ἄν-* 10
*δρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐκ Ἐργοκλῆς μόνος κρίνεται, ἀλλὰ
καὶ ἡ πόλις ὅλη. νυνὶ γὰρ τοῖς ἄρχουσι τοῖς ὑμετέροις
ἐπιδείξετε πότερον χρὴ δικαίοις εἶναι, ἢ ὡς πλεῖστα τῶν
ὑμετέρων ὑφελομένοις τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν σωτηρίαν
παρασκευάζεσθαι, ᾧπερ οὗτοι νυνὶ πειρῶνται. καίτοι
εὖ εἰδέναι χρή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ὅστις ἐν τοσαύτῃ* 11
*ἀπορίᾳ τῶν ὑμετέρων πραγμάτων ἢ πόλεις προδίδωσιν
ἢ χρήματα κλέπτειν ἢ δωροδοκεῖν ἀξιοῖ, οὗτος καὶ τὰ
τείχη καὶ τὰς ναῦς τοῖς πολεμίοις παραδίδωσι καὶ ὀλι-
γαρχίαν ἐκ δημοκρατίας καθίστησιν· ὥστ' οὐκ ἄξιον
ὑμῖν τῆς τούτων παρασκευῆς ἡττᾶσθαι, ἀλλὰ παρά-
δειγμα πᾶσιν ἀνθρώποις ποιῆσαι καὶ μήτε κέρδος μήτε
ἔλεον μήτ' ἄλλο μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῆς
τούτων τιμωρίας.*

Οἶμαι δ' Ἐργοκλέα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ μὲν 12
*Ἁλικαρνασσοῦ καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ περὶ τῶν αὑτῷ
πεπραγμένων οὐκ ἐπιχειρήσειν ἀπολογεῖσθαι, ἐρεῖν δὲ
ὡς ἀπὸ Φυλῆς κατῆλθε καὶ ὡς δημοτικός ἐστι καὶ ὡς τῶν
κινδύνων τῶν ὑμετέρων μετέσχεν. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχω περὶ τῶν τοιούτων·
ἀλλ' ὅσοι μὲν ἐλευθερίας καὶ τοῦ δικαίου ἐπιθυμοῦντες* 13
*καὶ τοὺς νόμους ἰσχύειν βουλόμενοι καὶ τοὺς ἀδικοῦν-
τας μισοῦντες τῶν ὑμετέρων κινδύνων μετέσχον, οὐ
πονηροὺς εἶναι πολίτας, οὐδὲ ἀδίκως τούτοις φημὶ ἂν
εἶναι ὑπόλογον τὴν ἐκείνων φυγήν· ὅσοι δὲ κατελθόντες
ἐν δημοκρατίᾳ τὸ μὲν ὑμέτερον πλῆθος ἀδικοῦσι, τοὺς
δὲ ἰδίους οἴκους ἐκ τῶν ὑμετέρων μεγάλους ποιοῦσι.*

πολὺ μᾶλλον αὐτοῖς προσήκει ὀργίζεσθαι ἢ τοῖς τριά-
14 κοντα. οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦτ' ἐχειροτονήθησαν, ἵνα κακῶς,
εἴ πῃ δύναιντο, ὑμᾶς ποιήσειαν· τούτοις δ' ὑμᾶς αὐτοὺς
ἐπετρέψατε, ὡς μεγάλην καὶ ἐλευθέραν τὴν πόλιν ποιή-
σωσιν· ὧν ὑμῖν οὐδὲν ἀποβέβηκεν, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τούτοις
εἶναι ἐν τοῖς δεινοτάτοις κινδύνοις καθεστήκατε, ὥστε
πολὺ ἂν δικαιότερον ὑμᾶς αὐτοὺς ἢ τούτους ἐλεοῖτε, καὶ
τοὺς ὑμετέρους παῖδας καὶ γυναῖκας, ὅτι ὑπὸ τοιούτων
15 ἀνδρῶν λυμαίνεσθε. ὅταν γὰρ ἡγησώμεθα σωτηρίας
ἀντειλῆφθαι, δεινότερα ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων
πάσχομεν ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων. καίτοι πάντες ἐπί-
στασθε ὅτι οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας ὑμῖν δυστυχήσασιν.
ὥστε ἄξιον ὑμᾶς παρακελευσαμένους ὑμῖν αὐτοῖς παρὰ
τούτων νυνὶ τὴν μεγίστην δίκην λαβεῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις
Ἕλλησιν ἐπιδεῖξαι ὡς τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθε, καὶ
16 τοὺς ὑμετέρους ἄρχοντας βελτίους ποιήσετε. ἐγὼ μὲν
οὖν ταῦθ' ὑμῖν παρακελεύομαι· ὑμᾶς δὲ χρὴ εἰδέναι ὅτι,
ἂν μὲν ἐμοὶ πεισθῆτε, εὖ περὶ αὑτῶν βουλεύσεσθε, εἰ δὲ
μή, χείροσι τοῖς ἄλλοις πολίταις χρήσεσθε. ἔτι δέ, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἂν αὐτῶν ἀποψηφίσησθε, οὐδεμίαν
ὑμῖν εἴσονται χάριν, ἀλλὰ τοῖς ἀνηλωμένοις καὶ τοῖς
χρήμασιν οἷς ὑφῄρηνται· ὥστε τὴν μὲν ἔχθραν ὑμῖν
αὐτοῖς καταλείψετε, τῆς δὲ σωτηρίας ἐκείνοις εἴσονται
17 χάριν. καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ Ἁλικαρ-
νασσεῖς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ὑπὸ τούτων ἠδικημένοι, ἂν μὲν
παρὰ τούτων τὴν μεγίστην δίκην λάβητε, νομιοῦσιν
ὑπὸ τούτων μὲν ἀπολωλέναι, ὑμᾶς δὲ αὐτοῖς βεβοη-
θηκέναι· ἐὰν δὲ τούτους σώσητε, ἡγήσονται καὶ ὑμᾶς
ὁμογνώμονας γεγονέναι τοῖς αὐτοὺς προδεδωκόσιν. ὥστ'
ἄξιον τούτων ἁπάντων ἐνθυμηθέντας ἅμα τοῖς τε φίλοις
τοῖς ὑμετέροις ἀποδοῦναι χάριν καὶ παρὰ τῶν ἀδικούν-
των τὴν δίκην λαβεῖν.

Reisk.

29.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

*Ὁ μὲν ἀγὼν οὗτος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐρημότερος
γεγένηται ἢ ἐγὼ προσεδόκων. πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ ἀπει-
λοῦντες καὶ οἱ φάσκοντες Φιλοκράτους κατηγορήσειν·
ὧν οὐδεὶς νυνὶ φαίνεται. ὃ κἀμοὶ δοκεῖ οὐδενὸς ἔλαττον
εἶναι τεκμήριον τῆς ἀπογραφῆς ὅτι ἀληθὴς οὖσα τυγχά-
νει· εἰ γὰρ μὴ πολλὰ τῶν Ἐργοκλέους εἶχε χρημάτων,
οὐκ ἂν οὕτως οἷός τ' ἦν ἀπαλλάξαι τοὺς κατηγόρους.
ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντας ὑμᾶς ἡγοῦμαι εἰδέ-* 2
*ναι ὅτι Ἐργοκλέους διὰ τοῦτο ὑμεῖς θάνατον κατεχει-
ροτονήσατε, ὅτι κακῶς διαθεὶς τὰ τῆς πόλεως πλέον ἢ
τριάκοντα ταλάντων οὐσίαν ἐκτήσατο. καὶ τούτων τῶν
χρημάτων οὐδὲν ἐν τῇ πόλει φαίνεται. καίτοι ποῖ χρὴ
τραπέσθαι ἢ πῇ ζητῆσαι τὰ χρήματα; εἰ γὰρ παρὰ τοῖς
κηδεσταῖς καὶ οἷς ἐκεῖνος οἰκειότατ' ἀνθρώπων ἐχρῆτο
μὴ φανήσεται, χαλεπῶς παρὰ τοῖς ἐχθροῖς εὑρεθήσεται.
τίνα δὲ Ἐργοκλῆς περὶ πλείονος Φιλοκράτους ἐποιεῖτο,* 3
*ἢ πρὸς τίν' ἀνθρώπων διέκειτο οἰκειότερον; οὐ τῶν μὲν
ὑμετέρων πολιτῶν αὐτὸν ἐξήγαγε, τῶν δ' αὐτοῦ χρη-
μάτων ταμίαν ἐποίησε, καὶ τὸ τελευταῖον τριήραρχον
αὐτὸν κατέστησε; καίτοι δεινὸν εἰ οἱ μὲν τὰς οὐσίας* 4
*ἔχοντες ὀλοφυροῦνται τριηραρχοῦντες, οὗτος δὲ οὐδὲν
πρότερον κεκτημένος ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐθελοντὴς
ὑπέστη ταύτην τὴν λειτουργίαν. οὐκοῦν δὴ οὐχ ὡς ζη-
μιωθησόμενον αὐτὸν τριήραρχον κατέστησεν, ἀλλ' ὡς
ὠφεληθησόμενον καὶ φυλάξοντα τὰ αὑτοῦ χρήματα, οὐκ
ἔχων ὅτῳ χρὴ μᾶλλον τούτου πιστεῦσαι. ἡγοῦμαι δέ, ὦ* 5
*ἄνδρες δικασταί, Φιλοκράτει δύο εἶναι καὶ μόνας ἀπο-
λογίας· προσήκειν γὰρ αὐτῷ ἀποδεῖξαι ἢ ἑτέρους ἔχον-*

p. 825—830.

τας τὰ Ἐργοκλέους χρήματα, ἢ ἀδίκως ἀπολωλότα ἐκεῖ-
νον καὶ οὐδὲν ὑφῃρημένον τῶν ὑμετέρων οὐδὲ δεδωρο-
δοκηκότα· εἰ δὲ τούτων μηδέτερον ποιήσει, δεδόχθαι
καταψηφίζεσθαι, καὶ μὴ τοῖς μὲν παρὰ τῶν ἄλλων λαμ-
βάνουσιν ὀργίζεσθαι, τοῖς δὲ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἔχουσι
συγγνώμην ἔχειν.

6 *Τίς δ' οὐκ οἶδεν Ἀθηναίων τρία τάλαντα | περὶ
Ἐργοκλέους μεσεγγυηθέντα τοῖς λέγουσιν, εἰ δύναιντο
αὐτὸν σῶσαι [καὶ μὴ κατηγορεῖν]; οἳ ἐπειδὴ ἑώρων τὴν
ὑμετέραν ὀργὴν τιμωρεῖσθαι βουλομένων, ἡσυχίαν ἦγον
καὶ οὐκ ἐτόλμων σφᾶς αὐτοὺς φανεροὺς ποιῆσαι. καὶ τὸ
μὲν πρῶτον οὗτος οὐ κομιζόμενος παρ' αὐτῶν τὰ χρή-
7 ματα μηνύειν ἔφη τῇ πόλει· ἐπειδὴ δὲ καὶ ταῦτα ἀπεί-
ληφε καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκείνου κύριος γεγένηται, εἰς
τοῦτο τόλμης ἐλήλυθεν, ὥστε μάρτυρας πεπόρισται οἳ
μαρτυρήσουσιν αὐτῷ ὡς ἦν ἔχθιστος ἁπάντων ἀνθρώ-
πων Ἐργοκλεῖ. καίτοι οἴεσθ' ἂν αὐτόν, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, εἰς τοῦτο μανίας ἀφικέσθαι, ὥστε Θρασυβούλου
στρατηγοῦντος καὶ Ἐργοκλέους αὐτῷ διαφερομένου ἐθε-
λοντὴν ὑποστῆναι τριηραρχίαν; πῶς γὰρ ἂν θᾶττον
ἀπώλετο, ἢ πῶς ἂν μᾶλλον ἐπηρεάζετο;

8 Περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανὰ τὰ εἰρημένα· ἐγὼ δ'
ὑμᾶς ἀξιῶ ὑμῖν αὐτοῖς βοηθῆσαι, καὶ πολὺ μᾶλλον τοὺς
ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθαι ἢ τοὺς τὰ τῆς πόλεως ἔχοντας
ἐλεεινοὺς ἡγεῖσθαι. οὐδὲν γὰρ τῶν αὐτοῦ καταθήσει,
ἀλλὰ τὰ ὑμέτερα ὑμῖν αὐτοῖς ἀποδώσει, καὶ πολλῷ πλεῖον
9 αὐτῷ τούτων περιέσται. καὶ γὰρ δὴ δεινὸν ἂν εἴη, ὦ
ἄνδρες δικασταί, εἰ τοῖς μὲν μὴ δυναμένοις τὰ σφέτερ'
αὐτῶν εἰσφέρειν ὀργίζοισθε καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ὡς
ἀδικούντων δημεύοιτε, τοὺς δὲ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἔχον-
τας μὴ τιμωροῖσθε, ἀλλὰ τῶν τε χρημάτων ἀποστεροῖσθε
10 καὶ τούτους χαλεπωτέρους ἐχθροὺς ἔχοιτε. ἕως γὰρ ἂν

τὰ ὑμέτερα ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυνειδῶσιν, οὐδέποτε ὑμῖν παύσονται κακονοοῦντες, νομίζοντες τὰς τῆς πόλεως δυστυχίας μόνας ἀπαλλαγὴν εἶναι τῶν πρὸς αὐτοὺς πραγμάτων.

Ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ μόνον περὶ 11
χρημάτων αὐτῷ προσήκειν ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύειν. καὶ γὰρ δὴ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ οἱ μὲν τὰ τῶν ἰδιωτῶν ἀπολλύμενα τοῖς κλέπταις συνειδότες τοῖς αὐτοῖς ἐνέχοιντο, οὗτος δὲ τὰ τῆς πόλεως Ἐργοκλεῖ συνειδὼς κλέπτοντι καὶ ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις δωροδοκοῦντι μὴ τῆς αὐτῆς τιμωρίας τυγχάνοι, ἀλλὰ ἆθλα λάβοι τὴν ὑπ' ἐκείνου καταλειφθεῖσαν οὐσίαν ἀντὶ τῆς αὑτοῦ πονηρίας. ἄξιοι δ' ὑμῖν εἰσιν ὀργῆς, 12
ὦ ἄνδρες δικασταί. οὗτοι γάρ, ὅτε Ἐργοκλῆς ἐκρίνετο, ἐν τῷ δήμῳ περιιόντες ἔλεγον ὡς πεντακόσιοι μὲν αὐτοῖς εἴησαν ἐκ τοῦ Πειραιῶς δεδεκασμένοι, ἑξακόσιοι δὲ καὶ χίλιοι ἐκ τοῦ ἄστεος· μᾶλλον δὲ προσεποιοῦντο πιστεύειν τοῖς χρήμασιν ἢ δεδιέναι τὰ αὑτῶν ἁμαρτήματα. ἐκεῖ μὲν οὖν ἐπεδείξατε αὐτοῖς, ἐὰν δὲ εὖ φρονῆτε, 13
καὶ νυνὶ τοῦτο φανερὸν πᾶσιν ἀνθρώποις ποιήσετε, ὅτι οὐκ ἔστι τοσαῦτα χρήματα ἃ ὑμᾶς, οὓς ἂν λαμβάνητε ἀδικοῦντας, ἀποτρέψει τιμωρεῖσθαι, καὶ μηδεμίαν αὐτοῖς ἄδειαν δώσετε τὰ ὑμέτερα αὐτῶν διαρπάζουσι καὶ κλέπτουσιν. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα ὑμῖν παραινῶ. πάντες 14
γὰρ ἐπίστασθε ὅτι Ἐργοκλῆς χρηματιούμενος ἀλλ' οὐ πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμησόμενος ἐξέπλευσε, καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἔχει τὰ χρήματα ἢ οὗτος. ἐὰν οὖν σωφρονῆτε, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε.

30.

ΚΑΤΑ ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΕΥΘΥΝΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ.

Ἤδη, ὦ ἄνδρες δικασταί, τινὲς εἰς κρίσιν καταστάντες ἀδικεῖν μὲν ἔδοξαν, ἀποφαίνοντες δὲ τὰς τῶν προγόνων ἀρετὰς καὶ τὰς σφετέρας αὐτῶν εὐεργεσίας συγγνώμης ἔτυχον παρ' ὑμῶν. ἐπειδὴ τοίνυν καὶ τῶν ἀπολογουμένων ἀποδέχεσθε, ἐάν τι ἀγαθὸν φαίνωνται τὴν πόλιν πεποιηκότες, ἀξιῶ καὶ τῶν κατηγόρων ὑμᾶς ἀκροάσασθαι, ἐὰν ἀποφαίνωσι τοὺς φεύγοντας πάλαι
2 πονηροὺς ὄντας. ὅτι μὲν τοίνυν ὁ πατὴρ ὁ Νικομάχου δημόσιος ἦν, καὶ οἷα νέος ὢν οὗτος ἐπετήδευσε, καὶ ὅσα ἔτη γεγονὼς εἰς τοὺς φράτορας εἰσήχθη, πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν· ἐπειδὴ δὲ τῶν νόμων ἀναγραφεὺς ἐγένετο, τίς οὐκ οἶδεν οἷα τὴν πόλιν ἐλυμήνατο; προσταχθὲν γὰρ αὐτῷ τεσσάρων μηνῶν ἀναγράψαι τοὺς νόμους τοὺς Σόλωνος, ἀντὶ μὲν Σόλωνος αὐτὸν νομοθέτην κατέστησεν, ἀντὶ δὲ τεττάρων μηνῶν ἑξέτη τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο, καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν ἀργύριον λαμβάνων τοὺς
3 μὲν ἐνέγραφε τοὺς δὲ ἐξήλειφεν. εἰς τοῦτο δὲ κατέστημεν ὥστε ἐκ τῆς τούτου χειρὸς ἐταμιευόμεθα τοὺς νόμους· καὶ οἱ ἀντίδικοι ἐπὶ τοῖς δικαστηρίοις ἐναντίους παρείχοντο, ἀμφότεροι παρὰ Νικομάχου φάσκοντες εἰληφέναι. ἐπιβαλλόντων δὲ τῶν ἀρχόντων ἐπιβολὰς καὶ εἰσαγόντων εἰς τὸ δικαστήριον οὐκ ἠθέλησε παραδοῦναι τοὺς νόμους· ἀλλὰ πρότερον ἡ πόλις εἰς τὰς μεγίστας συμφορὰς κατέστη, πρὶν τοῦτον ἀπαλλαγῆναι τῆς ἀρχῆς καὶ
4 τῶν πεπραγμένων εὐθύνας ὑποσχεῖν. καὶ γάρ τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἐκείνων δίκην οὐ δέδωκεν, ὁποίαν καὶ νῦν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο; ὅστις πρῶτον

Reisk.

μὲν τέτταρα ἔτη ἀνέγραψεν, ἐξὸν αὐτῷ τριάκοντα ἡμε-
ρῶν ἀπαλλαγῆναι· ἔπειτα διωρισμένον ἐξ ὧν ἔδει ἀνα-
γράφειν, αὐτὸν ἁπάντων κύριον ἐποιήσατο, καὶ ὅσα ....
διαχειρίσας μόνος οὗτος τῶν ἀρξάντων εὐθύνας οὐκ
ἔδωκεν, ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι τῆς αὑτῶν ἀρχῆς κατὰ πρυ- 5
τανείαν λόγον ἀναφέρουσι, σὺ δέ, ὦ Νικόμαχε, οὐδὲ
τεττάρων ἐτῶν ἠξίωσας ἐγγράψαι, ἀλλὰ μόνῳ σοὶ τῶν
πολιτῶν ἐξεῖναι νομίζεις ἄρχειν πολὺν χρόνον, καὶ μήτε
εὐθύνας διδόναι μήτε τοῖς ψηφίσμασι πείθεσθαι μήτε
τῶν νόμων φροντίζειν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐγγράφεις τὰ δ'
ἐξαλείφεις, καὶ εἰς τοῦτο ὕβρεως ἥκεις ὥστε σαυτοῦ
νομίζεις εἶναι τὰ τῆς πόλεως, αὐτὸς δημόσιος ὤν. ὑμᾶς 6
τοίνυν χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀναμνησθέντας καὶ τῶν
προγόνων τῶν Νικομάχου, οἵτινες ἦσαν, καὶ οὗτος ὡς
ἀχαρίστως ὑμῖν προσενήνεκται παρανομήσας, κολάσαι
αὐτόν, καὶ ἐπειδὴ ἑνὸς ἑκάστου δίκην οὐκ εἰλήφατε, νῦν
ὑπὲρ ἁπάντων γε αὐτῶν τὴν τιμωρίαν ποιήσασθε.

Ἴσως δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὰν περὶ αὑτοῦ 7
μηδὲν δύνηται ἀπολογεῖσθαι, ἐμὲ διαβάλλειν πειράσε-
ται. τότε δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τούτῳ ἀξιῶ πιστεύειν ὑμᾶς,
ὁπόταν ἀπολογίας ἐμοὶ δοθείσης μὴ δύνωμαι ψευδόμε-
νον αὐτὸν ἐξελέγξαι. ἐὰν δ' ἄρα ἐπιχειρῇ λέγειν ἅπερ ἐν
τῇ βουλῇ, ὡς ἐγὼ τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην, ἐνθυ-
μεῖσθε· τούτων τοιαῦτα λεγόντων ἐκ τῶν τετρακοσίων
πλεῖον ἢ χίλιοι γενήσονται· καὶ γὰρ τοὺς ἔτι παῖδας ὄν-
τας ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καὶ τοὺς ἀποδημοῦντας οἱ δια-
βάλλειν βουλόμενοι ταῦτα λοιδοροῦσιν. ἐγὼ δὲ οὕτω πολ- 8
λοῦ ἐδέησα τῶν τετρακοσίων γενέσθαι, ὥστε οὐδὲ τῶν
πεντακισχιλίων κατελέγην. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι ὅτι,
εἰ μὲν περὶ ἰδίων συμβολαίων ἀγωνιζόμενος οὕτω φα-
νερῶς ἐξήλεγχον αὐτὸν ἀδικοῦντα, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἠξίωσε
τοιαῦτα ἀπολογούμενος ἀποφεύγειν, νυνὶ δὲ περὶ τῶν

τῆς | πόλεως κρινόμενος οἰήσεται χρῆναι ἐμοῦ κατηγο-
ρῶν ὑμῖν μὴ δοῦναι δίκην.
9 Ἔτι δέ, οἶμαι, θαυμαστὸν νομίζω Νικόμαχον ἑτέροις
ὡς ἀδικοῦσι μνησικακεῖν ἀξιοῦν, ὃν ἐγὼ ἐπιβουλεύσαντα
τῷ πλήθει ἀποδείξω. καί μου ἀκούσατε· δίκαιον γάρ, ὦ
ἄνδρες δικασταί, περὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων τὰς τοι-
αύτας κατηγορίας ἀποδέχεσθαι, οἵτινες τότε συγκατα-
10 λύσαντες τὸν δῆμον νυνὶ δημοτικοί φασιν εἶναι. ἐπειδὴ
γὰρ ἀπολομένων τῶν νεῶν ἡ μετάστασις ἐπράττετο,
Κλεοφῶν τὴν βουλὴν ἐλοιδόρει, φάσκων συνεστάναι καὶ
οὐ τὰ βέλτιστα βουλεύειν τῇ πόλει. Σάτυρος δὲ Κη-
φισιεὺς βουλεύων ἔπεισε τὴν βουλὴν δήσαντας αὐτὸν
11 παραδοῦναι δικαστηρίῳ. οἱ δὲ βουλόμενοι αὐτὸν ἀπο-
λέσαι, δεδιότες μὴ οὐκ ἀποκτείνωσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ,
πείθουσι Νικομαχίδην νόμον ἀποδεῖξαι ὡς χρὴ καὶ τὴν
βουλὴν συνδικάζειν. καὶ ὁ πάντων οὗτος πονηρότατος
οὕτω φανερῶς συνεστασίασεν, ὥστε τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἡ κρίσις
12 ἐγένετο ἀποδεῖξαι τὸν νόμον. Κλεοφῶντος τοίνυν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, ἕτερα μὲν ἄν τις ἔχοι κατηγορῆσαι·
τοῦτο δὲ παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, ὅτι οἱ καταλύοντες
τὸν δῆμον ἐκεῖνον ἐβούλοντο μάλιστα τῶν πολιτῶν ἐκ-
ποδὼν γενέσθαι, καὶ ὅτι Σάτυρος καὶ Χρέμων οἱ τῶν
τριάκοντα γενόμενοι οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ὀργιζόμενοι Κλεο-
φῶντος κατηγόρουν, ἀλλ' ἵνα ἐκεῖνον ἀποκτείναντες
13 αὐτοὶ ὑμᾶς κακῶς ποιῶσι. καὶ ταῦτα διεπράξαντο διὰ
τὸν νόμον ὃν Νικόμαχος ἀπέδειξεν. εἰκὸς τοίνυν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, ἐνθυμεῖσθαι καὶ ὁπόσοι ὑμῶν ἐνό-
μιζον Κλεοφῶντα κακὸν πολίτην εἶναι, ὅτι καὶ τῶν ἐν
τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀποθανόντων ἴσως τις ἦν πονηρός, ἀλλ'
ὅμως καὶ διὰ τοὺς τοιούτους ὠργίζεσθε τοῖς τριάκοντα,
ὅτι οὐ τῶν ἀδικημάτων ἕνεκα ἀλλὰ κατὰ στάσιν αὐτοὺς
14 ἀπέκτειναν. ἐὰν οὖν πρὸς ταῦτα ἀπολογῆται, τοσοῦτον

μέμνησθε, ὅτι ἐν τοιούτῳ καιρῷ τον νόμον ἀπέδειξεν
ἐν ᾧ ἡ πολιτεία μεθίστατο, καὶ τούτοις χαριζόμενος οἳ
τὸν δῆμον κατέλυσαν, καὶ ταύτην τὴν βουλὴν συνδικά-
ζειν ἐποίησεν ἐν ᾗ Σάτυρος μὲν καὶ Χρέμων μέγιστον
ἐδύναντο, Στρομβιχίδης δὲ καὶ Καλλιάδης καὶ ἕτεροι
πολλοὶ καὶ καλοὶ κἀγαθοὶ τῶν πολιτῶν ἀπώλλυντο.

Καὶ περὶ τούτων οὐδένα ἂν ἐποιησάμην λόγον, εἰ 15
μὴ ᾐσθανόμην αὐτὸν ὡς δημοτικὸν ὄντα πειράσεσθαι
παρὰ τὸ δίκαιον σώζεσθαι, καὶ τῆς εὐνοίας τῆς εἰς τὸ
πλῆθος τεκμηρίῳ χρησόμενον ὅτι ἔφυγεν. ἐγὼ δὲ καὶ
ἑτέρους ἂν ἔχοιμι ἐπιδεῖξαι τῶν συγκαταλυσάντων τὸν
δῆμον τοὺς μὲν ἀποθανόντας, τοὺς δὲ φυγόντας τε καὶ
οὐ μετασχόντας τῆς πολιτείας, ὥστε οὐδένα εἰκὸς αὐτῷ 16
τούτου ὑπόλογον γενέσθαι. τοῦ μὲν γὰρ ὑμᾶς φυγεῖν
μέρος τι καὶ οὗτος συνεβάλετο, τοῦ δὲ τοῦτον κατελθεῖν
τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον αἴτιον ἐγένετο. ἔτι δὲ καὶ δεινόν,
εἰ ὧν μὲν ἄκων ἔπαθε χάριν αὐτῷ εἴσεσθε, ὧν δ' ἑκὼν
ἐξήμαρτε μηδεμίαν τιμωρίαν ποιήσεσθε.

Πυνθάνομαι δὲ αὐτὸν λέγειν ὡς ἀσεβῶ καταλύων 17
τὰς θυσίας. ἐγὼ δ' εἰ μὲν νόμους ἐτίθην περὶ τῆς ἀνα-
γραφῆς, ἡγούμην ἂν ἐξεῖναι Νικομάχῳ τοιαῦτα εἰπεῖν
περὶ ἐμοῦ· νῦν δὲ τοῖς κοινοῖς καὶ κειμένοις ἀξιῶ τοῦτον
πείθεσθαι. θαυμάζω δὲ εἰ μὴ ἐνθυμεῖται, ὅταν ἐμὲ
φάσκῃ ἀσεβεῖν λέγοντα ὡς χρὴ θύειν τὰς θυσίας τὰς ἐκ
τῶν κύρβεων καὶ τῶν στηλῶν κατὰ τὰς συγγραφάς, ὅτι
καὶ τῆς πόλεως κατηγορεῖ· ταῦτα γὰρ ὑμεῖς ἐψηφίσασθε.
ἔπειτα εἰ ταῦτα νομίζεις δεινά, ἦ που σφόδρα ἐκείνους
ἡγῇ ἀδικεῖν, οἳ τὰ ἐκ τῶν κύρβεων μόνον ἔθυον. καίτοι, 18
ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ εὐσεβείας οὐ παρὰ Νικομάχου
χρὴ μανθάνειν, ἀλλ' ἐκ τῶν γεγενημένων σκοπεῖν. οἱ
τοίνυν πρόγονοι τὰ ἐκ τῶν κύρβεων θύοντες μεγίστην
καὶ εὐδαιμονεστάτην τῶν Ἑλληνίδων την πόλιν παρέδο

σαν, ὥστε ἄξιον ἡμῖν τὰς αὐτὰς ἐκείνοις θυσίας ποιεῖσθαι καὶ εἰ μηδὲν δι' ἄλλο, τῆς τύχης ἕνεκα τῆς ἐξ ἐκεί-
19 νων τῶν ἱερῶν γεγενημένης. πῶς | δ' ἄν τις εὐσεβέστερος γένοιτο ἐμοῦ, ὅστις ἀξιῶ πρῶτον μὲν κατὰ τὰ πάτρια θύειν, [ἔπειτα] ἃ μᾶλλον συμφέρει τῇ πόλει, ἔτι δὲ ἃ ὁ δῆμος ἐψηφίσατο καὶ δυνησόμεθα δαπανᾷν ἐκ τῶν προσιόντων χρημάτων; σὺ δέ, ὦ Νικόμαχε, τούτων τἀναντία πεποίηκας· ἀναγράψας γὰρ πλείω τῶν προσταχθέντων αἴτιος γεγένησαι τὰ προσιόντα χρήματα εἰς ταῦτα μὲν ἀναλίσκεσθαι, ἐν δὲ ταῖς πατρίοις θυσίαις ἐπιλεί-
20 πειν. αὐτίκα πέρυσιν ἱερὰ ἄθυτα τριῶν ταλάντων γεγένηται τῶν ἐν ταῖς κύρβεσι γεγραμμένων. καὶ οὐχ οἷόν τε εἰπεῖν ὡς οὐχ ἱκανὰ ἦν ἃ προσῆλθε τῇ πόλει· εἰ γὰρ οὗτος μὴ πλείω ἀνέγραψεν ἓξ ταλάντοις, εἴς τε τὰς θυσίας τὰς πατρίους ἂν ἐξήρκεσε καὶ τρία τάλαντα ἂν περιεγένετο τῇ πόλει. περὶ δὲ τῶν εἰρημένων καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

21 Ἐνθυμεῖσθε τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι, ὅταν μὲν κατὰ τὰς συγγραφὰς ποιῶμεν, ἅπαντα τὰ πάτρια θύεται, ἐπειδὰν δὲ κατὰ τὰς στήλας ἃς οὗτος ἀνέγραψε, πολλὰ τῶν ἱερῶν καταλύεται. καίτοι οὗτος ὁ ἱερόσυλος περιτρέχει, λέγων ὡς εὐσέβειαν ἀλλ' οὐκ εὐτέλειαν ἀνέγραψε· καὶ εἰ μὴ ταῦτα ὑμῖν ἀρέσκει, ἐξαλείφειν κελεύει, καὶ ἐκ τούτων οἴεται πείθειν ὡς οὐδὲν ἀδικεῖ· ὃς ἐν δυοῖν μὲν ἐτοῖν πλείω ἤδη τοῦ δέοντος δώδεκα ταλάντοις ἀνάλωσε, παρ' ἕκαστον δὲ τὸν ἐνιαυτὸν ἐπε-
22 χείρησεν ἓξ ταλάντοις τὴν πόλιν ζημιῶσαι, καὶ ταῦτα ὁρῶν αὐτὴν ἀπορουσαν χρημάτων καὶ Λακεδαιμονίους μὲν ἀπειλοῦντας, ὅταν μὴ ἀποπέμψωμεν αὐτοῖς τὰ χρήματα, Βοιωτοὺς δὲ σῦλας ποιουμένους, ὅτι οὐ δυνάμεθα

δύο τάλαντα ἀποδοῦναι, τοὺς δὲ νεωσοίκους καὶ τὰ τείχη περικαταρρέοντα, εἰδὼς δὲ ὅτι ἡ βουλὴ ἡ βουλεύουσα, ὅταν μὲν ἔχῃ ἱκανὰ χρήματα εἰς διοίκησιν, οὐδὲν ἐξαμαρτάνει, ὅταν δὲ εἰς ἀπορίαν καταστῇ, ἀναγκάζεται εἰσαγγελίας δέχεσθαι καὶ δημεύειν τὰ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ῥητόρων τοῖς τὰ πονηρότατα λέγουσι πείθεσθαι. χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ τοῖς βουλεύουσιν 23 ἑκάστοτε ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς εἰς τοιαύτας ἀπορίας καθιστᾶσι τὴν πόλιν. προσέχουσι τὸν νοῦν οἱ βουλόμενοι τὰ κοινὰ κλέπτειν, ὅπως Νικόμαχος ἀγωνιεῖται· οἷς ὑμεῖς, ἐὰν μὴ τοῦτον τιμωρήσησθε, πολλὴν ἄδειαν ποιήσετε· ἐὰν δὲ καταψηφισάμενοι τῶν ἐσχάτων αὐτῷ τιμήσητε, τῇ αὐτῇ ψήφῳ τούς τε ἄλλους βελτίους ποιήσετε καὶ παρὰ τούτου δίκην εἰληφότες ἔσεσθε. ἐπίστα- 24 σθε δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι παράδειγμα τοῖς ἄλλοις ἔσται μὴ τολμᾶν εἰς ὑμᾶς ἐξαμαρτάνειν οὐχ ὅταν τοὺς ἀδυνάτους εἰπεῖν κολάζητε, ἀλλ' ὅταν παρὰ τῶν δυναμένων λέγειν δίκην λαμβάνητε. τίς οὖν τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιτηδειότερος Νικομάχου δοῦναι δίκην; τίς ἐλάττω τὴν πόλιν ἀγαθὰ πεποίηκεν ἢ πλείω ἠδίκηκεν; ὃς καὶ τῶν 25 ὁσίων καὶ τῶν ἱερῶν ἀναγραφεὺς γενόμενος εἰς ἀμφότερα ταῦτα ἡμάρτηκεν. ἀναμνήσθητε δὲ ὅτι πολλοὺς ἤδη τῶν πολιτῶν ἐπὶ κλοπῇ χρημάτων ἀπεκτείνατε. καίτοι ἐκεῖνοι μὲν τοσοῦτον μόνον ὑμᾶς ἔβλαψαν ὅσον ἐν τῷ παρόντι, οὗτοι δ' ἐπὶ τῇ τῶν νόμων ἀναγραφῇ καὶ τῶν ἱερῶν δῶρα λαμβάνοντες εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον τὴν πόλιν ζημιοῦσι.

Διὰ τί δ' ἄν τις ἀποψηφίσαιτο τούτου; πότερον 26 ὡς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ πολλαῖς μάχαις καὶ ναυμαχίαις παραγεγενημένου; ἀλλὰ ὅτε ὑμεῖς ἐκινδυνεύετε ἐκπλέοντες, οὗτος αὐτοῦ μένων τοὺς Σόλωνος νόμους ἐλυμαίνετο. ἀλλ' ὅτι χρήματα δεδαπάνηκε

καὶ πολλὰς εἰσφορὰς εἰσενήνοχεν; ἀλλ' οὐχ ὅπως ὑμῖν
τῶν αὑτοῦ τι ἐπέδωκεν, ἀλλὰ τῶν ὑμετέρων πολλὰ ὑφῄ-
27 ρηται. ἀλλὰ διὰ τοὺς προγόνους; ἤδη γάρ τινες καὶ διὰ
τοῦτο συγγνώμης ἔτυχον παρ' ὑμῶν. ἀλλὰ τούτῳ γε
προσήκει διὰ μὲν αὐτὸν τεθνάναι, διὰ δὲ τοὺς προγόνους
πεπρᾶσθαι. ἀλλ' ὡς, ἐὰν νῦν αὐτοῦ φείσησθε, αὖθις
ἀποδώσει | τὰς χάριτας; ὃς οὐδ' ὧν πρότερον μετέλαβε
παρ' ὑμῶν ἀγαθῶν μέμνηται. καίτοι ἀντὶ μὲν δούλου
πολίτης γεγένηται, ἀντὶ δὲ πτωχοῦ πλούσιος, ἀντὶ δὲ
28 ὑπογραμματέως νομοθέτης. ἃ καὶ ὑμῶν ἔχοι ἄν τις κατη-
γορῆσαι, ὅτι οἱ μὲν πρόγονοι νομοθέτας ᾑροῦντο Σό-
λωνα καὶ Θεμιστοκλέα καὶ Περικλέα, ἡγούμενοι τοιού-
τους ἔσεσθαι τοὺς νόμους οἷοί περ ἂν ὦσιν οἱ τιθέντες,
ὑμεῖς δὲ Τισαμενὸν τὸν Μηχανίωνος καὶ Νικόμαχον καὶ
ἑτέρους ἀνθρώπους ὑπογραμματέας· καὶ τὰς μὲν ἀρχὰς
ὑπὸ τῶν τοιούτων ἡγεῖσθε διαφθείρεσθαι, αὐτοῖς δὲ
29 τούτοις πιστεύετε. ὃ δὲ πάντων δεινότατον· ὑπογραμ-
ματεῦσαι μὲν οὐκ ἔξεστι δὶς τὸν αὐτὸν τῇ ἀρχῇ τῇ αὐτῇ,
περὶ δὲ τῶν μεγίστων τοὺς αὐτοὺς ἐᾶτε πολὺν χρόνον
κυρίους εἶναι. καὶ τὸ τελευταῖον Νικόμαχον εἵλεσθε
ἀναγράφειν τὰ πάτρια, ᾧ κατὰ πατέρα τῆς πόλεως οὐ
30 προσήκει· καὶ ὃν ἔδει ὑπὲρ τοῦ δήμου κρίνεσθαι, οὗτος
τὸν δῆμον συγκαταλύσας φαίνεται. νῦν τοίνυν ὑμῖν
μεταμελησάτω τῶν πεπραγμένων, καὶ μὴ ὑπὸ τούτων
ἀεὶ κακῶς πάσχοντες ἀνέχεσθε, μηδὲ ἰδίᾳ μὲν ὀνειδίζετε
τοῖς ἀδικοῦσιν, ἐπειδὰν δ' ἐξῇ δίκην παρ' αὐτῶν λαμ-
βάνειν, ἀποψηφίζεσθε.
31 Καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανά μοι τὰ εἰρημένα· περὶ
δὲ τῶν ἐξαιτησομένων βραχέα πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν βούλο-
μαι. παρεσκευασμένοι τινές εἰσι καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν
τὰ τῆς πόλεως πραττόντων δεῖσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ· ὧν ἐγὼ
ἡγοῦμαι ἐνίοις προσήκειν ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῖς πεπραγμέ-

Reisk.

νων ἀπολογεῖσθαι πολὺ μᾶλλον ἢ τοὺς ἀδικοῦντας σώζειν προαιρεῖσθαι. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες 32
δικασταί, εἰ τούτου μὲν ἑνὸς ὄντος καὶ οὐδὲν ὑπὸ τῆς πόλεως ἠδικημένου οὐκ ἐπεχείρησαν·δεῖσθαι ὡς χρὴ παύσασθαι εἰς ὑμᾶς ἐξαμαρτάνοντα, ὑμᾶς δὲ τοσούτους ὄντας καὶ ἠδικημένους ὑπὸ τούτου ζητήσουσιν [πείθειν] ὡς οὐ χρὴ δίκην παρ᾽ αὐτοῦ λαμβάνειν. χρὴ τοίνυν, 33
ὥσπερ ἂν τούτους ὁρᾶτε προθύμως σώζοντας τοὺς φίλους, οὕτως καὶ ὑμᾶς τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι, εὖ εἰδότας ὅτι τούτοις πρώτοις ἄνδρες ἀμείνους δόξετε εἶναι, ἐὰν παρὰ τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβάνητε. ἐνθυμεῖσθε δὲ ὅτι οὔτε Νικόμαχος οὔτε τῶν αἰτησομένων οὐδεὶς τοσαῦτα ἀγαθὰ πεποίηκε τὴν πόλιν, ὅσα οὗτος ἠδίκηκεν, ὥστε πολὺ μᾶλλον ὑμῖν προσήκει τιμωρεῖσθαι ἢ τούτοις βοηθεῖν. εὖ δ᾽ εἰδέναι χρὴ τοὺς αὐτοὺς τού- 34
τους, ὅτι πολλὰ δεηθέντες τῶν κατηγόρων ἡμᾶς μὲν οὐδαμῶς ἔπεισαν, τὴν δὲ ὑμετέραν ψῆφον καταπειράσοντες εἰσεληλύθασιν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἐλπίζουσιν ὑμᾶς ἐξαπατήσαντες ἄδειαν εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον λήψεσθαι τοῦ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται. ἡμεῖς μὲν τοίνυν οὐκ 35
ἠθελήσαμεν ὑπὸ τούτων ἀξιούμενοι πεισθῆναι, τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, καὶ μὴ πρὸ τῆς κρίσεως μισοπονηρεῖν, ἀλλ᾽ ἐν τῇ κρίσει τιμωρεῖσθαι τοὺς τὴν ὑμετέραν νομοθεσίαν ἀφανίζοντας· οὕτω γὰρ ἐννόμως διοικηθήσεται τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν ἅπαντα.

31.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΩΝΟΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ.

Ὤιμην μέν, ὦ βουλή, οὐκ ἄν ποτ᾽ εἰς τοῦτο τόλμης Φίλωνα ἀφικέσθαι, ὥστε ἐθελῆσαι ὡς ὑμᾶς ἐλθεῖν δοκιμασθησόμενον· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἕν τι μόνον ἀλλὰ

πολλὰ τολμηρός ἐστιν, ἐγὼ δὲ ὀμόσας εἰσῆλθον εἰς τὸ
2 βουλευτήριον τὰ βέλτιστα συμβουλεύσειν τῇ πόλει, ἔνεστί τε ἐν τῷ ὅρκῳ ἀποφαίνειν εἴ τίς τινα οἶδε τῶν λαχόντων ἀνεπιτήδειον ὄντα βουλεύειν, ἐγὼ τὴν κατὰ τουτουὶ Φίλωνος ποιήσομαι | κατηγορίαν, οὐ μέντοι γε ἰδίαν ἔχθραν οὐδεμίαν μεταπορευόμενος, οὐδὲ τῷ δύνασθαι καὶ εἰωθέναι λέγειν ἐν ὑμῖν ἐπαρθείς, ἀλλὰ τῷ πλήθει τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ πιστεύων, καὶ τοῖς
3 ὅρκοις οἷς ὤμοσα ἐμμένειν ἀξιῶν. γνώσεσθε μὲν οὖν ὅτι οὐκ ἀπὸ ἴσης παρασκευῆς ἐγώ τε τοῦτον ἐλέγξω οἷός ἐστι, καὶ οὗτος ἐπεχείρησε πονηρὸς εἶναι· ὅμως εἴ τι ἐγὼ ἐλλείποιμι τῷ λόγῳ τῆς κατηγορίας, οὐκ ἂν δίκαιος εἴη οὗτος διὰ τοῦτο ὠφεληθῆναι, ἀλλὰ μᾶλλον, ὅ τι
4 ἱκανῶς διδάξαιμι, ἐκ τούτων ἀποδοκιμασθῆναι. ἐνδεῶς μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀπειρίαν πάντων τῶν τούτῳ πεπραγμένων, ἱκανῶς δὲ διὰ τὴν περὶ αὐτὸν κακίαν εἰρηκὼς ἂν εἴην. ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμῶν οἵτινες δυνατώτεροι ἐμοῦ εἰσι τῷ λόγῳ, ἀποφῆναι μείζω ὄντα αὐτοῦ τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ἐξ ὧν ἂν ἐγὼ ὑπολίπω, πάλιν αὐτοὺς περὶ ὧν ἴσασι κατηγορῆσαι Φίλωνος· οὐ γὰρ ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων δεῖ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ ὁποῖός ἐστι σκέψασθαι.
5 Ἐγὼ γὰρ οὐκ ἄλλους τινάς φημι δίκαιον εἶναι βουλεύειν περὶ ἡμῶν, ἢ τοὺς πρὸς τῷ εἶναι πολίτας καὶ ἐπιθυμοῦντας τούτου. τούτοις μὲν γὰρ μεγάλα τὰ διαφέροντά ἐστιν εὖ τε πράττειν τὴν πόλιν τήνδε καὶ ἀνεπιτηδείως διὰ τὸ ἀναγκαῖόν σφισιν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι εἶναι μετέχειν τὸ μέρος τῶν δεινῶν, ὥσπερ καὶ τῶν ἀγαθῶν μετέχου-
6 σι· καὶ γὰρ οἳ φύσει μὲν πολῖταί εἰσι, γνώμῃ δὲ χρῶνται ὡς πᾶσα γῆ πατρὶς αὐτοῖς ἐστιν ἐν ᾗ ἂν τὰ ἐπιτήδεια ἔχωσιν, οὗτοι δῆλοί εἰσιν ὅτι ἂν παρέντες τὸ τῆς πόλεως κοινὸν ἀγαθὸν ἐπὶ τὸ ἑαυτῶν ἴδιον κέρδος ἔλθοιεν διὰ τὸ μὴ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν οὐσίαν πατρίδα ἑαυτοῖς ἡγεῖ-

Reisk.

σθαι. ἐγὼ τοίνυν ἀποφανῶ Φίλωνα τουτονὶ περὶ πλεί- 7
νος ποιησάμενον τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν ἢ τὸν κοινὸν τῆς
πόλεως κίνδυνον, καὶ ἡγησάμενον κρεῖττον εἶναι αὐτὸν
ἀκινδύνως τὸν βίον διάγειν ἢ τὴν πόλιν σώζειν ὁμοίως
τοῖς ἄλλοις πολίταις κινδυνεύοντα. οὗτος γάρ, ὦ βουλή, 8
ὅτε ἡ συμφορὰ τῇ πόλει ἦν (ἧς ἐγώ, καθ' ὅσον ἀναγκά-
ζομαι, κατὰ τοῦτο μέμνημαι), ἐκκεκηρυγμένος ἐκ τοῦ
ἄστεος ὑπὸ τῶν τριάκοντα μετὰ τοῦ ἄλλου πλήθους τῶν
πολιτῶν τέως μὲν ᾤκει ἐν ἀγρῷ, ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀπὸ Φυλῆς
κατῆλθον εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ οὐ μόνον οἱ ἐκ τῶν
ἀγρῶν ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκ τῆς ὑπερορίας οἱ μὲν εἰς τὸ ἄστυ
οἱ δ' εἰς τὸν Πειραιᾶ συνελέγοντο, καὶ καθ' ὅσον ἕκα-
στος οἷός τ' ἦν, κατὰ τοσοῦτον ἐβοήθει τῇ πατρίδι, τὰ
ἐναντία ἅπασι τοῖς ἄλλοις πολίταις ἐποίησε· συσκευασά- 9
μενος γὰρ τὰ ἑαυτοῦ ἐνθάδε εἰς τὴν ὑπερορίαν ἐξῴκησε,
καὶ ἐν Ὠρωπῷ μετοίκιον κατατιθεὶς ἐπὶ προστάτου ᾤκει,
βουληθεὶς παρ' ἐκείνοις μετοικεῖν μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμῶν
πολίτης εἶναι. οὐ τοίνυν οὐδ' ὥσπερ ἔνιοί τινες τῶν
πολιτῶν μετεβάλοντο, ἐπειδὴ ἑώρων τοὺς ἀπὸ Φυλῆς
ἐν οἷς ἔπραττον εὐτυχοῦντας, οὐδὲ τούτων τι τῶν εὐ-
τυχημάτων ἠξίωσε μετασχεῖν, ἐπὶ κατειργασμένοις μᾶλ-
λον ἐλθεῖν βουλόμενος ἢ συγκατελθεῖν κατεργασάμενός
τι τῶν τῇ κοινῇ πολιτείᾳ συμφερόντων· οὐδ' ἦλθεν εἰς
τὸν Πειραιᾶ, οὐδ' ἔστιν ὅπου ἑαυτὸν ὑμῖν τάξαι παρα-
σχεῖν. καίτοιγε ὅστις εὐτυχοῦντας ὁρῶν ὑμᾶς ἐτόλμα 10
προδιδόναι, τί ποτε ὡς μὴ βουλόμεθά γε πράττοντας
ἐποίησεν ἄν; ὅσοι μὲν τοίνυν διὰ συμφορὰς ἰδίας οὐ
μετέσχον τῶν τότε γενομένων τῇ πόλει κινδύνων, συγ-
γνώμης τινὸς ἄξιοί εἰσι τυχεῖν· οὐδενὶ γὰρ οὐδὲν ἑκού-
σιον δυστύχημα γίγνεται· ὅσοι δὲ γνώμῃ τοῦτο ἔπραξαν, 11
οὐδεμιᾶς συγγνώμης ἄξιοί εἰσιν· οὐ γὰρ διὰ δυστυχίαν
ἀλλὰ δι' ἐπιβουλὴν ἐποίησαν αὐτό. καθέστηκε δέ τι

ἔθος δίκαιον πᾶσιν ἀνθρώποις τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων
μάλιστα ὀργίζεσθαι τοῖς μάλιστα δυναμένοις μὴ ἀδικεῖν,
τοῖς δὲ πένησιν ἢ ἀδυνάτοις τῷ σώματι συγγνώμην ἔχειν
12 διὰ τὸ ἡγεῖσθαι ἄκοντας αὐτοὺς ἁμαρτάνειν. οὗτος τοί-
νυν οὐδεμιᾶς συγγνώμης ἄξιός ἐστι τυχεῖν· οὔτε γὰρ
τῷ σώματι ἀδύνατος ἦν ταλαιπωρεῖν, ὡς καὶ ὑμεῖς
ὁρᾶτε, οὔτε τῇ | οὐσίᾳ ἄπορος λειτουργεῖν, ὡς ἐγὼ ἀπο-
δείξω. ὅστις οὖν ὅσον δυνατὸς ἦν ὠφελεῖν, τοσοῦτον
κακὸς ἦν, πῶς οὐκ ἂν εἰκότως ὑπὸ πάντων ὑμῶν μι-
13 σοῖτο; ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀπεχθήσεσθέ γε τῶν πολιτῶν
οὐδενὶ τοῦτον ἀποδοκιμάσαντες, ὃς οὔ τι τοὺς ἑτέρους
ἀλλ' ἀμφοτέρους φανερός ἐστι προδούς, ὥστε μήτε τοῖς
ἐν τῷ ἄστει γενομένοις φίλον προσήκειν εἶναι τοῦτον
(οὐ γὰρ ἠξίωσεν ὡς αὐτοὺς ἐλθεῖν κινδυνεύοντας), μήτε
τοῖς τὸν Πειραιᾶ καταλαβοῦσιν· οὐδὲ γὰρ τούτοις ἠθέ-
λησε συγκατελθεῖν. φαίη δ' ἂν ταῦτα καὶ αὐτὸς ἐλεγχό-
14 μενος. εἰ μέντοι τι μέρος περίεστι τῶν πολιτῶν ὅ τι τῶν
αὐτῶν μετέσχε τούτῳ πραγμάτων, μετ' ἐκείνων, ἐάν ποτε
(ὃ μὴ γένοιτο) λάβωσι τὴν πόλιν, βουλεύειν ἀξιούτω.
Ὡς οὖν ᾤκει τε ἐν Ὠρωπῷ ἐπὶ προστάτου καὶ ἐκέ-
κτητο ἱκανὴν οὐσίαν καὶ οὔτ' ἐν τῷ Πειραιεῖ οὔτ' ἐν τῷ
ἄστει ἔθετο τὰ ὅπλα, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ταῦτα πρῶτον ἀληθῆ
λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτύρων.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Ὑπολείπεται τοίνυν αὐτῷ λέγειν ὡς τῷ μὲν σώματι
δι' ἀσθένειάν τινα γενομένην ἀδύνατος κατέστη βοηθῆ-
σαι εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀπὸ δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἐπαγγειλά-
μενος αὐτὸς ἢ χρήματ' εἰσενεγκεῖν εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέ-
τερον ἢ ὁπλίσαι τινὰς τῶν ἑαυτοῦ δημοτῶν, ὥσπερ καὶ
ἄλλοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν αὐτοὶ οὐ δυνάμενοι λειτουρ-
16 γεῖν τοῖς σώμασιν. ἵνα οὖν μὴ ἐγγένηται αὐτῷ ψευσα-

μένῳ ἐξαπατῆσαι, καὶ περὶ τούτων ἤδη σαφῶς ὑμῖν ἀποδείξω, ἐπειδὴ ὕστερον οὐκ ἐξέσται μοι παρελθόντι ἐνθάδ' ἐλέγχειν αὐτόν. Καί μοι κάλει αὐτὸν Διότιμον Ἀχαρνέα καὶ τοὺς αἱρεθέντας μετ' αὐτοῦ τοὺς δημότας ὁπλίσαι ἀπὸ τῶν εἰσενεχθέντων χρημάτων.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΑΙΡΕΘΕΝΤΩΝ ΜΕΤΑ ΔΙΟΤΙΜΟΥ.

Οὗτος τοίνυν οὐχ ὅπως ὠφελήσει τὴν πόλιν ἐν τοι- 17
ούτῳ καιρῷ καὶ τοιαύτῃ καταστάσει διενοήθη, ἀλλ' ὅπως τι κερδανεῖ ἀπὸ τῶν ὑμετέρων συμφορῶν παρεσκευάσατο· ὁρμώμενος γὰρ ἐξ Ὠρωποῦ, τοτὲ μὲν αὐτὸς μόνος, τοτὲ δ' ἑτέροις ἡγούμενος οἷς τὰ ὑμέτερα δυστυχήματα εὐτυ-
χήματα ἐγεγόνει, περιιὼν κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐντυγ- 18
χάνων τῶν πολιτῶν τοῖς πρεσβυτάτοις, οἳ κατέμειναν ἐν τοῖς δήμοις ὀλίγα μὲν τῶν ἐπιτηδείων ἔχοντες, ἀναγκαῖα δέ, εὖνοι μὲν ὄντες τῷ πλήθει, ἀδύνατοι δὲ ὑπὸ τῆς ἡλικίας βοηθεῖν, τούτους ἀφῃρεῖτο τὰ ὑπάρχοντα, περὶ πλείονος ποιούμενος αὐτὸς μικρὰ κερδαίνειν ἢ ἐκείνους μηδὲν ἀδικεῖν· οἳ νῦν αὐτὸν δι' αὐτὸ τοῦτο οὐχ οἷοί τέ εἰσιν ἐπεξελθεῖν ἅπαντες, δι' ὅπερ καὶ τότε
ἀδύνατοι τῇ πόλει βοηθεῖν ἦσαν. οὐ μέντοι τοῦτόν γε 19
χρὴ διὰ τὴν ἐκείνων ἀδυναμίαν δὶς ὠφεληθῆναι, τότε τ' ἀφελόμενον ἃ εἶχον, νῦν τε δοκιμασθέντα ὑφ' ὑμῶν· ἀλλὰ κἂν ὁστισοῦν παραγένηται τῶν ἀδικηθέντων, μέγα αὐτὸ ἡγήσασθε εἶναι, καὶ τοῦτον ὑπερμισήσατε, ὅστις ἐτόλμησεν, οἷς ἕτεροι διδόναι παρ' ἑαυτῶν τι προῃροῦντο διὰ τὴν ἀπορίαν οἰκτείραντες αὐτούς, τούτων ἀφαιρεῖσθαι τὰ ὑπάρχοντα. Κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὐ τοίνυν ἔγωγε οἶδα ὅ τι ὑμᾶς διαφερόντως δεῖ 20
γιγνώσκειν περὶ αὐτοῦ ἢ οἱ οἰκεῖοι γιγνώσκουσι· τοι-

αὗτα γάρ ἐστιν, ὥστ' εἰ καὶ μηδὲν αὐτῷ ἄλλο ἡμάρτητο, διὰ μόνα ταῦτα δίκαιον εἶναι ἀποδοκιμασθῆναι. οἷα μὲν οὖν ζῶσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ κατηγόρει, παρήσω· ἐξ ὧν δὲ τελευτῶσα τὸν βίον διεπράξατο τεκμαιρομένοις ῥᾴδιόν
21 ἐστιν ὑμῖν γνῶναι ὁποῖός τις ἦν περὶ αὐτήν. ἐκείνη γὰρ τούτῳ μὲν ἠπίστησεν ἀποθανοῦσαν ἑαυτὴν ἐπιτρέψαι, Ἀντιφάνει δὲ οὐδὲν προσήκουσα πιστεύσασα ἔδωκεν εἰς τὴν ἑαυτῆς ταφὴν τρεῖς μνᾶς ἀργυρίου, παραλιποῦσα τοῦτον υἱὸν ὄντα ἑαυτῆς. ἆρα δῆλον ὅτι εὖ ᾔδει αὐτὸν οὐδὲ διὰ τὸ προσήκειν αὐτῇ τὰ δέοντα ἂν ποιήσοντα;
22 καίτοι εἰ μήτηρ, ἣ πέφυκε καὶ ἀδικουμένη ὑπὸ τῶν ἑαυτῆς παίδων μάλιστα ἀνέχεσθαι καὶ μίκρ' ὠφελουμένη μεγάλα ἔχειν ἡγεῖσθαι διὰ τὸ εὐνοίᾳ μᾶλλον ἢ ἐλέγχῳ τὰ γιγνόμενα | δοκιμάζειν, ἐνόμιζε τοῦτον κἂν ἀπὸ τεθνεώσης φέρειν ἑαυτῆς, τί χρὴ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ διανοηθῆ-
23 ναι; ὅστις γὰρ περὶ τοὺς ἑαυτοῦ ἀναγκαίους τοιαῦτα ἁμαρτάνει ἁμαρτήματα, τί ἂν περί γε τοὺς ἀλλοτρίους ποιήσειεν; Ὡς οὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ ἐστιν, ἀκούσατε αὐτοῦ τοῦ λαβόντος τὸ ἀργύριον καὶ θάψαντος αὐτήν.

ΜΑΡΤΥΣ.

24 Τί οὖν βουληθέντες ὑμεῖς τοῦτον δοκιμάσαιτε; πότερον ὡς οὐχ ἡμαρτηκότα; ἀλλὰ τὰ μέγιστα περὶ τὴν πατρίδα ἠδίκηκεν· ἀλλ' ὡς ἔσται βελτίων; τοιγάρτοι πρότερον βελτίων γενόμενος περὶ τὴν πόλιν ὕστερον βουλεύειν ἀξιούτω, φανερόν τι ἀγαθὸν ὥσπερ τότε κακὸν ποιήσας. σωφρονέστερον γάρ ἐστιν ὕστερον πᾶσι τῶν ἔργων τὰς χάριτας ἀποδιδόναι· δεινὸν γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, εἰ ἐξ ὧν μὲν ἤδη ἡμάρτηκε μηδέποτε τιμωρηθήσεται, ἐξ ὧν δὲ μέλλει εὖ ποιήσειν ἤδη τετι-
25 μήσεται. ἀλλ' ἆρα ἵνα βελτίους ὦσιν οἱ πολῖται ὁρῶντες ἅπαντας ὁμοίως τιμωμένους, διὰ τοῦτο δοκιμαστέον

Reisk.

ἐστίν; ἀλλὰ κίνδυνος καὶ τοὺς χρηστούς, ἐὰν αἰσθάνωνται ὁμοίως τοὺς πονηροὺς τιμωμένους, παύσεσθαι τῶν χρηστῶν ἐπιτηδευμάτων, τῶν αὐτῶν ἡγουμένους εἶναι τούς τε κακοὺς τιμᾶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀμνημονεῖν.
ἄξιον δὲ καὶ τόδε ἐνθυμηθῆναι, ὅτι εἰ μέν τις φρούριόν 26
τι προὔδωκεν ἢ ναῦν ἢ στρατόπεδόν τι, ἐν ᾧ μέρος τι ἐτύγχανε τῶν πολιτῶν ὄν, ταῖς ἐσχάταις ἂν ζημίαις ἐζημιοῦτο, οὗτος δὲ προδοὺς ὅλην τὴν πόλιν οὐχ ὅπως μὴ τιμωρηθήσεται ..... παρασκευάζεται. καίτοι δικαίως γ' ἄν, ὅστις φανερῶς ὥσπερ οὗτος προὔδωκε τὴν ἐλευθερίαν, οὐ περὶ τοῦ βουλεύειν ἀλλὰ περὶ τοῦ δουλεύειν καὶ τῆς μεγίστης τιμωρίας ἐκκλησιάζοιτε.

Ἀκούω δ' αὐτὸν λέγειν ὡς, εἴ τι ἦν ἀδίκημα τὸ μὴ 27
παραγενέσθαι ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, νόμος ἂν ἔκειτο περὶ αὐτοῦ διαρρήδην, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀδικημάτων. οὐ γὰρ οἴεται ὑμᾶς γνώσεσθαι ὅτι διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος οὐδεὶς περὶ αὐτοῦ ἐγράφη νόμος. τίς γὰρ ἄν ποτε ῥήτωρ ἐνεθυμήθη ἢ νομοθέτης ἤλπισεν ἁμαρτήσεσθαί τινα τῶν πολιτῶν τοσαύτην ἁμαρτίαν;
οὐ γὰρ δή που, εἰ μέν τις λίποι τὴν τάξιν μὴ αὐτῆς τῆς 28
πόλεως ἐν κινδύνῳ οὔσης ἀλλ' ἑτέρους εἰς τοῦτο καθιστάσης, ἐτέθη νόμος ὡς μεγάλα ἀδικοῦντος, εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς πόλεως ἐν κινδύνῳ οὔσης λίποι τὴν πόλιν αὐτήν, οὐκ ἂν ἄρα ἐτέθη. σφόδρα γ' ἄν, εἴ τις ᾠήθη τινὰ τῶν πολιτῶν ἁμαρτήσεσθαί τι τοιοῦτόν ποτε. τίς 29
δ' οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειεν ὑμῖν, εἰ τοὺς μετοίκους μέν, ὅτι οὐ κατὰ τὸ προσῆκον ἑαυτοῖς ἐβοήθησαν τῷ δήμῳ, ἐτιμήσατε ἀξίως τῆς πόλεως, τοῦτον δέ, ὅτι παρὰ τὸ προσῆκον ἑαυτῷ προὔδωκε τὴν πόλιν, μὴ κολάσετε, εἰ μή γε ἄλλῳ τινὶ μείζονι, τῇ γε παρούσῃ ἀτιμίᾳ; ἀναμνήσθητε δὲ δι' ὅ τι ποτὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας 30
γινομένους περὶ τὴν πόλιν τιμᾶτε καὶ τοὺς κακοὺς ἀτι-

μάζετε. ἐδείχθη γὰρ ἀμφότερα ταῦτα οὐ τῶν γεγενη-
μένων μᾶλλόν τι ἕνεκα ἢ τῶν γενησομένων, ἵν' ἀγαθοὶ
προθυμῶνται γίγνεσθαι ἐκ παρασκευῆς, κακοὶ δὲ μηδὲ
31 ἐξ ἑνὸς τρόπου ἐπιχειρῶσιν. ἔτι δὲ ἐνθυμήθητε ποίων
ἂν ὑμῖν δοκεῖ οὗτος ὅρκων φροντίσαι, ὃς ἔργῳ τοὺς πα-
τρῴους θεοὺς προὔδωκεν; ἢ πῶς ἂν χρηστόν τι βου-
λεῦσαι περὶ τῆς πολιτείας, ὃς οὐδὲ ἐλευθερῶσαι τὴν
πατρίδα ἐβουλήθη; ἢ ποῖα ἂν ἀπόρρητα τηρῆσαι, ὃς
οὐδὲ τὰ προειρημένα ποιῆσαι ἠξίωσε; πῶς δ' εἰκός ἐστι
τοῦτον, ὃς οὐδὲ τελευταῖος ἐπὶ τοὺς κινδύνους ἦλθε,
πρότερον τῶν κατεργασαμένων καὶ οὕτω συντιμηθῆναι;
σχέτλιον δ' ἂν εἴη, εἰ οὗτος μὲν ἅπαντας τοὺς πολίτας
περὶ οὐδενὸς ἡγήσατο, ὑμεῖς δὲ τοῦτον ἕνα ὄντα μὴ
32 ἀποδοκιμάσαιτε. ὁρῶ δέ τινας οἳ νῦν μὲν τούτῳ παρα-
σκευάζονται βοηθεῖν καὶ δεῖσθαι ὑμῶν, ἐπειδὴ ἐμὲ οὐκ
ἠδύναντο πεῖσαι· τότε δέ, ὅτε οἱ κίνδυνοι μὲν ὑμῖν
καὶ οἱ μέγιστοι ἀγῶνες ἦσαν, τὰ δὲ ἆθλα αὐτὴ ἡ πολι-
τεία ἔκειτο, καὶ ἔδει οὐ μόνον περὶ τοῦ βουλεύειν ἀλλὰ
καὶ περὶ | τῆς ἐλευθερίας βουλεύεσθαι, τότε οὐκ ἐδέοντο
αὐτοῦ βοηθῆσαι καὶ ὑμῖν καὶ κοινῇ τῇ πόλει, καὶ μὴ
προδοῦναι μήτε τὴν πατρίδα μήτε τὴν βουλήν, ἧς νῦν
ἀξιοῖ τυχεῖν οὐ μετὸν αὐτῷ, ἄλλων γε κατεργασαμένων.
33 μόνος δή, ὦ βουλή, δικαίως οὐδ' ἂν ἀγανακτοίη μὴ τυ-
χών· οὐ γὰρ ὑμεῖς νῦν αὐτὸν ἀτιμάζετε, ἀλλ' αὐτὸς
αὑτὸν τότε ἀπεστέρησεν, ὅτε οὐκ ἠξίωσεν, ὥσπερ νῦν
προθύμως κληρωσόμενος ἦλθε, καὶ τότε διαμαχούμενος
περὶ αὐτῆς καταστῆναι μεθ' ὑμῶν.
34 Ἱκανά μοι νομίζω εἰρῆσθαι, καίτοι πολλά γε παρα-
λιπών· ἀλλὰ πιστεύω ὑμᾶς καὶ ἄνευ τούτων αὐτοὺς τὰ
συμφέροντα τῇ πόλει γνώσεσθαι. οὐ γὰρ ἄλλοις τισὶν
ὑμᾶς δεῖ περὶ τῶν ἀξίων ὄντων βουλεύειν τεκμηρίοις
χρῆσθαι ἢ ὑμῖν αὐτοῖς, ὁποῖοί τινες ὄντες αὐτοὶ περὶ

Reisk.

τὴν πόλιν ἐδοκιμάσθητε. ἔστι γὰρ τὰ τούτου ἐπιτηδεύματα κοινὰ παραδείγματα καὶ πάσης δημοκρατίας ἀλλότρια.

32.

ΚΑΤΑ ΔΙΟΓΕΙΤΟΝΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΠΛΑΝΟΥΔΟΥ.

Διόδοτος Διογείτονος τοῦ ἀδελφοῦ θυγατέρα γήμας καὶ σχὼν ἐξ αὐτῆς παῖδας ἐξιὼν ἐπὶ πόλεμον ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς ἐπίτροπον καταλιμπάνει τῶν παίδων τὸν ἀδελφόν, καὶ μαχόμενος ἐν Ἐφέσῳ τελευτᾷ τὸν βίον· Ἀθηναίων δέ τις γήμας τὴν Διοδότου μὲν θυγατέρα, Διογείτονος δὲ θυγατριδῆν, ἐγράψατο Διογείτονα κακῆς ἐπιτροπῆς τῶν παίδων· ᾧ Λυσίας γέγραφε τὸν κατὰ Διογείτονος λόγον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ.

Διόδοτος, εἷς τῶν μετὰ Θρασύλου καταλεγέντων ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ, μέλλων ἐκπλεῖν εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ Γλαυκίππου ἄρχοντος, ἔχων νήπια παιδία, διαθήκας ἐποιήσατο, καταλιπὼν αὐτοῖς ἐπίτροπον τὸν ἑαυτοῦ μὲν ἀδελφόν, Διογείτονα, τῶν δὲ παιδίων θεῖόν τε καὶ πάππον ἀπὸ μητρός. αὐτὸς μὲν οὖν ἐν Ἐφέσῳ μαχόμενος ἀποθνήσκει· Διογείτων δὲ πᾶσαν τὴν οὐσίαν τῶν ὀρφανῶν διαχειρισάμενος, καὶ ἐκ πολλῶν πάνυ χρημάτων οὐδὲν ἀποδείξας, αὐτὸς ἔτι περιὼν κατηγορεῖται πρὸς ἑνὸς τῶν μειρακίων δοκιμασθέντος κακῆς ἐπιτροπῆς. λέγει δὲ κατ' αὐτοῦ τὴν δίκην ὁ τῆς ἐκείνου μὲν θυγατριδῆς, τῶν δὲ μειρακίων ἀδελφῆς, ἀνήρ.

Εἰ μὲν μὴ μεγάλα ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ δια- 1
φέροντα, οὐκ ἄν ποτε εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν τούτους εἴασα, νομίζων αἴσχιστον εἶναι πρὸς τοὺς οἰκείους διαφέρεσθαι, εἰδώς τε ὅτι οὐ μόνον οἱ ἀδικοῦντες χείρους ὑμῖν εἶναι δοκοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἵτινες ἂν ἔλαττον ὑπὸ τῶν προση-

κόντων ἔχοντες ἀνέχεσθαι μὴ δύνωνται· ἐπειδὴ μέντοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολλῶν χρημάτων ἀπεστέρηνται καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθότες ὑφ' ὧν ἥκιστα ἐχρῆν, ἐπ' ἐμὲ κηδεστὴν ὄντα κατέφυγον, ἀνάγκη
2 μοι γεγένηται εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτῶν. ἔχω δὲ τούτων μὲν ἀδελφήν, Διογείτονος δὲ θυγατριδῆν, καὶ πολλὰ δεηθεὶς ἀμφοτέρων τὸ μὲν πρῶτον ἔπεισα αὐτοὺς τοῖς φίλοις ἐπιτρέψαι δίαιταν, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὰ τούτων πράγματα μηδένα τῶν ἄλλων εἰδέναι· ἐπεὶ δὲ ὁ Διογείτων ἃ φανερῶς ἔχων ἐξηλέγχετο, περὶ τούτων οὐδενὶ τῶν αὑτοῦ φίλων ἐτόλμα πείθεσθαι, ἀλλ' ἐβουλήθη καὶ φεύγειν δίκας καὶ μὴ οὔσας διώκειν καὶ ὑπομεῖναι τοὺς ἐσχάτους κινδύνους μᾶλλον ἢ τὰ δίκαια ποιήσας ἀπηλλάχθαι τῶν πρὸς τούτους ἐγκλημάτων, ὑμῶν δέομαι,
3 ἐὰν μὲν ἀποδείξω οὕτως αἰσχρῶς αὐτοὺς ἐπιτετροπευμένους ὑπὸ τοῦ πάππου ὡς οὐδεὶς πώποτε ὑπὸ τῶν οὐδὲν προσηκόντων ἐν τῇ πόλει, βοηθεῖν αὐτοῖς τὰ δίκαια, εἰ δὲ μή, τούτῳ μὲν ἅπαντα πιστεύειν, ἡμᾶς δὲ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. ἐξ ἀρχῆς δ' ὑμᾶς περὶ αὐτῶν διδάξαι πειράσομαι.

4 Ἀδελφοὶ ἦσαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, Διόδοτος καὶ Διογείτων ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι, καὶ τὴν μὲν ἀφανῆ οὐσίαν ἐνείμαντο, τῆς δὲ φανερᾶς ἐκοινώνουν. ἐργασαμένου δὲ Διοδότου κατ' ἐμπορίαν πολλὰ χρήματα πείθει αὐτὸν λαβεῖν Διογείτων τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα, ἥπερ ἦν αὐτῷ μόνη· καὶ γίνονται αὐτῷ δύο υἱοὶ καὶ
5 θυγάτηρ. χρόνῳ δὲ ὕστερον καταλεγεὶς Διόδοτος μετὰ Θρασύλλου τοῦ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν, καλέσας τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἀδελφιδῆν οὖσαν, καὶ τὸν ἐκείνης μὲν πατέρα, αὑτοῦ δὲ κηδεστὴν καὶ ἀδελφὸν ὁμοπάτριον, πάππον δὲ τῶν παιδίων καὶ θεῖον, ἡγούμενος διὰ ταύτας τὰς ἀνάγκας οὐδενὶ μᾶλλον προσήκειν δικαίῳ περὶ τοὺς αὐ-

Reisk.

τοῦ παῖδας ἐπιτρόπῳ γενέσθαι, διαθήκην αὐτῷ δίδωσι
καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου παρακαταθήκην· ναυτικὰ 6
δὲ ἐπέδειξεν ἐκδεδομένα ἑπτὰ τάλαντα καὶ τετταράκοντα
μνᾶς . . . ., δισχιλίας δὲ ὀφειλομένας ἐν Χερρονήσῳ.
ἐπέσκηψε δέ, ἐάν τι πάθῃ, τάλαντον μὲν ἐπιδοῦναι τῇ
γυναικὶ καὶ τὰ ἐν τῷ δωματίῳ δοῦναι, τάλαντον δὲ τῇ
θυγατρί. κατέλιπε δὲ καὶ εἴκοσι μνᾶς τῇ γυναικὶ καὶ
τριάκοντα στατῆρας Κυζικηνούς. ταῦτα δὲ πράξας καὶ 7
οἴκοι ἀντίγραφα καταλιπὼν ᾤχετο στρατευσόμενος μετὰ
Θρασύλου. ἀποθανόντος δὲ ἐκείνου ἐν Ἐφέσῳ Διογεί-
των τὴν μὲν θυγατέρα ἔκρυπτε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός,
καὶ τὰ γράμματα λαμβάνει ἃ κατέλιπε σεσημασμένα,
φάσκων τὰ ναυτικὰ χρήματα δεῖν ἐκ τούτων τῶν γραμ-
ματείων κομίσασθαι. ἐπεὶ δὲ τῷ χρόνῳ ἐδήλωσε τὸν 8
θάνατον αὐτοῖς καὶ ἐποίησαν τὰ νομιζόμενα, τὸν μὲν
πρῶτον ἐνιαυτὸν ἐν Πειραιεῖ διῃτῶντο· ἅπαντα γὰρ
αὐτοῦ κατελέλειπτο τὰ ἐπιτήδεια· ἐκείνων δὲ ἐπιλει-
πόντων τοὺς μὲν παῖδας εἰς ἄστυ ἀναπέμπει, τὴν δὲ
μητέρα αὐτῶν ἐκδίδωσιν ἐπιδοὺς πεντακισχιλίας δραχ-
μάς, χιλίαις ἔλαττον ὧν ὁ ἀνὴρ αὐτῇ ἔδωκεν. ὀγδόῳ δ' 9
ἔτει δοκιμασθέντος μετὰ ταῦτα τοῦ πρεσβυτέρου τοῖν
μειρακίοιν, καλέσας αὐτοὺς εἶπε Διογείτων ὅτι κατα-
λίποι αὐτοῖς ὁ πατὴρ εἴκοσι μνᾶς ἀργυρίου καὶ τριά-
κοντα στατῆρας. „ἐγὼ οὖν πολλὰ τῶν ἐμαυτοῦ δεδα-
πάνηκα εἰς τὴν ὑμετέραν τροφήν. καὶ ἕως μὲν εἶχον,
οὐδέν μοι διέφερε· νυνὶ δὲ καὶ αὐτὸς ἀπόρως διάκει-
μαι. σὺ οὖν, ἐπειδὴ δεδοκίμασαι καὶ ἀνὴρ γεγένησαι,
σκόπει αὐτὸς ἤδη πόθεν ἕξεις τὰ ἐπιτήδεια.“ ταῦτ' 10
ἀκούσαντες ἐκπεπληγμένοι καὶ δακρύοντες ᾤχοντο πρὸς
τὴν μητέρα, καὶ παραλαβόντες ἐκείνην ἧκον πρὸς ἐμέ,
οἰκτρῶς ὑπὸ τοῦ πάθους διακείμενοι καὶ ἀθλίως ἐκπε-
πτωκότες, κλαίοντες καὶ παρακαλοῦντές με μὴ περιιδεῖν

αὐτοὺς ἀποστερηθέντας τῶν πατρῴων μηδ' εἰς πτωχείαν
καταστάντας, ὑβρισμένους ὑφ' ὧν ἥκιστα ἐχρῆν, ἀλλὰ
11 βοηθῆσαι καὶ τῆς ἀδελφῆς ἕνεκα καὶ σφῶν αὐτῶν. πολὺ
ἂν εἴη ἔργον λέγειν, ὅσον πένθος ἐν τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ ἦν ἐν
ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ. τελευτῶσα δὲ ἡ μήτηρ αὐτῶν ἠντι-
βόλει με καὶ ἱκέτευε συναγαγεῖν αὐτῆς τὸν πατέρα καὶ
τοὺς φίλους, εἰποῦσα ὅτι, εἰ καὶ πρότερον μὴ εἴθισται
λέγειν ἐν ἀνδράσι, τὸ μέγεθος αὐτὴν ἀναγκάσει τῶν
συμφορῶν περὶ τῶν σφετέρων κακῶν δηλῶσαι πάντα
12 πρὸς ἡμᾶς. ἐλθὼν δ' ἐγὼ ἠγανάκτουν μὲν πρὸς Ἡγή-
μονα τὸν ἔχοντα τὴν τούτου θυγατέρα, λόγους δ' ἐποι-
ούμην πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιτηδείους, ἠξίουν δὲ τοῦτον
εἰς ἔλεγχον ἰέναι περὶ τῶν πραγμάτων. Διογείτων δὲ τὸ
μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελε, τελευτῶν δὲ ὑπὸ τῶν φίλων
ἠναγκάσθη. ἐπειδὴ δὲ συνήλθομεν, ἤρετο αὐτὸν ἡ
γυνή, τίνα ποτὲ ψυχὴν ἔχων ἀξιοῖ περὶ τῶν παίδων τοι-
αύτῃ γνώμῃ χρῆσθαι, „ἀδελφὸς μὲν ὢν τοῦ πατρὸς
13 αὐτῶν, πατὴρ δ' ἐμός, θεῖος δὲ αὐτοῖς καὶ πάππος. καὶ εἰ
μηδένα ἀνθρώπων ᾐσχύνου, τοὺς θεοὺς ἐχρῆν σε“ φησί
„δεδιέναι· ὃς ἔλαβες μέν, ὅτ' ἐκεῖνος ἐξέπλει, πέντε
τάλαντα παρ' αὐτοῦ παρακαταθήκην. καὶ περὶ τούτων
ἐγὼ θέλω τοὺς παῖδας παραστησαμένη καὶ τούτους καὶ
τοὺς ὕστερον ἐμαυτῇ γενομένους ὀμόσαι ὅπου ἂν αὐτὸς
λέγῃς. καίτοι οὐχ οὕτως ἐγώ εἰμι ἀθλία, οὐδ' οὕτω περὶ
πολλοῦ ποιοῦμαι χρήματα, ὥστ' ἐπιορκήσασα κατὰ τῶν
παίδων τῶν ἐμαυτῆς τὸν βίον [κατα]λιπεῖν, ἀδίκως δὲ
14 ἀφελέσθαι τὴν τοῦ πατρὸς οὐσίαν·“ ἔτι τοίνυν ἐξήλεγ-
χεν αὐτὸν ἑπτὰ τάλαντα κεκομισμένον ναυτικὰ καὶ τε-
τρακισχιλίας δραχμάς, καὶ τούτων τὰ γράμματα ἀπέ-
δειξεν· ἐν γὰρ τῇ διοικίσει, ὅτ' ἐκ Κολλυτοῦ διῳκίζετο
εἰς τὴν Φαίδρου οἰκίαν, τοὺς παῖδας ἐπιτυχόντας ἐκβε-
15 βλημένῳ τῷ βιβλίῳ ἐνεγκεῖν πρὸς αὐτήν. ἀπέφηνε δ'

αὐτὸν ἑκατὸν μνᾶς κεκομισμένον ἐγγείους ἐπὶ τόκῳ δεδανεισμένας, καὶ ἑτέρας δισχιλίας δραχμὰς καὶ ἔπιπλα πολλοῦ ἄξια· φοιτᾶν δὲ καὶ σῖτον αὐτοῖς ἐκ Χερρονήσου καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν. „ἔπειτα σὺ ἐτόλμησας" ἔφη „εἰπεῖν, ἔχων τοσαῦτα χρήματα, ὡς δισχιλίας δραχμὰς ὁ τούτων πατὴρ κατέλιπε καὶ τριάκοντα στατῆρας, ἅπερ ἐμοὶ καταλειφθέντα ἐκείνου τελευτήσαντος ἐγώ σοι ἔδωκα;
16 καὶ ἐκβαλεῖν τούτους ἠξίωκας θυγατριδοῦς ὄντας ἐκ τῆς οἰκίας τῆς αὐτῶν ἐν τριβωνίοις, ἀνυποδήτους, οὐ μετὰ ἀκολούθου, οὐ μετὰ στρωμάτων, οὐ μετὰ ἱματίων, οὐ μετὰ τῶν ἐπίπλων ἃ ὁ πατὴρ αὐτοῖς κατέλιπεν, οὐδὲ μετὰ τῶν παρακαταθηκῶν ἃς ἐκεῖνος παρὰ σοὶ κατέθετο.
17 καὶ νῦν τοὺς μὲν ἐκ τῆς μητρυιᾶς τῆς ἐμῆς παιδεύεις ἐν πολλοῖς χρήμασιν εὐδαίμονας ὄντας· καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ποιεῖς· τοὺς δ' ἐμοὺς ἀδικεῖς, οὓς ἀτίμως ἐκ τῆς οἰκίας ἐκβαλὼν ἀντὶ πλουσίων πτωχοὺς ἀποδεῖξαι προθυμῇ. καὶ ἐπὶ τοιούτοις ἔργοις οὔτε τοὺς θεοὺς φοβῇ, οὔτε ἐμὲ τὴν σὴν θυγατέρα τὴν συνειδυῖαν αἰσχύνῃ, οὔτε τοῦ ἀδελφοῦ μέμνησαι, ἀλλὰ πάντας ἡμᾶς περὶ ἐλάττονος ποιῇ χρημάτων." τότε μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες
18 δικασταί, πολλῶν καὶ δεινῶν ὑπὸ τῆς γυναικὸς ῥηθέντων οὕτω διετέθημεν πάντες οἱ παρόντες ὑπὸ τῶν τούτῳ πεπραγμένων καὶ τῶν λόγων τῶν ἐκείνης, ὁρῶντες μὲν τοὺς παῖδας, οἷα ἦσαν πεπονθότες, ἀναμιμνησκόμενοι δὲ τοῦ ἀποθανόντος, ὡς ἀνάξιον τῆς οὐσίας τὸν ἐπίτροπον κατέλιπεν, ἐνθυμούμενοι δὲ ὡς χαλεπὸν ἐξευρεῖν ὅτῳ χρὴ περὶ τῶν ἑαυτοῦ πιστεῦσαί τινα, ὥστε, ὦ ἄνδρες δικασταί, μηδένα τῶν παρόντων δύνασθαι φθέγξασθαι, ἀλλὰ καὶ δακρύοντας μηδὲν ἧττον τῶν πεπονθότων ἀπιόντας οἴχεσθαι σιωπῇ.

Πρῶτον μὲν οὖν τούτων ἀνάβητέ μοι μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

19 Ἀξιῶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῷ λογισμῷ προσ-
έχειν τὸν νοῦν, ἵνα τοὺς μὲν νεανίσκους διὰ τὸ μέγεθος
τῶν συμφορῶν ἐλεήσητε, τοῦτον δ' ἅπασι τοῖς πολίταις
ἄξιον ὀργῆς ἡγήσησθε. εἰς τοσαύτην γὰρ ὑποψίαν Διογεί-
των πάντας ἀνθρώπους [εἰς ἀλλήλους] καθίστησιν, ὥστε
μήτε ζῶντας μήτε ἀποθνήσκοντας μηδὲν μᾶλλον τοῖς οἰ-
20 κειοτάτοις ἢ τοῖς ἐχθίστοις πιστεύειν· ὃς ἐτόλμησε τὰ μὲν
ἔξαρνος γενέσθαι, τὰ δὲ τελευτῶν ὁμολογήσας ἔχειν, εἰς
δύο παῖδας καὶ ἀδελφὴν λῆμμα καὶ ἀνάλωμα ἐν ὀκτὼ ἔτε-
σιν ἑπτὰ τάλαντα ἀργυρίου καὶ ἑπτακισχιλίας δραχμὰς
ἀποδεῖξαι. καὶ εἰς τοῦτο ἦλθεν ἀναισχυντίας, ὥστε οὐκ
ἔχων ὅποι τρέψειε τὰ χρήματα, εἰς ὄψον μὲν δυοῖν παι-
δίοιν καὶ ἀδελφῇ πέντε ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας ἐλογίζετο, εἰς
ὑποδήματα δὲ καὶ εἰς γναφεῖον καὶ εἰς κουρεῖον οὐκ ἦν
αὐτῷ κατὰ μῆνα οὐδὲ κατ' ἐνιαυτὸν γεγραμμένα, συλ-
λήβδην δὲ παντὸς τοῦ χρόνου πλεῖον ἢ τάλαντον ἀργυ-
21 ρίου. εἰς δὲ τὸ μνῆμα τοῦ πατρὸς οὐκ ἀναλώσας πέντε
καὶ εἴκοσι μνᾶς ἐκ πεντακισχιλίων δραχμῶν, τὸ μὲν
ἥμισυ αὑτῷ τίθησι, τὸ δὲ τούτοις λελόγισται. εἰς Διο-
νύσια τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, (οὐκ ἄτοπον γάρ μοι
δοκεῖ καὶ περὶ τούτου μνησθῆναι) ἑκκαίδεκα δραχμῶν
ἀπέφαινεν ἐωνημένον ἀρνίον, καὶ τούτων τὰς ὀκτὼ
δραχμὰς ἐλογίζετο τοῖς παισίν· ἐφ' ᾧ ἡμεῖς οὐχ ἥκιστα
ὠργίσθημεν. οὕτως, ὦ ἄνδρες, ἐν ταῖς μεγάλαις ζημίαις
ἐνίοτε οὐχ ἧττον τὰ μικρὰ λυπεῖ τοὺς ἀδικουμένους· λίαν
γὰρ φανερὰν τὴν πονηρίαν τῶν ἀδικούντων ἐπιδείκνυ-
22 σιν. εἰς τοίνυν τὰς ἄλλας ἑορτὰς καὶ θυσίας ἐλογίσατο
αὐτοῖς πλέον ἢ τετρακισχιλίας δραχμὰς ἀνηλωμένας,
ἕτερά τε παμπληθῆ, ἃ πρὸς τὸ κεφάλαιον συνελογίζετο,
ὥσπερ διὰ τοῦτο ἐπίτροπος τῶν παιδίων καταλειφθείς,
ἵνα γράμματα αὐτοῖς ἀντὶ χρημάτων ἀποδείξειε καὶ πε-
νεστάτους ἀντὶ πλουσίων ἀποφήνειε, καὶ ἵνα, εἰ μέν τις

Reisk

αὐτοῖς πατρικὸς ἐχθρὸς ἦν, ἐκείνου μὲν ἐπιλάθωνται,
τῷ δ', ἐπεὶ τῶν πατρῴων εἰσὶν ἀπεστερημένοι, πολεμῶσι.
καίτοι εἰ ἐβούλετο δίκαιος εἶναι περὶ τοὺς παῖδας, ἐξῆν 23
αὐτῷ, κατὰ τοὺς νόμους οἳ κεῖνται περὶ τῶν ὀρφανῶν καὶ
τοῖς ἀδυνάτοις τῶν ἐπιτρόπων καὶ τοῖς δυναμένοις, μι-
σθῶσαι τὸν οἶκον ἀπηλλαγμένος πολλῶν πραγμάτων, ἢ
γῆν πριάμενος ἐκ τῶν προσιόντων τοὺς παῖδας τρέφειν·
καὶ ὁπότερον τούτων ἐποίησεν, οὐδενὸς ἂν ἧττον Ἀθη-
ναίων πλούσιοι ἦσαν. νῦν δέ μοι δοκεῖ οὐδεπώποτε
διανοηθῆναι ὡς φανερὰν καταστήσων τὴν οὐσίαν, ἀλλ'
ὡς αὐτὸς ἕξων τὰ τούτων, ἡγούμενος δεῖν τὴν αὐτοῦ
πονηρίαν κληρονόμον εἶναι τῶν τοῦ τεθνεῶτος χρημά-
των. ὃ δὲ πάντων δεινότατον, ὦ δικασταί· οὗτος γὰρ 24
συντριηραρχῶν Ἀλέξιδι τῷ Ἀριστοδίκου, φάσκων δυοῖν
δεούσας πεντήκοντα μνᾶς ἐκείνῳ συμβαλέσθαι, τὸ ἥμισυ
τούτων αὐτοῖς ὀρφανοῖς οὖσι λελόγισται, οὓς ἡ πόλις οὐ
μόνον παῖδας ὄντας ἀτελεῖς ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὰν
δοκιμασθῶσιν ἐνιαυτὸν ἀφῆκεν ἁπασῶν τῶν λειτουργιῶν.
οὗτος δὲ πάππος ὢν παρὰ τοὺς νόμους τῆς ἑαυτοῦ τριη-
ραρχίας παρὰ τῶν αὑτοῦ θυγατριδῶν τὸ ἥμισυ πράτ-
τεται. καὶ ἀποπέμψας εἰς τὸν Ἀδρίαν ὁλκάδα δυοῖν 25
ταλάντοιν, ὅτε μὲν ἀπέστελλεν, ἔλεγε πρὸς τὴν μητέρα
αὐτῶν ὅτι τῶν παίδων ὁ κίνδυνος εἴη, ἐπεὶ δὲ ἐσώθη καὶ
ἐδιπλασίασεν, αὑτοῦ τὴν ἐμπορίαν ἔφασκεν εἶναι. καίτοι
εἰ μὲν τὰς ζημίας τούτων ἀποδείξει, τὰ δὲ σωθέντα τῶν
χρημάτων αὐτὸς ἕξει, ὅποι μὲν ἀνήλωται τὰ χρήματα,
οὐ χαλεπῶς εἰς τὸν λόγον ἐγγράψει, ῥᾳδίως δὲ ἐκ τῶν
ἀλλοτρίων αὐτὸς πλουτήσει. καθ' ἕκαστον μὲν οὖν, ὦ 26
δικασταί, πολὺ ἂν εἴη ἔργον πρὸς ὑμᾶς λογίζεσθαι·
ἐπειδὴ δὲ μόλις παρ' αὐτοῦ παρέλαβον τὰ γράμματα,
μάρτυρας ἔχων ἠρώτων Ἀριστόδικον τὸν ἀδελφὸν τὸν
Ἀλέξιδος (αὐτὸς γὰρ ἐτύγχανε τετελευτηκώς) εἰ ὁ λόγος

αὐτῷ εἴη τῆς τριηραρχίας· ὁ δὲ ἔφασκεν εἶναι, καὶ ἐλ-
θόντες οἴκαδε εὕρομεν Διογείτονα τέτταρας καὶ εἴκοσι
27 μνᾶς ἐκείνῳ συμβεβλημένον εἰς τὴν τριηραρχίαν. οὗτος
δὲ ἐπέδειξε δυοῖν δεούσας πεντήκοντα μνᾶς ἀνηλωκέναι,
ὥστε τούτοις λελογίσθαι ὅσον περ ὅλον τὸ ἀνάλωμα
αὐτῷ γεγένηται. καίτοι τί αὐτὸν οἴεσθε πεποιηκέναι
περὶ ὧν αὐτῷ οὐδεὶς σύνοιδεν ἀλλ' αὐτὸς μόνος διεχεί-
ριζεν, ὃς ἃ δι' ἑτέρων ἐπράχθη καὶ οὐ χαλεπὸν ἦν περὶ
τούτων πυθέσθαι, ἐτόλμησε ψευσάμενος τέτταρσι καὶ
εἴκοσι μναῖς τοὺς αὑτοῦ θυγατριδοῦς ζημιῶσαι; Καί μοι
ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

28 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦ δικασταί· ἐγὼ δ'
ὅσα τελευτῶν ὡμολόγησεν αὐτὸς ἔχειν χρήματα, ἑπτὰ
τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶς, ἐκ τούτων αὐτῶν λο-
γιοῦμαι, πρόσοδον μὲν οὐδεμίαν ἀποφαίνων, ἀπὸ δὲ
τῶν ὑπαρχόντων ἀναλίσκων, καὶ θήσω ὅσον οὐδεὶς
πώποτε ἐν τῇ πόλει, εἰς δύο παῖδας καὶ ἀδελφὴν καὶ
παιδαγωγὸν καὶ θεράπαιναν χιλίας δραχμὰς ἑκάστου
ἐνιαυτοῦ, μικρῷ ἔλαττον ἢ τρεῖς δραχμὰς τῆς ἡμέρας
29 ἐν ὀκτὼ αὗται ἔτεσι γίνονται ὀκτακισχίλιαι δραχμαί, καὶ
ἀποδείκνυνται ἓξ τάλαντα περιόντα τῶν ἑπτὰ ταλάντων
καὶ εἴκοσι μναῖ [τῶν τετταράκοντα μνῶν]. οὐ γὰρ ἂν
δύναιτο ἀποδεῖξαι οὔθ' ὑπὸ τῶν λῃστῶν ἀπολωλεκὼς
οὔτε ζημίαν εἰληφὼς οὔτε χρήσταις ἀποδεδωκώς......

33.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἔστι δή τις αὐτῷ πανηγυρικὸς λόγος, ἐν ᾧ πείθει τοὺς Ἕλληνας ἀγομένης Ὀλυμπίασι τῆς πανηγύρεως, ἐκβάλλειν Διονύσιον τὸν τύραννον τῆς ἀρχῆς καὶ Σικελίαν ἐλευθερῶ-

Reisk

σαι, ἄρξασθαί τε τῆς ἔχθρας αὐτίκα μάλα διαρπάσαντας τὴν τοῦ τυράννου σκηνὴν χρυσῷ τε καὶ πορφύρᾳ καὶ ἄλλῳ πλούτῳ πολλῷ κεκοσμημένην. ἔπεμψε γὰρ θεωροὺς εἰς τὴν πανήγυριν ὁ Διονύσιος ἄγοντας θυσίαν τῷ θεῷ, μεγαλοπρεπής τε καταγωγὴ τῶν θεωρῶν ἐγίνετο ἐν τῷ τεμένει καὶ πολυτελής, ἵνα θαυμασθείη μᾶλλον ὁ τύραννος ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος. ταύτην λαβὼν τὴν ὑπόθεσιν τοιαύτην πεποίηται τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου·

Ἄλλων τε πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ἕνεκα, ὦ ἄνδρες,
ἄξιον Ἡρακλέους μεμνῆσθαι, καὶ ὅτι τόνδε τὸν ἀγῶνα
πρῶτος συνήγειρε δι' εὔνοιαν τῆς Ἑλλάδος. ἐν μὲν γὰρ
τῷ τέως χρόνῳ ἀλλοτρίως αἱ πόλεις πρὸς ἀλλήλας διέ-
κειντο· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος τοὺς τυράννους ἔπαυσε καὶ 2
τοὺς ὑβρίζοντας ἐκώλυσεν, ἀγῶνα μὲν σωμάτων ἐποίησε,
φιλοτιμίαν δὲ πλούτου, γνώμης δ' ἐπίδειξιν ἐν τῷ καλ-
λίστῳ τῆς Ἑλλάδος, ἵνα τούτων ἁπάντων ἕνεκα εἰς τὸ
αὐτὸ συνέλθωμεν, τὰ μὲν ὀψόμενοι, τὰ δὲ ἀκουσόμενοι·
ἡγήσατο γὰρ τὸν ἐνθάδε σύλλογον ἀρχὴν γενήσεσθαι
τοῖς Ἕλλησι τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλίας. ἐκεῖνος μὲν οὖν 3
ταῦθ' ὑφηγήσατο, ἐγὼ δ' ἥκω οὐ μικρολογησόμενος
οὐδὲ περὶ τῶν ὀνομάτων μαχούμενος. ἡγοῦμαι γὰρ
ταῦτα ἔργα μὲν εἶναι σοφιστῶν λίαν ἀχρήστων καὶ σφό-
δρα βίου δεομένων, ἀνδρὸς δὲ ἀγαθοῦ καὶ πολίτου πολ-
λοῦ ἀξίου περὶ τῶν μεγίστων συμβουλεύειν, ὁρῶν οὕτως
αἰσχρῶς διακειμένην τὴν Ἑλλάδα, καὶ πολλὰ μὲν αὐτῆς
ὄντα ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ, πολλὰς δὲ πόλεις ὑπὸ τυράννων
ἀναστάτους γεγενημένας. καὶ ταῦτα εἰ μὲν δι' ἀσθένειαν 4
ἐπάσχομεν, στέργειν ἂν ἦν ἀνάγκη τὴν τύχην· ἐπειδὴ δὲ
διὰ στάσιν καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίαν, πῶς οὐκ
ἄξιον τῶν μὲν παύσασθαι τὰ δὲ κωλῦσαι, εἰδότας ὅτι
φιλονεικεῖν μέν ἐστιν εὖ πραττόντων, γνῶναι δὲ τὰ
βέλτιστα τῶν αὐτῶν; ὁρῶμεν γὰρ τοὺς κινδύνους καὶ 5
μεγάλους καὶ πανταχόθεν περιεστηκότας· ἐπίστασθε δὲ

ὅτι ἡ μὲν ἀρχὴ τῶν κρατούντων τῆς θαλάσσης, τῶν δὲ χρημάτων βασιλεὺς ταμίας, τὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων σώματα τῶν δαπανᾶσθαι δυναμένων, ναῦς δὲ πολλὰς μὲν αὐτὸς
6 κέκτηται, πολλὰς δ' ὁ τύραννος τῆς Σικελίας. ὥστε ἄξιον τὸν μὲν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον καταθέσθαι, τῇ δ' αὐτῇ γνώμῃ χρωμένους τῆς σωτηρίας ἀντέχεσθαι, καὶ περὶ μὲν τῶν παρεληλυθότων αἰσχύνεσθαι, περὶ δὲ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι δεδιέναι, καὶ τοὺς προγόνους μιμεῖσθαι, οἳ τοὺς μὲν βαρβάρους ἐποίησαν τῆς ἀλλοτρίας ἐπιθυμοῦντας τῆς σφετέρας αὐτῶν ἐστερῆσθαι, τοὺς δὲ τυράννους ἐξελάσαντες κοινὴν ἅπασι τὴν ἐλευθερίαν κατ-
7 έστησαν. θαυμάζω δὲ Λακεδαιμονίους πάντων μάλιστα, τίνι ποτὲ γνώμῃ χρώμενοι καιομένην τὴν Ἑλλάδα περιορῶσιν, ἡγεμόνες ὄντες τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀδίκως καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον ἀρετὴν καὶ διὰ τὴν τῶν πρὸς τὸν πόλεμον ἐπιστήμην, μόνοι δὲ οἰκοῦντες ἀπόρθητοι καὶ ἀτείχιστοι καὶ ἀστασίαστοι καὶ ἀήττητοι καὶ τρόποις ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς χρώμενοι· ὧν ἕνεκα ἐλπὶς ἀθάνατον τὴν ἐλευθερίαν αὐτοὺς κεκτῆσθαι, καὶ ἐν τοῖς παρεληλυθόσι κινδύνοις σωτῆρας γενομένους τῆς Ἑλλάδος περὶ τῶν
8 μελλόντων προορᾶσθαι. οὐ τοίνυν ὁ ἐπιὼν καιρὸς τοῦ παρόντος βελτίων· οὐ γὰρ ἀλλοτρίας δεῖ τὰς τῶν ἀπολωλότων συμφορὰς νομίζειν ἀλλ' οἰκείας, οὐδ' ἀναμεῖναι, ἕως ἂν ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς αἱ δυνάμεις ἀμφοτέρων ἔλθωσιν, ἀλλ' ἕως ἔτι ἔξεστι, τὴν τούτων ὕβριν κωλῦ-
9 σαι. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἐνορῶν ἐν τῷ πρὸς ἀλλήλους πολέμῳ μεγάλους αὐτοὺς γεγενημένους; ὧν οὐ μόνον αἰσχρῶν ὄντων ἀλλὰ καὶ δεινῶν, τοῖς μὲν μεγάλα ἡμαρτηκόσιν ἐξουσία γεγένηται τῶν πεπραγμένων, τοῖς δὲ Ἕλλησιν οὐδεμία αὐτῶν τιμωρία .....

Reisk.

34.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΚΑΤΑΛΥΣΑΙ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΟΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ ΑΘΗΝΗΣΙ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τοῦ δήμου κατελθόντος ἐκ Πειραιῶς καὶ ψηφισαμένου διαλύσασθαι πρὸς τοὺς ἐν ἄστει καὶ μηδενὸς τῶν γεγενημένων μνησικακεῖν, δέους δὲ ὄντος μὴ πάλιν τὸ πλῆθος εἰς τοὺς εὐπόρους ὑβρίζῃ τὴν ἀρχαίαν ἐξουσίαν κεκομισμένον, καὶ πολλῶν ὑπὲρ τούτου γινομένων λόγων, Φορμίσιός τις τῶν συγκατελθόντων μετὰ τοῦ δήμου γνώμην εἰσηγήσατο, τοὺς μὲν φεύγοντας κατιέναι, τὴν δὲ πολιτείαν μὴ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς γῆν ἔχουσι παραδοῦναι, βουλομένων ταῦτα γενέσθαι καὶ Λακεδαιμονίων. ἔμελλον δὲ τοῦ ψηφίσματος τούτου κυρωθέντος πεντακισχίλιοι σχεδὸν Ἀθηναίων ἀπελαθήσεσθαι τῶν κοινῶν. ἵνα δὴ μὴ τοῦτο γένοιτο, γράφει τὸν λόγον τόνδε ὁ Λυσίας τῶν ἐπισήμων τινὶ καὶ πολιτευομένων.

*Ὅτε ἐνομίζομεν, ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς γεγενημένας συμφορὰς ἱκανὰ μνημεῖα τῇ πόλει καταλελεῖφθαι, ὥστε μηδ' ἂν τοὺς ἐπιγινομένους ἑτέρας πολιτείας ἐπιθυμεῖν, τότε δὴ οὗτοι τοὺς κακῶς πεπονθότας καὶ ἀμφοτέρων πεπειραμένους ἐξαπατῆσαι ζητοῦσι τοῖς αὐτοῖς ψηφίσμασιν οἷσπερ καὶ πρότερον δὶς ἤδη. καὶ τούτων μὲν οὐ θαυ- 2
μάζω, ὑμῶν δὲ τῶν ἀκροωμένων, ὅτι πάντων ἐστὲ ἐπιλησμονέστατοι ἢ πάσχειν ἑτοιμότατοι κακῶς ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν, οἳ τῇ μὲν τύχῃ τῶν ἐκ Πειραιῶς πραγμάτων μετέσχον, τῇ δὲ γνώμῃ τῶν ἐξ ἄστεος. καίτοι τί ἔδει φεύγοντας κατελθεῖν, εἰ χειροτονοῦντες ὑμᾶς αὐτοὺς καταδουλώσεσθε; ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, [οὔτε οὐσίᾳ] 3
οὔτε γένει ἀπελαυνόμενος, ἀλλ' ἀμφότερα τῶν ἀντιλεγόντων πρότερος ὤν, ἡγοῦμαι ταύτην μόνην σωτηρίαν εἶναι τῇ πόλει, ἅπασιν Ἀθηναίοις τῆς πολιτείας μετεῖναι,*

ἐπεὶ ὅτε καὶ τὰ τείχη καὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ χρήματα καὶ
συμμάχους ἐκεκτήμεθα, οὐχ ὅπως Ἀθηναίων τινὰ ἀπώ-
σομεν διενοούμεθα, ἀλλὰ καὶ Εὐβοεῦσιν ἐπιγαμίαν ἐποι-
ούμεθα· νῦν δὲ καὶ τοὺς ὑπάρχοντας πολίτας ἀπολοῦ-
4 μεν; οὐκ ἂν ἔμοιγε πείθησθε, οὐδὲ μετὰ τῶν τειχῶν καὶ
ταῦτα ἡμῶν αὐτῶν περιαιρησόμεθα, ὁπλίτας πολλοὺς
καὶ ἱππέας καὶ τοξότας, ὧν ὑμεῖς ἀντεχόμενοι βεβαίως
δημοκρατήσεσθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν πλέον ἐπικρατήσετε,
ὠφελιμώτεροι δὲ τοῖς συμμάχοις ἔσεσθε· ἐπίστασθε γὰρ
κἀν ταῖς ἐφ' ἡμῶν ὀλιγαρχίαις γεγενημέναις οὐ τοὺς γῆν
κεκτημένους ἔχοντας τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς μὲν
αὐτῶν ἀποθανόντας, πολλοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐκπεσόν-
5 τας, οὓς ὁ δῆμος καταγαγὼν ὑμῖν μὲν τὴν ὑμετέραν ἀπέ-
δωκεν, αὐτὸς δὲ ταύτης οὐκ ἐτόλμησε μετασχεῖν. ὥστε,
ἂν ἔμοιγε πείθησθε, οὐ τοὺς εὐεργέτας, καθὸ δύνασθε,
τῆς πατρίδος ἀποστερήσετε, οὐδὲ τοὺς λόγους πιστοτέ-
ρους τῶν ἔργων οὐδὲ τὰ μέλλοντα τῶν γεγενημένων νο-
μιεῖτε, ἄλλως τε καὶ μεμνημένοι τῶν περὶ τῆς ὀλιγαρ-
χίας μαχομένων, οἳ τῷ μὲν λόγῳ τῷ δήμῳ πολεμοῦσι, τῷ
δὲ ἔργῳ τῶν ὑμετέρων ἐπιθυμοῦσιν· ἅπερ κτήσονται,
6 ὅταν ὑμᾶς ἐρήμους συμμάχων λάβωσιν. εἶτα τοιούτων
ὑμῖν ὑπαρχόντων ἐρωτῶσι τίς ἔσται σωτηρία τῇ πόλει,
εἰ μὴ ποιήσομεν ἃ Λακεδαιμόνιοι κελεύουσιν; ἐγὼ δὲ
τούτους εἰπεῖν ἀξιῶ, τί τῷ πλήθει περιγενήσεται, εἰ ποιή-
σαιμεν ἃ ἐκεῖνοι προστάττουσιν; εἰ δὲ μή, πολὺ κάλλιον
μαχομένους ἀποθνήσκειν ἢ φανερῶς ἡμῶν αὐτῶν θάνα-
7 τον καταψηφίσασθαι. ἡγοῦμαι γάρ, ἐὰν μὲν πείθω, ἀμ-
φοτέροις κοινὸν εἶναι τὸν κίνδυνον. ὁρῶ δὲ καὶ Ἀργείους
καὶ Μαντινέας τὴν αὐτὴν ἔχοντας γνώμην τὴν αὑτῶν οἰ-
κοῦντας, τοὺς μὲν ὁμόρους ὄντας Λακεδαιμονίοις, τοὺς
δὲ ἐγγὺς οἰκοῦντας, καὶ τοὺς μὲν οὐδὲν ἡμῶν πλείους,
8 τοὺς δὲ οὐδὲ τρισχιλίους ὄντας. ἴσασι γὰρ ὅτι, κἂν πολ-

λάκις εἰς τὴν τούτων ἐμβάλλωσι, πολλάκις αὐτοῖς ἀπαν-
τήσονται ὅπλα λαβόντες, ὥστε οὐ καλὸς ὁ κίνδυνος
αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι, ἐὰν μὲν νικήσωσι, τούτους οὐ κατα-
δουλώσεσθαί γε, ἐὰν δὲ ἡττηθῶσι, σφᾶς αὐτοὺς τῶν
ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἀποστερῆσαι· ὅσῳ δ᾽ ἂν ἄμεινον
πράττωσι, τοσούτῳ [ἧττον] ἐπιθυμοῦσι κινδυνεύειν.
εἴχομεν δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἡμεῖς ταύτην τὴν γνώμην, 9
ὅτε τῶν Ἑλλήνων ἤρχομεν, καὶ ἐδοκοῦμεν καλῶς βου-
λεύεσθαι περιορῶντες μὲν τὴν χώραν τεμνομένην, οὐ
νομίζοντες δὲ χρῆναι περὶ αὐτῆς διαμάχεσθαι· ἄξιον γὰρ
ἦν ὀλίγων ἀμελοῦντας πολλῶν ἀγαθῶν φείσασθαι. νῦν
δέ, ἐπεὶ ἐκείνων μὲν ἁπάντων μάχῃ ἐστερήμεθα, ἡ δὲ
πατρὶς ἡμῖν λέλειπται, ἴσμεν ὅτι ὁ κίνδυνος οὗτος μόνος
ἔχει τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας. ἀλλὰ γὰρ χρὴ ἀναμνη- 10
σθέντας ὅτι ἤδη καὶ ἑτέροις ἀδικουμένοις βοηθήσαντες
ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ πολλὰ τρόπαια τῶν πολεμίων ἐστήσαμεν,
ἄνδρας ἀγαθοὺς περὶ τῆς πατρίδος καὶ ἡμῶν αὐτῶν
γίνεσθαι, πιστεύοντας μὲν τοῖς θεοῖς καὶ ἐλπίζοντας τὸ
δίκαιον μετὰ τῶν ἀδικουμένων ἔσεσθαι. δεινὸν γὰρ ἂν 11
εἴη, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μὲν ἐφεύγομεν, ἐμαχόμεθα
Λακεδαιμονίοις, ἵνα κατέλθωμεν, κατελθόντες δὲ φευξό-
μεθα, ἵνα μὴ μαχώμεθα. οὐκ οὖν αἰσχρὸν εἰ εἰς τοῦτο
κακίας ἥξομεν, ὥστε οἱ μὲν πρόγονοι καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν
ἄλλων ἐλευθερίας Ἑλλήνων διεκινδύνευον, ὑμεῖς δὲ οὐδὲ
ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας αὐτῶν τολμᾶτε πολεμεῖν; . . . . .

P. 919—924.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ.

I. *ΠΡΟΣ ΑΙΣΧΙΝΗΝ ΤΟΝ ΣΩΚΡΑΤΙΚΟΝ ΧΡΕΩΣ.*

1. *Οὐκ ἄν ποτ᾽ ᾠήθην, ἄνδρες δικασταί, Αἰσχίνην τολμῆ-*
σαι οὕτως αἰσχρὰν δίκην δικάσασθαι, νομίζω δ᾽ οὐκ ἂν ῥᾳδίως
αὐτὸν ἑτέραν ταύτης συκοφαντωδεστέραν ἐξευρεῖν. Οὗτος γάρ,
ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀφείλων ἀργύριον ἐπὶ τρισὶ δραχμαῖς Σωσι-
νόμῳ τῷ τραπεζίτῃ καὶ Ἀριστογείτονι προσελθὼν πρὸς ἐμὲ ἐδεῖτο
μὴ περιιδεῖν αὐτὸν διὰ τοὺς τόκους ἐκ τῶν ὄντων ἐκπεσόντα.
2 *„κατασκευάζομαι δ᾽“ ἔφη „τέχνην μυρεψικήν· ἀφορμῆς δὲ δέο-*
μαι, [καὶ] οἴσω δέ σοι ἐννέ᾽ ὀβολοὺς τῆς μνᾶς τόκους.“ πεισθεὶς
δ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ τοιαῦτα λέγοντος καὶ ἅμα οἰόμενος τουτονὶ Αἰσχί-
νην Σωκράτους γεγονότα μαθητὴν καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ
ἀρετῆς πολλοὺς καὶ σεμνοὺς λέγοντα λόγους οὐκ ἄν ποτε ἐπιχει-
ρῆσαι οὐδὲ τολμῆσαι ἅπερ οἱ πονηρότατοι καὶ ἀδικώτατοι ἄν-
θρωποι ἐπιχειροῦσι πράττειν. . . . .
3 *Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ εἰς ἐμὲ μόνον τοιοῦτός*
ἐστιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς αὐτῷ κεχρημένους.
οὐχ οἱ μὲν κάπηλοι οἱ ἐγγὺς οἰκοῦντες, παρ᾽ ὧν προδόσεις λαμ-
βάνων οὐκ ἀποδίδωσι, δικάζονται αὐτῷ συγκλείσαντες τὰ κα-
πηλεῖα, οἱ δὲ γείτονες οὕτως ὑπ᾽ αὐτοῦ δεινὰ πάσχουσιν ὥστ᾽ ἐκ-
4 *λιπόντες τὰς αὐτῶν οἰκίας ἑτέρας πόρρω μισθοῦνται; ὅσους δ᾽*
ἐράνους συνείλεκται, τὰς μὲν ὑπολοίπους φορὰς οὐ κατατίθησιν,
ἀλλὰ περὶ τοῦτον τὸν κάπηλον ὡς περὶ στήλην διαφθείρονται.
τοσοῦτοι δὲ ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἀπαιτήσοντες τὰ ὀφει-
λόμενα ἔρχονται, ὥστε οἴεσθαι τοὺς παριόντας ἐπ᾽ ἐκφορὰν αὐ-
τοὺς ἥκειν τοῦ τεθνεῶτος. οὕτω δ᾽ οἱ ἐν τῷ Πειραιεῖ διάκεινται,
ὥστε πολὺ ἀσφαλέστερον εἶναι δοκεῖν εἰς τὸν Ἀδρίαν πλεῖν ἢ
5 *τούτῳ συμβάλλειν· πολὺ γὰρ μᾶλλον ἃ ἂν δανείσηται αὐτοῦ νο-*

μίζει εἶναι ἢ ἃ ὁ πατὴρ αὐτῷ κατέλιπεν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τὴν οὐσίαν κέκτηται Ἑρμαίου τοῦ μυροπώλου, τὴν γυναῖκα διαφθείρας ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονυῖαν; ἧς ἐρᾶν προσποιησάμενος οὕτω διέθηκεν, ὥστε τὸν μὲν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τοὺς υἱοὺς πτωχοὺς ἐποίησεν, αὐτὸν δὲ ἀντὶ καπήλου μυροπώλην ἀπέδειξεν. οὕτως ἐρωτικῶς τὸ κόριον μετεχειρίζετο, τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἀπολαύων, ἧς ῥᾷον τοὺς ὀδόντας ἀριθμῆσαι [ὅσῳ ἐλάττους ἦσαν] ἢ τῆς χειρὸς τοὺς δακτύλους. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὁ μὲν οὖν βίος τοῦ σοφιστοῦ τοιοῦτος. Athen. 13. p. 611. D.

II. ΚΑΤ' ΑΙΣΧΙΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΗΜΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ.

2. Ἐπειδὴ τοίνυν τοὺς Χύτρους ὁ Δημάρατος ἑάλω προδιδούς. Harpocr. v. Χύτροι.

III. ΠΡΟΣ ΑΙΣΧΙΝΗΝ ΒΛΑΒΗΣ.

3. Οὗτος ἐμοὶ βλάβης δεδίκασται. Bekk. Anecd. p. 132, 23.

IV. ΠΡΟΣ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΝ ΠΕΡΙ ΟΙΚΙΑΣ.

4. Ἐκπλεύσαντες γὰρ κοινῇ Ἀξίοχος καὶ Ἀλκιβιάδης εἰς Ἑλλήσποντον ἔγημαν ἐν Ἀβύδῳ δύο ὄντε Μεδοντιάδα τὴν Ἀβυδηνὴν καὶ ξυνῳκείτην. ἔπειτα αὐτοῖν γίγνεται θυγάτηρ, ἣν οὐκ ἔφαντο δύνασθαι γνῶναι ὁποτέρου εἴη. ἐπεὶ δὲ ἦν ἀνδρὸς ὡραία, ξυνεκοιμῶντο καὶ ταύτῃ, καὶ εἰ μὲν χρῷτο καὶ ἔχοι Ἀλκιβιάδης, Ἀξιόχου ἔφασκεν εἶναι θυγατέρα, εἰ δὲ Ἀξίοχος, Ἀλκιβιάδου. Athen. 12. p. 534. F.

5. Οἶμαι τοίνυν καὶ ἐκεῖνο ὑμᾶς αἰσθάνεσθαι ὅτι Ἀρχεβιάδης οὐκ ἄλλο τι ἐζήτει κομίσασθαι, ἀλλὰ τῶν ἐμῶν ἠμφισβήτει. Suid. v. αἰσθέσθαι.

6. Καίτοι εἰ ἀποδεδώκει τῷ Κτησικλεῖ τὰς ν' παλαιάς, ὥσπερ οὗτός φησιν. Phot. lex. p. 370, 26. Suid. v. παλαιόν.

V. ΠΡΟΣ ΑΝΔΟΚΙΔΗΝ ΑΠΟΣΤΑΣΙΟΥ.

7. Οὔτε τιμῆς τεταγμένης πωλοῦσιν, ἀλλ' ὡς ἂν δύναιντο πλειστηριάσαντες πλείστου ἀπέδοντο. Pollux 7. §. 14.

VI. ΚΑΤΑ ΑΝΤΙΓΕΝΟΥΣ ΑΜΒΛΩΣΕΩΣ.

8. Σκέψασθε δὲ καὶ ὡς Ἀντιγένης πεποίηκεν οὑτοσί· γραψάμενος τὴν μητέρα ἡμῶν ἀξιοῖ λαβεῖν τὴν ἀδελφὴν καὶ ἀγωνίσασθαι μέν, ἵνα μὴ ἀποτίσῃ τὰς χιλίας δραχμάς, ἃς δεῖ ἀποτί-

νειν ἐάν τις μὴ ἐπεξέλθῃ γραψάμενος. Fragm. lex. rhet. Cantabr. p. 669, 20. Dobr.

VII. ΠΡΟΣ ΑΡΕΣΑΝΔΡΟΝ.

9. Νῦν δὲ πρὸς τοὺς ἐκλογέας τοῦ φόρου ἅπαντα ἀπογραφόμεθα. Harpocr. v. ἐκλογεῖς.

VIII. ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΩΝΟΣ ΑΡΓΙΑΣ.

10. Δράκων ἦν ὁ θεὶς τὸν νόμον, αὖθις δὲ καὶ Σόλων ἐχρήσατο, θάνατον οὐχ ὁρίσας ὥσπερ ἐκεῖνος, ἀλλ' ἀτιμίαν, ἐάν τις ἁλῷ τρίς, ἐὰν δ' ἅπαξ, ζημιοῦσθαι δραχμὰς ἑκατόν. Fragm. lex. rhet. Cantabr. p. 665, 19.

IX. ΠΡΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΝ ΠΕΡΙ ΙΦΙΚΡΑΤΟΥΣ ΔΩΡΕΩΝ.

11. Εἰ, πρὶν ποιῆσαι, ἠξίουν τῆς εἰκόνος τυχεῖν ἐὰν ποιήσω, ἔδοτε ἄν· ποιήσαντι δ' ἄρ' οὐ δώσετε; μὴ τοίνυν μέλλοντες μὲν ὑπισχνεῖσθε, παθόντες δ' ἀφαιρεῖσθε. Aristot. rhetor. 2. 23. Dionys. Hal. 6. p. 739. R.

12. Καὶ γὰρ Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι οὐδὲν πρότερον ὑπῆρχε γενναῖον πρὶν γενναῖόν τι πρᾶξαι. τὰ γοῦν ἔργα συγγενέστερά ἐστι τὰ ἐμὰ τοῖς Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ἢ τὰ σά. Aristot. ibid.

13. Εἰ ἑπτὰ ὑμῖν ἦσαν τοιοῦτοι στρατηγοὶ οἷος ἐγώ, ἀοίκητος ἂν ἦν ἡ Λακεδαίμων. Aristid. or. 49. p. 518. Dind.

14. Ὑμεῖς μὲν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρ' ὑμῶν ταῦτά μοι γράμματα καὶ τὴν στήλην εἶναί τι σεμνόν, ἐμοὶ δὲ στήλη οὐρανομήκης ἕστηκεν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ μαρτυροῦσα τὴν ἀρετήν. Aristid. ibid.

15. Τὸ μὲν ἐμὸν ἀπ' ἐμοῦ γένος ἄρχεται, τὸ δὲ σὸν ἐν σοὶ παύεται. Plut. apophthegm. p. 187. B. (cfr. Arsenius viol. p. 308. Io. Stobaeus floril. 86, 15. Ulpianus ad Demosth. Mid. §. 62. p. 79. sq. ed. Meier. ita habet idem fragm.: τὸ μὲν ἐμὸν γένος ἀπ' ἐμοῦ τὴν ἀρχὴν τοῦ γνωρίζεσθαι λαμβάνει, τὸ δὲ σὸν μέχρι σοῦ τὴν δόξαν ἔστησεν.)

X. ΠΡΟΣ ΑΡΧΕΒΙΑΔΗΝ.

1 16. Ἐπειδὴ τάχιστά ἔλαχέ μοι ταύτην τὴν δίκην Ἀρχεβιάδης, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσῆλθον αὐτῷ λέγων ὅτι νέος καὶ ἄπειρος εἴην πραγμάτων καὶ οὐδὲν δεόμενος εἰσιέναι εἰς δικαστήριον· „ἐγὼ οὖν σε ἀξιῶ μὴ εὕρημα ἡγεῖσθαι τὴν ἡλικίαν τῇ

ἐμήν, ἀλλὰ παραλαβόντα τοὺς ἐμοὺς φίλους καὶ τοὺς σαυτοῦ διηγήσασθαι περὶ τοῦ χρέως ὅθεν γεγένηται. κἂν δόξῃς ἀληθῆ λέγειν ἐκείνοις, οὐδέν σοι δεήσει πραγμάτων, ἀλλ' ἄπει λαβὼν ἐπὶ τὰ σαυτοῦ. δίκαιος δὲ εἶ μηδὲν παραλιπεῖν, ἀλλ' εἰπεῖν ἅπαν- 2
τα, ἐπειδὴ νεώτερός εἰμι τοῦ συμβολαίου, ἵνα ἀκούσαντες περὶ ὧν οὐκ ἴσμεν βουλευσώμεθα περὶ ὧν σὺ λέγεις, ἐάν πως φανερὸν γένηται, πότερον ἀδίκως τῶν ἐμῶν ἐφίεσαι ἢ δικαίως τὰ σαυτοῦ ζητεῖς κομίσασθαι." ταῦτ' ἐμοῦ προκαλουμένου οὐδεπώποτ' ἠθέλησε συνελθεῖν οὐδὲ λόγον περὶ ὧν ἐνεκάλει ποιήσασθαι, οὐδὲ δίαιταν ἐπιτρέψαι, ἕως ὑμεῖς τὸν νόμον τὸν περὶ τῶν διαιτητῶν ἔθεσθε. Dionys. Hal. 5. p. 601. coll. p. 604. R.

XI. *ΚΑΤ' ΑΥΤΟΚΛΕΟΥΣ.*

17. *Ψηφοπαικτοῦσι τὸ δίκαιον.* Pollux 7, 200.

XII. *ΚΑΤ' ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΥΣ ΜΟΙΧΕΙΑΣ.*

18. *Τοῖς ὀψιζομένοις ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιτιθέμενοι τὰ ἱμάτια ἀποδύονται.* Bekk. Anecd. p. 110, 29.

19. *Τετύχηκε δέ μοι καὶ εἰκοσίμνως ἔρανος.* Pollux 9, 56.

20. *Τὸν παῖδα τὸν ἀκολουθοῦντα μετ' αὐτοῦ.* Phrynichi epitome p. 353. Lob.

21. *Μεταλλαξαμένη χιτῶνα.* Pollux 7, 44.

XIII. *ΥΠΕΡ ΑΧΙΛΛΕΙΔΟΥ ΦΟΝΟΥ.*

22. *Ἀκράτης λύπης γενηθεῖσα αὐτὴν ἀπέκτεινε.* Apsines in Rhetor. Gr. 9. p. 591. Walz.

XIV. *ΠΡΟΣ ΓΛΑΥΚΩΝΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.*

23. *Καὶ μὲν δὴ οὐδὲ τοῦτο ἂν ἔχοι Γλαύκων εἰπεῖν ἢ ἄλλος τις τῶν Δικαιογένους συγγενῶν, ὡς, ὅτε μὲν προὔκειτο, ὤκνουν καὶ ᾐσχύνοντο λόγους περὶ αὐτοῦ ποιεῖσθαι, ἐξενεχθέντος δὲ ἢ περὶ τῶν χρημάτων τινὰ μνείαν εἴχετε ἢ τὰς θυγατέρας ἠξιοῦτε διαιτᾶσθαι.* Suid. v. προὔκειτο.

24. *Δικαιογένης δὲ τέως μὲν ᾤκει παρ' ἡμῖν, δοκιμασθεὶς δὲ ἔγημε.* Suid. v. τέως.

XV. *ΥΠΕΡ ΔΕΞΙΟΥ ΑΠΟΣΤΑΣΙΟΥ.*

25. *Καθίστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὰς αἶγας, καὶ ἠπόλει αὐταῖς.* Bekk. Anecd. p. 129, 15.

26. Ἐχρῆν τὸν Κλειτοφῶντα καὶ τοὺς ἀντιδικοῦντας αὐτῷ. Ibid. p. 129, 18.

XVI. ΚΑΤΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

27. Εἰ γάρ τι ἐγκαλεῖς τῷδε τῷ μειρακίῳ καὶ τῶν σῶν τι ἔχει, δίκασαι αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους, εἰ μὲν χωρίου ἀμφισβητεῖς, καρποῦ, εἰ δὲ οἰκίας, ἐνοικίου, ὥσπερ οὗτος σοὶ νῦν ἐπιτροπῆς δικάζεται. Harpocr. v. καρποῦ δίκη.

28. Πέντε μησὶ μετὰ τῶν ἐλεοκόπων διαιτώμενος. Harpocr. v. ἐλεοκόπων.

XVII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΛΗΡΟΥ.

29. Διογένει δὲ οἰκειότατα πάντων ἀνθρώπων ἐχρώμεθα, καὶ ἕως γε ὑγίαινεν, ἐξ ἀγροῦ ὁπότε ἔλθοι, παρ' ἡμῖν διῃτᾶτο Priscian. 18. c. 25. p. 230. Kr.

30. Ἦν γὰρ αὐτῇ υἱὸς ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς ἐτῶν γεγονὼς ἑκκαίδεκα. Priscian. ib. p. 210. Kr.

31. Μόλπις ὁ τῶν ἐν Πειραιεῖ. Harpocr. v. Μόλπις.

XVIII. ΠΡΟΣ ΔΙΟΓΕΝΗΝ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΟΥ.

32. Ἆρα οὖν ἀπράγμων εἶναι δοκεῖ ὑμῖν Δικαιογένης, ὃς ἐπιδικάζεται μὲν τῶν κλήρων, ἀμφισβητεῖ δὲ τοῖς ὀρφανοῖς ὧν αὐτοῖς οἱ πατέρες κατέλιπον; Bekk. Anecd. p. 145, 8. et 120, 14.

[XIX. ΚΑΤΑ ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΥΒΡΕΩΣ.

33. Ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς καὶ Κτήσων, οἰκεῖος ὢν ἡμῖν, συντυγχάνουσι τῷ Ἕρμωνι ἐς Βόθυνον ἀπιόντι. Bekk. Anecd. p. 173, 26.]

XX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΓΓΥΘΗΚΗΣ.

34. Εἰ μὲν δίκαιον ἔλεγεν ἢ μέτριον, ἄνδρες δικασταί, Λυσιμένης. . . . .
οὐκ ἂν ἐσπούδαζον περὶ αὐτῆς τῆς ἐγγυθήκης δικαιολογεῖσθαι, ἣ οὐκ ἔστιν ἀξία τριάκοντα δραχμῶν. πέρυσι δὲ ἐπισκευάσαι αὐτὴν βουλόμενος ἐξέδωκα εἴς τι χαλκεῖον. ἔστι γὰρ συνθετὴ καὶ Σατύρων ἔχει πρόσωπα καὶ βουκεφάλια . . . .
ἄλλο ἔτι μέγεθος τὸ αὐτό. ὁ γὰρ αὐτὸς τεχνίτης πολλὰ σκεύη ταὐτὰ καὶ ὅμοια ἐργάζεται. Athen. 5. p. 209. F.

XXI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΓΕΝΟΥΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

35. Ἐπειδὴ τοίνυν Ἐπιγένης ἀσθενὴς τριηραρχεῖν ἠναγ-

κάζετο, ἀνάργυρος ὢν καὶ τῆς γῆς τῶν πολεμίων κρατούντων. Suid. v. ἀνάργυρος.

XXII. *ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΕΥΕΡΓΕΣΙΩΝ.*

36. *Οἱ Κεῖοι μὲν πόλις τοσαύτη.* Harpocr. v. Κεῖοι.

XXIII. *ΚΑΤ' ΕΥΘΥΔΙΚΟΥ.*

37. *Οὐ δυνάμενος δ' ἐκβαλεῖν διὰ τὸ ἀμφιδέαις δεδέσθαι τὰς θύρας.* Harpocr. v. ἀμφιδέαι.

XXIV. *ΥΠΕΡ ΕΥΘΥΝΟΥ.*

38. *Καὶ τοῦτο ἐποιήσαμεν οὐκ αὐτοτελῶς, ἀλλ' ἀκριβῶς.* Bekk. Anecd. p. 467, 32.

XXV. *ΥΠΕΡ ΕΥΚΡΙΤΟΥ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ.*

39. *'Αδηφάγους τριήρεις.* Harpocr. h. v.

XXVI. *ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΓΗΣΑΝΔΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.*

40. *'Ως ἔμελλεν ἐπί τε τοὺς βωμοὺς ἰέναι καὶ τὰ νομιζόμενά γε ποιήσειν.* Priscian. 18. p. 221. Krehl.

41. *Τοῖς ἐγγύτατα γένους συνῳκουν.* Idem 18. p. 187. Kr.

XXVII. *ΚΑΤΑ ΘΕΟΠΟΜΠΟΥ ΑΙΚΙΑΣ.*

42. *'Εγὼ δ' ὀξύμελι πίνω.* Athen. 2. p. 67. E.

XXVIII. *ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΣ.*

43. *Οὐχ ἱκανόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς ἐπιτρόποις ὅσα πράγματα διὰ τὴν ἐπιτροπείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ διασῴζοντες τὰς τῶν φίλων οὐσίας συκοφαντοῦνται ὑπὸ τῶν ὀρφανῶν πολλοί· ὅπερ κἀμοὶ νῦν συμβέβηκεν. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταλειφθεὶς ἐπίτροπος τῶν Ἱπποκράτους χρημάτων καὶ διαχειρίσας ὀρθῶς καὶ δικαίως τὴν οὐσίαν καὶ παραδοὺς τοῖς υἱοῖς δοκιμασθεῖσι τὰ χρήματα ὧν ἐπίτροπος κατελείφθην, συκοφαντοῦμαι νῦν ὑπ' αὐτῶν ἀδίκως.* Dionys. Hal. 5. p. 599. R. coll. p. 600.

XXIX. *ΠΡΟΣ ΙΣΟΚΡΑΤΗΝ* [*ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΝ* Poll. 8, 46.] *ΑΙΚΙΑΣ.*

44. *Καίτοι τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν ὅτι τὴν μὲν αἰκίαν χρημάτων ἔστι μόνον τιμῆσαι, τοὺς δὲ ὑβρίζειν δόξαντας ἔξεστιν ὑμῖν θανάτῳ ζημιοῦν;* Phot. p. 614, 10. Suid. et Etym. M. v. ὕβρις.

[XXX. *ΥΠΕΡ ΙΦΙΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.*

45. *Εἶτα σὺ μὲν ὢν Ἀριστοφῶν οὐκ ἂν προδοίης, ἐγὼ δ'*

ὢν Ἰφικράτης; Aristot. rhetor. 2, 23. p. 1398. (Σὺ δ' αὐτὸς εἰ κύριος ἦσθα τῶν νεῶν, πότερον προὔδωκας ἂν ἢ οὔ; — εἶτα σὺ μὲν οὐκ ἂν προὔδωκας ὢν Ἀριστοφῶν, Ἰφικράτης δὲ προὔδωκεν; Aristid. or. 49. vol. 2. p. 519. Dind.)

46. Ἡ γὰρ ὁδός μοι τῶν λόγων διὰ μέσων τῶν Χάρητι πεπραγμένων ἐστίν. Aristot. rhetor. 3, 11. p. 1411.

47. Τραύματα ἔχων οὐχ ἑτέρων ἐπ' ἐμὲ ἐρχομένων, ἀλλ' αὐτὸς ἐπιών. Schol. Hom. Il. p. 364. B. 22. Bk.

48. Οἷα ποιεῖς, ὦ ἄνθρωπε, πολέμου περιεστῶτος τὴν πόλιν περὶ ἐμοῦ πείθων βουλεύεσθαι καὶ μὴ μετ' ἐμοῦ. Plut. moral. p. 187. B.

49. Βελτίων μὲν ὁ τῶν ἀντιδίκων ὑποκριτής, δρᾶμα δὲ τοὐμὸν ἄμεινον. Plut. moral. p. 801. F.]

XXXI. ΥΠΕΡ ΚΑΛΛΑΙΣΧΡΟΥ.

50. Μετ' ἀβακίου δὲ καὶ τραπεζίου πωλῶν ἑαυτόν. Pollux 10, 105.

XXXII. ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΙΟΥ ΥΒΡΕΩΣ.

51. Καὶ ἐξελθοῦσα ἡ παιδίσκη τὴν θύραν ἀνοίγνυσι. Poll. 3, 76.

[XXXIII. ΥΠΕΡ ΚΑΛΛΙΟΥ.

52. Οὗτοι δὲ φάσκοντες πλείονος μισθώσασθαι καὶ τίμημα καταστήσασθαι. Harpocr. et Suid. v. τίμημα.]

XXXIV. ΚΑΤΑ ΚΙΝΗΣΙΟΥ ΥΠΕΡ ΦΑΝΙΟΥ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ.

53. Θαυμάζω δὲ εἰ μὴ βαρέως φέρετε ὅτι Κινησίας ἐστὶν ὁ τοῖς νόμοις βοηθός, ὃν ὑμεῖς πάντες ἐπίστασθε ἀσεβέστατον ἁπάντων καὶ παρανομώτατον ἀνθρώπων γεγονέναι. Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοιαῦτα περὶ θεοὺς ἐξαμαρτάνων, ἃ τοῖς μὲν ἄλλοις αἰ-
2 σχρόν ἐστι καὶ λέγειν, τῶν κωμῳδοδιδασκάλων δ' ἀκούετε καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν; οὐ μετὰ τούτου ποτὲ Ἀπολλοφάνης καὶ Μυσταλίδης καὶ Λυσίθεος συνειστιῶντο, μίαν ἡμέραν ταξάμενοι τῶν ἀποφράδων, ἀντὶ νουμηνιαστῶν κακοδαιμονιστὰς σφίσιν αὐτοῖς τοὔνομα θέμενοι, πρέπον μὲν ταῖς αὑτῶν τύχαις, οὐ μὴν ὡς τοῦτο διαπραττόμενοι τὴν διάνοιαν ἔσχον, ἀλλ' ὡς καταγε-
3 λῶντες τῶν θεῶν καὶ τῶν νόμων τῶν ἡμετέρων. ἐκείνων μὲν οὖν ἕκαστος ἀπώλετο, ὥσπερ εἰκὸς τοὺς τοιούτους· τοῦτον δὲ

*τὸν ὑπὸ πλείστων γιγνωσκόμενον οἱ θεοὶ οὕτω διέθεσαν, ὥστε
τοὺς ἐχθροὺς αὐτὸν βούλεσθαι ζῆν μᾶλλον ἢ τεθνάναι, παρά-
δειγμα τοῖς ἄλλοις, ἵν' ἴδωσιν ὅτι τοῖς λίαν ὑβριστικῶς πρὸς τὰ
θεῖα διακειμένοις οὐκ εἰς τοὺς παῖδας ἀποτίθενται τὰς τιμω-
ρίας, ἀλλ' αὐτοὺς κακῶς ἀπολλύουσι, μείζους καὶ χαλεπωτέρας
τὰς συμφορὰς καὶ τὰς νόσους ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις προσ-
βάλλοντες. τὸ μὲν γὰρ ἀποθανεῖν ἢ καμεῖν νομίμως κοινὸν ἅ-* 4
*πασιν ἡμῖν ἐστί, τὸ δ' οὕτως ἔχοντα τοσοῦτον χρόνον διατελεῖν
καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀποθνήσκοντα μὴ δύνασθαι τελευτῆ-
σαι τὸν βίον τούτοις μόνοις προσήκει τοῖς τὰ τοιαῦτα ἅπερ οὗ-
τος ἐξημαρτηκόσιν.* Athen. 12. p. 551. D.

XXXV. *ΠΡΟΣ ΚΛΕΙΝΙΑΝ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ.*

54. *Ἐπειδὴ πάντες κατέδαρθον, συσκευασάμενος τῶν χαλκωμάτων ὅσα οἷός τ' ἦν πλεῖστα, λαβὼν ἐξήγαγε ξίφος ἔχων ὑπὸ μάλης.* Suid. v. *ὑπὸ μάλης.*

XXXVI. *ΠΡΟΣ ΚΛΕΟΣΤΡΑΤΟΝ.*

55. *Οὐδὲ εἴ τις εἰσποίητος πάθοι, οὐκ ἀποστερεῖ τὴν μητέρα τούτων τῶν χρημάτων.* Priscian. 18. p. 235. Kr.

XXXVII. *ΠΡΟΣ ΚΛΕΩΝΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ ΤΡΙΠΟΔΟΣ.*

56. *Ἀργυρώματά τε ἢ χρυσώματα ἔτι ἦν διδόναι.* Athen. 6. p. 231. B. (cfr. Poll. 10, 174. 7, 103 et 104.)

XXXVIII. *ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ.*

57. *Καὶ τοὺς μὲν τῶν ἄλλων Ἀθηναίων παῖδας, ὧν οἱ πατέρες βοηθήσαντες ὑμῖν ἔτι ζῶσιν, ἀπειπεῖν ἐν τοῖς νόμοις μήτε ἄδικον μήτε δίκαιον λέγειν.* Suid. v. *ἀπειπεῖν.*

XXXIX. *ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΥΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.*

58. *Ἐλυμαίνοντο γάρ μου τὸν καρκίνον εἰσφοιτῶσαι αἱ κύνες.* Harpocr. v. *καρκίνος.*

XXXX. *ΠΡΟΣ ΛΑΙΔΑ.*

59. *Φιλύρα γέ τοι ἐπαύσατο πορνευομένη ἔτι νέα οὖσα καὶ Σκιώνη καὶ Ἱππάφεσις καὶ Θεόκλεια καὶ Ψαμάθη καὶ Λαγίσκα καὶ Ἄνθεια (καὶ Ἀριστόκλεια.* Athen. 13. p. 592. E.). Athen. 13. p. 586. E.

XXXXI. *ΠΡΟΣ ΛΑΚΡΑΤΗΝ.*

60. *Οὐδ' ἂν εἰ πολὺ ἐλάττονα τόκον λογίσαιτό τις ἢ ὅσον*

οὗτοι οἱ ὀβολοστατοῦντες τοὺς ἄλλους πράττονται. Harpocr. v. *ὀβολοστατεῖ.*

XXXXII. *ΚΑΤΑ ΛΥΣΙΘΕΟΥ.*

61. *Κάμψαντι τοῦ τείχους, ὦ βουλή, ἐστὶ γωνιασμὸς ἐν ἀριστερᾷ καὶ εὐρυχωρία πάνυ πολλή.* Harpocr. v. *γωνιασμός.* Suid. v. *γωνία.*

62. *Ἐβιάζετό τε γὰρ καὶ οἷος ἦν ἐξευρεῖν τὴν θύραν.* Phot. lex. p. 323, 5.

XXXXIII. *ΚΑΤΑ ΜΙΚΙΝΟΥ ΦΟΝΟΥ.*

63. *Τὴν νύκτα ἐκάθητο ἐν τῷ ἱερῷ τὴν ὄψιν κατακαλυψάμενος.* Anonym. in Rhet. Gr. 7. p. 286. Walz.

64. *Οἱ μὲν ἄλλοι συγγενεῖς παρεγένοντο, μόνος δ' ἀπελείφθη.* Idem eod. loco.

65. *Τὰ πρὸς ἑτέρας αἰτίας ἀνήκειν δοκοῦντα παραλελείψεται.* Priscian. 18. p. 194. Kr.

66. *Ἐπὶ τὸ σύνδειπνον κεκλημένον.* Athen. 8. p. 365. B.

XXXXIV. *ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΙΞΙΔΗΜΟΥ ΓΡΑΦΗΝ.*

67. *Καὶ δύο παῖδας αὐτῷ ἀκολούθους εἶναι, ὧν οὗτος τὸν μὲν Μουσαῖον καλεῖ τὸν δὲ Ἡσίοδον.* Harpocr. v. *Μουσαῖος.*

XXXXV. *ΠΡΟΣ ΜΝΗΣΙΜΑΧΟΝ.*

68. *Συντίθεται δὲ τούτοις καὶ Καρκίνος ὁ ποιητὴς εἰπών·*

οὐκ οἶνος ἐξέστησε· τὰς γὰρ ἐμφύτους
ὀρθῶς παγείσας — μεν — φρένας
οὐδεὶς ἐπαίρει καιρὸς ἐξαμαρτάνειν. Harpocr. v. *Καρκίνος.*

XXXXVI. *ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙΑΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ.*

69. *Ἀλλὰ διὰ τὸ τρεῖς τέχνας ἐργάζεσθαι, τήν τε λιθουργικὴν καὶ λιθοτριβικὴν καὶ πρὸς τούτοις τὸ τετρυφηκέναι.* Suid. v. *λιθουργική.*

XXXXVII. *ΠΡΟΣ ΝΙΚΙΑΝ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗΣ.*

70. *Τὴν μὲν παρασκευὴν καὶ τὴν προθυμίαν τῶν ἀντιδίκων ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες δικασταί.* Clem. Alex. strom. 6. p. 626. Sylb.

[XXXXVIII. *ΥΠΕΡ ΝΙΚΙΟΥ.*

71. *Κλαίω τὸν ἀμάχητον καὶ ἀναυμάχητον ὄλεθρον. — ἱκέται μὲν αὐτοὶ τῶν θεῶν καθίζοντες, προδότας δὲ τῶν ὅρκων*

ἡμᾶς ἀποφαίνοντες. — ἀνακαλοῦντες συγγένειαν εὐμένειαν. Dionys. Hal. 5. p. 483. R.]

IL. *ΠΡΟΣ ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΝ* (vel *ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ*).

72. *Συγκομίσας δ' ὀπώραν καὶ ἀποδόμενος τὸν ἀγρόν.* Phot. lex. p. 546. et 767. Suid. v. *συγκομιδή.*

L. *ΠΡΟΣ ΤΙΜΩΝΑ.*

73. *Οἱ δ' ἀλαζονεύονται μὲν Τίμωνι παραπλησίως καὶ ἐσχηματισμένοι περιέρχονται ὥσπερ οὗτος.* Suid. v. *ἐσχηματισμένος.*

LI. *ΠΡΟΣ ΤΙΜΩΝΙΔΗΝ.*

74. *Πῶς δ' ἂν τῆς διαθέσεως τοῦ τετελευτηκότος ἀμελήσαιμεν, ἣν ἐκεῖνος διέθετο οὐ παρανοῶν οὐδὲ γυναικὶ πεισθείς;* Suid. v. *διάθεσις.*

LII. *ΚΑΤΑ ΤΙΣΙΔΟΣ.*

75. *Ἄρχιππος γὰρ οὑτοσί, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀπεδύσατο μὲν εἰς τὴν αὐτὴν παλαίστραν οὗπερ καὶ Τῖσις ὁ φεύγων τὴν δίκην, ὀργῆς δὲ γενομένης ἐς σκώμματά τε αὐτοῖς καὶ ἀντιλογίαν καὶ ἔχθραν καὶ λοιδορίαν κατέστησαν. Ἔστιν οὖν Πυθέας ἐραστὴς μὲν τοῦ μειρακίου — πάντα γὰρ εἰρήσεται τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς — ἐπίτροπος δὲ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλελειμμένος. οὗτος, ἐπειδὴ* 2
Τῖσις πρὸς αὐτὸν τὴν ἐν τῇ παλαίστρᾳ λοιδορίαν διηγήσατο, βουλόμενος χαρίζεσθαι καὶ δοκεῖν δεινὸς καὶ ἐπίβουλος εἶναι, ἐκέλευσεν αὐτόν, ὡς ἡμεῖς ἔκ τε τῶν πεπραγμένων ᾐσθήμεθα καὶ τῶν εὖ εἰδότων ἐπυθόμεθα, ἐν μὲν τῷ παρόντι διαλλαγῆναι, σκοπεῖν δὲ ὅπως αὐτὸν μόνον που λήψεται. πεισθεὶς δὲ ταῦτα καὶ 3
καταλλαγεὶς καὶ χρώμενος καὶ προσποιούμενος ἐπιτήδειος εἶναι εἰς τοῦτο μανίας τηλικοῦτος ὢν καθίστατο, ὥστε ἐτύγχανε μὲν οὖσα ἱπποδρομία Ἀνακείων, ἰδὼν δ' αὐτὸν μετ' ἐμοῦ παρὰ τὴν θύραν παριόντα — γείτονες γὰρ ἀλλήλοις τυγχάνουσιν ὄντες — τὸ μὲν πρῶτον συνδειπνεῖν ἐκέλευεν, ἐπειδὴ δ' οὐκ ἠθέλησεν, ἐδεήθη ἥκειν αὐτὸν ἐπὶ κῶμον, λέγων ὅτι μεθ' αὐτοῦ καὶ τῶν οἰκετῶν πιέτω. δειπνήσαντες οὖν ἤδη συσκοτάζοντος ἐλθόντες 4
κόπτομεν τὴν θύραν, οἱ δ' ἡμᾶς ἐκέλευον εἰσιέναι. ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ἐγενόμεθα, ἐμὲ μὲν ἐκβάλλουσιν ἐκ τῆς οἰκίας, τουτονὶ δὲ συναρπάσαντες ἔδησαν πρὸς τὸν κίονα, καὶ λαβὼν μάστιγά τις ἐντείνας πολλὰς πληγὰς εἰς οἴκημα αὐτὸν καθεῖρξε. καὶ οὐκ ἐξ-

ἤρκεσεν αὐτῷ ταῦτα μόνον ἐξαμαρτεῖν, ἀλλ' ἐξηλωκὼς μὲν τῶν νεωτέρων τοὺς πονηροτάτους τοὺς ἐν τῇ πόλει, νεωστὶ δὲ τὰ πατρῷα παρειληφὼς καὶ προσποιούμενος νέος καὶ πλούσιος εἶναι, πάλιν τοὺς οἰκέτας ἐκέλευσεν ἡμέρας ἤδη γενομένης πρὸς τὸν κίονα
5 αὐτὸν μαστιγοῦν δήσαντας. οὕτω δὲ τοῦ σώματος πονήρως ἤδη διακειμένου Ἀντίμαχον μεταπεμψάμενος τῶν μὲν γεγενημένων οὐδὲν εἶπεν, ἔλεγε δ' ὡς αὐτὸς μὲν δειπνῶν τύχοι, οὗτος δὲ μεθύων ἔλθοι, ἐκκόψας δὲ τὴν θύραν καὶ εἰσελθὼν κακῶς λέγοι αὐτὸν καὶ τὸν Ἀντίμαχον καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. Ἀντίμαχος δὲ ὠργίζετο μὲν αὐτοῖς ὡς μεγάλα ἡμαρτηκόσιν, ὅμως δὲ μάρτυρας παρακαλέσας ἠρώτα αὐτὸν πῶς εἰσέλθοι· ὁ δὲ κελεύσαντος
6 Τίσιδος καὶ τῶν οἰκετῶν ἔφασκε. συμβουλευόντων δὲ τῶν εἰσελθόντων ὡς τάχιστα λῦσαι καὶ τὰ γεγενημένα δεινὰ νομιζόντων εἶναι ἀπέδοσαν αὐτὸν τοῖς ἀδελφοῖς. οὐ δυναμένου δὲ βαδίζειν ἐκόμισαν αὐτὸν εἰς τὸ δεῖγμα ἐν κλίνῃ, καὶ ἐπέδειξαν πολλοῖς μὲν Ἀθηναίων, πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ξένων οὕτω διακείμενον ὥστε τοὺς ἰδόντας μὴ μόνον τοῖς ποιήσασιν ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κατηγορεῖν ὅτι οὐ δημοσίᾳ οὐδὲ παραχρῆμα τοὺς τὰ τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντας τιμωρεῖται. Dionys. Hal. 6. p. 983. R.

76. Ἐπιτήδειός μοί ἐστιν Ἄρχιππος οὑτοσί, ὦ δικασταί. Anonymus Seguerii p. 34.

LIII. ΠΡΟΣ ΤΛΗΠΟΛΕΜΟΝ.

77. Οὑτοσὶ δὲ πυροὺς ἐπὶ καλάμῃ ἀροῖ. Suid. v. ἐπὶ καλάμῃ ἀροῦν.

LIV. ΥΠΕΡ ΦΕΡΕΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΚΛΕΙΔΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

78. Ἀναγκαῖόν μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τῆς φιλίας τῆς ἐμῆς καὶ τῆς Φερενίκου πρῶτον εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν θαυμάσῃ ὅτι ὑπὲρ οὐδενὸς ὑμῶν πώποτε εἰρη-
2 κὼς πρότερον ὑπὲρ τούτου νυνὶ λέγω. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ξένος ἦν Κηφισόδοτος ὁ τούτου πατήρ, καὶ ὅτε ἐφεύγομεν, ἐν Θήβαις παρ' ἐκείνῳ κατηγόμην καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλος Ἀθηναίων ὁ βουλόμενος, καὶ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ πα-
3 θόντες ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἡμετέραν αὐτῶν κατήλθομεν. ἐπεὶ δ' οὖν οὗτοι ταῖς αὐταῖς τύχαις ἐχρήσαντο καὶ φυγάδες Ἀθήναζε ἀφίκοντο, ἡγούμενος τὴν μεγίστην αὐτοῖς ὀφείλειν χάριν, οὕτως

οἰκείως αὐτοὺς ὑπεδεξάμην, ὥστε μηδένα γνῶναι τῶν εἰσιόντων, εἰ μή τις πρότερον ἠπίστατο, ὁπότερος ἡμῶν ἐκέκτητο τὴν οὐσίαν. οἶδε μὲν οὖν καὶ Φερένικος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλοὶ 4 λέγειν εἰσὶν ἐμοῦ δεινότεροι καὶ μᾶλλον τοιούτων πραγμάτων ἔμπειροι· ἀλλ' ὅμως ἡγεῖται τὴν ἐμὴν οἰκειότητα πιστοτάτην εἶναι. αἰσχρὸν οὖν δοκεῖ εἶναι ἱκετεύοντος τούτου καὶ δεομένου τὰ δίκαια αὐτῷ βοηθῆσαι περιιδεῖν αὐτόν, καθ' ὅσον οἷός τ' εἰμὶ ἐγώ, τῶν ὑπ' Ἀνδροκλείδου δεδομένων στερηθῆναι. Dionys. Hal. 5. p. 594. coll. p. 596. sq. R.

79. Εἰ μὲν γὰρ ἀγροὺς κατέλιπεν Ἀνδροκλείδης ἢ ἄλλην φανερὰν οὐσίαν, ἐξῆν ἂν εἰπεῖν τῷ βουλομένῳ, ὅτι οὗτος μὲν ψεύδεται, αὐτῷ δὲ δέδοται. περὶ δὲ ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ ἀφανοῦς οὐσίας δῆλον ὅτι, ὅστις ἔχων αὐτὰ φαίνεται, τούτῳ δέδωκεν. Suid. v. οὐσία φανερά.

LV. ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

80. Φιλίππῳ δὲ μὴ οἴεσθε ταῦτ' ἀποχρᾷν. Zonar. lex. v. ἀποχρῆν καὶ ἀποχρᾷν.

LVI. ΠΡΟΣ ΦΙΛΩΝΑ ΥΠΕΡ ΘΕΟΚΛΕΙΔΟΥ ΦΟΝΟΥ.

81. Ἀλλ' εἰς τὸ οἰκάριον τὸ ὄπισθε τῆς γυναικωνίτιδος. Poll. 9, 39.

LVII. ΚΑΤΑ ΦΙΛΩΝΙΔΟΥ ΒΙΑΙΩΝ.

82. Ἔστιν οὖν γυνὴ ἑταίρα, Ναῒς ὄνομα, ἧς Ἀρχίας κύριός ἐστιν, ὁ δ' Ὑμέναιος ἐπιτήδειος, Φιλωνίδης δ' ἐρᾷν φησίν. Athen. 13. p. 592. C.

LVIII. ΠΡΟΣ ΧΥΤΡΙΝΟΝ.

83. Ἐξαίφνης τοῦ συνακολουθοῦντος οἰκέτου λίθον τις λαβὼν ἔκρουσε τὸν λυχνοῦχον. Pollux 10, 116.

ΑΠΑΡΑΣΗΜΑ.

84. Καὶ φανερὸς γέγονεν οὐ τῶν σωμάτων συγγενὴς ὢν ἀλλὰ τῶν χρημάτων. Clem. Alex. strom. 6. p. 226. Sylb.

85. Ὅστις τοῦ μὲν μὴ ἀδικεῖν οὐ προνοεῖται, τοῦ δὲ μὴ δοῦναι δίκην ἐπιμελεῖται, κακουργεῖ. Stob. floril. 2, 24.

86. Ψεύδεσθαι προχειρότατον τοῖς πολλάκις ἁμαρτάνουσιν. Id. 12, 21.

87. Τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν δικάζοντας ἄξιον ἥνπερ νομοθετοῦντας. Id. 46, 17.

88. *Εἰ μὲν οἷόν τ' ἦν ἐκ τῶν προτέρων λόγων τὰ δίκαια γιγνώσκειν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοὺς φεύγοντας ἀπολογεῖσθαι, ἀλλ' ἀκριτὶ ἀποθνήσκειν· ἐπεὶ δὲ τὰ ψευδῆ λέγειν δυνατόν ἐστι τοῖς κατηγοροῦσι, δίκαιον ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων ἀκούσαντας τηνικαῦτα τὴν περὶ τοῦ δικαίου ψῆφον φέρειν.* Id. 46, 110.

89. *Προσήκει δ' ὑμῖν περὶ ψυχῆς δικάζουσι μὴ παρανομεῖν ἀλλ' εὐσεβεῖν, μηδὲ θορύβῳ τὰ πράγματα κρίνειν ἀλλὰ σιωπῇ τὰ δίκαια γιγνώσκειν.* Id. 46, 111.

90. *Ἡι γὰρ ἂν ἡμέρᾳ γυνὴ προδῷ τὸ σῶμα καὶ τὴν τάξιν λίπῃ τῆς αἰδοῦς, εὐθέως παραλλάττει τῶν φρενῶν, ὥστε νομίζειν τοὺς μὲν οἰκείους ἐχθρούς, τοὺς δὲ ἀλλοτρίους πιστούς, περὶ δὲ τῶν καλῶν καὶ αἰσχρῶν ἐναντίαν ἔχειν τὴν γνώμην.* Id. 68, 32.

91. *Τοῦ νόμου κελεύοντος τοὺς ἐπιτρόπους τοῖς ὀρφανοῖς ἔγγειον τὴν οὐσίαν καθιστάναι, οὗτος δὲ ναυτικοὺς ἡμᾶς ἀποφαίνει.* Suid. v. *ἔγγειον.*

92. *Ἡ γὰρ γλῶττα νοῦν οὔτε πολὺν οὔτε μικρὸν ἔχει, ὁ δὲ νοῦς, ᾧ μὲν πολύ, πολύς, ᾧ δὲ μικρόν, μικρός.* Gregor. Cor. p. 4. Schaef.

93. *Ὅσας ἄξιος ἦν λαβεῖν πληγάς, τοσαύτας εἴληφε δραχμάς.* Demetr. in Rhetor. Gr. 9. p. 58. W.

94. *Εἰσιόντων πρὸς τῇ Νεμέᾳ ἕστηκεν ἐπιδέξια.* Poll. 2, 159.

95. *Ἁρπάσας τὴν κνημῖαν τῆς ἁμάξης.* Poll. 7, 116.

96. *Ἀδελφιδοῦς μοί ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.* Maxim. Plan. in Rhet. Gr. 5. p. 382. W.

97. *Πολλαχῇ οἰκειότατον ἐμαυτῷ νομίζω βοηθεῖν.* Apsines in Rhet. Gr. 9. p. 482.

98. *Εἴ τις ἄλλος βούλεται, αἰτείσθω ὑμῶν.* Bekk. Anecd. p. 122.

99. *Ὃς λειτουργῆσαι μὲν οὐδὲν πώποτε ἐτόλμησε τῇ πόλει.* Ibid. p. 156.

100. *Ὅτι προδικῶ τοῦ ἀλλοτρίου ἀπελευθέρου.* Ibid. p. 169.

101. *Ἦν γὰρ προϊδόντα τινὰ καὶ τὸ πῦρ τῆς Χιμαίρας φυλάξασθαι.* Tzetz. ad Lycophr. v. 17.

102. *Ἐξείργασται καὶ τέλος ἔχει καὶ πέρας ἀηδίας ἐστίν.* Synes. ep. 32.

INDEX
NOMINUM ET RERUM MEMORABILIUM.

E.

Λ.

Addenda et corrigenda:

Orat. 6. § 31. in annotatione critica lege: ἐπινοεῖν] ἐπινοῶν vir eruditissimus apud Taylorum: infinitivus vero recte se habet.

Orat. 26. § 13. Libri οὖν habent pro οὐκ, Palatinus διακεῖσθαι pro διακείσεσθαι (quam scripturam doleo a me notatam non esse) et ἡγήσασθαι pro ἡγήσεσθαι. Recte igitur, ut mihi quidem videtur, Paullus Ricardus Müllerus in Schneidewini Philol. IX. 3. p. 556 (qui fasciculus nunc demum ad me pervenit, quum omnia iam formis descripta sunt) ita locum restituit: ἆρ' οὐκ ἂν οἴεσθε αὐτοὺς χαλεπῶς διακεῖσθαι καὶ ὑμᾶς αὑτῶν αἰτίους ἡγήσασθαι. Ceterum moneo, quod idem homo doctus l. d. Antiphontem in orat. 5. §. 12 scripsisse coniecit καὶ ἡγεῖ χρῆναι pro καὶ εἶγε χρῆναι, eius emendationis laudem a Dryandro in calce commentationis de Antiphontis Rhamnusii vita et scriptis (Halis 1838) occupatam esse, nisi quod hic ἡγῇ voluit.

Fragm. 1. § 2. in annot. crit. lege: [καὶ] οἴσω δὲ nunc scripsi, καὶ particulam, ut ab h. l. alienam, uncis includens (φέρειν de usuris solvendis usurpaverunt Lycurgus in Leocr. § 23. et Aeschin. in Ctes. § 104.). Posses etiam καταθήσω δὲ, quod verbum de eadem re est apud Plat. legg. IX. p. 921. D.

